हिंदुस्ताननो फोजदारी कायदो.

પેનલકોડ ટીકા સાથે

ACT. NO XLV OF 1860 AND NO XXVII OF 1870 AND

No VIII of 1882-Gujarati.

સને ૧૮૬૦ નો ૪૫ મો આકટ સને ૧૮૭૦ ના ૨૭ મા તથા સંને ૧૮૮૨ ના ૮ મા આકટથી સુધારીને તે ઉપર થએલા ત્રણ મરાઈનશીના ઉપયોગી ફેંસલા તથા ઠરાવો સાથે.

અમદાવાદમા.

ખરચા જમાંદારની હવેલીમા "સમશેર બાહદુર" છાપખાનામાં

સવઈભાઇ રાયચંદે છાપી પ્રસીદ્ધ કરયો.

સને ૧૮૮૩.

આ પુસ્તક તઈઆર કરવામાં કેટલાક વીદ્વાન

ગ્રંથકારોના પુસ્તકોથી અમને મદદ મળી

છે તે બદલ તેમના ઊપકારી છીએ.

સાંકળીઓ.

१८७५५

XLV. OF 1860.

નો ફોજદારી કાયદો.

આકટ ૪૫ મો.

કાયદા કરનારી સભા.

અકટોંબર સન ૧૮૬૦

કાયદા કરનારી સભાએ પસાર ક

ઓનરેબલ ધી. ગવરનર જનરલે સને ૧૮૬૦ ના અકટોંબર

૬ ઠી તારીખે મંજુર કર્યા, અને સરવે લોકોને જાણ

થવા સારૂ તે અતરે પ્રસીદ્ધ કરયોછે.

ભાગ ૧ લો.

બરીટીશ ઇંડીઆને માટે એક સામાનીય ફોજદારી કાયદો કરવો એ મુજબ ઠરાવ્યું છે.

પ્રસ્તાવ.

કાયદાનું નામ તથા એ ના ક્યા અમલમા આવશે.

૧. આ આકટનુ નામ "હીંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો" અને પ્રીન આફવેલ્સ આઈલેંડ, સીંગાપેર તથા મલાકા શીવાયને રાજ કારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા ..." એ નામના વીકટોરીઆના રાજના ૨૧ સમા કરેલા કાયદાના બાબ ૧૦૬ ઠા ઉપરથી રાણી સાહેબને હાથ જે થવા આવે તે સઘળા મુલકમા સને ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તા૦ ૧ થી એ અમલમા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૬૭ ના આકટ પથી આ કાયદો સ્ટેટ સેટલમેંટ પ્રીનસ આઇલેંડ વીગેરે સ્થળોને લાગુ કરયોછે.

૨ સને ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા તી

સદરહુ મુલકમાં થએલા ગુનાહાઓની શીક્ષા. મુલક મધે આ કાયદાના ઠરાવો વીરુધન... સુરનો જે સખસ ગુનેગાર થશે તે સખસ... કસુર બાબત આ કાયદા મુજબ શીક્ષા ક... રીતે કરવામાં આવશે નહી.

ટીકા.

...આકટ ૬થી આ કાયદો તા૦ ૧ લી જાનેવારી સને ૧૮૬૨થી... અમલમાં આવ્યોછે.

"બીજી રીતે કરવામાં આવશે નહી" એટલે આ કાયદામાં શીક્ષા ઠરાવી છે તેવા ગુનાહને માટે આ કાયદા પરમાણે સજા કરવામાં આવશે પરંતુ જે ગુનાહની આ કાયદામાં શીક્ષા ઠરાવી નથી એવાને વાસ્તે જે કાયદામાં શીક્ષા ઠરાવી હોય તે ચાલુ સમજવો.

૩ **સદરહુ મુલકની હદની બાહાર કરેલા કોઈ ગુનાહને માટે જે સખસની તજવીજ**

જે ગુનાહ સદરહુ મુલકની બાહાર થયા હોય, પણ જેની તજવીજ કાયદા પરમાણે તે મુલકની મહેથ ઈ શકે તે ગુનાઓની શીક્ષા. હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનસલે કરેલા કોઈ કાય દાથી થઈ શકતી હોય તે સખસ... સદરહુ મુલકની બાહાર કરેલ કામને માટે તે કામ... મુલકની મહેર કરયુ હોય એ પરમાણે આ કાયદાના ઠરાવો મુજબ અમલ કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ સરકારની રઈઅતને પરરાજમાં ગુનોહ કરયા બદલ તે રાજવાળાઓ શીક્ષા કરયાનો દાખલો બતલાવે તો તેના ઊપર કરયા તેજ ગુનાહ બાબત કામ ચલ થુ નહી ઇંટર પ્રોસીડીંગ નંબર ૧૦૭ તા૦ ૩૧ ડીસેમબર સને ૧૮૩૦.

ઈંગરેજ સરકાર સાથે દોસતી રાખનાર રાજાની હદમાં યુરોપીઅન બ્રીટીસ રઈઅતે ગુનોહ કરયો હોય તો તેની તજવીજ હાઈકોરટમાં કરવા લાયકછે મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૩ જુલાઈ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પ્રસ્ટ ૯૨.

બરીટીસ રઈઅત પરરાજની હદમાં જઈ આ કાયદા વીરુધ ગુના કરે તેનો તપાસ આ કલમ પરમાણે બરીટીસ કોરટથી થઈ શકે પરરાજમાં વસનારી રઈઅત પોતાના દેશમાં ગુનો કરી બરીટીસ હદમાં આવી રહ્યા હોય તોપણ તેમના ઈનસાફ તેમના મુલકની કોરટોથી થઈ શકે પરરાજના માણસે પરરાજમાં નીચે લખેલી પીનલકોડની કલમો પરમાણે ગુના કરી આ રાજમાં નાસી આવેલા હોય તોજ તેમને પકડી તે રાજને સવાધીન કરી શકાયછે.

કલમ ૨૭૬, ૨૦૮, ૨૨૪, ૨૩૦ થી ૨૬૨, ૨૯૯ થી ૩૦૪, ૩૦૭ થી ૩૧૦, ૩૧૨ થી ૩૧૭, ૩૨૩ થી ૩૩૨, ૩૪૭, ૩૪૮, ૩૬૦ થી ૩૭૩, ૩૭૫ થી ૩૯૭, ૩૯૮ થી ૪૧૪, ૪૩૫ થી ૪૪૦, ૪૪૩ થી ૪૪૬, ૪૫૪ થી ૪૫૮, ૪૭૧ થી ૪૭૭, (૧૮૭૯ નો ૨૧ મો)

૪ આજ સુધી કાંઈ તહનામુ અથવા બંદોબસ્ત ઇસ્ટ ઈંડીઆ [illegible] યો હોય અથવા રાણીને નામે હીંદુસ્તા[illegible] રે કરયો હોય અથવા હવે પછી કરે તે [illegible] બંદોબસ્ત ઉપરથી રાણીની સાથે દોસતી રાખનારા [illegible] જા અથવા રાજના મુલકની માહે સને ૧૮૬૧ ના મે [illegible] ની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા તીયાર પછી રાણીની નોકરીમાં છતા રાણીનો [illegible] ૨ આ કાયદાના ઠરાવો વીરૂધના જે કામ અથવા કસુરનો ગુનેગાર થશે તે નોકરને [illegible] કામ અગર્વા કસુરને માટે આ કાયદા મુજબ શીક્ષા કરવામા આવશે.

દોસતી રાખનારા પરરાજમાં રાણીના કોઈ નોકર કરે ક રેલા ગુનાહોની સીક્ષા.

ટીકા.

આ બાબની મતલબ હીંદુસતાનના ફોજદારી કાયદાને બદલે પીનલકોડ દાખલ કરવાની છે તો પણ જુનો ફોજદારી કાયદો જે પરસંગે પીનલકોડના ઠરાવો લાગુ પડેછે તેના પર શગેજ રદ છે આ ફકરાની મતલબ પીનલકોડ બાંધનારા કમીશનરો તેમના બીજા રીપોરટ મા નીચે પરમાણે શમજાવેછે.

"જે મુલકને સારૂ આ કાયદો બાંધવા અમે બલામણ કરી છે તે મુલકમાં હાલ ચાલુ ફોજદારી કાયદા બધા રદ કરવા અમારી સલાહ નથી અમારી નજરમા એમ ઠરાવવુ વધારે યોગીય છે કે જે કામો આ કાયદા મુજબ ગુનેહ બને તે કામોનો આ કાયદાના ઠરાવો શીવાય બીજી રીતે ઇનસાફ થઈ શકશે નહી (ફકત કોરટ મારસલ કરી શકે) એમ બાકી શક કે થોડાંક કરતીયો જે કોઈ પીનલકોડ શીવાય બીજા ચાલુ કાયદા પર માણે શીક્ષા લાયક છે અને જે કાયદા બાંધનારી સભા માફ કરવા ઇછતી નથી તેવાં [illegible]તીયો આ કાયદામા દાખલ કરયા નહી હોય."

આ મુલકની અંદર બનતા ગુનાને સરૂ તો આ મતલબ કલમ ૨ થી પાર પડી છે આ મુલકના બાહાર બનેલા ગુનાને સરૂ આ કાયદો ઓછો સાફ છે કલમ ૩ ઠરાવેછે કે જય કોઈ ગામના શારીરીક સ્થીતીઓની બાહાર કરેલા ગુનાહને સારૂ કલકતા ની કાયદા બાંધનારી સભાના કોઈ આકટથી બ્રીટીસ ઇંડીઆમાં ઈનસાફ થઈ શકે તેને આ કાયદા પરમાણે સજા થશે. કલમ ૪ થામા રાણી સાહેબના નોકરો મંત રી રાજાઓના રાજમા ગુના કરે તેમને વાસતે ઉપરના જેવો ઠરાવછે. પણ જે સખસો રા ણી સરકારના નોકરો નથી અને જેવોનો ઈનસાફ કાયદા બાંધનારી સભાના કોઈ આકટ થી નહી પણ પારલામેંટના આકટોથી બ્રીટીશ ઇંડીઆ મા થઈ શકે એવા લોકોના ગુના વીગે આ બેમાની એક કલમ ઠરાવ કરતી નથી, આવા ગુનાઓ [illegible] દો હજુ જુના કાયદા નીચે રહેવા દીધેલા દેખાયછે જે કાયદો સામાનીય રીતે ઇંગલીશ ક્રીમીનલ લા છે.

કલમ ૪ આના મુકરરમાના એક વરગ વશે ઠરાવ કરેછે આ બાબત બાબ ૨ જા ની કલમ ૧૪ ઉપર ફકત હવાલો કરવાની જરૂર છે. જેમા "રાણીના નોકરી" વાખ્યા આપીછે.

સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૧ થી બરીટીસ ઇંડીઆની બાહાર કરેલા ગુનાઓનો ત્રણ રીતે ઇનસાફ થાયછે તેની તપસીલ.—

૧. બરીટીસ ઇંડીઆની બહાર કામ કરનાર બીરીટીસ સરકારના પરતીનીધીથી.
૨. બરીટીશ ઇંડીઆમાં કામ કરનારી સાધારણ ફોજદારી કોરટોથી.
૩. ગુનેગારે જે રાજનો કાયદો તોડયો હોય તે રાજને તાબે કરવાથી.

પહેલી રીતે ઇનસાફ કરવા બાબત કલમ ૪ થી ૮ સુધીમાં ઠરાવ કરેલો છે.

સને ૧૮૮૨ ના આક્ટ ૧૧ ના કલમ ૪ બરીટીસ ઇંડીઆની સરકારના કોઇ ને જે સતા અથવા હકુમત બરીટીસ ઇંડીઆની હદની બાહાર કોઇ દેશમાં અથવા માં ગવરનર જનરલને હમણાછે અગર હવે પછી હોય તે સતા અથવા હકુમત ગવરનર જનરલ ઇનકાઊનસીલને અનીકાર આપેછે આ પરમાણે સતા આપવાની વાત જે જગા ઊપર તે સતા આપવામાં આવે તે જગાની હદ અને આપેલી સતા કેવી રીતે ચલાવવી એ વીગે ઇંડીઆ ગેઝેટમાં જાહેર ખબરથી જણાવવામાં આવેછે.

આતીઆર સુધી અથવા હવે પછી કોઇ આવાં દેશમાં અથવા જગામાં જસ્ટીસ આફ ધી પીસ સરકારે નીમેલા હોય અથવા ન મે તેઓને પહેલા વરગના માજીસતરેટો ને વળી જસ્ટીસ આફ ધી પીસ અને રાણીની વીલાયતી રઇઅત હોય છે તેમને જે સતા આપેલી હોય છે તે સતા હેયછે રાણીની વીલાયતી રઇઅતે કરેલા ગુનાઓ બા બત જસ્ટીસ આફ ધી પીસે રાણીની વીલાયતી રહીયત ઉપર હકુમત વાળી કઇ કોરટમાં ઇનસાફ વાસતે મોકલવા એ ગવરનર જનરલ ઇન કાઊનસીલે ફરમાવવાનુંછે સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૧ની કલમ ૬—૭.

ગુનાઓની બાબત અને હીંદુસતાનમાં તે વખત ચાલુ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબત કાયદો જે ફેરફારો ગવરનર જનરલ ઇનકાઊનસીલ વખતે વખતે ફરમાવે તે ફેરફારોને અનુસરીને દેસી રાજયોમાં યુરોપીઅન અને દેશી બધી બરીટીશ રહાઅતને લાગુ થશે સને ૧૮૭૨ ના આ. ૧૧ ક ૮.

આ ઊપરથી ખુલુ છે કે કોઇ બરીટીસ ઇંડીઆ બાહેરના દેશમાં તે દેશના મુનગી ખાસ કાયદા વીરૂધ કાંઈ ગુનો બને તો તેમાં ગવરનર જનરલને વચે અવવા આપનીઆર નથી એટલા માટે આ આક્ટનો આ ભાગ અરસ દેશ અથવા જગાના રાજા સાથે કોઈ ઠરાવકરારથી અથવા પારલામેંટના કાંઇ આક્ટથી જે હકુમત તેને હોય તેટલે સુધી લાગુછે.

સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૧ ની કલમ ૯ ઠરાવે છે કે બરીટીસ ઇંડીઆમાં બધી બરીટીશ રઇઅત યુરોપીયન અને દેશી તેમણે કાઇ દેશી રાજમાં કરેલા ગુના બાબ ત જે જગામાં તે હોય અગર માલમ પડે તે જગામાં આ ગુના બનેલા હોય તેમના ઊપર કામ ચલાવવું.

જે ઠેકાણે ગુનો બનેલોછે તે જગાનો પોલીટીકલ એજંટ સરટીફીકેટ આપે તો ગુનેગારનો બરીટીસ ઇંડીઆમા તપાસ થઇ સકે અને એ પરમાણે જો બરીટીસ ઇંડ.

આમાં તપાસ થાય તો પછી ફરીથી બરોડીશ સરકારના પરતીનીધીથી તપાસ નહી. પણ આ આકટથી તે દેશના રાજને જો અધીકાર હોય તો તને ગુનેગાર થી ઈનસાફ કરવા અટકાવ નથી.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૦ થી પરરાજમાં પોલીટીકલ એજંટ ર જુડીશીઅલ આફીસરની આગળ આપેલી જુબાનીઓ અગર રજુ કરેલા કાગળ કહ્યો ઈંડીઅન કોરટમાં લેવા ગ્રાહ્ય કરેછે

ગુનેગાર સુવાધીન એ રીતે થાયછે ૧લું જે રાજમાં ગુનો બનેલો હોય તે પોલીટીકલ એજંટના વારંટ ઉપરથી બીજુ પરરાજની માગણી ઊપરથી

જો પોલીટીકલ એજંટની નજરમાં એમ આવે કે એ ગુનો જે રાજ્યમાં બનો તાં હાં તેનો ઈનસાફ થવે જોઈએ અને જો તે પીનલકોડની નીચે લખેલી વાખ્યાઓમાં થી કોઈ વાખ્યામાં આવતો હાય એટલે કલમ ૨૩૦ થી ૨૬૩-૨૯૯ થી ૩૦૪, ૩૦૭, ૩૧૦થી ૩૧૭, ૩૨૩થી ૩૩૩,૩૪૭થી ૩૪૮ ૩૬૦થી ૩૭૩, ૩૭૫થી ૪૧૪, ૪૩૫થી ૪૪૦, ૪૪૩ થી ૪૪૬, ૪૬૪ થી ૪૬૮, ૪૭૧ થી ૪૭૩—અગર ગવરનર જનરલે જાહેર કરેલી કોઈ બીજી કલમની વાખ્યા અથવા કાયદામાં આવતો હોયતો પોલીટીકલ એજંટને વારંટ કાહાડવા અખતીયાર છે. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૧) આ વારંટ જે ઠેકાણે કેદી ધારવામાં હોય તે ઠેકાણાના માજીસતરેટ ઊપર મોકલવાનું છે અને બીજાં ફોજદારી વારંટોની માફક બજાવવાનું છે (૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૨)જ્યારે ગુનેગારને પોલીટીકલ એજંટને સવાધીન કરવામાં આવે તારે તેને પોલીટીકલ એજંટ ઈનસાફ કરે કે તે દેશની કોરટોથી ઈનસાફ થય એ બાબત જેમ સવાધીન કરનારી સરકાર ફરમાવે તે મુજબ થઇ શકે (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ની કલમ ૧૨).

જ્યારે માગણી પરરાજ્ય તરફથી હોય તારે ઈંડીયા સરકારે એ ધારેલા ગુનેગારને પકડી તે ગુનો સને (૧૮૭૨ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૧)અંદર આવતો હોયતો તપાસ કરી રીપોટ કરવા માજીસ્તરેટને ફરમાવેછે આ રીપોટ આવેથી માગેલા સખસને સવાધીન કરવો કે નહીં તે સરકારના મરજી ઊપર છે. આ કલમથી ગુનેગારો સવાધીન કરવા બાબત તે વખને ચાલુ કાય। અથવા કોલકરારોના ઠરાવોને અસર થતી નથી. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૧૪)

૫. ચોથા વીલિયમના રાજ્યના ૩ જાં તથા ચોથાં બરસમાં કરેલા કાયદાના ૨૮ મા

કેટલાએક કાયદાઓ પર આ આકટથી કંઈ અસર થતી નથી.	બાબના અથવા ત્યાર પછી કાઈ પણ પ્રકારે ઈસ્ટ ઇંડીયા કંપની અથવ સરકાર મુલક અથવા તે માહેલા રેહેવાશીઓ

સાગ ની રેલા પારગામે ના કાંઈ પણ અ ટના અથવા સાગુ આહેબના અથવા ઇસ્ટ ઈંડીયા કંપનીની નોકરી માહેલા આફીસરો તથા સેલ રો બ ડ કરે તથા નાહારી જાય તેઓને શીક્ષા કરવા સારૂ કરેલા કોઈ પણ આકટ અથવા હીંદુસતાનની દરીઆઇ ફોજનો બ ંદોબસત કરવાના કોઈપણ આકટના અથવા કોઇ પણ વીશેસ અથવા સથાનીક કાયદાના

એમ માનીયુ કે સને ૧૮૪૧ ના આ
રૂ સંરહુ ગાઢની કલમ ૨૩ માં પાસ
૪૬૫ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે. (કલમ
વીશેસ અને સથાનીક કાયદાઓ મુજબ
બા સેશ। કોરટને અખતીઆર છે (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ ની
દરાસ હાઈકોરટના ફેંસલા વા. ૨ પાને ૨૪૭).

આ કલમ ઉપર હાઇકોરટના નીચે પરમાણે ફેંસલા થયાછે.

૧ શથાનીક કાયદા પરમાણે કેદીને સજા થઈ હોય અને સજાનો ઠરાવ જો
માલમ પડે કે એ તો આ કાયદા પરમાણેનો ગુનેહ થાયછે તો તેટલા ઉપરથી
કાયદા પરમાણે થએલી સજા રદ થાય નહી. ૮ વી. રી. પ્ર. ૫૫,

બાબ ૨ જો.

સાધારણ સમજણ

૬. આ કાયદામાં સઘળે ઠેકાણે ગુનાહના પરતેક લક્ષણને, તથા શીક્ષા સંબંધી પરતે
ક ઠરાવને તથા એવા પરતેક લક્ષણ અથવા શીક્ષા સંબંધી
ઠરાવને પરતેક દ્રષ્ટાંતને "સાધારણ અપવાદ' એ નામના
બાબ મધે લખેલા અપવાદો લાગુ પડેછે એમ સમજવું; અ
ગર તે તે અપવાદો તે લક્ષણમા અથવા સંક્ષા સંબ
આ દ્રષ્ટાતમાં ફરીથી લખ્યા નથી તો પણ.

(આ કાયદા મહેના લક્ષણોને અપવાદો લાગુ પડે છે એમ સમજવું.)

દ્રષ્ટાંત

આમા ગુનાહોના લક્ષણ લખીયાછે તેઓમાં
વરસથી ઓછી ઉમરના બાળકથી થઈ શકે
લખેલુછે કે સાત વરસથી ઓછી ઉમરના
નહી તે અપવાદ તે લક્ષણોને લાગુ પડેછે

...ના ચાલતા પરમાણે જે ...
હૈ નથી" તે સ ધારણ આપ...

૭. આ કાયદાના કોઈપણ ભાગમાં ...

આ કાયદામાં જે શબ્દો કાયદાના ...
અન્ય એકવાર સમજાવ્યા
તે સુબ્ધ સ જો હકીગત તે
જ અરથમાં વાપરયાછે.

૮. પુરૂશ સરવે નામ "તે" તથા "તે" ને વીજકની લાગતને સીધ થએલા શબ્દો ...
લીંગ | રૂશ તથા અસતરી એ બ ને લાગુ પડેછે.

૯. એક વચનમાં લખેલ શબ્દો ... ને, વચનમાં પણ સમજવા અને અનેક વચન
વચ | મ લખેલા શબ્દોને એક વચામાં પણ સમજવા પણ જે હ
| કાંગે તે શબ્દો લખીયા હોય ને ઠેકાણુ તેમ ન સમજવા એ
મુ જણાય તે। તીયાં તેમ ન સમજવા.

૧૦ "પુરૂશ" એ શબ્દ વડે કોઈ પણુ વયનો માનવી પુરૂશ સમજવો અને "...
"પુરૂશ", "સ્ત્રી" | એ શબ્દ વડે કોઈ પણ વયની માનવી 'સ્ત્રી' સમજવી.

૧૧ 'સભંસ" એ શબ્દમાં કોઈપણ કંપની અથવા સ ઘ અથવા માણુસોની મં...
"સભાસ" | નો સમાવેશ થાયછે પછી તે કંપની, સભા અથવા મંડળ...
રજીસ્ટર્ડ હક મળ્યા હોય કે નહી તોપણ

૧૨ "લોક" એ શબ્દમાં લોકના કોઈ પણ વરગનો અથવા કોઈપણ જમાતનો સ...
"લોક" | વેશ થાયછે.

૧૩ "રાણી" એ શબ્દ વડે ગરેટબ્રીટન તથા આયરલાંડના એકઠાં મળેના રાજ્યનો
"રાણી" | જે વખતે જે સાર્વભોમ હોય તેને સમજવા.

૧૪ "રાણીનો નોકર" એ સબ્દો વડે "હીંદુસતાનનો રાજકારભાર વધારે સારી રી
"રાણીનો નોકર" | તે ચલાવવા બાબતનો આકટ" એ નામનો વીકટોરીઆના રાજ
ના ૨૧ માં તથા ૨૨ માં વરસમાં કરેલા સદરહુ કાયદાના બ.બ ૧૦૬ હાએ અથવા તેના
આધાર ઉપરથી, અથવા હીંદુસતાનની સરકારે કે કોઈપણ સરકારે અથવા તેની સતાથી હીંદુ
સતાન મધે કાયમ રાખેલા, ઠરાવેલા, અથવા મુકરર કરેલા સાગા અમલદારો અથવા
નોકરો સમજવા.

૧૫ "બરીટીસ" ઈંડીઆ એ શબ્દ વડે પરીનસ આવ વેલ્સ આયરલાંડ સીંગાપોર
"બરીટીસ ઈંડીઆ" | તથા મલાકા શીવાયનો હીંદુસતાનનો રાજકારભાર વધારે સા
રી રીતે ચલાવવા બાબતનો આકટ એ નામના વીકટોરીઆના રાજના ...

મુલક સમજવો.

"સરકાર" એ શબ્દ વડે હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઈનકાઊ
ન્સીલ, અથવા હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ પોતની કાઊન્સીલથી ગેરહાજર હોય તે દરમીયાન પ્રેસીડેન્ટ ઈનકાઊ
ન્સીલ અથવા એકલા હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ સમજવા. તે નએો અથવા તે જે અખતીઆર પરમાણે કાયદા મુજબ અમલ કરાશકે તતે અખતીઆરને સમ ધેસમજવા.

૧૭ "સરકાર" એ સબદ વડે જે સખસ અથવા સખસોન બ્રીટીસ ઈંડીઆના કોઈ

"સરકાર" | ભાગમા હકુમત કરવાનો કાયદા પરમાણે અખતીઆર

છે તે સખસ અથવા સખસો સમજવા.

૧૮ "પરેસીડેનસી" એ શબ્દ વડે એક પરેસીડેંશીની સરકારને તાબેનો મુલક સમ

"પરેસીડેંનશી" | જવો.

૧૯ "જડજ" એ શબ્દ વડે જે સખસને તેના હોધાને લીધે જડજનુ નામ આપી

"જડજ" | યુ હોય તે સખસજ નહી પણ જે જે સખસને કાયદાથી કોઈ પણ દીવાની અથવા ફોજદારી મુકદમામા આખરી ફેંસ

લો અથવા જે પર અપીલ ન થાય તો આખરી ગણાય એવો ફેસલો અથવ બીજા કોઈ અખતીઆરએ બાહાલ રાખેથી આખરી થાય એવા ફેસલો આપવાનો અખતીઆર હોય અથવા એવો ફેસલો આપવાને કાયદાથી અખતીઆર પામેલા અનેક, સખસોમાંનો જે એક હોય, તે દરએક સખસ પણ સમજવો.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) સને ૧૮૫૯ ના ૧૦ મા આકટ મુજબ કલેકટર કોઈ મુકદમામા અખીતીઆર ચલાવતો હોય તે જડજ છે.

(બ) જે તહોમત બાબત દંડનો અથવા કેદનો હુકમ કરવાનો જે માજીસતરેટને અખતીઆર હોય તે માજીસતરેટ તે તહોમત બાબત પોતાનો અખતીઆર ચલાવતો હોય તે વખતે જડજછે; પછી તેના ફેંસલા ઊપર અપીલ હોય કે નહિ તોપણ.

(ક). મદરાસના કાયદાના પુસતક મહેલા સને ૧૮૧૬ના ૭ મા કાયદા મુજબ મુકદમાઓની તજવીજ કરીને ફેસલા કરવાનો જે પંચાયતને અખતીઆરછે તે પંચાયતમનો કોઈપણ માણસ જડજછે.

(ડ) જે તહોમત બાબત તજવીજને સારૂ બીજી કોરટમાં કાંઈ મુકદમો મોકલવાનેજ અખતીઆર જે માજીસતરેટને હોય તે માજીસતરેટ તે તહોમત બાબત પોતાનો અખતીઆર ચલાવતો હોય તે વખતે જડજ નથી.

ટીકા.

...ત આ માં સને ૧૮૫૯ નો આક્ટ ૧૦ મો લખીયોછે તે

... નોકરોએ સારકારી નોકર હોઇને સરકારી કામ કરતાં કંઈ ગુનોહ કરયો ... સ્થાનીક સરકારની મંજુરી વગર, અથવા સથાનીક સરકારે જે અમલદારને મં... ...પવાનો અખતીઆર આપીયોહોય તે અમલદારની મંજુરી વગર તેમની ઉપર ... ફરીઆદી કાઇ પણ ફોજદારી કોરટથી સંભળાય નહી જુઓ કરીમીનલ પ્રો કો ડ કલમ ૪૬૬.

આ ઉપરથી એમ નહી સમજવું જોઇએ કે આવા નોકરો ઉપરની સઘળી ફરીઆદી માં સથાનીક સરકારની મંજુરી જોઇએ તેઓ જેવખતે ખાનગી સખસો હોય તે વખતે તો બી જા સાધારણ સખસોની માફક તેમની ઉપર કામ ચાલી શકે. જુઓ પ્રોનસેપ પ્રષ્ટ ૪૧૬.

ત્રી. ઉ.

૧૦ "ઇનસાફની કોરટ" એ શબ્દો વડે જે જડજને કાયદાથી એકલો રહીને ઇનસાફ

"ઇનસાફની કોરટ"	નુ કામ કરવાનો અખતીઆર મલ્યો હોય અથવા જે જડ જોને કાયદાથી એકઠા રહીને ઇનસાફનુ કામ કરવાનો અખ

તીઆર મલ્યો હોય તે જડજ અથવા જડજો સમજવા પણ જ્યારે તે જડજ અથવા જડજો ઇનસાફનુ કામ કરતા હોય તીયારે.

દ્રષ્ટાંત.

મદરાસના કાયદાના પુસતક મહેલાં સને ૧૮૧૬ ના ૭ મા કાયદા મુજબ કામ કર નારા પંચાયત જેને મુકદમાઓની તજવીજ કરીને ફેસલા કરવાનો અખતીઆરછે તે એક ઇનસાફની કોરટછે.

૧૧ "સારકારી નોકર" એ શબ્દો વડે નીચે લખેલા બધા માહેલાં કોઇપણ

સરકારી નોકર.	નમાં દાખલ થાય એવો સખસ સમજવો તેની વીગત.

પેહેલું—રાણીનો હરએક કવેનાંટેડ સરવેંટ.

બીજું—રાણીની જમીનારની અથવા દરીઆઈ ફોજમ નો હરએક કમીશંડ આ... ને હિંદુસતાનની સરકાર અથવા કોઇપણ સરકારના હુકમ તળેનોકરી કરતો હોય તાહાં...

ત્રીજું—હરએક જડજ.

ચોથુ—કોઇપણ ઇનસાફની કોરટનો હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના ... ને લીધે કાયદાની અથવા હકીકતની કોઇ બાબતની તજવીજ કરવાનુ અથવા તે વીશે ... રીપોરટ કરવાનુ અથવા કાઇ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનુ, કે ... ખ પોતાના હવાલામ રાખવનુ અથવા કાઈ મીલકત પોતાના હવાલામાં લેવનુ, કે ... વ્યવસથા કરવાનુ અથવા ઇનસાફી બાબતના કાઇ હુકમો બજાવવાનુ, અથવા કાઈ સો... આપવાનુ, કેસમજાવવાનુ કે કોરટમાં બંદોબસત રાખવાનુ હેયતે. તથા તે કાનો મ...

હરએક સખસે.

ગેરસાફની કોરટને કે સ,

ની ખુરદે કે કાંઈ ખી

તે કેસલો અથવા રી)

કાંઈ સખસને કેદ કરવાનો

અથવા કેદમાં રાખવાનો અખતીઆર હોય તે.

આઠમું—સરકારનો હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના હોદાને લીધે, ગુનાહ કરતા અટકાવવાનું, ગુનાની ખબર આપવાનુ, ગુનેગારોને તેઓનો ઈનસાફ થવા સારૂ કોરટમાં હાજર કરવાનુ, અથવા લોકોની તનદુરસતી, સલામતી કે અનુકુળતા સંભાળવાનુ હોયતે.

નવમુ—હરએક અમલદાર જેનુ કામ, પોતાના હોદાને લીધે, સરકારની વતી કાંઈ મીલકત લેવાનુ, કબુલ કરવાનુ રાખવાનુ કે ખરચ કરવાનુ અથવા સરકારની વતી કાંઈ તપાસણી અથવા માપણી, જમાબંદી કે કરાર કરવાનું, અથવા મેહેસુલ બાબતના કાંઈ હુકમ બજાવવાનુ, અથવા સરકારના પઈસા સંબંધી લાભની કાંઈ બાબતના તજવીજ કરવાનું કે તે વીશે રીપોટકરવાનું, અથવા સરકારના પઈશાસબંધીલાભની બાબતનોકાંઈ લેખકરવાનું, તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનુ, કે તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું, અથવા સરકારના પઇસા સબંધી લાભની સંભાળને માટે કરેલા કોઇ કાયદા તોડાતા અટકાવવાનું હોય તે તથા હરએક અમલદાર જે સરકારની ચાકરી કે પગારમાં હોય તે અથવા જેને કાંઇ સરકારી કામકરવા સારૂ 'ફી' કે 'કમીશન' મળતુ હોય તે.

દશમું—હરએક અમલદાર જેનુ કામ પોતાના હોદાને લીધે કોઈ ગામ, શેહેર, કે જીલાના કાઇ સામાનીય લાૈકીક કારણ માટે કાઈ મીલકત લેવાનું, કબુલ કરવાનું, રાખવાનુ કે ખરચ કરવાનુ, અથવા કાઇ તપાસ કે માપણી કે રકમબંદી કરવાનુ, અથવા કાઈ વેરો કે કર વસુલ કરવાનું અથવા કોઈ ગામ, શેહેર, કે જીલાના લોકોના હક મુકરર કરવા સારૂ કંઈ લેખ કરવાનું તેના ખરાપણા વીશે સહી કરવાનુ, અથવા તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનુ હોયતે.

દ્રષ્ટાંત.

મ્યુનીશીપલ કમીશનર સરકારી નેકર છે.

ખુલસો ૧ લો.—ઊપર લખેલા બાયાનો માહેનાં કોઈ પણ બીયાનમાં શખસ થાય તે સખસો સરકારી નોકર છે એમ સમજવુ, પછી તેઓને, સરકારે મુકરર કરયા હોય કે નહી, તોપણ.

ખુલાસો ૨ જો.—જે જે ઠેકાણે "સરકારી" નોકર એ શબ્દો આવે તે તે ઠેકાણે તે શબ્દો જે માણુસ સરકારી નોકર માફક હોદો ચલાવતો હોય તેને વીશે સમજવા પછી તે માણુસના તે હોદા ચલાવવા બાબતના અખતીઆરમા કાયદા સબધી ગમે તે ખામી હોય તો પણ.

ર લા.)

ત્રી૦ ૬૦

વેલી મીલકત ને

પરમાણે હક નથી,

"ગૈર વાજબી હાની" એટલે કાયદા વીરૂધ ઉપાયોથી મીલકતનું જવું ને મીલ

"ગેરવ જબી લાભમાં મીલકતનુ ગેરવાજબી રાખવુ પણ સમજવુ" "ગેરવાજબી હાનીમાં કાંઇ મીલકત લેવામાં ગેરવાજબી પરતીબંધ થાય તેપણ સમજવો."

પોતાની પાશે રાખે તીયારે પણ તેને ગેર વાજબી લાભ થયો એમ સમજવુ કોઈ સખસની પાશેથી ગેરવાજબી રીતે કાંઇ મીલકત લઈ લેવાય તીયારે અને તેમજ તને કાંઇ મીલકત લેતા ગેરવાજબી રીતે પ્રતીબંધ થાય તીયારે પણું તને ગેરવાજબી હાની થઈ એમ સમજવું.

૨૪ જે માણસ કાંઈ વસતુ એક સખશને ગેરવાજબી લાભ કરવાના અથવા બી

"બદ દયાનતથી" | જા સખસને ગેરવાજબી હાની કરવાના ઈરાદાથી કરે તે માણસો તે વસતુ બદદાનતથી કરી એમ સમજવું.

૨૫ જો કોઈ સખસ કાંઈ વસતુ દગો કરવાના ઈરાદાથી કરે તો તે વસતુ તેણે

"દગા બાજીથી" | ગલબાજીથી કરી એમ સમજવુ, નહીતો નહી.

૨૬ જો કોઈ સખસને કાંઇ વસતુ માનવાનુ પાકુ "કારણ હોય તો તેને તે વસતુ

"માનવાનુ કારણુ" | "માનવ'નું કારણુ" છે એમ સમજવુ, નહીતો નહી.

૨૭ જયારે કાંઈ મીલકત કોઈ સખસની વતી તે સખસની સ્ત્રી, મહેતા અથવ

સ્ત્રી, મહેતા અથવા નોકરના કબજામાંની મીલકત.

નોકરના કબજામાં હોય તીયારે આ કાયદાના અરથ પરમાણે તે તેજ સખસના કબજામાંછે એમ સમજવું.

ખુલાસો—જે સખસને થોડીવાર અથવા કોઈ વીશેસ પરસંગે મહેતા અથવા નોકરની માફક રાખીઓ હોય તેને આ કલમના અરથ પરમાણે મહેતા અથવા નોકર સમજવો.

૨૮ જે સખસ એક વસતુ બીજી વસતુના સરખી કરે એવા ઈરાદાથી કે તે સ

ખોટુ બનાવવું.

આ પાણામાથી ફરેબ કરવો, અથવા એવુ જાણીને કે તેથ ફરેબ થશે એવો સંભવ છે તે સખસે તે વસતુ ખોટી બન એમ સમજવું.

ખુલાસો | કાંઇ વસતુ ખોટી બનાવવામાં નકલ બરાબર થવી જોઈએ એમ જરૂર નથી

૨૯ "લેખ" એ શબદવડે કાંઈપણ બાબત સમજવી જે બાબત કોઈપણ વસ્તુ પર અક્ષર અંક કે ચીન વડે અથવા એ માંહેના એકથી વધારે સાધનો વડે સમજાવ અથવા બીયાન કરેલી હોય અને જે સાધનો તે બાબતના પુરાવા દાખલ વાપરવાનો ઈરાદો કરયો હોય અથવા વપરાય.

ખુલાસો—૧ લો ગમે તે સાધનવડે અથવા ગમે તે વસતુ ઉપર તે અક્ષર અં

...ત પુરાવા કેમ ઇનસાફની કોરટને ...

...આ તે કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં વપરાય કે નહીં ...

દષ્ટાંતો.

... કરારની સરતો લખી છે અને બાબત ...

... છે તો તે લેખછે.

...નો ચેક લેખછે.

...થવા મુખ્તીઆરનામુ લેખછે.

... જે પુરાવામાં વાપરવાનો ઈરાદો કરેલો હોય, અથવા જે પુરાવામાં વપરાય, ...

... બાબતમાં કાંઈ હુકમ લખીયો હોય અથવા કેમ કરવું એ બાબત કાંઈ સલાહ લ... તે લેખછે.

...સી. ૨ જો—અક્ષર, આંક અથવા ચીંહોવડે વેપારીઓના અથવા બીજા રીવાજ ... સમજાતુ હોય તે આ કલમના અરથ પરમાણે તે અક્ષર આંક અથવા ચીન્હો ...જાયછે એમ સમજવું પછી તે સઘળુ સવીસ્તર લખ્યું ન હોય તો પણ.

દષ્ટાંત.

આ હુકમ કરે તેને નાંણાં આપવા એવી તરેહની એક હુંડીની પાછળ આ પોતાનુ નામ લખેતો "એ" પાછળ લખવાનો અરથ વેપારીઓના રીવાજ મુજબ એવો છે કે એ હુંડી જેની પાસે હોય તેને નાંણા આપવાંહવે પાછળ જે લખીયુ છેતે લેખછે અને "આ જેની પાશે હેય તેને નાણાં આપજો" એ સબદો અથવા એજ મતલબના બીજા શબદો જાણે તે સહીની ઉપર લખીયા હોય એ પરમાણે તેનો અરથ કરવો.

ટીકા.

પુરાવામાં વાપરવા સારૂ કોઈ અરજી અથવા મુસદો કરયો હોય અને તેમાં કોઈની આબરૂને બટો લાગે એવો મજકુર લખીયો હોય તો કલમ ૪૬૮ પરમાણે ગુનો થઈ સકે. ૧૦ વી૦ રી૦ પ્ર૦ ૬૧ ફોજદારી.

ખોટો લેખ બનાવવાના ગુનાને માટે તે લેખ કોઈ હયાત માણસના નામનો હોવાની જરૂર નથી ફકત લેખ ખોટો બનાવ્યો એમ હોવુ જોઈએ. રાણી વી. શીફત અબીના કામમાં ૨ મા. રી. પુ૯૧૨

૩૦ "કીમતી દસતાવેજ". એ શબદો વડે જે લેખથી કાંઈ કાયદેસર હક ઉતપન

"કીમતી દસતાવેજ" } થતો હોય, વધતો હોય બીજાને અપાતો હોય ઓછો થતો હોય, નાબુદ થતો હોય, અથવા છોડી દેવાતો હોય અથવા જે

લેખથી કોઈ સખસ કબુલ કરતો હોય કે મારી કાયદેસર જુમેદારીછે અથવા ફલાણો કાયદેસર હક મારો નથી." એવો લેખ અથવા એવી મતલબનો લેખ સમજવો.

દષ્ટાંત.

લખવાની અસર એવી
આને તેનૃ પહોંચે,

ટીકા

હીસાબનો લખીતવાર ફેંસલો જો કે તેના ઊપર સહી ન હોય અને આપવાનુ વ ચન પણુ ન હોય તો પણુ તે એક કરારના પુરાવા તરીકે "કીમતી દસતાવેજ" ગણવામાં આવ્યોછે મદરાસ હાઈકોરટ વા. ૨ પા. ૨૪૭

પટાની નકલ એ કાંઈ કલમના અરથ પરમાણે કીમતી દસતાવેજ નથી (મુંબાઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૧૭ જુલાઈ સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પ્રષ્ ૨૮ મું).

૧ ફુટા છેડાનુ દસતાવેજ એ આ કલમ પરમાણે કીમતી દસતાવેજછે. ૧૪ વી. રી. પ્ર ૧૫ (ફોજદારી.)

૨ કોઈ ખેતની નકલ એ આ કલમ પરમાણે કીમતી દસતાવેજ નથી, રાણી વી॰ ખુરાસ હીરામાન અને ઈંદ્રગીર. ૪ મુ. હા. રી. પ્ર. ૨૮

૩ કાંઇ હીસાબની ચોપ્પ લખીને કરી હોય અને તેમાં કોઇએ સહી ન કરી હો ય તોપણુ આ કલમ પ્રમાણે તે કીમતી દસતાવેજછે. ૨ મ. હા. રી. પ્ર. ૨૪.

૪ કોઈ દસતાવેજ સ્ટાંપ ઊપર લખેલુ ન હોય અને એટલા માટે એ પુરાવામાં લેવાય એવુ ન હોય તો પણુ તે કીમતી દસતાવેજછે. ૭ મ હા. રી. પ્ર. ૧૬

શ્રી૦ ઉ૦

"વીલ" | ૩૧ "વીલ" એ શબ્દ વડે કોઇ પણુ વસીયતનામાનો બોધ ...વો.

૩૨ આ કાયદાના હરેક ભાગમાં કરેલાં કામોનો બોધ કરનારા સબદો હોય તેમ બદ્દા કાયદા વીરૂધ કસુરોને પણુ લાગેછે એમ સમજવું પણુ જે ઠેકાણે એ શબ્દો લખીયા હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા તેમ અરથ કરવો

કામને કહેનારા સબદો માં કાયદા વીરૂધ કસુરો પણુ સમજવી.

૩૩ કામ એ શબ્દ એક કામને, અને તેમજ એક પછી એક એ પરમાણે ...લા અનેક કામોને પણુ લાગેછે અને "કસુર" ... એક કસુરને તેમજ એક પછી એક એ પરમાણે ...નેક કસુરોને પણુ લાગેછે

"કામ" "કસુરો"

૩૪ ઘણા સખસોનો ઇરાદો હોય તે પાર પાડવા સારૂ તે સઘળા સખસો...ને જ્યરે કાઇ ગુનાહનુ કામ કરયુ હોય તીયારે ... હરએક સખસ તે કામ તેણે એકલાએજ કરયુ ... તે તે કામને માટે જવાબદારછે.

ઘણા સખસોનો ઇરાદો પાર પાડવા સારૂ તે સઘળા સખસોએ મળી કરેલા કામની જવાબદારી.

ટીકા.

સારૂ જવાબદાર થવાને તે કામ
એ પણ જે કામ સબળાઓના
વનીયુ સીવીલ એંડ ક્રમીનલ
બી૦ ૫ કોક ચીફ જડજ બોલ
પકડો તે સોકોની મતલબ તથા ઈરાદો ચોરી
નો માતર હતો અને તેને માર મારયો
તો તો તે મારના પરીણામને સારૂ તેઓ
જવાબદાર થશે નહી કાયદો એમ કહેછે કે જ્યા
ર ધયા ઘેરકાયદેસર સાધારણ કામમાં લાગેલા
ઓના જાણપણામા અગર કબુલત વીના કાંઈ
તેમનો સાધારણ ઈરાદો પાર પાડવા કરેલો હોય
સબબે સામેલ ગણાશે નહી "

પણ કહે છે કે જો કાંઈ માણસ કોઈ મોટો ગુનો થતી વખતે
માં ભાગ ન લેનેતે ગુનો કરવારની સાથે રહી કામ ન કરે તે
થતો અટકાવવા અગર ગુનેગારને પકડવા કોશેસન કરે એટલાજ સબબ ઉ
ર તે ગુનેગાર નહીં થાય."

જો કેટલાક માણસો કોઈ માણસને પકડીને તેને ચોરીના તહોમત ઉપર
કોઈ આવવાના કારણસર ભેગા થાય અને તેમાંથી કોઈ બાકીનાઓના રૂ
બતા તે માણસ ઘાતકીપણે અને બળાતકારથી માર મારે અને તેની સાથે ખરાબ
રીતે વરતે અને બીજાઓ ઊભા રહીને જોયા કરે પણ તેમને વારે નહી તો મને લાગે
છે કે જેવોની આગળ હાવી હકીકત પડી હોય તેઓ ઘણો યોગ રીતે હેવુ અનુમાન
કરી શકે કે તેવો બધા તેમાં સલાહવંદીછે અને તે કામ સલાહથી કરેલુ અને એ ગા
ર સાધારણ ઈરાદો પાર પાડવા મારેલો "

"રયુવો શો હેતુ હતો તે હું જાણુતો નથી મારે એટલુજ જણાવવાનું મરજી છે
કે જે બધા હાજરૂ હોયછે તેઓ જે કામ તેમની રૂબરૂમા બનીયુ હોય તેને જરૂરા જરૂ
ર પોતાના હોયાથી મદદ કરેછે એમ નથી અને તેટલા માટે મુખ ગુનેગારો તરીકે સીક્ષા-
ને લાયક નથી."

. ૩૫ જો કાંઈ કામ ઘણા શખશોએ કરયુ હોય અને તે કામ કાંઈ સાપર

જ્યારે એવું કાંઈ કામ સાપરાધ જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી થયાને લીધે ગુનો સમાન હોય તીયારે.	જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી થયાને લીધેજ ગુનોહ ગણાતુ હોય તો તેઓમાનો હરએક સખસ જે તે કામના તેવાં જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી શામીલ થયો હેય ને તેણે એકલાએજ તેવા જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી તે કામ કરયુ હોય એ રીતે તે કામ

...તો" શબ્દનો ઉપયોગ વારંવાર આવેછે, પરંતુ તેનો ...વજાના ન્યાયાધીશ મીઃ તીકમાયછ પોતાના પીનલ... ...ઇરાદા વીશે નીચે પરમાણે કહે છે.

"અમુક સખસે અમુક કૃત્ય ઇરાદાથી કર્યું" તેનો અર્થ એક તે શખસે તે કૃત્ય "ખુશીથી કર્યું. ખુશીથી કૃત્ય કરવામાં આવે ત્યારે કાયદા એવું અનુમાન કરેછેકે કરેલા "કરતીયનું અમુક પરીણામ આવશે એવું તે જાણતો હોવો જોઇએ. તેથી અમુક પરી "ણામ નીપજશે એવું તેણે ધાર્યું ઇચ્છયું, કિંવા ઇરાદો કર્યો ન હોય તોપણ મા- "ણસ જાતના અનુભવ પ્રમાણે કરેલા કૃતથી અમુક પરીણામ નીપજશે એવું માણસો "જાણે છે. તે નીયમ પરમાણે નીપજેલું પરીણામ તેણે ઇરાદા પુરવક આણ્યું એવું માન "વામાં આવેછે. નાયનું એક ગૂઢ વાક્ય છે. કે બહારના કરતીયથી મનની અંદર ના ઇરા- "દા જણાઇ આવે છે. એટલે કે ઇછા જે કરતીય અમલ માં લાવવા ધારે છે તે બાહાર ની "કોઈ રીતે અમલમાં લવાય છે. ઇરાદો કાઇ એવી સાકાર વસતુ નથી કે તે માણસની ન "જરે પડી શકે. માણસના મનની અંદર પેશી તેનો ઇરાદો કેવો છે તે જાણી શકાતું "નથી, અને તે જાણવાનું પ્રયત્ન કરવું એ માણસની અકલની સકતીની બહાર છે "જેમકે માણસ જાતમાં પોતાને કરેલા ખરાબ કરતીયનો વૈર લેવાનો સવભાવીક ગુણ "હોય છે તે નીયમ પરમાણે તે માણસને કોઇ સખસે કાઇ હાની કરી હોય તેનું વૈર "લેવું જોઇએ એવું મનની ઇછા સુચવે એ સુચના પરમાણે તરવાર હાથ એ ઇછા "અમલમાં લાવવા માટે એ ખુન કરનાર સખસ ઉપર ઉઘાડી તરવારથી ધસવાનું કરે "એટલી હકીકત હોય તયારે તહોમતદારનો ઇરાદો સામા સખસને તરવાથી મારી નખવા "નો હતે એમ સમજવું."

૨૬ જો કઇ કામથી અથવા કાંઇ કસુરથી કઈ અશર કરવી અથવા અશર કર વાની કોશીશ કરવી એ કઇ ગુનોહ હોય તો તેજ અસર થોડી કાઇ કામથી કરવી, અને થોડી કાંઈ કસુરથી કરવી, એ પણ તેજ ગુનોહછે એમ સમજવું.

થોડોએક કાંઇ કામથી ને થોડીએક કાઇ કસુરથી કરેલી અસર.

દ્રષ્ટાંત.

અ જ ને ખોરાક આપવાની કાયદા વીરૂધ કશુર કરીને તથા જ ને મારીને ઇરા દે જ નું મોત થાય એમ કરે તો અ એ ખુન કર્યું એમ સમજવું.

૨૭ જો કોઇ ગુનોહ ઘણા કામો કરવાથી થયો હોય તો જે શખસ એકલો અ થવા બીજા કોઈ સખસોની સાથે રહીને તે કામો માહેનું ગ મે તે એક કામ કરીને તે ગુનોહ કરવામા ઇરાદાથી સહકાર કરે તે સખસે તે ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ઘણા કામો મળીને કંઇ ગુનો થતો હોય તો તેઓ માંનુ એક કામ કરીને મ... કરવી

આપીને જ ને મારી

[illegible] નાખવાનું ઇરાદા

થી જેહેર આપે. અને તેમ જુદે જુદે વખતે આપેલા તે જેહેરની અસરથી જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે ખુન કરવામાં અ તથા બ ઇરાદાથી સહકારી થયા અને તેઓના કામ જુદાં જુદાં તોપણ તે બ ને તે ગુનાહના તકશીરવાર છે, એમ સમજવું કેમકે તેઓ માના હરએક જીથી મોત થયું એવું કામ કીધું છે.

(બ) અ તથા બ એ બે એકઠા જેલર છે અને તેઓના હોદાને લીધે જ એક કેદી છે. તે વારા ફરતી છ છ કલાક એક એકના હવાલામાં રહે છે. હવે જ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી તે અસર પેદા કરવામાં જાણી બુઝીને તેઓ સહકારી થાય એવી રીતે કે જ ને પોહોચાડવા સારૂ તેઓને આપેલો ખોરાક તેઓ પોત પોતાની હાજરીના દર મીયાનમાં, જ ને પોહોચાડવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરે અને જ ભુખે મરી જાતો અ તથા બ એ બંનેએ જ નું ખુન કરયું એમ સમજવું.

(ક) અ જેલરના હવાલામાં જ કેદી છે જ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી અ જ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વીરૂધ કશુર કરે જેથી જ ઘણો અશકત થઇ જાય પણ તે ભુખમરો એટલો ન થઈ પડે કે તેથી તે મરી જાય પછી અ પોતાના હોદ્દપરથી બર તરફ થયું બં તેની જગોપર મુકરર થાય અને બ અ ની સાથે મેળાપી અથવા સહકારી ન થતાં જ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વીરૂધ કશુર કરે, એવું જાણીને કે તેમ કરેથી જ મરી જશે એવો સંભવ છે અને જ ભુખે મરી જાય તો બ એ ખુન કરયુ એમ સમજવું પણ અ કંઇ બ ની સાથે શાહકારી થઓ નહી માટે અ એ માત્ર ખુન કરવાની કોશીશ કરી એમ સમજવું.

૩૮. કોઈ ગુનાહનુ કામ કરવામા ઘણા સખસો લાગેલા અથવા સામીલ હોય તો તેઓ તે કામથી જુદા જુદા ગુનાહના તકસીરવાર થઈ શકે.

કંઇ ગુનાહનુ કામ કરવામાં ઘણા સખશો શામીલ થયા હોય તો તેઓ જુદા જુદા ગુનાહના તકશીરવાર થઇ સકે.

દ્રષ્ટાંત.

અ જ ની ઉપર હુમલો કરે તે વખતે તેને એટલો ભારે ક્રોધ ચડેલો હોય કે તેને હાથે જ નું મરવુ ખુનથી ઉતરતા દરજાનો સીક્ષાણીય મનુષવધ થાય તેમ જ જ ની ઉપર દવેષ ભાવથી તથા જ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી અ નો માફક ક્રોધ ન ચડયા છતાં, જ ને મારી નાખવામાં બ અ ને મદદ કરે તો એ ઠેકાણે અગર જ નું મોત આપવામાં અ તથા બં એઉ બંને સામીલ છે તો પણ બ એ ખુન કર્યુ અને અ એ માતર શીક્ષાણીય મનુષવધ કીધો એમ સમજવું.

...યથી કાંઈ અસર પેંદા કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય
...યથી અથવા જે ઉપાયથી તે અસર પેંદા થશે હેવો
...વ છે એમ તે ઊપાય કામે લગાડતી વખતે તેણે જાણ્યું
અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે ઊપાયથી તેં તે અસર પેદા કરે તીયારે
બુધીપુરવક તે અસર પેંદા કરી એમ સમજવું.

દાષ્ટાંત.

એક મોટા સેહેરમાં એક ઘર છે; તેમાં માણસો રહે છે તે ઘરમાં રાતને વખતે અ અપહરણનો ગુનોહ મેહેલ કરવા માટે અ આગ લગાડે અને તેથી એક સખસનું મોત થાય તો એ ઠકાણે કાંઈ મોત આણવાને અ એ ઇરાદો ન કીધો હોય અને પોતાના કામથી મોત થયું એમ જાણીને અ દીલગીર થાય તો પણ તેણે બુધીપુરવક તે મોત આણીયું એમ સમજવું.

ટીકા.

બુધી પુરવક સબદનો અરથ કલમ ૩૫ મા ઇરાદા વીશે ખુલાસો કરવામાં આવેલ ...તે મધે આવી જાય છે માનવાના કારણ માટે પાછળ કલમ ૨૬ની ટીકામાં ખુલાસો છે.

આ કલમની બીજી અને તીજી રકમમાં લખેલા બાબ અને કલમો શીવાય 'ગુ
"ગુનોહ" } નોહ' એ સબદ વડે વસતુને માટે આ કાયદામાં સીક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યું છે. તે વસતુ સમજવી.

"૪ થા બાબમાં અને હેઠળ લખેલી કલમોમાં એટલે ૬૪ મી, ૬૫ મી, ૬૬ મી, ૭૧ મી, ૧૦૯ મી. ૧૧૦ મી, ૧૧૨ મી. ૧૧૪ મી, ૧૧૫ મી, ૧૧૬ મી, ૧૧૭ મી, ૧૮૭ મી, ૧૯૪ મી, ૧૯૫ મી, ૨૦૩ જી, ૨૧૧ મી, ૨૧૩ મી, ૨૧૪ મી, ૨૨૧ મી, ૨૨૨ મી, ૨૨૩ મી, ૨૨૪ મી, ૨૨૫ મી, ૩૨૭ મી, ૩૨૮ મી, ૩૨૯ મી, ૨૩૦ મી, ૩૩૧ મી, ૩૪૭ મી, ૩૪૮ મી, ૩૮૮ મી, ૩૮૯ મી, અને ૪૪૫ મી, કલમમાં "ગુનોહ" આ સબદ લખેલો છે તે શબદ વડે જે વસતુને માટે આ કાયદામા અથવા આ કાયદામા વ્યાખીયા લખેલી છે તેવા કાંઈ વાશેશ કાયદામાં અથવા સ્થાનીક કાયદામા સીક્ષા કરવાનુ ફરમાવ્યુ છે તે વસતુ સમજવી.

"અને ૧૪૧ મી, ૧૭૬ મી, ૧૭૭ મી, ૨૦૧ મી, ૨૦૨ જી, ૨૧૨ મી, ૨૧૬ અને ૪૪૧ મી કલમમા "ગુનોહ આ શબદ લખેલો છે તે શબદનો અરથ જે વસતુને માટે વીશેષ કાયદામા કે સથાનીક કાયદામા શીક્ષા કરવાનુ ફરમાવ્યુ છે અને તેજ કાયદા ઉપરથી તે વસતુને માટે દંડ સુધા અથવા દંડ વગર છ મહીનાની અથવા તે કરતાં વધતી મુદતની કેદની શીક્ષા કરવા ફરમાવ્યું હોય તીયારે તેવોજ અરથ સમજવો."

ટીકા.

...આ (ઇંગલંડના કાયદા) પરમાણે સજા લાયક કામોને "ગુનોહ" એ ...નથી.

૧૮૭૦ના. ૨૭ મા આકટ છે. તે
... તાવેસે ગુનાહ સથાનીક કોના વી
... ૧૧૦, ૧૧૧, ૧૧૪, ૧૧૫, ૧૧૬
૧૨૦, ૧૨૪, ૧૯૪, ૧૯૫, ૨૦૩, ૨૧૧, ૨૩૧, ૨૧૮, ૨૨૧, ૨૨૧, ૨૨૩, ૨૨૪, ૨૨૫, ૩૨૭, ૩૨૮, ૩૨૯, ૩૩૦, ૩૩૧, ૩૪૭, ૩૪૮, ૪૮૮, ૪૮૯, અને ૪૪૫,

૪૧ "વીશેસ કાયદો" એટલે કંઈ ખાસ બાબતને લાગુ પડે હેવો કાયદો.
"વીશેસ કાયદો"

૪૨ "સ્થાનીક કાયદો" એટલે બ્રીટીશ ઇંડીઆના કોઈ વીશેશ ભાગનેજ લાગુ પડે હેવો કાયદો.
"સથાનીક કાયદો"

૪૩ "કાયદા વીરૂધ" એ શબદો જે જે વસતુ ગુનોહ છે અથવા કાયદાએ મને કરેલી છે અથવા દીવાની ફરીઆદીનુ કારણ થાયછે. તે પરતે કને લાગુ પડે છે; અને જે સખસ તે વસતુ કરવા માં કસુર કરે તો કાયદા વીરૂધ થાય. તે વસતુ કરવાનો તે સખસની "કાયદા પરમાણે ફરજછે" એમ સમજવું.
"કાયદા વીરૂધ".
"કાયદા જરમ ણે ફરજ"

૪૪ "નુકશાન" એ સબદ વડે કાઇ પણ સખસના સરીરને મનને આબરૂને અથવા મીલકતને કાયદા વીરૂધ રીતે કરેલી કાઈ પણ હાની સમજવી.
"નુકશાન"

૪૫ "જીંદગી" એ સબદ વડે માણુસની જીંદગી સમજવી, પણ જે ઠેકાણે એ શબદ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતા એથી ઊલટો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા તેમ અરથ કરવો.
"જીંદગી"

૪૬ "મોત" એ શબ્દ વડે માણુસનુ મોત સમજવુ પણ જે જે ઠેકાણે એ શબ્દ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઊલટો અરથ દેખાતો હોય તો તાહા એમ અરથ કરવો.
"મોત"

૪૭ "જાનવર" એ શબ્દ વડે માણુસ સીવાય બીજી કાઈપણ જીવ વાળી વસતુ સમજવી.
"જાનવર"

૪૮ "વહાણુ" એ સબ્દ વડે જળ મારગે માણુસોને અથવા મીલકતને લેઇ જવા માટે કરેલી કાંઇ પણ વસતુ સમજવી.
"વાહાણુ"

૪૯ જે જે ઠેકાણે "વરસ" એ શબ્દ અથવા "મહીનો" એ શબ્દ લખ્યો હોય તે તે ઠેકાણે એમ સમજવુ કે ઇંગરેજી પંચાગ પરમાણે તે વરસ અથવા મહીનો ગણવો.
"વરસ".

૫૦ "કલમ" એ શબ્દ વડે આ કાયદાના જે જે ભાગોની આગળ આંકડા લખીને તેઓને જુદા પાડેલા છે તેઓમાંનો એક ભાગ સમજવો.
"કલમ"

૫૧ "સોગંદ" એ શબ્દમાં સોગંદને ઠેકાણે ધરમ પુરવક પરતીગ્ના કરવાનુ કાયદા

ફરમાવેલુ હોય તે પરતીજ્ઞા તથા ઈનસાફની કેસુરમાં બીજે ઠેકાણે કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ પણ એ આપવા રજા આપી હોય અથવા જે પ્રકાર પુરાવાના કા પણ સમાય છે એમ સમજવું.

ટીકા.

...૧૮૪૦ નો આકટ ૫ મો તથા સને ૧૮૭૨ નો આકટ ... થયો છે.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ થી નીચે જણાવેલી કારટોને સમ ખવરાવવાનો તથા ...તીજ્ઞા કરાવવાનો અખીકાર છે.

જેઓને કાયદા પરમાણે જુબાની લેવાનો અખીકાર હોય તે.

... લશકરી મથકમાં મીલેટરી ખાતાના કમાંડીંગ એફીસરને.

જેઓને જસ્ટીસ ઓફ ધી પીશનો અખીકાર મળ્યો હોય તે.

કલમ ૬ સમને બદલે પ્રતીજ્ઞા આપવા બાબત.

સમને ઠેકાણે પ્રતીજ્ઞા આપવાથી કાંઈ કાયદા વિરૂધ થતું નથી. (કલમ ૧૨).

૫૨. જે વસ્તુ ઘટતી સંભાળ તથા ધીયાન વીના કરો અથવા માની હોય, તે ... શુધ બુધીથી ... અથવા માની એમ સમજવું નહી.

દરેક કામમાં જેવી સંભાળ રાખવી જોઇએ તેવી સંભાળથી જે કામ કરવામાં આ ...તેને ઘટતી સંભાળ અને ધીયાન કહે છે પણ કોઈએ તેવી સંભાળ અથવા ધીયાન રા... વગર કરવામા આવે તેને ઘટતી સભાળ અને ધીયાન કહેવાતુ નથી.

બાબ ૩ જો.

સીક્ષા બાબત.

૫૩ આ કાયદાના ઠરાવો પરમાણે ગુનેહગારો જે શીક્ષાઓને લાયક ... "શીક્ષા" ... પરમાણે.

પહેલી. મોત.

બીજી. સમુદ્રપાર.

ત્રીજી શાસકીક દાસતવ.

ચોથી કેદ બે પ્રકારની છે.—

(૧) સખત એટલે સખત મજુરી સાથે.

(૨) આશાન.

પાંચમી મીલકત સરકાર જપત કરવી.

છઠી દંડ.

ટીકા.

સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ થી કેટલેક પરસંગે ફટકા મારવાની સજા હવે વધારવા માં આવી છે. નંબર ૩૫૨૮ તા૦ ૨૩ નવેમબર સને ૧૮૬૪ તથા નંબર ૧૪૭૬ તા૦૫ મી મે સને ૧૮૬૪.

પીનલકોડમાં ઠરવેલી શીક્ષા બદલે ફટકાની શીક્ષા કરવાની છે કાંઈ બેવડી થઈ શકતી નથી એટલે પેનલકોડ કલમ ૭૮-૩૮૦ પ્રમાણે કેદ તથા ફટકાની બેવડી કરવી નહી મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ તા૦ ૨૪ મી જુલાઈ સને ૧૮૬૭.

નહાની ઊમરના ગુનેહગારને ઊમર લાયક ગુનેહગારના સરખીજ સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૭ ડા ની કલમ ૩ જી લાગુ છે મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૭ નવેમબર સને ૧૮૭૦ વા. ૭ પ્ર ૭૦

નુહાની ઊમરવાને ફટકા મારવા ને નાહાની ઊમરનો મેળ વરસથી ઓછી ઊમરનો હોય તેને નાહાની ઊમરનો ગણવો. મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૨ મી અક્ટોમબર સને ૧૮૬૮ વા. ૮ પ્ર. ૬૯

પ્રથમ પીનલકોડ કલમ ૩૭૯ પરમાણે એકલી ચોરી કરેલી અને ફરીથી કલમ ૩૮૦ પરમાણે મકાનમાં ચોરી કરી તેમાં ફટકાની શીક્ષા કરેલી તે રદ કરી કારણ કે એ એકજ ગુનો નથી મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૨૨ સાપટેમબર સને ૧૮૭૦ વા૦ ૭ પ્ર.૬૮.

આ કલમથી સ્ત્રીને તથા છોકરાંને ફટકાની સજામાંથી બાતલ કરયાં છે પણ (ક્રી. પ્રો. કોડ કલમ ૩૧૧) થી ઝીણી ગુનેગારને સોટી મારી શકેછે ગરભવંતી સ્ત્રીને થએલી મોતની સજા બદલવા વીશે (ક્રી. પ્રો કોડ કલમ ૩૦૬) ને હાઈકોરટને સતાછે સજા કરતી વખતે ધીયાનમાં રાખવુ જોઇએ કે ગુનેહગારને પોતાના કરત વીશે પસતાવો થઇ ફરીથી તેવુ કરતીય ન કરે એવી સજા ગુનાના પરમાણમાં ગુનો કરવાથી જે ફાયદો થવાની વકી રાખી હોય તે કરતા જાદે ગેરફાયદો કરે તેવી સજા કરવી જોઇએ. યેગ કરતાં વધારે સખત સજા કરવાની જરૂર નથી પણ ગુનોહ અટકાવવાને સારૂ જરૂર જણાય તારે સખત સજા કરી તેમજ કોઈ માણસ અથવા માણસોને એકજ જાતના ઘણા ગુનાહ કરવાની ટેવ પડી હોય તે અટકાવવાને સારૂ પણ સખત સજા કરવી દંડકરતાં સરીરને થએલી સજા વધારે અસર કરેછે.

દયા એ માણુસમાં ઊતમ ગુણ છે પણ ગુનેહગારની ઊપર દયા રાખી તેને છોડી મુકવાથી બીજા બીન અપરાધી લોકો ભયમાં પડે છે માટે દયાને હદમાં રાખવી જોઇએ.

૫૪ જે જે બાબતમાં મેતની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બાબતમાં ગુનેહગારના રજામંદી સીવાય હીંદુસતાનની સરકાર અથવા જે ઠેકાણે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠેકાણની સરકાર તે શીક્ષાને બદલે આ કાયદામાં ઠરાવેલી બીજી ગમે તે શીક્ષા કરવાને મુખતીયારછે.

(હાંસિયામાં: મોતની શીક્ષાને બદલે બીજી શીક્ષા.)

ટીકા.

ક્રી. પ્રો કો. ક. ૨૮૭ પરમાણે હાઈકોરટની મંજુરીથી સેશન કોરટ મોતની સ

જા કરી શકે છે.

કલમ ૫૪ અને ૫૫ માં ગવરનર જનરલ તથા સથાનીક સરકારને મોત અને દરીઆ

પારની સજામાં ફેરફાર કરવા વીશે અધીકાર આપવામા આવ્યોછે તેનુ કારણ કાયદો

ઘડનારી કમીટીના રીપોરટનો ભાગ જે નીચે આપવામા આવ્યો છે તે તો સમજી શકશો.

"એવુ જોવામા આવશે કે અમે સરકારને કેટલીક બાબ મા ગુનેગારની રજા મં

દી વગર શીક્ષા બદલવાનો અધીકાર આપયોછે. આ બાબત અમે જે નીયમ કર્યુછે તે

શરવ વ્યાજબી ધારશે મોતને બદલે આ કાયદામા ફરમાવેલી બીજી શીક્ષા કરવાના સર

કારને અધીકાર આપવો જોઈએ એ પુરી રીતે ઘટે છે વળી અમને એમ પણ યોગ લા

ગે છે કે જનમ દેશનીકાલના સજા કરેલા કેદીને જનમ પરયંત કેદ રાખવાના અધીકાર સ

રકારને આપવો જોઈએ કેટલીક વખત એવુ બનેછે કે જનમ પરયત દેસનીકાલ કરવાની

સજા અમલમા લાવતા ઘણુ અડચણ ભરેલુ થઈ પડેછે. આવા બનાવ શું છે તે શીક્ષા ક

રનાર કોરટ કરતાં સરકારના ધીયાનમા વધારે હોવા જોઈએ જે ઠેકાણે કેદીઓને જનમ

દેશનીકાલ કરવામા આવેછે તે ઠેકાણાની સ્થીતી જોતા ત્યાં વધારે જનમ કેદના કેદીઓ

ભરવા ન જોઈએ એ હકીકત શીક્ષા કરનાર કોરટ કરતા સરકાર વધારે જાણેછે."

૫૫ જે જે બાબતમા જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બાબતમા ગુનેહગારની રજામંદી શીવાય હીંદુસતાનની સરકાર અથવા જે ઠેકાણે તે ગુનેગારને સીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠેકાણુની સરકાર તે સીક્ષાને બદલે ચઉદ વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શાક્ષા કરવાને મુખતીઆરછે.

જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષાને બદલે બીજી સીક્ષા.

ટીકા.

જ્યારે કોઈ સખસને ગુનાને સારૂ સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તીયારે ગ

વરનર જનરલ ઈનકાઉનસીલ અથવા સથાનીક સરકાર ગમે તે વખતે કાંઈ સરતો સીવા

ય અગર તે શખસ કબુલ કરે તેવી સરતોથી જે શીક્ષાનો તેને હુકમ થયો હોય તે બ

ધી શીક્ષા ઈંયા તેનો ભાગ માફ કરવાને અથવા તે શીક્ષા મુલતવી રાખવા તે મુખતી

આરછે અગર તે શખસની રજામંદી સીવાય કાયદા પરમાણે કરેલી સજાને બદલે આ ની

ચે લખેલી એટલે મોત—સમુદરપાર શાસનીકદેશત્વ અને કેદ એ ચાર સજાઓમાની કોઈ

પણ સજા તેની પછી લખેલી સજાને બદલે કરવાને મુખતીઆરછે (સને ૧૮૫૫ નો આ

કટ ૧૮ મો જોવો.)

જો ઠરાવેલી સરતો તોડે તો માફી પાછી ખેંચી લેવામાં આવશે અને સજાનો

અધુરો રહેલો ભાગ ફરીથી ભોગવવા હુકમ કરવામા આવશે (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦

કલમ ૩૨૨, સને ૧૮૭૪ના આકટ ૧૧ કલમ ૩૪).

યુરોપીઅન તથા અમેરીકન લોકોને સમુદરપારની શીક્ષાને બદલે સશ્રાક્ય દાસતવની શીક્ષા કરવી.

૫૬. જે જે બાબતમાં કોઈ સખસ યુરોપીઅન અથવા અમેરીકન છતાં આ કાયદામાં જેહેને માટે સમુદરપારની શીક્ષા ઠરાવી છે એહેવો કોઈ ગુનો તેહેના ઊપર સાબીત થાય તે તે બાબતમાં સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ ન કરતાં સને ૧૮૫૫ ના ૨૪ મા આકટના ઠરાવો મુજબ કોરટે તે ગુનેહગારને શાસકીક દાસતવની શીક્ષાનો હુકમ કરવો.

છવતા સુધીની શીક્ષાને લાયક નહીં હોય તેહેને દસ વરસ કરતાં વધી મુદતની કેદની શીક્ષાને ઠરાવ નથી તે બાબત વાજેબ ઠરાવ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ આકટ ઠરયો નહીં હોય તો જે ગુનાહ બાબત યુરોપીઅન અથવા અમેરીકન માણસ છવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને લાયક થતે નહીં પણ દસ વરસ કરતાં વધી મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થતાને તે લાયક થતે તો તે ગુનાહ બાબત તે માણસ કોરટની નજરમાં આવશે તે પ્રમાણે છ વરસ કરતાં વધી મુદત સુધી સસ્રમકદાસતવની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થવને તે લાયક થશે પણ છવતા સુધી સાસકીક દાસતવની શીક્ષાને લાયક થશે એવું સમજવું નહીં.

ટીકા.

શાગ્રીની વીલાયતી રઇઅતને કેદની શીક્ષા કમી ઠરાવવી કેમકે બીજા લોકો કરતાં એ લોકો ઘણા દુઃખ પામી મરણ પામે છે જેડીકલ બોરડના પત્ર ગયે ક. ૩૨—૯૭સરકારનો પતર તા૦ ૧૭મી મે સને ૧૮૫૨ નંબર ૧૫૪૭ નો.

શીક્ષાની મુદતના ભાગ

૫૭ શીક્ષાની મુદતોના ભાગોની ગણતી કરવામાં છવતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને વીસ વરસની સમુદરપારની શીક્ષાના બરાબર ગણવી.

જે ગુનેહગારોને સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે ગુનેગારોને સમુદરપાર કરતાં સુધી કરવું.

૫૮. જે જે બાબતમાં સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે બાબતમાં જે ગુનેહગારને સમુદરપાર કરતાં સુધી જાણે તેહને સખત કેદની શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય એ રીતે તેહની ઊપર અમલ કરવો અને તે કેદ રહે તે મુદતના દરમીઆનમાં તેણે સમુદરપારની શીક્ષા ભોગવી એમ સમજવું.

ટીકા.

સમુદર પારની જગા ક્યા જગાઓ ગવરનર જનરલે ઠરાવવાની છે અને દરેક ગુનેગારને લેઈ જવાનો હુકમ સથાનીક સરકારે કરવનો છે (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ કલમ ૩૧૯)પણ જો તે સખસ પેહેલાંથીજ કાઈ સમુદરપારની સજા ભોગવતો હોય તો તે પ્રમાણે કરવાનું નથી. (સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ની ક. ૩૨૦).

કેદને ઠેકાણે સમુદરપારનો હુકમ ક્યારે થઈ સકે.

૫૯ જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તે તે બાબતમાં તે ગુનેહગારને કેદની શીક્ષાનો હુકમ ન કરતા સમુદરપારનો હુકમ કરવાને તે ગુ

કોરટ મુખતીઆર છે; પણ તે સમુદરપારની સીક્ષા
આપવી ન જોઇએ તથા આ કાયદા મુજબ જેટલી મુદ
લાયક હોય તે કરતાં વધારે મુદત ની પણ હેવી ન જોઇયે.

ટીકા.

આ કલમ જે ગુનાને સરૂ કેદીને સમુદરપારની સજા કરવામાં આવે તે ગુનો સા
ત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની કેદની સજાને લાયક હોય તેવે પરસંગે ફકત લાગુ
પડે છે પણ જ્યા કેદીના ઉપર કેટલાક ગુના સાબીત થતા હોય અને તેમાંનો દરએક ગુનો
સાત વરસ કરતાં ટુંકી મુદતની કેદની સજાને લાયક હોય પરંતુ બધા ગુનાની સજાઓ
એકઠી કરતા સાત વરસથી વધારે થતી હોય તો તેવી બધી સીક્ષાઓ એકઠી કરી સમુદ
રપારની સજા કરવા કોઈ જડજને અધીકાર નથી (રેવનીયુ જુડીસીયલ એન્ડ પોલીસ જન
રલ કલકતા વા. ૨ પાને ૩૯૨. રેવનીયુ જુડીસીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ કલકતા વા.
૫ પાને ૩૪) અને કોઈ ગુનાને લાગુ થતી કલમથી જડજ સમુદરપારની બારે મુદતની
સજા કરી શકે તો પણ આ કલમથી કરેલી સમુદરપારની સજા જેટલી મુદતની કેદની સક્ષા
નો હુકમ હોય તેટલી મુદતથી વધારે થઈ શકે નહી એટલા માટે જ્યા તે ગુનો જીવતા
સુધી સમુદરપારની સક્ષાને અગર દસ વરસ કેદની સીક્ષાને લાયક હોય તાંહાં જો જડજ
ની અંતીમ શક્ષા કરવાની મરજી ન હોય તો તે દસ વરસ કરતા વધારે સમુદરપારની સ
જા કરી સકે નહી (રેવનીયુ જુડીસીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ કલકતા વા. ૩ પા. ૫૪
વા ૪ પાને ૫૭૫.

આ કલમથી આપેલી સત્તા જે કોઈ અમલદારને સાત વરસની કેદની શીક્ષા કરવા
નો અધીકાર હોય તેવો કોઈ પણ અમલદાર ચલાવી શકે પણ જે મજીસ્ટ્રેટને ફકત બે
જ વરસની કેદની સજા કરવાનો અધીકારછે તે માજીસ્ટ્રેટ જો કે જે ગુનાહનો ઈનસાફ
તે કરતો હોય તે સાત વરસથી વધારે કેદની સીક્ષાને લાયક હોય તોપણ સમુદરપારની
સજા તે કરી સકે નહી (રેવનીયુ શીવીલ એન્ડ ક્રીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) ક્રીમીનલ
રૂલીંગ. વા. ૫ પાને ૨૦ બંગાળા લા રીપોરટસ એપેલેટ ક્રીમીનલ જુરીસડીકસન વા.
૫ પાને ૫.

૬૦ જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને બેમાંનું ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા થઇ શક

(કેટલીએક બાબતોમાં) કેદ આખી મુદત અથવા થોડી મુદત સુધી સખત અથવા આસાન એવો હુકમ થઈ શકે. } તી હોય તે તે બાબતમાં આખી કેદ સખત અથવા આખી આસાન અથવા તે કેદનો કોઈ ભાગ સખત તથા બાકીનો ભાગ આસાન એ પરમાણે સીક્ષાના હુકમ ફરમાવવાને તે ગુનેગારને શીક્ષાનો હુકમ કરેનારી કોરટ મુખતીઆરછે.

ટીકા.

સોળ વરસની અંદરના ગુનેગારને જ્યારે કોઇ ગુનાને સારૂ કેદની સીક્ષાનો હુકમ

[illegible] વે કારટના હુકમથી તેને મુકાર [illegible]
વાની જગોએ મોક[illegible] ૧૦ કલમ ૧૧૧.

કોઇ ફોજદારી [illegible] મુદત જે તારીખે કેદની સંતનો હુકમ થયો હોય તે તારી[illegible] ચાલતાની દરમીઆન જેટલી મુદત સુધી સીક્ષાનો અમલ મોકુફ રાખીઓ હોય તે મુદત કેદની મુદતમાં મજરે ગણવાની નથી (સદર કોરટ રુલીંગ તા. ૨૮ અપરેલ સને ૧૮૬૨).

કેદની શીક્ષાનો હુકમ જે વખત સજા કરવામાં આવે તે વખતથીજ અમલમાં આવવો જોઈએ પણ જો તેનો અમલ પાછળથી કરવાનુ કોઇ કાયદેસર કારણ હોય તો તે પાછળથી કરી શકાય સને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૦ની કલમ ૩૧૪— ૩૧૬ અને ૩૧૭ મા ઠરાવેલા પરસંગો સીવાય માજીસતરેટ પોતે કરેલી સજાનો અમલ પાછળથી થવા હુકમ કરી સકે નહી તેમજ સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૨૧૧ મા ઠરાવેલા પરસંગ શીવાય જે સજા તરત સરૂ થવી જોઈએ તે બંધ રહી સકે નહી (બં. હા રી. આપેલેટ ક્રીમીનલ જુડીકસન વા. ૩ પા. ૫૦)

જયારે કોઇ સખસને કેદની શીક્ષા થઇ હશે તે સખસને મારેલી કેદની મુદતની અંદર તેને જે જેલમા ઈયા જગામા રાખીઓ હોય તે જેલ યા જગામથી એવા એજ સથાનીક સરકારનો હકુમતનો અંદર બીજી જેલ ઈયા જગામા લેઇ જવા સથાનીક સરકાર હુકમ કરે તો તે કાયદેસરછે (સને ૧૮૭૧ નો આકટ ૫) પણ જો સથાનીક સરકાર સીવાય બીજો કોઈ અધીકારી એ પરમાણે લઈ જવા હુકમ કરે અગર એની એજ સથાનીક સરકારની હકુમત બહાર કોઇ જેલમાં એ કેદીને લઈ જવમાં આવે તો તેને કેદમાં રાખવો કાયદા વીરૂધ થશે અને તેનો છુટી જવા હક થશે (આસનના કામમા લાજરનલ કવીનસ બેંચ કેશીશ વા૦ ૩૦ પાને ૩૮ રાણી વીરૂધ માઉરસ્લુ રાપેરટસ પીવીકાન શીલ વા. ૬ પા. ૩૦૫).

૬૧ જે જે બાબતમાં કોઇ સખસની ઉપર એહેવો ગુનોહ સાબીત થાય કે ગુનાહને માટે તે ગુનેહગાર પોતાની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થવાને લાયક છે તે તે બાબતમા ફરમાવેલી શીક્ષા

મીલકત સરકાર જપત થાય એવો હુકમ.

અથવા તેને બદલે કરવામાં આવેલ હોય એવી બીજી શીક્ષા ભોગવી રહયા વીના અથવા તેને માફ થયા વીના સરકારના લાભ સીવાય બીજી રીતે તે ગુનેગારથી કંઈ મીલકત મેળવી શકાશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

હીંદુશતાનની સરકારની સામા લડાઇ કરવાનો ગુનો અ ની ઉપર સાબીત થયો તે થી તેની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થવાને અ લાયક છે હવે શીક્ષાનો હુકમ થયા પછી તથા તે હુકમ કાયમછે તે દરમીઆનમા અ નો બાપ કંઈ મીલકત મુકીને મરી જાય [illegible] મીલકત અગર સરકાર જપતીનો હુકમ ન થયો હોત તો અ ની થાત તો તે મીલક

૬૨ જે બાબતમાં કોઈ શખશની ઊપર મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો ગુનોહ

જે ગુનેગારો મોતની સમુદ્રપારની અથવા કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા હોય તે એની મીલકત સરકાર જપત થવી.

સાબીત થાય તે તે બાબતમાં તે સખસની સથાવર જંગમ સઘળી મીલકત સરકાર જપત થાય એવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે અને જે જે બાબતમાં કોઈ સખશનો ઊપર એવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તે ગુનાહને માટે તેને સમુદરપાર કરવામાં આવે અથવા સાત વરસ અથવા તે કરતાં વધારે મુદતની કેદની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે તે બાબતમાં તેહેના સમુદર પારની અથવા કેદની મુદતના દરમીઆન માં તે સખસના કુટંબ તથા અનુભવીઓને માટે સરકારની નજરમાં દુરસત જણાય તેવો બંદોબસત સરકાર કરે એવી છુટ રાખીને તે મુદતના દરમીઆનમાં તે સખસની સરવે સથાવર તથા જંગમ મીલકતનુ ભાડુ તથા ઊપજ સરકાર જપત થાય હેવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખતીઆરછે.

ટીકા.

૧ આ કલમ પરમાણેની શીક્ષા ઘણુજ ઘાતકી ગુના કરયા હોય તે માટે થવી જોઈએ ૧૨ બી. રી. પાને ૧૭ (ફોજદારી).

૬૩ કેટલે સુધી દંડ કરવો એની રકમ જયાં ઠરાવી નથી તયાં ગુનેહગારને જે [illegible]ની રકમ

જે દંડ થઈ શકે તે દંડની કોઈ હદ બાંધી નથી પણ અતીસે દંડ કરવો નહી.

ટીકા.

નુકસાની દંડમાંથી ભરી આપવા બાબત સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૦૮ મુજબ જેમ ફોજદારી કોરટને અખતીઆર મળેલો છે તેમજ જયારે કોઈ સખસ ને દંડનો અગર તેની મીલકત સરકાર જપત કરવાનો હુકમ થઓ હોય તોયારે તે દંડમથી ફરીઆદને નુકસાન અપાવવા ગવરનર જનરલ ઈનકાઉનસીલને અથવા સથાનીક સરકારને સને ૧૮૭૪ ના આકટ ૧૧ ની કલમ ૩૦ મુજબ અખતીઆર મળેલો છે.

જયા આ કાયદો એમ ઠરાવે છે કે ગુનેહગારને કેદની શીક્ષા કરવી અને વળી દંડ પણ કરવો તથા શીક્ષાના હુકમમાં કેદનો સમાવેસ થવો જરૂર છે જયાં આવા પરસંગે ફકત દંડની શાક્ષા કરવામાં આવી હતી તોયા કોરટે એ શીક્ષા કાયદા વીરૂધ ગણી રદ કરી એ દંડ પાછો આપવા હુકમ કરયો અને નાચલી કોરટને ફરીથી સજા કરવા હુકમ કરયો જે સજાનો કેદ બધો ઇઆ પેડો ભ ગહોવો જોઈએ મુબઈ હાઈકોરટ રીપોરટસ વાલમ ૧ પાને ૪ ૩૪ ૨૯ મદરાસ હ.ઈ કોરટના કેસમા વાલમ ૪ આપેનડીક્ષ પાને ૧૮.

૬૪ કેદની તથા દંડની સીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાની જે જે બાબતમાં ગુનેગારને

દંડ ન આપેતો કેદનો હુકમ

કેદ સાથે કે કેદ વગર દંડની સીક્ષાનો હુકમ કરવામા આવે તે તે બાબતમાં અને ફકત દંડની શીક્ષા થઈ [illegible]

જે જે બાબતમાં ગુનેગારને દંડની સીક્ષાનો હુકમ કરવામાં [illegible]

...વાર દંડ ન આપે તો તે આટલી મુદત સુધી
...એ પરમાણે તે ગુનેગારને શીક્ષાનો હુકમ કરનારો
...ધારછે અને તે કેદ બીજી કઈ કેદની શીક્ષાનો હુક
મ તે ગુનેગારની ઉપર થયો હોય તે કેદની ઉપરાંત અથવા એક સીક્ષાને બદલે બીજી શી
ક્ષા કરવાના હુકમ ઉપર જે કેદને તે લાયક હોય તે કેદની ઉપરાંત સમજવી.

ટીકા.

આ કલમનો સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૩૦૯ સાથે વચતાં દંડ ન આ
પે તો કેદની સજા ભોગવવા ફરમાવવું એ હુકમી નથી (મ હાઈકોરટનો ફેસલો તા૦ ૭
ડીસેમ્બર સને ૧૮૬૬.

આ કલમ પીનલકોડ મુજબ સાબીત થએલ ગુનહના ઠરાવને લાગુછે એટલા મા
ટે જયાં માજીસતરેટે સને ૧૮૫૯ ના આક્ટ ૨૪ ની કલમ ૪૮ મુજબ દંડની શીક્ષા ક
રી તે દંડ ન આપે તો આ કલમ મુજબ કેદ ભોગવવા ફરમાવીયુ ત્યાંઆ મદરાસ હાઈકો
રટે ગુનાહ સાબીત થયાના ઠરાવો રદ કરયા તેઓએ એમ અભીપરાય બતલાવ્યો કે સ
૧૮૫૯ ના આક્ટ ૨૪ ના કલમ ૪૮ મુજબ તેણે કેદ કે દંડ એ બેમથી એક પસંદ ક
રવુ હતુ અને જો તેણે દંડ પસંદ કરયો તો તેનો તેણે મદરાસના સને ૧૮૬૫ના
આક્ટ ૫ મા ઠરાવેલી રીતે અમલ કરયો હતો મદરાસ હા કોરટ વાલમ ૩ અપેનડીક્ષ
પાને ૯ મ. હા.

૬૫ અગર કોઈ ગુનાને માટે કેદ તથા દંડ એ બંને શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે ગુનો કરનાર દંડ ન આપે તો તેને આટલી મુદત સુધી કેદ કરવો એ પરમાણે જે કોરટ ફરમાવે તેણે તે મુદત તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી વધારેમાં વધારે કેદની જે મુદત હોય તેનાં ચતુર્થાંસ કરતાં વધારે ઠરાવવી નહી.

જે ગુનાને માટે કેદ તથા દંડ બંને શીક્ષા થઈ શકતી હોય તેવા ગુનામાં દંડ ન આપે તો તેને બદલે કેદની મુદતની હદ.

ટીકા

દંડ બદલનો કેદ માજીસતરેટના અધીકારના ચોથા ભાગ કરતા વધારે ઠરાવવી નહી
(મુ. હા. તા૦ ૪—૬ ઑગસ્ટ સને ૧૮૬૨ ના. ૯૫નો ઠરાવ

જ્યારે કઈ સખતીએ એકલી દંડની સંક્ષા કરી હોય ત્યારે દંડ ન આપે તો કેદની શી
ક્ષા ઠરાવવી તે બાબતમાં ... તેટલી ઠરાવવાને માજીસતરેટ મુખતીઆરછે પણ આ
કલમ પરમાણે તે ... મુદતની કેદની શીક્ષા કરયાનો અખતીઆર હોય તેટ
લી મુદત ... ઠરાવવી નહી.

કરીમીનલ પરસીજર ૨૦ થી માજીસતરેટને સજા કરવાનો અખતીઆર નીચે પ
રમાણેછે.

પહેલા વરગના માજીસતરેટને કાયદા પરમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હો
ય તેટલી એકાંત કેદ સુદ્ધાં બે વરસ સુધીની કેદ કરવાનો અખતીઆરછે તે. અને એક
હજાર રૂપઆ સુધી દંડ અને ટકા મારવાનો પણ અખતીઆરછે.

બીજા વરગના માજીસતરેટને.

પરમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત
... બસેં રૂપીઆ સુધી દંડ ફટકા મારવા.

ત્રીજા વરગના માજીસતરેટને,
એક મહીના સુધી કેદ પચાશ રૂપીઆ સુધી દંડ.

દંડ ન આપે તો કેદનો પરકાર.

૬૬ દંડ ન આપવાને સારૂ જે કેદનો કોરટ હુકમ કરે તે કેદ તે ગુનાને મા... ગારને જે પરકારની કેદના શીક્ષાનો હુકમ થઇ શક... કારની થઇ શક.

ગુનાની શીક્ષામા દંડજ થઇ શકતો હોય તારે અગર દંડ ન આપે તો કેદની મુદત.

૬૭ અગર દંડનીજ શીક્ષા થઈ શકે એવો ગુનોહ હોય તો તે દંડ ન આપે તો કોરટ જે કેદની શીક્ષા કરે તે આશાન હોવી જોઇએ અને દંડ ન આપે તેને બદલે તે ગુનેગારને કેદ કરવાનું કોરટ ફરમાવે તેની મુદત નીચે લખીછે તે કરતા વધરે ન હોવી જોઈએ એટલે દંડની રકમ પચાસ રૂપીઆથી વધારે ન હોય તો કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ અને દંડની રકમ ૧૦૦ રૂપીઆથી વધારે ન હોય તો કેદની મુદત ચાર મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઇએ અને બીજી કોઇ બાબતમા છ મહીનાથી વધારે હોવી ન જોઇએ.

ટીકા.

...કલા દંડના બદલામાં કેદ કરવી તે શખત ન...ી પણ આશાન કરવી—... ...આમા પાકાર ૫ મુ. હા રી. પાને ૪૫

દંડ આપે કે બધ...

...૮ દંડ નહી આપવાથી જે કેદ કરી હોય તે કેદ તે દંડ આપવામાં ... વા કાયદાના હુકમથી વસુલ કરવામા આવે એટલે ...

ટીકા.

હાલે પરસંગે ફરમાવેની કેદ આશાન હોવી જોઇએ (મુંબઈ કરાઉન કેશીસ વા. ૫ પાને ૪૫

દંડના હીસાબે નીકળે તેટલો ભાગ આપે કે કેદ બધ થય.

૬૯ દંડ નહી આપે તેને માટે કેદની મુદત જે ઠરાવી હોય તે મુદત પુરી થતા પહેલા અગર તે દંડનો એટલો ભાગ આપવામા કે વશુલ કરવામા આવે કે દંડનો જેટલો ભાગ બકી રહયો હોય તેના પરમાણમા દંડ ન આપવાથી ભોગવેલી કેદની મુદત ઓછી ન હોય તો કેદ બધ થશે

દશટ.તે.

અને શીક્શાનો એવો હુકમ થયેછે કે તે એકસો રૂપીઆનો દંડ આપે અને દંડ ન આપે તે ચાર મહીના કેદ રહે હવે એ ઠેકાણે તે કેદનો એક મહીનો પુરો થતા પહેલા તે દંડમના પુણોસો રૂપીઆ આપવામા કે વસુલ કરવામા આવે તે પહેલો મહીનો પુરા થાય એટલે તરત એને છોડી મુકવામા આવશે જો પહેલો મહીનો પુરો થાય તે વખતે અથવા તાર પછી એ કેદમા છતા કઈ બીજી વખતે પોણોસો રૂપીઆ આપવામા કે વસુલ કરવામા આવે તો એને તરત છોડી મુકવામા આવશે કેદના બે મહીના પુરા થતા પહેલા તે દંડમાના ૫૦ રૂપીઆ આપવામા કે વશુલ કરવામા આવતો બે મ...

...રી જો તે બે મહીના પુ...
... વખતે ૫૦ રૂપીઆ ...
...માં આવસે.

...આપવાનો બાકી રહે તેટલો ભાગ શીકશાનો
...છી ૬ વરસ સુધીમા કોઈપણ વખતે વશુલ થઇ
...અગર તે શીકશાના હુકમ મુજબ ગુનેગાર ૬ વરસ
...મારે મુદતની કેદને લાયક હોય તો તે મુદત પુરી થતાં
...ઇ થઇ શકે.

અને ગુનેગારના મોતથી જે મીલકત તેનુ મરણ થયા પછી તે
...નાં કરજને સારૂ કાયદા પરમાણે જવાબદાર હોય તે મીલકત
...બદારામાંથી છુટતી નથી.

ટીકા.

...બાની હાઈકોરટે એમ ઠરાવ કરયો છે કે આ કલમ જે મુકદમાનો આ
...જબ ઇનસાફ થયો હોય તેનેજ લાગુછે અને બીજા વીસેસ અને સથાનીક કાયદા
મુજબ સીક્ષા લાયક ગુનાએ આ કલમના ઠરાવમા નથી પણ આ કમલનો અમલ તે
ગુનાઓને ખાશ રીતે લાગુ કરે તો થઈ શકે (રેવનીયુ જુડીશીઅલ એંડ પોલીસ જનર
લ વા. ૫ પાને ૦૨૧૩).

દંડ ન આપે તો જે કેદ કોરટને ફરમાવવાનો અખતીઆરછે તે કેદ દંડ ન આપ
વાને સારૂ શીક્સ તરીકે મારવાનો ઇરાદો છે પણ તેથી દંડ આપવાની ફરજ
ઉતરતી નથી આ કાયદાના કમીશનરો કલમ ૬૪ થી ૭૦ ની મતલબ નીચે મુજબ
સમજાવે છે.

"પણ અમારો અરથ એવો નથી કે આ કેદ દંડનો પુરેપુરો બદલો ગણવો ગુનેગા
રે જાતે દુખ પામવુ કે માલકતનુ નુકશાન વેઠવુ એ બાબત તેના મરજી ઉપર રહેવા દેવા
અમે કબુલ કરી શકતા નથી આવો રસતો પસંદ કરવો એતો જે લોકોને દંડના સંક્ષા
કરવાને ખાશ જરૂરછે અને જે લોકોને એ સીક્ષા ઘણીજ અણગમતી છે અને જે લો
કો એ શક્ષાની દહેસતથી એવો ગુનો કરતા ડરે તે । લોકોને તે દંડના સંક્ષામથી છુ
ટ આપવા જેવુ થશે એટલા માટે અમે એમ ઠરવીએ છીએ ક ગુનેગારે કેદ ભોગવવા
થી તેના ઉપર જે પઇશા સબધી જવાબદારીછે તેમથી તે મુક્ત થશે નહી તેનો દંડ
દંડના જવાબદાર માથા નીકળસે પણ તેના માલકત થોડા વખત સુધી જવાબદારીમાં
જારી રહેશે હમારા ભલામણ એ છે કે કઇ અમુક ઠરાવેલ વખતમા હરકોઇ વખતે તેની
માલકત જપત કરી દંડ વસુલ કરી શકાય."

સથાવર મીલકતથી દંડ વશુલ કરી શકાય નથી (મુબઇ હાઇકોરટ રીપોરટ કાઇનાક
સીસ વા. પાને ૬૩.

કેદી મુઆ પછી દંડની રકમ વસુલ કરવી તે જંગમ મીલકતથી વેશુલ થઈ શકશે સ
થાવર ... નહી માટે સથાવર માલકત જપત કરવી નહી (મુબઇ હાઈકોરટ ૩૦ જુ
લાઈ સને ૧૮૬૯.

ડ બદલ-ઇરવિલી કેદ કેદીએ ભોગવ્યા છતાં પણ દંડની રકમ છ વરસ સુધીમાં ... વખતે વસુલ થઈ શકેછે (મુ. હા૦ તા૦ ૩૧ મી મે શને ૧૮૭૦ ના૦ ૭૫૭ ઈન... વેરે સીગનાથ તા૦ ૨૦ જુલઈ સને ૧૮૭૦ નબર ૧૨૨૩)

ક્રીમીનલ પરોશીજરકોડ કલમ ૩૦૭ મુજબ જે કોરટ શાસ્ત્રનો હુકમ કરે તેને વારંટ કહાડવાનો અધીકારછે જે કોરટે વારંટ કહાડ્યું હોય તે કોરટના હદમ તે બજાવી સકાસે અને શદરહુ કોરટની હદ બહાર જે ડીસતરાકટમા તે ગુનેગારની જંગમે મીલકત હશે તે ડીસતરીકટના માજીસતરેટની તે વારંટની પાછળ સહી થશે એટલે તે વારંટ ઊપરથી તે મીલકત જપત કરાને વેચશે.

દંડ વશુલ કરવાની બાબતમા કાઇ વીશેસ રીત સથાનીક કાયદામાં હોય તેને આ કલમ બદ કરતી નથી.

૭૧ જો જે વસતુ ગુનોહછે તે જુદા જુદા ભાગેથી બનેલી હોય અને તે ભાગ

જે ગુનાહ ઘણા ગુનઓથી બનેલા હોય તેના શીક્ષાની હદ.	માહેલો હરકેઈભાગ જાતેજ ગુનાહ હોય તો ગેથા બાજી રીતે કરવુ એવો સાફ ઠરાવ ન કરયો હોય તો ગુનેગારને તેના ગુનાહઓમાના એક કરતાં વધારે ગુનાહની સીકસા કરવી નહી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ જ ને એક લાકડીથી પચાસ સપાટા મારે તો એ ઠેકાણે એ સાળા ... તથા તે સઘળા મારમા જેટલા સપાટા આવ્યાછે તેમના હરેક સપાટાથી પણ જ ને ખુશીપુરવક વ્યથા કરવનો અ એગુનો કરયો હેય એમ બની શકેછે હવે જો તે દરેક સપાટાને માટે અ સીકસાને લાયક હોય તો દરેક સપાટાને સારૂ એક વરસ એ પ્રમાણે પચાસ વરસની કેદ અને થઈ શકે પણુ શઘળા મારને સારૂ એકજ સીકશાને તે લાયકછે.

(બ) પણુ અ જ ને મારેછે એટલામાં ય વચ્ચે પડે અને અ ઇરાદાથી ય ને મારે તો જ ને ખુશપુરવક વ્યથા કરવાની એક શીક્ષાને તથા ય ને સપાટો મારયો તેનો બીજી શીક્શાને અ લાયકછે કેમ કે જે કમાંથી અ એ જ ને ખુશપુરવક વ્યથા કરી તે કામનો ય ને મારેલો સપાટો કઈ ભાગ નથી.

"જ્યારે કાંઈ પણુ વસતુ જે ચલુ કાયદા ઉપરથી ગુનાઓની વ્યાખ્યા કરવામાં આવતી હોય તથા તેઓ ... કરવામા આવતી હેય તે ચલુ કાયદાની બે અથવા વધારે જુદી જુદી વ્યાખ્યામા આવે એવા ગુનોહ હોય ત... અથવા.

"જે કરતીમનુ એક કરતાય અથવા એક કરતા વધા જાતેજ ગુનો થાય તેવા કેટલાંક એક કરતાયો એકઠા કરવામાં આવે તોયારે કાંઈ જુદો ગુનો થાવ તારે.

"ગુનેગારનો ઇનસાફ કરનારી કોરટ સદરહુ ગુનાઓ પઇક કાઇપણુ એક ગુના બદલ જેટલી શીક્શા કરી શકતી હોય તે કરતા વધારે શખત શીક્શા તે ગુનેગારને કરવી નહી.

ટીકા.

પણુ જ્યારે કોઈ સખસ ઊપર મેનતકાડી એકજ અગર જુદી જુદી કલમો મુજબ

બે અગર વધારે ગુનાઓ એકજ વખતે સાબીત થયા હોય તીયારે દરેક ગુનાહ ઊપર જુદી જુદી શીક્ષાનો હુકમ ફરમાવી શકાય અને આવી શીક્ષાઓ જયારે કેદ અથવા સમુદ્ર પારની હોય તીયારે એકજ સજા ભોગવ્યા પછી બીજી સરૂ થાય અને એ કોરટને એક ગુનાહ સારૂ જેટલી શીક્ષા કરવાનો અધીકાર હોય તેના કરતા કેટનાંક ગુનાહની એકંદર સજા વધારે થતી હોય તેટલાજ કારણથી એ ગુનેહગારને ઊપલી કોરટમા ઈનસાફને સારૂ મોકલવાની એ કોરટને જરૂર નથી એમ ઠરાવીયુ છે કે કોઈ વખત પણ એ સખસને ૧૪ વરસ કરતાં વધારે મુદતની કેદની સજાનો હુકમ કરવો નહી (સને ૧૮૭૨ ના. આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૧૪, સને ૧૮૭૧ નો આકટ ૧૦ કલમ ૧૦૯) વળી એમ પણ ઠરાવ્યુ છે કે જો એ મુકરદમાનો ઈનસાફ કલમ ૩૬ મુજબ કામ ચલાવનાર માજીસતરેટ કરતા બીજા માજીસતરેટની આગળ થાય તો એ માજીસતરેટને પોતાની સાધારણ હકુમતથી જેટલી શીક્ષા કરવાનો અધીકાર છે તેટલી શીક્ષાની બમણી શીક્ષા કરતાં એ એકંદર સીક્ષા વધવી ન જોઈએ (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ કલમ ૩૧૪) ૧૪ વરસની હદ જે આ કલમથી મુકરર કરવામાં આવી છે તે જે શીક્ષાના હુકમો એકજ વખતે થએલા હોય અગર જે તહોમતોનો એકજ વખતે ઈનસાફ થએલો હોય તેને લાગે છે પણ જે સખશો કેદની સીક્ષાનો હુકમ અગાઊથી ભોગવતા હોય તે શખસોએ કરેલા ગુનાહોઓને આ લગુ નથી (રેવવીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) કરીમીનલ રુલીંગ વા૦ ૩ પાને ૫.

જયા કલમ ૩૧૪ મુજબ એકંદર શીક્ષા કરી હોય તીયારે તેની એકંદર દરસાવેલી રીત મુજબ જુદી જુદી શીક્ષાના હુકમો હમેશ કરવા જોઈએ કારણ કે નહીતો જયારે અપીલમા એક અથવા વધારે ગુના રદ કરવામાં આવે તીયારે એ એકતર સજામથી કાંઈ સજા કેદીઓને હજુ ભોગવવાની રહેલી છે તે નકી કરવું મુશકેલ થઈ પડે (મદરાસ હાઈ કોરટ વા૦ ૪ આપે પાને ૨૭.

૧ કેઈ ખરી બીનાઓ એવી જોડાએલી હોય કે તેથી એક કારય બનતુ હોય તો તેની ખરી બીનાઓ એક જથામા જો એક કરતાં વધારે ગુનહાઓ એક સખશે કરેલા હોય તો તેના ઊપર આવા દરેક ગુનહાને સારૂ એકજ વખતે તહોમત મુકી ઈનસાફ થઈ શકે

૨ જો કોઈ એક કામ જે કાયદામાં ગુનાઓની વાખ્યાઓ આપેલી હોય અને જેથી શીક્ષા થતી હોય એવા કોઈ ચાલુ કાયદાની બે જુદી જુદી કલમોમા દાખલ થતું હોય તો એ કામ કરતાર સખસ ઊપર એવી રીતે કરેલા દરેક ગુનાહને સારૂ તોહોમત રાખી સકાય પણ જે કોરટ તે બનેમાથી ગમે તે ગુનાહનો ઈનસાફ કરતા હોય તે કોરટ જેટલી શીક્ષા કરી શકતી હોય તેના કરતા વધારે શીક્ષા તેને નથવી જોઈએ.

૩ જો કેટલીક ખરી બીનાઓ જેમાંની એક અગર એક કરતા વધારેનો એક

એવી બાનાઓ એકઠી કરતાં જે 'કાયદામાં ગુનાઓ
જેથી શીક્ષા થતી હોય એવા કોઈ ચાલુ કાયદા
હોય તો તે કરનાર સખસ ઊપર જે ગુનેહ તેણે કરે
મત રાખી સકાય પણ આવા ગુનાહઓને સાર એકંદ
કોરટ આમાંના કોઈ પણ ગુનાને સાર અગર આ બ
ઘેલા ગુનાહઓ સાર જેટલી સજા કરી શકે તેના કરતા વ
કરવી ન જોઈએ (સને ૧૮૭૨ ના આ ૧૦ કલમ ૪૫૪ સને ૧૮૭૫
મ ૧૯

કાયદા મુજબ નીચે પરમાણે એકંદર સજાના ફેસલા આપવામાં
આવ્યા હતા.

જ્યાં કેદી ઊપર જે 'ગુનાઓનું તોહેમત રાખ્યું હોય તે ગુનાઓ એક કારણ
ભાગ હોય તો જેમકે ઘર ફોડવું અને ચોરી સબધી હાઇ કોરટોએ ઠરાવેલું છે કે ગુનેગા
ને બંનેને વસતે જુદી જુદી થઇ શકે નહીં પણ કલમ ૪૫૪ કે ૪૫૭ એ બેમાં
જે કલમથી થઇ શકતી હોય તે કલમ મુજબ શીક્ષનો હુકમ કરવો જોઇએ (મદરાસ
હાઈ કોરટના રુલીંગ ૧૮૬૨ અને ૧૮૬૩ રેવનીયું જુડીશીઅલ એંનડ પોલીસ જનર વા
પા. ૪૧૫ મુબઇ હાઇ કોરટ રીપોરટસ વા० ૧ પાને ૮૭ પણ એથી. વીરૂધ મુંબાઇ
રાજી કેસીસ વા, ૫ પાને ૮૩ અને મુંબાઈ વા. ૯ પાને ૧૭૨ એવી રીતે એમ
વ થઓ છે કે કલમ ૪૧૧ મુજબ ચોરેલો માલ કબજામાં રાખવાના અને કલમ ૪૧
મુજબ એ માલ ખુશી પુરવક સંતાડવાના તેહોમતને સાર એક સજા થઈ શકે નહીં
(રેવનીયુ જુડીશીઅલ અને પોલીસ જનરલ વા. ૪ પાને ૧૨૨ મદરાસ હાઈ કોરટના
સલા વા. ૪ આપે પા. ૧૪) ૩૭૯ મી કલમ મુજબ ચોરીના અને ૪૧૧ મી કલમ
જબ ચોરેલો માલ લેવાના અગર રાખવાના તોહોમતોને સારૂં (રેવનીયુ જુડીશીઅ
નડ પોલીસ જનરલના વા. ૪ પાને ૫૬૩ કલમ ૨૧૧ મુજબ જુઠું તોહોમત મુકવાના
ને કલમ ૧૯૩ મુજબ એજ બબત વીશે જુઠા શોગન ખાવા (રેવનીયુ જુડીશીઅલ
નડ પોલીસ જનરલ વા. ૫ પાને ૧૨૮ શીક્ષણીય મનુસ વધના અને મનુસ વધ કરન
ગેર કાયદેસર મંડળીના મેમબર હોવાના તોહેમતોના (રેવનયુ સીવીલ એનડ કરમીન
રીપોરટર કલકતા) (કરમીનલ રૂલીંગ વા. ૩ પાને ૯) કલમ ૫૦૬ મુજબ કોઈ શખસ
મારી નાખવાની ધમકી સબે સાપરાધ ધમકીના અને કલમ ૫૦૭ મુજબ એજ સખસ
ઊપર ન નામો કાગળ ચોડીને આપેલી સાપરાધ ધમકીના (મુંબાઇ હાઈ કોરટ રીપોરટસ
કરાઊન કેસીસ વા० ૪ પાને ૧૨) એવીજ રીતે વળી જ્યાં કોઇ અમુક કલમ કેટલાક
નાઓ એકઠા કરવા ઠરાવ કરતી હોય જેમકે ઘર ફોડવું તથા કલમ ૪૫
આહાબાધા, તીયાં કેદીના ઊપર એકંદર ગુનાઓનું તેહોમત રાખવું જોઈ
૪૫૭ અને ૩૨૪ મુજબ ઘર ફોડવાના અને બ્યથા કરવાના જુદા જુદા

...ર માજીસ્તરેટે એક પરણી બાઈને લલચાવી ... કરી હતી અને સેશન જડજે તે કરીને બીના ... કરયો અહીંયા મદરાસ હાઇકોરટે એમ ઠરાવ્યું ... દમ ૧૬ કરવી જોઇએ એકજ જાતની બીનાઓ ... આગળ બે ગુનાહો અને બે ઠરાવો ન થવા જોઇ ... પાને ૧૭)

... ઝાડ કાપવાનું અને તે લઈ જવાનું એ રીતે બે ... આમાં હતા તેમાં મુંબઈની હાઈકોરટે એમ ઠરાવ કરયો કે તેને નુકશાન ... બને તોહોમતો ઉપર શીક્ષા થવી જોઇએ, કારણ કે બે રીતે થયા ... શાન થઈ ગયું હતું (મુંબાઈ હાઇકોરટ રીપોરટ વા. ૨ પાને ૪૧૬.)

ઘરફોડવું અને ઘરના અંદરના ચોરી એ એકજ ગુનોહ છે માટે બમણી શીક્ષા ૧૬ કલમ નીચે કાયમ રાખી (મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૪ નવેમબર સને ૧૮૬૩ વા. ૧ ભાગ ૧ જારરટ ૮૭)

કેદી ઉપર એકથી વધારે ગુનાના તહોમત હોય તો તે ગુનાહવાર જુદી જુદી સજા કરવી મુંબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૬ માર્ચ સને ૧૮૬૬ નંબર ૪૫૯ નો.

૭૨. જે જે બાબતોમા હેવો ફેસલો આપવામા આવે કે ફલાણા ફલાણા જુદા જુદા ગુનાહોમ નો એક ગુનોહ ફલાણા શખશે કરયો છે પણ તેઓમ નો કોયો એક કરયો છે તે વીશે શક છે તે સરવે બાબતોમા અગર તે સઘળા ગુનાહોને સારૂ એક સરખીજ શીક્ષા ન ઠરાવી હોય તો જે ગુનાહને સારૂ ઓછામા ઓછી સીક્ષા ઠરાવી હોય તે શીક્ષા તે ગુનેહગારને કરવામા આવશે.

ગુનેહગારને ઘણા ગુનાહોમા થી એક ગુનોહ કરયો એમ સાબીત થયછે, પણ કોયો એ બ બન શકછે એ પર માણે ફેંસલામા જારે લખવામા આવે તારે શીક્ષા.

ટીકા.

૧ કોઈ તહોમતદારે બેમાંથી કયો ગુનોહ કરયો એવુ નકી ન હોય તીયારે તેને બે માંથી એક ગુનોહ કરયો એવું ઠરાવવું જોઇએ. ૪ મુ૦ હા૦ રી૦ પા૦ ૫૧.

૭૩ કોઈ શખસની ઉપર હેવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તેહેને માટે આ કાયદા મુજબ તેને સખત કેદની શીક્ષા કરવાનો કોરટને અખતીયાર છે, તો તે ગુનેગારને જેટલા મુદતના કેદનો હુકમ કરવામા આવે તે મુદતના આટલા ભાગ અથવા ભાગો સુધી તેને એકાંત કેદમા રાખવો એ રીતે તેના શીક્ષાના હુકમમા ફરમાવવાને કોરટ મુખતાઆર છે પણ અગજુ મળીને તે એકાંત કેદની મુદત ત્રણ મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઇએ અને તે નીચેના હીસાબ પરમાણે હોવી જોઇએ. (એટલે).—

એકાંત કેદ.

જો કેદની મુદત છ મહીનાથી વધારે ન હોય તો એકાંત કેદની મુદત એક મહીનાથી વધારે ન જોઇએ.

જો કેદની મુદત ૭ મહીનાથી વધારે હોય અને એક વરસથી વધારે એકાંત કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન જોઇએ

જો કેદની મુદત એક વરસથી વધારે હોય તો એકાંત કેદની મુદત તરણ મહીનાથી વધારે ન જોઇએ.

ટીકા.

એક વરસની કેદની સજાને સારૂ મદરાસ હાઇકારટે એમ ઠરાવીયુ છે કે ... તાં વધારે એકાંત કેદની શીક્ષા થઈ શકે નહી (તા૦ ૧૩ ફેબરવારી શને ૧૮૬૭ તથા તા૦ ૧૭ નવેમબર શને ૧૮૭૦)

૭૪ એકાંત કેદની સીક્ષાનો હુકમ બજાવવામા તેની કેદ એકી વખતે કદાપી ચઉદ દી | એકાંત કેદની હદ | વસ કરતા વધારે ન હોવી જોઇએ અને એકાંત કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતા ઓછી વેળા ન જવી જોઇએ અને જયારે કેદની શીક્ષા તરણ મહીનાથી વધારે મુદતની હોય તયારે તે ફરમાવેલી આખી કેદની મુદતમાં કઈ પણ એક મહીનામા સાત દ ... કરતા વધારે એકાંત કેદ ન હોવી જોઇએ અને એકાંત કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતાં ઓછી વેળા ન જવી જોઇએ.

ટીકા.

૧ એકાંત કેદ એક સખસને થએલ સીક્ષાના આખા ભાગની હોવી નહી જે ધએ ... ૭૩માં ફરમાવ્યા પરમાણે મુદતે મુદતે હોવી જોઇએ નાનસુક મેતર ૩ બેં. હા૦ રી૦ ૪૮ (ફો૦ અ૦)

૭૫ જે સખસની ઊપર હેવો કઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય કે જેને માટે આ કાયદાના બાબ ૧૨ મા અથવા બાબ ૧૭ મા મુજબ તરણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા થઈ શકે તે સખસ ફરીથી હેવે કોઇ ગુનહો કરે કે જેને માટે તે બે બાબો મહેને ગમેતે બાબ મુજબ તરણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની બેમના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા થઇ શકે તો તે સખસ એવા પાછળના હરેક ગુનાને માટે જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને આવા એ પરમાણે ન બનયુ હોય તો તે ગુનાને માટે જેટલી શીક્ષાને તે લાયક થાય એથી બમણી શીક્ષાને લાયક થસે પણ કોઈ પણ બાબતમાં દસ વરસથી વધારે મુદતની કેદને તે લાયક થસે નહીં.

(બાજુનોંધ: જે સખશોની ઊપર એક વાર આગળ તરણ વરસની કેદની શીક્ષા થાયહેવો ગુનોહ સાબીત થયો હોય તેઓની ઊપર તેવો કોઇ બીજો ગુનોહ સાબીતથાય તો તેઓને સીક્ષા.)

ટીકા.

બાબ ૧૨ મામા નીચે લખેલી કલમો વીરૂધના ગુનાહ છે.

૨૩૧ થી ૨૬૩ સુધીની સઘળી કલમો •

બાબ ૧૭ મામા કલમ ૩૭૯ થી ૪૬૨ સુધીની સઘળી કલમો વીરૂધના ગુનાછે.

વખત કીંવા વારંવાર આ બેઉ બાબ વીરૂધના ગુનાહ કરનારને ઘણું કરી-કમીટ કરવા જોઈએ (જુઓ કરી. પરો. કો. ક. ૩૧૫.)

તદારને આગળ સજા થઇ ગઇ છે એવુ શાબેત કરવા માટે આગળ કેમ ચા ય તેનુ દફતર કીંવા તે દફતરની નકલ રજુ કરવી જોઇએ વીગરે જુઓ. (કરી. કલમ ૩૨૬.)

આગાઊ ગુનોહ શાબીત થયાની હકીકત પાછળથી થએલ ગુનોહ સ્થાપીત કરતી વખતે એ અગાઊ ગુનોહ સાબીત થયાની વાત તહોમતનામામા લખવી જોઈએ તહોમતનામાંમાં તે વાત લખી ન હોય તો શીક્ષાનો હુકમ કરતાં પહેલા કોઈ પણ વખતે તે વાત લખી શકાય છે શીક્ષાનો હુકમ કરયા પછી લખો સકાતી નથી (જુઓ કરી. પરોશીજર કોડ કલમ ૪૩૯)

ટીકા.

બંગાળા હાઈકોરટ એમ ઠરાવે છે કે આ કાયદા મુજબ શીક્ષા થવા પરથમનો ગુનો આ કાયદો અમલમા આવ્યા પછી થએલો હોવો જોઈએ એટલા માટે ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૬૦ મા થએના ચોરીના પરથમના ગુનાથી આ કલમ મુજબ વધારે શીક્ષા કરવા અખતીઆર નથી (રેવનીયુ જ્યુડીશીઅલ એંડ પોલીશ જનરલ વા. ૫ પાને ૧૫૨; રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ ના. ૧ પાને ૬૦) એક આથી ઉલટો ફેસલો મદરાસ હાઇકોરટે આપેલો છે (તા૦ ૧ અગસટ સને ૧૮૬૪) તે ગજ જો પાછળથી કરેલો ગુનો બાબ ૧૨ અથવા ૧૭ થી શીક્ષા લાયક ગુનો કરવાની માતર કોશીશ હોય અગર એવી પરકારના ગુનાની મદદગારી હોય તો વધારે સીક્ષા થઈ શકે નહી. (મદરાસ હાઇકોરટનો ફેસલો સને ૧૮૬૪ નો).

રેહેઠાના ઘરમાથી ચોરી કરવાના તેહોમતમાં પી૦ ક. ૩૮૦ પરમાણે જડજે ૧૪ વરસની સીક્ષા કરી એવા કારણથી કે પીનલકોડ થતાં પહેલાં ચોરીના તહોમતમાં ૧૩ વખત પકડાઇ સજા પામીઓ હતો પણ અપીલમા ઠરાવ્યુ કે પેનલકોડ પરમાણે પેસતર ગુનાની સજા મળેલી નથી માટે સાત વરસનો કાયમ રાખી બીજી રદ કરી (મુંબાઈ હા.કો. તા૦ ૧૮ સપટેમબર શને ૧૮૬૭)

અગાઊ કરેલા ગુના બદલ થએલી શીક્ષામાથી ભોગવવાની બાકી રહેલી શીક્ષા હાલના ગુંના બદલ કરેલી જે શીક્ષાને લાયક છે તેમાં ઉમેરીને તે સીક્ષાને જાસતી મુદત સુધી સમુદરપાર રહેવાની શીક્ષા આપવાને કોઇ શેશન જડજને અધીકાર નથી (વા. ૫ પાને ૩૬ તા૦ ૨૦ મે સને ૧૮૬૮).

આ કલમમાં જે બાબ બતાવ્યા છે તે વીરૂધ કરેલા એક ગુનહાની તજવીજ પુરી થઈ ન હોય તે દરમીઆંન કોઇ સખસ બીજો એવોજ ગુનોહ કરે તો તેને આ કલમ પરમાણે વધારે સજા થાય નહી કેશરેહીદ વી. મેથા ૧ ઈં. લા. રીપોરટ (અલાહબાદ)

હીંદુસતાનની ફોજદારી કા. ના ૨૩ મા બાબ પરમાણે કાશીશના [illegible]
[illegible] ઉપયોગ થઇ શકે નહી. આ કલમમાં ૧૨ મો અને ૧૭ મો બાબ[illegible]
[illegible] માટે આ કલમનો ઉપયોગ કરવો જોઇએ ૨૧ બી૦ રી૦

[illegible] ંસ પોલકોડ અમલમાં આવ્યા પછીના ગુનાઈ માટે ક
[illegible]. ૧૧

[illegible] અથવા એ ગુનોહ જે બાબમાં હોય તે પ્રમાણે પરમાણે
[illegible] તેજ આ કલમ લાગુ પડે છે પં વી. રી પ્ર. ૬૬ ફોડ
[illegible] ા કરવા માટે તહોમતદાર આગળ ગુનેગારનો થઇ ગયો છે.
[illegible] સપષ્ટ અને ખુલો પુરાવો હોવો જોઇએ ૧૪ વી. રી. પ્ર. ૭ ફો.

ફટકાની શીક્ષા કરવા માટે બીજી વખત ગુનો કરવાથી વધારાની ફટકાની શીક્ષા ક[illegible] હોય તેમા પણ પુરાવો સપસટ અને ખુલો હોવો જોઇએ ૧૫ વી. રી. પ્ર. ૫૨.

આ કલમથી માજીસતરેટોનો તેના અંગીકાર ઊપરાંત કામ કરવાનો અધીકાર નથી [illegible] અધીકાર માત્ર ક્રી. પરો. કોડ કલમ ૨૧૪ મા આપીયો છે. તેટલો હદનો છે. [illegible] મ. હા. રી. પ્ર. ૩.

આ કલમ પ્રમાણે વધારે શીક્ષા કરતી વખતે આગળની શીક્ષા આ કલમમાં જે [illegible] મો અને ૧૭ મો બાબ બતાવ્યો છે તે બાબમા બતાવેલા ગુનાહની કાશીસની સજા [illegible] લી નહી હોવી જોઇએ.—રાણી વીરૂધ દમોહરી ૨૦ મી જાનેવારી શને ૧૮૭૪ ક.હા.

આ કલમ કાંઇ જુદો ગુનોહછે એવુ સુચવતી નથી બાબ ૧૨ અને ૧૭ મા બતાવેલો ગુનો તહોમતદાર ફરીથી કરે તો તેને વધારે સજા થવા માટે છે. ૫ મ. હા. રીપોરટ પ્ર. ૩.

આ કલમ પરમાણે જ્યારે ફરી આના ગુનહા કરવામાં આવે તીયારે તે ગુનો માજીસતરેટના અધીકારનો હોય તોપણ સેશન કમીટ કરવો જોઇએ રાણી વીરૂધ. ગનુલાલુ ૨. [illegible]. હા. રી. પ્ર. ૧૨૬.

બાબ ૪ થો.

સાધારણ અપવાદ.

૭૬ જે સખસની જે વસતુ કરવાની કાયદા પરમાણે ફરજ છે અથવા કાયદાની કાંઇ ભુલના સબબથી નહી પણ હકીકતના કાઇ ભુલના સબબથી જે સખસ સુધબુધીથી એમ માને છે કે એ વસતુ કરવાની મારી કાયદા પરમાણે ફરજછે તે સખસ જો તે [illegible] કરે તો તે ગુનોહછે એમ સમજવુ નહી.

જે કામ કરવાની જે સખસની ફરજછે અથવા જે [illegible] વાની મહારી કાયદા પ[illegible] માણે ફરજછે એમ જે [illegible] સ કાંઇ હકીકતની ભુ[illegible] લાંધિ માનેછે તે સ[illegible] [illegible] તે કામ.

દ્રષ્ટાંતો

[illegible], કાયદાના હુકમ મુજબ, પોતાના ઉપરી અમલદારના ફરમા[illegible] ટાળા ઊપર બંદુકનો એક બહાર કરે તો અ એ કાંઈ ગુનોહ કીધો નહી.

એક ઇનસાફની કોરટના અમલદાર અ ને તે કોરટે ય ને પકડવાનો હુકમ ઘટતી તજવીજ કરીને જ ને ય માનીને તે જ ને પકડે તો અ એ કા[illegible] ગુનો સમજવું નહિ.

ટીકા.

[illegible]મ ઘણી ઊપયોગી છે તે કાયદાની ભુલથી નહી પણ હકીકતની ભુલથી જે [illegible] વસતુ વગર કપટે કરે તેને ગુનો ઠરાવતી નથી કાયદાની ભુલ એટલે શું, [illegible]ની ભુલ એટલે શું, તે આ કલમ નીચેના દરસ્ટાંતોમાં ઈસારા તરીકે બતાવવા [illegible] છે. પણ આ કાયદાની ભુલ અને હકીકતની ભુલનો જરા વધારે વીસતારથી આપણે જાણવી જોઇએ.

નીયાયનુ એક મહાવાકય (કહેવત) છે કે કાયદો જાણતો નથી એવી અગ્નાનતા બ[તા]વી કોઈ છુટી જઈ શકે નહી (જુઓ બ્રોનીવાસ કરતીય કાયદાની કહેવતનુ પુસતક પૃ. ૪૪૪) વળી બીજું એક મહાવાકય છે કે દરેક જણ કાયદો જાણે છે એવુ કાયદો માનેછે [ને] કાયદો તે જાણતો નથી એવુ બાનુ બતાવી કોઇ સખશ છુટી જઇ શકે નહિ (જુઓ [એ]જ ગરંથનુ એજ પાનુ). આ ઉપરથી રાજની દરેક રઇઅત તથા કોઇ પરદેશી આ મુ[લ]કમા આવી રહયો હોય તે જો બાળક અથવા ગાંડો ન હોય તો આ દેશનો કાયદો જા[ણે] છે એવું નીયાય સાશતરીઓએ ગણ્યુ અને માનીયુ છે હુ એ કાયદો જાણતો નથી [એ]વો પુરાવો કોઇ આપી શકે નહી એવુ ચીફ જશટીસ ટીનડાલે મેક નોટનના પરખીયા[ના] મુકદમામા ઠરાવ્યું છે (જુઓ એજ ગરંથ પાને એજ.

રઇઅત ઉપરની આ ફરજ ભણેલા તથા અગ્નાન સરવે ઉપર નાખી છે પરથમ દ[ર]સને આ ફરજ ઘણીજ કઠણ લાગે તેમ છે પણ તેમ નથી રઈઅત જાણી જોઇને જે [કા]યદાથી પોતે જયાં રહે છે તંહા પોતા ઊપર અમલ ચાલે છે તે કાયદાથી અજાણી રહે તો તેમાં તેનો વાંક છે તેઓની આવી અગ્નાનતાથી જે પરીણામ થાય તે તેણે સોસવા જોઇએ તીયારે હવે શાવાસ્તે કાયદા રઈઅત વીગેરે જાણેછે એવુ ગણવુ જોઈએ કે તેની કાંઈ હદ છે તે જાણવાની ઊતકંઠા. દરેક સમજુ સખસને સેહેજ ઊતપન થાય તેવુ છે, ઘણી તકરારો ચાલ્યા બાદ નીયાય શાશતરીઓએ નકી કરયુછે કે જે કાયદામાં અમુક વસતું કરવા અથવા ન કરવાનો હુકમ આપીયો હોય તે દરેક કાયદો રઈઅતે જાણવો જોઇએ. આવા કાયદા હાલ નીચે પરમાણે છે.

૧ પેનલકોડ (ફોજદારી શિક્ષાનો ધારો.)

૨ કરારનો કાયદો.

૩ તનો કાયદો.

૪ રેજીસ્ટ્રેશન (ખત પત્ર નોંધવાનો કાયદો.

૫ સ્ટાંપ સંબંધીના કાયદા.

એ વીગેરે જે કાયદામાં તે બાબનાગ મુખ્ય અધીકારીએ કંઇ ફરમાન જાણવાની દરેક માણસની ફરજછે.

આપણે જે કાયદો આમાંના કાયદામાંથી આ વખતે અગતનો છે તે આ હીંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો છે તે કાયદો દરેક રઇઅત અને પરદેશી જાણે છે એવુ આપણે માનવુ જોઇએ અને તેથી આ કલમના દ્રસટાંતનુ વીવેચન કરવુ જોઇએ.

આ કલમના બેઉ દ્રસટાંતમાં પહેલુ દ્રસટાત "એક સોલજર પોતાના ઊપરીના હુકમથી કાયદામાં ફરમાવ્યા પરમાણે એક ટોળા ઊપર બંદુકનો બહાર કરે તેથી કોઈનું મ[...] થાય તો તે માટે સોલજરને જવાબદાર નહી ગણવા મતલબની છે".કાયદામાં ફરમા[...] પરમાણે એટલે કે એક હુલડ ઊઠયુ હોય તે વખતે લશકર બોલાવ્યુ હોય ટોળા [...] બંદુકના બહાર કરયા વગર તે ફેલાઇ જાય તેમ નથી એવુ તેના ઉપરી અમલદાર[...] જણાય તો બહાર કરવને શીપાઇને હુકમ કરવા લશકરી કાયદાથી સજા છે.

આ દરશટાંત ઉપરથી એવુ શમજવાનુ નથી કે વગર કારણે સોલજરો અથવા તે[...]ના માણસો તેના ઉપરીના હુકમથી કાયદા વીરૂધ કૃત કરે તે માટે તેઓ જવાબદાર નથી [...]બાવા કૃતીય માટે તો તેઓ જવાબદારછે રસતે ચાલતાં એક પોલીસ અમલદાર તેના તા[...]ના નોકરને કહે કે અમુક સખસને ગોળીએ માર, આમ કરવાંનુ કાંઈ કારણ ન હો[...] તો તેને આ કલમનો લાભ મળે નહી પણ એક ગુનેગાર નાસી જતો હોય તેનો પીછો લેતાં તેને દોડી પહોંચાય તેમ ન હોય, તાબે થય નહી તો ગોળીએ દઈને કે બી[...]જા કાંઇ પણ ઉપાયથી કેદીને જરૂર પડતી હાની કરી પકડવા કાયદાથી છુટ છે

વગર વારંટે પકડાય નહી એવા ગુના માટે કોઇ પોલીસ અમલદાર કે તેના તાબ[...]નો નોકર કોઇને પકડે આમ કરવા કાયદાએ અધીકાર આપીઓ નથી એવુ તે જાણતો હોય તેમ છતા તેને પકડે તો તેના પરીણામ માટે તે આ કલમનો લાભ લઇ શકે નહીં

બીજુ દરસટાત હકીકતની ભુલ એટલે સુ છે તે બતાવે છે એક સખસને પક[...] રજુ કરવા એક પોલીસ અમલદારને વારંટ મળ્યુ હોય જેને પકડવાનુ વારંટ મળ્યુ હો[...] તે જેને પકડે છે તેજ છે એવુ કરેલી તજવીજ ઉપરથી તે પકડનાર અમલદારને જણા[...] એ ખોટી રીતે પકડેલા શખસની ફરીઆદ ચાલે નહી. કેમકે કાયદો વારંટ આપેલા સખસને પકડવા અધીકાર આપે છે હકીકતની કચાઇને લીધે ખોટો માણસ પકડાય તો જો એ પકડવું કોઇ દ્વેશ વીગેરે કારણથી ન હોય તો તે પકડનાર જવાબદાર નથી.

આ કલમની મુખ્ય મતલબ એજ છે કે કાયદાની ભુલથી નહી પણ હકીકતની ભુલ[...]થી શુધ બુધીથી કોઇ શખશ કાઇ વસતુ (કરતીય) કરે તો તે ગુનહો નથી કઈ કઈ હકીકત કાયદાની ભુલ કહેવાય અને કહી હક કત હકીકતની ભુલ કહેવાય તેનુ પુરુ [...] [...]શકય અને સંભાતા નીયમની બહારછે દરેક કેસની કેફીયત ઊપર તેનો આ[...]

...થી કલ ૧૯ ગુનાની સાથી કલમો ઉપરથી અપવાદોની છે એટલે કે જે ગુના બતાવ્યા છે તે દરેક ગુનો બનીયો છે કે નહી તે જોતી વખતે અપવાદો ધ્યાનમ રાખવાનાછે લોકમીશનરો પોતાના સને ૧૮૩૭ના ૧લા રીપોર્ટમાં કહે છે કે 'આ અપવાદો શીવાય અમુક ગુનાહમાં જે અપવાદો ધીયાનમાં લેવા ના છે તે તે કલમમાં જુદા બતાવ્યાછે આ અપવાદ તો ઉપર બતાવ્યા પરમાણે સરવે ગુન્હાની વ્યાખ્યા અને સીક્ષા વખતે ધીયાનમાં લેવાનાછે."

૧ ચોકીદારે એક શખસને ચોર જાણી પકડવાની કોશીશ કરી, તહોમતદાર તેની સામે થયો તેથી ચોકીદારે તેને જોર જુલમથી પકડયો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે ચોકીદાર તેને ચોર માનવામા ભુલ કરતો હતો તો પણ તે ભુલ હકીકતની હતી કાયદાની નહોતી અને તેથી ચોકીદારનો આ કલમ અને કલમ ૭૯ પરમાણે બચાવ થાયછે ચોકીદાર પરતાપના ફરી તપાસના કામમાં તા૦ ૧૬ જુલાઈ સને ૧૮૬૫ (ક્રી. પ્ર. ૨૮).

૭૭ જે અખતીયાર જે જડજને કાયદાએ આપેલો છે, અથવા જે જડજ સુધબુધી ઈનસાફનું કામ કરતાં થો એમ માનેછે કે આ અખતીયાર મને કાયદાએ અપેલો છે તેવું જડજનું કામ. (તેહેવો કોઈ અખતીયાર અમલમા લાવતા તે જડજ ઈનસાફનું કામ કરવામા જે વસતુ કરે તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

આ કલમ કમીટ કરતાર માજીસટરેટનો બચાવ કરતી નથી.

ઈનસાફ કરનારા અમલદારો શુધ બુધીથી જે કામ કરે તે માટે તેમના ઊપર ફરીઆદ થાય નહી એ બાબત સને ૧૮૫૦ નો ૧૮ મો આકટ છે પણ તેઓ જાણી જોઇને અથવા ગફલતથી કાયદા વીરૂધ કરે તો તેમનો કાયદાથી બચાવ થઈ સકતો નથી આવી બાબતને મારે અમલદારોના પર તેમણે તેમના હોદાના પરસાગસર કરેલા કરતીય બાબત ફરીઆદ કરવી હોય તો સરકારની મંજુરીથી કરવી શરકારની મંજુરી વગર એવી ફરીઆદો શાભળી સકાય નહીં (૧૮૭૦ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૪૬૬)

૭૮. કોઈ ઈનસાફની કોરટનો ફેસલો અથવા હુકમ કાયમ હોય તે દરમીયાનમાં તે ફૈ

ઈનસાફની કોરટના ફેસલા અથવા હુકમ મુજબ કરેલું કામ.	સલા અથવા હુકમ મુજબ કરેલી કાંઈ વસતુ અથવા તે ફૈસલા અથવા હુકમથી થઇ સકે એહેવી કાંઈ વસતુ ગુનોહછે એમ સમજવું નહીં પછી તે ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો તે

કોરટનો અધિકાર ન હોય તેહેની કાંઈ ચીતા નહીં પરંતુ તે કામ કરનાર સખસે સુધબુધીથી એમ માનવું જોઇએ કે તે કોરટને તે અધિકાર છે.

ટીકા.

જે સખસ કોઈ જજના હુકમથી કાંઈ કામ કરતો હોય તો તે કામ તે ગેરવાજબી હેતુથી કરે છે એવુ માનવુ નહી જોઇએ કેમકે તેનો હુકમ માનવો એ તેનુ કામ છે આ કલમનો આધાર આ નીયાયની કહેવત ઊપર છે (જુઓ શ્રી નીવાસરાઓ કરતીય કાયદાની કહેવતના પુસતકનુ પ્ર. ૭૫)

... લાગ કરી. પેરો. ક્રોડ કલમ ૯૦--૧૦૮ પરમાણે જે ખાનગી સખશો ... કરતા હોય તેઓને પણ મળે છે આવો હુકમ માનતી વખતે અને તે પરમાણે કરતી વખતે પણ તે હુકમ અમલમાં લાવનાર શખસે જોઇની સંભાળ અને હુશીઆરી વાપરવાની છે જો તેમ ન થાય તો તે મના કરેલા કામ માટે તેઓ જવાબદાર છે કેમ કે નીયાયની કહેવત છે કે કોઇ જજ અધીકાર ઉપરાંત કામ કરતો હોય તો તેનો હુકમ માંનવાની જરૂર નથી.

૧ જે અમલદારો કોઈ દીવાની પરોસેસને આધારે હુકમનામાના લેણદારોને સાક્ષી દાખલ પકડતા હોય તો તેઓનો આ કલમ પરમાણે બચાવ થતો નથી—ઠાકુરદાસજંદી વીરૂધ શંકરાવ ૩ વી. રી. પ. ૫૭ (ફોજદારી). ત્રી० ઊ०

૭૯ જે સખસને જે વસતુ કરવાની કાયદાથી રજા છે અથવા કાયદાની કાંઈ ભુલના

જે કામ કરવાની જે સખસને કાયદાથી રજા છે અથવા જે કરવાની મને કાયદાથી રજા છે એમ જે સખસ કાંઇ હકીકતની ભુલને લીધે માને છે તે સખસે કરેલું તે કામ.	સબબથી નહીં પણ હકીકતની કઇ ભુલના સબબથી જે સખસ સુધબુધીથી એમ માને છે કે એ વસતુ કરવાની મને કાયદાથી રજા છે તે સખસ જો તે વસતુ કરે, તો તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

દષ્ટાંત.

જ ખુન કરે છે એહેવું સમજીને આ જ ને પકડે. હવે ખુન કરનારાઓને ખુન કરતાં પકડવાનો અખતીયાર કાયદે સઘળા સખસોને આપીયો છે તે અખતીયાર પોતાની અકલ સુધબુધીથી ચલાવીને અમલમાં લાવતાં આ જ ને પકડે, એહેવા હેતુથી કે તેહને યોગ્ય અમલદારની આગળ હાજર કરવો, તો આ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું ન ... પછી એમ માલમ પડે કે જ પોતાના બચાવમા કાંઈ કામ કરતો હતો. તો પણ.

ટીકા.

... મેતાજી અગર માબાપ છોકરાંને સીક્ષાબદલ સોટીથી મરે એ કરતીય ગુનો નથી પણ અતીશય મારવાથી ગુનો થાય છે.

અમુક કામ કરવુ એ કાયદેસર છે એમ સમજીને કરેલુ કામ ગુનો નથી તેમજ હકીકતની ભુલથી સુધબુધીએ કરેલુ કામ પણ ગુનો નથી હકીકતની ભુલ વીસે વધારે ખુલાસો કલમ ૭૬ ઊપરની ટીકામાં છે.

૮૦ કાંઇ કાયદેસર કામ કાયદેસર રીતે, કાયદેસર ઊપાયોથી તથા ઘટતી સંભાળ અને

કાંઇ કાયદેસર કામ કરતાં ઇતેફાક.	ખબરદારીથી, કરતા ઇતેફાકન અથવા કમનસીબથી અને સાપરાધ ઇરાદા કે સાનવિના થએલી કાંઇ વસતુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

દષ્ટાંત

... મજુરીનું કામ કરેછે. એટલામાં તેહેનું માંથું હાથમાથી ... માણસને લાગીને તે માણસ મરી જાય, તો એ.

ઉકાણુ જો બરાબર ખબરદારી રાખવામાં અ ની તરફથી કાંઈ કસુર ન હોય તો અ કામ માફ કરવા જેવું છે ગુનોહ નથી, એમ સમજવું.

જે કામની હાની થાય એવો સંભવ હોય તે કામ ગુનાહના ઈરાદા વગર ને બીજી હાનિ અટકાવવાને કરેલું.

૮૧ જો કાંઈ વસતુ હાની કરવાના સાપ્રાય ઈરાદા વગર, તથા સુધબુધોથી સરીર અથવા મીલકતને પતી બીજી હાની અટકાવવાને અથવા તેથી તે બચાવવાને કરી હોય, તો તે વસતુની હાની થશે એવો સંભવછે એમ જાણીને તે વસતુ કંધી એટલાજ સબબ પરથી તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

ખુલાસો—એવી બાબતમાં તે અટકાવવાની અથવા જેથી બચાવ કરવાનો તે હાનિ એવી તરેહની તથા એટલી નજદીકની હતી કે જે કામથી બીજી હાની થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીયા છતાં તે કામનું જોખમ માથે લેવું એ કાયદેસર અથવા માફ કરવા જેવું ગણાય. એ હકીકતની બાબત છે.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) એક આગબોટના કપતાન અ ને એકાએક, તથા પોતાની તરફની કંઈ ભુલ અથવા ગફલત વિના એમ દીઠામાં આવે કે હું એહેવી સિથતિમાં આવી પડયો છઉં કે જો હું માહારા વાહાણનો મારગ બદલું નહીં તો તેને હું અટકાવી શકું તે પેહેલાં ૨૦ અથવા ૩૦ ઉતારૂવાળી એક બ હોડીને એ વાહાણ લગીને જરૂર નીચે બેસાડી દેશે અને જો હું મારગ બદલું તો માત્ર બે ઉતારૂવાળી એક ક હોડી નીચે બેસાડી દેવનું જોખમ માથે લેવું પડે અને તે હોડી એવી છે કે બનેતો બચી પણ શકે હવે એ કારણે, ક હોડી નીચે બેસાડી દેવના ઈરાદા વગર તથા સુધબુધીથી બ હોડી માંહેના ઉતારૂ ઓને બચાવવાના હેતુથી જો અ પોતાનો મારગ બદલે તો જે કામ કરેથી ક હોડી નીચે બેસી જાશે એવો સંભવ છે. એમ જાણયા છતા તે કમ કરેથી ક હોડી નીચે બેગી જાય તો પણ અ એ કાંઈ ગુનાહો કરયો એમ સમજવું નહીં; પરંતુ હકીકતની બાબત દાખલ એમ માલમ પડવું જોઈએ કે જે ભયમાથી બચવાનો તેણે ઈરાદો કરયો તે એટલો મોહોટો હતો કે તેહેને લીધે તેણે ક હોડી નીચે બેસાડી દેવાનું જોખમ માથે લીધું તે માફ થઈ શકે.

(બ) એક મોહોટી આગમાં અ લોકોના ઘરો તોડી પાડે એટલા સારૂ કે તે આગ પથરાતી અટકે અને એ કામ તે સુધબુધીથી માણસની જીંદગી અથવા મીલકત બચાવવાના ઈરાદાથી કરે તો એ ઠેકાણે જો એવું માલમ પડે કે અટકાવવાની હાની એવી તરેહની તથા એટલી નજીકની હતી કે તેથી અ નું કામ માફ થાય તો અ એ એ ગુનહો કરયો એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

આ કલમ ઘણી અસ્પસ્ટ છે. જે માણસ જે જાણીને કરે છે. તે કરવાનો તેનો ઈરાદોછે. એમ ધારી શકાય માટે હાની થશે એમ જાણીને કાંઈ કરતીય કરે તો હાની કરવાનો તેનો ઈરાદો છે એમ ધારી શકાય અને હાની કરવાનો ઈરાદો એ દેખીતો ગુનો

હેવું નથી કે કેવી કેરીઆ નીચે સાપર ધ ઇરાદ...
...તેમાં એ બના યું છે તેમજ એમ પણ ...
...છે તે બીજાઓને થતી હાંની કે પોતાને થતી હાંનીછે.
...ચીજ છે કે એક માણસે કાંઈ કને નકી નુકશાન થશે
...થોડામા થોડું નુકશાન થાય એવું કાંઈ કામ પરમાણી
કરે તો પછી જે નુકશાન થાય તેને વાસતે તે કરનાર સખત જવાબદાર નથી.
જ્યાં એક સખશે તેના તાડીના વાશણોમાં એક જેરી ડાળીનો રસ મુકયો તે એ
જાણીને કે જે માણસ તે પીશે તેને નુકશાન થશે અમે એવા ઇરાદાથી કે એક
ચોર જે તેની તાડી વારેવારે ચોરી જતો હતો તે પકડાય આ તાડી તે છુપો લઇ
ગયો કેટલાક સોલજરોએ તે લઇને પીધી તેમને નુકશાન થઉં આ કેસમા એમ ઠરાવ
છે કે તે કલમ ૩૨૮ મુજબ વાજબી રીતે ગુનેગારછે અને ૮૧ મી કલમ તેનો બ
ચાવ કરતી નથી. (મું. હા. કો. વા. ૫ પાને. ૫૯.)

હવે બીજો વધારે અગતયનો સવાલ એ બાકી રહેછે કે કોઇ માણસને પોતાને થ
તું નુકશાન અટકાવવાને બીજાને નુકશાન કરવાની રજા છે જેમકે કોઇ માણસ ભુખે મર
તો હોય તો તે પેટ ભરવા સરૂ ચોરી કરી શકે? આ બાબતનો ખુનાસો આ કલમ
માં નથી. બધા ન્યાય શાસતરીઓનો આ બાબત ઉપર એવો મત છે કે ગમે તેટલી
જરૂર હોય તો પણ કોઈ માણસો કપડાં કે ધાન ચોરવાની રજા નથી (હેવી વા.૧ પાને ૫૪
ઇસટ સાહેબની "પલીજ આફ ધી કરાઊન".વા. ૨ પાને ૬૯૮) આ કાયદાનો રચનારો
નીચે પ્રમાણે આ બાબત ઉપર લખેછે.

"ચોરોને તેમની ચોરીઓના બાનામાં કસટ અને ભુખ શીવાય બીજુ કાંઈ કહેવાનું
નથી એટલું તો ખરૂ છે કે ઘણીક ચોરીઓ કસટ કે જે એટલું સખત હોય છે કે ચો-
રીની શીક્ષા તથા તે શીક્ષા ચોરી કરનારાઓને જે લાંછન લગાડે છે તેના કરતા પણ વ-
ધારે ત્રાસદાયક હોય છે તેવા કસટના દબાણને લીધે થાય છે. આ ઉપરથી કોઇ રીતે
એમ નીકળતું નથી કે તેને ચોરીની શીક્ષા કરવી એ વીચારથી દુર છે.

૮૨ સાત વરસથી ઓછી ઉમરના બાળકે, કરેલો કાંઈ વસતુ ગુનો છે...
...વરસથી ઓછી ઉમરના બા... } ...જવું નહીં.
...ળકે કરેલું કામ.

૮૩ સાત વરસથી વધારે અને બાર વરસથી ઓછી ઉમરનું બાળક જેની અકલ તે-
૭ વરસથી વધારે અને ૧૨ } વખતે પોતાની ચાલ કેહેવી છે તથા તેથી શું પરીણામ
થી ઓછી ઉમરનું બાળ } થશે એ બાબત વીચાર કરી શકે એટલી પુખત થઈ નથી
ક જેની અકલ જોઇએતે } તેણે કરેલી કાંઈ પણ વસતુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.
ટલી પુખત થઇ નથી તે }
નું કામ.

ટીકા.

ફોજદારી કામમા નાની ઉમરના ગુનેગારની બાબતમાં તેની ઉમર અને અકલ એ-

…નુ બાળક મોટી ઉમરના માણસ…
…એવા કારણથી તેનો બચાવ…

…જે સખસ કાંઇ કામ કરતી વખતે દીવાનગીના સબબથી હું કેવી રીતનું
(સખસનું કામ) કામ કરૂ છઉ એ અથવા જે કામ હું કરૂં છઊં તે ખોટુ
…ના કાયદાથી ઊલટુ છે એવું જાણી શકતો નથી, તેનું કરેલું તે કામ ગુનોહછે
એમ સમજવુ નહીં.

ટીકા.

ગુનહો કરતી વખતે તહોમતદાર ગાંડો હતો કે નહી તેમજ એ ગુનહો કરવો એ ખોટું છે એવુ તે જાણતો હતો કે નહી એ બાબતનો નીશ્ચય કરવા માટે તે સાહેબના …શાશતરના પાને ૨૦૨ ની બાબતો ધીયાનમા લેવા જોગછે.

પોતાની ખુશી ન છતાં થએલા કેફના સબબથી જે સખસ વીચાર કરવાને અશકત થયેછે તેનુ કામ.

૮૫ જે સખસ કાંઇ કામ કરતી વખતે કેફના સબબથી હુ કેવી રીતનુ કામ કરૂ છુ એ અથવા હુ જે કામ કરૂ છુ તે ખોટુ છે અથવા કાયદાથી ઉલટુ છે એવુ જાણી શકતો નથી તેનુ કરેલુ તે કામ ગુનોહ છે એમ સમજવુ નહી પણ જે વસતુથી તેને કેફ ચડી તે વસતુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતાં તેને ખવડાવી હોય તો.

જે ગુનાહમાં અમુક ઈરાદો અથવા જ્ઞાન જે હતુ હોય તે ગુનો જેને કેફની હોય એવા માણસે કરેલો.

૮૬ જે જે બાબતોમા કાંઈ કામ અમુક જ્ઞાન અથવા ઈરાદાથી કરયુ ન હોયતો તે ગુનોહ ન ગણાય એવો હોય તે બાબતોમા જે સખસ કેફની હાલતમા હોઈને તે કામ કરે તે સખસની ઉપર જાણે તેને કેફ ન ચડી હોત તો જે જ્ઞાન તેને હોત તેજ જ્ઞાન તેને હતું એમ સમજીને અમલ થવાને તે લાયક થશે પણ જે વસતુથી તેને કેફ ચડી તે વસતુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતા તેને ખવડાવી ન હોય તો.

ટીકા.

આ કલમ ઊપર એક ફેંસલો એવો થયો છે કે તે જાણી જોઈને કેફ કરી ગુનો કરવામાં આવે તેનો બચાવ થઈ શકતો નથી. ૧૬ વી. રી. પ્ર ૨૬.

જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઈરાદો કરયો નથી અથવા તે થશે એવો સંભવ જાણવામા નથી હેતુ કામ રજામંદીથી કરેલું.

૮૭ જે વસતુથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઈરાદો કરયો નથી અને જેથી મોત અથવા મહાવ્યથા થશે એવો સંભવ છે એમ તેના કરનાર જાણતો નથી તે વસતુ કરવાથી, ઘની હાની ખમવાની જે શખસે, સાફ રીતે અથવા અન્ય સમજાય એવી રીતે, રજામંદી આપી હોય એવા અઢારે વરસથી વધારે ઊમરના કોઈ સખસને કાંઈ હાની થાય અથવા કાંઈ

ની કરવાનો તે વસતુ કરનારે ઇરાદો કરયો હોય, તે હાનીના સબબથી અથવા
આ જે સખશે તે હાનીનુ જોખમ માથે લેવાનો રજાગંદી આપી હોય તે સખ્સને
વસતુથી કાંઈ હાની થશે એવો સંભવ છે એમ તે વસતુ કરનાર જાણતો હોય તે
સબબથી તે વસતુ ગુનોહછે એમ સમજવુ નહી.

દ્રસ્ટાંત

અ તથા જ અમથા રમતને સારૂ એક બીજા સાથે પટો ખેલવાનુ કબુલ કરે, તે
એ કબુલતમાં અરથાંત હરએકની હેવી રજામંદી સમજાયછે કે વગર દગાબાજીએ તે
ટો ખેલતાં જે હાની થાય તે ખમવી હવે અ થી વાજબી રીતે ખેલતાં જ.ને કાંઈ
થા થાય, તો અ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

ટીકા.

દબાણ કરવાથી કે કપટથી કે દીવાનગીના સબબથી કે કેફના કારણસર આપેલી રજા
ી કાયદેસાર નથી જુઓ ખેનામ કરનીય નીયાયના મુળ તતવોનુ પુસતક પા. ૨૬૭.

૮૮ જે વસતુથી મોત થાય એવો ઇરદો કરયો નથી તે વસતુથી થતી હાની ખ

જે કામથી મોત થાય એવો ઇરાદો કરયો નથી. તે કામ રજામંદીથી તથા સુધબુધીથી કોઈ શખ્સના ફાયદાને માટે કરેલું.

મવાની અથવા તે હાનીનુ જોખમ માથે લેવાની જે શખ્સે
સાફ રીતે અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે, રજામંદી
આપી હોય તે સખ્સના ફાયદાને માટે સુધબુધીથી તે કરવામાં
તે સખ્સને કાંઈ હાની થાય અથવા તેને કાંઇ હોની કરવાનો
ઇરાદો તે કરનારે કરયો હોય, અથવા તેને તેથી કાંઈ હાની
થશે એવો સંભવછે એમ તે કરનારે જાણ્યુ હોય તે હાનીના સબબથી તે વસતુ ગુનોહ
છે એમ સમજવું નહી.

દ્રષ્ટાંત.

અમુક શાસતર કીરીયા કરવાથી જ નુ મોત થસે એવો સંભવ છે એમ જાણીને પણ
જ નુ મોત આણવાનો ઈરાદો ન કરતાં અને જ કાંઇ દુખકારક રોગથી પીડા પામેછે.
તેને ફાયદો થાય એવા ઈરાદાથી સુધબુધીએ જ ની રજામંદી લઇને જ ની ઉપર તે શાસત
કીરીયા, અ દાકતર કરે તો અ એ કાઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

૮૯ કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરના અથવા દીવાના સખ્સના ફાયદાને માટે,

બ ળક અથવા દીવાનાના ફાયદા માટે તેના વાલીએ અથવા વાલીની રજામંદીથી બીજા શખ્સે સુધબુધીથી કરેલુ કામ.

શરતો.

તે સખ્સનો જે વાલી હોય અથવા જે બીજા સખ્સના કાયદે
સર હવાલામા તે સખ્સ હોય તે, અથવા તેની
અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે રજામંદી
બીજો સખ્સ, સુધબુધીથી કાંઈ વસતુ કરે અને
તે સખ્સને કાંઈ હાની થાય અથવા તેને કાંઇ
ઈરાદો તે કરનારે કરયો હોય અથવા તેને તેથી કાંઇ હાની
થશે એવો સંભવ છે એમ તે કરનારે જાણ્યું હોય તો તે હાનીના સબબથી તે વસતુ
ગુનો છે એમ સમજવું નહી; પરંતુ.

અથવા મોત આણવાની કોશીસ કરવાને આ

એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એ
વ્યથા અટકાવવાના અથવા કાંઇ મોહોટો રોગ
બીજાં કારણ માટે તે સખસ કરે તેને આ અપ

અટકાવવાનાં, અથવા કાંઇ મોટો રોગ કે અશક્ત
કારણ સીવાય ખુશીપુરવક મહાવ્યથા કરવાને, અથવા મહાવ્યથા કરવાની
આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

—જે ગુનોહ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી તે ગુનોહ કરવામાં મદ
ને પણ એ લાગુ પડશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

ખુશીથી પોતાના બાળકના ફાયદાને સારૂ પોતાના બાળકની રજામંદી શીવાય
કહડાવવાને તેની જાંગમા એક ડાકતર પાસે ચીરાવે અને તે એમ જાણતો
હોય કે એ શસ્ત્ર કીરીયાથી એ બાળકનુ મોત થશે એવો સંભવછે પણ તે બાળકનો જી
વ જાય એવો તેનો ઈરાદો ન હોય તો આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે કેમ કે તેની મત
લબ પોતાના બાળકનો રોગ જાય એ છે.

૯૦ કાંઇ નુકશાનની દેહેસતથી અથવા હકીકતની ખોટી સમજથી કાંઇ રજામંદી કોઇ સખશથી અપાઇ હોય અને તે રજામંદી તેવી દેહેસતથી અથવા ખોટી સમજથી અપાઈ છે એમ તે કામ કરનાર સખસ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનુ તેને કારણ હોય, અથવા,

દેહેસત અથવા ખોટી સમજથી અપાઇછે એવી જાણેલી રજામંદી.

જે સખશ દીવાનગી અથવા કેફના સબબથી જે કામ બાબત પોતાથી રજામંદી આપતો હોય તે કામ કેવી તરેહનુ છે તથા તેનો પરીણામ કેવો થશે એ સમજવાને અસક્ત હોય તેવા શખસે રજામંદી આપી હોય તો તે રજામંદીને આ કાયદાની કોઇપણ કલમમા લખેલી રજામંદી જેવી સમજવી નહી.

બાળક અથવા દીવાના સખસની રજામંદી.

૯૧ જે સખસ રજામંદી આપતો હોય અથવા જેની વતી રજામંદી અપાતી હોય તે સખસને જે હાની થાય અથવા જે હાની કરવાનો ઇરાદો થયો હોય અથવા જે હાની થશે એવો સંભવછે એમ જાણવામાંઆવ્યુ હોય અથવા જે હાનીના સંબંધ વીના પણ જે કામો ગુનોહ છે તે કામોને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ મી કલમોમાના અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

રજામંદી આપનાર સખસને થનારી હાનીના સબંધ વીના પણ જે કામો ગુનોહછે તે કામોને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ મી કલમોમાં કહેલા અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

થી કાંઇ હાની થાય અથવા કાંઇ હાની કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય તે. હાનીના [illegible] ના પણ ગરભપાત કરવો એ ગુનોહ છે માટે "તે હાનીના સબબથી કઇ તે ગુને[illegible] અને તે અસતરી અથવા તેના વાલીની રજામંદી લેઇને તેનો ગૅરભપાત કરયો. [illegible] તે રજામંદીથી તે કામ નહી ગુનો એમ થતુ નથી.

૯૨ જે માણસના ફાયદાને સારૂ કાંઇ વસતુ કરવી છે તે એવી હાલીતમાં આવી પડયો હોય કે નથી રજામંદી બતાવી શકાતી નં હોય અને કોઇ વાલી અથવા તેને કાયદેસર હવાલામાં રાખનારો કોઇ બીજો સખસ ન હોય કે તે વસતુ કરેથી ફાયદો થાય એ રીતે વખતસર તેની રજામંદી મેળવી શકાય તો તેવી વેળાએ સુધબુધીથી તે શખસના ફાયદાને સારૂ તેની રજામંદી વગર કાંઇ વસતુ કરીં હોય તો તેથી તે સખસને કાંઇ હાની થાય તે હાનીના સબબથી ગુનોહછે એમ સમજવુ નહીપરતુ.

કોઇ સખસની વગર રજામંદીએ તેના ફાયદા સારૂ સુધબુધીએ કરેલુ કામ.

સરતો.

પહેલી-ઇરાદાથી મોત આણવાને અથવા મોત આણવાની કોસીસ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

બીજી-કાંઇ વસતુનો કરનાર સમજતો એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એવો સંભવ છે તે વસતુ મોત અથવા મહાવ્યથા અટકાવવા અથવા કાંઇ મોટો રોગ કે અશકતતા દુર કરવાના કારણથી કઇ બીજા કારણ માટે તે સખસ કરે તેને અપવાદ લાગુ પડસે નહી.

ત્રીજી-મોત અથવા વ્યથા અટકાવવાનાં કારણથી કાંઇ બીજાં કારણ માટે બુધીપુરવક વ્યથા કરવાને અથવા વ્યથા કરવાની કોશીસ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ચોથી-જે ગુનો કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી તે ગુનો કરવામાં મદદગારી કરવાને પણ એ લાગુ પડશે નહી. દ્રષ્ટાંત

(અ) જ પોતાના ઘોડા પરથી પડીને બેહોસ થઇ જાય અને તેવામાં ગ દાકતર તાંહાં આવી પહોચે તેવા વીચારમાં એમ આવે કે જની ખોપરી કાપી જોઇએ પછી જને વીચાર કરવાની શકતી પાછી આવતાં પહેલાં અગર અ જનુ મોત આણવાના ઇરાદાથી નહી પણ શુધબુધીથી જના ફાયદાને માટે જની ખોપરી કાપે તો [illegible] કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

(બ) જને એક વાઘ લઇ જાય છે તે જોઇને અ તે વાઘને તાકીને ગો[illegible] મારે; અને તે ગોળીથી જનો જીવ જાય એવો સંભવ છે એમ જાણીને પણ જને [illegible] લેવાના ઇરાદાથી નહી. અને સુધબુધીએ જને ફાયદો કરવાના ઇરાદાથી તે ગોળી મારે, અને તે ગોળીથી જને તેનો જીવ જાય એવુ જખમ લાગે તો અએ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

(ક) એક બાળક એકાએક એવી આફતમાં આવી પડે કે તેની ઊપર તુરત કાંઈ શસ્તરક્રીયા ન થાય તો તેનો જીવ જાય એવો સંભવ હોય અને તે બાળકના વડીલ રજા લેવાની વેળા ન હોય એવી હાલત જોઈને તે બાળકના કાલાવાલાપર નજર ન રાખતા સુખબુધીએ તે બાળકના ફાયદાને માટે આ ડાકતર તે શસ્તરક્રીયા કરે તો આ એ કંઈ ગુનો કરયો એમ સમજવુ નહી.

(ડ) એક ઘરને આગ લાગીછે તે ઘરમાં આ છે તથા જ બાળક છે. એવામ લોક નીચેથી એક ચાદર પહોળી કરીને પકડી રહે અને આ તે બાળકને તે ઘરના છાપરાપરથી નીચે નાખે, એવુ જાણીને કે નીચે પડેથી એ બાળનો જીવ જાય એવો સંભવ છે. પણ તે બાળકનો જીવ લેવો એવો તેનો ઇરાદો ન હોય, અને સુખબુધીએ તે બાળકને ફાયદા કરવાનો ઇરાદો તેણે કરયો હોય તો એ ઠેકાણે અગર પડવાથી તે બાળકને જીવ જાય તો પણ, આ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી

ખુલાસો.—ફક્ત પઈસાની તરફનો ફાયદો થતો હોય તેને ૮૮, ૮૯ તથા ૯૦ મી કલમના અરથ પરમાણેનો ફાયદો સમજવો નહી.

૯૩ કોઈ સખસના ભલાને સારૂ તેને સુખબુધીએ કાંઇ કહેવામાં આવે અને તે સુખબુધીએ કાંઇ કહેવાથી તે સખસને કાંઇ હાની થાય તો તે હાનીના સબબથી તે કહેવુ ગુનો છે એમ સમજવુ નહી.

દૃષ્ટાંત

એક માંદા માણસને તેનો ડાકતર આ સુખબુધીએ પોતાનો અભીપ્રાય કહે કે તું જીવી શકવાનો નથી અને તે ધાસકાથી તે માંદો માણસ મરી જાય તો અગર આ ને ખબર હતી કે એ પ્રમાણે કહેવાથી તે માંદા માણસનુ મોત થાય એવો સંભવ છે તો પણ આ એ કાંઈ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી.

ટીકા

ફુસલાવીને કોઇ માણસને એવી ખબર કહેવી કે જેથી તેના મનપર માઠી અસર થઈ તેના શરીરને નુકશાન કરે એમ માનતો હોય તેને આ કલમનો લાભ મળવો ન જોઈએ.

૯૪ ખુન તથા રાજ વીરૂધ જે ગુનને માટે મોતની શીક્ષા ઠરાવેલી છે તે ગુના

જે કામ કોઈ શખસને ડરથી કરવું પડે.	એ શીવાય, જે કામ કોઈ શખસને કંઈ ધમકીને લીધે કરવુ પડે અને તે ધમકી એવી હોય કે જેથી તે કામ કરતી વેળાએ તે શખસના મનમાં કારણસર એવી દેહશત પેદા થાય

કે જો હું એ કામ નહી કરીશ તો મારૂ તાતકાળીક મોત થશે તો તે કામ ગુનો છે એમ સમજવુ નહી પણ તે કામ કરનાર સખસ પોતાની ખુશીથી અથવા પોતાને તાતકાળીક મોત કરતા કાંઈ ઓછી હાનીની કારણસર દેહેશતથી એવી હાલતમાં પોતે આવ્યો હોય કે તેથી તેની ઊપર તે દાબ થયો એમ ન થવુ જોઈએ.

ખુલાસો ૧ લો.—જો શખસ પોતાની ખુશીથી અથવા માર મરાવાની ધમકીથી

આ અપવાદનો ફાયદો મળી સકતો નથી.

ખુલાસો રજો —કઈ શખસને ડાકુઈટોની એક ટોળી પ[illegible] મવાની ધમકી દેખાડીને કાયદા મુજબ ગુનો હોય એવી કાઈ [illegible] કે કોઈ લુહાર પાસે તેના હથીઆર લેવાડીને પોતે કોઈ ઘરમાં પેસીને તે લુટી લેવા સારૂ ઘરના બારણા ઉઘડાવે તો તેને આ અપવાદનો ફાયદો મળી શકે છે. . . . .

ટીકા.

મોતના પંજામાંથી બચવાને કરવુ પડેલુ કરનીય ગુનો નથી પણ તે ન કરવાથી પોતાનું મોત થવાનો ખરેખર ભય હતે એમ શાબીત કરવું જોઇએ. ઇંડા. લા. પ્ર. ૩૧૭

૯૫. કાઇ વસતુથી કાંઇ હાની થાય. અથવા કાંઈ હાની કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય જુજ હાની થાય એવું કામ | અથવા કઇ હાની થશે એવો સંભવ જાણ્યામાં હોય પણ હાની એટલી જુજ હોય કે સાધારણ સમજ તથા સવભાવનો કોઇ સખસ તે હાની બાબત ફરીઆદ કરે નહી, તો તે હાનીના સબબથી તે વસતુ ગુનાહ છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

"સાધારણ સમજ તથા શવાભવનો કોઇ માણુસ" જે વરગમાં ફરીઆદી હોય તેમાંથી લેવો જોઈએ સમુદાયની કોઈ અમુક વરગમાં નઠારૂ બોલવું અને શરીર ઉપર આકાર કરવો એટલો સાધારણ હોય છે કે એક બીજાની સાથે એ પરમાણે વરતે. પણ એમ જરા પણ મનમા આવે નહી કે આથી ફરીઆદ કરવાનું કારણ આપયું છે. આનાજ જેવા કામો બીજા સાતીના લોકોમા અપમાન કારક અને નુકશાન કારક થઈ પડે.

આ કાયદાના મુળ રચનારાઓ તેમની નોટમાં (પા. ૮૧) આ ફકરા વીશે નીચે પરમાણે લખેછે.

" આ ફકરાથી જે કામો ભાષનો ખામીને લીધે ફોજદારી કાયદાના હરફમાં દાખલ થાય છે તો પણ તે હરફનો તેમાં જુપો નથી અને જેને આખી દુનીઆં ઉપર લોકો તેમજ ઘણા ખરા ઇનસાફદારો નિર અપરાધી ધારે છે તેવા કામોને સારૂ "ઠરાવ" કરવા ઇરાદો છે અપણી વાખીયાઓ પરમાણે તો બીજા માણુસની સહીમાં કલમ બોળવી એ ચોરી છે તેની એક વેફર ભાગવી એ બીગાડ છે. ઘોડા ઉપર દોડતાં તેની આગળ પડી ધુળથી તેને ઢાંકી દેવા એ હુમલો છે ગાડીમા ચડતાં તેને દાબી નાંખી [illegible] રવી એ વ્યાથા છે. એવા અગણીત કામો છે કે જે કરયા વીના માણુસો ભેગા [illegible] નહી જે કામો બંધ માણુસો એક બીજા ઊપર કરે છે અને કરવા દેછે, [illegible] એ કરવા અને કરવા દેવાં એ ઠીક છે તો પણ ગુનાહથી તે દરજજામાં [illegible]

નહીં માનવા જોઈએ એ ખુલુંછે અને તેવા કાયદા તોયા સાહેબની

કરવા અમે ઠીક ધારીએ છીએ" તેનો દાખલો.

કોરટ જેના તેહેનાતવાળા સખસને સરકારી જમીનના એક ખાલી

ઝાડમાંથી તરણ પાઈની મતાની તરણ શીંગો તોડી લેવાને સારૂ

શીક્ષા કરવામાં આવી હતી તીયાં આ કલમ મુજબ ચોરીનો ગુનોહ

૧૬ કરયો (મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટસ કરમીનલ કેસીસ વા. ૫

જો કોઈ બીજા માણસની જમીન ઊપરના ઝાડની પેંગશ લીધી હોત તો

પરમાણે થાત નહીં.

સરકાર જેનો ઊપયોગ કરતા નથી એટલે ઉપજ લેતાં નથી તેવાં ઝાડોની શીંગો તેહ

કાંઈ ગુનો થતો નથી વા. ૫ પા. ૩૫ તા૦ ૨૦ મેએ સને ૧૮૬૮.

ખાનગી બચાવના હક બાબત

ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં કરેલી કાંઈ પણ વસતુ ગુનો છે એમ

ખાનગી બચાવમા કરેલી } સમજવું નહીં.

કાંઈપણ વસતુ ગુનોનથી. }

ટીકા.

યોગ હદમાં રહીને દરેક માણસે પોતાની આબરૂ, મીલકત અને સ્વતંત્રતા નો બચાવ કરવો જોઈએ એ એવો નોયાનો નીયમછે (જુઓ મનીવાસ કરતીય કાયદાની કહેવતનુ પુસતક પા. ૬૧૫).

૯૭ હરેક સખસને નીચે લખેલા બચાવ કરવાનો હક છે. પણ તે હક તે ૯૯ મી

શરીર તથા મીલકતનાબચાવનો હક. } કલમમા લખેલી હદો લાગુ પડે છે.

પેહેલો—શરીર સબંધી કોઈ પણ ગુનાહથી પોતાના અથવા બીજા કોઈ પણ સખસના શરીરનો બચાવ.

બીજો.—ચોરી અપહરણ, બીગાડ, અથવા સાપરાધ પરવેશ, એ ગુનાઓના લક્ષણોમાં દાખલ થઈ શકે એવો ગુનો જે કામ હોય અથવા જે કામ ચોરી અપહરણ બીગાડ અથવા સાપરાધ પરવેશ કરવાની કોશીશ હોય તે, કામથી પોતાની અથવા બીજા કોઈ પણ સખશની સથાવર કે જંગમ મીલકતનો બચાવ.

૯૮ જે કામ બીજી હાલતમાં થએથી અમુક ગુનો ગણાય એવું હોય તે જો તે કામ

દીવાના સખસ વગેરેના કામથી બચાવનો હક. | ના કરનારની નાહાની ઊમરના, બુધીની કાચાઈના અથવા દીવાનગીના સબબથી, અથવા તેને કેફ ચઢી હોય અથવા તે સખસની કાંઈ ખોટી સમજ હોય તે સબબથી તે ગુનોહ થઈ શકતો ન હોય તો પણ જાણે તે કામ તે ગુનોહ હેય એવી રીતે તેથી ખાંનગી બચાવ કરવાનો હરેક સખસનો તેવોજ હક છે.

દ્રષ્ટાંત

(અ) દીવાનગીના જોરથી જ અ નો જીવ લેવાની કોશીશ કરે તો જ

ગુનો કર્યો એમ સમજવું નહીં પણ જ ગાંડો હોય એજ રીતે ખાનગી બચાવનો હક છે.

(બ) જે ઘરમાં પેસવાને અને કાયદા પરમાણે હક છે ને ઘરમાં અ બખતે પેસે જ સુધબુધ્ધીએ અને ઘર ફોડનારો સમજીને અની ઊપર હુમલો કરે કેહાણે આ ખોટી સમજને લીધે અ ની ઊપર હુમલો કરવાથી જ એ કાઇ ગુનો કર્યો એમ સમજવું નહીં પણ જ તે ખોટી સમજથી કામ ન કરતો હોય એવીજ રીતે બ ની સામા ખાનગી બચાવનો અ નો હક છે.

૯૯ પેહેલી—જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા થવાનો કારણસર ભય ઉપ…

કીયા કામોથી ખાનગી બચાવ કરવાનો હક નથી;

…પન થતો નથી એવું કાંઇ કામ કોઇ સરકારી નોકર પોતાના ઓધાની રીતથી સુધ બુધ્ધીએ અમલ કરતા જો કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તો પછી તે કામ બરાબર કાયદા મુજબ ન હોય તોપણ તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક નથી.

બીજી જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા થવાનો કારણસર ભય ઉત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઇ કામ કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હોદાની રીતથી સુધબુધ્ધીએ અમલ કરતાં કરેલા હુકમ ઉપરથી જો કોઈ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તો પછી તે હુકમ બરાબર કાયદા મુજબ ન હોય તો પણ તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક નથી.

ત્રીજી—સરકારી અધીકારીઓને આશરો માગવા જવાની વેળ હોય એવી બાબતોમાં ખાનગી બચાવનો હક નથી.

ચોથી—કોઇ પણ બાબતમાં બચાવ કરવાના કારણસર કરવી જરૂર હોય તે કરતાં વધારે હાની કરવા સુધીનો ખાનગી બચાવનો હક નથી.

કેટલી હદસુધીએ હક અમલમાં લાવી શકાય

ખુલાસો ૧ લો—આ કામ કરનારો સરકારી નોકર છે એવું જે સખસ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી તે સખસનો તે સરકારી નોકર જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

ખુલાસો ૨ જો—આ કામ કરનારો માણસ કોઇ સરકારી નોકરના હુકમથી એ કરે છે એવું જે સખસ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી અથવા હુકમના અખતીયારથી એ કામ કરૂં છું એમ તે માણસ કહે નહીં અથવા અગર તે અખતીયાર લખેલો હોય તો, માગેથી તે અખતીયાર બતાવે નહીં તો, તે સખસનો તે સરકારી નોકરના હુકમથી તે માણસ જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

૧૦૦ જે ગુના ઉપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે તે ગુનો જો નીચે લખેલા પ્રકારોમાના કોઇ પણ પરકારનો હોય તો ગુનો કરનારને બુધીપુરવક મોત અથવા બીજી કાંઇ પણ હાની કરતાં સુધી શરીરના ખાનગી બચાવનો હક પોહોંચે છે; પણ તે હકને ઉપલી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડેછે ગુનાઓના પરકારો.—

શરીરના ખાનગી બચાવનો હક મોત કરતાં સુધી ક્યારે પોહોંચે છે

બચાવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય તો તે કારણસર ભય જેથી ઉત્પન થાય એવો હુમલો.

બચાવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય તો તેને ... થશે, એવો કારણસર ભય જેથી ઊતપન થાય એવો હુમલો.

તીજો—બળાતકાર સંભોગ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો.

ચોથો—સૃષ્ટીક્રમ વિરૂધ મઈથુને ઈચ્છા પુરણ કરવાના ઇરાદાથી હુમલો.

પાંચમો—મનુષ્ય હરણ અથવા મનુષ્યનયન કરવાના ઈરાદાથી હુમલો.

છઠો—કોઈ સખસને ગેરવાજબી રીતે કેદ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો અને તે એવી હાલતમાં હોય કે તેથી પેલા સખસના કારણસર એવો ભય ઉતપન થાય કે પછી એ કેદમાંથી છુટવાને સારૂ સરકારી અધીકારીઓને અરજ કરવાનું મ હારાથી બની શકશે નહીં.

ટીકા.

જ્યાં એક પોલીસ અમલદાર ઝાડો લેવાના વારંટ સીવાય ચોરેલી મીલકતને સારૂ ઝડો લેવાને એક ઘરમાં કોશીશ કરી તીયાં ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો તેને અટકાવવો તે કેમ.કાયદેસર હતું, અને ખાનગી બચાવના કારણસર તે વાજબી નહોતું (મુંબાઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વા. ૭ પા. ૫૦)

૧૦૧ જો ગુનો ઉપલી કલમમાં લખેલા પરકારોમાંના કોઈ પણ પરકારનો નહીં હોય તો શરીરના ખાનગી બચાવનો હક હુમલો કરનારને ખુશી પુરવક મોત કરતાં સુધી પોંહોચતો નથી; પણ ... કરનારને મોત શીવાયના ખુશી પુરવક કાંઈ બીજી હાની કરતાં સુધી પોચે છે.

(હક મોત શીવાયના કાંઈ બીજી હાની કરતા સુધી ક્યારે પોચેછે)

... ગી કલમમાં લખેલા હદો લાગુ પડે છે

૧૦૨ અગર ગુનો થયો નહીં હોય, તો પણ ગુનો કરવાની કાંઈ કોશીશથી અથવા ધમકીથી શરીરને જોખમ પોચવાનો કારણસર ભય ઉતપન થાય કે તુરત શરીરના ખાનગી બચાવનો હક શુરૂ થાયછે, અને જ્યાં સુધી શરીરને જોખમનો તે ભય ભરી રહે તીયાં સુધી તે હક જારી રહેછે.

(શરીરના ખાનગી બચાવનો હક શરૂઆતથી અને ક્યાં સુધી જારી રેવું.)

૧૦૩ જે ગુનો કરવા અથવા જેની કોશીશ કરવા ઉપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે; તે ગુનો જો નીચે લખેલા પરકારોમાંના કોઈ પણ પરકારનો હોય, તો ગુનો કરનારને ખુશીપુરવક મોત અથવા બીજી કાંઈ પણ હાની કરતા સુધી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક પોચેછે; પણ તે હકને ૯૯ મી કલમમાં લખેલી હદ લાગુ પડેછે ગુનાઓના પરકાર.

(મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક મોત કરતા સુધી ક્યારે પોચેછે.)

પેહેલો—અપહરણ.

બીજો—રાતને વખતે ઘર ફોડવું.

... તંબુ અથવા વહાણ માણસના ઘર દાખલ વપરાતુ હોય, ... દાખલ વપરાતુ હોય, તે ઈમારત, તંબુ અથવા વાહાણ

આગથી બીગાડ કરવો.

ચોથો—ચોરી, બીગાડ અથવા ગરહપ્રવેશ, અને તે એવી હાલતમાં કર

ગુસુર હેવો ભય ઊતપન થાય કે જો ખાનગી બચાવનો તે હક અમલમાં

પરીણામ મોત અથવા મહાવ્યથા થશે.

૧૦૪ જે ગુનો કરવા અથવા જેની કોશીસ કરવા ઉપરથી ખાનગી

હક મોત શીવાયની કાંઈ હાંનો કરતાં ક્યારે પોહોચે છે.	અમલમાં લાવવો પડે તે જો ઉપલી કલમમાં રોમાંના કોઈપણ પરકારની ચોરી, બીગાડ અથવા રવેશ નહી હોય તો તે હક બુધીપુરથક મોત ચતો નથી પણ ગુનેગારને મોત શીવાયની બુધીપુ

ઈ પણ હાની કરતા સુધી પોહોચે છે અને તે હકને ૯૯ મી કલમમાં લખેલી હ

ગુ પડે છે.

ટીકા

એક માજીસતરેટે એક જમીનના ટંટા બાબત તપાસ કરી એ જમીન એક સખસના કબજામા છે. એવુ ઠરાવ્યું પણ બેઊ પક્ષકાર. ઊપર આ કાયદાની કલમ ૧૪૭ પ્રમાણે તહોમત હતુ તેથી તેમને બેઉને સજા કરી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે જે સખસનો કબજો હતો તેને આ કલમ ૧૦૪ નો લાભ મળે અને તેથી તેને સજા થાય નહીં. ૧૦ વી. રી' પ્ર. ૬૪ (ફોજદારી.)

૧૦૫ પહેલી-જયારથી કાંઇ મીલકતને જોખમનો કારણસર ભય ઉતપન થાય

મીલકતના ખાનગી બચાવના હકની સરૂઆત અને તેનુ જારી રહેવું.	તીયારથી તે મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક સરૂ થાયછે

બીજી—ચોરીથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક મીલકત લઇને ગુનેગાર નાસી જાય અથવા સરકારી અધીકારીઓનો આસરો મળે અથવા તે મીલકત પાછી હાથ લાગે તાહાં સુધી જારી રહે છે.

તીજી--અપહરણથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક જ્યાં સુધી ખસને મોત અથવા વ્યથા અથવા ગેરવાજબી અટકાવ કરે અથવા કરવાની અથવા જ્યા સુધી તાતકાળીક મોતનો અથવા તાતકાળીક વ્યથાનો અથવા તાતકાળીક અટકાવનો ભય જારી રહે તાંહાં સુધી જારી રહે છે

ચોથી—સાપરાધ પરવેસ અથવા બીગાડથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક જ્યાં સુધી ગુનેહગાર સાપરાધ પરવેશ અથવા બીગાડ કરવામાં જારી રહે તીયાં સુધી જારી રહે છે.

પાચમી--રાતને વખતે ઘર ફોડવાથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો થી સુરૂ થએલો ગરપરવેશ જ્યાશુધી જારી રહે તાંહાં સુધી જારી રહે

ટીકા.

ઘરમાંથી નાશી ગયો હોય અને જે ઘરમાંથી ચોરી કરી ... તો તેને પકડવાને જરૂર હોય તે કરતા વધારે હાની કરવી ... માફી જોલાહાદ. બે મા. રી. (સ્પેશીઅલ નમ્બર.) પ્ર ૮

... હુમલો એવા થાય કે તેથી મોતનો કારણસર ભય ઉત્પન્ન ... અને તે હુમલાથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં ... પોતાનો બચાવ કરનાર સખસ હેવી હાલતમાં આવી ... લો હોય કે કોઇ બે ગુનાહ સખસને હાની કરવાના જો... શીવાય તેથી તે હક ધારયુ થાય હેવી રીતે અમલમાં ... શકાય નહીં તો તે જોખમમા પડતા શુધી ખનગી બચાવનો તેનો હક પોહેચેછે.

દ્રષ્ટાંત.

અ બી ઉપર એક ટોળીએ હુમલો કરયો છે અને તેઓ તેનુ ખુન કરવાની ... કરે છે તે ટોળાની ઊપર બંદુક છોડયા સીવાય ધારેલુ થાય એવી રીતે ખાનગી બચાવનો હક અ અમલમાં લાવી શકે એવુ નથી, અને તે ટોળામા કેટલાએક બાળક છોકરા છે તે ઓને હાની કરવાના જોખમ સીવાય અ બદુક છોડી શકતો નથી હવે એવુ છતા બંદુક છોડેથી જો અ-થી તે છોકરાઓમાના કોઇ છોકરાવોને કાંઈ હાની થાય તો અ એ કાં ગુનોહ કરયો" એમ સમજવુ નહી.

ટીકા.

મુંબઇમાં એવો ઠરાવ થયો છે કે દીવાની હુકમમાંથી અથવા દીવાની કેદમાંથી છટ... એ ફોજદારી ગુનોહ નથી (રાણી વીરૂધ કોનન, મુંબાઈ કરા. કે. વા. ૬ પા.૧૫)

બાબ ૫ મો.

મદદગારી બાબત.

...તુ સબંધી નીચે લખયા પરમાણે જે માણસ કરે તે માણસે તે ... વસતુ કરવામા મદદગારી કરી એમ સમજવું.

...ણસ તે વસતુ કરવાને કોઇ સખસને ઉશકેરે; અથવા

...ણસ તે વસતુ કરવાને સારૂ કોઇ સખસ અથવા સખસોની સા...લ થાય પછી તે કયારે કે તે મસલત મુજબ તથા તે વસતુ કર...ના કાયદા વીરૂધ કસુર કરવામાં આવે તો અથવા.

...સ કાઇ કામ અથવા કાયદા વીરૂધ કશુર કરીને તે વસતુ કરવામાં

...અગર કોઇશખસ જાણી જોઇને કાંઈ વાત કહીને ... કરવાની પોતાની ફરજ હોય તે હકીકત જાણી જોઇને છુપી...

જાણીપુરવક કંઈ વસતુ કરાવે અથવા કરાવવાની કોશીશ કરે તો તેણે [illegible]
ઉસકેરણી કરી એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક સરકારી અમલદાર છે તેને એક ઇનસાફની કોરટમાંથી વારંટ મળેલું છે તે વરંટ મુજબ જ ને પકડવાનો અ નો અખતીઆર છે હવે એ હકીકત જાણ્યા છતાં [illegible] થા ક તે જ નથી એ પણ જાણ્યા છતાં બ અ ને જાણી જોઈને એમ કહે કે ક તે જ છે અને એમ કરીને ઈરાદાથી અ ની પાસે ક ને પકડાવે તો એ ઠેકાણે બ કે ઉસકેરણીથી ક ને પકડવામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો —૨ જો કાંઇ કામ કરતાં પહેલાં અથવા કાંઈ કામ કરતી વખતે તે કામ કરવું સેહેલ કરવા સારૂ જે માણસ કંઈ વસતુ કરે અને તેમ કરીને તે કામ [illegible] રે તે માણસે તે કામ કરવામાં સાહાય કરયુ એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમને લગતા નીચે મુજબ ફેસલા થએલા છે. તે ધ્યાનમાં [illegible] [illegible]ને નીચે દાખલ કરા છે.

[illegible]જામાં આવી હતી અને પુરાવો એમ બતાવતો [illegible] [illegible]હાં એવો ઠરાવ કાયમ આવ્યો હતો કે અમુક કે[illegible] એ હુમલો કરયો તે વખત પાસે ઊભા હતા તે ઇરાદાથી સાહાય કરવાના ગુનેગાર પણ કલમ ૧૧૪ મુજબ શીક્ષા કરવા લાએક નહોતા (રેવનીયુ શીવલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટર , કલકતા) કરીમીનલ રુલીંગઝ વા. ૪ પાને ૨૭)

સરકારી માણસ શીવાય કોઈ ખાનગી માણસે કાંઈ ગુનો બનતાં જોયો હોયતે ખબર આપવી એવો કાંઈ કાયદો નથી ૪ બેં લા. રી પ્ર ૭ (ફે. આ.)

ખોટા તેહોમતના ટેકામાં જુબની આપાથી મદદગારીનો ગુનો કરયો એમ [illegible] નથી. ૯ બેં. લા. રી. પ્ર. ૧૬

પોલીસના લોકો જુલમથી તહોમતદારોની કબુલત લેછે એની ખબર [illegible] ટેબમને પડયા છતા તેણે તે વીશે હયગય કરાવી એ ગુનો છે ૧૧ વી. રી.[illegible]

ખુન સાબીત થયા વીના ખુનની મદદગારીનો ગુનો સાબીત કરી શકે [illegible] કા. પ્ર ૨૪૦.

તોહોમતદારે સાહેદીને પોતાની વીરૂધ હકીકત જાહેર ન કરવા [illegible] સહેદી આપવામાં મદદગારી કરાનો ગુનો થાય છે. ૪ કા. પ્ર ૩૬૦.

એક કાયદા વીરૂધ મંડળીના કેટલાક સભાસદો પાસે લકડી હોય ([illegible] પાસે કાંઈ લાકડી ન હોય પણ કોઈ પાસેથી લાકડી લઈને વાપરે (બ)જે (અ) ને [illegible] ખી હોય તે મારવાનો જનરલ ઓરડર આપે તો (અ) એ કરેલા હુમલાની (બ) એ મદદગારી કરી એમ કહેવાય, [illegible] વીરૂધ સભાસદો ૪ કા. પ્ર. ૨૪૦ [illegible]

...નો થવાનો છે એવો ઈરાદો કોઈએ જાણ્યો હોય અને એ... ઈરાદો જાણી જોઈ છુપાવ્યો હોય તો તેણે ડાકાયટીમાં... રાણી વારૂપ જેહેગુર. ઈ. ડા પ્ર. ૩૪

...ય ગુનો કરનાર તરીકે સાક્ષી થઈ હોય તેઓને મદદગારી તરીકે ...રૂપ ભા ચોધરા ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦

... ખુલાસા પ્રમાણે એક સખસે કાંઈ ચોરી કરાવી હોય અથવા ...હોય તે જ થય એ ગુનો થતા પાછળથી ખબર મળી હોય તો ...દગારી થાય નહીં રાણી કાસમ ફ્દીન, ઈ. ડા. પ્ર. ૨૪૦

...સરટીફીકટ આપનાર ગુનહામાં મદદગારી કરવાના તોહોમતમાં તહો-મતદારનો ઈરાદો એ ગુનહનો મુખ ભાગ છે—રાણી નીરૂપ હીસામુદીન ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦

એક સખસનું ખુન થયું તે વખતે ખુન થશે એવું તેના જાણવામાં નહેતું તેથી તે ત્યાં ઊભો રહયો તે આ ગુનહો અટકાવવાને બીકથી વચ્ચે પડયો નહી એટલું જ નહીં પણ મુડદુ છુપાવવામા ખુનીઓ ભેગો સામેલ થયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તેની ઉપર ખુનની મદદગારી કરવાનું તહોમત આવે નહીં પણ પેનલકોડની કલમ ૨૦૧ પર-માણે પુરાવો છુપાવવાનું તહોમત આવે-રાણી વીરૂધ ગોવરધન બેરા. ક્ર. ઈ. ડા પ્ર ૩૪૦

જે ગુનાહમાં મદદગીરી કરી હોય તે ગુનોહ થયા વીના મદદગારીની સજા થાય ન-હીં એમ નથી એટલે કે મદદ કરેલો ગુનહો ન થાય તો પણ મદદગારીની સજા થાય. ૧૮ વી. રી. પ્ર. ૭૨

(અ) એ (બ) અને (ક) ને (ડ) ને પરાણે પકડી લાવવાનું કહ્યું એ પ્રમાણે તેઓ પકડી આણ્યા. (ડ) ની ઉપર સખત માર પડયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે (અ) ખુશી પુરવક મહાવ્યથા કરવાના ગુનહાનો મદદગાર છે રાણી વીરૂધ દુરગેશાર રારમા ક્ર. ઈ. ડા. પ્ર ૨૪૭

એક કદીએ એક ચોરી કરનારની પારટી સાથે રેહેવાનું કબુલ કરયું પાછળથી તેણે તેમ એ વીચાર ફેરવ્યો પણ ચોરી થતી વખતે તે ત્યા હાજર હતો તેમાં ઠરવવામા આવ્યુ કે તેની ઉપર આ કલમની રકમ બીજી પ્રમાણે તહોમત આવે નહીં પણ આ કલમની રકમ ત્રીજી પ્રમાણે અને કલમ ૧૦૯ પરમાણે તહોમત આવે. રાણી વીરૂધ ખુ-બનજુસર ક્રી. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૦

કોઈ પારકા રાજ્યમાં રહી બરીટીસ કોરટમાં કરવાના ગુનાહની મદદગારી કરે તે મદદગારનો ઈનસાફ બરીટીસ કોરટથી થાય નહિં રાણી વીરૂધ પરતાબ ૧... હા. રી. પ્ર. ૩૫૧.

આ કલમમા "મશાવરત" સબદ છે તેનો અરથ એ છે કે કોઈ સખસને... દાનતથી ઈજા કરવાના બીચારથી એ બાબત વાસ્તે સખસો ભેગા મળે રાણી વીરૂ... પરટાબ...

કોઈ સખસ બીજાના નાગગી જુઠી સાક્ષી પુરવા આવે એ સખસ અમુક સખસ છે એવી કેઈ તરીકે જો સખસ ખાતરી આપે તો એ ખાતરી આપનાર મદદગાર ગણાય.

ક. ૮ વી. રી પ્ર. ૫

...મતદારને મદદગાર ગણતી વખતે ગુનેહગાર સાથે ગુન... એવું બતાવવું જોઇએ જ્યાં સુધી કાયદાસર કામ ચાલ... ભેળો રહે પણ ગેરકાયદે થતા તે તેમનાથી દુર રહે...

...હી ૨૦ વી રી. પ્ર. ૪૧

...એમ કહે કે મારે અમુક જણને મારવા છે. આથી (અ) ... તે હથીઆરે કરીને (બ) કાંઇ ગુનાહ ભરેલું કામ કરે... (અ) એ મદદગરી કરી કહેવાય. ૧૨ વી. રી. પ્ર. ૫૨.

૧૦૮ જે સખસ કાંઇ ગુનો કરવામાં મદદગારી કરે અથવા જે કા...

મદદગાર.

{ ખરાબ ઇરાદા અથવા જ્ઞાનથી ગુનો કરવાને ...
{ કોઈ શકતીમાન સખસે કરયુ હોય તો ગુનો થાય...

...મદદગારી કરે તે શખશે ગુનામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

...૧ લો—કાંઇ કામની કાયદા વીરૂધ કસુર કરવામાં મદદગારી કરવી ...છે. પછી તે કામ કરવાની અગર તે મદદગારની પોતાની ફરજ નહી ...નો પણ.

ખુલાસો બીજો.—મદદગારીનો ગુનો થવામાં હેતુ કાંઇ જરૂર નથી કે મદદગા... કરેલુ કામ થવુ જોઇએ અથવા જે અસર તે ગુનો થવામાં જરૂર છે. તે અસર પે... થવી જોઇએ.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ બ ને ક નુ ખુન કરવાને ઉસકેરે બ તેમ કરવાની ના કહે તો બ ને ... ન કરવામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) અ બ ને ડ નુ ખુન કરવાને ઉશકેરે તે ઊસકેરણી મુજબ બ ડ ને એક ... માર મારે, તે જખમથી ડ સારો થાય તો પણ અ એ બ ને ખુન કરવાની ઊસકેરણી ...કરી એમ સમજવું.

ખુલાશો ૩ જો—હેવુ કાંઇ જરૂર નથી કે જે સખસને મદદગારી કરી હોય તે ...ખસ કાંઈ ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે શકતીમાન જોઇએ અથવા તે મદદગારના જે... ...જ તે સખસનો સાપરાધ ઇરાદો કે જ્ઞાન જોઇએ, અથવા તે સખસનો કાંઇ પણ ...પરાધ ઇરાદો અથવા જ્ઞાન જોઇએ.

દ્રશટાંતો.

(અ) અ સાપરાધ ઇરાદાથી એક બાળકને અથવા ગાંડા માણસને કાંઇ કામ કર...ને ઊસકેરે અને તે કામ એવુ હોય કે ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે સમજનાર...

હોય એવો કોઈ શખસ અ ના જેવા ઇરાદાથી તે કામ કરે તો તે ગુનો ગણાય. તો એ ઠેકાણે અ એ ગુનામા મદદગારી કરી એમ સમજવું પછી તે કામ કરવામાં આવે કે નહી તો પણ.

(ખ) જ નું ખુન કરવાના ઇરાદાથી અ સાત વરશથી ઓછી ઊમરના એક બાળક બ ને એવુ કામ કરવાને ઉશકેરે ક તેથી જ નુ મોત થાય બ તે મદદગારી ઊપરથી તે કામ કરે અને તે કામથી જ નુ મોત થાય તો એ ઠેકાણે જો બ ગુનો કરવાને કાયદા પરમાણે શકતીમાન નથી તો પણ જાણે બ ગુનાહ કરવાને કાયદા પરમાણે શકતીમાન હોય અને તેણે ખુન કરયુ હોય તેજ ગીશાલે અ શીક્ષા થવાને લાયક છે. તેને મોતની શીક્ષા થઈ શકે.

(ક) અ એક ઘરને આગ લગાડવાને બ ને ઉશકેરે અ ની ઊશકેરણી ઉપરથી બ તે ઘરને આગ લગાડે અને દીવાનગીના સબબથી તે કામ કેવી તરેહનુ છે તે, અથવા પોતે જે કામ કરે છે તે કામ ખોટુ અથવા કાયદા વીરૂધ છે એવુ જાણવાને બ અશકત હોય તો બ એ કાઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી પણ અ એ ઘરને આગ લગાડવાના ગુનામાં મદદગારી કરી, અને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી શક્ષાને તે લાયક છે એમ સમજવું.

(ડ) ચોરી કરવાના ઇરાદાથી જ ના કબજામાથી કાઈ જ ની મીલકત લેવાને અ બ ને ઊશકેરે અ બ ના મનમા એવો વીસવાસ ઊતપન કરે કે તે મીલકત અ નીછે પછી સુધબુધીથી તે મીલકત અ ની છે એમ માનીને બ તે મીલકત જ ના કબજામાંથી લે તો એ ખોટી સમજણથી કામ કરયુ તેથી તેણે બદદાનતથી લીધી એમ કહેવાય નહી માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ નહી પણ અ એ ચોરીમા મદદગારી કરી અને બ એ ચોરી કરી હોય ને જે શીક્ષ બ ને થાય તેજ શીક્ષાને અ લાયક છે એમ સમજવુ

ખુલાસો ૪ થો—કોઈ ગુનાહમા મદદગારી કરવી એ ગુનોહછે માટે એવી મદદગારીમાં મદદગારી કરવી તે પણ ગુનોહછે એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત

જ નુ ખુન કરવાને ક ને ઉસકેરવાને અ બ ને ઊશકેરે તે ઊપરથી જ નુ ખુન કરવાને બ ક ને ઉશકેરે. અને બ ઊશકેરણી ઉપરથી ક તે ગુનોહ કરે તો પોતાના ગુનાને માટે બ ખુનની શીક્ષાને લાયકછે; અને તે ગુનોહ કરવાને અ એ બ ને ઉશકેરયો માટે અ પણ તેજ શીક્ષા ને લાયકછે એમ સમજવું

ખુલાસો ૫ મો—મસલતથી મદદગારીનો ગુનો કરવામાં એવુ કાંઈ જરૂર નથી કે જે સખસ ગુનોહ કરે તે સખસની સાથે તે મદદગારે તે ગુનાહ બાબત મનસુબો કરવો જોઈએ જે મસલત મુજબ તે ગુનોહ કરવામાં આવે તે મસલતમાં તે સામેલ થયો તો બસછે.

ઠરે કે અ એ જેહેર આપવું પછી તે ગોઠવણુ બ ક ને સમજાવે
એક તીજો સખસ જેહેર આપવાનોછે પણ અ નુ નામ કહે નહી ક જેહેર
કબુલ કરે અને સમજાવેલી રીતે વાપરવા સારૂ તે જેહેર તેઓ ને હવાલે
ને જેહેર આપે અને તેના જોરથી જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે અ તથા
મળીને કઇ મસલત કરી નથી તો પણ જે મસલત મુજબ જ નું ખુન
સામીલ થયો માટે ક એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો અને
સજાને લાયકછે એમ સમજવુ.

ટીકા.

મદદ કરેલો ગુનહો ખરેખરો બનેલ હોવો જોઇએ એવી કાંઇ જરૂર નથી ૪ ઇ. લો. રી. (કલકતા) પા. ૨૬૬

૧૦૯ અગર કોઇ માણુસ કાંઈ ગુનામાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઊપરથી તે મદદગારી કરેલુ કામ કરવામા આવે અને તે મદદગારીની શીક્ષાને માટે આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ કરેલો નહી હોય તો તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલી શીક્ષા તે માણુસને કરવામાં આવશે.

જો મદદગારી ઊપરથી મદદગારી કરેલુ કામ કરવામાં આવે અને તેની મદદગારીને માટે બીજે કાંઈ સાફ સીક્ષા ન ઠરાવી હોય તેની શીક્ષા.

ખુલાસો—કાંઇ કામ અથવા ગુનો મદદગારી ઉપરથી કરનામાં આવ્યો એમ કયારે સમજવુ કે જયારે તે કામ અથવા ગુનો તે મદદગારીમાં જે ઉસકેરણી અથવા મસલત થવા સાહાય આવ્યુ હોય તે ઊસકેરણી ઊપરથી અથવા તે મસલત મુજબ અથવા સહાયથી કરવામાં આવે તીયારે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) બ એક સરકારી નોકરછે તેણે પોતાના ઓધાનો અમલ ચલાવવામા અની ઊપર કાંઈ મહેરબાની બતાવવાના બદલામાં અ બ ને કાંઇ લાંચ આપવા માડે અને બ તે લાંચ લે, તો ૧૬૧ મો કલમમા બાયાન કરેલા ગુનામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) ખોટી શાહેદી આપવાને અ બ ને ઉશકેરે અને તે ઊશકેરણી ઉપરથી બ તે ગુનો કરે તો અ એ તે ગુનામા મદદગારી કરી તથા બ ના જેવીજ શીક્ષાને તે લાયક છે એમ સમજવું.

(ક) અ તથા બ જ ને જેહેર આપવાની મસલત કરે. તે મસલત મુજબ અ જેહેર લાવીને બ ને હવાલે કરે એટલા સારૂ કે બ તે જેહેર જ ને આપે પછી તે મસલત મુજબ બ અ ની ગેર હાજરીમા તે જેહેર જ ને આપે અને તેથી

ટીકા.

સને ૧૮૭૦ નો આક્ટ ૨૭ મુજબ ગુનાની વ્યાખ્યામાં વીશેશ અને સથાનીક કાયદા વીરૂધ ગુનાઓનો હવે સમાવેશ થાયછે તોપણ તેમાં વીલાયતના કાયદા વીરૂધ ગુનાઓનો સમાવેશ થતો નથી એટલા માટે જ્યાં મુખીય ગુનેગાર માતર .એજ કાયદા મુજબ સીક્ષા લાએક હોય તાંહા એ ગુનો કરવાને હીંદુસતાનમા મસવરત કરવાના ગુનાને સાટ ૨ આ કલમ મુજબ શીક્ષને લાયક નથી (મુંબઈ પ્રા કે. વા. ૭ પા. ૧૧૬)

મુખ ગુનોહ કરનારને સજા થાય તોજ મદદગારને સજા થાય એમ નથી મુખી છુટી જાય અને મદદગારને સજા થઇ સકે છે. ૧ ઇલાકો (મુબઇ) પા. ૧૫

.કોઇએ કોઇ સખસ ઉપર ખોટી ફરીઆદ કરી હોય તેમા એક સાક્ષીએ સાક્ષી આપીહોય તો એ સાક્ષી આપનાર સખસ ઉપર એ ખોટી ફરીઆદ કરવામાં મદદગારી કરવાનુ તહોમત રખાય નહી. ૯ પ્રે. લા. રી. એપેનડીક્ષ) પ્ર. ૯.

મદદગારીના તહોમતમાં મુળ ગુનાહની કલમ દાખલ કરવી જોઇએ તેમજ કેવી રીતે મદદગારી કરી તે પણ બતાવવું જોઇએ ૧ વી૦ રી પ્ર. ૯

અગર મદદગારી કરેલો સખસ તે કામ મદદગારના ઇરદા કરતા જુદા ઇરદાથી કરે તો તે મદદગારીની શિક્ષા.

૧૧૦ અગર કોઇ માણસ કાંઇ ગુનામાં મદદગારી કરે અને મદદગારી કરેલો સખસ મદદગારના ઇરાદા અથવા જ્ઞાન કરતાં જુદાજ ઇરાદા કે જ્ઞાનથી તે કામ કરે, તો બીજા ઇરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી નહી પણ મદદગારના જેવાજ ઇરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી અગર તે કામ કરયુ હોય તો જે ગુનો થાય તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી શીક્ષા તે માણસને કરવામા આવશે

એક કામમાં મદદગારી કરી હોય અને જુદુજ કામ બને તીયારે મદદગારીની જવાબદારી. સરત.

૧૧૧ અગર એક કામમા મદદગારી કરવામા અવે અને બીજુ કામ બને તો જાણે તેજ કામમાં મદદગારી હોય તેવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજજે તે મદદગાર તે બનેલાં કામને માટે જાબદાર છે પણ તે બનેલુ કામ તે મદદગારીનુ સંભાવ્ય ફળ હોવુ જોઇએ તથા જે ઊશકેરણી અથવા સાહાય અથવા મશાવરત તે મદદગારીમા આવી હોય તે ઊશકેરણીના જોરથી અથવા તે સાહાયથી, અથવા તે મશાવરત મુજબ તે કામ થવુ જોઇએ.

દ્રસ્ટાંતો.

(અ) જના ખોરાકમાં જેહેર ઘાલવાને એક બાળકને ઊસકેરીને અ તે કારણસર તે બાળકને કાંઇ જેહેર શોપે, પછી તે ઊશકેરણી ઊપરથી, ય નો ખોરાક જના ખોરાકની પાસે છે તહેમા ચુકથી તે જેહેર ઘાલે, તો એ ઠેકાણે, જો તે બાળકે તે ઊસકેરણીના જોરથી કામ કરયું હોય, અને સઘળો હાલ જોતા જે કામ થયું તે મદદગારીનું

સંભવિત ફળ હોય, તો અગર અ એ તે બાળકને ખાનાજ ખોરાકમાં ઝેહેર નાખવાને ઊસકેર્યા હોય એહેવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજ્જે અ જવાબદાર છે.

(અ) જ નું ઘર બાળીનાંખવાને અ બ ને ઊસકેરે, અને બ તે ઘરને આગ લગાડીને તેજ વખતે તહાં કાંઇ મીલકતની ચોરી કરે; તો અગર તે ઘર બાળવામા મદદગારી કરવાનો અ તકશીરવાર છે, તો પણ તેણે તે ચોરીમા મદદગારી કરી એમ શમજવું નહીં, કેમકે ચોરી તે જુદુજ કામ છે. અને તે બાળવાનું સંભાવ્ય ફળ નથી.

(ક) અપહરણના કારણસર મધર તે એક વાસેલું ઘર ફોડવાને અ બ તથા ક એઓને ઊસકેરે. અને તે કારણસર તે તેઓને શશાતર આપે પછી બ તથા ક તે ઘર ફોડીને અંદર જાય, અને તે ઘર માંહીલો એક માણસ જ તેઓની સાહામો થએથી તેઓ જ નું ખુન કરે, તો એ ઠેકાણે, જો તે ખુન તે મદદગારીનું સંભાવ્ય ફળ હોય, તો અ ખુનને માટે ઠરાવેલી શીક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારને મદદગારી કરે ખા કામના તથા બનેલાંકામની એ બંને શીક્ષા ક્યારે થઇ શકે.

૧૧૨ મદદગારી કરેલું કામ પણ કરવામાં આવે, અને ઊપલી કલમ મુજબ જે કામને માટે મદદગાર જવાબદાર છે. તે કામ પણ કરવામાં આવે, અને તે કામ જુદેજ ગુનોહ થાય, તો તે મદદગાર તે ગુનાહોમાંના હરએક ગુનાની શીક્ષાને લાયક છે,

દૃષ્ટાંતો.

એક સરકારી નોકરે કરેલી જપતીના સામો થવાને અ બ ને ઉસકેરે. પછી તે ઉપરથી બ તે જપતીની સામે થાય, અને સામો થવામાં બ તે જપતી કરનાર અમલદારને ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરે તો, તે જપતીની સામો થવાનો ગુનોહ તથા ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરવાનો ગુનોહ, એ બંને ગુના બ એ કરયા માટે બ એ બને ગુનાહની શીક્ષાને લાયક છે. અને અગર અ એ એમ જાણ્યુ હોય કે તે જપતીની સામો થવામા બ ખુશીપુરવક માહાવ્યથા કરશે હેવો સભવ છે તો અ પણ એ ગુનાઓમાંના હરએક ગુનાહની શીક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારી કરેલાં કામથી મદદગારના ધારયા કરતા જુદી અસર પેદા થાય તે અસરને માટે તે મદદગારીના જવાબદારી.

૧૧૩ એક મુકરર અસર પેદા કરવાના ઇરાદાથી મદદગાર સખસ કાંઇ કામમાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય એવુ કાંઇ કામ તે મદદગારે ધારેલી હોય તે કરતા જુદીજ અસર પેદા કરે તો અગર તે મદદગારે તેજ અસર પેદા કરવાના ઇરાદાથી તે કામમા મદદગારી કરી હોય એવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજ્જે તે મદદગાર તે પેદા કરેલી અસરને માટે જવાબદાર છે પણ તે મદદગારી કરેલા કામથી તે અસર થવાનો સંભવ છે એમ તેણે જાણ્યુ હોય તો.

દ્રષ્ટાંત.

જ ને મહાવ્યથા કરવાને અ બ ને ઉશકેરે, પછી બ તે ઊશકેરણી ઉપરથી જ ને મહાવ્યથા કરે અને તેથી કરીને જ મરી જાય તો એ ઠેકાણે અગર અ એ એમ જાણ્યું હોય કે તે મદદગારી કરેલી મહાવ્યથાથી જ નુ મોત થશે એવો સંભવછે તો ખુને કરાવેલી શીક્ષા પામવાને ય લાયક છે એમ સમજવું.

૧૧૪ જે સખસ અગર ગેરહાજર હોય તો મદદગાર દાખલ શીક્ષા પામવાને લાયક થાય તે સક્ષને તે મદદગારોને લીધે જે કામ અથવા ગુનાને માટે શીક્ષા થઇ સકે એવુ હોય તે કામ અથવા ગુનો થતી વખતે તે સખસ જો તાંહા હાજર હોય તો તેણે તે કામ અથવા ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

ગુનોહ થતી વખતે મદદગાર હાજર હોય તો.

ટીકા

કોઈ સખસને મદદગાર તરીકે ગેરહાજરીમાં જવાબદાર કરવાને એમ બતાવવું જોઇએ કે ખરેખર બનેલો ગુનોહ કરવમા તેણે સાહાય કરી હતી, ઉસકેરણી કરી હતી અગર મસલત કરી હતી (કા. ૧૦૭) એટલા સારૂ જ્યા કેટલાક કેદીઓએ મહાવ્યથા કરી હતી અને બાજા માતર પાસે ઉભા રહ્યા હતા. અને પુરાવા ઉપરથી એમ માલમ પડતુ હતુ કે એ હુમલો અનીસચીત હતો તથા એમ ઠરાવ કરવામા આવ્યો હતો કે જે લોકો પાસે ઊભાં હતા તેમને તે કામ ૧૦૭ તીજા ફકરા મુજબ એ કામમાં સાહાય કરવાને સારૂ મદદગાર તરીકે શીક્ષા થાય પણ કલમ ૧૧૪ મુજબ મુખીય માણસોને શીક્ષા થઇ સકે નહી. કારણ કે તેઓ ગેરહાજર હોય તો તેમને મુળગાએ સીક્ષા ન થઈ શકત (રેવીનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૪ પા ૨૭

મુસલમાન અસતરી ધણીની મીલકતની ચોરી કરવામાં મદદ કરે તેને આ કલમ પરમાણે ગુનાની શીક્ષા થઇ સકે છે. (મુંબઇ હાઈ કોરટ તા૦ ૪ મારચ સને ૧૮૬૯.)

કોઇ હીંદુ અસતરી પોતાનુ અસતરીધન ધણીને કબજેથી તેની રજા વગર લઇ જાય તો તેના ઉપર ચોરીનો ગુનો સાબીત થતો નથી તેમ તેમા મદદગારીની શીક્ષા થઇ શકતી નથી (મુંબઇ હા. કો. તા. ૧૯ જાનેવારી સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા ૧૧)

જે વખતે કોઈ માણસ એકાદ ગુનોહ કરવામા મદદ કરેને ને ગુનો થતી વખતે હાજર રહે છે તો તે વખતે તેની ચોકસી કરવાની તે મુજબ અપરાધ કરયા બદલ આ કલમ પરમાણે કરવી જોઇએ મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૬ જુલાઇ સને ૧૮૭૧ વાલીયમ ૮ પાનુ ૧૬૪.

ખોટી પરતીજ્ઞા કરવા સીખવનાર ઉપર જયાં સુધી પરતીજ્ઞાનો ગુનોહ સાબીત થઓ નથી તયાં સુધી સીખવનાર ઉપર તહોમત લાગતુ નથી .રૂસલ અનકરાઇન " વાલીયમ [illegible] પા૦ ૫૧૭."

[illegible] હોવુ એટલે કે ગુનોહ થતી વખતે ગુનોહ બનીયાની જગોએ હ[illegible]

જઈ આપી શકે આરમબોલ્ડ પ્ર ૮.

ચોરી કરવા જનારમાના કેટલાક અંદર ચેરી કરવા જાય અને કેટલાક બાહાર ઉભા [illegible] તો તે બહાર ઊભા રહેનાર અંદર જનાર જેટલાજ ગુનેહગાર છે આરમબોલ્ડ પ ૧૦૧૮

કેઇ સખ્સ ચોર લોકો ચેરી કરી જે માલ આપે તે લઈ જવાનુ માથે લે અને તે [illegible]રમાણે તે પોતાના ઘર બહાર નીકળે પણ જ્યાં ગુનોહ બનીયો હોય ત્યાંથી એટલે ન[illegible] ન હોય કે જેથી મુખીય ગુનોહ કરનારને કાંઈ મદદ કરી શકે તો તે આ કલમ પરમા[illegible] ણેનો ગુનેગાર ઠરે નહી, આરમબોલ્ડ પા. ૧૦૧૮

ખોટા દસતાવેજનો અમુક ભાગ અમુક સખ્સે કરવો એવુ ઠરયું હોય અને તે પર[illegible] માણે જુદે જુદે વખતે દરેક સખ્સ પોતેપોતે માથે લીધેલુ કામ કરે તો તેઓ સઘળા[illegible] મુખીય ગુનેગાર તરીકે જવાબદાર છે અગર તે સઘળાએ ભેગા થઈ આ કામ પુરૂ કરયુ[illegible] નથી તોપણ આરમબોલ્ડ પ્ર. ૧૦૧૯

આ કલમ પરમાણે મદદગારને મુખીય ગુનોહ કરનાર જેટલો જવાબદાર ગણવા મા[illegible] દે જરૂરનુ છે કે ગુનેહ શરૂ થયાથી તે પુરૂ થતાં સુધી સઘળો વખત તે પાસે રહેલો [illegible] જોઇએ. પુરો થતા દરમીયાન તે ખસી જાય તો એ કલમ પરમાણે જવાબદાર નથ[illegible] [illegible] મુ. હા. રી. પા. ૪૯૭.

કેટલાક સખ્સો જોર જુલમથી માલ ઊડાવી લઇ જાય તો સઘળા એક સરખા જવા[illegible] બદારછે અગર એ કેટલાક સખ્સોએ તે માલ ઉડાવ્યો ન હોય તો પણ કેમકે સઘ[illegible] ભેગા હતા એટલે સઘળા એક સરખા જવાબદારછે ૮ બી. રી. પ્ર. ૫૯

૧૧૫ મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઇ શકે એવો કઇ ગુનો[illegible]

[illegible]મોતની અથવા જીવતાં [illegible]ની સમુદર પારની શીક્ષા [illegible] શકે એવા ગુનાઓમા [illegible]મદદગારી કરવામા આવે [illegible] તે ગુનોહ તે મદ[illegible] [illegible]ગારી ઉપરથી ન થાય તો [illegible] મદદગારીની સીક્ષા. અગર જેથી વ્યથા થા[illegible] [illegible] એવુ કાઇ કામ તે મ[illegible] [illegible]દગારી ઉપરથી કરવામા [illegible]આવે તો.

કરવામાં કોઈ માણુસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી [illegible] રથી તે ગુનોહ કરવામા આવે નહી તથા તે મદદગારી મા[illegible] સીક્ષા સબંધી આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ નહી કરે[illegible] હેય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની [illegible] ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. [illegible] તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે મદદ[illegible] જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય [illegible] મથી કોઇ શખ્સને વ્યથા થાય એવુ કંઇ [illegible] આવે તો તે મદદગારને ચઉદ વરસની મદત સુ[illegible] ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આ[illegible] [illegible] દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

[illegible] જ નુ ખુન કરવાને અ બ ને ઉસકેરે પણ તે ગુનો કરવામા આવે નહી હવે અગ [illegible] જ નુ ખુન કરે તો તે મોતની અથવા છતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાને લાયક થાય એવુ છે માટે અ સાત વરસની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને પણ લાયકછે એમ સમજવુ અને તે મદદગારી ઊપરથી જો જ ને કાંઈ બ્યથા કરવામાં આવે તો તે માણસ અ ચઊદ વરસની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને લાયક થશે એમ સમજવું.

કેદની સીક્ષા થઈ સકે એવા ગુનામા મદદગારી કરવામા આવે અને તે ગુનો તે મદદગારી ઉપરથી ન થાય તો તે મદદગારીની શીક્ષા.

અગર તે મદદગાર અથવા મદદગારી કરેલો સખસ સરકારી નોકર હોય, અને તેનો ફરજ તે ગુનો અટકાવવાની હોય તો

૧૧૬ કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા કાંઈ ગુનામાં કોઈ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુનો કરવામાં આવે નહી તથા તથા તે મદદગારને માટે સીક્ષા સબંધી આ કાયદામા કાંઈ સાફ ઠરાવ નહી કરેલો હોય તો તે માણસ ગુનાને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદના ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવસે અને અગર તે મદદગાર અથવા જેને મદદગારી કરી હોય તે સખસ સરકારી નોકર હોય અને તેની ફરજ તે ગુનો થતો અટકાવવાની હોય તો તે મદદગારને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદત સુધીની કેદની અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) બ એક સરકારી નોકર છે. તે પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામા અની ઉપર કાંઈ મેહેરબાની કરે તેના બદલામાં અ બ ને કાંઈ લાંચ આપે અને બ તે લાંચ લે નહીં તો અ ને આ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે.

(બ) ખોટી સાહેદી આપવાને અ બ ને ઉશકેરે તો એ ઠેકાણે, અગર બ ખોટી સાહેદી આપે નહીં તો પણ અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો અને તે મુજબ તેને શીક્ષા થઇ શકે એમ સમજવું

(ક) અ એક પોલીશ અમલદાર છે તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે તે અપહરણ કરવામાં મદદગારી કરે, તો એ ઠેકાણે અગર તે અપહરણ ન થાય તો પણ તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદતની કેદને તથા દંડને પણ અ લાયકછે, એમ સમજવું.

(ડ) અ એક પોલીશ અમલદાર છે. તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની [illegible] પાસે તે ગુનોહ કરાવવામા બ મદદગારી કરે તો એ ઠેકાણે અગર તે અપહરણ [illegible] તો પણ તે અપહરણના ગુનાને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી [illegible]

...ડપી મુદતની કેદને, તથા દંડને પણ (બ) લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા.

એક તહોમતદાર ઊપર આ કાયદાની કલમ ૧૬૧ પરમાણેના ગુનામાં મદદગારી કરવા... તહોમત આ કલમના બીજા ભાગ પરમાણે આવ્યુ જે શખસને મદદગારી કરી હતી... શખસ સીવીલ સરજન હતો અને તે સરકારી નોકર નહેતો તેથી ઠરાવવામાં આવ્યુ... કે આ કલમના બીજા ભાગ પ્રમાણે તે મદદગારને વધુ સજા થાય નહી ૨૧ વીક...

૧૧૭ લોક પાસે અથવા કોઈ પણ વરગના દસથી વધારે શખસો પાસે...

લોક પાસે અથવા દસથી વધરે માણસો પાસેથી ગુનો કરાવવામા મદદગારી. } કરાવવામાં જે માણસ મદદગારી કરે, તેને તરણ... ત સુધીના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા... થવા એ બને ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત

અ એક સરીઆમ જગામા એક જાહેરનામુ ચોડે, અને તે મધે દસથી વધારે માણસોના એક તડવાળાઓને એવી રીતે ઉશ્કેરે કે તમારા સામા તડવાળા માણસો ફલાણી વખતે તથા ફલાણે ઠેકાણેથી એક વરગોડો લઈ જવાના છે તેઓની ઊપર હુમલો કરવાના કારણસર તમે તે વખતે તે ઠેકાણે એકઠા થજો, તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો, એમ સમજવું.

ટીકા.

ઘણું મદદગારી કરેલા સખશોમાંનો દરેક જુદો અને અલાહદો ગુનો કરે એટલે કે જ્યાં કેદીએ બાર હેલકારીઓમાંના દરેકને તેનો કરાર તોડવા ઉસકેરયા તીયાં આ કલમ લાગુ નથી (રેવનીયુ જુડીસીઅલ એંડ પોલીસ જનરલ વ.૧ પા. ૧૦૫.

દસ સખસ દસ કરાર તોડવામા મદદગારી કરે તો સઘળા ઊપર આ કલમ પ્રમાણે એકજ તોહોમત રખાય નહીં જુદી જુદી મદદગારી કહેવાય (ક્રી. પ્ર. ૭૧.)

૧૧૮ મોતની અથવા જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનો...

મોતની અથવા જીવતા સુધી સમુદરપારની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવાની ધારણા છુપાવવી. અગર તે ગુનો થાયતો અગર તે ગુનો થાય તો } કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે પો... થશે, એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં અગ... સ, કાંઈ કામ અથવા કાયદા વરૂધ કસુર કરી... કરવાની ધારણા થઈ હોય તે ધારણા બુધિપુરવક... વા તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણતો... કાંઈ વાત જાહેર કરે, તો તે માણસને જો તે ગુનો થાય તો સાત વરસની... ની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદના શિક્ષા કરવામા આવશે; અથવા જો તે... ય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની... કરવામાં આવશે અને ગુનો થાયતો પણ અને ન થાય તો પણ ઊપલી શિ... દંડને પણ તે માણસ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત

...ડાકાઈટીનો ગુનો થવાનો છે. તે એમ જાણ્યા છતાં આ માજીસ્ટ્રેટને એવી ખોટી ખબર કરે કે તેથી સામા રસ્તાપર એક ક નામની જગા છે ત્યાં ગુનો થવાનો છે અને એમ કરીને તે માજીસ્ટ્રેટને છેતરે એવા ઇરાદાથી કે તે ગુનો કરવો સેહેલ કરવો અને તે ધારણા મુજબ બ જગાપર તે ગુનો કરવામાં આવે તો અ ને આ કલમમુજબ શીક્ષા થઇ શકે.

૧૧૯ કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને સરકારી નોકર દાખલ જે ગુનો થતો અટકાવવાની તેહેની ફરજ હોય એવો કોઈ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા પોતાથી તે સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને અગર તે સરકારી નોકર કાંઇ કામ કે કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને તે ગુનો કરવાની ધારણા થઈ હોય તે ધારણા ખુશી પુરવક છુપાવે, અગર તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણતો હોય. એવી કઇ વાત જાહેર કરે તો તે માણસને જો તે ગુનો થાય તો તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની અડધી મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામા આવશે. અથવા જો તે ગુનો મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા થઇ શકે એવો હોય તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જો તે ગુનો ન થાય, તો તે માણસને તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

જે ગુનો અટકાવવાની પોતાની ફરજ હોય એવો કોઇ ગુનો કરવાની ધારણા કોઇ સરકારી નોકરે છુપાવવી.

અગર તે ગુનો થાય તો.

અગર તે ગુનો મોતવગેરેની શીક્ષા જોગ હોય તો.

અગર તે ગુનો ન થાય તો.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક પોલીસ અમલદાર છે અને અપહરણ કરવાની જે જે ધારણા તેના જાણીમાં આવે તે સંઘળેની ખબર આપવાની કાયદા મુજબ તેની ફરજ છે. તેના જાણમાં એમ હોય કે બ અપહરણ કરવાની ધારણા કરે છે, અને તે તે ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી તે ખબર આપવામા કસુર કરે, તો એ ઠેકાણે કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને. અ એ બ ની ધારણા છે તે છુપાવી માટે તે આ કલમના ઠરાવ મુજબ શાજાને લાયક છે એમ સમજવું.

૧૨૦ કેદની સીક્ષા થઇ શકે એવો કોઈ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે પોતાથી સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણયા છતાં જો કોઇ માણસ કાંઈ કામ અથવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને, તે ગુનો કરવાની ધારણા થઇ હોય તે ધારણા ખુશી પુ

કેદની સીક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવાની ધારણા છુપાવવી.

અગર તે ગુનોહ થાય તો
અગર ન થાય તો.

રવક કુપાત્રે અથવા તે ધારણા બાબત પોતે જે તો હોય એવી કાઇ વાત જાહેર કરે તો તે મા
તે ગુનો થાય તો તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની જે
માં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અને જો તે ગુનો ન થાય તો
તે ઘણામાં ઘણી મુદતની એક અષ્ટમાંસ મુદત સુધીની કેદની અથવા તે ગુનાને મા
ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બ નેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

આ કલમમાં "કાયદા વિરૂધ" એ શબ્દ જે લખીયાછે તેનો ઇરાદો ઘણુ કરીને જે
કામોમા આવી જાતની કસુર કાએદાશર થાય અને જે કામોમાં ન થાય તે વચ્ચે ભેદ બત
લવાનોછે. એમાભાગેજ તકરાર કરાયછે ચોરીનો ઇરાદો કરયાના વાત જે શખસના સાંભ
ળવામાં આવે તેના ઉપર દાહાડે તડકામાં અગર રાતરે અંધારે અગર જરૂરનુ કીમ પડ
મુકી પોલીસની સોધમા નીકળવાની ફરજછે તમજ કોઇ શખસ ગુનો કરવા ઇરાદો કર
નીવાત જેના તેને કાચા પાયા ઊપર ખબર મળી હોય તે વાત એકદમ જાહેર
વાની પણ તેની ફરજ નથી આમાટે કોઇ મુકરર ધારો કરાય નહી પણ ખુલુછે કે આ
દરેક પરસગે તે ખબરની ખાતરી તેના ઊપર જેટલો ભરૂશો રાખીયો હોય તે તથા
સામાનીય જરૂરીઆત અને જે લોકો તે ઇરાદો અટકાવી શકે તે લોકોને જાહેર કરવા
સગવડ બધુ ધીયાનમાં લેવુ જોઇએ કેફીયત ઘણુ કરીને એવી હોવી જોઇએ કે તેથી
મતવાળો શખસ મુખ ગુનેગારોના ગુનામાં મળતીઓ માલમ પડે કેટલાક કેદીઓ ઊપર
નનો ગુનો શાબેત થયો હતો અને પાંચમો કેદી જે મરનારની ઓરત હતી તેના ઉપર
લમ ૧૧૮ મુજબ તહોમત રાખીયુ હતુ તો તે બાયડી પોતાના ધણીને મારી નાખવા
ઇરાદા વિશે જાણતી અને તેનુ મોત કરવાના ઇરાદાથી પોતે વાકબ છતાં તેને ચેત
આપી નહી એમ માલમ પડવાથી મદરાસ હાઇકારટે એ ગુનો સાબેત થયાના ઠરાવને
કો આપો (શને ૧૮૬૮ નો ઇનસાફ ૩૦ જુઓ.

ભાગ ૬ઠો.

રાજ્ય વિરૂધ ગુનાઓ બાબત.

૧૨૧ જે માણસ રાણીની સામા લડાઈ કરે અથવા લડાઇ કરવાની
યત્ના લડાઇ કરવામા મદદગારી કરે તેને મોતની
સુધી સમુદરપારની શીક્ષા કરવામા આવસે
મીલકત સરકાર જપત થશે.

રાણીની સામા લડાઈ ક
રવાની કોસીસ કરવી અથ
વા લડાઇ કરવામાં મદદ
ગારી કરવી.

ટીકા.

એક દીવાની કોરટનુ હુકમનામુ બજાવવા માટે પરતીવાદીની મીલકત જપત કરવામાં આવી જપતી થયા પછી પરતીવાદીને આ કલમ પરમાણે સજા થઈ અને તેથી સરકારની દાંચ પણ એ મીલકત ઉપર ગઈ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે સરકારની જપતી સજા થયાની તારીખથી નહી પણ ગુનોહ બન્યાની તારીખથી ગણાય અને તેથી સઘળી મીલકત સરકાર જપતી થાય. ૮ બે. લા. રી. પા. ૮૩ આ કલમ વીરૂધના ગુનાહની તજવીજ [illegible] વરશે થાય. મુદતનો હરકત નથી ૧૫ વી. રી. પા ૨૫ (ફોજદારી.)

[illegible] ૧૨૧ અ જે માણસ બરીટીસ ઇંડીઆમાં અથવા બરીટીસ ઇંડીઆ બહાર ૧૨૧ મી કલમ પરમાણે સીક્ષા કરા લાયક કાંઇ ગુનો કરવાનો અથવા બરીટીસ ઇડીઆનુ અથવા તેના કાંઇ ભાગનુ રાણી સાહેબનુ રાજ્ય છીનવી લેવાનો શંપ કરશે અથવા ઇંડીઆ સરકારને અથવા હરકોઇ ઇલાકાની સરકારને સાપરાધ બળથી અથવા સાપરાધ બળના દેખાવથી ડરાવવાનો સંપ કરશે તે માણસને જીવતાં સુધી અથવા થોડી મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શીક્ષા કરવી અથવા ઘણામાં ઘણા દશ વરસ સુધી બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવી."

[illegible] મી કલમ પ્રમાણે શીક્ષા કરવા લાયક ગુનો કરવાનો સંપ કરવો.

ખુલાશો—આ કલમ પરમાણે સંપ કરવાનો ગુનો થવા સારૂ સંપ કરવાના કામમાં હરકોઇ કામ અથવા કાયદા વિરૂધ કસુર થવી જોઇએ એવુ સમજવુ નહી."

દ્રષ્ટાંત.

(અ) રાણીના શામા એક બંડ થાય તેમાં અ શામીલ થાય તો આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો અ એ કરયો એમ સમજવું.

(બ) સીલોન મધેના બંડખોરોને હથીઆરો મોકલીને તીયાંના રાણીના રાજ્યની સામા બંડ કરવામાં અ હીંદુશતાનમાં રહીને મદદગારી કરે તો અ એ રાણીના સામા લડાઇ કરવામાં મદદગારી કરવાનો ગુનો કીધો એમ શમજવું,

ટીકા.

કોઇ મળતીઆની શાક્ષીને કાયદાની બાબત તરીકે પુસટીની જરૂર નથી (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧ કલમ ૧૩૩) જો કે ચેતવણી તરીકે તેની જરૂરછે (રેવનયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટ કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પાને ૭૮ મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગ વા. ૪ પાન ૭ મુબઈ કાઉન કેસોસ વા. ૩ પા. ૫૭ અને વા. ૬ કલમ ૭).

૧૨૨ જે સખસ રાણીની સામા લડાઇ કરવાના ઇરાદાથી અથવા લડાઇ કરવાને તઇઆર થવાના ઇરાદાથી માણસો હથીઆરો અથવા દારૂ ગોળા એકઠા કરે અથવા લડાઇ કરવાની બીજી રીતે તઇઆરી કરે તે સખસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને તેની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થશે,

રાણીની સામા લડાઇ કરવાના ઇરાદાથી હથીઆરો વગેરે એકઠાં કરવા.

ટીકા.

રજા લીધા વગર પરદેશ જ. ે તથા લાવે તથા લાવવાની કોશીસ [illegible]
૧૮૪૧ નો એ.કટ ૧૮ કલમ ૧ તથા સને ૧૮૬૦ નો ૩૧ કલમ ૧૮ [illegible]
થઇ,સ.મત જપ્ત થશે કોરટે ગુનેગારની મીનકત જપતકરવીજ જોઇયે. ([illegible]

૧૨૩ રાણીની સામા લડાઈ કરવાની કાંઇ ધારણા થઈ હોય તે ધારણા કાઇ કા

લડાઇનુ કામ શેહેલ કરવાના ઇરાદાથી લડાઇની ધારણા છુપાવવી.

મ અથવા કાયદા વીરૂધ કસુર કરીને જો કોઇ માણસ છુપાવે અને તે એવા ઇરાદાથી કે એ પરમાણે તે ધારણા છુપાવેથી તે લડાઈ કરવી શેહેલ થાય અથવા એ પરમાણે તે છુપાવેથા તે લડાઇ કરવી શેહેલ થશે એવો સંભવછે એમ [illegible]ણા છતાં તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની [illegible] શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દડને પણ લાયક થશે.

૧૨૪ હીંદુસતાનના ગવરનર જનરલ, અથવા કોઇ પરેસીડેનસીના ગવરનર અથવા

કાયદેસર અખતીઆર અમલમા આણાવવા અથવા ન આણાવવાના ઇરાદાથી ગવરનર જનરલ ગવરનર વગેરે પર હુમલો કરવો.

કોઇ લેફટીનેટ ગવરનર, અથવા હીંદુસતાનના ગવરનર જનરલની કઉનશીલના અથવા કોઇ પરેસીડેનસીની કાઉનસીલના કોઇ સભાસદના કાયદેસર અખતીઆર મહેલા કોઇપણ અખતીઆર તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવરનર અથવા લેફટીનેંટ ગવરનર અથવા કાંઉસીલના સભાસદને સમજાવીને અથવા જબરજસતીથી તેની પાસે કોઇપણ રીતે અમલમાં આણાવવા અથવા ન આણાવવાના ઇરાદાથી જે માણસ તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવરનર અથવા લેફટીનેંટ ગવરનર અથવા કાંઉસીલના સભાસદની ઊપર હુમલો કરે અથવા તેને ગેરવાજબી અટકાવ કરે, અથવા ગેરવાજબી અટકાવ કરવાની કોશીસ કરે, અથવા સાપરાધ બળથી અથવા સાપરાધ બળના દેખાવથી તેને ડરાવે, અથવા તે રીતે ડરાવવાની કોશીશ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તેને પણ લાયક થશે.

"૧૨૪ અ—કોઇ માણસ બરીટીસ ઇંડીઆમાં કાયદાની રૂઇએ જે સરકારનો

બે દીલી ઊતપન કરવી.

લ સથાપેલોછે તે સરકાર બાબત લોકોના મનમાં બેદીલી વીચાર બોલેલા શબદો વડે અથવા કોઇ વાંચે તેવા લખેલા શબદો વડે અથવા ઇસારત કરીને અથવા પ્રતક્ષ કાંઇ દેખાડીને અથવા બીજે [illegible] તે ઊતપન કરશે અથવા ઉતપન કરવાની કોશીસ કરે તો તેને જીવતાં સુધી અથવા હર [illegible] મુદત સુધી સમુદરપાર મોકલવાની શિક્ષા કરવી અને વળી જોઇએ તો દંડ પણ કરવો [illegible] ઘણા ઘણામાં ઘણા તરણ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા કરવી. અને વળી જોઇએતો દં[illegible]
[illegible] અથવા દંડ [illegible]

"ખુલાસો—સરકારી યોજના બાબતની જે નાપસંદી સરકારનો કાયદાસર માનવીના ધોરણને અનુશારીને હોય અને સરકારનો કાયદાસર અધીકાર નહી સરખો બાબત અથવા તેને હરકત કરવા બાબત કાયદા વીરૂધ રીતે કરેલી કોશીસ વીરૂધ સરકાર ના અધીકારને મદદ કરવાના ધોરણને અનુસરીને હોય તે ના પસંદીને બેદીલી સમજવી નહી વાસ્તે એવાજ પરકારની ના પસંદીજ લોકોના મનમાં લાવવાના ઈરાદાથી સરકાર ની યોજના બાબત ટીકા કરવી તે આ કલમના અરથ પરમાણે ગુનો થતો નથી."

રાણીની સાથે મઈતરી રાખનારા એશીયાના કોઈ રાજ નીઉપર લડાઈ કરવી.

૧૨૫. રાણીની સાથે મઈતરી હોય અથવા સલાહ હોય એવા એશીયાના કોઈ પણ રાજાના રાજ્યની સાહામાં જે માણસ લડાઈ કરે, અથવા લડાઈ કરવાની કોશિશ કરે. અથવા લડાઈ કરવામા મદદગારી કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને તેની સાથે તેને દંડ પણ થઈ શકે; અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને તેની સાથે તેને દંડ પણ થઈ શકે અથવા દંડની શીક્ષા કરવામા આવશે.

રાણીની સાથે સલાહ રાખનારા કોઈ રાજાના મુલક પર લુટ કરવી.

૧૨૬ રાણીની સાથે મઈતરી અથવા સલાહ હોય એવા કોઈ પણ રાજાના મુલકપર જે માણસ લુટ કરે અથવા લુટ કરવાની તઈઆરી કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને તથા લુટ કરવામાં વાપરેની અથવા વાપરવાને ધારેલી. અથવા તે લુટમાંથી મળેલી જે મીલકત હોય તે મીલકત સરકાર જપ્ત થવાને પણ લાયક થશે.

૧૨૫ મી તથા ૧૨૬ મી કલમોમા લખ્યા પરમાણે લડાઈ અથવા લુટથી મળેલી મીલકત લેવી.

૧૨૭ ૧૨૫ મી તથા ૧૨૬ મી કલમોમાં લખેલા ગુનાહો માહેલા કોઈ ગુનાહ કરવામાં મળેલી કાંઈ મીલકત જે માણસ તે તે રીતે મેળવેલી છે એમ જાણીને લે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને તથા તે લીધેલી મીલકત સરકાર જપ્ત થવાને પણ લાયક થશે

સરકારી નોકરખુશી પુરવક પોતાના હવાલામા કોઈ રાજ્યકીય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવાદે તે બાબત.

૧૨૮ જે માણસ, સરકારી નોકર છતાં, પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજ્યકીય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને, જે જગામાં તે કેદીને કેદ કરયો હોય તે જગામથી ખુશીપુરવક નસી જવાદે, તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધાની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની શિક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૧૨૯ જે માણસ સરકારી નોકર છતાં પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજકીય

[illegible] ગફલતથી [illegible] હવાલામાંના કોઇ રાજકીય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવા દે તે બાબત

અથવા લડાઇના કેદીને કેદની જે જગામાં તે કેદીને [illegible] હોય તે જગામાંથી ગફલતથી નાશી જવા દે તે [illegible] તરણ વરસની મુદત સુધીની આશાન કેદની શીક્ષા [illegible] આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૧૩૦ કોઇ રાજકીય કેદીને અથવા લડાઇના કેદીને કાયદેસર કેદમાંથી નાશી [illegible]

તેવા કેદીને નાસી જવામાં સહાય કરવું છોડાવવો અથવા ઘરમાં રાખવો.

જે માણુસ સહાય અથવા મદદ કરે, અથવા એવા કોઇ [illegible] જે છોડાવે. અથવા છોડાવવાની કોશીસ કરે અથવા એવો કેદી કાયદેસર કેદમાથી નાશી ગયો હોય તેને જે ઘરમાં રાખે અથવા સંતાડે અથવા એવા કેદીને પાછો પકડવામાં જે હરકત કરે, અથવા હરકત કરવાની કોશીશ કરે તે માણુસને જીવત સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ પાતર થશે.

ખુલાસો જે રાજયકીય કેદીને અથવા લડાઇના કેદીને પોતાના વચન પરથી બ્રીટીસ ઇનડીઆની કેટલીએક મુકરર કરેલી હદમાં છુટો રહેવા દીધો હેય તે કેદી જે હદમાં છુટો રહેવાની તેને રજા હોય તે હદમાંથી બાહાર જાય તો તે કાયદેસર કેદમાથી નાશી ગયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કલમ ૧૨૭ શીવાય આ બાબ મુજબ ગુનાઓ બાબતની ફરીઆદ સરકારે અથવા ગવરનર જનરલે કાંઉનશીલમાં આવી ફરીઆદ સાંભળવા હુકમ કરવા અથવા અધીકાર આપવા સતા આપેલી હોય તેવા અમલદારે હુકમ કરયો હોય અગર અધીકાર આપીઓ હોય અથવા એડવોકેટ જનરલે તે ફરીઆદ માડી હોય તે શીવાય કોઈ કોરટે લેવી નહી સને ૧૮૭૧ નો આકટ ૧૦ કલમ ૪૬૫ સને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ કલમ ૨૩૧).

૧૨૧ અ તથા ૧૨૪ અ કલમોમાંની હરકોઇ કલમ પરમાણે શીક્ષા કાવા લાયક હરકોઇ ગુનાની ફરીયાદ સથાનીક સરકરના હુકમ શીલાય કોઈ કોરટે લેવી નહી. (સને [illegible]૭૦ નો આકટ ૨૭ કલમ ૧૪).

બાબ ૭ મો,

જમીનપરની તથા દરીઆઇ ફોજ સબંધી ગુનાઓ બાબત

૧૩૧ રાણીની જમીન પરની અથવા દરીઆઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે

બંડમાં મદદગારી કરવી અથવા કેઇ શોલજરને કે ખલાસીને પોતાની નોકરીથી ભરમાટ કરવાની કોશીશ કરવી.

અથવા ખલાસીએ બંડ કરવામાં જે માણુસ મદદગારી કરે અથવા તેવા કોઈ આફીશર, સોલજર, અથવા ખલાસીને પોતાના પરજા ધરમથી અથવા પોતાના સેવા ધરમથી ભ્રસ્ટ કરવાની જે માણસ કોશીસ કરે તેને જીવતાસુધી સમુદરપારની. અથવા દસવરસની મુદત સુધીની બેમાના. ગમે તે પરકા[illegible]

આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

...મમાં ''આફીસર'' અને ''સોલજર'' આ શબ્દો લખેલ છે ...લશકરનો વધારે સારો બંદોબસ્ત રાખવા બાબતના લશકરી આં... સને ૧૮૬૯ ના ૫ મા આકટના લશકરી આઈન જે માણસો લાગુ હોય તે ...ને સમાસ થાયછે એવું સમજવું.

ટીકા.

...ને ૧૮૭૫ ના આકટ ૨૧ તથા ૨૨ મુજબ સજા થઈ શકે વળી તેની તમામ જપત થઈ શકે અને સને ૧૮૨૭ ના કાએદા ૨૨ ની કલમ ૧૯-૨૫-૨૬ કાયમ છે. ...નો કરાની પુરવેતર મુદ્દતના ઊપર મીલકત પારકા નામ ઊપર કરવામાં આવી હ સે તો દસતાવેજ સાબીત થએ તે ઉપર સરકારનો દાવો ચાલશે નહી સને ૧૮૫૭નો આકટ ૨૫.કલમ.૩—૪

મીલકત જપત કરયા પછી એક વરસ દીવશની અદર નાશી જાનુ વ્યાજબી કારણ બતાવે તો મીલકત પાછી આપવા સને ૧૮૫૭ ના આકટ ૨૫ કલમ ૨.

બંડ કરવામાં. મદદગારી કરેવાથી જો બંડ થાયતો તેની શીક્ષા.

૧૩૨ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાના કોઈ આફીસરે સોલજરે અથવા ખલાશીએ બંડ કરવામાં જો કોઈ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપર બંડ થાય તો તે માણસને મોતની અથવા જીવતાંસુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ ઊપરી અમલદાર પોતાનો હોદો ચલાવતો હોય તે દરમીયાનમા તેની ઉપર કોઈ આફીસરે સોલજરે અથવા ખલાશીએ હુમલો કરવામા મદદગારી કરવી.

૧૩૩ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાના કોઈ આફીસરે સોલજરે ખલાશીએ કોઈ ઊપરી અમલદાર પોતાના હોદાનુ કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઊપર હુમલો કરવામ જે માણસ મદદગારી કરે તેને તરણ વરસની મુદત શુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડો પણ લાયક થશે.

જો હુમલો થાયતો તે હુમલામા મદદગારીનીશીક્ષા.

૧૨૪ રાણીની જમીન પરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે અથવા ખલાશીએ કોઈ ઉપરી અમલદાર પોતાના હોદાનુ કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઊપર હુમલો કરવામા જો કોઈ માણસ મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઊપરથી તે હુમલો થાય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૧૩૫ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજ

કોઇ સોલજર અથવા ખલાસીને નાશી જવામા મદદગારી કરવી.

રે અથવા ખલાસીએ નાસી જવામા જે માણસ મદદગારી કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષ કરવામાં આવશે.

૧૩૬ રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઇ ફોજમાંનો ફેલાણો આફીસર સોલજર

નાશી આવેલાને ઘરમાં રાખવો.

અથવા ખલાશી નાશી આવેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં નીચેનો અપવાદ ન લાગતાં જે માણસ તે અધીકારી, સોલજર અથવા ખલાસીને ઘરમાં રાખે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવમા આવશે

અપવાદ—કોઇ અસતરી પોતાના વરને ઘરમાં રાખે તેને આ ઠરાવ લાગુ

ટીકા.

સને ૧૮૬૫ ના આકટ ૨ કલમ ૩ પરમાણે અરમ.ર ઉપરથી નાશી આવનાર મદદ કરનારને સજા થઇ શકશે.

સારી ચાલનો જામીન ન મળવાથી કેદમાં હોય તેને નાશી જવામાં આશરો આપે તો તે આશરો આપનાર ગુનેહગાર થઇ શકતો નથી કેમ કે એવી રીતે કેદમાંથી નાશનારને પેનલકોડ કલમ ૨૨૪ પરમાણે સજા થએલી હાઇકોરટે રદ કરી (મદ્રાસ તા૦ ૧૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ વા. ૩ ભાગ ૩ પાને ૨૩) પણ સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૪ ની કલમ ૩ પ્રમાણે જેલ માંહીના કેદીને કોઇ આશરો આપશે એટલે બનાં કરેલી કાંઇ ચીજ કેદીને મેળવી આપવામાં મદદ કરસે તેને સને ૧૮૬૫ ના આ. ૪ ક. ૨૮ પ્રમાણે સજા થશે.

૧૩૭ જે વેહેપારી વાહાણમાં રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઇ ફોજમાંથી કોઇ

કોઇ વેપારી વહાણમા માસ્તરની ગફલતથી કોઇ નાસી જનારો સંતાયો હોયતો.

નાશી જનારો સંતાયો હોય, તે વાહાણનો માસ્તર અથવા જે સખસના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખસ અગર તો તેના સંતાયાની વતની અજાણ્યો હોય તોપણ જો તે માસ્તર અથવા જે સખસના હવાલામા તે વાહાણ હોય તે શખશે પોતાનો હોદો બજાવવામાં કાંઇ ગફલત ન કરી હોત. અથવા વાહાણપર પાકો બંદોબસ્ત રાખીયો હોતતો તેને વાહાણમા તે વાત માલમ એવુ હોય તો તે માસતર અથવા જે સખસના હવાલામાં વાહાણ હોય તે સખસ પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડને લાયક થશે.

૧૩૮ ફરમાણ કામ ના ફરમાનીનું કામ છે એમ જાણીને તે કામ રાણીની

કોઇ સોલજર અથવા ખલાસીને ના ફરમાનીનું કામ કરવામા મદદ કરવી.

રાણીની અથવા દરીઆઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, અથવા ખલાસીએ કરવામા જો કાંઇ માણસ મદદ કરે તે મદદગારીથી તે ના ફરમાનીનું કામ થાય,

સુધીની બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજને સારૂ અથવા રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજના કોઈ ભાગને સારૂ કરેલા કોઇ લશ્કરી કાયદાને તાબે હોય એવા કોઇ સખસને આ કાયદા મુજબ આ બાબમાં બયાન કરેલા ગુનાહોમાંના કોઈ ગુનને સારૂ શીક્ષા થઇ શકશે નહીં.

કાયદાને તાબેનાસ આ કાયદા મુજબ થઇ શકે નહી.

રાણીની જમીનપરની અથવા દરીઆઈ ફોજમાંનો જે માણસ શોલજર નથી તે સોલજરનો પોશાક પહેરે | માણસ તેવો સોલજર પેહેરતો હોય એવો કઇ પોશાક પેહેરે, અથવા તેવો સોલજર જે ચિન્હ વાપરતો હોય તેના જેવું કાઇ ચીન્હ વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે તેવો સોલજર છે એમ માનવામાં આવે તો તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાચશો રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા બંનેની, સીક્ષા કરવામાં અવશે.

બાબ ૮ મો.

લોકની સમાધાની વીરૂધ ગુનાહો બાબત.

૧૪૧ જો પાંચ અથવા વધારે સખસોની એક મંડળી મળે અને જે સખસો તે મંડળીમાં હોય તેઓનો સામાનીય હેતુ નીચે લખ્યા પરમાણે હોય તો તે મંડળીને 'કાયદા વીરૂધ મંડળી' કહેવી.

પહેલો—હીંદુસતાનની કાયદા કરનારી અથવા હકુમત કરનારી સરકારને અથવા કોઇ પરેસીડેંસીની સરકારને, અથવા કોઇ લેફટીનેંટ ગવરનરને અથવા પોતાના હોદાને કાઈ કાયદેસર અખતીઆર અમલમા લાવતાં કોઈ સરકારી નોકરને શાપરાધ બળ કરીને અથવા સાપરાધ બળ દેખાડીને ડરાવવો અથવા,

બીજો—કાઈ કાયદો કે કેઇ કાયદેસર હુકમ બજાવતા હરકત કરવી અથવા.

ત્રીજો—કઇ બીગાડ અથવા સાપરાધ પરવેશ અથવા બીજો ગુનાહ કરવો અથવા.

ચોથો—કોઈ શખસની ઉપર સાપરાધ બળ કરીને અથવા તેને સાપરાધ બળ દેખાડીને, કાઈ મીલકતનો કબજો લેવો અથવા મેળવવો, અથવા કોઈ શખસનો આવવા જવાનો હક, અથવા પાણી વાપરવાનો હક અથવા બીજો જે નીરાકાર વસતુ સબંધી હક તે શખસના કબજામા કે ભોગવટામાં હોય તે તેના પાસેથી લઇ લેવો, અથવા કાઇ હક કે ધારેલો હક અમલમા લાવવો, અથવા,

પાચમો—શાપરાધ બળ કરીને અથવા સાપરાધ બળ દેખાડીને જે કામ કરવાની જે શખસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ નહીં હોય તે કામ તે શખસ પાસે કરાવવું, અથવા જે કરવાનો તેનો હક કાયદા પરમાણે હોય તે કરતાં તેના પાસે કસુર કરાવવી.

ખુલાસો—જે મંડળી પરથમ મળતી વખતે કાયદા વીરૂધ ન હોય તે પાછળ
વીરૂધ મંડળી થઈ શકે.

ટીકા.

એકુ પામે જમીનના માલીકનું લેણુ ન છતાં તેને જમીનપરથી હાંકી કહાડવાની મ
જ કરવામાં આવે તેમાં એકુ લોકો વગર કપટે સામા થાય તો આ કલમ પરમાણે
દાર નથી. ૮ મ. હા. રી. પ્ર. ૧૧

કોઈ વરઘોડાને પરાણે અટકાવવો એ આ કલમની ચોથી રકમ પરમાણે ગુનોછે.
. હા. રી. પ્ર. ૩૫.

૧૪૨ જે હકીકતોને લીધે કોઈ મંડળી કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં થતી હોય તે હકી

કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત તે શું.	કતો જણાયા છતાં જે માણસ ઇરાદાથી તે મંડળીમા સામેલ થાય અથવા તેમાં જારી રહે તે માણસને કાયદા વીરૂધ મં

ડળીનો અંગભુત સમજવો.

ટીકા.

જે ઠેકાણે ગેરકાયદે મંડળી મળેલી છે તે ઠેકાણે કોઈ માણસ પોતાની મીલકતને ઉ
પદરવ થાય નહી માટે પ્રતીબંધ કરવા સારૂ ગયો છે એવુ પુરાવાથી સાબેત થાય તો તે
ગેરકાયદે મંડળીમાં મળેલો કીવા તેમાં રહેલોછે એવુ ગણી શકાય નહી (કલકતા હા. કોરટ
તા० ૨૬ અપરેલ સને ૧૮૭૩ વા. ૧૯ પ્ર. ૬૬ મું.)

૧૪૩ જે માણસ કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત હોય તેને છ મહીનાની મુ

શીક્ષા.	દત સુધીના બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અ

એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે

ટીકા.

સીક્ષા કરતી વખતે તેણે કાયદા વીરૂધ કરતીમા ભાગ લીધો એવુ સાબીત થવુ
જોઈએ. ૧ વી. રી. પ્ર. ૨०

એક પોલીસ સ્ટેશનનો અમલદાર બીજા પોલીસ સ્ટેશનના અમલદારને તેની હદન
એક ઘરનો ઝાડો લેવાનુ વારંટ મોકલે, તે અમલદાર પોતાના તાબાના માણસને મોકલે
પણ તેને કાંઇ વારંટ આપે નહી તેથી ઘરના માલીકો સામા થાય તો એ ઘરધણીઓ ઊપ
ર આ કલમ પરમાણે કે કલમ ૩૫૩ પરમાણે તહોમત આવે નહી રાણી વીરૂધ નારાયણ
૭ મ. હા રી. પ્ર. ૩०૯.

કાયદેસર મંડળી મળી હોય તેમાં મારામારી થાય તો તેઓએ હંગામાનો ગુનો કર્યો
થાય. ૧ વી. રી પ્ર. ૧૯.

૧૪૪ જીવ લેનાર કાંઈ હથીઆર અથવા જે મારેથી સામા માણસો પરાણુ જાય

જીવ લે એવુ કાંઈ હથીયાર પાસે છતાં કાંઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીમા સામેલ થવું.	એવો સંભવ હોય એવી કાંઈ વસતુ પાસે છતાં જે માણસ કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુત થાય તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની એ

બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૪૫ કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીને કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે વીખેરાઈ જવાનું [illegible]

કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખરાઇ જવાનો હુકમ થયો છે એમ જાણ્યા છતાં તેમાં શામીલ થવુ અથવા જારી રહેવું.

પ્યુછે એવું જાણ્યા છતા જે માણસ તે કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં શામીલ થાય અથવા જારી રહે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખેરી નાખવા માજીશતરેટોનો અધીકાર કરી. પરો. કલમ ૪૮૦—૪૮૧.

પોતાની મીલકત બચાવવા રહેતુ એથી કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં શામીલ થયો અથવા જારી રહયો ગણાય નહી ૧૯ વી. રી. પ્ર ૬૬.

૧૪૬ કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો સમાનીય હેતુ પાર પાડવામાં તે કાયદા વીરૂધ [illegible]

સામાન્ય હેતુ પર પાડવામાં એ અંગભુતને વાપરેલુ બળ

મંડળી અથવા તેનો કોઈ અંગભુત બળ અથવા [illegible] વાપરે તો તે મંડળીના દરએક અંગભુતને હંગામાનો [illegible] કર્યો એમ સમજવુ.

૧૪૭ જે માણસ હંગામાનો ગુનો કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંની ગમે

હંગામો કરવાની શીક્ષા.

તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

[illegible] સાબીત થાય તે શખ્સને પોતાને કાંઈ વ્યથા અથવા [illegible]ને સજા થવી નહી જોઇએ રાણી વીરૂધ અજગર.

[illegible] મંડળીના અંગભુત હોવાનો એ બે ગુનાહની જુદી [illegible] ૧ વી રી. પ્ર. ૭

[illegible]નોહ કરાવવામાં આવે તે શખશોએ જીવ લે એવાં [illegible] હોય, હંગામો કરતા ખુન, મહાવ્યથાના ગુનાહગાર [illegible] કરવા જોઈએ ૩ હા. રી. પા. ૧૭૪.

[illegible] શખ્સ ઘણોજ જખમી થાય તે વખતે પહેલો હુમલો [illegible] વગર પોલીસ વચ્ચે પડવાનો અધીકારછે પોલીસ ત [illegible] ન હોય તો પોલીસને કોરટનો આશરો ગળવો જોઈ [illegible]

એ. ૮ વી. રી પા. ૩૬.

૧૪૮ જીવ લેનાર કાંઈ હથીઆર, અથવા જે મારેથી સાહાગા મણસને [illegible]

જીવ લેઓવું હીથયારપાસે રાખીને હંગામો કરવો.

એવો સંભવ હોય એવી કાંઈ વસ્તુ પાસે છતાં [illegible] ગામો કરે તેને તરણ વરસની મુદત સુધીની [illegible] પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જીવલેણ હથીઆર પાસે રાખી જે સખશો હંગામનો ગુનો કરે તે ગુનો જે સખશના મકાન ઉપર હંગામો થાય તે સખસને ખંજર મારવાના ગુનાથી જુદો છે અને આ બીના ગુનાની શીક્ષા ક. ૩૨૪ મુજબ જુદી થાય (રેવન્યુ શીવીલ એન્ડ કરમીનલ રીપોરટ (કલકતા, કરમીનલ રૂલીઝ વા. ૩ પા. ૩૪)

એક તડનાં માણસેનો મોટો જથો આવી બીજા તડના માણસેના રસ્તામાં આડી અંડગો નાખી બેઠા તેથી કજીઓ સળગો. આ કજીઆમાં પેહેલા તડનું એક માણસ જખમી થયું તેથી તે માણસ અળગુ જઈ ઉભું અને આ કજીઆમાં કાઇ ભાગ લીધો નહીં તે માણસે ખસી ગયા પછી બીજા તડનુ એક માણસ મરણ ગયુ તેમા ઠરાવ્યાંમાં આવ્યું કે ઘાયલ થએલો સખસ જ્યારથી અલગ ઉભો તયારથી કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત તરીકે બંધ પડયો અને તેથી તે પછી જે કતલ થયું તે માટે તે જવાબદાર નથી. રાણી વીરૂધ કબીનકાજી બં. લા. રી. પ્ર. ૧ (ફોજદારી)

એક સખસની માને બળગી લઈ જવાના કામ માટે એક કાયદા વીરૂધ મંડળી ભેગી થઈ અને એ કામ પાર પાડતાં એ માનો દીકરો મરણ ગયો તેમાં ઠરાવવામાં [illegible] કે જેટલા સખસો આ મંડળીના અંગભુત હોય તેટલા સખસો આ ખુન માટે [illegible] રછે ગુલામ અરફીનના કામમાં ૪ બે. લા. રી પ્ર ૪૭.

એક તકરારી જમીનના કડકા ઉપરથી કેટલાક સખસને હાંકી કાઢવાના હેતુથી એક કાયદા વીરૂધ મંડળી મળી. એ મંડળીમાંના એક અંગભુતે બંદુક ફોડી એમાંના એકને મારી નાખ્યો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે આ કતલ અકસમાત થયું છે ધારો રાખેલુ થયુ નથી માટે સઘળા ખુનના નહીં પણ આ કલમ પ્રમાણેના ગુનેહગાર છે રાણી વીરૂધ સાબતઅલી ૧૧ બે લા રી. પ્ર; ૩૪૭.

આવાં હથીઆર પાસે રાખી કાંઇ ગુનોહ કરવામાં આવે તો પણ એ ગુનાહની જવાબદારી એ મંડળીના અંગભુત ઊપર આવે છે ૭. વી રી. પ્ર. ૬૦.

૧૪૯. કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીનો સામાનીય હેતુ પાર પડવામ તે મંડળીના કોઇ અંગભુતથી કાંઈ ગુનોહ થાય અથવા એવો કાંઇ ગુનોહ થાય કે તે હેતુ પાર પાડવામાં તે ગુનોહ થશે એવો સભવ તે મંડળીના અંગભુતેના જાણવામાં હોય તે ગુનોહ [illegible] જે જે સખસ તેજ મંડળીના અંગભુત હોય તે [illegible] તે ગુનહો કરયે એમ સમજવું.

કોઇ કાયદાવીરૂધ મંડળીના સામાનીય હેતુ પર પાડવામાં કઇ ગુનાહ થાય તોતે મંડળીનાપ્રતેકઅંગભુતનેતે ગુનાનો ભાગીદારસમજવો.

ટીકા.

ઘણા એક સખસો તકરારી જમીનના કકડામાથી એક માણસને કહાડી મુકવા ગયા ને ફરી સાગ્રા થયાથી તેમાંના એક જણની પાસે બંદુક હતો તે બંદુક છોડી સામે થનાર માણુસના પ્રાણ લીધા આ કામમાં એમ ઠરાવ થયો કે તે ખુનો ગુનેગાર છે પણ તે કાયદા વીરૂધ મંડળીના બીજા અંગભુતો આ કલમ મુજબ ખુનના ગુનેગાર નથી કારણ કે મરી ન ખવાનું કારણ અણુગીતબ્યું હતું અને એટલા માટે તે મંડળીનો તે શામાનીય હેતુ નહોતો, તેમ તે એવું પણ કામ નહોતુ કે જે તે મંડળોના બીજા અંગભુતોએ તે હેતુ પારપાડવામાં બનવાનો સંભવ હોય એમ જાણુ હોય (બગાળ લા. રીપોટ વા. ૧૧ પાને ૩૪૭)

આવા સખસો કાંઈ ગુનહો કરવા નીકળે રસ્તામા તેમની વાસે પોલીસના માણસો થય જેથી સઘળા જુદે જુદે રસ્તે ભાગે તેમાના એકની વાસે પોલીસનું માણુસ લાગે તેથી તે પોલીસના માણુસને તે નાશી જનાર મારી નાખે તો સાળા અંગભુતો આ ખુનને માટે જવાબદાર નથી. રાણી વીરૂધ વાહાબુદ આરમ પ્ર. ૧૦

કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુતને એ કાયદા વીરૂધ મંડળી હયાતી રહે તાંહાં સુધી એ કાયદા વીરૂધ મંડળીના એક માણુસે કાંઈ ગુનહો કરયો હોય તે દરેક ગુનાહ માટે જવાબનાર ગણુવા નહીં જોઈએ પણ તેમનો સાધારણ હેતુ પાર પાડવાને માટે જે કરત કરવામાં આવ્યાં હોય તે માટે કીંવા તે સાધારણ હેતુ પારપાડતાં અમુક કરત થશે એવું તે અંગભુત જાણુનો હોય તેવા કરત માટે તેને જવાબદાર ગણુવો જોઈએ ૨૦ વી. રી. પ્ર' ૫ (ફોજદારી)ફુલબેચ.

બે પારટી ઊપર હંગામો કરયાનો ગુનહો સાબીત થયો હોય તેમાંની એક પારટીમાં પાંચથી વધારેમાણુસ હતા તેઓને કજીઓ થયો તે કરવાને માટે ભેળા થએલાં મલમ પડયાં હતાં અને એવુ પણુ માલમ પડ્યુ હતુ કે તેઓને તેમનો સામેવાળો લડવાની તઈઆરીમા હોઈને લાકડીબંધ આવ્યા હતા અને લડયા હતા તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ હતુ કે તેમને આ કલમ પરમાણે હગામો કરયાના ગુનેગાર ઠરાવ્યા છે તે બરોબર કરયુંછે કેમકે તેમની સાધારણ મતલબ તેના સામેવાળા ઊપર હુમલો કરવાની હતી. બીજી પારટીમાં ચાર માણુસ હતા પોતાની પારટી સાથે લડવામાં તેમની શું મતલબ હતી તે જણાયુ નહેતુ જે કજીઓ થયો તે જાહેર જગામા થયો નહોતો તમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેમને સજા થઇ છે તે વ્યાજબી નથી અને વળી એવુ પણ ઠરાવવામા આવ્યું કે જે કજીઓ થયો તે જાહેર જગામાં થયો હતતો એ બેઊ પારટીનો સાધારણ હેતુ કાઈ હુલડ કરવાનો હતો એવુ ગણાત. રાણી વીરૂધ મુજાફર હુશેન ૫ બં. હા. રી. પા, ૨૦૮.

કેટલાએક માણુસો (ઐ,નુ હરણ કરવાને ગયા તેમા એક શખસનુ ખુન થયુ તેથી ઠરાવવામાં આવ્યું કે સઘળા એ ખુન માટે જવાબદારછે ૪ બે. લા. રી. પ્ર. ૪૭.

૧૫૦ જે માણુસ કોઈ શખસને કોઈ કાયદાવીરૂધ મંડળીમાં સામીલ થવાને અથ

કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળીમાં સામેલ થવાને પઈસા આપવા કરીને કોઈ શખશોને રાખવા અથવા તેઓને રાખવામાં ચસમપોશી કરવી.

વા અંગભુત થવાને પઈશા આપવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખે અથવા પઈશા આપવા કરીને અથવા [illegible] ઈ રીતે રાખવામાં મદદ કરે અથવા ચસમપોશી [illegible] ણુસને તે કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત શખસ [illegible] પઈશા આપતા કરીને અથવા બીજી કાઈ રીતે રાખવા ઊપર થી તે રાખેલા શખસથી તે કાયદા વીરૂધ મંડળીના અંગભુત શખસ જે કાંઈ ગુનહો થાય તે ગુનહાને માટે જાણે તે માણુસે તે કાયદા વીરૂધ મંડળીનો અંગભુતજ હોય અથવા જાણે તેણે પોતેજ તે ગુનાહ કરયો હોય એવી રીતે શીક્ષા [illegible]માં આવશે.

ટીકા.

પઈસા આપવામાં આવતા હોય, તોજ આ કલમ પરમાણે તોહોમત આવે.

૧૫૧ જેથી લોકોની સુલેહમાં ગડબડ થાય એવો સંભવ હોય એવી પાચ અથવા વધા-

પાચ અથવા વધારે સખસોની કોઈ મંડળીને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયા પછી જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામીલ થવું અથવા જારી રેહેવું.

રે સખસોની મંડળીને વીખરાઈ જવાનો કાયદેસર રીતે હુકમ થયા પછી જે માણુસ જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામીલ થાય અથવા જારી રેહે તેને છ મહીનાની મુદત સુધની બેમાં-ની ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ખુલાસો—અગર તે મંડળી ૧૪૧ મી કલમના અરથ પ્રમાણેની કાયદા વીરૂધ મંડળી નહોય તો તે ગુનેગારને ૧૪૫ મી કલમ મુજબ સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

વીખરાઈ જવાનો હુકમ કરવાનો માજીસતરેટનો અધીકાર કરીમીનલ પ્રોશીજર કલમ [illegible]૦—૪૮૧.

૧૫૨ કોઈ સરકારી નોકર પોતાનો સરકારી હોદો બજાવવામાં કાંઈ કાયદા વીરૂધ

હંગામો બંધ પાડવા વીગેરેનુ કામ કરતો હોય તેવામા કોઈ સરકારી નોકરની ઊપર હુમલો કરવો. અથવા તેને હરકત કરવી.

મંડળીને વીખેરી નાખવાની અથવા કોઈ હંગામો કે બખેડો બંધ ડપાવાના મેહેનત કરતો હોય તેવામા તેની ઊપર [illegible] ણુસ હુમલો કરે અથવા હુમલો કરવાનો ડર દેખાડે [illegible] ને હરકત કરે અથવા હરકત કરવાની કોશીસ કરે [illegible] સરકારી નોકર ઊપર સાપરાધ બળ વાપરે અથવા તે [illegible] ડર દેખાડે અથવા તે વાપરવાની કોશીશ કરે તે [illegible]

[illegible] વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અ[illegible] શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૫૩ જે માણુસ [illegible] અથવા દુસ્ટતાથી કાંઈ કાયદા વીરૂધ[illegible]

કોઈ શખસના મનમા કરોધ ઊતપન કરે અને તે એવા [illegible] થી કે તે કરોધ હંગામાનો ગુનોહ કરાવે અથવા તે [illegible] હંગામાનો ગુનેહ કરાવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને તે એ પરમાણે કરે તો અગર તે કરોધ ઊપન થવાથી હંગા[illegible] તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની [illegible] દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે અને અગર હંગામાનો [illegible] થાય તો તે માણુસને છ મહીનાની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની [illegible] દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

[illegible]નપર કાંઈ કાયદા [illegible] મંડળી હોય તે જ[illegible] માલીક અથવા કબજેદાર.

૧૫૪ જયારે કાઇ કાયદા વીરૂધ મંડળી મળે અથવા હંગામો થાય તીયારે જે જમીનપર તે કાયદા વીરૂધ મંડળી મળે અથવા તે હંગામો થાય તે જમીનના માલીક અથવા કબજેદારને તથા તે જમીનમાં જેનો હક હોય અથવા જે હકનો દાવો કરતો હોય એવા શખસને એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે પણ તે કયારે કે જો તે અથવા તેનો મુખતીઆર કે કારભારી, તે ગુનોહ થાય છે અથવા થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવો સંભવછે એમ માનવાનુ કારણ છતા પાસેમાં પાસેની પોલીસની ચેકી પરના મુખ્ય અમલદારને તે બાબતની પોતથી બનતી જલદીમાં જલદી ખબર નહી આપે તે; અને તે ગુનોહ થવાનો છે એમ માનવાનુ તેને અથવા તેઓને કારણ છતા તે અથવા તેઓ તે ગુનોહ અટકાવવાને સરૂ પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો અને તે ગુનોહ થયા પછી તે હંગામો બંધ પાડવાને અથવા તે કાયદા વીરૂધ મંડળીને વીખેરી નાખવને પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો.

જે શખસના ફાયદા સારૂ કાઇ હંગામો કરવામા આવે તે શખસની જવાબદારી

૧૫૫ જો કોઈ શખસના ફાયદાને સારૂ, અથવા તેની વતી, કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે અને જે જમીન બાબત તે હંગામો થાય તે જમીનનો તે શખસ માલીક અથવા કબજેદાર હોય અથવા તે જમીનમાં અથવા જે કાંઈ તકરાર ઉપરથી તે હંગામો થયો હોય તે તકરારના બાબતમાં, કાઇ હકનો તે શખસ દાવો કરતો હોય અથવા તેમથી તે શખસને કાઈ ફાયદો થયો હોય અથવા તેણે કાઈ ફાયદો કબુલ કરયો હોય તો તે શખસને દંડની શીક્ષા કરવામા આવશે પણ કયારે કે જો તે અથવા તેનો મુખતીયાર કે કારભારી તે હંગામો થવાનો સંભવછે અથવા તે હંગામો જેથી થયો હોય તે કાયદા વીરૂધ મંડળી મળવાને સંભવછે, એમ માનવાનુ તેને કારણ છતા તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવાને તથા તે હંગામો બંધ પાડવાને અને તે મંડળીને વીખેરી નાખવાને પોતપોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઈલાજો કામે નહી લગાડે તો.

ટીકા.

કોઇ જમીનદારની હદમાં કાંઇ અકસમાત અથવા અચાનક હુલડ થાય [illegible] થશે એવુ માનવાને તને કારણ નહોય તો અથવા એ હુલડ થશે એવુ સાધારણ રીતે ધારતો નહોય તો એ હુલડ માટે તે જમીનદાર જવાબદાર નથી. રાણી વો. હરકીશરાયુ ૩ વી રી. પ્ર. ૫૪.

અમુક શખશ અમુક જમીનનો માલીક છે અને એ જમીનના સંબંધમાં અગર જમીન ઉપર આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનો થાય તો તે ગુના માટે એટલાજ કારણથી તેને [illegible]દાર ગણવો નહી જોઈએ તે અથવા તેનો વહીવટદાર આ કલમ પરમાણેનો ગુનો થવાનો છે એવુ જાણતા અથવા માનતા હોય તે છતાં એ ગુનોહ થતો અટકાવવા અ[illegible] થયો હોયતો ખેસારી દેવા બનતા ઇલાજ લીધા નહિ એવુ પુલી રીતે સાબીત થવુ જોઇએ ૧૨ વી રી. પ્ર. ૭૧.

જમીનદારે અનઘડ વહીવટદારી રાખવી હોય અને તેની ગેરઆવડતથી કાંઇ આવો [illegible]નોહ થાય તો જમીનદાર પણ જવાબદાર થાય છે જમીનદાર ઘણે દુર પલે નહેતો હો[illegible] અને હંગામો વગરે એકાએક થાય તો તે જવાબદારીથી છુંટો થઇ શકેછે (કરી. પ્ર. ૧૦[illegible]

૧૫૬ જો કોઇ શખસના ફાયદાને સારૂ અથવા તેની વતી, કાંઈ હંગામો કર[illegible]માં આવે અને જમીન બાબત તે હંગામો થાય તે જમીનને તે શક્ષ માલીક અથવા કબજેદર હોય અથવા તે જમી[illegible]માં અથવા જે કાંઇ તકરાર ઊપરથી તે હંગામો થયો હોય તે તકરારની બાબતમાં કાંઇ હકનો તે શખસ દાવો કરતે [illegible]ય અથવા તેમાંથી તે શક્ષને કાઇ ફાયદો ગયો હોય અથવા [illegible]ણો કાંઇ ફાયદો કબુલ કરયો હોય તો તે શક્ષ મુખતીઆર અથવા કારભારીને દંડની શી[illegible]ક્ષા ઠરાવવામા આવસે; પણ ક્યારે કે જો તે મુખતીઆર અથવા કારભારી, ને હંગામો થવાનો સંભવ, અથવા તે હંગામો જેથી થયો હાય તે કાયદા વીરૂધ મંડળી મળવાને સંભવછે એમ માનવાનુ તેને કારણ છતાં તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવાને તથા તે હંગામો બંધ પાડવાને અને તે મંડળીને વીખેરી નાખવાને પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહી લગાડે તે..

જે માલીક અથવા કબજેદરના ફાયદાને સરૂ કાઇ હંગામો કરવામા આવે તે શખસના અખતીઆરની જવાબદારી.

૧૫૭ જે માણસ પોતાના કબજા કે હવાલા માહેના અથવા પોતાના અખતીઆર તળેના કોઇ ઘર કે જગામા કોઈ શખસોને રાખે, આવવા દ[illegible] અથવા એકઠા કરે અને ને એવુ જાણીને કે કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીમા સામીલ થવાને અથવા સંગભુત થવાને એ શ[illegible]ખસોને પઈસા આપવા કરીને અગર કોઇ બીજીરીતે રાખેલા છે. અથવા પઇસા આપવા કરીને અથવા કોઇ બીજી રીતે રાખવાનાછે તો તે [illegible]

કોઇ કાયદા વીરૂધ મંડળીને સારૂ પઇસા આપવા કરીને રાખેલા સખશોને ઘરમા રાખવા.

ની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામા આવશે.

કોઈ કાયદા વીરૂધ મંડળી માં સામીલ થવા સારૂ પઈસા લેવા અથવા ભાડે રહેવું.

૧૪૮. ૧૪૧ મી કલમમાં લખેલા કામો માંહેલા કાંઈ પણ કામ કરવાને અથવા તેવાં કામાં મદદ કરવાને જે માણસ પઈસ લેવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રહે, અથવા પઈસા લેવા કરીને કે કોઈ બીજી રીતે રહેવાનું કહે અથવા રહેવાની કોશીશ કરે તે માણસને છ મહીનાનાં મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામા આવસે અને ઊપર લખ્યા પ્રમાણે પઈશા લેવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રહયા પછી, જે માણસ જીવ લેનારૂ કાઈ હથીઆર

હથીઆર બંધ થઈને ફરવુ

અથવા જે મારેથી સામા માણસનો પ્રાણ જાય એવી કાંઈ વસતુ સાથે લઈને ફરે અથવા ફરવાનું કબુલ કરે કે કહે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

બખેડો.

૧૫૯ જયારે બે અથવા વધારે સખસો કોઈ જાહેર જગામાં મારા મારી કરીને લોકની સુલેહમા ગડબડ કરે, તીયારે, તેઓએ તે "બખેડો" કરયો એમ સમજવું.

બખેડો કરવાની શીક્ષા.

૧૬૦ જે માણસ બખેડો કરે તેને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એકસો રૂપીયા સુધીની દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બખેડો અટકાવવા માજીસ્ટરેટનો અખીકાર કી. પ્રા. કો કલમ ૫૧૮.

બાબ ૯ મો.

સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ સબંધી ગુનાઓ બાબત.

૧૬૧ જે માણસ સરકારી નોકર હોય અથવા સરકારી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો

કાંઈ સરકારી નોકરીના કામ સબધી કાયદેસર મહેનતાણા સીવાય કોઈ સરકારી નોકરે કાંઈ બીજો અવેજ લેવો.

હોય તે માણસ પોતાના હોદાનુ કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા અથવા પોતાના હોદાને અમલ ચલાવવામા કોઈ શક્ષની ઊપર મહેરબાની અથવા નારાજી કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા અથવા હીંદુસતાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પરેસીડેનસીની સરકારની જોડે અથવા કોઈ લેફટી નેંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઈપણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી હોદા સંબંધી કોઈ શક્ષને માટે અથવા કોઈ શક્ષની વીરૂધ કાઈ વગ ચલાવવાના અથવા વગ ચલા

ગાની કોસીસ કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં કોઈપણ સક્ષ પાસે લેવા બાજી કાંઈ સબબને માટે કાયદેસર મેહેનતાણાં સિવાય બીજો કાંઈ અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોસીસ કરે તો ત્રણ વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—"સરકારી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો હોય" અગર કોઈ રી નોકર થવાની ઊમેદ રાખતો ન હોય અને તે બીજાઓને એમ સમજાવે કારી નોકરી મળવાના છે અને તીયરે હું તમારૂ કામ કરી આપીશ અને એ ઓને ઠગીને કાંઈ અવેજ મેળવે તો તે ઠગાઈનો ગુનેગાર થઈ શકે પણ તે મમાં બીયાન કરેલા ગુનાનો તકસીરવાર ગણાય નહી.

"અવેજ" અવેજ શબ્દ વડે એકલા પઇસાજ અથવા જેની કીમત પઇસા કે એવો અવેજ સમજવો નહી.

"કાયદેસર મેહેનતાણું" કાયદેસર મેહેનતાણું" એ શબ્દોવડે કોઈ સરકારી નોકર જે મેહેનતાણું કાયદા મુજબ માગી શકે તે મહેનતાણુંજ સમજવું નહીં પણ જે સરકારની તે નોકરી કરતો હોય તે સરકારની તેને જે જે મહેનતાણું લેવાની પરવાનગી હોય તે સઘળા મેહેનતાણાનો તેઓમાં સમાવેશ થાયછે.

"કરવાનું કારણ અથવા બદલો" કોઈ શખસ જે વસતુ કરવાનો ઇરાદો રાખતો ન હોય તે વસતુ કરવાના કારણ દાખલ અથવા જે વસતુ તેણે કરી ન હોય તે વસતુ કરવાના બદલામાં કાંઈ અવેજ લે, તો તે શબ્દેમાં દાખલ થાય છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક મુનસફ અ એક સરાફ જ ની તરફનું હુકમનામું કરી આપવાના બદલામાં પોતાના ભાઈ ક જના પાસે જ ની પહેડીમા એક જગા અપાવે તો અ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) એક કુમક કરનારા રાજાના દરબારમાં રેસીડેંટના હોદાપર છતાં તે રાજાના દ પાસેથી અ એ લાખ રૂપીઆ લે અને એમ નહી માલમ પડે કે પોતાના હોદાનું લાગુ મુકરર કામ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા ... ... માટે બરીટીશ સરકારની સાથે કાંઈ મુકરર બાબતમા વગ ચલાવવા અથવા ... ની કોશીશ કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલમા અ એ ઊપલી રકમ ... એમ માલમ પડે કે પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામાં તે રાજાની ઊપર ... ની રાખવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અ એ તે રકમ લીધી તો અ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ક) કોઈ સરકારી નોકર અ જને એમ ખોટુ સમજાવે કે સરકારની સાથે મારા

થકથી તને બેનાબ મળ્યો અને એમ કરીને તે ચાકરીના બદલામાં જ તેને કંઈ નાણું આપે એમ કરે, તો એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો લાચ અગર જે લાંચ તરીકે આપવાનો ઇરાદો હોય તે હેતુથી ફકત બને છે પછી ગમે તો તેને લીધે કાયદા વીરૂધ કાંઇ કામ ન કરયું હોય કે કાંઈ કરવા કસુર ન કરી હોય, જે કેદીને બીજે દીવસે ફાસી દેવાનો હુકમ હોય તે ના દોસતદારો પાસેથી લીધેલો નજરાણો પણ જો તે કાંઇ હોદાનુ કામ જેને સારૂ કાયદેસર કંઇ બદલો ન લેવાય તેવુ કાઈ કામ કરવાના અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામા લીધો હોય તો તે ગુનો છે. આવી સમજથી તે લીધેલો હોવો જોઇએ એમ જરૂર નથી કે જે કામ બજાવવાને તે નજરાણો લીધો હોય તે કામ બજાવવું જ જોઇએ જો તે લાચ આપવાના ઇરાદાથી આપીયો હોય અને તે લેનાર શખસ એવો ઇરાદો જાણ્યું છતાં તે લઇને રાખેતો તે ગુનો થયો અને લાચ લીધાનું અનુમાન એટલુ મોટુ છે કે કોઇ સરકારી નોકર જે શખસને તેના ખાતાની સાથે વારેઘડીએ કામ રહેલુ હોય તેની પાસેથી કાંઇ નજરાણો ચોખી દાનતથી લેઇ શકે એવો એક દાખલો ધારી શકાતો નથી, કલમ ૧૬૫ મુજબ માતર નજરાણો લેવો એજ ગુનો બને છે આપનાર ને લેનારનાં કારણની સાથે કાંઇ નીસબત રાખતો નથી.

સરકારની મંજુરીઅત સીવય પોતાના હોદા ઊપરથી ખસેડી ન શકાય એવો કોઈ સરકારી નોકર અથવા કોઇ જડજની ઉપર સરકારી નોકર અથવા જડજ દાખલ કોઈ ગુનાહનુ તહોમત મુકવામાં આવે તો તે સરકારી નોકર અથવા જડજ ઉપર તે તહોમત બાબતની ફરીઆદ સાંભળવી નહી પણ સથાનીક સરકારની અથવા સથાનીક સરકારે અખતીઆર આપેલા કોઇ અમલદારની મંજુરીયત હોય તે અથવા જે કોરટ અથવા બીજા અધીકારી તાબે તે જડજ અથવા બીજો સરકારી નોકર હોય અને તેવી ફરીઆદ ચલાવવા બાબત મંજુરીઅત આપવાનો જેનો અખતીઆર હદમા રાખવાને અથવા પાછો રાખવાને સરકાર યોગ્ય ધારે નહીં તેવી કોઇ કોરટ અથવા બીજા અધીકારીની મંજુરીઅત હોય તો તે તોહોમત બાબતની ફરીઆદ સાંભળવી નહીં સને ૧૮૭૫ નેઃ આ ૧૦ ક. ૧૪૨.

"સરકારની મંજુરીયત શીવાય હોદા ઉપરથી ખસેડી ન શકાય" એ શબદો પાછળ લખેલા "સરકારી નોકર" એ શબદનેજ ફકત લાગે છે એટલા માટે દીશટ્રીક મુનસફ ઉપર જડજ તરીકે આ કલમ મુજબ મંજુરીઅત વગર કોઈ ફરીઆદ બાબત કામ ચલાવી શકાય નહીં. (મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલાંગ વાલમ ૬ પાનુ ૨૧.)

જે કોરટ અથવા અધીકારીને એ જડજ અથવા ન ખસેડી શકાય તેવો સરકારી નોકર તાબે છે તે કોરટને તથા અધીકારીને આવી રીતની ફરીયાદી ચલાવવાની મંજુરી આપવા અથવા હુકમ કરવા અખતીઆર આપે છે તેમાં એમ લખુ નથી કે, એ અખતીયાર આપવો જોઇએ પણ તે અખતીઆર જો હદમાં રાખો ન હોય

છો રાખ્યો ન હોય તો તે છેજ એટલા મા
રાખી હોય તો તેવો અખતીઆર છે (મુ
નો કાંઈ ઠરાવ નથી કે એ મંજુરીઆત લખી
નો હુકમ અથવા મંજુરીઆત લખીતવાર આપી હોય અને
નું સારૂ તો પણ એ વાત કાંઈ કાયદા પ્રમાણે હુકમી નથી
મા વાલ્યુમ ૭ પા. ૫૮.)

રેવનીયુ કામદાર લાંચ લે તો સને ૧૮૨૭ ના આકટ ૧૬ ની
૪ તલાટી તથા પટેલને સારૂ સને ૧૮૩૧નો આકટ ૧૫ મોજણીદાર લાંચ લેતો સને૧૮૨૭
ના કાયદા ૧૭ ની કલમ ૧૬ રકમ ૧—૨—૩—૫ મુજબ થતા ઇનટર પીટીશન તા૦૨૯
સપટેંબર સને ૧૮૪૦ ઇનામ કમીટીવાળા લાંચ લેતો સને ૧૮૬૩ નો મુંબાઈ આકટ ૨ની
શાત જુઓ રેલવે ખાતાના નોકરોને સને ૧૮૬૭ ના ૩૧ મા આકટની કલમ ૧—રૂથી સ
રકારી નોકર ગણેલા છે તેથી પેનલકોડ કલમ ૧૬૧ થી ૧૬૫ સુધી લાગુ પડી શકે છે
સરકારી નોકરોની ફરીયાદને સ્ટાપની માફી છે કોરટ ફી આકટની કલમ ૧૯ની રકમ ૧૮
મી જુઓ,

(ક) નામના એક પોલીસ અમલદારને એક ફોજદારી કોરટમાં પોલીસે તપાસ કરે
કેસની ડાયરી વાચવાને અને તજવીજ થતી વખતે તહોમતદારોને અને સાક્ષીઓને હ
જર રાખવા નીમેલો હતો. એક ચોરીના કેસમાં તહોમતદારોને ગુનેહગાર ઠરાવવામાં આવી
યા અને મુદામાલ ફરીઆદીને સોંપી દેવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો એ મુદાના માલમાંથી
એ પોલીસ અમલદારે કાંઈ પઈસા માગીને લીધા તે કાંઈ આ કલમ ૧૬૧ પ્રમાણે ઇના
મ તરીકે નહી પણ એક દસતુરી તરીકે લીધા તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે (ક) આ કલમ
પ્રમાણે ગુનેગાર નથી કલમ ૧૬૫ પ્રમાણે ગુનેગારછે કેસરેહીદ વીરૂધ કાલતાપ્રસાદ ૧ ઈ.
આ. રી. (અલહાબાદ) પ્ર. ૫૨૦.

એક કાનસ્ટેબલ અને બીજા શક્ષો જુગારીને પકડવા એક ઘરમાં પેશે જુગારીને પ
કડી તેમની પાશેથી કાંઇ નાણું લેઇ તેમને છુટા મુકે તો તેમણે ગરહપરવેશ અને જબરા
ઇથી કઢાવવાનો ગુનોહ કરયો કહેવાય નહી. કાનસ્ટેબલે આ કલમ પ્રમાણે અને બીજા શ
ખસોએ તેમા મદદગારીનો ગુનોહ કરયો ગણાય. સરકાર વીરૂધ મહમદ હુસેન કો. ઈ.
ડી. પ્ર. ૩૪૧.

પ્રીનસીપલ સદરઅમીન જે ફેંસલો કરે તેમાં પોતાનો વગ ચલાવવા માટે કોઈ સીરસ
તેદાર કાંઈ લાચ લેનો આ કલમ પરમાણે ગુનો પુરણ થઇ ચુકયો ગણાય. શી
ગ ચલાવ્યો કે નહી તે અગતનું નથી કેમકે આ કલમ ૧૬૧ માં ખુલી રીતે
કે—કોઇ સખસ કાઇ કામ કરવાનો ઇરાદો રાખનો ન હોય તે કામ કરના માટે
વીરૂધ મેહેનતાણુ લે કીંવા જે કામ પોતે કરયું ન હોય તેનમાટે કાઈ ઇનામ
ગુનેહગારછે. રાણી વી. કાલીચરણ સીરસ્તેદાર કો. ઈ. ડી. પ્ર. ૩૪૧.

આ કલમ વીરૂધનો ગુનો માહોમાહે મ ડી વાળી શકાય નહી ક્રો. ઇ ઈ. ડા. પ્ર.

કોઇ સીપાઇને પરોશેસ ફીમાથી કાઇ દર પરમાણે પગાર હોય સરકાર તરફથી પગાર ન હોય તો, પણ જો તે લાંચ લે તો તેણે સરકારી નોકર તરીકે લાંચ લીધી થાય અને કલમ ૧૧ ની રૂકમ ૯ મી પરમાણે તે સરકારી નોકર કહેવાય રાણી વીરૂધ કરીશનંદાસ ક્રો. ઈ ડા પ્ર. ૩૪૨.

આ કલમ પરમાણેનો લાચનો ગુનોહ સબીત થાય તીયારે લીધેલા પઇશા પાછા આપવાનો હુકમ કરવમાં આવે એ કાંઈ આ ગુનાની મહતા પરમાણે યોગીય સજા નથી મોતીલાલ છે તાપા દીયા ક્રો. ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૨.

જુરીના માણસને એક જણે લાચ આપવાનુ કહયું તેથી તેના (રૂપઇઆ ૧૦૦૦) દંડ કરયા તે વીયાજબી ગણવામા આવીયું છે રાણી વીરૂધ બાવાલચંદર ખીલવાળ. ક્રો. ઈ. ડા .પા. ૩૪૧.

એક જોઇંટ માજીસતરેટે પોતાના તાબાના નોકરને આ કલમ પરમાણે સજા ઠરાવી હોય તેમજ તેને બરતરફ પણ કરયા હોયતો તે વ્યાજબીછે એવુ ઠરયુછે. સરકાર વીરૂધ ચંદર કુમારસેન ક્રો ઇ. ડા. પા. ૩૪૧.

એક પોસન ખાતાના નોકરે એક જણને પેનસન આપવાનો વીચાર ચાલતો હતો અને જે વીચારમાં તેને નોકર રાખીયો હતો તેણે એ પેનસન લેનારને ગુપત ભાશામાં એવું કહયુ કેમને કાંઈ આપો તો પેનસનનો આકડો વધારે કાવી આપુ. આમ કરવા પેનસન લેનારે ના પાડી જેથી ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ નોકરે લાચ લેવાની કોસીસ કરી કહેવાય વળી એવુ ઠરાવવામાં આવ્યું કે લાંચ લેવાની વાત ખુલા શબદો કરવાની અગત્ય નથી ગુપત ભાશામાં થઈ હોય તોપણુ ગુનોહ સંપુરણ થાયછે કેસરેહીંદ વીરૂધ બાલ દઓશે હાઈ. ર ઇ. લા. રી. (અલહાબાદ) પા. ૨૫૩.

૧૬૧. લાંચના અથવા કાયદા વીરૂધ ઊપાયથી કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનું કોઇ કામ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામ; તે સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઇ સખસની ઊપર મેહેરબાની અથવા ઈતરાજી કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં હીદુસતાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે અથવા કોઇ પરેશીડેનસીની સરકારની જોડે, અથવા કોઇ લીફટેનંટ ગવરનરની જોડે. અથવા કોઈ પણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી હોદા સબંધી કોઇ સખસને માટે અથવા કોઇ સખસની વીરૂધ વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશોશ કરવાને લલચાવવાના કારણુ દાખલ અથવા બદલામા જે માણસ કોઇ પણ સખસ પાસે પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ પણ સખસને માટે કાંઈ પણ અવેજ લે અથવા મેળવે અથ

કોઇ સરકારી નોકરની સાથે લાચના અથવા કાયદા વીરૂધ ઉપાયથી વગ ચલાવવા માટે કાઇ અવેજ લેવો.

વાને કબુલ કરે અથવા મેળવવાને કોશીશ કરે તે માણસને
ની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની. અથવ
કરવામા આવશે

ટીકા.

જે અવેજ લીધીનું કીંવા લેવાની કોશીશ કરયાનું તોહોમત હોય તે અવેજ કયા સખસ કીવા સખસો પાસેથી લીધો અને કયા સરકારી નોકર પાશે વગ સલાવવા માટે તે લીધો એવો પુરાવો ન હોય તો તોહોમતદારને આ કલમ પ્રમાણે સજા થઇ શકે નહી. ૭ વી. રી પ્ર. ૬૯

જે શખસ પોતા માટે કીંવા બીજા કોઇ સખસો માટે કોઈ સરકારી નો સરકારી કામ કરવા માટે ગેરવાજબી કીંવા ખરાબ ઇલાજોથી એ કરને લલચાવવા માટે કાઈ અવેજ લેતો તેણે આ કલમ ૧૬૧ પ્રમાણે સજા થ પણ આ કલમ ૧૬૨ પ્રમાણે સજા થાય. ૩ વી. રી. પ્ર. ૧૦

૧૬૩. પોતાનો ખાનગી વગ ચલાવીને કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાનાં કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા તે સરકારી નોકરને પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામા કોઇ શખશની ઉપર મેહેરબાની અથવા ઈતરાજી કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવાં બદલામાં અથવા હિંદુશતાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે અથવા કોંઈ પરેસીડેન્સીની સરકારની જોડે અથવા કોઇ લેફટીનેંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઇ પણ સરકારી નોકરની જોડે તેના સરકારી હોદા સંબંધી કોઇ શખસને માટે અથવા કોઈ શખસની વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશીસ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં જે માણસ કોઈપણ સખસ પાસે પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ મા કે કાંઈપણ અવેજ લે, અથવા મેળવે અથવા લેવાને કબુલ કરે અથવા મેળવવાની કોશીસ કરે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધોની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા બન્નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

(હાંસિયામાં: કોઇ સરકારી નોકરની સાથે પોતાના વગ ચલાવવા સારૂ કાંઈ અવજ લેવો.)

દ્રષ્ટાંત.

કોઈ વકીલ કોઈ જડજની આગળ કોઈ મુકદમામાં તકરાર કરવાને કાંઈ ફી લે તે; સરકારને કાંઇ અરજી કરવી હોય અને તેમાં અરજદારની ચાકરી તથા તેના દાવાનુ બીમાન કરવુ હોય તે અરજીની બીના બરાબર ગોઠવવા સારૂ તથા તે અરજી સારૂ કોઈ માણસ કાંઈ અવેજ લે તે; કોઈ તકસીરવાર ઠરેલા માણસના પક્ષ રાખેલો મુખ્તીઆર જે તે માણસને ગેરવાજબી રીતે તકશીરવાર ઠરાવેલ દાવવાને સરકારની આગળ કાંઇ મજકુર લખીને રજુ કરે તે,— એ શખ્સો આ કલમાં દાખલ થતાં નથી કેમ કે તેઓ પોતાનો ખાનગી 'વગ ચલાવતા અથવા હોતા નથી.

સરકારી નોકર ઉપર બી માન કરેલા ગુનાઓમાં મદદગારી કરે તેને શીક્ષા.

૧૬૪ કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય તેની બાબતમાં ઉપલી બે કલમો મ[illegible] યાન કરેલા બે ગુનાઓ માહેનો ગમે તે ગુનોહ કરવામાં[illegible] વે અગર તે ગુનાહમા મદદગારી કરેતો તે માણસને ત્રણ[illegible] સની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની [illegible] દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક સરકારી નોકર છે તે અ નો વકુ બ અ ની પાસે કોઇ મુકરર શખસને કાંઇ જગા અપવાનું અ ને કેહેવાના કારણ દાખલ કાંઇ નજરાણું લે અને અ બ ને તે લેવામા મદદગારી કરે તો બ ને એક વરશની મુદત સુધીની દની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા થઇ શકે અને અ ને તરણ વરસની મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા થઇ શકે.

કોઇ સરકારી નોકરની આગળ કાંઇ મુકદમો અથવા મામલો ચાલતો હોય તે મધે નીસબત રાખનારા કોઇ સખસ પાશેથી તે સરકારી નોકરે વગર કીમત આપે કાંઇ કીમતદાર વસતુ લેવું.

૧૬૫ કોઇ સરકારી નોકર જે મુકદમો અથવા મામલો ચાલતો હોય અથવા ચાલવાનો હોય અથવા જે મુકદમો કે મામલો પોતાના અથવા પોતે જે સરકારી નોકરને તાબે હોય એવા કોઇ સરકારી નોકરના હોદાના અમલની સાથે નીસબત રાખતો હોય એવા કોઇ મુકદમામાં કે મામલા મધે જે શખસનુ કાંઇ લાગતુ વળગતુ હતુ અથવા છે અથવા થવાનો સંભવછે એમ તે જાણતો હોય તેવા કોઇ શખસની પાશેથી અથવા એ પરમાણે લાગતું વળગતુ હોય તેવા સખસની સાથે જે સખસનો કાંઇ સંબંધ અથવા સગપણું છે એમ તે જાણતો હોય એવા કોઇ શખસ પાસેથી તે સરકારી નોકર કીમત આપીયા વગર અથવા પોતાના જાણ્યાં મુજબ ઓછી કીમત આપીને પોતાને માટે અથવા બીજા કોઇ સખસને માટે કાંઇ કીમતી વસતુ લે અથવ મેળવે અથવા લેવાને કબુલ કરે અથવા મેળવવાની કોશીસ કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીકશા કરવામા આવશે.

દ્રશ્ટાંતો.

(અ) અ એક કલેકટર છે તેની આગળ જમાબંધી બાબતનો એક જ નો મુકદમો ચલે છે. હવે જ નું એક ઘર અ ભાડે લે અને એવો બદોબસ્ત થાય કે અ એ દર મહાને પચાસ રૂપીઆ આપવા, અને તે ઘર એવુ છે કે અગર તે સદ્દ સુધબુધીએ થયુ હોય તો અ એ દર મહીને બસે રૂપીઆ આપવા પડે, તો અ એ જ પાસેથી પુરી કીમત આપા વીના કીમતી વસતુ મેળવી એમ સમજવું.

(બ) અ એક જડજ છે તેની કોરટ મધે જ નો એક મુકદમો ચાલે છે તે જની [illegible] બજારમા સરકારી પ્રામીસરી નોટો વધારે ભાવે વેચાય છે એવી વખતે ઓછે [illegible]

કોઈ સરકારી પ્રામીસરી નોટો ખરીદ કરે તો [illegible]

આપ્યાં વીના કીંમતી વસ્તુ મેળવી એમ સમજવું.

(ફ) જ ના ભાઈને ખોટી સહેદી આપવાના તોહોમત [illegible]

તેરેની આગળ લઈ ગયા છે હવે કોઈ બેંકના શેર બજારમાં ઓછે ભાવે [illegible]

[illegible] વખતે બ તે બેંકના કાઈ શેર જ ને વધરે ભાવે વેચે અને તે ભાવે [illegible]

[illegible]ને ન શેરના નાણા ભરે તો બ એ એ રીતે મેળવેલા નાણાંને તેણે પુરી [illegible]

ના લીધેલી કીમતી વસ્તુ સમજવી.

કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી કોઈ સરકારી નોકરે કાઈ કાયદાનો હુકમ ન માનવો.

૧૬૬ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેણે પોતાના સરકારી[illegible] મ ચાલવું એ બાબતનો કઈ કાયદાનો હુકમ[illegible] ઝાને ન માને, એવા ઈરાદાથી કે તે ન માન[illegible] સને કોઈ નુકશાન કરવું, અથવા તેથી કાઈ નુક[illegible] વો સભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન[illegible] ની અથવા દંડની અથવા એ બન્નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત

જ ની તરફનું એક ઈનસાફદારની કોરટે હુકમનામું કરી આપુ હોય તે હુકમનામુ [illegible]ર કરવા સારૂ તે બજાવવામાં કાઈ મીલકત જપ્ત કરવાનો કાયદાએ બ અમલદારને [illegible]કમ કરયો હોય, તે કાયદાનો હુકમ બ જાણી બુઝીને ન માને અને તે એમ જાણ[illegible] [illegible]તો હોય કે હું એ હુકમ નહી માનીશ તેથી જ ને નુકશાન થવાનો સભવ છે તો બ[illegible] [illegible] આ કલમમાં બયાંન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કાયદા બાહારના કરેલા માજીસટરેટના હુકમને આ કલમ લાગુ નથી (મુબાઈ હાઈ કોરટ નાવિડા બુક પ્રસ્ટ ૧૭૧—૧૭૩)

જે કાયદો કીવા કલમ ન માનો તે તોહોમતમાં બતાવવું જોઈએ ર વી. રી પ્ર૧૦[illegible]

ઈનાસંફ ખાતાના અમલદારો નીષ કપટ પણે જે કામ કરે તે માટે તેનો બચ[illegible] [illegible] છે પણ તેમાં આવી જોઈતી સંભાળ લીધા વગર કાંઈ કરા કરે તો તેના પરીણામ માટે તેઓ જવાબદાર છે. (કરી. પ્ર૧૦૯)

નુકશાન કરવાના ઈરાદથી કોઈ સરકારી નોકરે કઈ ખોટો લેખ બનાવવો.

૧૬૭ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અને તેને પોતાના સરકારી ઓહદાના જોર[illegible] કાંઈ લેખ તઈઆર કરવાનું અથવા તેનો તરજુમો કરવ[illegible] સોંપ્યું હોય તે માણસ પોતે જેને ખોટી જાણતો અથવા [illegible] નતો હોય એવી રીતે તે લેખ બનાવે અથવા તેનો તરજુ[illegible] કરે એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરીને પોતે કોઈ સખસનું નુકશાન કરવું અથવા તેમ કરવ[illegible] પોતાથી કોઈનું નુકશાન થાય એવો સભવ છે એમ જાણ્યા છતા તો તે માણસને [illegible] વરસની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા [illegible] બન્નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

કોરમાં તરજુમો કરનારે એક હોજદારી કેસમાં કેદી છુટી જાય તે માટે સ પળા દસતાવેજનો ખોટો તરજુમો કરયો તેમાં ઠરાવવમાં આવ્યું કે તેને આ કલમ પ્રમાણે સજા થાય નહિં પણ કલમ ૨૧૮ પ્રમાણે સજા થાય ખરેખર તરજુમો કરવા તેણે સોગન લીધા હોય તો તેને કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે સજા થાય. (કરી પ્ર. ૧૧૦).

આવો તરજુમો કરવાથી નુકશાન થશે એવું એ સરકારી નોકર આગળથી જાણતો હતો કિંવા એવો તેનો ઇરાદો હતો એવું શાબીત થતા સુધી તે હોમતદારને આ કલમ પ્રમાણે સજા થાય નહિં. ૫ અ હા. રી. પ્ર. ૧૨૫.

સરકારી નોકરે કાયદા વીરૂધ વેપાર કરવો. ૧૬૮ જે માણસ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદાને લીધે કાયદા મુજબ જેની વેપાર નહીં કરવાની ફરજ હોય તે માણસ જો વેપાર કરે તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

નોકર લોકોએ કોઇ પ્રકારનો વેપાર કરવો નહીં અથવા તેમાં ભાગીદાર થવું નહીં એવું સને ૧૮૨૭ના કાયદા ૧૬ કલમ ૭—૧૧માં લખ્યું છે વળી સરકારનો સાકયુલર નંબર ૪૦૫૪ તા૦ ૨૯ ડીસેમબર સને ૧૮૬૬ નીચે પોલીસ કમીશનરનો તા૦ ૪ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ નંબર ૫ નો થયો છે.

ગામના પટેલને આ વાત લાગુ થતી નથી દક્ષિણ પરાંતના રેવેનીયુ કમીશનરે સરકારમાં કરેલા રીપોટ ઉપરથી ખુલાસો થઈ સરકયુલર નંબર ૮૯૬ તારીખ ૮ સપટેમબર સને ૧૮૫૧ નો થયો છે.

સરકારી નોકરે કાયદા વીરૂધ કોઇ મીલકતની ખરીદીમાં માગણી કરવી. ૧૬૯ જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદાને લીધે કાયદા મુજબ જેની કંઇ મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી નહી કરવાની ફરજ હોય, તે માણસ જો પોતાને નામે અથવા બીજાને નામે અથવા બીજાઓની સાથે રહીને કે ભાગમાં તે મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તે મીલકત ખરીદ થઇ હશે તો તે સરકારમા જપત કરવામા આવશે.

કોઇ સરકારી નોકરનો વેશ લેવો. ૧૭૦ જે શખસ પોતે અમુક ઓધાપર નથી એમ જાણતાં છતાં સરકારી નોકર દાખલ તે હોદાપર હોવાનો ઢોંગ કરે અથવા તે ઓધા પર હોય એવા કોઇ બીજા સખસને વેશ લે અને તે વેશ લઇને તે ઓધાથી કરતો હોય એવી રીતે કાંઈ કામ કરે અથવા કામ કરે

વાની કોરટીસ કરે તે શખ્સને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૭૧ જે માણસ સરકારી નોકરોના અમુક વરગનો નહી છતાં તે વરગના સરકારી નોકરોના પોશાક જેવો પોસાક પહેરે અથવા તેઓની નીશાની જેવી નીશાની સાથે રાખે એવા ઇરાદાથી કે તે માણસ સરકારી નોકરોના તે વરગમાંનો છે એમ મનવામાં આવે અથવા એમ માનવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણતા તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

(હાંસીઆ પર: કોઈ સરકારી નોકર જેવો પોશાક પહેરતો હોય અથવા તેવી નશાણી સાથે રાખતો હોય તેવો પોશાક પહેરવા તેવી નશાણી દગાના ઇરાદાથી પેહરવી અથવા સાથે રાખવી.)

ટીકા.

પોલીસ કમીસનનો નંબર ૬૩ તા૦ ૧૧ જાનેવારી સને ૧૮૬૫ નો સરક્યુલર ... ની ચપરાશો રાખવા બાબતછે.

બાબ ૧૦ મો.

સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીયારના તીરસકાર બાબત.

૧૭૨. જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહોદાના જોરથી સમન અથવા નોટીસ, અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીયાર હોય એહેવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલો સમન; અથવા નોટીસ અથવા હુકમ પોતાને ન પોહોચાડાય એટલા માટે જે માણસ નાશી જાય તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાચશેં રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બનેની, શીક્ષા કરવામા આવશે. અથવા અગર તે સમન નોટીસ. અથવા હુકમ જાતે અથવા મુખતીયારની મારફત કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં હાજર થવા બાબતનો અથવા કાઈ લેખ હાજર કરવા બાબતનો હોશે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

(હાંસીઆ પર: કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી પયેલો સમન કે હુકમ ન પોહોચે એટલા માટે નાશી જવુ.)

ટીકા.

બંગાળામાં એમ ઠરાવ થયો છે કે કોઈ સખસ તેના ઉપર માજીસતરેટે કાઢેલું વારંટ તેને નહી પોચાડાય એટલા માટે નાશી જાય તો તે શીક્ષાને લાએક નથી (મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગ તા૦ ૨૧ એપ્રીલ સને ૧૮૬૬) એ વારંટ સમન નથી તેમ નોટીસ પણ નથી અને તેમાં જે હુકમ લખેલો છે તે તે અમલદારના નામનો ... જે સખસની હાજરીની જરૂર છે તે સખસના નામનો નથી. આવે પ્રસગે સને ...

...ની કલમ ૧૮૩—૧૮૪ મુજબ ચાલવાનું છે અને સારકુ કલમ મુજબ કહેલું ...ામું ન માનનારને સાર કલમ ૧૪૭ મુજબ શીક્ષા થઇ શકશે રેવન્યુસાવીસ એનડ ...૦ રીપોટ કલકતા ક્રીમીનલ રૂલીંગ્ર વા૦ ૧ પા૦ ૬૧.)

હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના દસમા બાબમાં કહેલા ગુનાઓને આ આકટની કલમ ૪૩૫ અથવા ૪૩૬ લાગુ નહી હોય (પીનલકોડની કલમ ૧૭૫—૧૭૮—૧૭૯—૧૮૦ અથવા ૧૮૮ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી) તેના કોઈ પણ ગુનની ફરીઆદ કોઈ ફોજદારી કોરટમાં મંજુરીઆ૦ વગર અથવા તેની અંદર લાગતા વળગતા સરકારી નોકરની અથવા તે નોકરના ઉપરી હોદેદારની ફરીઆદ શીવાય સાભળવી નહીં આ કલમમા કરેલી મના સને ૧૮૬૦ ના આકટ ૪૫ ની કલમ ૧૮૮ અને ૧૯૦ માં બીયાન કરેલા ગુનાઓને લાગુ નથી. (સને ૧૮૭૫ના આકટ દસની કલમ ૪૬૭ તથા સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૩૪).

કલમ ૪૬૭-૪૬૮-૪૬૯ મી માં કહેલી મંજુરીઅત સાધારણ રીતે બતાવી સહાય તોમતવાળાના નામની જરૂર નથી (સને ૧૮૭૨ ના આકટ દસની કલમ ૪૭૦ આ કલમ મુબાઇ હાઈ કોરટ રીપોરટસ ક્રમીનલ કેસીસ વા. ૫ પાને ૩૮ માં આવેલ મુકદમાના ઠરાવને રદ કરતી દેખાય છે.

મંજુરી આંપ્યા વગર કામ ચલાવવું નહીં તેની મતલબ એજ છે કે ગુનહો બનો છે કે નહીં તે મંજુરી આપવાવાળી કોરટે અથવા જે કોરટ વીરૂધ એવો ગુનહો થયો તે કોરટ સારી પેઠે વિચાર કરી જુએ અને એટલા માટે જ્યા એ પ્રમાણે સરી પેઠે વિચાર થયો હોય પણ માત્ર મંજુરીનો હુકમ કરયો ન હોય તો એટલા ઉપરથીજ એ મંજુરી આપી નથી એવુ ગણાય નહીં ૧૬ વી. રી પ્ર. ૬૭ મહમદ હુસેન એની મંજુરી વગર કામ ચલાવવું નહીં તેની બીજી અને મુખ્ય મતલબ એજ છે કે લોકો તેમના દુશમનને ખોટા તોહોમત મુકી હેરાન કરી કોરટમા ઘસડે નહીં ગ.રસ રી. પ્ર. ૪૦૭ રાધનાથ બેન ૨૭. આ કલમ પ્રમાણે જે મંજુરી આપવી તેમાં કહી કોરટ વીરૂધ કયારે કોણે કયો ગુનહો કરયો તે બતાવવું જોઇએ. કયો ગુનહો થયો છે તેની સાધારણ વ્યાખ્યા આપવી એવી વાખ્યા ન આપી હોય તો મંજુરી ગેર વ્યાજબી થતી નથી ૧૧ મુ. હ', રી. પ્ર ૬૪ બાલા સીતારામના ફરી તપાસના કામમા. મંજુરી આપતા પહેલાં તહોમતદાર વીરૂધ સારો પ્રાધમીકશી આ કેશ સાબીત થયો છેકે નહીં તે કોરટે જોવું જોઇએ ૨ અ. હા. રી, પ્ર ૩૧૮ નવારસ અહમદ અલીખાંનના કામમા. આ કલમમા આવેલો અધીકાર ઘણીજ સાવચેતીથી વાપરવો જેઇએ તહોમતદાર જે હકીકત કહે તે સામટી લેતા તેને ખરી ગણવામાં આવે તેમાની થોડી ખોટી માનવામાં આવે તો તેટલા માટે તેણે ગુનહો કરયો કહેવાય નહીં ૬ વી. રી પ્ર. ૧૧ પુરશમના કામમા કોરટ પોતાની મેળે ફરીઆદ ન કરેતો જે પક્ષકારને નુકશાન થયું હોય તે મંજુરી મળવા માટે અરજ કરે અને મ—

…રી મળી શકે ૮ વી. રી. પ્ર. ૭૪ ઊતમ નારાયણ શીંગના કામમાં. …
…ગાલદ.રના હજુર ગુનહો થઇ ગયો હોય તેની ખાલી થયા પછી તેની જ…
…મલદાર આપી શકે છે ૭ મ. હા, રી. પ્ર ૧૨ એપેનડીકસ. મંજુરી અ…
… પણ એવી મંજુરી આપી ન હોયતો માત્ર મંજુરી આપવાનો ઇસરો…
…બીત કરી કરેલી ફરીઆદ મજબુત કરી શકાય નહીં એટલે ફરીઆદ અને ચાલેલું…
… ૨૬ થાય તા૦ ૨૭ અકટોબર સને ૧૮૭૩ મુ. હા. રી. ૫૨ ગલખાન બીમજીના કામમાં…
…બોરડીનેટ જજે મંજુરી આપવાનું ના મંજુર કર્યું હેય તો પક્ષકારની અરજ ઊપર…
…નો ઊપરી જીલા જજ એવી મંજુરી આપી શકે છે ૫ વી. રી. પ્ર. ૬ દીનાબંધુ…
…કરબતીના કામમાં. માજીસતરેટે આવી કઇ ફરીઆદ મંજુરીથી કરી હોય તો એવી ફ…
…આદ ખેંચી લેવા સેશન જજ તેને હુકમ કરી શકતો નથી. ૧૬ વી. રી. પ્ર ૬૯ ગોપા…
…મજમુદારના કામમાં વળી જુઓ નંચેના ફેસલા. કોઈ દીવાની કોરટે હુકમનામાની બજ…
…વણીમા પ્રતીવાદીને પકડવા માટે કઇ વરંટ કાઢ્યુ હોય તો તે આ કલમના અરથ પ્ર…
…ણે નોટીસ, સમન, અથવા હુકમ નથી મ હા. રી. પ્ર. ૯૭. પકડવાનું વારંટ એ …
…કલમના અરથ પ્રમાણે સમન નોટીસ અથવા હુકમ નથી માટે કોઇ તોહોમતદારને પક…
…ડાનું વારંટ નીકળુ હોય તે તોહોમતદાર પોતે ન પકડાય એવા હેતુથી નાશી જાય તો તે…
…આ કલમ પ્રમાણે ગુનહો કરયો એવું ગણાય નહી રાણી વીરૂધ કુમેસચંદર પોલકા …
…હા. પ્ર. ૬૪૩ (આમ થવાનુ કારણ એટલુંજ છેકે વારંટ કાઢેલું હોય છે. તે અમુ…
અમલદાર ઊપર કાઢેલુ હોયછે તોહોમતદાર ઉપર કાઢેલું હોતુ નથી વારં…
સખસ નાશી જાય તો કરી. પ્રો. કોડની કલમ ૧૮૩—૧૮૪ પ્રમાણે અ…
અને એમાંની કલમ ૧૮૭ પરમાણે કાઢેલા જાહેરનામાનો અનાદર થાય તો…
દાની કલમ ૧૪૭ પરમાણે તોહોમતદારને સજા થાય. (મેનપ્ર. ૧૪૧ આવરતી…)

…મન અથવા બીજો હુકમ …હોચતો અટકાવવો અથવા …ની જાહેર થતો અટકાવવો	૧૭૩ જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી સમન અથવા નોટીસ …થવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા …ઈ સરકારી નોકરે કરેલો સમન નોટીસ અથવા હુકમ પોતા… અથવા બીજા કોઇ પણ સખસને પોહોચતો જે માણસ કો…

…પણ રીતે ઇરાદાથી અટકાવે અથવા કાયદા મુજબ તે સમન નોટીસ અથવા હુકમ કોઈ …
…ઉપર ચોહોડતાં જે માણસ કોઇ પણ રીતે ઇરાદથી અટકાવે અથવા જે જગોપર તે …
…મન, નોટીસ, અથવા હુકમ કાયદા મુજબ ચોહોડયો હોય તેવી કોઇ જગોપરથી જે …
…ણસ કોઈ પણ રીતે તેને ઇરાદાથી ખસેડે અથવા જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકા…
…હોદાના જોરથી કાંઈ જાહેર ખબર આપવાનું ફરમાવવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર …
… તેવા કોઇ સરકારી નોકરના હુકમથી તે કંઈ જાહેર ખબર કાયદા મુજબ અપાતી …
…માણસ કોઇ પણ રીતે ઇરાદાથી અટકાવે તે માણસને એક મહીનાની મુદત …

[illegible]પીના દંડની અથવા એ બન્નેની શીક્ષા કરેલી [illegible] નોટીસ હુકમ કે જાહેર ખબર જાતે અથવા મુખ્તારી [illegible]ર્ટમાં હાજર થવા બાબતની અથવા કાંઇ લેખ હાજર [illegible] છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એ [illegible] દંડની અથવા એ બન્નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

[illegible]ી કરી આપવા ના પાડવી એ આ કલમ મુજબ પોતાને પોહચતો [illegible] [illegible]ઇરાદાથી અટકાવવાનો ગુનો થતો નથી મુંબાઈ હાઈ કોર્ટ રીપોર્ટસ [illegible]. ૫ પાને ૩૪

[illegible]હોય આપવાની ના કહેવામાં આવે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહો [illegible] ૩ બ. લા. રી. (કલકતા પ્ર. ૬૨૧ રાણી વીરૂધ કાલીયા ફકીર ૫ મુ - હા. રી. પ. ૩૪ (કોજ)

જેને સમન કીંવા નોટીશ બજાવવાનો અધીકાર હોય તે એ સમન કીંવા નોટીસ કોઇ ને બારણે ચોડતો હોય તેમાં કોઈ હરકત કરે તો જો એ હરકત કરવાની મતલબ ઇનસાફ ને હરકત કરવાની હોય તો હરકત કરનાર ઊપર આ કલમ પ્રમાણે તહોમત આવે (કરી પરસ્ટ ૧૧૫.)

. ૧૭૪ જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી સમન નોટીશ, હુકમ અથવા જાહેર ખબર આપવાનો કાયદા મુજબ અખત્યાર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલા સમન, નોટીસ, હુકમ અથવા જાહેર ખબર મુજબ ફરમાણે ઠેકાણે તથા ફરમાણી વખતે જાતે અથવા મુખ્તીયારની મારફતે હાજર થવાની જે માણસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે માણસ અગર ઇરાદાથી તે ઠેકાણે અથવા તે વખતે હાજર થવામાં કસુર કરે, અથવા જે ઠેકાણે હાજર થવાની ફરજ હોય તે ઠેકાણેથી જવાની કાયદેસર વખત થતા પહેલા તીયાંથી જાય તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અથવા અગર તે સમન, નોટીસ, હુકમ, કે જાહેર ખબર જાતે અથવા મુખ્તીયારની મારફતે કોઇ ઇનસાફની કોરટમાં હાજર થવા બાબતની હોશે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એ [illegible] અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલા હુકમ મુજબ હાજર ન થવું

દ્રષ્ટાંત

[illegible]ર્ટમાંથી થએલા સમન મુજબ તે કોર્ટ મધે હાજર [illegible] હાજર થવામાં ઇરાદાથી કસુર કરેલો [illegible] [illegible] એમ સમજવું.

(ખ) કોઇ જુદા જડજે કરેલા સમન મુજબ તે જુદા જડજની હજુરમાં હાજર થવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં એ હાજર થવામાં ઇરાદાથી કસુર કરેતો એ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.

જે સખસ જરૂર દાખલ કોઇ ફોજદારી ઇનસાફમાં હાજર રહેવા ચુકે તે આ કલમ પ્રમાણે સજાને લાયકછે સને ૧૮૭૨ નો આ ૧૦ કલમ ૪૧૪ અને ૫૨૪)

પાછલી ત્રણ કલમો મુજબ ગુનો થવાનો આધાર સમન વગેરે કરનાર અમલદારના કાયદા મુજબ અખતીઆર ઉપર છે (મુંબાઇ હાઇકોરટ રીપોરટસ કરમીનલ કેસીસ વા. ૫ પા. ૩૩) એટલા માટે મદરાસ હાઇકોરટે એમ ઠરાવ કરેલ છે કે વસુલાત ખાતાના નોકર તરીકે તીપાસીલદારે કરેલો સમન અથવા કોઇ ગામના માજીસતરેટે જે ગુનાનો ઇનસાફ કરવા તેને હકુમત નથી તે ગુના બાબત કરેલો સમન ન માનવાથી શીક્ષા પામવા લાયક નહોતો (કલમ ૧૭૪ ઉપર સને ૧૮૬૪ અને ૧૮૬૫ ના ફેસલા) પણ હવે રેવેનીયુ ખાતાના અમલદારોને મદરાસ ઇલાકામાં એ પ્રમાણે સમન મોકલવાની સતા મળેલીછે(સને૧૮૬૯ નો આકટ ૩ મદરાસ હાઇ કોરટ રુલીંગ વા. ૭ પા. ૧૦—૧૧) પણ જે માજીસતરેટો ને તે ગુના ઉપર હકુમત છે તે માજીસતરેટોને પોતાની હદની જગા બાહાર સાક્ષીઓ ઉપર સમન કરવનો અખતીઆર છે. (મદરાસ હાઇ કોરટ રુલીંઝ વા. ૩ પા. ૫ વળી કલમ ૧૭૪ મુજબ વધારે એ જરૂરનું છે કે એ સખસની સમન માનવાની કાયદા પ્રમાણે ફરજ હોવી જોઇએ આ ફરજતો જો સમન કરનાર માજીસતરેટને કાયદા પ્રમાણે તે સમન કરવાનો અખતીઆર હોય તો તેને હોયછેજ પણ એવએ પ્રસગ બને છે કે જેમા એવી ફરજ રહેતી નથી જેમ કે એક સાક્ષી એક કોરટમાં હાજર રહેતો હોય તેનેજો બીજી દુરની કોરટમાં હાજર થવાનો સમન આપે તો આ પેહેલાની કોરટમા તેનં જુબાની લેવાઈ રહે તાં સુધી આ દુરની કોરટમાં જવાની તેની ફરજ નથી.

ફોજ દીવાની કોરટે કરેલો સમન નહીં માનવાનું તોહોમત લાગવને અને ૧૮૫૯ ના આકટ આઠની કલમ ૧૫૧—૧૫૬ મુજબ તે સમન તે સખસને પોતાને પોચાડેલો સાબેત કરવુ જરૂર છે રેવન્યુ સીવીલ એન્ડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકતા કરમીનલ રુલીંગ વા. ૩ પાને ૩૪ અને એટલા માટે જ્યાં પ્રતીવાદીને પોતાને સમન પોહોચાડયો ન હો તો પણ તેને બારણે ચોડયો હતો અને તેણે હાજર રહેવા ચુક કરી તયાં એમ ઠરાવ થયો કે એણે કાંઈ ગુનો કરો નથી (મદરાસ હાઈકોરટ રુલીગઝ વા ૬ પા. ૨૯.)

દીવાની કોરટના હુકમનામા બજાવવામાં કેદમથી નાશી જવાને આ કલમ લાગતી નથી મુંબાઇ હાઇકોરટ રીપોરટસ વા ૧ પાને ૩૮ મદરાસ હાઇકોરટ રુલીંગઝ વા. ૭ પાને ૪૩) પણ ફોજદારી મુકદમા જ્યાં એક પ્રતીવાદીએ હાજર જામીન આપયા હતા અને વળી મુંગરકો પણ લખી આપો હતો તયા આ કલમ લાગુ કરાછે એમ ઠરાવામાં આવ્યું હતું કે તેના હાજર ન થવાથી જામીનને પઇસા આપવા પડયા તેથી તે સખસને

કલમ મુજબ ગુનો સાંભળવા હરકત નથી (બંગાળાનાં લાહ રીપોરટસ અપેલેટ ક્રીમીનલ, જુરીસ ડીક્સન વા. ૧ પાને ૧.)

સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૨૬ મુજબ મુનસીપાલ કમીસનરોનો ચેરમેન ઈનાને અથી ચકસ જો કે સરકારી નોકર છે તો પણ સરકારી નોકરીની રીતે પોતાની રૂબરૂ કાઈ માણસને હાજર થવા વીશે હુકમ કરવાનો તેને અધીકાર નથી માટે તેવો હુકમ નહી માનાથી ગુનો થતો નથી (મુંબાઈ હાઈકોરટ વા. ૫ પા. ૩૨ તા૦ ૧૧ એપ્રીલ સને ૧૮૬૮)

તોહોમત વાળાને ફક્ત સમન બતાવ્યાથી પુરી બજાવણી થતી નથી અસલ સમન તોહોમત્વાળાને આપિયો કીંવા અસલ સમન બતવાવો તેની નકલ આપવી અથવા આપવા મકવી જોઈએ (મુંબાઈ હાઈકોરટ વા. ૫ પા. ૨૦ તા૦ ૨૨ ફેબરવારી સને ૧૮૬૮.)

સને ૧૮૧૭ ના કાયદા ૧૭ ની કલમ ૨૬—૨૯ પ્રમાણે રેવન્યુ કામમાં સાક્ષી આપવાને સમન કરેલો તે ઉપર સહી કરયા છતા તે પ્રમાણે હાજર ન થયેથી આ કલમ પ્રમાણે સીક્ષા કરેલી બાહાલ રહી (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૦ મી મે સને ૧૮૬૮)

તોહોમતદારને સમનની નકલ નહી આપતાં ફક્ત સમન દેખાડી સહી લીધી તે પ્રમાણે હાજર નહી થવાથી શીક્ષા કરેલી તે રદ કરી (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૨ ફેબરવારી સને ૧૮૬૮.)

કાઈ મહાલકરીને સેકનક્લાસ સબમાજીસટ્રેટનો અધીકાર મળયો હોય તેને સને ૧૮૪૩ ના આક્ટ ૧૧ પ્રમાણે સમન આપવાનો અધીકાર નથી ને તે પ્રમાણે કરેલો સમન કાઈ એ અમાનીય કરો તો તેથી તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેગાર નથી. (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૧૩ એપરેલ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા. ૧૯.)

કાઈ તાબાના માજીસટરેટની કારટ વીરૂધ આ કલમ પરમાણે ગુનો કરવામાં આવે તો તેનો તે ઈનસાફ કરી શકે નહી પણ ગુનો બન્યો છે એવી તેની ખાત્રી થાય તો તેણે સને ૧૮૬૨ ના આક્ટ ૧૦ (ક્રીમીનલ પરોસીજર કોડ) ની કલમ ૧૭૧ પ્રમાણે જે માજીસતરેટને તેનો ઈનસાફ કરવા, અથવા ઈનસાફ થવા માટે કમીટ કરવાનો અધીકાર હોય તેની પાસે મોકલી દેવો જોઈએ —રાણી વીરૂદ્ધ ચદર સેખરરાય. ૫ બે. લા. રી. પ્ર. ૧૦૦ એક માજીસટરેટ પોતાના જીલ્લામા સરકીટે ગયો હતો. એક કેસની થોડી તજવીજ એક મુકામે ચલાવી બાકી રહેલી તજવીજ બીજા મુકામે રવીવારના બારબજે ચલાવવા ઠરાવ્યું. સાક્ષીઓ ત્રણ કલાક મોડા આવ્યા તેથી માજીસટરેટે તે સાક્ષીઓ જાણી જોઈને હાજર ન થયા એવું આ કલમ ૧૭૪ પરમાણે તોહોમત મુકી સજા કરી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ પરમાણે રવીવાર જે મંજુર થયેલ તહેવાર છે તે દીવસે વખતસર હાજર ન રહેવાથી ગુનો થતો નથી રાણી વીરૂધ હરગોવીંદ દાતા શીરકાર. ૮ બે લા. રી. પ્ર. ૧૨ મીસકત ક્રીમીનલ પ્રો. કોડ કલમ ૧૮૪ પ્રમાણે જપત

કરી સરકાર સ્વાધીન થઈ હોય, તહોમતદારને આ કલમ પ્રમાણે શીક્ષા થાય અને તે અપીલમાં બહાલ રહે તો હાઈકોરટ એ મીલકત સબંધી કાંઈ હુકમ કરી શકે નહી. ૯ બેં. હા. પ્ર. ૩૪૨ તહોમતદારને ગુનહેગાર ઠરાવવા ગવમ અમુક જગોએ અને અમુક વખતે તે ણે હાજર રહેવું એવો હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો અને તે તેણે માન્યો નહીં એ સાબીત થવું જરૂરનું છે—સાહેબ પ્રસાદ ચકરબત્તી કી. ઈ. લા. પ્ર. ૨૪૪ જે સખસ હાજર હોય તે સખસની હાજર રહેવા કાયદા પરમાણે ફરજ હતી અને એ પરમાણે વા તેણે ના પાડી અથવા ઈરાદા પુરવક કસુર કરી એવું સાબીત થવું જોઈએ. ની રી પ્ર. ૮૩ દીવાની કોરટના વારંટથી પકડેલો સખસ નાશી જાય તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય નહીં—રાણી વીરૂધ સરદાર પાંડુ. ૧ મું. હા. રી. પ્ર. ૨૮ હાજર રહેવા મોઢાનો હુકમ કરયો હોય તો તે પરમાણે હાજર નહી થવાથી આ કલમ પરમાણે ગુનહો ઠરે છે ૬ મ. હા. રી. પ્ર. ૧૫ વળી એવું પણ ઠરયું છે કે મદરાસના માજીસતરેટનો મોઢાનો હુકમ નહી માનવાથી આ કલમ પરમાણે સજા થાય. રી. એપે. ૩ ગુનહો સંપુરણ થવા માટે સમનસની નકલ તહોમતદારના ઘરના ચોડવામાં આવી હતી એવું સાબીત કરવું એ પુરતું નથી સમનસની ખબર તેને ખરેખર આપી હતી તેમ છતા ઈરાદાથી તે હાજર થયો નહી એવું સાબીત થવું જોઈએ. ૭ મ. હા રી એપે. ૨૯ કંઈ જગાએ હાજર થવું એવું સમનસમાં બતાવ્યું ન હોય તો તે સમનસ નહી માનવા માટે ગુનહો ઠરી શકે નહી. ૭ મ. હા. રી. એપે. ૧૪ બથા ફંડના શીપાઈને પરતીવાદીને પકડવાનું વારંટ આપ્યું હોય, તે પરતીવાદીને બતાવી પોતાની પાસે ચાલ્યો આવવા તેને કહે અને પરતીવાદી નાશી જાય તો તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય નહી. ૭ મ. હા. રી. એપે ૪૪ જે અમલદારે હુકમ મંજુર કરયો તેને તે હુકમ કાઢવા અધીકાર હતો એવું મુખ્ય કરીને સાબીત થવું જોઈએ—રાણી વીરૂધ પરશોતમ વહલજી. ૫ મું. હા. રી. પ્ર. ૩૨ (ફોજદારી) રાણી વીરૂધ જગનનાથ બટ. ૫ મુ. હા રી પ્ર. ૧૦૩ (ફોજદારી.)

૧૭૫ સરકારી હોદાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કંઈ લેખ હાજર કરવાની અથવા તેને કાંઈ લેખ સ્વાધીન કરવામાં કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે માણસ તે લેખ હાજર કરવામાં અથવા સ્વાધીન કરવામા ઈરાદાથી કસુર કરે તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચશે રૂપીઆ સુધીના દંડના અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અગર તે લેખ કાંઈ ઈનસાફની કોરટમાં હાજર અથવા કોરટને સ્વાધીન કરવાનો હશે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ લેખ હાજર કરવાની જે સખસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે સખસે તે લેખ હાજર કરવામાં કસુર કરવી.

દ્રસ્ટાંત.

કોઈ ઇજલા કોરટ ગમે કાઇ લેખ હાજર કરવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં આ
લેખ હાજર કરવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે તો આ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુ
નહો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

એમ બતાવવુ જોઇએ કે એ લેખ હાજર કરવાની એ સખસની કાયદા પ્રમાણે ફર
જ હતી અને જો એ ફરજ એ શખ્સ ઊપર બેસવાને યોગય ઊપાય ન કરયો હોય તો
તે શખ્સ આ કલંમ મુજબ ગુનેગાર થતો નથી કોઇ સાક્ષી જે લેખ તેને ગાલમછે કે તે
ની પાસે માગત મા આવશે એમ છતાં ઇરાદાથી ઘેર મુકીને આવે તો તે આ કલમ મુજબ
શીક્ષા લાયક નથી પણ જો તે હાજર કરવાને યોગીય નોટીસ અથવા સમન પહોંચાડયો હો
ય તો તે શીક્ષા લાયક છે કેટલાક લેખો એવા હોય છે કે જે સાક્ષી સાધીન કરવા ના પાડી
સકે એવા કારણથી કે એવા લેખ સવાધીન ન કરવા છુટ છે પણ જો તે લેખો તેના હા
થમા હોય તો તે કોરટમાં હાજર કરવા તેની ફરજ છે અને કોરટ એ લેખ સવાધીન કર
વાની છુટ છે કે નહી તેનુ નકી કરશે (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧ ની કલમ ૧૬૨)

કેટલાક શખ્સોને સમાલકોજ કોરટમા હાજર થવાને કસુર કરવા બદલ આ કલમ
પ્રમાણે જુજ સજા કરી સકતા નથી કોરટની રૂબરૂ અગર કોરટમ ગુનો કરે તો સને ૧૮૬૧
નો આકટ ૯ કલમ ૨૧ મુજબ જડજ સજા કરી શકે છે (મુંબઈ હા. સને ૧૮૬૫).

સરકારી નોકર પોતાના દફતરમ કાગળ છતા કોરટે મંગાવવા પ્રમાણે રજુ ન કરે
તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે (મુબઈ હાઇકોરટ તા૰ ૫ સપટેબર સને ૧૮૬૬).

સક્ષી પાસે કોરટે મંગાવેલા દસતાવેજની નકલ રાખવા શકાય ખરચ કોરટથી કરવો
સરકારનો નંબર ૧૯૭૫ તા૰ ૨૮ સપટેમબર સને ૧૮૬૪ રેવનીયુ કમીશનરનો નંબર ૩૧૦૬
તા૰ ૧ લો અકટોબર સને ૧૮૬૪.

સને ૧૮૭૧ ના આકટ ૧ (પુરાવાના) ની કલમ ૧૬૨ પ્રમાણે કેટલંક એવાં દસતાવે
જ રજુ કરવાની ફરજ છે એવુ ઠરાવવા સુધી તે નહી કરનારને સજા થઈ શકતી નથી.

...ર ને કોઇ સરકારી નોકરને કંઈ બાબત સબંધી કાંઇ નો

...અથવા ખબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે
...કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે તથા વખતે તે નોટીસ અથ

વાની જે શખ્સની કાયદા મુ... ફરજ હોય તે ખબ... કે તે નેટીસ અથવા ખ... બર આપવી.

...વા ખબર આપવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, તે માણસને એક
મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ
સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.
અથવા અગર તે આપવાની નેટીસ અથવા ખબર કાંઈ ગુનેહ
થવા બાબતની હોય અથવા કાંઈ ગુનોહ થતો અટકાવવાના કારણસર અથવા કોઈ ગુ

ગારને પકડવા માટે આપવી જોઇતી હોય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૧૨૧—૧૨૧ અ ૧૨૨—૧૨૩—૧૨૪—૧૨૪ અ ૧૨૫—૧૨૬—૧૨૭—૩૦૨—૩૦૩—૩૦૪—૩૮૨—૩૯૨—૩૯૩—૩૯૪—૩૯૫—૩૯૬—૩૯૭—૩૯૮—૩૯૯—૪૦૨—૪૩૫—૪૪૯—૪૫૦—૪૫૬—૪૫૭—૪૫૮—૪૫૯—૪૬૦ મુજબના ગુના થયા વીશેની ખબર જેથી તરત પાસેમાં પાસેના પોલીસ અમલદારને અથવા માજીસટરેટને ખબર આપવી (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ક. ૮૯) વળી એજ આકટની ક. ૯૦ થી ચોરીનો માલ લેનાર અથવા વેચનાર મરાઠા માણસનુ રહેવાનુ ઠેકાણુ, ઠગ અથવા અપહરણ કરનારા માણસો અથવા જેમની શક હોય તેવા માણસોની આવજા સબંધી પોતાના જાણવામાં હોય તે હકીકત થતી થનારછે એ વીશેની હકીકત તેમજ કાયદાથી જામીન ન લઇ શકાય તેવા નાહો સંબંધી હકીકત અને અકાળ મરતીયુ વીશેની ખબર હરકોઈ જમીનદારે જાણવામા આવે કે તરત નજીકના પોલીસ અમલદાર અથવા માજીસતરેટને રજ છે. દરેક ગામના મુખી વીગેરે ઉપર (સને ૧૮૭૧ ના આકટ ૨૭ થી, માં આવી છે.

એક શખશે ઠકાઈટીનો ગુનો કરવામાં ભેલો મળવા ના પાડયાથી પોતે એ ગુનો થવાનુ જાણુતો હતો એવો અરથ થતો નથી તેમજ એ ગુનો અટકાવવાને માટે તેણે ખબર ન આપી એવુ પણ ઠરતુ નથી ૭ વી રી. પ્ર. ૨૯. જે સખસ ઉપર ખબર આપવાને કાયદાએ ફરજ નાખી હોય તે ફરજ પ્રમાણે કોઈ ખબર ન આપે તેને સજા માટે આ ક સમછે ઇરાદા પુરવક આ ખબર ન આપે તેને સજા થાયછે ૧૬ વી. રી. પ્ર ૩૫.

૧૯૭ સરકારી હોદાના જોરથી કોઇ સરકારી નોકરને કાંઇ બાબત સંબંધી કાંઇ

ખોટી ખબર આપવી.	ખબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં તે બા ધી જે ખબર પોતે ખોટી છે એમ જાણુતો હોય

માનવાનુ પોતાને કારણુ હોય એવી કાંઇ ખબર ખરી દાખલ જે માણસ આ તેને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ ની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અથવા અગર જે ખબર આ કાયદા મુજબ ફરજ હેય તે ખબર કાંઇ ગુનોહ થવા બાબતની હોય અથવા નો અટકાવવાના કારણસર અથવા કઇ ગુનેહગારને પકડવા માટે આપવી માણસને બે બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એ બંનેની સંક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

...મીનદાર પોતાની જમીનદારીની હદમાં એક ખુન થએલું જાણ... ...ટ્રાજીસતરેટને જાણી જોઇને એવી ખોટી ખબર આપે કે એ મા... ...ાપના ડંશથી અકસમાત મુઓ છે તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનહો કરયો એમ સમજવું.

(બ) એક પાસેની જગામાં રહેનારા એક માતબર વેપારી જ ના ઘરમાં ડાકાઇટી નો ગુનો કરવા માટે પોતાના ગામમાંથી ઘણાએક અજાણ્યા માણસો ગયા છે એમ જાણ્યા છતાં તથા બંગાળાના કાયદાના પુસતક માહેલા સને ૧૮૨૧ ના ૩ જા કાયદાની સાતમી કલમની ૫ રકમ મુજબ તે હકીકતની જલદી તથા બરાબર ખબર પાસેમાં પાસેની પોલીસ ની ચોકીના અમલદારને આપવાની પોતાની ફરજ છતાં અ તે ગામનો રખવાળ જાણી જોઇને તે પોલીસ અમલદારને એવી ખોટી ખબર આપે કે (તે માણસો ગયા હોય તેથી જુદી દીશા બતાવીને) આ ગ્રીમેર કાઈ દુર જગા પર ડાકાઈટીનો ગુનોહ કરવાના વીચારથી જેઓના ઉપર ગુમાન જાય એવા કેટલાએક શખશોનું એક ટોળું આ ગામમાંથી ગયું તો એ જાણે અ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ કોઈ શખસ પોલીસ પાશે કાંઈ ખોટી હકીકત કહે તેને માટે નથી પણ ...નદારો અને ગામડાના મુખીઓ જેઓ કાયદાથી ખબર આપવાને બંધાએલાછે તેઓ માટે અને એવા બીજા કેશ માટેછે—રાણી વીરૂધ લક્ષમીસીંગ ૧૨ વી. રી. પ્ર. ૨૭. કોઇ ખાનગી શખશે કાઇ ગુનહો બનતાં જોયો હોય તે બાબનની ખબર આપવાને તે કોઈ કાયદાથી બંધાએલો નથી ૪ બં. લા. રી. પ્ર. ૭. રીજી કાડવા વાળા પોતાના ઉપરી ...ને ખોટો રીપોટ કરેતો તેઓ આ કલમ પ્રમાણે ગુનો કરેછે ૬ મ. હા. રી. પ્ર. ૪૮.

૧૭૮ સાચુ બોલવાને સોગંદ આપવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ અખતી...

કોઈ સરકારી નોકરે કા...ની મુજબ સોગંદ ખાવા નુ ફરમાવ્યા છતાં સોગદ ખાવાની ના કહેવી	આર હોય તેવા કોઈ સરકરી નોકરે સાચુ બોલવાને બાંધવા સારૂ કોઈ માણુસને શોગદ ખાવાનુ ફરમાવા છતાં તે માણુસ અગાર તે ફરમાણે સાચુ બોલવાને બાધવા સારૂ સોગંદ ખાવા ની ના કહે તો તે મણુસને છ મહીનાની મુદત સુંધીની આ

શાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપઇઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીકશા કર વામાં આવશે.

ટીકા.

જે સાક્ષીને જે સવાલ પુછવામાં આવે તે સવાલના જવાબ દેવાની કાંઇ યોગ્ય કાર ...ણ વગર ના કહે તો સાત દીવસની મુદત સુધી કેદમાં મોકલવા માજીશટ્રેટ મુખતીઆર ...રમાં યોગ્ય જણાય તેટલી મુદત સુધી કેદમાં મો... ...જવાબ આપવા કબુલ કરે તો તેને મોકલી શક...

તે હક ફરીને જવાબ આપવાની નાજ કહેતા સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ
થવા ૪૩૬ ના ઠરાવો મુજબ તેની ઉપર અમલ થઇ શકે (સને ૧૮૭૨ ના આ
કલમ ૩૫૬ અને ૩૬૪) દાસતીનો હક શાક્ષી આપવા ના પાડવાનુ વાજબી
ધણીઆંણીના સબંધમાં પણ ફોજદારી કામમાં શાક્ષી આપવા ના કહેવી એ વાજબી
નથી (સને ૧૮૭૨ નો આક્ટ ૧ કલમ ૧૨૦).

સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૩ થી ફોજદારી, દીવાની મુલકી તરફે
કારટો સજા કરી શકે છે જારે સજા કરાવવી હોય તોજ ફરીઆદ કરવી.

૧૭૯ કોઇ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીઆરનો અમલ

સવાલ પુછવાનો અખતીઆર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરને કાંઇ સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહેવી.

કરતા કોઇ બાબતમા કાંઈ સવાલ પુછે અને તે બાબતમા તે સરકારી નોકરને સાચી વાત કહેવાની કાયદા મુજબ પોતાની ફરજ છતાં જે માણુસ તે સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહે તે માણુશને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા
કરવામાં આવશે.

૧૮૦ કોઇ માણુસે કાંઇ મજકુર કરયો હોય તે મજકુર ઉપર તેને સહી કરવાનુ ફ

કાંઈ મજકુર ઊપર સહી કરવા ના કહેવી.

માવવાને કાયદા મુજબ મુખતીઆર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરે તે મજકુર ઉપર સહી કરવાનુ ફરમાવ્યાં છતાં માણુસ તે માણુસ તે ઉપર સહી કરવાની ના કહે તો, તેને ત્રણ મ
હીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ
બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

સરકારી નોકર કાંઇ મજકુર ઊપર સહી કરવાનું ફરમાવે તે સહી કરવાની ના કહેના
રને સજા માટે આ કલમ છે પણ સહી લેનાર અધીકારીને એવી સહી લેવા અધીકાર હોવો
જોઇએ. કોઈ રેવન્યુ ચોકશીમાં કોઇ સખસે આપેલી જુબાની ઉપર સહી કરવા તે બંધાએ
લો નથી અને તે ઊપર સહી કરવા ના કહેતો તેને આ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે નહીં
(મદરાસ હા. કો રૂલીંગ ૧૮ મી જાનેવારી સને ૧૮૭૦)

૧૮૧ કોઈ સરકારી નોકરને અથવા કાયદા મુજબ સોગંદ આપવાનો જેને અખતી

જે સરકારી નોકર અથવા સખસને સોગંદ આપવાનો અખતીઆર હોય તે આગળ સોગંદ ખાઈ જુઠો મજકુર કહેવો.

યાર હોય એવા કોઇ બીજા શખસને કંઈપણ બાબતમાં સાચી વાત કહેવાને કાંઈ સોગંદથી કાયદા મુજબ બંધાયા છતાં માણુસ સદરહુ સરકારી નોકર અથવા બીજા શખસને તે બાબતમાં એવો કાંઇ મજકુર કહે કે તે ખોટો હોય અને મજકુર ખોટો છે એમ તે માણુસ જાણતો કે માનતો હોય
અથવા તે ખરો છે એમ તે માણુસ માનતો ન હોય તો તે માણુસને ત્રણ વરસની મુદ

એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીકસા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પ ત્રક પડશે.

ટીકા.

જ્યાં જે અમલદાર સોગન આપે તે અમલદાર જો તદન પોતાની હકુમત બહારના કામનો ઈનસાફ કરતો હોતો તાહાં કોઈ સખસ સાચી વાત કહેવાને કાયદા મુજબ બંધાએલ નથી (મદરાશ હા કો. ફેસલા વા ૨ પા. ૪૩૮) મદરાસ હાઈકોરટ એમ ઠરાવ છે કે કોઈ ફોજદારી મુકદમામા જે શાક્ષી કોઈ માજીસટરેટના આગળ જુઠી જુબાની આપે તેને ક. ૧૯૧ મુજબ ગુનેગાર ઠરાવવા મુખતીયારછે. પછી ગમે તો તેના ઉપર કમગ મુજબ તોગત મુકવામાં આવે અને જો તે પ્રમાણે થાયતો તેનો ઇનસાફ ફકત કોરટજ કરી શકે (મદરાસ હાઈકોરટ એરોડંશ વા ૪ પાને ૧૮) આનાથી ઉલટો ઠરાવ મુંબાઈ હાઈ કોરટે કરયો છે (વા. ૮ પા. ૨૧) અને કલકતા હાઈ કોરટે ઠરાવ્યો છે. (સધરલેનડશ વીકલી રીપોરટસ કલકતા ફલીઝ કરમીનલ કેશીસ (વા. ૮ ૨૯—૩૦) ઇનકમ ટેક્ષ કમીશનર પાશે ખોટી હકીકત કહે તો આ કમગ પ્રમાણે નહીં પણ ૧૯૩ કલમ પરમાણે ગુનો બનીઓ કહેવાય—રાણી વીરૂધ દયાસજી ઈદરજી ૮ મુ. હા. રી. પા ૨૧ (ફોજ).

૧૮૨ કોઈ સરકારી નોકરથી પોતાના સરકારી હોદાનો કાયદેસર અખતીઆર વાપર

કોઈ સરકારી નોકરપાસે તેનો કાયદેસર અખતીઆર અમલમા અણાવીને બીજા સખસને નુકશાનકરાવવાના ઇરાદાથીખોટી ખબરઆપવી } તાં કોઈ સખસને નુકશાન અથવા દુખ થાય અથવા સ.ચેસાથી હકીકત તે સરકારી નોકરના જાણ્યામાં આવી હોય તો જે વસતુ તે સરકારી નોકરે ન કરવી જોઈએ અથવા જે વસતુ કરવામાં તેણે કસુર ન કરવી જોઈએ તે વસ્તુ તે કરે અથવા તે કરવામાં તે કસુર કરે એવા ઈરાદાથી અથવા તે એમ કરસે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સરકારી નોકરને પોતે જે ખબરને ખોટી જાણતો હોય અથવા ખોટી માનતો હોય એવી કંઇ ખબર આપે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બન્નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ કોઈ માજીસટરેટને એવી ખબર આપે કે તમારા હાથ તળેના જ પોલીસ અમલદારે નોકરીમા ગફલત કરી છે. અથવા બદ ચાલ ચલાવી છે અને તે ખબર ખોટી છે એમ પોતે જાણતો હોય તેમ તે ખોટી ખબર ઉપરથી તે માજીસટરેટ જ ને બરતરફ કરશે એવો સંભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય તો અએ આ કલમમા બીયાંન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ કોઈ સરકારી નોકરને એવી ખોટી ખબર આપે કે મને કહેલું નીમક જ એ એક છાને ઠેકાણે સનાડયુ છે અને તે ખબર ખોટી છે એમ પોતે જાણતો હો

... તથા તે ખોટી ખબરનો પરીણામ એવો થશે કે જ ની જાનો ... જ ને દુખ થસે એવો સભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય તો અમે ... વાંન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કલમ ૧૮૨ અને ૨૧૧ જુદી જુદી છે મારા છોકરાને ઝેર દઈને મારયો એવું ... ક તોહોમત મુકયુ એને કલમ ૨૧૧ લાગેછે માટે શેશન કોરટના અખતીયારનું એ કામ ... (કલકતા હાઈકોરટ તા૦ ૭ સપટેંબર સને ૧૮૬૭)

આવી ફરીઆદ સરકાર અમલદારજ કરી શકે ૩ એં હા. રી. ... હ સંપુરણ થવા માટે તહોમતદારે જે ખબર આપાથી ખબર ખોટી છે ... હતો અથવા એવુ માનવાને કારણ હતુ એવું સાબીત થવુ જોઈએ અને વળી એવું ... ણુ સાબીત થવુ જોઈએ કે તેણ એવા જ્ઞાનથીજ એ ખબર આપી ૯ વી. ૨૦ પ્ર ... કેદી પોતાના બચાવવા ખાતર જે હકીકત કહે ને ખોટી પડે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ખોટી ખબર આપનાર ઠરતો નથી ૨. અ. હા. રી. પ્ર. ૧૨૮ પોનસ અમલદાર ખોટી ખબર આપનારને આ કલમ પ્રમાણે નહી પણ કલમ ૨૧૧ પ્રમાણે સજા ... ૮. વી. રી. પ્ર. ૬૭.

૧૮૩ આ સખસ સરકારી નોકર છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ ...

કોઈ સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઈ મીલકત જપત થતીહોય તેમાં સામા થવું	તાં તે સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઈ ... લકત જપત થતી હોય તેમાં જે માણસ સામો થાય, તે ... ણસને છ મહીનાની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા

... હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જે સખસના ઊપર હુકમનામુ થયુ હોય તે સખસના ઊપર હુકમનામુ ... જો કોઈ નાજર ત્રીજા સખસનાં બરણા ભાગે અને તેમા દેવાદાર જાતે ... ન ના નીકળે તો તે નાજર ઘર પ્રવેસનો ગુનો કરે છે એટલા માટે જયાં ઘર ધણીના ... પર નાજરને હરકત કરવાનુ કલમ ૧૮૩ મુજબ તોમત રાખવામાં આવ્યું તીયાં મુ... ઈ હાઈ કોરટે ગુનો સબીત થવાનો ઠરાવ રદ કરયો કોરટે સીગાઅનેનો કેસ જે ... શને લગુ હતો તે કહયુ કે હવે આ મુકદમામા તોમતદારના ઘરમા દેવાદારનો ... સામાન હતો એનો પુરાવો નથી અને પુરાવે ... અનુમાન તેના ... ઈએ તેના ઘરમા કાંઈ પણ એવી મીલકત નહોતી તેથી સરકારી નોકરના ... તીઆરથી કાંઈ મીલકત જપત થતી અટકાવી નથી જે ગુનાની કલમ ૧૮... મતદાર ઠરી છે તેમ તેણીને કલમ ૧૮૬ મુજબ કોઈ સરકારી નોકરને તેના ... કરવામાં ખુલીપુરવક અડચણ કરવાની ગુનેગાર પણ ન ઠરાવી શકાય કારણ ...

આપ્યાંખ્યા તે કાંમ જો તેણે કરયું હોતતો તે નાજરની સત્તા બાહાર હતું. મુ
ઈ કોરટ રીપોરટસ કરાઊન કેસીસ વા. ૭ પા. ૮૩,) નાજરને કોરટનો હુકમ બજા
વદારનું બારણું તોડવાની રજા નથી રેવનીયુ શીવીલ એનડ કરમીનલ રીપોરટસ અને
કરમીનલ રૂલીંઝ વાં. ૩ પા. ૯ મુબાઈ હાઈકોરટ રીપોટસ કરાઊન કેસીસ વા. ૭ પા. ૮૫

કોરટના અમલદારને જંગમ મીલકતનો કબજો આપવાને સારૂ ઈયા ફોજદારી મુ
કરદમાઓમાં હુકમ બજાવવાને સારૂ બારણા તોડવાની હમેસ રજા છે (મુબાઈ હાઈકોરટ
રીપોરટ કરાઊન કેસીસ વા. ૭ પા ૮૫ સને ૧૮૬૧ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૮૦)

૧૮૪ કોઈ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીયારથી વેચવા

કોઈ સરકારી નોકરના અખતીયારથી વેચવા કાઢેલી કાંઈ મીલકત વેચાવામાં અડચણ કરવી	કાઢેલી કાંઈ મીલકત વેચાણમા જે માણુસ ઈરાદાપૂર્વક અડચણ કરે. તે માણુસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ સુધીના દંડ

ની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે

૧૮૫ કોઈ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખતીઆરથી કાંઈ

કોઈ સરકારી નોકરના અખતીયારથી વેચવા કાઢેલી મીલકતની કાયદા વીરૂધ ખરીદી અથવા માગણી.	મીલકતનું વેચાણ થતું હોય તે વેચાણમાથી તે મીલકત ખરીદ કરવાને ફલાણો સખસ કાયદા મુજબ અશકત છે એમ જાણ્યા છતાં તે સખસને હીસાબે પછી તે સખસ પોતેજ હોય

કે કોઈ બીજો સખસ હોય તો પણ જે માણુસ તે મીલકત ખરીદ કરે અથવા તેની માગણી કરે અથવા માગણી કરેથી જે ફરજ પોતાની ઊપર આવની હોય તે ફરજ અદા કરવાનો પોતાનો ઈરદો નહીં છતા જે માણુસ તે મીલકતની માગણી કરે તે માણુસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના [illegible] અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે

ટીકા.

[illegible] મશકરીથી માગણી કરે તોતે આ કલમના બંધનમા આવેછે (સેન. પ્ર ૧૫૩.

[illegible] સરકારી નોકરને તેના સરકારી કામ કરવામા જે માણુસ બુધીપુરવક અડ

[illegible] તે) ચણ કરે તે માણુસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના
[illegible]મા) ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડ
ની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

[illegible] ૧૮૬૫ ના આકટ ૧ લા પ્રમાણે નીમાએલા કોઈ સરવે ખાતાના
[illegible] પોતાનું ધર માપવા ન દેય તેણે આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનો કરયો
[illegible] હા. રી.૫૧ (ફોજદારી) કોઈ શખમના ખાનગી ઘરમા કોઈ [illegible]
[illegible]જો પેસનાર કાંઈ અધીકાર બતાવે નહિં અને તેથી તે ઘર [illegible]

રમાં પેસવા દે નહી તો તેણે આ કલમ પ્રમાણે ગુનહો કરયો ગણાય નહી
ટ તા. ૨૧ મી મે સને ૧૮૭૮ દીવાની કોરટનુ હુકમનામુ બજાવતાં
ખસનું ઘર ફોડ એ તીજા સખસના ઘરમાં પ્રતીવાદીની કાંઇ ગોલકત
બીત થાય તો એ તીજો સખસ નાજરની સામો થાય તો તેની ઉપર
માણે તોહમત આવે નહીં ૭ મુ હા. રી. પ્ર. ૮૩ (ફોજદારી.) કદી કા
સેતો તેણે સરકારી નોકરને સરકારી કામ કરતા હરકત કરી એવું આ
તોહોમત આવે નહીં ૧ મુ હા રી પ્ર. ૧૨૮. કોઇ સરકારી નોકરને કાંઇ ગાડી
ભાડે આપવા ના કહેતો તેથી તેણે આ કલમ પરમાણે સરકારી નોકરને સરકારી કામું
હરકત કરી એવુ તોહોમત આવે નહીં. ૯ મુ હા. રી. પ્ર, ૧૬૫

કાયદેસર કેદમાંથી નાશી જવુ એ આ કલમ મુજબ સીક્ષા લાયક નથી એ તે
મત કલમ ૨૨૪ મુજબ રાખવુ જોઇએ (મુંબઈ હાઇ કોરટ રીપોરટ વા. ૨ આ ૧૬૪)
ક માજીસ્ત્રેટે સરકારી નોકરને ભાડે ગાડી આપવાની ના પાડવાથી આ કલમ મુજબ
નેગાર ઠરાવ્યો હતો તે ઠગાવ રદ થયો મુ હા. કો. રી. વા. ૯ પાનુ ૧૬૫.

૧૮૭ કોઇ સરકારી નોકરને તેની સરકારી નોકરી બજાવવામા મદદ કરવા આ

કાયદા મુજબ મદદ કરવા ની ફરજ છતા કોઇ શરકારી નોકરને મદદ કરવામા કસુર કરવી.

આપવાની જે માણસની કાયદા પરમાણે ફરજ હોય તે
ણસ અગર ઈરાદાથી તે પરમાણે મદદ આપવામા કસુર કરે
તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની
થવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શી
કરવામા આવશે અને મદદ માગવાનો કાયદા પરમાણે જે

અખતીઆર હોય એવા કાઈ શરકારી નોકરે કોઇ ઈનશાફની કોરટે કાયદા મુજબ કરેલા
ઇ હુકમ બજાવવાના કારણસર અથવા કાઇ ગુનો થતો અટકાવવાના કારણસર અથવા કો
હંગામો કે બખેડો બંધ પાડવાના કારણસર અથવા જે શખસની ઉપર કાઇ ગુનનુ
મત મુકયુ હોય કે જે કાઈ ગુનાનો તકશીરવાર હોય કે કાયદેશર કેદમાંથી નાશી ગયો
એવા કોઇ સખસને પકડવાના કારણશર તે મદદ માગી હોય તો તે માણસને ૭ મહીના
મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની
શા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૯૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૭૮—૮૨ તથા સને ૧૮૬૭ ના આકટ
ની કલમ ૧૮ જુઓ. અને ગામના પોલીસ પટેલ પોલીસ અમલદારને મદદ આપવા
૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૬ અકાળ મરણીયુનુ પંચાતનામુ કરવા પોલીસ અમલ
ગામ બેશતાનુ કહે તેને ન ગને તો શને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૧
લા ગુનેગારનો પીછો પકડવા પોલીશ પટેલને મદદ ન આપે તો એ આ

અથવા પોલીસ અમલદાર સુલેહનો ભંગ થતો અટકાવવાને સારૂ બખેડો બંધ પાડવા સારૂ અથવા જે બીજા માણુસને પકડવાનો [illegible] હોય તે માણુસને પકડવા સારૂ જે માણુસની મદદ માગે તે સઘળા માણુસોએ મદદ કરવી જોઈએ (સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ક ૧૯૧).

૧૮૮ કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ હુકમ જાહેર કરવાનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય તે પરમાણે હુકમ જાહેર કરીને તે કોઈ માણુસને એ પરમાણે ફરમાવે કે તમારે ફલાણા કામથી દુર રહેવું અથવા તમારા કબજામાં કે તમારા વહીવટમાં ફલાણી મીલકત છે તે બાબત ફલાણી તરેહનો બંદોબસત રાખવો અને એ પ્રમાણે તે સરકારી નોકરે ફરમાવેલું છે એમ જાણ્યા છતાં તે માણુસ તે હુકમ ના માને અને તે હુકમ તેણે નં માનવાથી અગર કાયદેસર કહેલા કોઈ શખસોને કાંઈ અડચણ દુખ કે નુકશાન થાય અથવા થશે એવુ થાય અથવા કાંઈ અડચણ દુખ કે નુકશાનનુ જોખમ થાય અથવા થશે એવુ થાય તો તે માણુસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આશાનકેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તેણે તે હુકમ ન માનવાથી માણુસની જીંદગીને તનદુરસતીને અથવા સલામતીને જોખમ થાય અથવા થસે એવું થાય અથવા હંગામો કે બખેડો થાય અથવા થસે એવુ થાય તો તે માણુસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

(કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ જાહેર કરેલો હુકમ ન માનવો.)

ખુલાસો—તે ગુનેહગારે હાની કરવાનો ઇરાદો કરવો જોઈએ અથવા તે હુકમ ન માનેથી હાની થવાનો સંભવછે એવો તેને વીચાર થવો જોઈએ એમ કાંઈ જરૂર નથી તે એમ જાણે કે હું ફલાણો હુકમ માનતો નથી તથા તે હુકમ તેણે ન માનવાથી હાની થાય અથવા થશે એવો સંભવ હોય તો બસછે.

દ્રષ્ટાંત.

જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ હુકમ જાહેર કરવાનો અખતીઆર હોય એવો કોઈ સરકારી નોકર અગર એ પરમાણે એક હુકમ જાહેર કરે કે ફલાણો ધરમ સબંધી વરઘોડો ફલાણે રસતે થઇને જાય નહી અને પછી જાણી બુઝીને અ તે હુકમ ન માને અને તેથી હંગામાનુ જોખમ થાય તો અ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો ગુનેહ કરયો એમ જાણવું.

ટીકા.

જ્યાં છેલી રકમ મુજબ વધારે શીક્ષા કરી હોય તીયાં ઠરાવમા હકીકત લખી બતાવવુ જોઇએ કે એ ગુનો વધારે શીક્ષાને લાયકછે (મુંબઈ હાઈકોરટ રી. ક્રીમીનલ કેસીસ વા. ૩ પાં. ૩૧)

એ હુકમ ખરો છે કે ખોટો તેની ખાતરી કરવાની કાંઇ જરૂર નથી જો તે હુકમ કરવાના અખતીઆરવાળા સરકારી નોકરે તે જાહેર કર્યો હોય તો બસછે પણ જે શખ્સે એ પરમાણે હુકમ કરવાનો અધીકાર નથી એ સક્ષે હુકમ આપીઓ હોયતો જે સક્ષના ઉપર તે હુકમ આપીઓ હોય તેસખસને તને રદ બાતલ ગણવાનો હક છે . (મુ. હા. કો. રી. ક્રાગીનલ લે. વા. ૫ પા ૧૧.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવને કાંઇ હુકમ ન માનવો જોઇએ એટલુજ નહી પણ તે હુકમ ન માનવાથી તેમા દરસાવેલું કાંઇ નુકશાનકારક પરીણામ થવુ જોઈએ અથવા થાય તેમ હોવુ જોઇએ એટલા માટે જ્યા માજીસતરેટે હુકમ કર્યો કે જે લોકો પાસે હથીઆર રાખે તેઓએ સન ૧૮૫૦ ના આકટ ૩૧ મુજબ પરવાના લેવા જોઇએ ત્યા એમ ઠરાવ કરવામાં આવ્યો કે આવો હુકમ ન માનવાથી આ કલમ મુજબ ગુનો થતો નથી કારણ કે એમ કરવાથી કાંઈ દુખ કે અડચણ વીગરે કઇ થશે કે થાય તેમ હોય એવો કાંઇ પુરાવો નથી (બં. લા રી. આપેનડીક્ષ વા. ૩ પા. ૧૪૯).

આ કલમના પાછલા ભાગમાં લખેલા પરીણામોનો કાંઈ પણ પરીણામ અટકાવવાના કારણસર આ કલમનો અમલ થઇ શકે, તે શીવાય કદી થઇ સકે નહીં એટલા માટે જ્યાં એક માજીસતરેટે ઢોર, ઘેટાં અને ટટુઓના માલીકોને શેહેરમાં ફરવા દેવાની ના કરી તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે આ કલમથી તે પ્રમાણે કરવા અખતીઆર નથી (બંગાળા લા. રીપોરટસ એપેનડીક્ષ વા. ૯ પા. ૩૬) અને એવીજ રીતે જ્યાં એ સખસોને તેમની પુરણીથી ફરીઆદીની પાસેની જમીન ઉપર રેલ આવે તેમ હતું તે રેશી કાઢી નાંખવાને હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો. તે હુકમ હાઇ કોરટે હકુમત બાહાર ગણી રદ કર્યો મદરાસ હાઈ કોરટ રૂલીંગ વા૦ ૫ પા. ૧૯) પણ જાહેર મંદીર ની બાબતમાં જ્યાં ઘણા જાતરાળુઓની આવજા હતી તે મંદીરનું બારણું મોટું કરવાને તે મંદીરના વંશપરમપરાગત પુજારીઓને હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો તીયા એમ હુકમ મનુસ જીંદગીને તથા સલામતીને જોખમ થતુ અટકાવવાને જરૂરીઆતનો ગણી આ કલમના ઠરાવ મુજબ છે એમ માનવામાં આવ્યું હતું (મુંબાઈ હાઇ કોરટ રીપોરટસ કરાઉન કેસીસ વા૦ ૬ પા૦ ૩૬.)

ગંદકી બાબતના મુકરદમા અશાગીવાર જુદા જુદા કરવા મુંબાઈ હાઈ કોરટ તા. ૫ મારચ સને ૧૮૬૨ નીવેડા બુક પુ. ૨૬૮.

સારી ચાલથી ચાલવા માજીસતરેટે કરેલો હુકમ ન માને તયારેજ સને ૧૮ ના કાયદાની કલમ ૨૭ મુજબ સજા થશે.

મના કરેલી ચીજ જેલમા લઇ જવાનો કોસેસ કરનારને સને ૧૮૬૧ ના ... કલમ ૨૮ મુજબ સજા થશે. ધરમશાળા, દારૂની દુકાન, પરશીબ, કુવા ... ના દરવાજા વીશે વહીવટ કરવાનો હુકમ થયો હોય અને તે ન માનેતો

દા ૧૨ ની કલમ ૧૯ રકમ ૬ તથા કાયદા ૧૪ની કલમ ૨૩ મુજબ સજા થશે.
પોલીસ અમલદાર પોતાને જે રીતે ચાલીને કામ કરવું જોઈએ તેથી ઉલટો ચાલ
થએલી કાનુન તોડશે, ગફલત કરશે, અથવા રજા વગર અગાઉથી બે મહીના અગાઉ
ખબર આપ્યા વગર પોતાના હોદ્દાનું કામ છોડશે પોલીસની ચાકરી છતાં બીજુ કાં
કરશે. બીકણપણું કરશે પોતાના તાબાના કેદીને મારકુટ કરશે તેને સને ૧૮૬૭
આક્ટ ૭ કલમ ૨૬ મુજબ સજા થશે.

સારવજનીક રસ્તામાં તથા ગલીમાં તથા રાહદારીની બીજી જગોપામાં લોકોએ એક
ઠા થવું બધા જ્યારે રીતે જવું તથા વરઘોડા વગેરે શી રીતે કહાડવા તથા વાજાં વગાડવાં
અને નહાવાની જગા સબંધી અને ધરમ સબંધી જગાઓ બાબત બંદોબસ્ત વીસે પોલી
સ સુપરીનટેનડેનટ સાહેબ તરફથી થએલો હુકમ નહીં માનનારને સને ૧૮૬૭ના આક્ટ ૭
કલમ ૨૯ મુજબ સજા થશે.

સને ૧૮૨૭ના ૧૨ મા કાયદાની કલમ ૧૮ મુજબ જાહેર નામુ નહીં થયું હોય
તો તે જાહેરનામાં પઇકીના કોઇ મણુસને શીક્ષા થશે નહીં કેહી વાસાબીન રામાના કામ
માં (મુંબાઈ હાઇ કોરટ તા૦ ૬ અકટોંબર સને ૧૮૬૨)નો કે કલમ ૮૮ મુજબનો હુક
મ એક માણસને લાગુ પડે છે ઘણાં લોકોને સારૂ સને ૧૮૨૭ ના ૧૨ મા કાયદાની
૧૯ મી. કલમ.

૦ સમનની નકલ ઉપર સહી કરવા ના કહયા બદલ સજા કરેલી તે હાઇકોરટે રદ કરી
તા૦ ૧૫ મી અપરેલ સને ૧૮૬૮ પા. ૨૦૮ સમન પોહોચ્યાની સહી કરવાનું કાયદામાં નથી
સબબ શાજા ૨૬ કાયદાસર હુકમ માનવો જોઇએ.

સારવુજનીક સુખને સારૂ હરકત કાહાડવા કરેલો હુકમ ન માને તો સને ૧૮૭૨ નોક
આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૫૨૫, ૫૨૭, મુજબ માજીસતરેટ તે માલધણીના ખરચે હરકત કા
હાડી શકે છે અને સદરહુ ખરચને હરકત કાહાડતા નીકળેલા મીલકતથી અથવા બંજી
જંગમ મીલકતથી વસુલ કરવો એ બદલ માજીસતરેટ ઉપર દીવાનીમાં દાવો ચાલશે નહીં.

એક માજીસટરેટે ઢોરના માલીકને પોતાના ઢોર સંભાળમાં રાખવાની ચેતવણી આપી
તેમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું કે એ પ્રમાણે સંભાળ રાખવામાં નહીં આવે તો તેમને
કાયદા પરમાણે સજા થશે એ પરમાણે તેઓ નહીં ચાલવાથી તેણે આ કલમ પરમાણે
તેમને સજા કરી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે આ શિક્ષા ગેર કાયદે છે ૩ બો. હા. રી.
પ્ર. ૪૫ (ક્રી. બ) એક માજીસટરેટે એવું જાહેરનામું કાઢયું કે જે સખસોને હથીઆર
રાખવાની મરજી હોય તેઓએ સને ૧૮૬૦ના આક્ટ ૩ ૧ માની કલમ ૨૬ પ્રમાણે પરવાનો
લેવો જોઈએ. કેટલાક સખસોને આવો પરવાનો લીધા વગર હથીઆર રાખવાના તે હોમતથી
પોલીસના રીપોરટને આધારે પકડવામા આવ્યા. પોલીસના અમલદારે કાંઈ સમન અથવા
વારંટ માગયું નહોતું તેમ તહોમતદારો પકડાયા અગાઉ માજીસટરેટ આગળ કાંઇ ફરી
યાદ થઈ નોહોતી. ક્રી. પ્રો. કોડ કલમ ૨૫૦—૨૫૧ પ્રમાણે કાંઈ લખેલું તોહો

કવામા આવ્યું નોહોતું કાંઇ પુરાવો લેવામા આવ્યો નહોતો, પણ તોહોમતદારોએ કબુલ આર રાખવાનુ કબુલ કરવાથી માજીસટરેટે એક સરકારી નોકરના જાહેર કરેલા હુકમની અમાનતા ગણી કલમ ૧૮૮ પ્રમાણે સજા કરી આ અમાનતાથી માણુસની જીંદગી તન દુરસતી અથવા સલામતીને હરકત થાય એવો કાંઈ પુરવો નહોતો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે શીક્ષા રદ કરવી જોઈએ કરમીનલ પરોશીજર કોડમા જે રૂલ બતાવ્યો છે તે ધ્યાનમાં રાખવાની ભલામણ કરવામાં આવી. ૩ બે. હા. રી. પ્ર. ૧૪૯ (એપેનડીકસ) આ કલમ પ્રમાણે તોહોમતદારોને ગુનેગાર ઠરાવતાં અવલ અમુક કામથી તહોમતદારે દુર રહેવું એવો હુકમ બહાર પડયો છે એવું તહોમતદાર જાણતો હતો એવું સાબીત થવું જોઈએ રાણી વીરૂધ રામતુનુ સીંગ કો. ઈ. ડા પ્ર. ૩૪૩ આ કલમ પરમાણે ગુનેહગાર ઠરાવતી વખતે તહોમતદારને જે હુકમ કરેલો તે લખેલો કરેલો હતો એ જરૂરનું છે કો. ઈ ડા પ્ર. ૩૪૩. જે સરકારી નોકરે હુકમ કાઢયો હોય તેને તેવો હુકમ કાઢવા અધીકાર ન હોય તો તે હુકમ ન માનનારા ગુનેહગાર નથી ૩ મુ હા રી પ્ર ૫૩ રાણી વીરૂધ બેડા તાનાજી ૫ મુ હા. રી પ્ર ૨૧ રાણી વીરૂધ બીહલ લક્ષમણ ૫ મુ હા રી પ્ર ૧૩ (કેઈજ) કે આ હુકમ ઉપર અપીલ થઇ હોય તો અપીલનો ઠરાવ બહાર પડતાં સુધી તે હુકમ ન માનો એવું ગણી આ કલમ પ્રમાણે તહોમત લેવાય નહીં ૨ મુ હા રી પ્ર ૩૮૪ આવું કામ જે માજીસતરેટનો હુકમ તોડયો હોય તે પોતે ચલાવી શકે નહિં ૧૦ મુ હા. રી ૪૨૪ કી પ્રો. કોડ કલમ ૪૭૩ આવો હુકમ નહીં માનવાથી કાયદાસર રહેલા સખસને દુખ અડચણ કે નુંકસાન થવુ જોઇએ અથવા થશે એવું જોઇએ, નહી તો ગુંનેહો બનતો નથી. ૪ મ. હા રી. પ્ર ૬.

કોઇ સરકારી નોકરને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો

૧૮૯ કોઇ સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહોદાના અમલ સબધી કાંઇ કામ કરવાને, અથવા કંઈ કામ ન કરવાને અથવા કાંઈ કામમાં ઢીલ કરવને લલચાવાના કારણસર તે સરકારી નોકરને ખુદને અથવા જે શખસની સાથે તે સરકારી નોકરને સબધ છે એમ પોતે માનતો હોય એવા કોઈ સખસને, કાંઇ નુકશાન કરવાનો, જે માણુસ ડર દેખાડે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારના કેદની અથવા દડની અથવા એ બંને શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઇ સરકારી નોકરનો આસરો માગવાની અરજ કરવાથી દુર રહેવાને કોઈ સખસને લલચાવવા માટે તેને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો

૧૯૦ કાંઇ નુકશાનથી કોઇનું રક્ષણ કરવાનો અથવા કરાવવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા કોઇ સરકારી નોકરની આગળ કોઇ સખસને કાંઇ નુકશાનથી પોતાનું રક્ષણ કરાવવા બાબત કાયદેસર અરજ ન કરવાને અથવા અરજ કરે તો અટકાવવાને લલચાવવાના કારણસર, જે માણુસ તે સખસને કાંઇ નુકસાન કરવાનો ડર દેખાડે તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની. અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૧ મો.

ખોટી પુરાવા તથા સરકારી ઇનસાફ વીરૂધ ગુનાહ બાબત.

કાંઈ સોગંદથી અથવી કાયદાના ખાસ ઠરાવથી સાચુ બોલવાને જે માણસ કાયદા સાહેદી આપવી. | મુજબ બંધાયલો હોય અથવા કાંઈ પણ બાબત સબંધી એકરાર કરવાને કાયદાથી બંધાએલો હોય તે માણસ એવી કાંઈ વાત કહે કે જે હોય અને જે ખોટી છે એમ તે જાણતો કે માનતો હોય અથવા ખરી છે એમ માનતો હોય તો તે માણસે ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧લો—કાંઈ વાત મોહોડેથી કહી હોય અથવા કોઈ બીજી રીતે કહી હોય તેને આ કલમના અરથ પ્રમાણેની વાત સમજવી.

ખુલાસો ૨જો—સાહેદી આપનાર શક્ષ પોતાના માનવા બાબત જે ખોટી વાત કહે તે પણ આ કલમના અરથ પ્રમાણેની વાત સમજવી અને જેમ જે વસતુ કોઈ શક્ષ જાણતો ન હોય ને તે કહે કે હુ જાણુછું તેથી તે શક્ષ ખોટી સાહેદી આપાનો ગુનેગાર થાય તેમજ જે વસતુ તે માનતો નહી હોય તે વીસે તે એમ કહે કે હુ એ માનું છું તો તેથી પણ તે શખસ ખોટી શાહેદી આપીવાનો ગુનેગાર થઈ સકેછે.

દ્રસ્ટાંત.

(अ) ज नी ऊपर ब नो हजार રૂપીઆનો એક વાજબી દાવો છે તેની મજકુરીમાં ઈનશાફની વખતે अ આવીને એવા ખોટા સોગંદ ખાય કે ब નો દાવો વાજબી છે એમ ज ને કબુલ કરતા મેં સાભળયો. તો अ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

(ब) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બોલવાને બંધાયલો છતાં, अ એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણી સહી जની લખેલી છે એમ હુ માનુ છુ અને ज ની લખેલી છે એમ તે ન માનતો હોય તો એ ઠેકાણે अ જે વાત પોતે ખોટી જાણે છે તે કહેછે, માટે તેણે ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

(क) ज ના અક્ષરનુ વલણ अ જાણે છે અને તે એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણી સહી ज ની લખેલીછે એમ હું માનુછું અને તેમજ તે સહી તેની લખેલી છે એમ अ સુધબુધીએ માનતો હોય તો એ ઠેકાણે अ ની વાત ફકત તેના માનવા વીશેછે અને તેના માનવા વીશે તે સાચીછે માટે અગર તે સહી ज ની લખેલી ન હોય તોપણ अ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ શમજવુ નહી.

(ड) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બોલવાને બંધાએલો છતાં अ એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણે દહાડે ज ફલાણે ઠેકાણે હતો એમ હુ જાણુંછું અને તે બાબત अ કાંઇ જાણતો ન હોય તો અગર તે દહાડે ज તે ઠેકાણે હતો કે નહી તોપણ अ એ ખોટી

…જવું

…કોઇ સમજાવનારો કે તરજુમો કરનારો છે અને તે જે વાત … રીતે સમજાવવા અથવા તેનો તરજુમો કરવાને સોગંદથી બંધાયેલોછે … અથવા લેખની એવી સમજણ આપે અથવા એવો તરજુમો કરે અથવા તે [સમ… તરજુમો ખરોછે એમ શરટીફીકેટ આપે કે તે સમજણ અથવા તરજુમો … અને તેને ખરો માનતો ન હોયતો અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

૧૯૨ જે માણસ કાંઇ બીના બનાવે, અથવા કાંઇ ચોપડી કે દફતર મધે કાંઇ… ખોટો પુરાવો બનાવયો | ખોટી રકમ લખે અથવા કાંઇ લેખ કરે અને તેમા કાંઇ ખોટી વાત લખે એવા ઇરાદાથી કે કોઇ ઇનસાફી મુકરદમામાં અથવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ તેના સરકારી હોદાથી કાયદા મુજબ ચાલતા મુકદમામાં, અથવા કોઇ લવાદની આગળ તે બીના ખોટી રકમ અથવા ખોટી વાત પુરાવમા રજુ થાય તથા તે રજુ થનારી બીના અથવા ખોટી રકમ અથવા ખોટી વાતથી તે મુકદમામાં પુરાવા ઉપરથી જે શખસ… કાંઇ અભીપ્રાય બાધનાર હોય તે શખ્સના મનમા તે મુકદમાના ફેંસલાને લગતી કાંઇ જ… રૂરની બાબત સંબધી ખોટો અભીપ્રાય આવે તો તે માણસે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એ… મ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ની એક પેટીમાં અ કાંઈ ઘરેણું મુકે એવા ઇરાદાથીકે તે ઘરેણું તે પે… માંથી જડે તથા એ બીનાથી જ ની ઉપર ચોરી સાબેત થાય તો અ એ ખોટો પુરાવો … નાવ્યો એમ સમજવું.

(બ) અ પોતાની દુકાનના ચોપડામાં એક ખોટી રકમ લખે એટલા સારૂ કે કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં તે પુરીકર પ્રમાણ દાખલા વાપરવો તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

(ક) જ ની ઉપર બદમસ્તરતનો ગુનોહ સાબીત કરવાના ઇરાદાથી અ જ ના જે… વા અક્ષર કરીને એક કાગળ લખે એવી રીતે કે જાણે તે કાગળ તે બદમસ્વરત માંહેના કોઇ શોબતીને લખેલો હોય અને પોલીસના અમલદારો ફલાણે ઠેકાણે ખોળ કરસે એ… વો સંભવછે એમ જાણીને તે કાગળને ઠેકાણે મુકે તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

ટીકા.

ખોટી વાત એવી હોવી જોઇએ કે જેથી કામના ગુણદોશ વીશે એક અગતીઆની બાબત ઉપર ઇનસાફી અમલદારનો ખોટો અભીપ્રાય બંધાય એટલા માટે જ્યારે એક … વકીલ કે જેના પાશે ખરૂ વકીલાતનામુ હતુ તેણે તે ઉપર માજીસતરેટની શહી બનાવી … રે એમ ઠરાવ થયો કે આ તહોમત કલમ ૧૯૨ મુજબ ભાગતુ નથી કારણ કે … તનામુ કાઈ પુરાવો નહોતો અને જડજના મનમાં તેના ખરાપણા વીશે કાંઇ…

તો તેથી એ મુકદમાના ઠરાવને કાંઇ અગર થતી નથી (મદરાશ હાઇકોરટ વાલ્યુ પાને ૩૭૨).

જયા કોઈ શખસના ઉપર જુદા જુદા ઇનસાફદારો આગળ વીરૂધ વાતો કેહેવાને સારૂ તેમાંની કોઈ વાતનુ તહોમત મુકવા ઇરાદો હોય તો એવી દરેક વાત ઉપર ફરીઆદ થવાને સારૂ યોગ મંજુરીયત જોઇએ (મુ. હા વા. ૧૧ પા. ૨૪.)

૧૯૩ જે માણસ કાઇ ઇનસાફી મુકદમાના કોઇપણ ભાગમાં ઇરાદાથી ખોટી સાહેદી આપે અથવા કોઇ ઇનસાફી મુકદમાના કોઇપણ ભાગમાં વપરાય એવા કારણસર ખોટો પુરાવો બનાવે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે તથા બીજી કોઇ બાબતમાં જે માણસ ઇરાદાથી ખોટી સહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે તે માણસને તણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખોટી સાહેદી તથા ખોટા પુરાવાની વાત.

ખુલાસો ૧લો—કોઇ કોરટ મારસલ અથવા મીલીટરી કોરટ આવરીકવેસટની આગળ તજવીજ ચાલતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદમો સમજવો.

ખુલાસો ૨જો—કોઇ ઇનસાફની કોરટની આગળ મુકદમો ચાલતા પહેલાં કાયદાએ ફરમાવેલી તજવીજ થતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો પછી તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફની કોરટની આગળ નહી થતી હોય તોપણ.

દ્રષ્ટાંત.

જ ને તેનો ઇનસાફ થવા સારૂ કમીટ કરવો જોઇએ કે નહી એ ઠરાવવા સારૂ કોઇ માજીસ્તરેટની આગળ ચાલતી તજવીજમાં અ સોગદ ખાઇને એવી વાત કહે કે જે ખોટીછે એમ તે જાણતો હોય તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ છે માટે અ એ ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૩ જો—કોઇ ઇનસાફની કોરટે કાયદા મુજબ કાઇ તજવીજ કરવાનુ ફરમાવીયુ હોય અને તે તજવીજને કોઈ ઇનસાફની કોરટના હુકમ મુજબ થતી હોય તો તે તજવીજને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો પછી તે તજવીજ કાઇ ઇનસાફની કોરટની આગળ નહી થતી હોય તોપણ કાઇ જમીનનો હદ મુકરર કરવા સારૂ એક ઇનસાફની કોરટે કોઈ અમલદારને તે જગોપર મોકલ્યો હોય તે અમલદારની આગળ થતી તજવીજમા અ સોગદ ખાઇને એવી એક વાત કહે કે જે ખોટી છે એમ તે જાણતો હોય તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ છે માટે અ એ ખોટી સહેદી આપી એમ સમજવુ.

ટીકા.

...હેદીની આ કાયદામા નાખીયા આવી નથી આ કલમ

મુજબ તેનો અરથ એવોછે કે "ચાલતા કેસના સંબંધમાં ઇનસાફ આપવામાં કોરટે લીધેલો ઉપાય" (મદરાસ હાઈકોરટ ફેસલા) જો કે જે ભાગમા ખોટી ... આ હોય તે ભાગ એવો હોય કે તેમાં કાંઇ ફેસલા આપી સકાય નહી ... નો છેડો આવે અને પછી ફરી ફેસલો આપવામાં આવેજ નહી(સને૧૮૭૨ ... ની કલમ ૪ માં ઇનસાફી મુકદમાની વાખીયા એવીછે કે કાંઈ કામ ચાલતુ હોય ... રાવો લેવામાં આવે છે અથવા લેવાનો અધીકાર છે અથવા દફતરમાં દાખલ ... ના ઉપરથી જે કામમાં સીક્ષાનો ઠરાવ અથવા શીક્ષાનો હુકમ અથવા આપ ... વામાં આવે છે તે કામ સમજવું. (સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ની કલમ ૫૧૯ ... ના હુકમો ઇનસાફી મુકદમા નથી પણ કલમ ૫૨૧ મુજબ હુકમ ઇનસાફી ...

પણ જ્યાં ઇનસાફી મુકદમાઓની સાથે બીલકુલ સબંધ નહિ એવા કોઈ બીજા કામ ને સારૂ તજવીજ ચાલતી હોય ના તેનુ બીજી રીતે છે જ્યાં એક માજીસતરેટના ઉપર ... નામો કાગળ આવ્યો જેના કેટલાક શબ્દો ઉપર ખુનનુ તહોમત મુકયું હતું. અને એ માજીસતરેટે એ ખુન શોધી કાડવાને નહી પણ કાગળનો લખનાર નકી કરવાને પુરાવો લીધો તાંહાં એમ ઠરાવ થયો કે એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો ભાગ નથી અને ગુનો સાબેત થયાનો ઠરાવ થાકી શકતો નથી (રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ રીપોરટર કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૨૧) અને એવીજ રીતે જ્યા એ તજવીજની મતલબ એક નીંદા ભરેલી અરજીનો લખનાર શોધી કાડવાની હતી તીયાં પણ તેવોજ ઠરાવ થયો મુબઈ હા. કો. રી. વા. ૧૧ પા. ૧૧ ફક્તએક ખોટી વાતો એકેજ જુબાનીમાં આવી હોય તો તે એકજ ગુનો થાય છે મદરાસ હાઈ કોરટ રૂલીંગ વા. ૬ પા. ૨૭૧ સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૪૬૮ મુજબ હીંદુસતાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ કલમ ૧૯૩—૧૯૬—૧૯૯—૨૦૭—૨૦૫—૨૧૧—અગર ૨૨૮ મી કલમોમા બતાવેલા ... કારી ઇનસાફ વીરૂધ કોઈ ગુનો કોઈ ફોજદારી અથવા દીવાની કોરટ આગળ થયથી વીરૂધ કરવામા આવ્યો હોય તેરા ગુનાની ફરીઆદ સદરહુ દીવાની અથવા ફોજદારી કોરટ અથવા તેની ઉપરી કોરટની મંજુરી સીવાય કોઇ ફોજદારી કોરટ સાંભળી શકે નહીં અને એ મંજુરી કલમ ૪૭૦ માં બતાવ્યા પ્રમાણે આપવી જોઈએ આ કલમ મુજબ મંજુરી સાધારણ નીયમ મુજબ જે કોરટની આગળ ખોટા સોગંદ ખાધાનુ કહેવાતુ હોય તે કોરટની આગળ પેહેલ વેહેલી કરવી જોઇએ (મદરાસ હાઈ કોરટ વા. ૬ પા. ૯૨ મંજુરી વગર ચલાવેલું કામ બીલકુલ અખતીઆર બહાર છે અને તે મુજબ કરેલો કોઈ પણ ગુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ રદ કરવો જોઇએ (બંગાલા લા. રીપોરટ વા. ... પા. ૩૧. ખોટા પુરાવાને સારૂ ફરીઆદ ચલાવવાની મંજુરી આપવા ના પાડવાનું એ ... કારણ નથી કે જે અમલદારની આગળ અરજી કરીછે તે અમલદારના પેહલાના અમલદારની આગળ ખોટો પુરાવો આપવામા આવ્યો હતો કેમકે જો અખતીઆરી જુદા

તો પણ કોરટ તેની તેજ છે (મદરાસ હાઇ કોરટ રૂલીંગઝ વા, ૭ પા, ૧૨. જે માજીસ તરેટની આગળ ખોટો પુરાવો આપવામાં આવ્યો હોય તે માજીશતરેટ તેજ ગુનો કલમ ૧૭૩ મુજબ કમીટ કરવાને સારૂ તેનો ઇનસાફ કરી શકે નહી (મુંબઇ હાઇકોરટ રીપોરટ વા ૧૦ પા. ૭૩. જે સખસના ઊપર પ્રથમ ૧૯૩—૧૯૪ અથવા ૧૯૫ મી કલમ મુજબ ગુનેગાર થયો હોય તે બીજી વખત તેજ ગુનાને સારૂ ફટકાને પણ લાયક છે (સને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૪). કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે ગુનાની સાબીતી થયાં છતા કલમ ૧૮૧ પ્રમાણે અપરાધ સબીત કરયો તે ગેરકાયદે છે (મુ. હા. કો. તા૦ ૨૫ અપરેલ સને ૧૮૭૧ વા. ૮ પા. ૨૬) પોતાના ભાઇની જગો ઉપર પોતે ઊભો રહીશાક્ષી આપી તેમાં આ કલમ પ્રમાણે ખોટી પ્રતીગનાનો ચરજ રાખવો જોઇએ અને કલમ ૪૧૬ પરમાણે વેશ લઇ ઠગાઇ કરવાનો ચારજ રહે નહી (મુ. હા. કો. તા૦ ૫ નવેમબર સને ૧૮૬૩ વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૮૯). કલમ ૧૯૩—૧૯૪—૧૯૫ પરમાણે કમીટ કરવામા અમુક હકીકતો જેથી ગુનો થયો તે હકીકતો કેદીએ બોલેલા સબદોમાં હમેશાં બતાવી છે આથી કેદી બરાબર તહોમત શમજી સકશે (મુંબઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૨ જુ. સને ૧૮૭૦ નંબર ૯૬૫). ખોટો પુરાવો આપવાના કામમાં જે હકીકત તહોમતદાર પોતે ખોટી જાણતો હતો તે જાણી જોઇને ખરા દાખલ કહી એવુ બતાવવું જોઇએ બેં લા. રી. એ. પા. ૬૬. જે કામમા જુબાની આપી તે ઇનસાફી કામ હતું અને તે કામ ચાલતી વખતેજ તેણે ખોટી હકીકત કહી એવું સાબીત થવું જોઇએ ૧ બેં. લા. રી પ્ર. ૧૩ (ફો. અ)

એક જણે ઘુઘી પુરવક રેલવેનો કેટલોક સામાન કોઇ સખસના ઘરમાં અને ખેતરમાં છુપાવવામાં મદદ કરી એવા ઇરાદાથી કે એ ઘરના અને ખેતરના ધણીને શીક્ષા થાય તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તહોમતદાર ઊપર આ કલમ પ્રમાણે ખોટો પુરાવો બનાવ્યાનુ અને કલમ ૪૧૪ પરમાણે ચોરેલી મીલકત જાણી જોઇને છુપાવવામાં મદદ કરયાનુ એવા બે તહોમત લાવી શકાય ૧ ઇ. લા. રી. પ્ર ૨૭૮ (અલ્હાબાદ). આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો કરી. ક્રી. કોડની કલમ ૪૭૩ પરમાણે કોરટનો તીરસકાર છે. તેથી એ કલમ પરમાણે જે માજીસતરેટ હજુર એ ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય તે માજીસતરેટ ઇનસાફ કરી સકે નહી ૧ ઇ. લા. રી. (અલહા.) પા. ૧૧૫. જે માજીસતરેટ પાસે એ ગુનોહ કરવામા આવ્યો હોય તે માજીસતરેટને તે ગુનાહનો ઇનસાફ કરવાનો અધીકાર હોય તો સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ માની કલમ ૪૭૧ પરમાણે તેને કાંઇ હરકત નથી. આ કલમ પરમાણે ગુનો બનવા માટે તહોમતદારનો ઇરાદો ખરાબ હતો કે નહી તેની જરૂર નથી જે કહયું તે ઇરાદા પુરવક કહયું જે હકીકત તેણે કહી તે ખોટી જાણતો હતો એવુ સાબીત થાય પછી તેણે તે ઇરાદાથીજ કહી એમ ગણવુ જોઇએ ૩ અ. હા. રી. પ્ર. ૧૩૩ એક સખસ કોરટમા આવ્યો તારે એ દીવસે જે જે કેસમા તેની જુબાની લેવામા આવે તેમાં તેણે સાચુ બોલવુ એવી પરતીગના તેને એકજ વખતે આપ[illegible] મા આવી એ દીવસના કેસના જે કેસ જણાવીઆ નહોતો તે કેસ પણ તેજ દીવસ[illegible]

ળ્યો તેમાં તે ખોટુ બોલ્યો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરયો ર ગ. હા. રી. પા. ૪૩. આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં તહોમતદારે કયો ખોટો પુરાવો આપીઓ તે ખસુસ ન બતાવવુ જોઈએ. વી. રી. પા. ૭૧. એક કેદીએ મા જીસતરેટ પાસે સાક્ષી તરીકે જે જુબાની આપી તેથી શેશન જજ આગળ જુદીજ આપી. આ ખોટી જુબાની કાંતો સેશન જજ પાશે આપી અગર કંતો માજીસતરેટ પાસે આપી એવા તહોમતથી તેને સજા થઈ તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે એ શીક્ષા બરાબર થઈછે વ ળી એવુ પણ ઠરાવ્યુ કે સેસન જજ પાસે આપેલી જુબાની માજીસતરેટ પાસે ચાલેલા કામમાં પુરાવામા લીધી તે પણ બરોબર થયુંછે. બેં. હા. રી. વધારાનુ પુસતક પાનુ ૫૨૧. મોફસીલમાં ખોટો પુરાવો આપવાના તહોમતથી એકજ સાક્ષીના વગર ટેકાવાળા પુરાવાથી શીક્ષા થઇ શકે નહી બેં. હા. રી વધારાનુ વો. પા. ૪૧૭. શેશન જજ માજી સતરેટ પાસે ખોટો પુરાવો આપાનો ગુનોહ કમીટ કરી શકે નહી પણ પોતાનીજ કોરટમાં એવો ગુનોહ બનીયો હોય તો નેમ કરી શકેછે ૨ બં. હા. રી. પાનુ ૩૫ (બા કે.) એક સાક્ષીએ માજીસતરેટ પાશે કામ ચાલ્યુ તેમાં અમુક જણે ખુન કરયુ એવી જુબા ની આપી અને સેશન જજ પાસે બીજા જણે ખુન કરયુ એવી જુબાની આપી તેમાં ઠરા વવામાં આવ્યુ કે તહોમતદારને આ કલમ ૧૯૩ પરમાણે સીક્ષા થાય પણ કલમ [illegible] પરમાણે સીક્ષા થાય નહી કેમ કે પોતાની જુબાનીઉપરથી કોઈને મોતની સજા થશે એવુ સાક્ષી જાણતો નથી ૩ બે હા. રી. પાનુ ૨૫. એક માજીસતરેટ પાસે નનામી અરજી આવી તેમા અમુક જણે અમુક જણનુ ખુન કરયુ છે એવા ખબર લખ્યા હતા એ અરજી લખ વાની કોણે છે તે નકી કરવા માટે માજીસતરેટે તજવીજ ચલાવી તેમા કોઈ ખોટુ બો લ્યુ તેથી ઠરાવવામા આવ્યું કે આ તપાસ ઇનસાફી તપાસ કે તેનો ભાગ નહોતો જેથી સાક્ષી ઉપર ખોટી જુબાની આપવાનુ તહોમત આવી શકે નહી ૫ વી. રી. પા ૭૨ રાણી વીરૂધ જીભાઈ વજા ૧૧ મુ. હા. રી. ૧૧ જે જુબાનીમાં તહોમતદારે ખોટો ગજકુર કહયા નુ કહેવામા આવ્યુ હોય તે જુબાની સાબીત થવાની જરૂરછે કા. ઇ. ડા. પાનુ ૩૧૧ આ દેશમા આવા ગુનહાની સખત સજા કરવી જોઇએ પણ જો તહોમતદાર કબુલ કર તો હોય અને કોરટ પાસે દયા માગતો હોય તોજ ઓછી શીક્ષા કરવી રાણી વીરૂધ ગર ગીન આહીર ૭ વી રી પા. ૬૭. ખોટુ તહોમત મુકવુ અને જાણી જોઇને ખોટી જુબા ની આપવી એ બે ગુના એક બીજાના ભાગ નથી માટે તેને જુદી જુદી શીક્ષા થવી જો ઇએ ૭વી.રી. પાનુ ૫૯. આ કલમ પરમાણેનુ તહોમત સાબીત કરવા માટે તહોમતદારે જે જુબાની આપી હોય તે સાદા સોગન ઉપર નહી. પણ શોગન લેવાના કાયદા પરમાણે ધ રમ ઇમાનથી સાચુ કહેવાને પરતીજ્ઞા લીધેલી હોવી જોઇએ ૪ વી રી પાનુ ૨૪. બીજાને નામે જુબાની આપવી તે આ કલમ પરમાણેનો ગુનો થાયછે કલમ ૪૧૯ પરમાણે વેશ લઇને ઠગાઈ કયાનો ગુનોહ થતો નથી ૧ મુ. હા રી. પાનુ ૮૯. સમન બજાવ્યાનો ખોટો રીપોટ કરે તો કલમ ૧૮૧ પરમાણે નહી પણ આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય ૯

ખી રી. પાનુ ૨૭ ખોટો પુરાવો આ નામા જે ઈરાદાની જરૂર છે તેનુ અનુમાન હકીકત ઉપરથી થઇ શકેછે ૨ વી રી. પ્ર. ૬૩. એકજ જુબાનામાં એકથી વધારે હકીકત જુદીજુદી કહી હોય તે દરેકો માટે જુદુ જુદુ તહોમત નહી આપવુ જોઇએ એકજ તહેમત આ પવુ જોઇએ ક્ર. ઇ. ડા. પાનુ ૩૫૩. કમીશનર પાશે સોગન લઈ ઈરાદાથી ખોટી હકીક ત જાહેર કરે તો તહોમતદારે આ કલમ વીરૂધ ગુનેહ કરયો ગણાય ૮ મુ હા. રી. પા. ૧૧ (ફોજદારી). સોગન લઇ જે હકીકત ખોટા કહયાનુ તહોમત હોય તે હકીકત તહોમતદા ર કહે તો પોતે ગુનામા આવો જાય એવુ હતુ તોપણ આ કલમ પરમાણે તે તહોમતમાં કાયદાસર બચાવ નથી ઈ મ. હા૦ રી૦ પ્ર૦ ૩૯ કોઈ હીંદુ વટલીને ક્રીસ્થન થયો હોય તે ને ખરીસ્તી ધરમ પરમાણે પરતીજ્ઞા ન આપી હોય તો તેણે કહેલા ખોટા બજકુર માટે તે ણે આ ગુનેહ કરયો ગણાય નહી ૪ મ. હા. રી. ૧૮૫.) આ કલમ પરમાણેના તહો મતમાં એક શાક્ષી આવી કહે કે તહોમતદાર ખોટુ બોલ્યો છે તો તે પુરતુ નથી કેમકે હેતો તહોમતદારે સોગન ખાઈ કહયુ કે આમછે તેની વીરૂધનો સાક્ષી કહેછે કે આમ છે એ તો સોગન સામસામા અથડાયા જેવુ થયુ ગુડો પાનુ ૩૦૪–૫ જે ખોટી જુબાની આપી તે કેશને લગતી નહોતી એવા કારણથી તહોમત ઉડી જાય નહી ૫ મુ. હા૦ રી. પાનુ ૬૮ (ફોજ). એકના એક કેસમાં બે જણે ઉપર આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરયાનુ તહોમત હોય તો બેઊની જુદી જુદી તજવીજ કરવી જોઇએ ૫ મુ. હા. રી. પાનુ ૫૫ (ફો.) જે કેસમાં ખોટી જુબાની આપીયાનુ તહોમત હોય તે મુળ કેસ ફરીઆદીને ફરીઆદ કરવા હક નોહોતો એવા કારણ વીગરેથી ના સાબીત થય તો પછી ખોટી જુબાની આપનારને પ ણ છોડી મુકવો જોઇએ કેમ કે તેણે જે જુબાની આપી તે કામ ઇનસાફી કામ ગણાયુ નહી ૮ મુ. હા રી. પાનુ ૩૭ ફેજ.) જગલ ખાતાના અમલદારી તેમજ બીજા કોઈ અધીકારી જેમને કાઈ તજવીજ કરી ઠરાવ ભરવાનો અખતીઆર નથી તેમની પાસે કાંઈ ખોટી હકીક ત કહેવામાં આવે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનો નથી ૧૨ મુ. હા. રી. પાનુ ૧. તહો મતદારનાં સહીઓ મેળવી જે પુરાવો મેળવ્યો હોય તે ઉપરથી આ કલમ પરમાણેનુ તહોમતસ્થાપીત થઈ શકે ૫ વી. રી. પ્ર ૯૮ (ફોજદારી) (म) નામના શખશે ज નામના સખસને (क) નામના સખસનુ નામ લઇ સટાંપ ઓફીસમાંથી સટાંપનો કાગલ લઇ આવ વા કહયું તે પ્રમાણે क ના નામનો કાગળ (ज) લાવ્યો આ કાગળ क વીરૂધ ઈનસાફની કોરટમા વાપરવો એવો (म) નો ઇરાદો હતો તેમા ઠરાવવામાં આવ્યુ કે આ ગુનેહ ખોટો પુરાવો બનાવ્યાનો થયો ૨ ઇ લા. રી. (અલહા.) પ્ર. ૧૦૫.

દેહાંત શીક્ષા જોગ ગુનો કોઇની ઊપર સાબીત કરવાના ઈરાદાથી ખોટી શાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.

૧૯૪ જો કોઈ માણસ ખોટી શાહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઇ સખસની ઊપર આ કાયદા મુજબ (સને ૧૮૭૭ ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે અથવા ઈંગલંડ દેશના કાયદા મુજબ") દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય એવો કોઈ ગુનેહ સાબીત થાય અથવા તેમ કરવાથી સાબીત થ

અગર તેમ કરવાથી કોઈ બેગુનાહ સખ્સની ઉપર ગુનો સાબીત થઈ તેનો જીવ લેવામાં આવે તો | એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ પાત્ર થશે અને અગર તે ખોટી સાહેદીને લીધે કોઈ બે ગુનાહ સખ્સના ઉપર ગુનો સાબીત થઈને તેનો જીવ લેવામાં આવે તો તે ખોટી સહેદી આપનાર સખસને અગર તો મોતની અથવા ઉપર બીયાન કરેલી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

એક માણસ ખુનના ગુના સારૂ અના ઈનસાફની વખતે એમ કહેછે કે એ ખુન એ કરયુ નથી પણ બ જે તુરંગમાં નથી તેણે કરયુ છે તો આ એ કલમ ૧૯૪ મુજબનો કરયો નથી કારણ કે આ પુરાવાથી કોઈ શખસના ઉપર દેહાંત સીક્ષા જોગ ગુનો સાબીત થતો નથી એ માણસ ફકત ૧૯૩ મી કલમ મુજબ શીક્ષા જોગછે બં. હા. એપેલેંટ કરીમીનલ જુરીસડીકસન વા. ૩ પા. ૩૫.

૧૯૫ જે માણસ ખોટી સાહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ શખસની ઉપર આ કાયદા મુજબ (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ પ્રમાણે અથવા ઈંગલાંડ દેસના કાયદા મુજબ) દેહાંત સીક્ષા જોગ નહી પણ જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદત સુધી કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ સાબીત થાય અથવા તેમ કરવાથી સાબીત થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને જે માણસની ઉપર તે ગુનોહ સાબીત થયો હોય તેને જે સીક્ષા કરવામાં આવે તે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

(સમુદરપારની અથવા કેદની શીક્ષા થઈ સકે એવો ગુનો કોઈની ઉપર સાબીત કરવાના ઈરાદાથી ખોટી સહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.)

દ્રષ્ટાંત.

એક ઈનસાફની કોરટની આગળ અ ખોટી સાહેદી આપે, એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરવાથી જ ની ઉપર ડાકાઈટીનો ગુનો સાબીત થાય ડાકાઈટીની શીક્ષા જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના, કેદની છે તો અ સમુદરપારની અથવા દંડ સાથે કે દંડ વીના કેદની સીક્ષાને લાયક છે.

ટીકા.

પોતાનુ ઘર પોતે બાળીને તે બાબત બીજાની ઊપર આરોપ મુકવો તે કલમ ૨૧૧ મુજબ ગુનો છે કલમ ૧૯૫ લાગતી નથી (કલકતા હાઈકોરટ તા૦ ૨૮ અગસટ સને ૧૮

૧૯૬ કાંઈ શાહેદી ખોટીછે અથવા પુરાવો બનાવટનોછે એવુ જાણીને જે સ દુસ્ટભાવથી તે સાહેદી અથવા પુરાવાને આવા ખરા પુરાવાની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તે મા

(ખોટો પુરાવો.)

...પી હોય અથવા ખોટો પુરાવો બનાવ્યો હોય એવી રીતે શીક્ષા

ટીકા.

આ કલમ મુજબ તુહોમત રાખવામા બે વાતો બતાવવાનીછે એકતો એક પુરાવો ખોટો અગર બનાવટને છે અને બીજુ એ કે એ પુરવો ખોટોછે એમ જાણુ ગા હતુ એ પક્ષકારે ખોટો પુરાવો હાજર કર્યો એટલીજ વાતથી તે શખશ ગુનેગાર છે એ ગુનાછે એટલુંજ બતાવવાનો છે તો સહુસે "એમ ઠરાવ કરવામા આવ્યો છે કે દેવાદારે એવો શાક્ષી આપીયો કે જેણે લેણદારને પઈશા આપતા જોયાની ખોટી વાત લખાવી તે વાત દેવાદારના ઉપર બીજાને જુઠા સોગંદમાં નાખવાનુ તહોમત સાબીત કરવાને જોઈએ તેવો પુરાવો છે" (મોરલી સડાઇ જેઇટ ઓફ ઈંડીઅન કેસીસ વા. ૧ પા. ૧૨૨.)

અને એવીજ રીતે બીજા કામમા પણ હતુ જયાં તે પક્ષકારે વકીલની મારફત ખોટો સાક્ષી રજુ કર્યો (મોરલી શડાઈ જેસટ ઓફ ઈનડીઅન કેસીસ વા. ૧ પાને ૧૭૧) પણ જયા કેદી તેના બાબતમા જુઠા સોગંદ ખાધેલા તે વખત ગુનેગાર લાયક નહોતો અને જુઠા સોગંદ લેવરાવવામા સામેલ પણ માલમ પડયો નહી ને જો કે તે વખત તે હાજર હતો અને પોતાને ફાયદો પણ થયો તોપણ તેને છોડી દીધો (મોરલી સડાઈ જેસટ ઓફ ઈં. કે. વા. ૧ પા. ૧૭૩.

ખોટુ સારટીફીકેટ આપવું અથવા તે પર સહી કરવી.

૧૯૭. જે સરટીફીકેટ આપવાનુ અથવા જે સરટીફીકેટપર સહી કરવાનુ કાયદામાં ફરમાવ્યું હોય એવું સરટીફીકેટ, અથવા જે હકીકતના પુરાવામાં જે સરટીફીકેટ કાયદા પરમાણે લઇ સકાય તેવી કાંઈ હકીકત બાબતનુ કાંઈ સરટીફીકેટ કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને અથવા એમ માનીને જે માણસ તે સરટીફીકેટ આપે અથવા તે પર સહી કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામા આવશે.

કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટુ છે એવુ જાણીતુ સરટીફીકેટ ખરાની માફક વાપરવુ.

૧૯૮ એવુ કાંઇ સરટીફીકેટ કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટુ છે એમ જાણીને જે માણસ ભુસ દુસટ ભાવથી તે સરટીફીકેટને ખરા સરટીફીકેટની મારફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામા આવશે.

કાયદા પરમાણે પુરાવામા લેઈ સકાય એવા કોઇ એકરારમા લખેલી ખોટી હકીકત.

૧૯૯ જે એકરાર કોઈ ઈનસાફી કોરટ અથવા કોઈ સરકારી નોકર અથવા બીજો શખસ કાંઈ હકીકતના પુરાવા દાખલ કબુલ કરવાને કાયદાથી બંધાએલો અથવા અખતીઆર પામેલો હોય એવા કોઈ એકરાર ગણે જે કારણસર તે એકરાર કરવામાં અથવા વાપરવામા આવે તેને લગતી કાઈ જરૂરની બાબત સંબંધી

હોય એવી તથા ખોટીછે એવું પોતે જાણતો કે માનતો હોય એવી અથવા ખરો પોતે ન માનતો હોય એવો કાંઇ કેફીયત જે માણસ તે એકરાર કરે અથવા તે હીકરે તે માણસ લખે તો તે માણસને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

એવો કાંઈ ખોટો જાણેલો એકરાર ખરાની માફક વાપરવો.

૨૦૦ એવો કાંઈ એકરાર કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટોછે એમ જાણીને જે માણસ દુશટ ભાવથી તે એકરારને ખરા એકરારની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોસીસ કરે તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુલાશો—જે એકરાર કરતાં કાંઈ ગેર શીરસતે વાત બની હોય તે સબબ ઉપરથીજ પુરાવામાં કબુલ નહી થઈ શકતો હોય તેને પણ ૧૯૯ મી તથા ૨૦૦ મી કલમોનો અરથ પરમાણેનો એકરાર સમજવો.

કાંઈ ગુનો કરનારને બચાવવાના ઈરાદાથી તે ગુનો થવાનો પુરાવો ઊડાવવો અથવા તે બાબત ખોટી ખબર આપવી.

૨૦૧ કાંઈ ગુનોહ થયોછે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ તે ગુનેગારને કાયદા મુજબ થતી શીક્ષાથી બચાવવાના ઇરાદાથી તે ગુનો થવાનો કંઇ પુરાવો ઊડાવે અથવા એજ ઇરાદાથી જે માણસ પોતે ખોટી જાણતો અથવા માનતો હોય એવી કાંઈ ખબર તે ગુનાહ બાબત આપે તે માણસ ને અગર જે ગુનોહ થયો, એવું તે જાણતો અથવા માનતો હોય તે ગુનાહને માટે મોતની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો. સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે માણસ દંડનો પણ લાયક થશે અને જો તે ગુનાહને માટે જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસ સુધીની કેદની સીકશા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે અને જો તે ગુનાને માટે દસ વરસથી ઓછી મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

ન એ જ નું ખુન કરયું છે એવું જાણીને ન ને શીક્ષાથી બચાવવાના ઇરાદાથી સંતાડવામા બ ને આ મદદ કરે તો સાત વરસની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદને દંડને પણ અ લાયક છે.

ટીકા.

બંગાળાની હાઇકોરટે એમ માનયું છે કે આ કલમ બીજાએ કરેલા ગુનાનો પુરાવો ઉ

ડાવી દેવાને લાગુછે પોતે કરેલા ધુનાનો પુરાવો ઊડાવી દેવાને લાગુ નથી (રેવન્
એ‌ંડ કરીમીનલ રીપોર્ટ કલકતા સરકયુલર એ‌ંડ લેટરસ) જે શખસ ગુનો કરીને
—,ને પુરાવો સંતાડે તેને બે ગુનાની શીક્ષા થઈ સકે નેહી (રેવનીયુ શીવાલ એ‌ંડ ક્
રી. કલ. કરી. રૂલીગઝ•વા. ૩ પા ૩.

કોઈ ગુનાહ બાબત ખબ
ર આપવાની જેની ફરજ
હોય તે સખસે ઈરાદાથી
ખબર આપવામાં કસુર ક
રેતો.

૨૦૧ જે ગુના બાબતની કાંઈ ખબર આપવાની જે માણસની કાયદા પરમાણે ફર
જ હોય તે માણસ તે ગુનોહ થયોછે એવુ જાણીને અથવા
એવુ માનવાનુ તેને કારણ છતા ઈરાદાથી તે ખબર આપવા
મા કસુર કરે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની
બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બે
બનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

પોલીસ અમલદારે જે ખબર પોતાના ઉપરીને કરવાની ફરજછે તે ન કરેતો સન
૧૮૬૭ ના આકટ ૭ ની કલમ ૨૬-૩૫ પોલીસ પટેલ અથવા ગામ પોલીસનો માણસ
ખબર આપવમા કસુર કરે તેણસને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ ની કલમ ૯.

આપઘાત કરે તે ગુનો નથી વાસતે મદદ વગે કરનારને આ કલમ લાગુ નથી મુ.
હા. કો. તા૦ ૯ મે સને ૧૮૬૨.

કાઈ ગુનો થયો હોય તે
ની ખોટી ખબર આપવી.

૨૦૩ કાંઇ ગુનોહ થયોછે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ કારણ છતા તે ગુ
ના બાબત પોતે ખોટી જાણતો અથવા માનતો હોય એવી
કાઈ ખબર જે માણસ આપે તેને બે વરસની મુદત સુધીની
બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બે
બેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ લેખને પુરાવા દાખ
લ હાજર થતો અટકાવવા
ને તેનો નાશ કરવો.

૨૦૪ કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં અથવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ તેના ઓદા
ના જોરથી કાયદા પરમાણે ચાલતા કોઈ મુકદમામાં જે લેખ
કોઈ માણસ પાશે કાયદા પ્રમાણે પુરાવા દાખલ હાજર કરા
વી શકાય એવો કાઇ લેખ તે માણસ છુપાવે અથવા તેનો ના
સ કરે અથવા ઊપર લખ્યા મુજબની કોરટ કે સરકારી નોકર
ની આગળ પુરાવા દાખલ તે લેખ હાજર થતો અથવા વાપરતો અટકાવવાના ઇરાદાથી
અથવા તે કારણસર તે લેખ હાજર કરવાનો તેને કાયદા પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ
થયા પછી તે માણસ તે આખા લેખને અથવા તેમાંના કાંઈ ભાગને ચેરી નાખે અથવા
વંચાય નહી. એવો કરે તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની
...ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

...રીતે કોઈ બીજાનો વેશ લે, અને તે વેશ લઇને કાઈ ક

મુલાત કરે અથવા કાંઈ મજકુર કહે અથવા ...
લો કરાવે. અથવા કાંઈ હુકમ કહડાવે અથવા ...
કે બીજી તરેહનો જામીન થાય અથવા કોઈ દીવાની કે ...
ની મુકદમામાં કાંઈ બીજુ કામ કરે તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની કેદમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બન્નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

તહોમતવાળા સખસને દગાબાજીથી થએલો નફો કે ફાયદો આ ગુન્હા... ન તત્વ નથી એટલા માટે જ્યાં પહેલા કેદીના ઉપર ચોથા કેદીનો વેશ લે... મુક્યુ હતું અને ચોથા ઉપર પહેલાને વેશ લેવામાં મદદગારી કરવાનુ તહોમત મુક્યું હતું ત્યાં ગુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ બાહાલ રાખીઓ હતો (મદ્રાસ હાઈકોરટ વા. ૧ પાનુ ૪૫૦) પણ મદ્રાસ હાઈકોરટે હમણા એ ઠરાવને અનુસરીને ચાલવા ના પાડીછે. તેઓ કહેછે કે ફોજદારી કાયદાની કલમ ૨૦૫ મુજબ ખોટો વેશ લેવાનો ગુનો થવાને એક ખોટું નામ ધારણ કરયું છે એટલુજ બતાવવાનું બસ નથી હમે ધારીએ છીએ કે તેમાં એમ પણ દેખાડવુ જોઈએ કે એ ધારણ કરેલુ નામ કાંઈ બીજા શખસમાં ખોટી રીતે ... ના સાધન તરીકે વપરાવુ જોઈએ ફકત ધારણ કરેલા નામનો ઉપીયોગ બાજુ કાંઈ ... ન હોયતો ગુનો નથી એ ગુનો ક્યારે થાય કે જ્યારે બીજો કાંઈ કામ, અથવા ચાલતી ... ની સાથે તેનો સબંધ હોય ત્યારે અને ૨૦૫ મી કલમ મુજબ ખોટો વેશ લેવાના ... નાની મતલબ હગરી ધારણા પ્રમાણે બીજો જણાવેલો સખસતુ એવો ઢોંગ કરવો (મુ... હા. કો. વા. ૪ પા. ૧૮).

કાંઈ મીલકત સરકાર જપ્ત થતી અથવા હુકમનામુ બજાવવામાં આવતી અટકાવવા સારૂ તે મીલકત દગાબાજીથી ખસેડવી અથવા છુપાવવી.

૨૦૬ જો કોઈ માણસ કાંઈ મીલકત અથવા તે મહેનો કાંઈ હક દગલ બાજીથી ખસેડે કે છુપાવે અથવા કોઈ શખસના નામ ઉપર ... કરે કે કોઈને સવાધીન કરે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી ... ઇનસાફની કોરટે અથવા બીજા મુખતીઆર અધીકારી ... કાંઈ શીક્ષાનો હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમ તે કરશે એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજબ તે મીલકત અથવા તે મહેલો હક સરકાર જપ્ત થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે અથવા કોઈ ઇનસાફની કોરટે કાંઈ દીવાની મુકદમામાં કાંઈ હુકમનામુ અથવા હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ તે કરશે એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમનામુ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે મહેલો તે હક લેવાતો અટકે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની કેદમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા

...ચેડી હોય તે બદદાનતથી ખસેડી એવું સાબીત થવું જોઈએ.

૨૮ વી. રી. ૬૫. હુકમનામું ન બજે એવા હેતુથી મીલકત છુપાવવામાં આવે તો ગુનો નહો થાયછે ગુર ચંદરનકરજૂતો વીરૂધ કરીશન મોહનસીંગ ૨ બે. લા. રી. પા. ૪ (સ્પેશીઅલ નંબર.)

૨૦૭ ફલાણી મીલકત અથવા તે માંહેલા ફલાણા હક ઉપર મારો કાંઈ હક અથવા વાજબી દાવો નથી એવું જાણીને જે માણસ દગલબાજીથી તે મીલકત અથવા તે માંહેલો તે હક કબુલ કરે અથવા લે, અથવા તેનો દાવો કરે અથવા જે માણસ કોઈ મીલકત અથવા તે માંહેલો કાંઈ હકપરના કાંઈ હક બાબત કોઈ તરેહની ઠગબાજી કરે, એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ ઈનસાફની કોરટે અથવા બીજા મુખ્તીઆર અધીકારીએ કાંઈ શીક્ષાનો હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમ તે કરશે એવો સંભવછે એમ તે માણુસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજબ તે મીલકત અથવા તે માહેલો તે હક સરકાર જપત થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે અથવા કાંઈ ઈનસાફની કોરટે કોઈ દીવાની મુકદમામાં કોઈ હુકમનામું અથવા હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમનામું કે હુકમ તે કરશેં એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમનામું અથવા હુકમ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે માહેલો તે હક લેવાતો અટકે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

> કાંઈ મીલકત સરકાર જપત થતી અથવા હુકમનામુ બજાવવામા લેવાતી અટકાવવા સારૂ દગલબાજીથી તે મીલકતપર દાવો કરવો.

૨૦૮ કોઈ શખ્સે ફરીઆદી કરયા ઉપરથી જે રકમ લેણી ન હોય તે રકમને માટે અથવા તે શખ્સને જેટલી રકમ દેવી હોય તે કરતાં વધારે રકમને સારૂ અથવા જે મીલકત પર કે તેના જે હકપર તે શખ્સનું કાંઈ પહોંચતુ ન હોય એવી મીલકતને સારૂ, અથવા એવા હકને સારૂ જે માણસ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર કઈ હુકમનામું કે હુકમ કરાવે અથવા થવા દે અથવા કાંઈ હુકમનામું કે હુકમ પુરો થયા પછી અથવા જે વસતુ સંબધી તે પુરો થયો હોય તે વસતુ સબંધી જે માણસ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર તે હુકમનામું કે હુકમ બજવાવે અથવા બજવાદે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

> જે રકમ લેણી નથી તેને સારૂ દગલબાજીથી હુકમનામું થવા દેવું.

દ્રષ્ટાંત.

અ જ ની ઉપર એક ફરીઆદી કરે અને મારી ઉપર હુકમનામું થશે એવો સંભવછે એમ જાણીને ન જેનો જ ની ઉપર કંઈ વાજબી દાવા નથી તેણે ફરીયાદી કરે

થી વધારે રકમનુ હુકમનામુ જ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર થવા દે
ના હુકમનામાનો રૂઇએ જ ની મોલકતનુ જે વેચાણ થાય તેમાંથી જે
જે તેમા ન પોતાને હીસ.બે અથવા જ ના ફાયદાને સરૂ ભેગો ભળે તો આ
મુજબ જ એ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કોઈ લેણદારને હરકત કરવા નહી પણ નીશાકપટપણે કેઇ હીંદુ પોતાની મીલકત
કાઇને બક્ષીસ કરી દે તો આ કલમ પરમાણે તેણે ગુનહો કરયો કહેવાય નહી ૪ મ.
હા. રી. પ. ૮૪.

કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં બદદાનતથા ખોટો દાવો કરવો.

૨૦૯ જે માણસ દગાબાજીથી અથવા બદદાનતથી અથવા કોઈ શખશને નુક
શાન કરવાનો કે દુખ આપવાના ઈરાદાથી કઈ દાવો ખો
છે એમ જાણીને કેઇ ઇનસાફની કોરટમાં તે દાવો
માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે
રની કેદનો શીક્ષા કરનામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

બજી ગએલુ હુકમનામુ ફરી બજાવવા અરજ કરેતો કલમ ૨૧૦ પરમાણે
થાય આ કલમ જે કોઈ ઇનસાફી કોરટમા ખેટો અથવા કપટવાળો દાવો કરે તેને
ગુ પડે છે અને તે દાવાની કોરટ જયા મુળ દાવો દાખલ થયો હોય તેનેજ લાગુ
શાણી વી. બેગમ મેહેતુમ કો. ઈ. ડા. પા. ૩૩૭.

જે રકમ લેહેણી ન હોય તેને સારૂ દગલબાજીથા હુકમનામુ કરાવી લેવું.

૨૧૦ જે રકમ લેણી ન હોય તે રકમને સરૂ અથવા લેહેણી હોય તે
વધારે રકમને સારૂ અથવા જે મોલકત ઉપર કે તેમાંના
હક ઊપર પોતાનુ કઈ પોહોચતુ ન હોય એવી મોલકતને
સરૂ અથવા એવા હકને સરૂ જે માણસ દગલબાજીથી કો
ઈ શખસની ઉપર કાઈ હુકમનામુ કે હુકમ કરાવી લે અથવા કંઈ હુકમનામુ કે હુકમ
પુરો થયા પછો અથવા જે વસતુ સબંધી તે પુરો થયો હોય તે સબંધી જે માણસ
દગલબાજીથી કોઈ શખસની ઉપર તે હુકમનામુ કે હુકમ બજાવાવે અથવા દગલબાજી
થી એવુ કઈ કામ પોતાને નામે થવા દે અથવા કરવાની રજા આપે તે માણસને બે
વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંને
ની સેક્ષા કરવામાં આવશે.

નુકશાન કરવાના ઇરાદા થી મુકેલુ ગુનાહનુ ખોટુ તોહમત.

૨૧૧ જો કોઈ માણસ કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી તે સખશની
ઉપર કાઈ ફોજદારી કરે અથવા કરાવે, અથવા કોઈ શખસ
ની ઉપર કઈ ગુનોહ કરયાનુ ખોટુ તહોમત મુકે અને તે
એવુ જાણીને કે તે શખશની ઉપર તે ફોજદારી કરવા અથ

વા જે તહોમત મુકવાનું કંઈ વાજબી અથવા કાયદા મુજબ કારણ નથી તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તે ફોજદારી કરે તેવા કોઈ ગુનાહનાં ખોટાં તહોમતપરથી કરે કે તે ગુનાહને માટે મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરસની કે તેથી વધરે મુદતની કેદની શીક્શા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એ તહોમત ખોટું છે એ બબતનું જાણપણું માણસે અલબત દરેક મુકદમાની બીના ઉપરથી અનુમાન કરવુ જોઈએ પણ એ અનુમાન તહોમત મુકતી વખતે જે હકીકત જણાવેલી હોય અથવા ધરાએલી હોય તે ઉપરથી બ ધવું જોઈએ પુરી તજવીજ કરયાથી જે જાણવામા આવે તે ઉપરથી થવુ ન જોઈએ અને એ પ્રરમાણે ખોટુ તહોમત મુકવાના તહોમતવાળા શખસને જે ખબર ઉપરથી તેણે તેમ કરયું હોય તે ખબર તથા તહોમતવાળા શખસ વીરૂધ જે ગપ અથવા વેહેમ ચાલતો હોય તે બતાવવા દેવો જોઈએ અલબત એ કાંઈ એનો ગુનો સાબીત કરવાને નહી પણ પોતે ખુશીપુરવક આ લોછે એમ બતાવવાને (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૧૬). જે શખ્સના ઉપર શરસ્ટી કરમ વીરૂધ ગુનોહ કરયાનુ તહોમત સાબીત થયુ હોય તે માણસને જો તે પહેલાં તેનો તેજ ગુનોહ સાબીત થયો હોય તો ફટકાની પણ સજા થઈ સકે (સને ૧૮૬૪ નો આક્ટ ૬ ક. ૪). આ કલમમાં કેદ તથા દંડ બને છે વાસતે એકલો દંડ કરયો તેથી ફરી તજવીજને મોકલ્યું. મુ હાં. તા. ૫ અગસ્ટ સને ૧૮૬૩.) ખોટી ફરીઆદ કેવી રીતની હતી તે ઠરાવમાં તથા મંથલી કેલેનડરમાં લખવુ જોઈએ (મુ. હા. તા. ૪ નવેમબર સને ૧૮૭૩ અવંજ'લઈ પોચ ઉપર ટોકીટ ચોડી આપતો નથી તેથી પીનલકોડ પરમાણે ગુનો નથી ને તે આરૂ ટોકીટ ચોડી રસી' આપવા ના કબુલ કરે તેને વાસતે ખોટી ફરીઆદ કરી તે બાબત કલમ ૨૧૧ પરમાણેનુ તહોમત ચાલે નહી (મુ. હા. તા૦ ૧૩ નવેમબર સને ૧૮૬૩). જે માણસના ઉપર કેદીએ તહોમત મુક્યું છે તેમાં કેદી જે ખબર ઊપર ચાલીઓ હોય તે તેને બતાવવા દેવી જોઈએ વળી જયારે તેણે તહોમત મુકયું તારે તે ખોટુ અને અપુરણછે એવુ કેદી જાણતો હતો એમ સાબેત થવુ જોઈએ ફકત કેદીએ મુકેલા તહોમતની વાતજ ખોટી અને અપુરણ છે એટલુંજ કહયાથી ગુનો સાબીત ગણાય નહી મુ. હા. કો. તા. ૨૦ જુન શને ૧૮૬૬ વા. ૩ પા. ૧૬). આ ગુનો સ્થાપત થવા માટે કોરટમા આવી ખોટુ તહોમત મુકયું એ પુરતુછે. કરેલી ફરીઆદ ઊપરથી તે બાબતનુ કામ ચાલેલું ન હોય તે માટે હરકત નથી ૧ ઈ. લા. રી. (અલહાબાદ). પા. ૪૯૭. તહોમતદારે જે કારણથી ફરીઆદ કરી તે કારણ વાજબી નથી એવુ તે જાણતો હતો એ પુરતુંછે રાણી વા. ચંડા કો. ૪'. પા. ૨૫૦ પોતે બે

તાનુ ઘર બાળી બીજા શખ્સ ઉપર તે બાળવાનુ તહોમત લાવે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય. ક્રી. ઈ. ડા. પા. ૩૫૦. પોલીસથી તપાસ થઈ શકે ગુનાહની ફરીઆદ કોઈ કરે અને પોલીસ એ બાબત તપાસ કરે પાછળથી તે ગુનોહ તેણે કરયો ન હોયે એવુ જણાય તો ફરીઆદી ઉપર આ કલમ તહોમત આવે ક્રી. ઈ. ડા. ૩૫૦. આ કલમની બીજી રકમ પરમાણે તહોમતદારને એકલા દંડની સજા થાય નહી. ૧ મુ. હા. રી. પા. ૩૪. કોઈ અમલદાર કોઈને ઇજા કરવા માટે ખોટુ તહોમત મુકે તો તેને પણ આ કલમ પરમાણે સજા થાય. ૧૧ વી. રી. પા. ૨. કરેલો ફરીઆદ ખોટી ઠરી ગુનેગારને છોડી મુકવાં આવે એટલા ઉપરથી ફરીઆદીએ ખોટી ખબર આપી એવુ થતુ નથી આ કલમ અરથ પરમાણે એ તહોમત બદદાનતથી મુકયુ હોય. ઇજા કરવા મુકયુ હોય એવુ તહોમત મુકવા કાંઈ વાજબી કે કાયદેશર કરણ નહોતુ એવુ શાબીત થાય તીયારે ખોટી ફરીઆદ કરી કહેવાય (ફરી. ૫. ૧૫૫)માત્ર અરજી આપે પણ ફોજદારી રીતે કામ ચલાવવામાટે તેમાં અરજ કરવામા ન આવે તો એ અરજીમા ખોટુ તહોમત મુકવા જેવી હકીકત હોવાથી ખોટી ફરીઆદકરી એમ થતુ નથી ૩ મ. હા. રી. પ્ર. સને ૧૮૬

એક પોલીસ અમલદારે માજીસતરેટને એવો રીપોટ કરયો કે મારી પાસે કે જણે ચોરી થયાની ફરીઆદ કરી પણ તે ફરીઆદ ખોટીછે આથી માજીસતરેટે ખોટી ફરીઆદ કરવાનુ કામ ચલાવવા ફરમાવ્યુ તેમા ઠરાવવામાં આવ્યુ કે પરથમ માજીસટરેટે ચોરીનું કામ ચલાવવુ જોઇએ ૧૬ વી. રી. પા. ૭૭. મુળ ખોટુ તહોમત મુકતી વખતે જેણે શાક્ષી આપી હોય તેને એ ખોટા તહોમતના કામમાં મદદગાર ગણવો નહી જોઇએ (મેન પા. ૧૮૨). કયુ ખોટું તહોમત મુકયુ તે ફેસલામાં જણાવવું જોઇએ તથા કયાલંડરમાં પણ તે આવવું જોઇએ ૧ મુ. હા. રી. પા. ૮૭. મળેલી ખબર ઉપરથી ફરીઆદ કરી હોય તે ના શાબીત થાય તેથી ખોટું તહોમત મુકયું થતું નથી. મળેલી ખબર ખરી માનવાને તેને કારણ હોયતો પછી ફરીઆદ નીશફળ જાય તો હરકત નથી. આ કલમમા ગુનોહ છે તે ખોટી ખબર જાણ્યા છતા ફરીઆદ કરે તે ગુનેહો ગણે છે. ૩ મ. ા. રી. પા. ૧૬ (ફોજ). જે કામમા ખોટું તહોમત મુકવાનુ કહેવામાં આવતુ હોય તે કામ ખોટી ખબર આપવાનુ કામ ચાલે તીયારે ચાલતુ હોવુ જોઇએ. ફેંસલો થઈ ગએલો હોવો જોઇએ. ૧ ઈ. લા. રી. (અલહાબાદ) પા. ૫

૨૧૨. કઈ ગુનોહ થયો હોય, અને ફલાણો શખસ તે ગુનાહનો કરનાર છે, એ

કોઈ ગુનેગારને ઘરમા રાખવો.	જે માણસ જાણતો હોય, અથવા એવું માનાવાનું જેને કારણ હોય, તે માણસ જો તે સખસને કાયદા પરમાણે

શીક્ષાથી બચાવવાને ઘરમા રાખે અથવા કેથાં શંતાડે, તો અગર તે ગુનાહને મોતની શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીનો એમાં

...ત શી ... જો જીવતાં મુ સુદરપારનો અથવા શીક્ષા જોગ હો...

ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદરપારની; કે દશ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગ...

...ગુનાહને માટે દશ બરસ સુધીની નહી પણ એક વરસ સુધીની કેદની સીક્ષા થ...તી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકરની તથા તે ગુનાહને ...કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેનો પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

• અપવાદ—ગુનેહગરના વરથી અથવા ગુનેહગરની વહુથી ગુનેહગારને ઘરમં રાખવા કે સંતાડવાનું કામ થયું હોય, તો તે બાબતમાં આ ઠરાવ લાગુ પડશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

બ એ ડાકાઇટીનો ગુનોહ કર્યો છે એમ જાણીને કાયદા પરમાણે બતો શીક્ષા થી ત ને બચાવવાના હેતુથી અ બ ને જાણી બુઝીને સંતાડે તો એ ડેકાણુ બ જીવતા સુધી સમુદરપાર થવાને લાયક છે માટે અ તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદને લાયક છે અને વળી તે દંડને પણ લાયક છે.

ટીકા.

આ કલમના અપવાદથી જાણવામા આવશે કે ગુનેહગરની બાયડી ઉપર આ કલમ પ્રમાણેનું તહોમત લાવી શકાય નહીં. કેમકે બયડો ધણીનો બીકે છુપાવે છે એવું કાયદો મને છે. બાયડીને લાભ મળે પણ ધણીને, છેકરાને અને બીજા કોઇને લાભ મળતો નથી. આ. પ્ર. ૧૦૨૮. બાઇડીને આ અપવાદનો લાભ મળે એટલા માટે તે તહોમતદારની કાયદેસર ઓરત છે એવું સાબીત થવું જોઇએ, મો. માર્ટીન કહે છે કે જો પુરૂષ સથે રહેતા હોય તો આ અપવાદનો લાભ ઓને મળે (જુઓ [તેના ફોજદારી પુરાવનું પુસ્તક પ્ર. ૧૭).

કોઈ ગુનેહગરને સીક્ષા થી બચાવવાને બક્ષીસ વગેરે લેવી.

૨૧૩. પેતે કાઈ ગુનોહ છુપાવવાના, અથવા કાઈ ગુનાહની કાયદેશર સીક્ષાથી કેઈ સખસને પોતે બચાવવાના અથવા કાયદેસર શીક્ષાએ પોહોચાડવાને કોઈ સખસની ઉપર પોતે કાંઈ મુકરદમો નહી ચલાવવાના બદલામા જે માણુસ પોતને વાસતે અથવા કાઈ બીજા શખ્શને વાસતે કાંઈ અવેજ કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોશીશ કરે અથવા કબુલ કરવાની હા કહે, અથવા કાઇ મીલકત પોતે અથવા બીજાની વતી પાંછો લે, અથવા પાછી મેળવવાની કોશીશ કરે, અથવા પાછી લેવાની હા કહે તે માણસને ...

હને માટે મોતની સીક્ષા થઈ સકતી હોય તો સાત વરસની મુદત સુધીની

તે ગુનાહ જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો. તેગુનાહ જો જીવતા સુધીસ મુદરપારના અથવા કેદની શીક્ષા જોગ હોય તો.

ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામ આવશે વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે જીવતા સુધી સમુદરપારનો અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર તે ગુનાહને માટે દસ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા નહી થઇ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૧૪ કોઈ સખસ કઇ ગુનો છુપવે તેના અથવા તે કંઈ ગુનાહનો કાયદેસર શી

કોઈ ગુનેગારને બચાવવાના બદલામાં કાંઈ બક્ષીશ આપવી અથવા મીલકત પાછી આપવી.

ક્ષાથી કોઈ શખસને બચાવે તેના અથવા કાયદેસર સોક્ષા પહોચાડવાને કોઈ શખશની ઊપર તે કઈ મુકદમો નહી લાવે તેના બદલામાં જે માણસ તે શખસને કાંઈ આપે અથવા બદલો વાળે અથવા અવેજ આપવાનુ કે લો વાળવાનું કહે અથવા કબુલ કરે અથવા કંઈ મીલકત તે શખસને પાછી આપવાનુ અથવા અપાવવાનું કહે અથવા કબુલ કરે તે માણસને અગર તે ગુનાહને મા

તે ગુનો જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો.

ટે મોતની શીક્ષા જો થઈ શકતી હોય તો સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે ગુનાને માટે જીવતાં સુધી

તે ગુનેહ જો જીવતાં સુધી સમુદરપારનો અથવા કેદની શીક્ષા જોગ હોય તો.

સમુદરપારનો અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બે મ ના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે ગુનાહને માટે દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા નહી થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—જે બાબતમાં થએલો ગુનેહ ગુનેગારના ઈરાદા સાથે નીસબત નરાખતું ફકત તેનું કઈ કામ કાજ હોય અને જે કામને માટે જેને નુકશાન થયુ હોય તે શખશ દીવાનીમા ફરીયાદ કરી સકતો હોય તે એવી કોઈપણ બાબતને ૨૧૩ ૨૧૪ મી કલમો ઠરાવેને લાગુ પડતા નથી.

દ્રશ્તાંત.

(અ) ખુન કરવાના ઈરાદાથી ઝ ય ની ઊપર હુમલો કરે તો એ ઠેકાણે

]

...હો સાથે નીસબત નહી રાખતો ફકત હુમલો નથી માટે
...થતો નથી અને તે કારણને લીધે તે માંડી વળાય નહી.
...ની ઊપર હુમલો કરેતો એ ઠેકાણે ગુનોહ જેછે તે ગુનેગારનો
...નીસબત ન રાખવુ ફકત કામછે અને તે હુમલાને માટે વૅ દીવાનોમા ફરીઆ
...શકેછે માટે તેઆ અપવાદમા દાખલ થાયછે અને તે માંડી વળાયછે.

(ક) અ પોતાનો વર કે પોતાની વહુ હયાત છતાં બીજી વહુ કે, બીજો વર ક
...ગુનોહ કરે તો એ ગુનાહ બાબત દીવાનીમા ફરીઆદ થઈ શકતી નથી માટે તે
...વળાય નહીં.

(ડ) વ એક ધણીવાળી અસતરીની જોડે છીનાળુ કરે તો તે ગુનહો માંડી

ટીકા.

...૧૪૩, ૧૫૧, ૧૫૩ નો બાજો ભગ, ૧૫૪, ૧૫૫,
... ૧૯૨, ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૭ નો પહેલો
..., ૧૮૩, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮૭, ૧૮૮, ૨૦૨, ૨૨૮,
...૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪,
... ૨૮૮, ૨૮૯, ૨૯૦, ૨૯૧, ૨૯૨, ૨૯૩, ૨૯૪, ૩૩૪, ૩૩૬,
... ૩૫૮, ૪૨૬, ૪૯૭, ૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨, ૫૧૦, બાબતના કામમા રા
... છે. ક્રી. ક. ૪ અને ૧૪૮. બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરયાની
...ાદ મહો માહે માંડી વળાય નહી. ૭ અ. હા. રી. પ્ર. ૩૦૨ બુધી પુરવક
... કરયાનો ગુહહો મહોમાંહે મંડીવાળી શકાય ૧૦ મું. હા. રી. પ્ર.
... મનુષ્ય હરણનું તહોમત પાછું ખેંચી લઈ શકાય છે. ૨૨ વી. રી. પ્ર.
... છીનાળનો ગુહો મહો મહે માંડી વાળી શકાય છે એવું આ કલમના
...) દરસાંતથી જણાય છે. પરંતુ હાલ એવો ઠરાવ થયો છે કે છીનાળાનો કેશ સેશન
...ટ થાય ત્યા સજા થાય તો પછી અપીલ વખતે મહો માંહે માંડી વાળી શકાય નહી
...ઈ. લા. રી. (અલાહબાદ) પ્ર. ૩૮૯. "બુધી પુરવક," ઈરાદા પુરવક," "કપટથી"
... "બદયાનતથી" એ અથવા એવી વાખ્યા જે ગુનહાનો હોય તે બાબતની ફરીઆ
...ાંડી વાળી શકાય નહી અને તેથી બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરયાનું તહેમત માહો
...વાળી શકાય નહી. ૧ ઈ. લા. રી. (મુંબઈ) પ્ર. ૧૪૭.

... શખશની પાસેથી તે શખસની કંઈ જંગમ મીલકત આ કાયદાથી
... } શીક્ષા થઈ શકે એવા કંઇ ગુનાથી ગઈ હોય તે શખસને
... પાછી } તે મીલકત પાછી મળવામા મદદ કરવાના બાનાથી અથવા
...વા સા }
...ી ના } મદદ કરવા સારૂ જે માણસ કંઈ અવેજ લે અથવા લેવા
} નેં હા કહે અથવા કબુલ કરે તે જો તે ગુનેગારને પકડાવ

મે તથા તેની ઊપર તે ગુનોહ સાબીત કરવાને પોતાથી બનના સઘળા [illegible] નસગાડે તો તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની [illegible] પણ દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૧૬ કોઈ શખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનો સાબીત થયો હોય, અથવા કાંઈ ગુનાનું તહોમત મુકાયું હોય અને તે ગુનાને સારૂ તે શખ્સ કાય દેશર કેદમા હોય તે શખ્સ જો તે કેદમાંથી નાશી જાય અથવા કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદાને કાયદે સર અખતીઆર અમલમાં લાવતાં કોઈ સખ્સને કાંઈ ગુનાને માટે પકડવાનો હુકમ કરે તારે જે માણુશ તે નાશી જવાની અથવા પકડવાના હુકમની વાત જાણ્યા છતાં તે શખ્સને પકડાતો અટકાવવાના ઇરાદાથી તેને ઘરમાં રાખે અથવા કયાં સંતાડે તે માણુસને નીચે મુજબ શીક્ષા કરવામાં આવશેઃ—એટલે. જે ગુનાહને માટે તે શખ્સ કેદમા હતો અથવા તેને પકડવાનો હુકમ કરયો હોય તે ગુનાને માટે જો મોતની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણુસને શાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને તે ગુનાહને માટે જો જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસ સુધી કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય તો તે માણુસને તરણ વરશની મુદત સુધીની બે[illegible] તે પરકારની કેદની શીક્ષા દંડ સાથે અથવા દં[illegible]વામાં આવશે અને તે ગુનાને માટે દશ વરસ [illegible] પણ એક વરસ શુધીની સીક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણુસને તે ગુના[illegible]વેના પરકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની ઘણામંઘણી જે મુદત ઠરાવેલી [illegible]પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં [illegible]

[Margin notes:] જે ગુનેગાર કેદમ થી ના[illegible] હોય અથવા જેને પ[illegible]ડવાનો હુકમ થયેલો હો[illegible] તે ગુનેગારને ઘરમા રા[illegible]ખવો. — તે ગુનો જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો. — જો જીવતાં સુધી સમુદ[illegible]પારની અથવા કેદની શી[illegible]ક્ષા જોગ હોયતો.

અપવાદ—જે માણુશને પકડવું હોય તેના વરથી અથવા તેની વહુથી [illegible] ઘરમ રાખવા કે શંતાડવાનું કામ થયું હોય તો તે બાબતને આ ઠરા[illegible] [illegible] નથી.

૨૧૭ કોઈ માણુસ સરકારી નેકર હોય તેણે પોતાના સરકારી હોદાના [illegible] ચાલવું એ બાબતનો કંઈ કાયદાનો હુકમ અગર તે માણુસ જાણી બુઝેને ન માને એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ સખ્સ કાયદેસર શીક્ષથી બચે અથવા જે શીક્ષાને તે લા[illegible]યક તેથી તેને ઓછી શીક્ષા થાય અથવા માહારૂ[illegible] તેમ ક[illegible]વાથી તે શીક્ષાથી બચશે. અથવા તેને ઓછી [illegible] એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતા તો અથવા એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવા[illegible] [illegible] જપત થતી અથવા [illegible] ઇપોઆ તેમાથી કાયદા મુજબ [illegible]

[Margin note:] કોઈ સખ્સને શીક્ષાથી અથવા કંઇ માલકતને સરકાર જપત થતી બચાવવાના ઇરાદાથી જે સરકારી નોકર કાયદાનો હુકમ ન માને તેને શીક્ષા.

પ્રવાથી તે બચી જાય અથવા બચી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણુ... માણુસને બે વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અ... વા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

...ડાનો હીસાબ રાખનાર અને ગામડાના મુનસફના સીપાઈઓ હુકમ ન માને ... ઉપર આ કલમ પરમાણે કામ ચાલી શકે નહી ૧. ઈ. લા. ર'. (મદરાસ) ... એક તોહોમતદાર ઊપર આ કલમ પ્રમાણે તહોમત મુકવામા આવ્યું પાણુ એ તેહોમતમા કાયદાનો શું હુકમ હતો અને તે તેણે કેવી રીતે ન માનો તે ખુલી રીતે બતાવ્યું નહેતુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તેહોમતદાર ઊપર આ પ્રમાણે અધુરૂ તેહોમત મુકવામા આવ્યું હોય તારે અપીલ વખતે ફરીઆદીનું કામ તોહોમતદારનો ઈનસાફ થતી વખતે જે સમજવામા આવ્યું હોય તે હદમાજ રહેવાનું છે ૪ લા. રી. (મુંબાઈ) પ. ૧૪૨.

સરકારી નોકર કેઈ સખસને શીક્ષાથી અથવા કાઈ મીલકતને સરકારજપત થવાથી બચાવવાના ઈરાદાથી કાંઈખોટુ દફતર અથવાલખાણબનાવેતે બાબત

૨૧૮ કોઈ માણુસ સરકારી નોકર હોય અને તેના સરકારી હોદા સર તેને કાંઇ દફતર અથવા બીજુ લખાણ તઈયાર કરવાનું કામ શોપયું હોય તે માણુસ જો તે દફતર અથવા લખાણુ જે રીતે ખોટું છે એવું તે જાણતો હોય. તેવી રીતે તઈઆર કરે. એવા ઈરાદાથી કે તે લોકને અથવા કોઈ સખસને ટોટો અથવા નુંકશાન થાય, અથવા ટોટો કે નુંકશાન થશે. એવો સંભવ છે એમં જાણીને અથવા એવા ઈરાદાથી કે તેથી કોઇ સખસને કાયદેસર સીક્ષાથી બચાવવો. અથવા તેથી કોઈ સખસ કાયદેસર શીક્ષથી બચશે એવો સંભવછે એમ જાણીને અથવા તેથી કાંઈ મેલકત સરકાર જપત થતી અથવા કઈ રૂપોઆ તેમથી કાયદા મુજબ આપવા જેવા હોય તે આપવાથી તે બચી જાય, અથવા તે બચી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને તો તે માણુસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

કેઈ પુલકરણી પોતાના ગામમાં બનેલા ગુનાહ વીશે ઈરાદા વગેરેથી ખોટો રીપોટ કરે તો તેણે આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરયો ગણાય. ૭. મુ. હા. રી. પ્ર. ૬૪)ફોજદારી.) તોહોમતદારનો એવું કરવા ઈરાદો શું હતો તે મુખ્ય તપાસવાની બાબત છે. ૮. વી. રી. પ્ર. ૨૭.

કંઈ ઈનસાફી મુકદમા મ પોતે કાયદા વીરૂધછે એમ જાણતો હોય એવો હુકમ રીપોટવગેરે કેઈસરકારી નોકર કરે તે બાબત.

૨૧૯ કોઈ માણુસ સરકારી નોકર છતા લાંચ લઈને અથવા દવેશબુધીથી કઈ ઈનસાફી મુકદમાના કોઈ પણ ભાગમા કાંઈ રીપોટ, હુકમ ફેંસલો. અથવા ઠરાવ કરે કે સંભળાવે એવો કે તે કાયદાથી વીરૂધ છે એમ તે માણુસ પોતે જાણતો હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની

કેદની અથવા ડંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

જે સખસને અખતીયાર હોય તે સખસ હું કાયદાથી વીરૂધ ચલુછું એમજાણીને કોઇને તેના ઈનસાફ થવા સારૂ કમોટ કરે, અથવા કેદમા મોકલે તે બાબત.

૨૨૦ કોઈ માણુસનો ઓધો એવો તરેહનો હોય કે તેથી કોઈ સખસોને તેઓના [illegible] નસાફ થવા સારૂ કમોટ કરવાનો અથવા તેઓને કેદમાં મોક[illegible] વાનો અથવા કોઈ સખસોને કેદમા રાખવાનો તેને કાયદેસર [illegible] અખતીઆર મળો હોય તે માણુસ તે અખતીઆર અ[illegible] લમાં લાવતા લાંચ લઇને અથવા દવેશબુધીથી જો કોઈ સખસને તેનો ઈનસાફ થવા સારૂ કમોટ કરે અથવા કેદમા મોકલે અથવા કોઈ શખસને કેદમા રાખે અને તે એમ જાણુતો હો[illegible]ય કે આમ કરવામાં હું કાયદાથી ઉલટો ચાલુ છું તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા ક[illegible]રવામાં આવશે.

ટીકા.

દીવાની કામદાર હસેનો સને ૧૮૨૭ નો કાયદો બે કલમ ૨૬ રકમ ૧ જુઓ.

યોગીય અને વ્યાજબી ફરીઆદ કીંવા શક કેહેને ગણુવો તે દરેક કેસની કેફીઅત [illegible]પર આધાર રાખે છે પકડેલા સખસ ઉપર શક આવે એવો કાંઈ વ્યાજબી આધાર [illegible]વો જોઇએ કોઈ પોલીસ અમલદાર પોતાની મરજી પ્રમાણે કોઈ સખસને પકડી કમી[illegible]ટ કરેતો આ કલમ પરમાણે સજા થાય. ૭. વી. રી પ્ર. ૩. કાયદા વીરૂધ કેદ કરવાના પુરાવથી તેહોમતદારનો દવેશ સાબીત થતો નથી અને તેટલા મહિજ કેદને આ કેલ[illegible]મ પ્રમાણે સજા થાય નહીં આ કલમ અધીકારનો ખોટો ઉપયોગ કરી જાણી જોઈને કાંઈ કાયદા વીરૂધ કરત કરયું હોય તેને લાગુ પડે છે ૯. હા. રી. પ્ર. ૩૪૬.

જે સરકારી નોકરનો કાયદા મુજબ કોઇને પકડવાની ફરજ હોય તે સરકારી નોકર તેને પકડવામાં ઈરાદાથી કસુર કરેતે, બાબત

૨૨૧ કોઈ માણુસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઈ સખસનો ઉપર કાંઈ ગુનાહનું તોહોમત મુકાએલું હોય તેને અથવા કઇ ગુનાને માટે પક[illegible]ડવા જોગ હોય એવા કોઈ સખસને પકડવા અથવા કેદમાં [illegible] રાખવાની તે માણુસનો પોતાના સરકારી ઓહદાને લી[illegible] કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે માણુશ અગર તે સખસને પક[illegible]ડવામા ઈરાદાથી કસુર કરે, અથવા ઈરાદાથી તે સખસને નાશી જવા દે અથવા તે સખસને તે કેદમથી નાશી જવામાં અથવા નાશી જવાની કોશીસ કરવામા ઈરાદાથી સહાય કરે, તે માણુસને નીચે પ્રમાણે શીક્ષા કરવામા આવશે એટલે:—

શીક્ષા

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખશનો ઊપર મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોહોમત મુકવામા આવ્[illegible] હોય, અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય તો તે માણુસને સાત [illegible]રસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની [illegible]ક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખસની

[જન્મટીપ]પારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુ[નાનું તો]હોમત મુકવામા આવ્યું હોય અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો [હોય] તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે સખ્સની ઉપર દસ વરસથી ઓછી મુદતની કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાનાં ગમે તે પરકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમતમાં તોહોમતદાર કયો હોદો બજાવે છે ને તથા કયા તહોમતદારને તેણે નાસી જવા દીધો તે બતાવવું જોઈએ (કરી પ્ર. ૧૬૬.)

> જે સખ્સની ઉપર કાંઈ ઈનસાફી કોરટ શાક્ષ નો હુકમ કરયો હોય તેસખ્સને પકડવાના જે સરકારી નોંકરની ફરજ હોય તતે સખ્સને પકડવામાં ઈરાદાથી કસુરકરે તેબાબત.

૨૨૨. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઈ સખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનાને માટે કોઈ ઈનસાફી કોરટે સીક્ષાનો હુકમ કરયો હોય તે સખ્સને (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા પરમાણે) "અથવા જે સખ્સને કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય તેવા સખ્શને" પકડવાની અથવા કેદમા રાખવાની તે માંણસની પોતાના સરકારી ઓહદાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય, તે માણસ અગર તે સખ્સને પકડવામા ઈરાદાથી કસુર કરે અથવા ઈરાદાથી તે સખ્સને નાશી જવા દે, અથવા તે સખ્સને તે કેદમાંથી નાશી જવામા અથવા નાશી જવાની કોશીશ કરવામા ઈરાદાથી સહાય કરે. (સને ૧૮૭૦ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે) "અથવા જો તે સખ્શને કાયદેસર રીતે કેદમા રાખ્યો હોય તો તે માણસને નીચે પ્રમાણે સીક્ષા કરવામાં આવશે એટલે:—"

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સની ઉપર મોતની શીક્ષાનો હુકમ થએલો હોય તો તે માણસને ચઉદ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અથવા.

> શીક્ષા.

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સ કોઈ ઈનસાફની કોરટે કરેલા શીક્ષાના હુકમથી અથવા તેને બદલે બીજી શીક્ષા કરવાના કોઈ હુકમથી જીવતાં સુધી સમુદરપાર અથવા જીવતાં સુધી સાસનીક દાસતવને, અથવા દસે વરસકે તેથી વધારે મુદત સુધી સમુદરપાર અથવા શાશનીક દાસતવ અથવા કેદને લાયક હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમેને પરકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વીના કેદની શીક્ષા કરવમા આવશે.

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે સખશ

કોરટે કરેલા સંક્ષાના હુકમથી દશ વરસની મુદત સુધીની કેદને 'લાયક

માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની

અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૨૩ જે માણસ સરકારી નોકર હોય અને જે સખસની ઉપર કાંઈ

સરકારી નોકર ગફલતથી કોઈ કેદીને નાશી જવા દે તે બાબત.	હોમત મુકીયું હોય અથવા કાંઈ ગુનહો સાબીત થયો એવા કોઈ સખસને (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા રમાણે "અથવા જે શખશને કાંયદેસર રીતે કેદમાં રાખી

હોય તે સખસને") કેદમાં રાખવાની કાયદા પરમાણે જે માણસની પોતાના સરકા

ઓદાને લીધે ફરજ હોય તે માણસ અગર ગફલતથી તે સખસને કેદમાથી નાશી જ

દે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની. કેદની અથ

ડંડની, અથવા એ બનેની, શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

...રીની સંભાળમાં રહેનારા માણસો સરકારી નોકર છે

...ક્રરમીનલ રીપોરટર કલકતા કરમીનલ રોલીઝ વા.૩ પા.૩

...શાજા થઈ હોય તેની તકેદારી રાખવા જેલમા કેદીઓને

...ડર (તકેદારી રાખનાર) ઠરાવવામા આવે છે તે વારડરો કેદીને નાશી જવાંદે તો તે

પણ આ કલમ પરમાણેના ગુનેગાર છે ૭ વી. રી. પ્ર. ૯૯.

૨૨૪ જે સખસની ઉપર કાંઈ ગુનહાનું તહોમત મુકયું હોય અથવા કાંઈ ગુન

કોઈ સખસને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમા તેણે સામા થવું અથવાહરકત કરવી.	સાબીત થયો હોય તે ગુનહાને માટે તે સખસને કાયદે પકડવામા તે સખશ ઈરાદાથી જો સામો થાય અથવા યદા વીરૂધ કઈ અડચણ કરે અથવા તેવા કાંઈ ગુન માટે તેને કાયદેસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી જો

નાશી જાય અથવા નાસી જવાની કોશીશ કરે તો તે સખસને બે વરસની મુદત સુ

ની, બેમના ગમેતે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બનેની શીક્ષા

વામા આવશે.

ખુલાસે—આ કલમમાં લખેલી શીક્ષા છે તે, જે ગુનાનું તોમત તે શખશની

પર મુકયું હોય, અથવા જે ગુનોહ તેની ઉપર શાબીત થયો હોય તે ગુનાહને માટે

પકડવાનો તથા કેદમા રાખવાનો સખસ જે સીક્ષાને લાયક હોય, તે સીકશાથી

પરાંત સમજવી.

ટીકા.

આં કલમ મુજબ જે નાશી જવું તે ગુનાને સારૂ મારેલી કેદમાથી નાશી જવુ

દીવાની હુકમ મુજબની કેદમથી નાશી જવું આ કલમ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી

ઈ હાઈ કોરટ વા. ૬ પા. ૧૫. કોઇ સખ્ખને ગડપણના સબબથી કોઈ તોહોમત ગુના ઠરાવ્યા હોય અને સરકારના, હુકમથી તેને જેલમાં રાખીયો હોય તે સ ો કેદમાંથી નાશી જાય અને નાશી જતાં વખતે તે સારો હોય તો પણ તે કલ મ મુજબ શીક્ષા લાયેક નથી (મદરાશ હાઇકોરટ તારીખ ૨૫ નવેમબર શને ૧૮૬૨. ી નાશી જવાના તોહોમતનો તજવીજ ઈનિશાફનો આગળ તેહોમત મુકતો વ તોહોમતવાળો શખશ હોય તાં થઈ શકે (શને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ ની કલમ રદાત ૬. કોઈ નાશી જનાર ગુનેગાર ઊપર નાશી જવાને શારૂ કે કાઈ બીજા ને શારૂ કરેલી શજા તરતજ અમલમાં આવવા ઈચ્છા તેની પરથમની શજા પુરી થયા પછી અમલમાં આવવા હુકમ થઈ શકે (શને ૧૮૭૨નો આકાટ ૧૦ની ક લમ ૩૧૬ અને શને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ કલમ ૧૧૦) એક તોહોમતદાર ઊપર કાય દાશર. કેદમાં લેતા અડચણ કરવાનું તથા કલમ ૨૨૫પ્રમાણે કેદમા લેતાં સામો થયાનું અને કલમ ૩૬૭ પરમાણે સરકારી નોકર ઉપર કાયદાસર કામ કરતાં હુમલો કરયાનું એવી રીતે તરણ તહોમત લગાડવામાં આવ્યાં અને તરણેની જુદી જુદી સજા કરવામાં આવી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તહોમતદાર ઊપર તરણ તહોમત રહી શકે નહી કાં તો કલમ ૨૨૪ પ્રમાણે કાતો કલમ ૨૨૫ પરમાણે શીક્ષા કરવી જોઇએ રૂ. બે. લા.

• ૨૨૫ જે શખ્શ કોઈ બીજા શખ્શને કંઈ ગુનાહને માટે કાયદેસર પકડવામાં ઈરા

કોઇ શખ્શને કાયદામુજબ પકડતા હોય તેમા કોઈબી જા શખ્સે શામાથવું અ થવા હરકત કરવી.	દાથી શામો થાય અથવા કાયદા વીરૂધ કંઈ અડચણ કરે, અથવા કોઈ બીજા શખ્શને કંઈ ગુનાહને માટે કાયદેશર જે કેદમાં રાખો હોય તે કેદમાથી તેને છોડાવી મુકે અથવા

છોડાવી મુકવાની કોશીશ કરે, તે શખ્શને બે વરશની મુદત મુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

અથવા અગર પકડવાનાં અથવા છોડાવી મુકેલા અથવા જેને છોડાવી મુકવાની

શીખ્શા	કોશીસ થઈ હોય તે શખ્સની ઉપર જીવતા મુધી સમુદર પારની અથવા દસ વરશની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા

થઈ શકે એવા ગુનાહનુ તહોમત મુકયું હોય અથવા એના ગુનાહને માટે ને પકડવા લા યક થયો હોયતો પેલા શખ્સને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર ની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અથવા અગર પકડવાના અથવા છોડાવી મેલેલા અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોસીસ થઈ હોય તે શખ્સનો ઊપર મોતની શીખ્સા થઇ શકે એવા ગુનાહનુ તહોમત મુકયુ હોય અથવા એવા ગુનાને માટે તે પકડવા લાયક થયો હોયતો પેલા. શખ્શને સાત વરસની મુદતસુધીની બેમાનાં ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

પકડવાનો અથવા છોડી મુકેલો શખસ કોઇ ઈનસાફનો કોરટના શી કશાના હુકમ મુજબ અથવા તેને બદલે બીજી શીકશા કરવાના કઇ હુકમ મુજબ જીવત. સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની કે તેથી વધારે મુદત સુધીની• સમુદરપીર અથવા શાશનીક દાસતવ અથવા કેદની શીક્ષાને લાયક હોય તો બેલા શખસને સાત વરશની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીકશા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે,

અથવા અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા અથવા જેને• છોડાવી મુકવાની કોશીસ થઈ હોય તે શખસની ઉપર મોતની શીકશાનો હુકમ થયો હોય તો પેલા શખશને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

''૨૨૫ અ. ફોજદારી ઈનસાફનુ કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે

જામીન આપવા ચુકયા ના સબબથી કેદમા રાખ્યુ હોયતાહાથી નાસીજવુ.	સારી રીતે ચાલવા બાબતનો જામીન આપવાને ચુકયાના સબબથી જે માણસને કેદમાં રાખીયુ હોય, તે તાંહાથી નાશી જશે અથવા નાશી જવાની કોશીસ કરશે તેને ઘણામાં ઘણુ એક વરસ શુધી બેમ'ના ગમે તે પરકારની કેદની શીકશા

અથવા દંડ અથવા એ બેઉ શીકશા કરવી (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ માં પરમાણે):

ટીકા.

મીઠા અગરના કામદારને ગુનેગાર પકડવામા હરકત કરેનો સને ૧૮૩૭ નો આકટ ૨૭ મુજબ થશે.

૨૨૬ જે માણુસને કાયદા મુજબ સમુદરપાર કરયો હોય તે માણસ પોતાની શમુદર

સમુદરપારથી કાયદા વીરૂધ પાછુ આવવું.	પારની મુદત વીતીયાં પહેલાં તથા સીકસા માફ ન થયા છતા અગર સમુદરપારથી પાછો આવે તો તેને જીવતાં શુધી

સમુદરપારની શીકશા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને તથા પાછો સમુદરપાર થતા પહેલાં તરણુ વરસની મુદત સુધીની શકત કેદની શીકશા પામવાને લાયક થશે.

ટીકા.

આ ગુનો થવાને એ જરૂરનુ છે કે ગુનેગારને ખરેખર કોઇ સ.સનીક ઠેકાણે મોકલેલો હોવો જોઇએ અને એ સખસ પોતાની સજા પુરી થઈ રહેતા અથવા માફ કરતા પહેલાં પછો આવવો જોઇએ જયાં કેાી સમુદરપારની સજા ભોગવવા જતાં રસતેગી કેદમાથી નાસી આવીઓ તાં એવો ઠરાવ થયો કે તે ગુનો કલમ [illegible] જબ સીકસા જોગછે અને ૨૨૬ મુજબ નથી (મ. હા. બા. ૪ પા. ૧૬૨) કો [illegible]

પ્ર. ૨૨૭. આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સથાપોત કરવા માટે [illegible]

મુદરપાર કરવામા આવ્યો હતો અને તાંહથી તેની સજા પુરી થવા અવલ નાશી આ વ્યો એ હકીકત સાબીત થવી જોઈએ ૪ મ. હા. રી- પા. ૧૫ર.

૨૨૭ કેઈ માણસે સીખશાની કંઇ સરતી માફી કબુલ કરી હોય તે માણસ અગ જે સરતથી તેને માફી મળી હોય તે સરત જાણી બુજી ને તોડે તો તે માણસને અગર તેણે અસલ શીખસામંની કાઈ ભોગવી નહી હોય તો જે શીકશાનો અસલ હુકમ થયો હોય તે સીકસા કરવામાં આવશે અને તે સીખસામની કઈ તેણે ભોગવી હોય તોતે સીક્ષામંની જેટલી નહી ભો ગવી હોય તેટલી સીક્ષા કરવામાં આવશે.

સીકસાની માફીની સરત તોડવી.

૨૨૮ કોઈ સરકારી નોકર કાંઇ ઈનસાફી મુકદમાના કાંઇપણ ભાગમાં બેઠા હોય તે વેળાએ તે સરકારી નોકરનુ જે માણસ ઈરાદાથી અપમાન કરે અથવા તેને હરકત કરે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકર કંઇ ઈનસાફી મુકદમાના કાંઈપણ ભાગમા બેઠા છતાં તેનું ઈરાદાથી અપમાન કરવુ અથવા તેને હરકત કરવી.

ટીકા.

સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૩૩૬ મુજબ કરેલાં કામનો પરીણામ જ્યારે આ કલમ મુજબ શીક્ષા જોગ થાય તીયારે સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમના અરથ પરમાણે ઈનસાફમાં ગુનોહ કરયો એમ છે જેના ઉપર અપીલ ચાલેછે. (મ. હા.કો, વા. ૪ પા. ૧૪૬). જે શખ્સો ઈન્શાફી કોરટ આગળ પુરાવો આપવામાં સવાલના સીધા જવાબ આપવા ના પાડવાના અથવા અટકાવ કરવાના ગુનેગરો હોય તેઓએ જો તેમની ચાલ ઈરાદાથી હરકત થતી હોય તો આ કલમ મુજબ શીક્ષા જોગ થશે. (મુ.હા. વા. ૧૦ પા. ૬૯). જ્યારે કોરટમાં રહેના હુકમ કરયો હોય તારે કોરટ છોડવી અથવા કેદીનો ઈનસાફ થતો હોય તે વખતે તેને બહારથી ઈસારતો કરવી એ આ કલમ પરમાણેના ગુનાઓ નથી (મ. હા. તા. ૧૭ જાનેવારી અને તા. ૨૧ અકટોબર સને ૧૮૭૦). પોલીસ સીપાઈએ પોશાક નહી પહેરવાથી આ કલમ પરમાણે અપમાન કીંવા કલમ ૭૩ પરમાણે ગુનો થતો નથી માટે શીક્ષા રદ કરી (મુ. હા. કો. તા.૨૩ જુલાઈ સને ૧૮૬૭). કોરટના સવાલનો જવબ બરાબર નહી આપવાથી કીંવા નહી કબુલ કરવાથી આ કલમ પરમાણે બેઅદબી કીંવા હરકત કરવાનો ગુનો નથી (મુ. હા. કો. તા૦ ૨૪ જુલાઈ સને ૧૮૬૭) વા. ૪ પા. ૬—૭). જવાબ આપવા ના કબુલ કરેલી તે કબુલ કરેથી કોરટ સને ૧૮૭૨ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૧૬૪ થી માફ કરી શકે છે કોરટની સમક્ષ ગુનો થયો હોયતો સમન વારંટ કાડવાની જરૂર નથી સને ૧૮૭૨નો [illegible] ૧૦ કલમ ૨૦૬ શીક્ષાનો ઠરાવ કરવો હશે તો ઠરાવ કરવા શીવાય કોરટ બ[illegible]

નહી. સહેદી શાક્ષી આપતા ફેરફાર બોલ્યો તેથી કોઈ સરકારી નોકર [illegible] વનુ કામ ચાલતા તેને હરકત કરવાનો ગુનો બનતો નથી મુ. હા. કોરટ [illegible] સઈ સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પા. ૬). રેજીસટરેશન આકટના કલમ ૮૨ પરમાણે [illegible] સટરાર એ સરકારી નોકરછે અને તેની આગળ જે કામ ચાલે તે આ. કલમ ૨૨૮ પર માણે ઈનસાફી કામ કહેવાય અને પુરાવ લેવાનો તેને કાયદા પરમાણે અધીકાર છે. તે થી પુરાવાના કાયદાની કલમ ૩ મા બતાવેથી વાખીયા પરમાણે તેની પણ એક કોરટ છે. ૧૩ બં. લા. રી. પા. ૪૦. સબરજીસટરાર સને ૧૮૭૨ ના આકટ ૧૦ ની કલમ ૪૩૫ ૪૨૬ પરમાણે પોતેજ ઈનશાફ કરવો હતો માજીસતરેટે અધીકાર વગર કામ ચ લાવ્યુ માટે તેનો હુકમ રદ કરવામાં આવીએ (જુવો ઊપરનોજ ફેંસલે). પુછેલા સવા લનો સીધો જવાબ ન દે અથવા જવાબ દેવાની ગફલત કરવામા આવે તો તે આ કલ મ પરમાણે ગુનો થતો નથી. કો. ઈ. ડા. પા ૩૪૩. એક જજ કોરટમાં બારીસટરને ગુસો લાગે એવુ કઈ બોલે તેનો ખુલાસો માગવા એ બારીશટરે કોઈ શખસને એ જજનુ ખા નગી ઘેર મોકલે તો એ બારીશટરે તથા ખુલાશો પુછવા જનારે કોરટનું અપમાન કરયું કહેવાય. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૭૪૩. આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો ઠરાવતી વખતે કોરટનો શું તિરસકાર થયો તે અને તેના કારણ તોહોમતદારે જે બચાવ કરયો હોય તે અને કોરટનું ફાઈનડીગ અને ઠરાવ એ સગળું લખવું જોઈએ. જો એ પરમાણે કરવામાં ન આવે તો કરેલી શીક્ષા રદ થાય. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૩૪. આ કલમ પરમાણેનો [illegible] સથાપીત કરતાં પેહેલાં અપમાન કરવાનો ઈરાદો હતો, એવું સાબીત થવું [illegible] વી. રી. પ્ર. ૬૨. સાક્ષી હળવે હળવે બોલી કોરટનો વખત ઘણો રોકે તેથી [illegible] કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કરયો કેહેવાય નહી. ૧૫ વી. રી. પ્ર. ૫.

૨૨૯. ફલાણી બાબતમાં જયુરર અથવા આશેસર દાખલ થઈ નામ લખી મોકલા

જયુરર અથવા આસેશર નો વેષ લેવો.	ય. અથવા ટીપમાં લખાય, અને એને શોગંદ અપાય એવો કાયદા મુજબ મારો હક નથી એવું જે માણસ જાણતો હોય

તે માણસ વેષ બદલે અથવા બીજી રીતે, અગર તે બાબતમાં જયુરર અથવા આસેસર દાખલ ઈરાદાથી પોતાનું નામ લખી મોકલાવે; અથવા ટીપમાં લખાવે અથવા સોગંદ ખાય, અથવા પોતે જાણુયા છતાં તેમ થવા દે અથવા કાયદા વીરૂધ માારૂ નામ લખી મોકલ્યું છે, અથવા ટીપમાં લખ્યું છે, અથવા સોગંદ આપયા છે, એમ પોતે જાણુયા છતાં. જે માણુશ બુધી પુરવક તે જુરીમાં બેશીને અથવા તે આશેશર દાખલ કામ કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બનેની, શીખશા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૨ મો.

[illegible]શીકા તથા સરકારી સ્ટાંપ સબંધી ગુનાઓ બાબત.

[illegible] જે ધાતુ નાણા દાખલ વપરાતો હોય, તથા જે પર છાપ મારી ને નાણાં દાખલ વાપરવા માટે તેને કોઈ સરકારના હુકમથી બહાર પાડયો હોય તે ધાતુ.

[illegible] ઉપર છાપ મારીને તેને રાણીના હુકમથી, અથવા હીંદુસતાનની સરકારના, અથવા કોઈ પણ પરેસીડેનશીની સરકારના, અથવા રાણીના રાજ્ય માંહેલી કોઈ પણ સરકારનાં, હુકમથી નાણા દાખલ વાપરવા માટે બહાર પાડયો હોય, તે શીકો તે રાણીનો શીકો.

રાણીનો શીકો.

દરસટાંત (અ) કોડીઓ શીકા નથી.

(બ.) વગર છાપેલા તરાંબાના ગઠા. અગર નાણા દાખલ વપરાય તોપણ શીકા નથી.

(ક.) ચાદ કાઇ શીકો ન ગણાય. કેમ કે તે નાણા દાખલ વાપરવાના ઈરાદા થી બએલા નથી.

(ડ.) જે શીકાનુ નામ કંપનીનો રૂપીઓ પડયું છે તે રાણીનો શીકો છે.

ટીકા.

અકબર બાદશાના વખતનો શીકો ખોટો બનાવવો એ આ કલમ પરમાણે ખોટો બનાવ્યો થતો નથી. રીગ્ણ વીરૂધ બાપુ જાદવ ૧૧ મુ. હા. રી. પા. ૧૭૨.

૨૩૧ જે માણુસ શીકો ખોટો બનાવે, અથવા જાણીબુજીને સીકો ખોટો બનાવવાના કારોયાનો કાઈપણ ભાગ કરે તે માણુસને શાત વરસની મુદત સુંધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીખ્શા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શીકો ખોટો બનાવવો.

ખુલાસો—જે શખસ ઠગબાજી કરવાના ઈરાદાથી અથવા એમ કરવાથી ઠગબાજી થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા કઈ ખરા શીકાને બીજા શીકા સરખો દખાતો કરે તે સખસે આ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

ફકત ચાંદજ હોય તો તે બનાવટનો શીકો નથી જો કે તે ઠગલબાજીથી કોઈ અજાન શખસને એ નાણું છે એમ સમજાવીયુ હોય. પણ (મદરાસ હાઈકોરટના સને ૧૮૬૪ ના કલમ ૨૪૦ ઉપર ફેંસલા. અને કદાચ ધાતુ ઉપર બનાવટ કરયુ હોય તે ધાતુ જે શીકો બનાવ્યો હોય તેની ધાતુથી તદન જુદી હોય તોપણ એ એક હકીકતનો સવાલ થઇ પડશે કે આ તહાવત ફકત બનાવટનુ કામ વહેલુ બંધ પાડવાથી તો પડયો નથી? (મ. હા. તા. ૧૭ નવેમ્બર સને ૧૮૬૩).

૨૩૨ જે માણસ રાણીનો શીકો ખોટો બનાવે, અથવા જાણી બુઝીને રાણીનું [illegible] શીકા ખોટો બનાવવાના કામનો કોઈ પણ ભાગ [illegible] દસ [illegible] સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની [illegible], અને [illegible] પણ લાયક થશે.

રાણીનો શીકો ખોટો બનાવવો.

૨૩૩ શીકા ખોટા બનાવવાના કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુસર વાપરવાનો ઈરાદો કરેલો એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ કાંઈ છાપ અથવા હથીઆર બનાવે અથવા સમારે અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની [illegible] કીરીયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે અથવા તે ખરીદ કરે વેચે કે કોઈને આપે તે માણસને [illegible] વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શીકા બનાવવાના હથીયાર બનાવવા અથવા વેચવા.

૨૩૪ રાણીનો શીકો ખોટો બનાવવાના કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુસર વાપરવાનો ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ કંઈ છાપ અથવા હથીઆર બનાવે અથવા સમારે અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની કીરીયાનો કાંઈપણ ભાગ કરે અથવા તે ખરીદ કરે વેચે કે કોઈને આપે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો સીકો ખોટો બનાવવાના હથીઆર બનાવવા અથવા વેચવા.

૨૩૫ શીકા ખોટા બનાવવાના કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુસર વાપરવાનો ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં જે માણસ પોતાના કબજામાં કાંઈ હથીઆર અથવા સામાન રાખે તે માણસને તરણ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર ખોટો બનાવવાનો શીકો રાણીનો શીકો હોય તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સીકા ખોટા બનાવવાનાં કારણુસર હથીઆર અથવા સામાન પાસે રાખવો.

ટીકા.

હથીઆર વગેરે પકડવા માટે માજીસતરેટના અધીકાર ક્રીમીનલ પરોશીજર કોડ કલમ ૩૭૭.

૨૩૬ જે માણસ બ્રીટીસ ઈંડીઆમાં છતાં બ્રીટીશ ઈંડીઆની બહાર કાંઈ શીકા ખોટો બનાવવામા મદદગારી કરે તે માણસને જાણે તેણે બ્રીટીસ ઈંડીયાની માંહેજ તે સીકા ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરી હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

હીંદુસતાનમાં રહીને હીંદુસતાનની બહાર કંઈ શીકો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરવી.

ખોટો સીક્કા આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બહાર લઈ જવો.

...સીક્કા ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતા જે માણસ તે શીક્કા બગ્રેટીશ ઇંડીઆ મધે લાવી બ્હાર લઇ જાય તે માણસને તરણ વરશની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો શીક્કા ખોટો બનાવેલો આ દેસમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બહાર લઈ જવો.

૨૩૮ ફલણો ખોટો સીક્કા રાણીના સીક્કા ખોટો બનાવેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં જે માણસ તે શીક્કા બરીટીશ ઇંડીઆ મધે લાવે અથવા બરીટીશ ઇંડીઆ મધેથી બહાર લઈ જાય તે માણસને જીવતાંસુધી સમુદરપારનો અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરનામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શીક્કા ખોટોછે એમ જાણીને રાખીયો હોય તે બીજાને આપવો.

૨૩૯ કોઈ માણસની પાસે કઈ ખોટો શીક્કા હોય અને તેની પસે તે શીક્કા આવયો તોયારે તેણે એમ જાણીયુ હોય કે આ શીક્કા ખોટો છે તે માણસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શીક્કા કોઈ શખ્સને આપે અથવા કોઇ સખશને તે લેવાને લલચાવવાની કોશીસ કરે તો તે માણસને પાંચ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

આ કલમ શીક્કા ખોટો બનાવનારને લાગુ પડતી નથી પણ જે ખોટો શીક્કા મેળવે અને લે તેને માટે છે. કો. ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૪.

રાણીનો કોઈ શીક્કા ખોટોછે એમ જાણીને રાખીઓ હોય તે બીજાને આપવો.

૨૪૦ કોઈ માણસની પાસે કાંઇ ખોટો સીક્કા હોય અને તે શીક્કા રાણીના શીક્કા ખોટો બનાવલો હોય અને તેની પાસે તે શીક્કા આવયો તારે તેણે એમ જાણયુ હોય કે આ રાણીના શીક્કા ખોટો બનાવેલોછે તે માણસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શીક્કા કોઈ શખ્સને આપે અથવા કોઈ સખ્સને તે લેવાને લલચાવવાની કોસેષ કરે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીનો બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણે જુરીએ અભીપરાય આપીઓ કે કેદી ગુનેગાર નથી તાર પછી ક. ૨૪૧ પરમાણે બીજો ચારજ રાખી તેજ મુકરદમો સેશન જડજ ફરી ચલાવી શકતા નથી (મુ. હા. ૨ ફેબરવારી સને ૧૮૫૮).

૨૪૧ કાંઈ ખોટા શીકા ખોટોછે એમ જે શખસ જાણતો હોય

"કોઈ માણસની પાસે કાઈ શીકા પહેલા આવેતે વખતે એમ જાણતો ન હોય કે આ શીકા ખોટો છે તે શીકા તે માણસે કોઈને ખરા દાખલ આપવો.

કબજામાં લેતી વખતે તે ખોટોછે એમ જે શ ન હોય તે શખસ અગર તે શીકા ખરા શીકા ઈ બીજા શખસને આપે અથવા કોઈ બીજા ખરાં શીકા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશી સને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે કેદની અથવા તે જેના જેવો ખોટો બનાવેલો કાની કીમતની દસ ગણી રકમ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શી માં આવશે.

દ્રષ્ટંત.

એક શીકા પાડનારો અ ખોટા કંપનીના રૂપીઆ પોતાના સેબની એટલા સારૂ કે તે તે રૂપીઆ ચલાવે બ તે રૂપીઆ એક બાજા ચલાવ વાતે આપે અને क તે ખોટા છે એમ જાણીને તે રૂપીઆ વેચાતા લે પછી ઈને તેની કીમતમા તે રૂપીઆ क ड ને આપે અને ड તે ખોટાછે એમ ન જાણું પાછળથી તે રૂપીયા લીધા પછી તે ખોટા છે એમ ड ને ખબર પડે અને ड તા પછી તે ખરા હોય એવી રીતે તે રૂપીઆ કોઈને આપે તો ड ને ફકત આ કલમ શીક્ષા થઈ શકેછે પણ બ તથા क એઓને મુકદમાની કફીઅત મુજબ પંદરમી થવા ૨૪૦ કલમ પરમાણે શીક્ષા થઈ શકેછે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણે ગુનો સંપુરણ થવા માટે તહોમતદાર જે શીકકો ખોટો જા તો હોય તે ખરા દાખલ લેવાનું કોઈને લલચાવવાનું પ્રયતન કરે અથવા આપે એ સાબીત થવુ જોઈએ ૪ અ. હા. રી. પ્ર. ૫૨.

૨૪૨ કાંઈ ખોટો શીકા પોતાના કબજામાં આવ્યો હોય તે વખતે તે ખોટો છે

કોઈ શીકા કોઈ શખસની પાશે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યુ હોય કે આ સીકા ખોટો છે તે શખસે તે ખોટો સીકો પાશે રાખવો.

મ જાણ્યા છતાં જે માણસ દગલબાજીથી અથવા દગો થ એવા ઈરાદાથી તે ખોટો શીકા પોતાના કબજામાં રાખે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની એમંના ગમે તે કારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૨૪૩ રાણીના શીકા જેવો ખોટો બનાવેલો કાંઈ સીકો પોતાના કબજામાં આ

રાણીનો કોઈ શીકા કોઈ શખસની પાશે આવતી વખતે તેણે એમ જા

વ્યો હોય તે વખતે તે શીકા ખોટો બનાવેલોછે એમ ણ્યા છતા જે માણસ દગલબાજીથી અથવા દગો થાય વા ઈરાદાથી તે શીકા પોતના કબજામા રાખે તે માણસને

ણુ હોય કે આ શીકા ખોટો છે તે સમજશે તે ખોટા શીકા પુરો રાખવો.

સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટંકસાળમાં નોકર રહેલા માણસે કાયદામા ઠરાવેલા વજન મેળવણીથી જુદાં વજન અથવા મેલવણીનો શીકો બનાવવો.

૨૪૪ બરીટીસ ઈંડીઆ મધે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈ પણ ટંકશાળમાં જે માણસ નોકર રહેલો હોય તે માણસ તે ટંકશાળમાંથી નીકળતો કોઈ શીકો તે શીકાનુ વજન અથવા મેળવણી કાયદાથી કરી હોય તેથી જુદા વજન અથવા મેળવણીનો થાય એવા ઈરાદાથી અગર કંઈ કામ કરે અથવા જે કામ કરવાની તેને કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે કામ કરવામા કસુર કરે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષ કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના તહોમતમા એકલો દંડ થાય નહીં; ૧ મુંબઈ હાઈ કોરટ રી. પાનુ ૩૧

શીકા પાડવાનુ કંઈ હથીઆર કોઈ ટંકશાળમાથી કાયદા વીરૂધ લઈ જવુ.

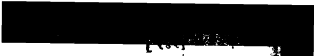
૨૪૫ બરીટીસ ઈંડીઆ મધે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈપણ ટંકશાળ મધેથી જો કાયદેસર અખતીઆર વીના જે માણસ કંઈ શીકો પાડવાનુ હથીઆર અથવા ઓજાર લઈ જાય તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારનો કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

જ્યાં કંઈ શખસનો ગુનો કરવાનો આ (કલમ મુજબ ટંકશાળમાથી શીકા પાડવાનો ઓજાર લઈ જવાનો) ઈરાદો માલમ પડયો હોય અને જો અધીકારીઓ આ પ્રમાણે જાણ્યા છતાં તેને પકડવાના કારણ સારૂ તે ગુનો કરવા દેતા તે કંઈ કેદીનો એ પરમાણે શીક્ષા કરવાનો કાયદેસર આધાર નથી (લા. રી. કરાઉનકેસીસ વાલ્યમ ૧ પાનુ ૨૮૪).

દગલ બાજીથી અથવા બદદાનતથી કોઈ શીકાનુ વજન ઓછુ કરવુ અથવા [illegible]નો મેળવણીમા ફેરફાર

૨૪૬ કોઈ પણ શીકા ઉપર જે માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી એવી કંઈ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકાનુ વજન ઓછુ થાય અથવા તેની મેળવણી બદલાય તે માણસને તરણ વરસની મુદતસુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસે—કોઇ શખ્સ એક શીકાનો કાંઈ અંશ કોરી કહાડે અને તે ઠે... બીજી વસતુ મુકે તો તેણે તે શીકાની મેળવણી બદલી એમ સમજવું.

૨૪૭ રાણીના શીકાઓમાંના કોઇપણ શીકા ઊપર જો માણસ દગલબાજીથી ...વા બદદાનતથી એવી કાંઇ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકાનું વજન એછુ થાય અથવા તેની મેળવણી બદલાય તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી રાણીના શીકાનુ વજન એછુ કરવુ અથવા તેની મેળવણી બદલવી.

૨૪૮ કોઇપણ સીકા ઊપર જો કોઇ માણસ એવી કંઇ કીરીયા કરે કે તેથી તે શીકા કોઇ બીજા પરકારના શીકાને ઠેકાણે ચાલે તો ... ણુમને તરણ વરસની મુદતસુધીનો બેમાંના ગમે ... ની કેદની શીક્ષા કરવમાં આવશે અને વળી તે ... લાયક થશે.

કોઇ શીકા બીજા શીકાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઈરાદાથી તે શીકાનુ રૂપબદલવુ.

૨૪૯ રાણીના શીકાઓમાના કોઇપણ શીકા ઊપર જો કોઈ માણસ એવી કંઈ કીરીયા કરે કે તેથી શીકાનુ રૂપ બદલાય અને તે એવા ઈરાદાથી કે શીકા કોઈ બીજા પરકારના શીકાને ઠેકાણે ચાલે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

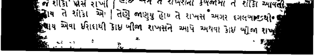
...ણીના કોઇ શીકા બી... સીકાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઈરાદાથી તે શીકાનુ રૂપ બદલવુ.

૨૫૦ કોઇ શખશના કબજામાં કાંઇ શીકા હોય અને તે શીકા બાબત ૨૪૬ મી અથવા ૨૪૮ મી કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરવામાંઆવો હોય અને તે સીકા બાબત તે ગુનોહ કરવામાં આવેલોછે એમ તે શખ્સના કબજામાં તે શીકા આવતી વખતે તેણે જાણ્યુ હોય તે સખ્સ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઈરાદાથી તે શીકા કોઈ બીજા શખ્સને આપે અથવા કોઈ બીજા શખ્સને તે સીકા લેવાને લલચાવવાની કોસીસ કરે તો તેને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શિક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શીકામાં ફેરફાર થએલોછે એવુ જાણીને જે શીકા પમે રાખ્યો હોય તે બીજાને આપવો.

૨૫૧ કોઈ શખશના કબજામાં કંઇ શીકા હોય અને તે શીકા બાબત ૨૪૭ મી અથવા ૨૪૯ મી કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરવામાં આવીઓ હોય અને તે શીકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલોછે એમ તે શખ્શના કબજામા તે શીકા આવતી ... તેણે જાણ્યુ હોય તે શખ્સ અગર દગલબાજીથી ... થાય એવા ઈરાદાથી કોઇ બીજા શખ્સને આપે અથવા કોઇ બીજા શખ્...

આ શીકામાં ફેરફાર થયેલોછે એમ જાણીછે રાણી... જે શીકા પસે રાખ્યો હોય તે શીકા બી...

લલચાવવાની કોશીસ કરે તો તેને દસ વરસની મુદત સુધીનો બેમાંના ગમે તે તની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

કોઇ શખસની પાશે કઇ ફેરફાર થયેલો શીકો આવતા વખતે તેમ ફેરફાર થયેલો છે. એમ તેણે જાણ્યા

૨૫૨ જે, શીકા બાબત ૨૪૬ તથા ૨૪૮ મી એ બે કલમે માંથી ગમે તે કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય તે શીકો દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઈરાદાથી કઇ માણસના કબજામાં હોય અને શીકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણસના કબજામાં તે શીકો આવ માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શખસની પાસે કાંઈ ફેરફાર થયેલો રાગુનો શીકો આવતા વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલો છે એમ તેણે જાણ્યા છતાં તે પાસે રાખવો.

૨૪૭ તથા ૨૪૯ મી એ બે કલમે માંની ગમે તે કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરવામાં આવ્યો હોય તે શીકો દગલબાજીથી અથવ દગો થાય એવા ઈરાદાથી કોઈ માણસના કબજામાં હોય અને તે શીકા બાબત તે ગુનો કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણસના કબજામાં તે સીકો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય તો તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમનાં ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

જે શીકો કોઈમાણસનીપાસે પહેલાં આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલો છે એમ તેણે જાણ્યું ન હોય તો તે શીકો તેણે બીજાને ખરા શીકા દાખલ આપવો

૨૫૪ જે શીકા બાબત કઇ એમ જાણતો હોય કે એની ઉપર કલમ ૨૪૬, ૨૪૭ ૨૪૮ અથવા ૨૪૯ મી માં લખીછે તેવી કઇ કીરીયા કરવામાં આવીછે પણ જે શીકો તે સખસના કબજામાં આવતી વખતે તે બાબત તેવી કઇ કીરીયા કરવામાં આવેલીછે એમ તેણે જાણેલુ ન હોય તે શખસ અગર કોઈ બીજા શખશને તે શીકો ખરા સીકા દાખલ અથવા તે સીકો જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પ્રકારના શીકા દાખલ આપે અથવા કોઈ શખસને તે શીકો ખરા શીકા દાખલ અથવા તે શીકો જે જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પરકારના શીકા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશીશ કરે તો તે શખસને બે વરસની મુદત સુધીનો બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદનો અથવા તે બદલેલો શીકો જે શિકાને ઠેકાણે ચલાવ્યો હોય અથવા ચલાવવાની કોશીસ કરી હોય તે શીકાની કીમત કરતા દસ ઘણી રકમ સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

શરકારી સટાંપ, ખોટો બનાવવો.

૨૫૫ મેહેસુલના કારણસર શરકરે બહાર પાડેલો કોઈપણ સટાંપ જે માણસ ખોટો બનાવે અથવા જાણી બુઝીને તે ખોટો બનાવવાની કીરીયાનો કઇપણ ભાગ કરે, તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્ર

ની અથવા દસ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શી
આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે

ખુલાસે —કેઈ શખસ એક પરકારના ખરા સટાંપને બીજા પરકારના
પો દેખાતો કરીને ખેટો સટાપ બનાવે, તેણે આ ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.

દાકની ટીકીટ ખેટી બનાવનારને સારૂ સને ૧૮૬૬ નો આક્ટ ૧૪ ભાગ ૬—૭
રૂપઈઆના શટાંપ તરીકે એક આનાનો શટાંપ ચલાવવો તે એક રૂપઈઆનો સટાંપ
નથી રાણી વીરૂધ સરૂપચંદરદાસ કા. ઈ. ડા. ફ. ૨૪૪.

ઈ સરકારી સટાંપ ખો
બનાવવાના કારણુસર
ઈ હથીઆર અથવા સા
ન પસે રાખવે.

ર સરકારે બહાર પાડેલો કોઈ સટાપ ખેટો બનવવાના
કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુસર વાપરવાનો
ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છ
તાં જે માણસ પોતાના કબજામાં કઈ હથીઆર અથવા સા
માન રાખે તે માણસને સાત વરશની મુદત સુધી
બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ
લાયક થસે.

કોઈ સરકારી સટાંપ ખો
ટો બનાવવાના કરણુસર
કાંઈ હથીઆર બનાવવું
અથવા વેચવું.

૨૫૭ મેહેસુલનાં કારણુસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ સટંપ ખેટો બનાવવાના
કારણુસર વાપરવાને વાસતે અથવા તે કારણુસર વાપરવાનો
ઈરાદો કરેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ
છતાં જે માણસ કઈ હથીઆર બનાવે અથવા તે બનાવવા
ની કીરાયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે અથવા તે ખરીદ કરે વે
ચે કે કોઈને આપે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકરની
કેદની સીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

સરકારી સટાપ ખોટો બ
નવેલા વેચવા.

૨૫૮ ફલાણો સટંપ મેહેસુલના કારણુસર સરકરે બાહાર પાડેલો કોઈ સટાંપ જે
વો ખોટો બનાવેલોછે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ
કારણ છતાં જે માણસ તે સટાંપને વેચે અથવા વેચવાનુ ક
હે તે માણસને સાત વરસનિ મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં
આવસે અને વળી દંડને પણ લાયક થસે.

સરકારી સટાપ ખોટો બના
વેલો પાસે રાખવો.

૨૫૯ ફલાણો સટાંપ મેહેસુલના કારણુસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સ
જેવો ખેટો બનાવેલોછે એમ જાણી તેને
દાખલ વાપરવાના અથવા આપવાના ઈરાદાથી
ખરા સટાપ દાખલ વાપરવામાં આવે એટલા માટે જે માણસ તે સટાંપ
જામા રાખે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પર
શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

...કહાડ્યો શટાંપ મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સ...

...સરકારી શટાંપ પો વો ખોટો બનવેલો છે એમ જાણીને જે માણસ તે... ...વપરાએલો છે એમ જાણતાં તે ખરી દાખલ... | ...પને ખરા શટાંપ દાખલ વાપરે તે માણસને સાત વર... મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દં... અથવા એ બ નેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

...૧. જે પદારથ મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલા શટાંપ લગડેલો હોય તે પદારથ ઉપરથી જે લખાણ અથવા લેખને માટે તે શટાંપ વાપરીયો હોય તે લખાણ અથવા લેખ જે માણસ દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી કાહાડી અથવા ચેરી નાખે અથવા કોઈ શટાંપ કાંઈ બીજા લખાણ અથવા લેખને માટે વાપરવામા આવે એટલા માટે જે લખાણ અથવા લેખને માટે તે સટાંપ વાપરીયો હોય તે લખાણ અથવા લેખ પરથી જે માણસ તે શટાંપને કાહાડી નાખે તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

...રે હાની કરવાના ઈરાદાથી જે પર સરકારી શટાંપ હોય એવા કોઈ પદારથ ઉપરથી કઈ લખાણ ચેરી નાખવું અથવા કોઈ લેખને માટે કાંઈ શટાંપ વાપરયો હોય તે શટાંપ તે લેખ પરથી કાહાડી નાખવા.

૨૬૨. મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ શટાંપ આગળ વપરાયલો છે એમ જાણ્યા છતાં દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી જે માણસ કઈ પણ કારણસર તે સટાંપ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

કોઈ સરકારી શટાંપ આગળ વાપરેલો છે એમ જાણ્યા છતાં તે પાછો વાપરવો.

૨૬૩. મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ શટાંપ વપરાયલો છે એમ દેખાડવા સરૂ તે શટાંપ પર કરેલી અથવા મારેલી કઈ નીશાની દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઈરાદાથી જે માણસ છેલી અથવા કાહાડી નખે અથવા એહવી કઈ નીશાની છોલી અથવા કાહાડી નાખી હોય એવો કોઈ ...ણી બુઝીને પોતના કબજામાં રાખે અથવા વેચે અથવા કોઈને ...કોઈ શટાંપ વપરાયલો જાણ્યા છતાં જે માણસ તે શટાંપ વેચે એ માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંનો ગમે તે પરકારની ...બ નેની શીખશા કરવામા આવશે.

...વાપરેલો છે એ ...ની કઈ નીશાની ...ખવી.

...રણ ૧૩ મો.

...કાટલાં અને માપ સબંધી ગુનાહ બાબત.

...તે જવાનું કાંઈ પણ યંતર ખોટું છે એવું જાણીને જે માણસ દગલબાજીથી,

તોળવાનું ખોટું યંતર દગલબાજીથી વાપરવું. — વાપરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીખશા કરવામાં આવશે.

દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવા...

ટીકા.

...શીને પકડવાને પોલીસને સને ૧૮૭૨ ના ... કલમ ૩૮૧ થી અખતીયાર છે.

ખોટા કાટલાં અથવા માપ પાસે રાખવાં. — ૨૬૬. તોળવાનું કઈ પણ યંતર અથવા કાંઈ કાટલું અથવા લંબાઈનું કે ભરતીનું કંઈ માપ ખોટું છે એવું જાણને, તથા તે દગલબાજીથી વાપરવામાં આવે એવા ઈરાદાથી, જે માણસ પોતાની પાસે રાખે તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડ અથવા એ બંનેની શીખશા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

વધારે વજનનાં કાટલાં કબજામાં રાખવાના તેહોમતમાં દગલબાજીનો ઈરાદો સાબીત નથી વાસતે શીક્ષા રદ કરી (મુંબઈ હાઈકોરટ તારીખ ૨૭ જાનેવારી શને ૧૮૬૪ વા. ૧ ભાગ ૨ પ્રષ્ટ ૧૮૧. કુલાબાને સારૂ સને ૧૮૬૫ નો મુંબાઈનો આકટ છે તે મુજબ થશે. મંજુર કરેલા માપ કરતા વધારે માપનાં કાટલાં કોઇના કબજામાં હોય તેટલા ઉપરથી આ કલમ મુજબ ગુનો થતો નથી. તોમતનામામા દગલબાજી ભરેલો ઈરાદો લખવો જોઇએ, અને તે સાબેત પણ થવો જોઇએ. (મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૪ વા. ૧ પા. ૧૮૧) પકડવા માટે પોલીશના આધીકાર માટે જુવો. કી. પ્રો. કો. કલમ ૩૮૧ મંજુર કરેલાં કાટલાં સીવાય વધારે વજનનાં કાટલાં કેઈ સખસ કબજામાં રાખે તો તેટલાજ ઉપરથી તેણે આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરયો ગણાય નહી. તેનો કપટ ભરેલો ઈરાદો હતો એવું સાબીત થવું જોઇએ. રાણી વીરૂધ, દામોદર દયાળજી. ૧ મુ. હા. રી. પ્ર. ૧૮૮,

ખોટા કાટલા અથવા માપ બનાવવાં વેચવાં. — ૨૬૭. તોળવાનું કાંઇ પણ યંતર, અથવા કંઈ કાટલું અથવા લંબાઈનું કે ભરતીનું કંઈ માપ ખોટું છે એવું જાણીને જે માણસ બનાવે, વેચે અથવા કોઇને આપે એટલા સારૂ કે તે ખરાને ઠેકાણે વપરાય અથવા એવું જાણીને કે તે ખરાને ઠેકાણે વપરાય એવો સંભવ છે તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથ...

એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ભાગ ૧૪ મો.

લોકની તનદુરસતી, સલામતી, અનુકુળતા [illegible]

અથવા જેઓના કબજામાં તાંહાં પાડોસમાં કંઈ મીલકત હોય તે સરવ [illegible] સાધારણ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ થાય અથવા જેથી જે શખસેને કાંઈ [illegible] નીક હક વાપરવાની જરૂર પડે તે સખસોને નુકશાન, અડચણ, ભય, અથવા [illegible] વીના રેહેજ નહી તે શખસે લોકાપકાર કૃત્ય કરયું એમ સમજવું.

કોઈ સરવોપકારક કરત્યથી કંઇ અનુકુળતા અથવા લાભ થતો હોય, તો તે [illegible] સે ગુનોહ માફ થઈ શકતો નથી.

ટીકા.

ફોજદારી કાયદા મુજબ શીક્ષા જોગ અપકારક કરતીયો ફોજદારી ફરીઆદ પહે માં અગર ફોજદારી ફરીઆદ વગર દીવાનીમાં ચાલે (મુંબઈ હાઈકોરટ વા. ૧ પા. ૨) સને ૧૮૭૨ ના અઁકટ ૧૦ બાબ ૨૦ પરમાણે કામ ચલાવવા શીવાય આ કલમ પર માણે કામ ચલાવયું તે કાયદા વીરૂધ નથી (મુંબાઈ હાઈકોરટ) તા૦ ૧૭ સપટેંબર સને ૧૮૬૯ નંબર ૧૪૨. જુગાર રમનારને કે રમાડનારને આ કલમ પરમાણે લોકપરકાર કરત કરયુ એમ ગણી શીક્ષા કરેલી તે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૩ પરમાણે કામ ચલાવવું, જુગાર રમવાના સાધન હથીઆર નકી કરી લેવા લીધુ હશે તે થી સરવજનીક પીડા ઊતપન થાયછે પણ લોકોને ખરેખરી પીડા થયનો પુરાવો ન હો વાથી ફકત કોઇને પોતાના ઘરમાં જુગાર રમવાને બોલાવાથી દરેક માણુસથો આ કલમ પરમાણે સારવજનીક પીડા કરયાનો ગુનેગાર ઠરી શકતો નથી (મુઃ હા. તા. ૧ લી ડી સમબર સને ૧૮૬૦ વા. ૭ પાનુ ૭૪. ખાનગી રમતાનુ રોકાણુ એ લોકોપકારક કરતો ય નથી ૨ વી. રી. પા. ૩૫ (ફોજદારી) પોતાનો ઘોડો છુટી જતો રાખે નહી એ લોકોપકારક કરતીય નથી ક વી. રી. પા. ૭૧ આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ બનવા માટે એવુ સાબીત કરવુ જોઇએ કે કંઇ ભય અગર હેરાન ગતી અગર ઈજા સરવ લોક ના કોઈ જથા અથવા એક જાતના કે વરગના લોકોના વીશેસ ભાગને મીલકતનો ઉપભોગ કરતાં ઈજા થઇ છે અથવા કોઇ સારવજનીક હકનો ભોગવટો કરતા ઈજા થઇછે ૯ વી. રી. પા. ૭૦ (ફોજદારી).

૨૬૯. જે માણુસ કાયદા વીરૂધ અથવા ગફલતથી એવું કાંઈ કામ કરે, કે જેથી

જીંદગીને જોખમ પો હોચે એવો રોગનો ચેપ પસરે એવું ગફલતીનું કામ.

જીંદગીને જોખમવાળા કોઈ રોગનો ચેપ પસરશે એવો સંભવ હોય, અને એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે, માણસને છ મ[હિના]ની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બં[નેની] શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—ચેપ લઈને શીતળા કાહાડવાનું કામ અટકાવવા તરીકે સુધ બુદ્ધીથી કરયું હોય તો તે આ કલમ મુજબ શીક્ષા લાયક થશે નહીં (મદરાસ હાઈકોરટ તા૦ ૧૦ જુલાઈ સને ૧૮૬૭).

૨૭૦ જે માણસ દવેસ બુધીથી એવું કઈ કામ કરે કે જેથી જીંદગીને જોખમ

જીંદગીને જોખમ પહોંચે એવા રોગનો ચેપ પસરે એવુ દવેશ બુધીનુ કામ.

વાળા કોઈ રોગનો ચેપ પસરે એવો સંભવ હોય અને એવો સંભવછે એમ તે જાણતો અથવા એમ માનનાનુ તેને કારણ હોય તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૭૧ કોઈ વહાણને રોગના સબબથી દુર રાખવા બાબતનાં અથવા તે સબબ

રોગના સબબથી દુર રહેવા સબંધીની કાઈ કાનુન ન માનવી.

થી દુર રાખેલા વાહાણોનો કીનારા સાથેનો અથવા બીજા વહાણો સાથેનો વહેવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસત કરવા બાબતની અથવા જે જગોમાં કાઈ ચેપી રોગ ચાલતો હોય તે જગો તથા બીજી જગોની વચે વહેવાર કેમ ચાલે તેનો બંદેબસત કરવા બાબતની હીંદુસતાનની સરકારે અથવા કોઈપણ સરકારે કરીને જાહેર કરેલી કોઈ કાનુન જે માણસ જાણી બુઝીને ન મને તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથના દંડનો અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

૨૭૨ કોઈ માણસ કઈ ખાવાની અથના પીવાની વસતુમાં ભેળ કરે [illegible]

વેચવાનો ઈરાદો રાખીને ખાવાની અથવા પીવાની વસતુમાં કઈ ભેળ કરવી.

કે તેથી જે વશતુ ખાવાથી અથવા પીવાથી અવગુ[ણ] [illegible] અને એવા ઈરાદાથી કે તે વશતુ ખાવાને અથવા પીવાને વેચવી અથવા તે ખાવાને અથવા પીવાને વેચાસે એવો શંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણશને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેનો શીક્સા કરવામા આવશે.

૨૭૩ જે વસતુ અવગુણ કારક કરેલો અથવા થએલો હોય અથવા ખવા અથવા

ખાવાની અથના પીવાની અવગુણ કારક વસતુ વેચવી.

પીવા જોગ સથીતીમા ન હોય તેવી કાંઈ વશતુ ખાવા અથવા પીવાની વસતુ દાખલ કોઈ માણસ વેચે અથવા વેચવાનુ કહે અથના વેચવા મુકે અને તે વસતુ ખાવામાં અથવા પીવા

છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનુ કારણ છતાં એ પરચ્છો મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદનો અ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ણામાં અથવા તઈઆર કરેલા અઉશધમાં કાંઈ ભે ો ર તે કે તેથી તે વસાણાનો અથવા તઈઆર અઉસધનો ગુણ ઓછો થાય અથવા તેની અશર બ ુકરક થાય અને તેમા તેવી કાઈ ભેળ ન થઈ હોય એ પ્રમા સ રૂ વેચવી અથવા વાપરવી એવા ઈરાદાથી અથવા તેવા કા . વપરાશે એવો શંભવછે એમ જાણ્યા છતા તે એ પરમાણે કરે મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એ પીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૭૫. કઈ વસાણામાં અથવા તઈઆર કરેલા અઊશધમાં તેનો ગુણ ઓછો થાય

તેમાં વસાણા વે } અથવા તેની અશર બદલાય અથવા તે અવગુણકારક થાય એવી રીતે કઈ ભેળ થએલીછે એમ જાણીને જે માણસ તે

અથવા તઈઆર કરેલુ અઊશધ તેમાં ભેળ ન થઈ હોય એ પરમાણે કાંઈ દ મને સરૂ વેચે અથવા વેચવાનુ કહે અથવા વેચવા મુકે અથવા કોઈ દવાખાનામાથી અથવા જે શખસને તેમા ભેળ થએલીખબર ન હોય એવા કંઈ શખસ પાસે તે દ વપરાવે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવશે.

કાઈ વશાણુ અથવા તઈઆર કરેલુ અઉશધ તે જુદુ વશાણુ અથવા તઈ

માણને તે જુદુ વશાણુ તઈઆર અઉશધ હેય એ મ જણુ. } યાર કરેલું અઉશધ હોય એવી રીતે કંઇ દવાના કામને સારૂ જે માણશ જાણી બુજીને વચે અથવા વેચવાનુ કહે અથવા વેચવા મુકે અથવા કોઈ દવાખાનમથી આપે તે માણશને છ મહીનાની મુદત શુધીની બેમાના ગમે તે પરકાર અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીકશા આવશે.

૨૭૭ કેઈપણ શારવજનીક ઝરો અથવા જળાશયનુ પાણી જે માણસ ખુશી પુર

ક ઝરા અથવા નુ પાણી મેલુ કરવું. } વક બગાડે અથવા મેલુ કરે એવી રીતેકે તેથી તે પાણી રોજ જે કામમાં વપરાતુ હોય તે કામને શારૂ તે ઓછુ લાગક થાય તો તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની

બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બને

ની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

આ કલમમાં નદી એ સબંધમા સરવજનીક વસમાનુ...
ઈ હાઈ કોરટ તા૦ર જુલાઈ સને ૧૮૬૯ કરમીનલ રોપોરટ...

હવાને તનદુરસતીમાંબીગાડ કરે એવી કરવી

૨૭૮ કોઈ જગાની હવા જે મણુસ ખુશીપુરવક બીગાડે ... ગાની પડોસમા ઘણુ કરીને રહેનાર ... અથવા કોઈ સરીઆમ રસતા ઊપર ફરનારા સખસેની ... નદુરસતીમાં બીગાડ થાય તે મણુસને પાચસે રૂપીઆ સુધના દંડની શીક્ષા કર... વામા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૫૭ ના આકટ ૭ કલમ ૨૩ મુજબ થઈ સકે.

સરીઆમ રસતાપર બેફીકરાઈથી હાંકવું અથવા સવારી કરવી.

૨૭૯ કોઈ સરીઆમ રસતા ઉપર જે સખસ કાઈ ગાડી એવો બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે હાકે અથવા સવારી કરે કે તેથી માણુ... સની જીંદગી જોખમમા આવે અથવા કોઈ બીજા સખસ... ને જ્યથા અથવા નુંકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય તે સખશને છ મહીનાની મુદત... સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અ... થા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

(૨૭૯—૨૮૯)કલમો જે નુકશાન થયું હોય તે જુદુ રાખી તેમા ચુએલી ગફલત... શીક્ષા જોગ કરે છે. એ ખુલુ છે કે ગુનાનુ તત્વ ફકત નુકસાન થવાના સંભવમાં રહેલું છે અને તે ગુનો ખરેખર બનવામાંજ રહેલું નથી કારણ કે બધી કલમોમાં વ્યથા અ... થવા નુકશાન થસે એવો સંભવ દેખાય એવા અથવા એના જેવા શબદો આવેલા છે અ... ને ખરેખર થએલા નુકશાનને વાસતે કલમો ૩૩૭ અને ૩૩૮ મુજબ શીક્ષા થાય છે જો... એ ઘણુ વીચીતર છે કે ખરેખર થએલી વ્યથા જો એ વ્યથા ન બનેલી હોત તો... વ્યથા કરવાના કરતને જેટલી શીક્ષા થાય તેના કરતા કલમ ૩૩૭ મુજબ ઓછી... શીક્ષાને લાયક છે તેમજ જો તે નુકશાન ખરેખત પરતીવાદીની માલ મીલકતને કરેલુ... હોયતો તે નુકસાન કરવાનો કઈ પણ ઈરાદો હોવો જોઈએ અથવા જે અ... થાય તે નુકશાન થશે એમ માનવાનું કારણ હેવું જોઈએ એમ પણ જરૂર ન... વી એલ, એનડ. એસ. વીરાઅ કંપની લા. રીપોરટ ઓકોમન પલીઝ કેસ... ૧૪)જો બેફીકરાઈથી નુકશાન થાય અથવા નુકસાન થસે એવો સંભવ હોય... ગફલતને સારૂ કોઈ શખસ ફોજદારીમા જવાબદાર થવા શારૂ તે કરતી... ફરીઆદ થએલી હોય તે તેની જાતની ગફલત અથવા તેનો પોતાનો વાક...

એટલે દીવાનીમાં માણસ પોતાના નોકરના કરતબને શારૂ જવાબદાર છે પણ ફોજદારી માં તે નથી એક હમણા બનેલા મુકદમામા કેદી દારૂખાંનાનો વેપાર હતો. તેની બેરહા જરીમાં તેના ઘરમા આગ લાગી અને તેથી એક હવાઈ ઉડી અને બીજા માણસ ના પરાણ લીધા આમાં ઠરાવ થયો કે તે ફોજદારીમાં જવાબદાર નથી. ચીફ જસટીસ કાકબરંન સાહેબ કહે છે કે "કેદીએ તેના ઘરમા કેટલુંક દારૂખાનું રખુ પણ તે રાખવા થી કાંઈ આગ લાગી નથી કે જેથી મોત થયું એમા કંઈ બાજાની ગફલત થયાથીજ એ મોત થયું જો મોત દારૂખાનું રાખવાના શવભાવીક પરીણામથીજ થયું હોય તો એટલે કે જો એ દારૂખાનુ કેદીએ ગફલત ભરેલી રીતે રાખવાથી હવાઈ એની મેળે ફાટી હોતતે ગુનો સબોત થયાનો ઠરાવ બાહાલ રહે તો પણ અહીંઆ મોત બીજા કેઈ ના કરતીયથી થએલું હતું (રાણી વીરૂધ પ્રેનેકલા જનરલ માજીસતરેટના મુકદમાઓ વા. ૨૮ પા. ૨૭) ગફલત સાબેત કરવાનો બોજો હમેશા ફરીઆદીના ઉપર રહે છે થ એલું નુકશાન જો પરતીવાદી ફલણી બીજી રીતે ચાલો હોત તો ન થાત માતર એટ લીજ વાત જો જે તેણે કરૂં અથવા કયા વગરનું રાખોયું તેમ તે બેટી રીતે અને ગફલતથી ચલે હોય તે શીવાય ગફલતનો પુરાવો થશે નહીં એક મુકદમામાં એક બઈ રી ઉપર આમનીસબ ફરી ગઈ હતી તાં ચીફ જસટીશ સાહેબે મુકદમની હકીકત કહીને નીચે પરમાણે કહ્યુ હતું. આ મુકદમામાં એમ જણાય છે કે રાત અંધારી હતી અને બરફનું તોફાન હતું" અને પગે ચલનારાઓને રસતો ઓલગતાં જેટલી ગાડીવાનોની ગાડી હાંકતાં શંભાળ રાખવાની ફરજ છે તેટલીજ શંભાળ રાખવાની તેઓની પણ ફર જ હતી એમ માલમ પડતુ નથી કે પરતીવાદીની ગાડી રાત ઉપર ત દોડતી આવતી હ તી એમ....હીં પણ તેથી ઊલટું જેટલે છેટે ગાડીવાન ગાડી હાંકતો હતો તે પરમા ણે પગે ચાલનારાઓને તેના આવવાનો ખબર હોય તો આપાપ છા ખશી જઈ ઘોડા ના. ઝપાટામાથી નાકળી જવાનો પુશકળ વખત હતો ગાડીવાનને પોતાની ગાડી ઊભી રા ખી તે લોકોન રસતામાથી નાકળી જવાનો જેટલો વખત હતો તેટલો વખત તે લોકોને ગાડીના ઝપાટામાથી નીકળી જવાનો હતો અને ગાડીવાને પોતાની ફરજ ન બજાવી એમ કહેવાનું ફકત એટલુ જ કારણ બતાવવામા આવુ છે કે એ અકસમાત બનતીવખતે ગાડીવાન કનડ કટરના સાથે વાત કરવાઆમતેમ જોતો હતોપણ એમતેક ઈરાવદેસરકામનેવાસતે કરી શકે અને તે પરમાણે તેકરતોહતો તે વખતેતે પોતાન રસતા ઉપરનીહાંકવાનીબાજુએરાતસર દોડતી ગાડી હાકતો હતો તેથા કઈ પોતાની ફરજ તોડી એમ થતું નથી પરતીવાદીન ઘોડા તે લોકો ઉપર ગફલતથી દોડાવ્યા એમ કહેવાને જેટલું કરવું છે તેટલુંજ કરવું એ બાઈ ઘોડા ઉપર દોડી એમ કહેવાને છે અને જો તેઓએ ઘોડાને કે આમનીબસને નુકશાન કરૂં હોય તો તેને સરકાર ઈનસાફથી કહી શકત કે તેઓએ નુકશાનના જવાબદાર હતા નથી ધારો એવો છે કે ગાડીઓ હાંકનારની પગે ચાલનારાઓની જેટલી તપાસ રાખવાની ફર જ છે તેટલીજ ફરજ રસતો ઓળંગતા ગાડીએની તપાસ રાખવાની પગે ચાલનારાઓ

ની છે જશટીશ બીલોઅમે કહ્યું કે હું એમાં મળતો છું અને ફકત એ
કહેવાનો ઈછા રાખુ છુ કે જુરંનો આગળ પુરાવો મુકવામા એક બીજો
જ અગતીયનો છે. તે એ છે કે જો બને તરફના ગલ્લુત અથવા ગફલત
બનાવથી શાબેત થતુ હોય તો જડજે બેમાંથી એ. શોધી કાઢવા જુરીને
ફરજીઆત નથી પણ એથી જરાએ પુરાવો થતો નથી એમ માનવું જોઇએ. (
વુડલા જરનલ કોમન પ્લેઝ કેસીસ વા. ૯ પા. ૩૩૩ મદરાસ હાઈકોરટ
૬ પા. ૨૨ મોફટ વીરૂધ બેટ ચંદલાહ રીપોરટશ પ્રીવીકઉનસીલ વા ૩ પા. (૧૪)
સ વીગેરેને નાથ ઘાલા વગર ગાડીએ જોડવાથી નુકશાન થતું નથી તથા બળદને નાથ
ઘાલા વગર ગાડું જોડીને હાંકો જતો હતો તેને આ કલમ પરમણે બેફીકરાઇનો ગુ
નોહ લાગે નહી મુંબાઈ હાઈકોરટ તા. ૧૨ આગસ્ટ સને ૧૮૬૯ કરમીનલ રીપોરટસ
નં. ૧૦૨ નીવેડા બુક પ્રસ્ટ ૩૭૮ સને ૧૮૬૭ ના ઓકટ ૭ ના કલમ ૩૧ રકમ ૩
જપ્ત પણ થઈ શકે.

૨૮૦ જે સખશ કઈ વાહાણુ એવી બેફીકરી અથવા ગફલની ભરેલી રીતે ચલવે

બેફીકરાઈ વાહાણ ચલવવું | કે તેથી માણસની જીદગી જોખમમ આવે અથવા કોઈ
બીજા સખશને વ્યથા અથવા નુકશાન થશે એવો શંભવ દેખાય તે સખસને છ મહીનાનો
મુદત મુદતી બેમના ગમે તે પરકારનો કેદનો અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીનો
દંડી અથવા એ બનેનો શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૮૧ કોઈ માણુસ કાઈ ખેટું અજવાળું અથવા નીશાની અથવા બેયું દેખાડે

ખેટું અજવાળું નીશાની અથવા બેયું દેખાડવું. | એવા ઈરાદાથી કે તે દેખાડેથી કાઈ વહાણ ચલાવનારો ઠગાયુ
અથવા ઠગશે એવો સભવ છે એવું જાણુને તો તે માણસ
સાત વરસનો મુદત સુધની બેમાંના ગમે તે પરકરના કેદના અથવા દંડ
બનેની શિક્ષા કરવામા આવશે.

૨૮૨. જે વહાણુ એવી હાલામા અથવા એટલું ભરેલું હોય કે તે

ઘણો ભાર ભરેલા અ દેસલતવાળાં વાહાણમા ભાડું કરાને કોઈ સખશને જળ મારગે લઇ જવા. | સખસનો જીદગી જોખમન રહે તેવા કેઇ વહા
ડોને ભાડાને સરૂ જે માણસ જાણી બુઝીને
લતોયા કોઈ માણુસને જળમારગે લઇ જાય અ
માણુસને છ મહીનાનો મુદત સુધાની બેમના ગમે તે પરકરનો કેદનો
હજાર રૂપીઆ સુધાના દંડનો અથવા એ બનેના શિક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સને ૧૮૫૮ નો આકટ ૨૬ કલમ ૧૫ પણ છે.

ખારવાઓ સલામત વગરનાં વાહાણ હાંકે તેને આ કલમ લાગુ પડે છે. (મુ. હા.
પ્ર. ૧૩૦.

૨૮૩. જે માણસ કાંઈ કરવાથી અથવા પોતાના કબજા અથવા હવામાં માહેલી કાંઈ મીલકતનો બંદોબસ્ત રાખવામાં કસુર કરવાથી ખુશકીના અથવા તરીના શારીઆમ રસતામાં કોઈ સખસને ભય અડચણ અથવા નુકશાન કરે તે માણસને બસેં રૂપીયા સુધીના દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સુરીયામે રસતા અથવા વાહાણમા રસતામાં ભય અથવા અડચણ કરવી.

ટીકા.

એવીજ એક મોહોટા રસતાની નજીકની પથરની ખાણમાંથી પથર ફોડના (રાણી વીરૂધ મારટીંસમા જનરલ માજીસટેટ મુકદમા વા૦ ૩૪ પા૦ ૨૨) અગર એવા મોહોટા તારમા થાંભલા ઠોકવા કે જેથી રસને પેહેલા કરતાં થોડો સુમ થાય એ ગેરકાયદેસર કામ અને લોકોપકારક કરતીય ઠરાવવામા આવીયું હતું (રાણી વીરૂધ યુનાઈટેડ કીંગડમ ઇલેકટરીક ટેલીગર ફ કંપની લાજનરલ માજીસતરેટના મુકદમા વા. ૩૧ પાને. ૧૬૬.) જ્યા કાંઈ કાયદેસર કામ યોગીય રીતે કરતાં નુકશાન થાય તો ગુનોહ થશે નહી. દાખલો કે જ્યા પ્રતીવાદીને યોગીય રીતે અખતીઆર પામેલી કારપોરેશને એક મોટા રસતામાં નીક બાધવા રાખેલો અને તે સખસે તે નીક યોગીય રીતે પુરી અને કેટલાક મહીના પછી પુરણી સવભાવીક રીતે નીચે બેશી જવાથી એ જગામા એક ખાડો પડયો તીયાં એવો ઠરાવ થયો કે વાદીએ ખાડામાં પડી જવાથી થએલા નુકશાનને માટે પ્રતીવાદી ઉપર જવાબદારી રહેતી નથી (હીયામસ વીરૂધ વેબશટર લા રીપેરટસ કનવીનબેંચ વા. ૪ પા. ૧૩૮) પણ જો પરતીવાદીએ એ નીક અખતીઆર વીના કરી હોત અગર ગાફલત ભરેલી રીતે પુરી હોત તો જુદી વાત હતી રાજ મારગમા નાત જમવા બેસવાથી કોઇને જવા આવવાને હરકત થયાનો પુરાવો ન હોવાથી શીક્ષા રદ કરી (મુંબઈ હાઈ કોરટ રીપોરટસ નાં૦ ૨૬ જુનઇ સને ૧૮૬૮ પાને ૧૩૮.) ઢોરોને જાહેર [illegible] ઉપર હરી ફરવા હોય પણ સાથે તેમનો માલીક નહોય તો માલીક ઉપર આ[illegible] આવે નહી ૮ મ. હા. રી પ્ર. ૯.

[illegible]૪ કાંઈ જેહેરી પદારથથી જે માણસ કંઈ કામ એવી બે ફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઈ બીજા સખસને વ્યથા અથવા નુકશાન થવો સંભવ દેખાય અથવા જે માણસ પોતાના કબજા મહેના કાંઈ જેહેરી પદારથથી તે જેહેરી પદારથથી માણસની જીંદગીને સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે એવે બં[illegible] રાખવામાં જાણી બુઝને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે તે માણસને છ મહીનાની મુદ[illegible]ની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની [illegible] બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

[illegible] જેહેરી પદારથ યોગસ ભરેલો ચાલ.

[illegible] અથવા કાંઈ શીગરજવાળ ગરાહી પદારથથી જે માણસ કાંઈ કામ એવી

જાનીઅથવાશીગરજવા અરહી પદારથ સબંધી કુતી ભરેલી ચાલ.

એ ફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઈ બીજા સ થા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય અથવા જે મા પોતાના કબજા માહેના કાંઇ અગની અથવા કઈ સીગરજવાળાગરાહી પદારથ સબં તે અગની અથવા શીગરજવાળા ગરાહી પદારથથી માણસની જીંદગીને કાંઇ સંભાવ્ય ખમ થતું અટકે એવો બંદોબસત રાખવામા જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની ક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે."

ટીકા.

આ કલમ ઊપર ઠરાવ થયો છે કે "કોઈ સખસને નુકશાન એ સબદોમાં તેની મીલકત તેમજ તેની જાનને નુકશાનનો સમાવેશ થાય છે." (મુંબઈ હાઈ કોરટ રીપોર ટસ ક્રાઉન કેશીશ વા. ૫ પાને ૬૭.) મુંબઇહાઈ કોરટે ઠરાવ્યું છે કે મીલકત જોખમમા આવા પદારથથી રહેતો તેનેપણ આ કલમ લાગુ થાયછે. ૪ મુ. હા. રી. પ્ર. ૬૭ (ફોજદારી.)

અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઇ પદારથ સબંધી ગફલતી ભરેલી ચાલ.

૨૮૬. અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદારથથી જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઈ બીજા સખસને [illegible] વા નુંકશાનથશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે પોતાના કબજા મહેના અવાજ સાથે ફુટે એવા કઈ પદારથ સબંધી તે પદારથની જીંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે એવો બંદોબસત રાખવામાં બુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંથી ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ફડેતાળ તથા વંસની ટટી ભરવાની મનાઈબાબત અમદાવાદમા તા૦ ૮ જાનેવારી સને ૧૮૫૫ ને રોજ નંબર ૧૫ નું જાહેર નામુ થયું છે. પણ છજા તથા વાછંટીઓ ટટીઆ તથા ખપેડાની કરવાને હરકત નથી. એમ મગન મુળજીનો અરજી ઊપરથી તા. અગસટ સને ૧૮૬૨ ના રોજ અમદાવાદ જીલા માજીસતરેટ સાહેબે હુકમ.

ગુનેગારના કબજા અથવા હવાલામાંહેના કઈ સંચા શબંધી ગફલતી ભરેલી ચાલ

૨૮૭ કઈ સાચાથી જે માણસ કાંઇ કામ એવી બે ફીકરી અથવા ગ રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં થવા કઇ બીજા સખસને વ્યથા અથવા નુકશાન સંભવ દેખાય અથવા જે માણસ પોતાના કબજા અથવા હવાલા મહેના કઈ સચા સબંધી તે સાચાથી માણસની જીંદગીને કંઈ સંભાવ્ય જો

બમ થતું અટકે, એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવાગફલતીથી કસુર કરે, તે માણુસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાં ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ઈમારત તોડી પાડવા અથવા તેઓને મરામત કરવા બાબત ગફલતી.

૨૮૮ કોઈ ઈમારત તોડી પાડવામાં અથવા તેને મરામત કરવામાં જે માણુસ તે ઈમારત બાબત, તે ઈમારતના અથવા તેના કોઈ ભાગ ના પાડવાથી માણુસની જીંદગીને કાંઇ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે તે માણુસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ જાનવર સબંધી ગફલતી.

૨૮૯ જે માણુસ પોતાના કબજા માંહેના કોઇ જાનવર સબંધી તે જાનવરથી માણુસની જીંદગીને કાંઈ સભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, અથવા મહાવ્યથ નું કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે એવો બંદોબસત રાખવામાં જાણી બુઝીને અથવા ગફલતીથી કશુર કરે, તે માણુસને ૭ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

અરજદારે પોતાનું ટટુ ગફલતથી બાધવાથી તે છુટી જઇ લોકોના હાથ પગને ઈજા કરી તે બાબત માજીસતરેટે આ કલમ મુજબ સજા કરી તે બાબત હાઈ કોરટે ઠરાવીયું કે સદરહુ કલમ જંગલી જનાંવરને લગુ છે એટલુંજ નહીં પણ બીજા કોઈ પણ જનાવરને લાગુ છે. (કલકતા હાઈ કોરટ તા. ૨૯ નવંબર સને ૧૮૭૨ વા.૧૯ પા.૧.)

અમુક જગાની અંદર ઢોરો રખડતાં નહીં મુકવાં એવો માજીસતરેટે મનાઈ હુકમ કાઢયો હોય તો તે હુકમ કરી. પ્રો. કોડ. કલમ ૫૧૮ પરમાણેનો ગુનોહ કેહેવાય નહીં આ કલમ પરમાણે એ હુકમ તોડવો એ ગુનહો નથી. ૯બે. મા. રી. એ. પ્ર. ૩૬. તહેમત સાબેત કરવા માટે ગફલતી હતી એટલુંજ નહીં પણ એ ગફલતી એવી હતીકે એથી માણુસની જીંદગીને હરકત પોહેંચશે એવો સંભવ છે એવું તે ગફલતી કરનાર સખસ જાણતો અથવા માનતો હોવો જોઈએ. ૨ મ. હા. રી. પ્ર ૩૩ આ કલમ જંગલી જનાવરો છુટાં મુકે તેને માટે નથી. પણ કોઈ સખસ પોતાનો ટટુ ખીચોખીચ ભરેલી બજારમાં દોડતો મુકે અને તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે તો તે સખસે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય ૧૯ વી, રી. પ્ર. ૧

લોકાપકારક કરતની શીક્ષા.

૨૯૦ જે બાબતને સારૂ બીજી રીતે શીક્ષા કરવાનું આ કાયદામાં ઠરાવીયું નથી એવી બાબતમાં જે માણુસ કંઈ લોકાપકારક કરત કરે તેને બસે રૂપીઆં સુધીના દંડની સેક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

...ને અધીકાર મળો હોયતો તે સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૮ ... કરી શકે. ફરીથી લોકાપકારક કરતીય કરવું નહી એવો માજીસતરેટ હુકમ કરી છે સને ૧૮૭૨ નો આકટ ૧૦ કલમ ૬૨—૬૩—૩૦૮ જાહેરનામુ પરગટ કરી—બંદ ...ન કરવા હુકમ કરયા છતાં તે કરત કરનારને કલમ ૩૦ મુજબ સજા કરવા સારૂ સદર અદાલતનું પરોશીશટ ના. ૬ અગસટ સને ૧૮૬૨ નું છે. સને ૧૮૭૩ ના મુબાઈ આકટ ૬ ની કલમ ૪૨ થી મીયુનસીપલ કમેટી લોકાપકારક કરતેય બંદ કરવાની નોટીસ કરી શકે છે. અને તે નોટીસ ન માનનારને સદરહુ આકટની કલમ ૮૪ મુજબ કોઈ પણ માજીસતરેટ દંડની સજા કરી શકે છે અને તે દંડ સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આકટની કલમ ૨૦૭ મુજબ વશુલ થઈ શકે છે. એક મેહેલાના ઘણા રેહેવાશીઓએ પારણાં આગળ ગલીચી રાખી લોકાપકારક કરતીય કરે તો તે બાબત દરેક માણસ ઉપર જુદી જુદી ફરીઆદ થવી જોઈએ. નિવેડા બુક પા. ૨૬૧ સને ૧૮૬૨ જાજરૂ સાફ નહીં રાખતાથી પડોશી વગેરેને તરાસ ઉતપન ન થી થયા છતાં પોલીસે તેના ઘરની પરશાળમાં પેશવું કરમીનલ કલમ ૧૩૩ વીરૂધ તથા ફરીઆદ કરયા વીના કુલપતરને ક, ૬૯ પરમાણે શમન કરવાનો અધીકાર નથી ને ગદકી બાબત સને ૧૮૬૭નો આકટ ૭—૮ પરમાણે પોલીસને અધીકાર છે વાસતે શીક્ષા રદ કરી (મુંબાઈ હાઇ કોરટ તારીખ ૨૭ મી ડીસેંબર સને ૧૮૬૬) આ કલમ વીરૂધ ગુનહો કરનારને દંડને બદલે જે કેદ કરવામાં આવે તે સખતનહીં આસાન હોવી જોઈએ. ૫ મુ. હા. રી. પ. ૪૮ (ફોજદારી)

૨૯૧ કહાણું લોકાપકારક કરત તુ ફરીથી કરીશ અથવા જારી રાખીશમા એવી તાકીદ કરવાનો જે સરકારી નોકરોને કાયદેસર અખતીઆર હોય તે સરકારી નોકરે તેવી તાકીદ કીધા છતાં જે માણસ તે લોકાપકારક કરત ફરીથી કરે અથવા જારી રાખે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

(બંધ કરવાની તાકીદ થયા પછી અપકારક કરત જારી રાખવું.)

ટીકા.

બંકકી નહી કરવા જાહેરનામુ કરયા છતા ફરી કરે તેને આ કલમ પરમાણે તહોમત લાગે શદરહુ પરોશીટને તા૦ ૬ અગસટ સને ૧૮૫૨ પુતાને સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૨ ની કલમ ૧૯ની રકમ ૬ તા. સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૪ નો કલમ ૨૩ લાગુ છે ત. સને ૧૮૫૦ નો આકટ ૨૬ મો જયા મીયુનશીપલ આકટ ચાલુ છે તીયાં લાગુ છે. સથાનીક અપકારક વસતુ ખશેડવા માટેનો હુકમ કરવા વગેરેના અધીકાર માટે જુવો કરમીનલ પરોશીજર કોડ કલમ ૫૧૮—૫૨૧

૨૯૨ કાઇ બીભસત પુસતક ચોપાનીયું કાગળ ચીતર, તશવીર, પરતીમા, અથવા આકાર, જે માણસ વેચે અથવા વેહેંચે. અથવા વેચવાને કે ભાડાને સારૂ પરદેશથી આ દેશમા આણે અથવા છાપે અ...

(બીભસત પુસતકાનું વેચાણ વીગરે.)

એવી રીતે જાણી જોઇને દેખાડે અથવા તેમ કરવાની કોશીશ ક
કહે, તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે
દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જે શખસ ઊપર તોહોમત આવ્યું હોય તે સખસે કયાં બીભ
ખાં અને તે કેવી રીતે બીભસત છે તે ખસુસ બતાવવું જોઇએ
તે તહોમતદાર છુટી જાય છે ૧ ઈ લા. રી કલકતા પ. ૩૬૫ બીભ
વગેરે સાહ રશાતે મુકયા હોય પણ તે માતર એક સખશના જોવામાં આવે
તો તે આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો નથી. આમ. પ્ર. ૯૮૮. કોઈ એોમનીબશ
માણુશ બેશી શકે તેવી ગ ડી)મા આ વાં ચીતરો વગેરે રાખવામાં આવે
તો ગુણાય કેમકે એમાં ઘણાં માણુશ બેસે છે અને તેમની નજરે એ દેખાવ
આમ પ્ર. ૯૮૮ જયાં ઘણા લોક જાતાં આવતાં હોય તયાં આવું પુસ્તક વગેરે
તે ગુનહો છે. આમ પ્ર. ૯૮૮

અપવાદ.—કોઈ દેવશથાન મધે અથવા મુરતીઓને બેસાડવા સરૂ વપરાતા કોઈ
કોતરેલી અથવા નકશી પડેલી, અથવા ચીતરેલી અથવા બીજી રીતે કાડેલી
તેમ સમધી કંઈ કારણસર રાખેલી કે વપરાતી કોઈ પણ પરતીમાને આ ક
લાગુ પડતી નથી.

ઉપલી કલમમા લખેલું છે તેવું બીભસત પુસતક અથવા તેવી બીજી કંઈવ
અથવા દેખડાવા	સતુ વેચવા સારૂ અથવા વેહેચવા સરૂ અથવા શાળા લો
બાબત પુસતક કંપ	કને દેખાડવા શારૂ જે માણુશના કબજામ હેશે તેને તરણ
રાખવુ.	

ની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બને
ની શીક્ષા કરવામા આવશે,

૨૯૪ કોઈ જાહેર જગામાં અથવા જાહેર જગાની પાસે જે માણુશ કંઇ બીભસત
બીભસત ગીતો. | ગીત અથવા લાવણી અથવા શબદો ગઇ બેસી અથવા ઉ
ચારીને બીજાએોને દુખ આપે તે માણુશને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાના ગ
મે તે પરકારની કેદની અથવ દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

દેવલમાં તમાશો કરવામાં લાવણી ગાય તેને આ કલમ પરમાણે બીભીસત ગીતો
ગયાનો ગુનો થતો નથી લાવણી ઘણી જાતની હોયછે કેટલોક બીભીશતના દોશ રહીત
હોયછે ને કેટલીક બીભીસત હોયછે માટે પુરાવા વીના શીક્ષા રદ કરી (મુ હા, તા૦ ૨૯
મારચ સને ૧૮૬૭ વા૦ ૪ પાને ૨૫) કયા બીભીસત ગીતો વગેરે તહોમતદારે ગાયાં અ
ને તે કેવી રીતે બીભીસતછે તે ખસુસ બતાવવુ જોઇએ એમ થયુ ન હોયતો તહોમત

ર છુટો જાય ૧ ઈ. લા. રી. (કલકતા) પા. ૩૫૬. જે લાવણી ઘણુંકરીને હમેશાં ઓશત હોતી નથી તે માટે આ કલમ પરમાણે સજા થાય નહી ૪ મુ. હા. રી. પ (ફોજદારી).

૨૯૪ અ. સરકારે હુકમ આપીયો નહી હોય તેવી લોટરી કહાડવી સારૂ કાંઈ લોટરીની ઓફીસ રાખવી. } આફીશ (એટલે કચેરી) અથવા જગા જે માણસ રાખશે તેને ઘણામાં ઘણા ૭ મહીના સુધી બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા અથવા દંડ એ બેઉ શીક્ષા કરવી.

અને શદરહુ પરકારની હરકોઇ લોટરીમા હરકાઈ ટીકીટ અથવા લોટ અથવા નંબર અથવા અંક કહાડના બબત અથવા તેને લગતી વળગતી ફલાણી વાત બનશે તો ફલાણું માણુસના ફાયદા સારૂ ફલાણી રકમ અથવા માલ આપવામા આવશે અથવા ... ત કરવામાં આવશે અથના કરવામા અવશે નહી એવો હર કાંઈ ઠરાવ જે ... શીધ કરશે તેને એક હજાર રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો (સને ૧૮૭૧ ના ... મા પરમાણે.)

ટીકા.

"કલમ ૨૯૪ અ. પરમાણે શીક્ષા કરવા લાયક હરકોઈ ગુનાની ફરીઆદ સથાની શરકારના હુકમથી અથવા હુકમના આધારથી કરયા વગર કોઈ કોરટે લેવી નહી" (સને ૧૮૭૦નો આકટ ૨૭ ક. ૧૪; સને ૧૮૭૫ નો આકટ ૧૦ ક. ૧૩૧).

બાબ ૧૫ મો.

ધરમ સંબધી ગુનઓ બબત.

૨૯૫ જો કોઈ માણુશ કોઈ પુજાના ઠેકાણાનો અથવા જે પદારથને કોઈ પણ કોઈ પણ જાતીના લોકોના ધરમને અપમાન કરવાના ઇરાદાથી કોઈ પુજાના ઠેકાણાને નુકશાન કરવુ અથવા તેને ભરશટ કરવુ. | જાતીના લોકો પવીતર ગણુતા હોય તે પદારથનો નાશ કરે અથવા તેને નુકશાન કરે કે ભરશટ કરે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને કોઈ પણ જાતીના લોકોના ધરમને અપમાન પ હોચાડવુ અથવા એવુ જાણીને કે એ પરમાણે નશ અથવા નુકશાન અથવા ભરશટ કરવાથી કોઈપણ જાતીના લોકો પોતાના ધરમને અપમાન પહોચયુ એમ શમજશે એવો સંભવછે તો તે માણુસને બે વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરક.રની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં ...

૨૯૬ કોઈ પણ મંડળી દેવ પુજન અથવા ધરમ સબંધી કોરીયા કર... કાંઇ ધરમ સબંધી મંડળીને અડચણ કરવી. } મુજબ રોકાયેલી હોય તેને જે માણુશ બુંરી ... કરે તે માણુશને એક વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ... પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં કરવામાં આવશે.

૨૯૭ કોઇ પણ સખસનુ દીલ દુખાવવાના ઈરાદાથી અથવા કોઈપણ શખશના ધ

ર } રમને અપમાન પંહોચાડવાના ઈરાદાથી અથવા એ કરવાથી કોઇ શખસનુ દીલ દુખશે અથવા કોઈ શખસના ધરમને અપમાન પહોચશે એવા સંભવછે એમ જાણીને કોઇ પુજાની

[illegible]તાનુમા અથવા પરેત શંસકાર કરવા સારૂ અથવા મુડદા મુકવા [illegible]ામા જે માણુસ વગર રજાએ પરવેશ કરે અથવા કોઇ પરેતનુ અ[illegible]રેત શંસકાર કરવા સારૂ મળેના કોઈ શખસેને અડચણ કરે તે [illegible] મુદત સુધેની બેમ ના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથ[illegible] કરવામાં આવશે.

[illegible]થી કોઇ પણ શખસનુ દીલ દુખાવવાના પાકા ઇરાદાથી જે માણુસ તે શખશ સાભળે એમ કાંઈ શબદ બોલે અથવા અવાજ કરે અથવા તે શખસના દેખતાં કઈ ચાળા કરે અથવા તે શખસની દરશટી પડે એમ કાંઈ પદારથ મુકે તો તે માણુશને એક વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ધરમ શબંધી કોઈપણ શખસનુ દીલ દુખાવવાના પાકા ઈરાદાથી કંઈ શબદો બોલના વીગરે.

બાબ ૧૬ મો.

માણુસના સરીર સંબંધી ગુનાઓ બાબત.

જીંદગી સબંધી ગુનાઓ બબત.

૨૯૯ મોત આણુવના ઇરાદાથી અથવા જેથી મોત થવનો સંભવ હોય એવુ કાં[illegible] શારીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી કઇ કામ કરીને અથવા ફલાણુ કામ કરેથી મોત થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યુયા છતા તે કામ કરીને જે માણુસ મોત આણે તે માણુસે સીક્ષણુય મનુશવધનો ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

શીક્ષણીય મનુશ વધ.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) મોત આણુવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી મોત થશે એવો સંભવ છે. એમ જાણીને અ એક ખાડાની ઉપર લાકડીઓ ગોઠવીને ઘાસ પાથરે અને તે જમીન મજબુતછે એમ માનીને જ તે પર ચલતાં અંદર પડીને તેનો જીવ જાય તો અ એ શીક્ષણીય મનુશવધનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(બ) જ એક ઝાડી પાછળ છે એવુ અ જાણેછે બ ને એ વાતની ખબર નથી હવે જ નુ મોત આણુવાના ઈરાદાથી અથવા એથી જ નુ મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને અ બ ને તે ઝાડીમાં બદુક ભરીને મારવાને લલચાવે અને તે પરમાણે બ બદુક મારીને ઝ નો પ્રાણુ લે તો એ ઠેકાણે બ કઇ ગુનાહનો તકશીરવાર નહી થાય એમ બના શકે છે પણ અ એ શીક્ષણીય મનુશીયવધનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) એક પક્ષીને મારીને તે ચોરી લઈ જવાના ઈરાદાથી તેને ગોળી મારવા અ એક ઝાડી પછળ બેઠેલા બ નો જીવ તે અને બ ત્યાં બેઠેલો છે એમ અ જાણતો ન હોય તો એ ઠેકાણે અગર અ એ કાયદા વીરૂધ કામ કરતો હતો તો પણ શીક્ષાણીય મનુશવધના ગુનાનો તકસીરવાર નથી કેમકે તેણે બ નો જીવ લેવાનો અથવા જે કામથી મોત થવાનો સંભવ તેના જાણ્યામાં હોય એવું કામ કરીને મોત આણવાનો ઈરાદો કરયો નહી હતો.

ખુલાસો ૧ લો જે શખસને કંઈ રોગ, વ્યધી કે શરીરની અશકતતા થઈ હોય તેવા કોઈ સખસને જે માણસ સરીરનુ નુકશાન કરે અને તેથી કરીને પેલા સખસનું મોત વેહેલું થાય તો તે માણસે તે શખશનું મોત આણ્યુ એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો—જે ઠેકાણે કંઈ શરીરના નુકશાનથી મોત થાય તે ઠેકાણે જે શખશે તે શરીરનું નુકશાન કરયું હોય તેણે તે મોત આણ્યુ એમ સમજવુ પછી અગર બરાબર ઈલાજ કરેથી તથા હુશીઆર હકીમની દવા કરેથી તે મોત થતું બચી શકત એમ હોય તોપણ.

ખુલાસો ૩ જો—માના પેટ માંહેલા બચાનું મોત આણવું તે મનુશવધનો ગુનો નથી પણ કોઈ જીવતા બચાનો કંઈ પણ ભાગ બાહાર નીકળો હોય પછી તે બચાથી પુરેપુરો શવાસ ન લેવાયા હોય અથવા તે પુરે પુરૂ જનમયું ન હોય તો પણ તે જીવતા બચાનું મોત આણવું તે શીક્ષાણીય મનુશવધનો ગુનોહ થઈ શકે.

ટીકા.

શીક્ષાણીય મનુશવધ જો કે તે ખુન થતુ હોય અગર ન થતું હોય તેના તેહોમતમાં ઈરાદો ઈયાસન જેનો કાયદા પરમાણે એ ગુનો થવામા જરૂર છે તે ઈરાદો ઈસાન સાબેત કરવું એ ફરીઆદીનું કામ છે (રેવનીયુ સીવીલ એન્ડ કરમીનલ રીપોરટર (.લકત) કરમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૫ અને જયાં એ સાબેત કરવામું ન આવે અથવા તેથી ઉલટુ સાબેત કરવામાં આવે તો ફરીઆદ રદ જાની જોઈએ. (રેવનીયુ એન્ડ જુડીશીઅલ પરોની. જનરલ વા. ૫ પા, ૧૧૭) આ કલમ ફકત કરેલા કામો વીશે કહે છે પણ કલમ ૩૨થી કરેલા કામોને લાગે છે તે શબ્દો કાયદા વીરૂધ કસુરોને પણ લાગે પણ જે ઠેકાણે તે શબ્દો લખા હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય તો ત્યાં એમ અરથ કરવો આ કાયદો પેહેલો બનાવતા (ક. ૨૯૪)માં શીક્ષાણીય મનુશવધની વાખ્યામા જે શબ્દ "જે કાંઈ કાયદા પ્રમાણે કરવાને બંધાએલો છે તે કરવામાં કસુર કરવી." એ બાબતનો શામાવશ કરેલો હતો દશટાન્ત તરીકે નીચે લખેલા દાખલા આપા હતા.

(૧) ભાડે લધેલ બેમપે જે મુસાફરને જંગલમાં મુકી જતો રહે તેથી તે મુસાફર મરણ પામે છે.

(૨) ધાવતા બાળકની માને ખોરાક પુરો પાડવા કાયદા પર [illegible] છોકરાની માનું મોત થશે એમ જાણ્યા છતા ખોરાક પુરો [illegible] છે પણ બાળક મરણ પામે છે.

[illegible]ખસ બીજાને ગેરવાજબી કેદમાં રાખે છે અને તેથી તેની જીંદગીની [illegible] પુરી પાડવા બંધાએલ થાય છે અને તે સખસનું વઈદનો સલાહ [illegible] એમ જાણ્યા છતા તે પરમાણે સલાહ મેળવવા કસુર કરે.

[illegible]ર ટકા કરતાં કમોગનગે તેમના અરથના નોચે પરમાણે વધારે દા [illegible]

[illegible]માં એટલુ બધુ પાણી આવ્યું છે કે તેમાથી તેમા ચાલીને ઉતારાશે [illegible] ઝ ને કહેવા અ કસુર કરે અને આ કસુરથી ઝ નુ બુદ્ધી પુરવક મોત કરે. [illegible] અ. આ નદી ચાલીને ઓળંગવા કોશીશ કરનરા મુસાફરોને ચેતવણી આપવા [illegible]કારથી બેસાડેલો એક સપઈ હોય તો આ ખુન છે. તેમજ અ ઝ ને લેઈ જ[illegible] કબુલ કરનાર બાબો હોય તો પણ આ ખુન છે પણ જો મનુષ્ય જાતીના હક [illegible] ઝ નો અ ઉપર બીજો કઈ હક ન હોય તો એ ખુન નથી."

[illegible] એક જંગલી કુતરો ઝ ને વળગી પડે છે એ કુતરાને વેગળો નહી બોલાવો લેઈ [illegible]તો ઝ ને મારી નાખશે એમ અ ભનછે એમ જાણ્યા છતા અ એ કુતરાને વેગળો [illegible] લેવા કસુર કરેછે. તેથી ઝને મારી નાંખાએ જો એ કુતરો અ નો [illegible] [illegible] આ ખુન કરયુ એમ સમજવુ કારણ કે પોતાના કુતરાનો યોગ્ય બંદોબ[illegible] [illegible] તેની કસુર કાયદા વીરૂદ્ધ છે (ક. ૨૮૯) પણ જો એ અ કોઈ રસતે જ[illegible] [illegible]તો તે ખુન નથી."

પેટ મહેના બચનુ મોત આણુવુ જે. ક. ૩૧૫ મુજબ શીક્ષા જોગ છે કરમીનલ પ્રોશીજરકોડની (ક. ૧૩૩) મા ઠરાવ છે કે— 'કેઈ પોલીસનો એકી જે અંમલદાર ના હવાલ મા હોય તે અપઘાતને કેઈ શખસના અપરાધથી, અથવા આકસમીક મો[illegible] [illegible]તનો કઈ નોટીસ અથવા ખબર મળેથી તેણે તરત તે વાતની પાએમ પાસેના જે [illegible] [illegible]તરેટને યોગ રીતે અત્રાકર મળેલ હોય તે માજીસતરેટને ખબર આપવી અ[illegible] [illegible] તે મુએના શબગનુ મુડદુ પડેલુ હોય ત્યાહા જવું. તથા તા પડોશમાના [illegible] [illegible] વધારે આબરૂદાર રેહેનારાએનો હજુરમા તપાસ કરને મેતના દેખાતા કારણોનો [illegible] [illegible] કરવો અને તે રપોટ મધે તે મડદા ઉપર જોર જુલમની કાઈ નીશાની જણાતી હોય તે લખવી તથા શો રીતે અથવા કેવા હથીઆરથી કે સાધન વડે તે નીશાની થએ[illegible] [illegible] જણાય છે તે લખવુ ને રીપોટ ઉપર તે પોલીશ અમલદારે તથા બીજા શખશોએ અથવા તેઓમાના જેટલાનો વીચાર તેના લખા પરમાણે હેય તેટલા જણાએ સહી [illegible] અને પછી તે રીપોટ તરત ડીસટ્રીકટના માજીસતરેટ પાસે અથવા ડીસતરીકટ [illegible] [illegible] મોકલી દેવો. મેતના કારણ શંસય કઈ રહે હોય તો તે પો[illegible]

મદદ પાસેમાં પાશેના સીવીલ સરજન પાશે, ... સથાનીક સરકારે જે બીજા વઈદીકીય 'અ... અમલદાર પાસે તપાસના શારૂ મોકલી દેવુ પણ એ પરમાણે કયારે કરવુ કે હવા... જોતાં નથા કેટલે દુર મોકલવુંછે તેનો વીચાર કરતાં જો એમ જણાય કે રસતામાં સડી જવાનો ભય નથી એમ હોયતો મોકલવું મદરાશ તથા મુબાઈ પરેશાડેંસીઓ મધે ઉપર લખયા પરમાણે તપાસ કરવાને યોગ રીતે અધીકાર મળેલો માજીસતરેટ પાશેમાં પાસે હોય તેને રીપોટ કરવાનો અખતીયાર ગમના મુખ્યોછે.

૩૦૦ નીચે બાતલ કરેલી બાબતો મુકી દેઈને બોજી શરત બાબતે મા શીક્ષાગ્રીય મ
ખુન. | નુશાવધને ખુન સમજવુ પણ કયારે કે જો જે કામથી મોત થાય તે કામ મોત આણુવાના ઇરાદાથી કરયુ હોય તો અથવા.

૨ જી—કોઇ શખસને જેથી તે સખસનુ મોત થવાનો શંભન 'તકશીરવા... જાણતો હોય એવું કાઈ શારીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદાથો તે કામ કરયુ... અથવા.—

૩ જી—કોઇ શખસને કંઇ શારીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી તે કમ ... તે ઈરાદો કરેલુ શ...નુ નુકશાન એવી રીતનુ હોય કે ચાલતાં સરૂસટી કર... કરવાને તે સમરથ હોય અથવા.

૪ થી—તે કામ એવુ તરત બખકર છે કે તેથી સેંવસા મોત અથવાં જેથી મોત થ વનો સંભવછે એવુ શરીરનુ નુકશાન થશેજ એમ તે કામ કરનાર સખસ જાણતો હોય અને મોત આણુવાના અથવા ઉપલા પ્રકરના નુકશાનના જોખમમા પડવા કઈ કારણવી ...તે શખસ તે કામ કરે તો.

દ્રશ્ટાંત.

(અ) જ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી અ તેને ગેળી મારે અને તેથી જ મરી... તો અ એ ખુન કરયુ એમ શમજવુ.

(બ) જ ને એવો રોગ થએલોછે કે એક શપાટો મરેયો તેનુ મોત થવાનો સંભ વછે એમ જાણ્યા છતા અ તેને શારીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી સપાટો મારે અને તે સપાટાથો અ મરી જાયતો અગર ચાલતા સારૂસટીકરમ પ્રમાણે શારો તનદુરસતીવાળા શ ખસનુ મોત આણવાને તે સપાટો સમરથ ન હોય તોપણ અ ખુનનો તકશીરવારછે પણ જને કાઇ રોગ થયો છે એમ ન જાણતાં અગર અ તેને એક એવો સપાટો મારે કે તેથી ચાલતા સરૂસટી કરમ પરમાણે સારો તનદુરશતીવાળા શખસનુ મોત ન થાય તો એ ઠકાણે અગર તેનો ઈરદો શરીરનુ નુકશાન કરવાનો હોય તોપણ જો મોત આણવાનો અ... જેથી ચાલતા સરૂશટીકરમ પરમાણે મોત થાય એવુ શારીરનુ નુકશાન કરવાનો ઈરાદો નહીં હોય તો અ ખુનનો તકશીરવાર છે એમ શમજવુ નહી.

(ક) અ ઈરાદાથી જ ને એક તલવાર અથવા ડાગથી જખમ ...

તા ૨.૨૬ટી ક્રમ પરમાણે માણસનુ મોત થાય અને જ તે જખમથી મ
ઠેકાણે અગર તેને જ નુ મોત આણવાનો ઈરાદો ન કરયો હોય તોપણ આ
રવારૂછે એમ સમજવું;

(ડ) લોકોનુ એક ટોળુ મળેલુ છે તેમા વગર કારણે અ એક ભરેલો તોપ છો
ને તેથી તેઓમાંના એક જણનો જીવ જાય તો અગર ફલાણા સખસનો જીવ લે
એવો તેને આગળથી વીચાર પુરવક ઈરાદો ન કરયો હોય તોપણ આ ખુનનો ગુ
રવારૂછે એમ સમજવું:

અપવાદ ૧ લો—ભારે તથા આકસમીક ક્રોધ ઉતપન થવાથી જેની પોતાનો જી

સીક્ષાણીય મનુસ્ય વધ ક્યારે ખુન ન્થાય	વ વસ રાખવાની શકતી ગઈછે એવી અવસતામાં છતા મઈ માણસ તે ક્રોધ ઉતપન કરનાર શખશનુ મોત આણે અથ વા ભુલથી કે ઈતેફાકને કોઈ બીજા સખસનુ મોત આણે,

તે સીક્ષાણીય મનુશવધ ખુન નથી.

ની સરતો લાગુ પડેછે.

ખુશી નાખવા અથવા કંઈ હાની કરવાના બાહાના દાખલ
ા અથવા ખુશી પુરવક ઊતપન કરેલો ન હોવો જોઈએ.
થવા સરકારી નોકરીનો અખતીઆર અમલમાં લાવતાં કો
સતુથી તે ક્રોધ ઉતપન થયેલો ન હોવો જોઈએ.
હક કાયદા મુજબ અમલમા લવતાં કરેલી કંઈ વસતુથી
ન હોવો જોઈએ.
ક્રોધ એવો ભરે તથા આકશમીક હતો કે તેથી તે ગુનો ખુન થઈ
કતની બાબતછે.

દ્રષ્ટાંત

ધ ઉતપન થાય એવુ કંઈ કમ અ એ કરયાથી ક્રોધાધીન થઈને ત
નુ છોકરૂ ય છે તેને ઈરાદાથી મારી નાખે તો તે ખુન સમજવું કે
ન થવાનુ કામ તે છોકરાએ કરયુ નથી અને તે ક્રોધ થયેલુ કંઈ કા
કન અથવા કમનશીબથી તે છોકરાનુ મોત થયુ નથી.
ભરે તથા આકશમીક ક્રોધ ઉતપન થાય એવુ કંઈ કામ ય કરે અને
અ ય ની ઊપર એક પીસતોલ છોડે અને પાસે ઊભેલો પણ નહી
તેને મારી નાખવાનો અ એ ઈરાદો ન કરયો હોય તથા
સંભવ પણ અ એ જાણયુ ન હોય તો એ ઠેકાણે અ એ
મનુશવધ કરયો એમ સમજવું?

પ્રુન સમજવુ કેમ કે ક

અમલમા લાવતાં કરેલો

થી ઊતપન થયો.

(ડ) એક જ માણસ તરેહની આગળ અ સાહેદ દાખલ હાજર થાય અને જ

પ્રમાણે બોલે કે "અ ની જુબાનીમાંનો એક સબદ પણ હુ માનતો નથી તથા અ

ખોટી સાહેદી પુરીછે અને એ શબ્દ સભળીને આકસમાક ક્રોધ ચડીને અ જ ને મા

નાખે તો એ ખુન સમજવુ.

(ઈ) જ નુ નાક ખેચવાની અ કોશીસ કરે અને તેને તેમ કરતાં

ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવીને જ અ નો હાથ પકડે તેથી આ

મારે ક્રોધ ચડીને અ જ ને મારી નાખે તો એ ખુન સમજવુ કેમકે ક્રોધ જે ઊતપ

થયો તે ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતા કરેલી વસતુથી ઉતપત થયો.

(ફ) જ બ ને મારે તેથી બ ને ભારે ક્રોધ ચડે અને તે ક્રોધનો ફાયદો લેઈને

ઈરાદાથી તથા તેની પાસે જ ને મારી નાખવાના ઈરાદાથી એક પાસે ઉભેલો

તે કારણસર બ ના હાથમાં એક છરી આપે અને તે છરીએ વની બ જ

તો એ ઠેકાણે બ એ માતર શીક્ષણીય મનુશવધ કરેલા એમ થઈ શકે પણ

તકશીરવારછે એમ શમજવું.

અપવાદ રજો—કોઈ માણસ સુધબુધીએ સરીર અથવા મીલકતના

ના હક અમલમા લાવતા કાયદાએ તેને આપેલા અખતીઆરની હદની

ને આગળ વીચાર કર્યાવીના તથા તે બચાવ કરવામા જરૂર કરતાં વધારે

ઈરાદા વગર જે શખશની સાહામાં તે બચાવનો હક અમલમા લાવતે હો

મોત આણે તો તે શીક્ષણીય મનુશવધ ખુન નથી.

દાખલો.

અ ને મદદ કરી ન થાય એવી રીતે ઘોડાની ચાબુકથી તેને મારવાનો જ કારા

કરે અ એક પીસતોલ ખેંચી કહાડે જ હુમલામા જારી રહે મને ચાબુકનો માર પડતે

જા કોઈ ઈલાજથી અટકાવાશે નહી એવુ સુધબુધીએ માન ને બ ગેજા મરાને જ નો

પ્રાણ લે તો અ એ ખુન નહી પણ માતર મનુશવધ કરયો એમ સમજવુ.

અપવાદ ૩ જો—કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અથવા સરકારી ઈનસાફનો

કરવાને કામ કરનાર કોઈ સરકારી નોકરને સહાય કરતો હોય તે માણસ કાય

એ તેને આપેલા અખતીઆરની હદની બહાર જાય અને સરકારી નોકર દાખલ પો

ની ફરજ બરાબર રીતે બજાવવાને સારૂ પોતે જે કામને શુધબુધીએ કાયદેશર તથા

જરૂર માનતો હોય એવુ કોઈ કામ કરવાથી તે મોત આણે પણ જે શખશનુ મોત થ

તે શખસના ઊપર તેનો કાંઈ દ્વેશભાવ ન હોય તો તે શીક્ષણીય મનુશવધ ખુન નથી

[illegible] કરનાર કાંઇ ગરવાજમા [illegible]
ઈની રીતે ચલ્યો ન હોયતો તે શી [illegible]

ખુલાસો—એવી બ બતોમાં [illegible]
નાર કાણ એ વાતની કાંઈ જરૂર નથી [illegible]

અપવાદ ૫ મો—જે શખ્સનુ મોત થયુ હોય તે શખ્સ [illegible]
મરનો છતાં તેને પોતાની રજામંદીથી પોતાનુ મોત થવા દેધુ હોય [illegible]
ખમ માથે લીધુ હોય તો તે ઠેકાણે સોક્ષાણીય મનુશવધ ખુન ન [illegible]

દષ્ટાંત.

જ હગડ વરશથી ઓછી ઉમરનો એક સખ્શછે તેને ઊશકેરીને અ ખુશી [illegible]
ની ખુશી આતમઘાત કરાવે તો એ ઠેકાણે જ ની નાની ઊમરના સબબથી જ પો [illegible]
ત થવા બ બત પોતાની રજામંદી આપવાને અશક્ત માટે અ એ ખુન કરવામા [illegible]
જારી કર્યું એમ સમજવુ.

ટીકા.

જો શોક્ષણીય મનુશવધમા છે તેવીજ રીતે ખુનના તહોમતમા પણ એ ગુનો થવા
નો ઈરાદો તથા જાણપણુ સાબીત કરી આપવુ એ ફરીઆદીના ઉપરછે (રેવનીયુ સીવી
લ એંડ કરીમીનલ રીપોટ ,કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૪ પા. ૧૨) પણ જો કેદીને
એમ ભરૂશો હોય અથવા હોવાથી કોઈપણ અપવાદ તેનો ગુનો ઓછો કરેલોછે તો ફ
લાણા [illegible]દો મારા કામમ લાગુ પડેછે એમ તેણે બતાવી આપવુ જોઈએ (રેવીન
યુ જુડીસીઅલ એંડ પોલીસ જનરલ વા. ૫ પા ૪૦ રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરીમીનલ
રીપોટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ વા. ૧ પા. ૫).

અપવાદ ૧—એમ નથી સમજવાનુ કે ગમે તેવો ક્રોધ ચડયો હોય તોપણ તેથી
ખુનનો ગુનો સીક્ષાણીય મનુશવધ થાય ક્રોધ ઉપન થવાના કારણ અને ક્રોધની [illegible]
કંઈ પરમાણ હોવુ જોઈએ (બંગાળા લા રીપોટ એપેલેટ કરીમીનલ જુડી [illegible]
વા. ૧ પનુ ૧૧)

અપવાદ ૨—ફક્ત આયંદે નુકશાન કરવાની સામા માણસને ધમકી આપ [illegible]
તો તેથી કંઈ હિની રીતે પોતાનો બચાવ કરવાનો તક નથી કે આ માણસ આ કલમના
બચાવ નીચે બીજાને મારી શકે (બંગાળા લા રીપોટસ આપેલડીસ વા. ૪ પાને ૧૦૧).

અપવાદ ૫—જ્યા એક જુવાનીયો પુરૂસ્તવનો ખુશીપુરવક નાશ કરતાં મરણ પામી
[illegible] એ કરત કરનાર સખ્શ ખુનનો નહી પણ ફકત સોક્ષાણીય મનુશ વધનોં ત
[illegible] એંડ કરીમીનલ રીપોટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીંગ

...રી છુંદઈ ગરાણુ પને તેના ઉપર ખુનનો ચારજ ચલાવ... જાય્ય. (મુંબઈ હા. નોંવડા બુક પા. ૩૬૮).

૩૦૧ જે વસતુથી મોત આણવાનો ઈરાદે કરયો હોય અથવા જેથી મોત થવા... સંભવછે એમ પોતાના જાણામાંહોય એવી કંઈ વસ્તુ... વાથી અગર કોઈ સખશ જેનુ મોત આણવાનો તેણે... દો નહી કરયો હોય અને જેનુ મોત પોતાથી... તેના જાણામા પણ નહોય એવા કોઈ શખશ... ણને શીક્ષાણીય મનુશવધ કરે તે જે શખશનુ... થાનો તેને ઈરાદો કરયો હોય અથવા જેનુ મોત પોતાથી થવાનો સંભવ તે... તે શખશનુ અગર તેણે મોત આણયું હોત તો તે જે પરકારનો શી... મોત તેજ પરકારનો તે ગુનેગારે કરેલો મનુશવધ છે એમ સમજવું.

જે શખશનુ મોત આણવુ વાગ્યુહોય તેથી કોઈ જુદા શખસનુ મોત થાય તો તે શીક્ષાણીય મનુશવધ વીશે.

ટીકા.

ક ને મારવા ધારેલી ગોળી ખ ને વાગી અને તે મુઓ તેથી ખ ને મારવા... ઈરાદો ન હતો એમ બચાવ થઇ સકતો નથી (કલકતા હાઈકોરટ તા. ૨૭ અકટોબ... સને ૧૮૬૭).

૩૦૨ જે માણસ ખુન કરે તેને મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદર પારની... ક્ષા કરંવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુનની શીક્ષા

ટીકા.

ખુનના તહેમતના કામમા આઠ વરશની ઉમરના બાળકની વગર પ્રતીગના... લીધેલી સાખસા મજુર ગણી શકાય તા. ૧૫ સપટેમબર સને ૧૮૬૬ કેદી ભાઉ ઘે... ના કામમાં. એક હે.ડીવાળ એ ભરે લાકડાનો માર મારી વરશાદમા બાણા પણીમું ના... દીધો તેનો હાલ સુધી કંઈ ખતમા મળ્યા નથી તારે તે જીવતો છે એમ સમજાતુ ન... વાસતે કેદી ઉપર જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષા કાયમ રહી (મુ. હા. તા. ૧૧ જા... નારી સને ૧૮૬૭). તહોમતદાર ગરભવંતી હોય તેપણ તેને મોતનો સજા ફરી જે ઉ... તો પ્રસવ થતાં સુધી તેનો અમલ કરવો નહી જોઇએ ૧૫ વી. રા. પાનુ ૬૬. ખુના... રવક મહાવ્યથા કરવાથી ખુન થયુ હોય એવા કામમા જે મોત થયુ છે તે ખુંદપુરવક મ... વ્યયમથી થએલ ક્ષત જ થયુ છે એમ શાબીત થવુ જોઇએ. કો. ઇ. ડા. પા. ૩૫૮. ...ક શખશે એક અશાતરીનો ગરભપાત કરવા તેને કંઈ જેરી પદારથ આપીનો તેથી તે... શાતરી મરી ગઇ એ જેરી પદારથ આપતી વખતે એ અસતરનુ મોત થશે એવુ તે... ખસ જાણતો નહોતો તેમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે આ કલમ પ્રમા... નહી પણ કલમ ૩૧૪ પરમાણેનો ગુનો કરયો કહેવાય. ૭૦ વી. રો. પાનુ... આરથી (ખ) ને મારી નાખવાનો ઈરાદો ગણીયો હતો તે હથીઆરથી (...

પીધું કે (અ) નુ તેણે ખુન કરયુ (... પ. ૭૮) એક શખ્શે પોતાની મેળે ... ટો હોઈને ક્રોધથી ખુન કરયુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે જો કે પોતાની મેળે કરેલા ... શાથી કોઈને કરેલા કૃતીયની જવાબદારીથી મુક્ત થતો નથી તોપણ આ ખુન કરવા તેનો ઈરાદો નહોતો એ હકીકત ધીયાનમા લેવા જેવી છે ક્રા, ઈ. ડા. પ. ૩૬૨. કજીઓ થઇ રહયાં પછી પરસપરનો જુસો નરમ પડયો હોય તે વખતે એક જણ બીજાને મારે તો ખુનછે આરમ. પા. ૬૮૪. બે જણ અકસ્માત કજીઆ ઉપર આવી પડે તેમાંનો એક વધારે કજીઓ ન થાય તે માટે ભાગે બીજો શખ્સ તેની વસે દોડે ભાગનારને દોડતાં આગળ કાઈ ખાઈ વીગરે આવવાથી ભાગવાનો રસતો ન મળે અને પોતાની જાન બચાવવા માટે બીજો કાઇ રસતો ન રહે તેથી વસે આવનારને મારી નાખે તો એ મારી નાખવું ખુન નથી. ખાનગી બચાવના હકમા તેણે ખુન કરયું કહેવાય. આરમ. પાનુ ૬૮૬.

જનમ દીપના ગુનેગારે કરેલા ખુનની શીક્ષા;

૩૦૩ જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાનો હુકમ જે માણુસનો ઉપર થએલો હોય તે માણસ અગર ખુન કરે તો તેને મોતની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ખુનથી ઊતરતા દરજાના શીક્ષાગ્રીય મનુશય વધની શીક્ષા.

૩૦૪ ખુનથી ઉતરતા દરજાનો શીક્ષાગ્રીય મનુશવધ જે માણસ કરે તે માણસને અગર જે કામથી મોત થયુ હોય તે કામ તેણે મોત આણવાના ઈરાદાથી અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવુ કંઈ શારીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી કરયુ હોય તો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસના મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારના કેદના શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે કામથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવુ કંઈ શારીરનુ નુકશાન કરવાના ઈરાદા વગર તે કામ તેણે કરયુ હોય તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારના કેદના અથવા દંડના અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

...યામા તહોમતદારે એક શખ્સને ધકો દીધો તેથી તે રસતા ઉપર ...થી પાચમે દીવસે તે મરી ગયો તેમા ઠરાવવામાં આવ્યું કે તહોમતદાર આ કલમ પરમાણે ગુનેગાર નથી કેમકે ધકો દીધાથી જે પરાણામ થયુ તે ધકાનુ સંભાવીય ફળ નહતુ અને ઈરાદા પુરવક તે ધકો મારવામા આવ્યો નહોતો ઈ. લા. રી. (મદરાશ) પા. ૨૨૪. કેટલાક સખશોએ ચોરને એવા સખત રીતે મારયો કે તેથી તેનુ મોત થયુ તેના શરીર ઉપર મરના ૧૪૧ ઝટકા હતા અને તેમાં કેટલાક પાસળાં ભાગી ગયાં હતા તેમા ઠરાવવામા આવીયુ કે તે શખ્સે એ શીક્ષાગ્રીય મનુશવધ ... અ. હા. રી, પા. ૨૩૫. એક ચોરને ઘણાજ ઘાતકી રીતે ડામ દેવામા આવીયા ... તેના શરીરને હાની થશે એવો ભય છે એવું ...

જાણતા હતા તેમ છતાં એવા કામ કર્યા તેમાં ઠરાવવામાં આવશે કે તેઓએ મનુષ્યવધનો ગુનો કરયો ૭ વી. રી. પા. ૫૯. અસનરીની સાથે છીનાજુ કરતાં અસનરીએ ધણી ને તેનો દોસત અને તેનો ધણી છીનાજુ કરનારને મારી નાખે તો તેણે સોક્ષણીય મનુષ્ય વધ કરયું કહેવાય, ૧ વી. રી. પા. ૧૭ બેનની શાથે કોઈને સુતેલો જોવામાં આવે મારી નાખવામાં આવે તો તે પણ શીક્ષાણીય મનુશય વધ કરયો કહેવાય, ૪ વી. પાનું ૩૮.

"૩૦૪ અ—સીક્ષાણીય મનુશ્યવધ કરતા ઊતરતાં દરજાનું હરએક અવીચારનું બેદરકારીથી મોત થાય | થવા ગફલતની ભરેલું કામ કરીને કોઈ માણસ કોઈનું મોત નીપજાવે તો તેને ઘણામાં ઘણા બે વરસ સુધી બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદનો શીક્ષા કરવી અથવા દંડ કરવો અથવા એ બેઉ શીક્ષા કરવી". (સને ૧૮૭૦ ના આક્ટ ૨૭ પરમાણે.)

ટીકા.

૩૦૪ અ જયાં ગુનો ખરેખર એક તદન જુદી જાતનું મનુશ્યવધ હોય ત્યાંહાં પણ શીક્ષાકારે આ કલમ મુજબ તહોમત મુકવું ન જોઈએ અને જડજો તથા જયુરીએ આ કલમ મુજબ ગુનાનો ઠરાવ ન કરવો જોઈએ આ બાબત હમણા એક મુકદમામાં મદરાસ હાઈકોરટે બતાવેલું હતું. (મદરાસ હાઈકોરટના ફેસલા વાલ્યુમ ૭ પા. ૧[illegible]) આ કામના કેદીએ પોતાની માને માર મારને અને લાતો ઘુસાને મારી નાખી શાનજડજને એમ માલમ પડેછે કે એ મોત નીરદય માર મારવાથી અને લાતો મારનાથી થયું પણ તે શીક્ષાણીય મનુશ્યવધથી તેને એસુના ઠરાવછે કારણ કે બળાત્કાર એટલો બધો નહોતો કે કેદીને એમ માલમ પડયું હોય કે તેથી મોત થવાનો સંભવછે એ ચુકાદો કે પુનથી ઊતરતા દરજાના મનુશ્યવધનો તેને ગુનો કરવાનો આ કંઈ સબબ નથી. એમ માણે જો જાણપણુ હોત તો તે પુરુ થાત. (પી.કો.ક. ૩૦૦ રકમ ૨) જડજની આગળ ટલેજ સવાલ હતો કે જેથી મોત થવાનો સંભવછે એવું સરીરનું નુકશાન જાણી બુજી કરવા તે કામ તેણે કરેલું હતું કે કેમ? જડજને માલમ પડે છે કે એક શાઠ વરસની ઘરડી ડોસીને એક મજબુત બાંધાના માણસે જરાપણ કંઈ ઊસપન કરયા વગર નીરદય માર મારયો લાતે મારી અને તેના માથાન વજ પેચા મોત ગળે ફુમસાની વચે [illegible] તેકાફા બધછે એમખાત્રી પુરવક માલમ પડયુછે પણ શેશન જડજે કદીને અવીચારી કામથી મોત થયા બાબતની આ નવી કલમ મુજબ ગુનેહગાર ઠરાવીયાછે. અમારા અભીપ્રાયમાં આ કલમ તદન આ કલમની હકીકતને લાગુ નથા શાક્ષણીય અવીચારીપણું એ જાણી જોઈને એવી રીતે ચાલવું કે તેથી નુકશાન કરતા અને કાયદા વીરૂધ પરીણામો નીકળે [illegible] આશાથી કે તેવા પરીણામ નીકળે નહિં અને ઘણીવાર એમ માની [illegible] કરનાર તેવાં પરીણામો થતા અટકાવવાને પુરી સાવચેતીથી ચાહયો છે [illegible] છે કે એ પરમાણે જાણ્યા છતાં એમ ચાલવું [illegible]

કંઈ કાયદા વીરૂધ અને નુકશાન કરતાં અસર થશે એમ જાણ્યા શીવાય કેમ પણ એવી કેફીઅતમાં કે જે એમ બતાવે કે એ કામ કરનારે પોતે જોઇએ તેટ આપચેતી બજાવી નથી અને જો બજાવી હોતતો એ પ્રમાણે તેના જાણવામાં આ ચકો મુકવાનું કારણ શાથીછે કે આગળ પાછળ નજર રાખવાની દરેક માણસની બજાવવામા તેણે ગફલત કરી એ ખુલ્લું છે કે જાતને જાણી જોઇને અને ઈરાદા લું નુકશાન આ બે વરગોમાંથી એકે વરગમાં આવતુ નથી જો કે જે કામ અ ધારે ઈરાદાથી કરેલાં હોય અને જે એકદમ મોતજ કરે તેવી બાબતને લગતા ન એ નુકસાન કરનારાનાં અભીપરાય પરમાણે મારખાનાર મોત થયા શીવાય જરા દુખ વેઠી શકત એમ હતું તે ઉપરથી એમ કહેવું કે એ કામ ફકત અવીચારીપ આય છે કારણ કે એ અજમાયસ એ જરા વધારે કરવા ગયો ,,આ કહેવુ એક હે બીતા. અને. ભય ભરેલા બોટા વીચારનું પરીણામ છે આ કંઈ અવીચારીપ ણાનો તેમ ગફલતનો કેશ નથી તો તેથી જ્યા અવીચારીપણું અથવા ગફલત શીક્ષ ણીય મનુસવધ થતું હોય તીયા આ કલમ મુજબ ગુનોહ થઈ શકે કે કેમ તેનો વીચા ર કરવાની જરૂર થતી નથી તોપણ એ સપસટ છે કે "જો શીક્ષણીય મનુશાવધથી ઉતરતા દરજાનો ગુનોહ એ શબ્દો એ વાપયાનો ભગ હોય તો આ કલમમાં બયાન ક રેલો ગુનો જેટલો આ કલમમાં મોત થવાની જરૂરીઆત પુરી પાડવામાં બને છે તેટ લોજ તે વરગમા ન આવતાં અવીચારી અને ગફલત ભરેલા કામનો બનેછે," એના જ સબબથી પોતાનો બચાવ કરવાનો હદ ઉપરાંત ચલાવતા ખુંની પુરવક કરેલા નુકસા નથી થએલુ મોત સીક્ષણીય મનુશાવધ તરીકે તહોમત ગણુવુ જોઈએ અને કલમ ૩૦૪ અ. મુજબ અવીચારી અગર ગફલત ભરેલા કામ તરીકે ગણવું જોઈએ (રેવની સી વીલ એંડ કરીમીનલ રીપોટ (કલકતા) કરીમીનલ રૂલીગ વા. ૨ પાને ૪૦) જે કરતપે તે કરેછે તેનુ પરીણામભયંકર નીવડશે એવો સંભવછે તેમ છતા સાધારણ સંભાળ રા ખ્યા વના એ કરત કરે અને તેથી ખુન નીવડે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ છે ૪ ઈ. લા. રી. (કલકતા) પાનુ ૭૬૪. ૭ મદરાસ હાઈકોરટ રીપોરટ પાનું ૧૧૯.

કોઈ બાળક અથવા દીવાના શક્ષને આતમઘાત કરવામા મદદગારી કરવી.

૩૦૫ જે હરાડ વરસથી ઓછાં ઉમરનો કોઈ શખસ અથવા કોઈ દીવાનો સખસ, અથવા કોઇ ચળેલા શખસ અથવા જનમથીજ ગ.ડો એવો કોઈ શખસ અથવા કેફની હાલતમા હોય એવો કોઈ શખસ આતમઘાત કરે તો તે આતમઘાત કરવામ જે માણસ મદદગારી કરે તે માણસને મોતની અથવા જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીખસા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

આતમઘાતમાં મદદગારી.

૩૦૬ જો કોઇ માણસ આતમઘાત કરે તો તે આતમઘાત કરવામા જે માણસ મદદગારી કરે તે માણસને દસ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીખસા કરવામા આવસે વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

એક સતી બાબતના કામમાં કેટલાએક કેદીઓએ બરાબર એહને દાહ અગાડીઓ. પણ તેમાંનો એક જણ એ વીધવાનું મોત કરવામાં સામીલ ન રહયો પણ જયરે તે થોડી બળયા પછી એહેમાંથી નીકળી તીયારે તેને પાછી મોકલવામાં તે અગાડી થયો મુંબાઈ હાઈકોરટે ઠરાવ કરયો કે પહેલા કેદીઓ સીક્ષાણીય મનુશવધના તકસીરવાર છે અને બીજા કેદી ફકત આતમઘાત કરવામાં મદદગારી કરવાના તકશીરવાર છે (રેવ. જુડી. એંડ પોલીસ જનરલ વા. ૧ પા. ૧૭૪.

૩૦૭ જો કોઈ માણુસ એવા ઈરાદા અથવા ગ્નાનથી તથા એવી હાલતમાં કાંઈ કામ કરે કે અગર તે કામથી તે મોત આણે તો તે માણુસ ખુનનો તકસીરવાર થાય તો તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે અને તે કામથી અગર કોઈ સખ્સને વ્યથા થાય તો તે ગુનેહગાર અગર તો જીવતાસુધી સમુદરપારની સીક્ષાને અથવા ઉપર લખેલી છે તે શીક્ષાને લાયક થશે,

ખુનની કોશીસ

"જે માણુસના ઉપર જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષાનો હુકમ થઈ ચુકેલો હોય તે માણુસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનો કરશે અને તેના તે જ ગુનથી વ્યથા થઈ હોય તો તેને મોતની શીક્ષા થઈ શકસે;" (સને ૧૮૭૦ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે).

જનમ ટીપના ગુનેગારે એ કોસીસ કરવી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ને મારી નાખવાના ઈરાદાથી અ જ ને ગોળી મારે. એવી હાલતમાં કે અગર જ નું મોત થાય તો અ ખુનનો તકશીરવાર થાય તો અ આ કલમ મુજબ સીક્ષાને લાયક છે.

(બ) એક કુમળી વયનાં બચનું મોત આણવાના ઈરાદાથી અ તે બચયાને એક જંગલમાં ખુલ્લું મુકે તો પછી તે બચયાંનું મોત ન થાય તોપણ અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું,

(ક) જ નું ખુન કરવાના ઈરાદાથી અ એક બંદુક વેચાતી લઈને તેને ભરી, ... સુધી અ એ ઉપર લખેલો ગુનોહ કરયો નથી અ તે બંદુક જ ની ઉપર છોડે ... તેણે આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું; અને અગર તે બંદુક ...વાથી જ ને જખમ થાય તો આ કલમના પાછલા ભાગમાં ઠરાવેલી શીક્ષાને લાયક છે.

(ડ) ઝેર ખવરાવીને જ નું ખુન કરવાના ઈરાદાથી અ કઈ ઝેર ... તે ઝેર કઈ ખોરાકમાં મેળવે, અને તે ખોરાક અ ના કબજામાં ... સુધી અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો નથી પણ અ તે ... ટેબલ ઉપર મેલે, અથવા જ નાં ટેબલ ઉપર મેલવા સારૂ તે ખોરાક ...

પે તો આ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને મોત શીવાય બુનતો ગુનો અથવા ખુનથી ઉતરતા દરજાનુ શીરૂઓરીય મનુશવધનો ગુનો જેથી બની શકે એવી દરેક ચાજનો તે ગુનેગાર સાબીત થવો જોઇએ જેથી મોત થાય એવુ કઇ કામ કરેલુ હોવુ જોઇએ અને તે કામ મોત કરે હેવા ઈરાદથી અથવા જરૂર સવભાવીક રીતે અગર સવભાવ્ય રીતે તે મોત કરશે હેવા સાનુથી તે કરેલુ હોવુ જોઈએ એટલા માટે જ્યાં કેદીએ પોતાના હાકીસર ઉપર રાયફલ છોડી પણ ઘોડો ખેચતાં પહેલ જ તે બંધ થઇ ગઇ હતી અને એ ઇરાદા ભરેલી માલમ પડી પણ તેનુ મ્યુ ઢાંકેલું નહોતું તાં મુબઈ હાઇકોરટે ઠરાવ કરયો કે જો કે જ્યારે એ કામ કરયું તે વખત કેદીના માનવામાં એમ હતું કે એ બદુકનુ માથુ ઢાંકેલુ હતુ તો પણ કલમ ૩૦૭ મુજબ તે ગુનેગાર થઇ શકતો નથી ચીફ જસટીસ કરાઉચે ઓબ્ઝરવ કે—"આ કલમના ઠરાવો તથા તેના દરસ્ટાંતો જોતા મને દેખાયછે કે આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને એમ જરૂરનુ છે કે એવી હાલતમાં કામ થએલુ હોવુ જોઇએ કે એ કામની અસર થઇ હોત તો મોત થાત એ કામ ચીજોના સવભાવીક અને ચાલુ નીયમ મુજબ મોત કરે તેવુ હોવુ જોઇએ અને જે કામની ફરીઆદ કરી હોય તે એવા પરકારનુ ન હોય તો કેદી ખુન કરવાની કોશીસ કરવાનો આ કલમ મુજબ ગુનેગાર થઈ શકે નહી". "આપેલા દરસટાતો આ વીચારને ટેકો આપેછે એક તો ભરેલી બંદુક છોડનાર માણસનુ છે અને બીજુ બીજાના ટેબલ ઉપર જેર મેળવેલો ખેરાક મુકનાર માણસનુ છે આ બન્ને કામ મોત કરે તેવા છે પણ આ કામમા જોકે એ કામ મોત કરવાના ઈરાદાથી કરેલુ હતુ અને કેદીના માનવામા તેથી મોત થાય તેવુ હતુ તોપણ ખરૂ જોતાં તેથી મોત થઇ શકત નહી અને તેટલા માટે તે કામ એ કલમમાં આવતું નથી."(રાણી વીરૂધ કાશીડી મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટ્સ કરીમીનલ કેશીસ વાલયમ ૪ પાનુ ૧૭).

૪૦૮ જો કોઈ માણસ એવા ઈરાદા અથવા સાનથી અથવા એવી હાલતમાં કાંઈ કામ કરે કે અગર તે કામથી તે મોત અણે તો તે માણસ ખુનથી ઉતરતા દરજાના મનુશવધનો તકશીરવાર થાય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીનો બેમાના ગમે તે પરકારનો કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવસે અને તે કામથી અગર કોઈ શખસને વયથા થાય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બ નેની શીક્ષા કરવામા આવશે

શીક્ષાગ્રીય મનુશવધ કરયાનો કોશીશ.

દાખલ.

ભારે તથા ગ્રાકસમીક કરોધ ઉતપન થવાથી આ જ ની ઉપર એક પીસતોલ છોડી હાલતમા કે અગર તેમ કરવાથી મોત થાય તો ખુનથી ઉતરતા દરજાના મ

ગુનોયકાયનો તે તકશીરવાર થાય તો આ એ આ કલમમા બીયાન કરેલો
એમ સમજવું.

૩૦૯ જે માણુસ આતમઘાત કરવાની કોશીશ કરે તથા તે ગુનોહ કરવા
આતમ ઘાત કરવાની કો | કંઇ કામ કરે તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની
શીસ. | આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા
કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમમાંના ગુના મધે કેદ તથા દાંડ બંને થઇ શકેછે. વાસતે એકલો દંડ કરેલો
ફેરી તજવીજને સારૂ મોકલ્યુ મું. હા. તા. ૧૪ જુલાઈ સને ૧૮૬૩ તા. ૧૨ અ
... વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૩૯.

આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે જે માણુસ ખુનના ઉપાય
| અથવા ખુનની સાથે અપહરણ અથવા છોકરા ચોરવાનો ગુનોહ
... નીત કંઇ બીજા માણુસ અથવા માણુસોની જોડે મળેલો રહેશે તે મા
ણુસને ઠગ સમજવો.

૩૧૧ જે ઠગ હોય તે માણુશને જીવતાં સુધી સમુદર પારની શીક્ષ કરવામા આ
શીક્ષા | શે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ગરભપાત કરવા બાબત નહી જનમેલા બચાઓને નુકશાન બબત.

બચાંઓને ખુલા મુકવા બાબત તથા જનમ છુપાવવા બાબત.

૩૧૨ જે માણુસ ખુશી પુરવક કોઈ ગરભવંતો અસતરીનો ગરભપાત કરે તે મા
ગરભપાત કરવો. | ણુસને અગર તે ગરભપાત સુધબુધાએ તે અશતરીનો જીવ
બચાવવાના કારણુસર ન કરયો હોય તો તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે
પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને જો
... તે અસતરી ચળીતગરભા હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના
ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે અસતરી પોતે પોતાનો ગરભપાત કરે તે પણ આ કલમના અરથમાં
દાખલ થાયછે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો તે ખરેખર ગરભવાળી હોય તીયારેજ બનેછે ૧૫ વી
રી. પા. ૫૪ જે પદારથ તહોમતદારે આપીઓ તેથી ગરભપાત થાય એવો હતો એવુ
સાબીત થવુ જોઈએ આરમ. પા. ૪૭૨.

... અસતરીની રજામંદી વગર જે માણુસ ઊપલી કલમમા બતાવે
રજામંદી | કરે તે માણુસને પછી તે અશતરી ચલીતગરભા
... ત કરવો. | તો પણ જીવતા શુધી સમુદરપારની અથવા

રત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ગરભપાત કરવાના ઇરાદાથી કરેલ. કાંઈ કામથી થએલુ મોત.
તે અસતરીની રજામંદી વગર તે કામ કર હોયતો

૩૧૪ કોઈ ગરભવંતી અશાતરીના ગરભપાત કરવાના ઈરાદાથી કોઇ માણુ[illegible] વુ કઇ કામ કરે કે તેથી તે અશાતરીનુ મોત થા[illegible] માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે[illegible] રની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે [illegible] ણુ લાયક થસે અને અગર તે કામ તે અશાતરીની રજામં દી વગર કરયુ હોય તો તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારની સીક્ષા અથવા ઊપર બ ખેલી સીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુનાસો | આ ગુનામાં એવુ કઇ જરૂર નથી કે તે કામથી મોત થાય એવો સંભવછે એમ ને ગુનોહ કરનારે જાણવું જોઈએ.

ટીકા.

એક સખસે એક અસતરીનો ગરભપત કરવા તેને કંઇ જેરી પદારથ આપીયો તેથી તે અસતરી મરી ગઈ. એ જેરી પદારથ આપતી વખતે એ અશાતરીનુ મોત થશે એવુ તે શખસ જાણુતો નહી હતો તેમ ઠરાવવામાં આવયુ કે તહોમતદારે ખુનનો ગુનો ક નહી પણ આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૧૦ વી રી. ૫ નુ ૫૯.

કોઈ બચુ જીવતુ જનમતાં અટકાવવાના અથવા જનમાપછી તે મરી જાય એવુ કરવાના ઇરાદાથી કરેલુ કામ.

૩૧૫ જે માણુસ કોઈ બચુ જનમતા પહેલા તે બચુ જીવતુ જનમતા અટકાવવાના અથવા જનમાયા પછો તે મરી જાય એવુ કરવાના ઇરાદાથી કાંઈ કામ કરે અને તે કામ કરેથી તે બચુ જીવતુ જનમતુ અટકે અથવા જનમયા પછી તે મરી જાયતો તે માણુસને અગર તે કામ સુધ બુધીથી એ તે બચાની માનો જીવ બ ચાવવાના કારણુસર નહી કરયુ હોય તો દસ વરસના મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામ આવશે.

જે કામ સીક્ષાગીય મનુશવધ ગણાતુ હોય એવા કામથી કોઇ નહી જનમેના જીવતા બચાનુ મોત આણવુ.

૩૧૬ કોઇ માણુસ કઈ કામ કરે એવી હાલતમા કે જો તે કામથી મોત થાય તો તે માણુસને સીક્ષાગુય મનુશવધનો તકસીરવાર થાય અને તે કામ કરેથા તે કોઈ નહી જનમેલા જીવતા બચનુ મોત આણે તો તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

દષ્ટાંત

ફલાણી ગરભવંતી અસતરીનુ મારાથી મોત થવાનો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં અ એવુ કાંઈ કામ કરે કે અગર તે કામથા તે અશાતરાનુ મોત થાય તોતે શીક્ષાગીય મનુશવધ ગણાય અને તે અસતરાને નુકશાન થાય પણ તે મર જાય નહી પણ તેના પેટ

માં જે જી તુ બચુ હોય તેનુ તે કામથી મોત થાય તો અ આ કલમમાં બચાન નાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરના બચાને તેના મા, બાપે અથવા જે શખસ ના હવાલામાં તે બચુ હોય તે શખસે ખુલ્લુ મુકવું અ ને તજવુ.

૩૧૭ જે માણસ કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરનાં બચાનો બાપ અથવા મા ની હોય અથવા જે માણસના હવાલામાં એવુ બચુ હોય તે માણસ અગર તે બચાને બીલકુલ તજવાના ઇરાદાથી તે બ ચાને કોઈ જગામાં ખુલ્લુ મુકે અથવા મુકે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવસે.

ખુલાસો—અગર તે પરમાણે તે ખુલ્લુ મુકવાથી બચુ મરી જાય તો તે મુકદમાની મુજબ તે ગુનેગારની ખુન અથવા શીક્ષણીય મનુશવધને માટે તજવીજ કરવાની આ કલમની મતલબ નથી.

ટીકા.

એક હાલના કેશમાં નીચે પરમાણે હકીકત માલમ પડી હતી એક નવા જનમેલા બચાની મા અ પોતે જાતે હાલવાને ઘણી અશકત હતી તેથી તેણીએ એ બચાને ખુલ્લુ મુકવાને ન ને મે કહયો ચીફ જસટીસ સકાટલાંડે એમ ઠરાવ કરયો કે અ ને આ કલમ મુ જબ ગુનેગાર ઠરાવી શકાય નહી કારણ કે તેણીએ એ બચને ખુલ્લુ મુકયુ નહેતુ તેમ બ ને પણ ઠરાવી શકાય નહી કેમકે તે કંઈ તેની મા નહોતા વળી અ કે બ બેમ થી એક ને બીજાને મદદગારી કરયા ના ગુનેગાર ઠરાવી શકાય નહી કેમ કે બેમ થી એકે એ ગુનો કરી શકે એમ નહોતુ તોપછી મદદગારીએક બીજાની થાય નહી (રાણી વી. બાઈ જીબી મદરાસ સેસન સને ૧૮૬૯). એક શખસે પોતાના છોકરાને રખડતુ મુકયુ તે છોકરૂ મરી ગયુ આ મોત થવાનુ તરતનુ કારણ તેને રખડતુ મુકયુ એ નહોતુ તેથી તેની ઊપર ખુનનુ તોહમત નહી પણ આ કલમ પરમાણેનુ તોહમત ચાલે એમ ઠરયુ ૧૦ વી. રી. પા. ૫૨ ચાર સખસો આંતરે આતરે એક સખસને જોરથી માર મારે તેથી તે મરી જાય તો આ ચારે સખસે તેનુ ખુન કરયુ કહેવાય ૪ વી. રી. પા. ૩૩ આ કલમ નાના છોકરાંના મા બાપને લાગુ પડેછે છોકરાં મોટાં અને પોતાની સભાળ લઈ શકે એવા થયા હોય તેમનાં માબાપને લાગુ પડતી નથી ૧૬ વી. રી, પા. ૧૨.

છાની રીતે વગે કરીને જનમ છુપાવવો.

૩૧૮ જે માણસ કંઈ બચાનુ મુડદુ છાનીરીતે દાટીને અથવા બીજી રીતે વગે કરીને તે બચાનો જનમ ઇરાદાથી છુપાવે અથવા છુપાવવાની કોસીસ કરે તે માણસને પછી અગર તે બચુ જનમતા પહેલાં અથવા જનમા પછી અથવા જનમતા જનમતાજ મરી ગયુ હોય તો પણ બે વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો ઠરાવવા સારૂ એ બચ ને એટલા મહીના થવા જોઈએ કે તે ઉચરતું જનમી શકે (મ. હા. કો. રૂલીંગ વા. ૫ પા. ૧૩) આ કલમ પરમાણેનુ તહોમત કોઈ શખ્મસને માતર ચાર મહીનાના ગરભના છોકરાનો જનમ થયો છુપાવયો હોય તેવા સંખસ ઊપર આવી શકતુ નથી. ૪ મ. હા. રી. પા. ૬૩ આ કલમ પરમાણેના ગુનાની કોશીસ કરવાના તહોમતમાં છોકરાનુ મુરદુ હાથ આવેલુ હોવુ જોઈએ અને તે તહોમતદાર અશતરીએ જણેલુ છે એવુ ઓળખાવુ જોઈએ આરમ પા. ૭૭૫

વ્યથા.

૩૧૯ જે માણસ કોઇ શખ્સને કાઈ શરીરનુ દુખ રોગ અથવા અશકતતા કરે ...ા. | તેણે "વ્યથા" કરી એમ સમજવુ.

ટીકા.

...ગડદી પાટુથી મારા મારી કરી તેની આ કલમ પરમાણે તજવીજ કરી અને સા...ખળના હેડમા ચાલે નહી (મુ. હા. કોરટ તા. ૨૫ અપરેલ સને ૧૮૬૬ નંબર ...૭ વાથી.) ઓરતને તેના ધણીએ ડામ દીધા તેમાં કલમ ૩૨૩ પરમાણે કરેલી ...કાયમ રહી કારણ જે વીસ દવસ મુધી દુખ ભોગવવુ પડયુ નથી (મુ. હા. તા.૧૧ ... સને ૧૮૬૩. લોઢુ ગરમ કરીને સરીરને દુખાપાત કરયુ તેને કલમ ૩૨૩ પરમાણે ...ઠરી તે બાબત કુરીમીનલ ક. ૪૩૪ પરમાણે હાઇકોરટમા મોકલવા ઊપરથી ઠરાવયુ ... મુકરદમો ચલાવવો કોરટની નજરમા બરાબર નથી તેથી કાગળો પાછા મોકલયા ...હા. તા. ૧૨ જુન સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પાનુ ૬૭)

...ાત્રીવ્યથા | ૩૨૦ નીચે લખેલા પરકારની વયથાને "મહાવયથા" એવુ નામ આપેલુ છે.

પેહેલો—પુરૂશાતનો નાસ.

બીજો—બેમાંની કોઇપણ આંખની જોવાની શકતી જતી રહેવી.

ત્રીજો—બેમાના કોઇપણ કાનની સાંભળવાની શકતી જતી રહેવી.

...અવયવ અથવા સાંધો જવો.

...અવયવ અથવા સાંધાની શકતીનો નાશ થવા અથવા તેની જાતુ...

છઠો—ડોકાની અથવા ચહેરાની જાતુ બદસીકલ થવી.

સાતમો—કાંઇ હાડકાનુ અથવા દાતનુ ભાગવુ અથવા ખસી જવુ.

આઠમો—જે વયથાથી જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા જેથી વીસ દીવસની મુદત સુધી વીયથા થયલાં માણસને સુરીરનુ ભારે દુખ ખમવુ પડે અથવા તે પોતાનો હમેશ ના ધંધો કરવને અશકત રહે એવી કંઇ પણ વયથા.

ટીકા.

આ કલમ મુજબનો ગુનો શા. મા. ના. અધીકાર બહારછે શેશન
…ટ કરયો જોઇએ. (મુ. હા. વા. ૧ પા, ૧૦૧ તા૦ ૨૫ નવેંબર. સ…

૨૨૧ જે માણસ કોઈ શખશને વ્યથા કરવાના ઈરાદાએ અથવા …
…ી પુરવક વ્યથા કરવી | ખસને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવછે એમ …
… કામ કરે અને તે કામથી કોઇ શખસને વ્યથા કરે તો તે માણસે …
…ા કરી' એમ સમજવુ.

ટીકા.

ફરીઆદીને સદરહુ ગુનાથી કાંઈ હરકત થઇ નથી અથવા તેને પઇસા…
શાન થઉ નથી તો તહોમતવાળાના ડંડ મધેથી ફરીઆદીને કાંઈ રકમ અ…
ર નથી (મુ. વા. ૨ પા. ૫૩ તા. ૧ મેએ સને ૧૮૬૭)

૩૨૨ કોઈ માણસ બુધીપુરવક વીયથા કરે અને વ્યથા કરવાને તેને…

બુધી પુરવક મહાવ્યથા } અથવા જે વ્યથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના…
કરવી. } યતે વ્યથા અગર મહાવ્યથા હોય તથા જે વયથા … તે
… વ્યથા મહાવયથા હોય તો તે માણસે "બુધીપુરવક મહાવીયથા કરી" એમ સમજ…

ખુલ સો—કોઈ શખસ આ બને વાત કરે એટલે મહાવીયથા કરે તથા મહાવીય…
કરવાનો ઈરાદો કરે અથવા મહાવીયથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણામાં હોય ત્યા…
તેને બુધીપુરવક મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ નહી તો નહી, પણ અગર એક પરક…
ની મહાવીયથા કરવાનો ઈરાદો કરીને અથવા એક પરકારની મહાવીયથા પોતાથી થ…
નો સંભવ જાણ્યા છતાં તે ખરેખરે બીજા પરકારની મહાવીયથા કરે તો તેણે બુધીપુર…
મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ.

દ્રષ્ટાંત.

જ નો ચેરો જાથુ બદશીકલ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તે પોતાથી બદશીકલ થ…
નો સંભવ જાણ્યા છતા અ જ ને એક સપાટો મારે અને તે સપાટાથી જ નો …
બદશીકલ નહી થાય પણ તેથી વીસ દીવશની મુદત સુધી જ ને સરીરનુ …
મવુ પડે તો અ એ બુધીપુરવક મહાવીયથા કરી એમ સમજવુ.

૩૨૩ ૩૨૪ મી કલમમાં લખેલી બાબત શીવાય બીજી કોઈપણ બ…

બુધી પુરવક વીયથા કરવા } ણસ બુધી પુરવક વીયથા કરે તેને એક વરસ…
…ી શીક્ષા. } નો બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા …
…ા સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

જે વીયથા થઇછે તે જાહેરમાં દેખાડી શકાય તેવી નહી હશે તો તેનો નીસ…
ડોકટરની શાક્ષી પ્રતીશા ઉપર લેવી સદર અદાલતનુ પરમોસ ના. ૪૭૬ તા. ૭ …

સને ૧૮૫૨ તા. અમદાવાદ જીલા માજીસતરેટનો સરકયુલર સને ૧૮૬૬ માં છે.) કોઈ ગામનો ચોકીદાર છતા એક છોકરાને ઘર ફોડનાર અમજી ઠાર મારયો તેને આ કલમ પરમાણે ફુલપાવર માજીસતરેટ જાણી જોઈને બીજાના શરીરને દુખ દીધાનુ ચારજ રાખી ડંડની શીક્ષા કરાવી તેમ ક્યાબંડર ઊપરથી કામ મંગાવી કરીમીનલ કલમ ૪૦૪ પરમાણે તપાશ શીક્ષા રદ કરી એ મુકદમો શેસન કમીટ કરવાનો હુકમ કરયો (મુ. હા. કોરટ તા. ૧૨ મેએ સને ૧૮૬૭). સને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૭ ની રદ કરનારી કલમ ઉપરથી સને ૧૮૫૭ના આકટ ૩ ની ક. ૧૩ મુજબ સ. મા. નો અખતીયાર રદ થતો નથી. (મુ. વા. ૧ પા. ૧૦૦ તા. ૨૫ નવેમબર સને ૧૮૬૩).

એક કેદીએ તેનો બાયડીએ ઘણો ગુસો ચડાવવાથી બે હાથે કરીને જોરથી જમીન ઊપર ફેકી પડી ગઆ પછી તેને ઊઘાડે હાથે મારો એ બાઈડી મરી ગઈ. શરીર તપાશતાં તેના સરીર ઉપર જોર જુલમની કાંઈ ઉઘાડી નીશાની જણાઈ નહી પણ તેની તલીમા કઈ રેગ હોય એવું જણાયું અને તે તલી ફાટવાથીએનું મોત થયું એમ ઠરયું તેમા ઠરાવવામા આવીયુ કે તેણે શીક્ષાણીય મનુશ્ય વધનો ગુનોહ નહી પણ વયથાનો ગુનોહ કરયો ફો. ઈં. ડા. પ્ર, ૩૫૬ એક જણે એક સખસને કાનની પાસે ઝટકા મારયો. અને પછી મારેલા સખસને ઝાડ સાથે બાંધી ગયો આ કામમા ઠરાવવામા આવ્યું કે માજીસતરેટે આ કેસ પોતે નહી ચુકાવતા શેશન કમીટ કરવો જોઈતો હતો ૬ વી. અ. ૫૫ આ કલમ વિરૂધનો ગુનોહ માહોમાહે માંડીવાળો શકાય છે ૧૦ મું. હા. રી. પ્ર. ૬૯

ભયંકર શસ્તર અથવા સાધન વડે બુધીપુરવક વ્યથા કરવી.

૩૨૪ ૩૩૪ મી કલમમા લખેલી બાબત શીવાય બીજી કોઈ પણ બાબતમા ગોળી અથવા તીર મારવાના ભોશી ઘાલવાનાં અથવા કાપવાનાં કાંઈ હથીઆર વડે અથવા જે હથીઆર મારેથી સામાનું મોત થવાનો સંભવ હોય એવાં કાંઈ હથીઆર વડે અથવા અગની કે કાંઈ ગરમ કરેલા પદારથ વડે અથવા કાંઈ જેહેર કે ખાઈ જાય એવા કાંઈ પદારથ વડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કંઈ પદારથ વડે અથવા દમ લેવાથી ગળી જવાથી અથવા લોહીમા જવાથી જે પદારથ માણસના શરીરનો નાશકારક હોય એવા કાંઈ પદારથ વડે અથવા કોઈ જાનવરની મારફતે જે માણસ બુધીપુરવક વીયથા કરે તે માણસને તરણ વરસનો મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને એમ જરૂર નથી કે જે રીતે હથીઆર વાપરેલુ હોય તેથી મોત થવાનો સંભવ હોવો જોઈએ (મ. હા. રૂલીંગ વા. ૭ પા. ૧૧) બુધી પુરવક વ્યથા કરનારને આ કલમ લાગુ પડે છે. પરતુ ભારે આકસમીક ક્રોધ ઊતપન કરવાથી વ્યથા થાય તેને પીનલકોડ ક. ૩૩૪ મી લાગુ છે (મુંબાઇ હા. તા. ૨૯ જુલાઈ

સને ૧૮૬૩). નાની છોકરીને શીખામણ દેવા ગાલ ઊપર ડામ દીધા તેને આ
પરમાણે શીક્ષા કરી પરંતુ હમેશા ગાલ ઊપર ડામ રહે તેવુ હોય તો મહાવ્યથાને
મતે તેને સેસન કમીટ કરવો (મુ. હા. કો. તા૦ ૧૨ જુન
પરમાણેના ગુનહામાં એકલી દંડની સજા થઈ શકે નહી
કિવા સાન, કીંવા હુમલો કરતાં જે ઇજા થઇ હોય તેથી
ન હોય તીથી શીક્ષાણીય મનુશાયવધ નહી પણ બુધીપુરવક મહા વ્યથા
કેટલાંક સખસો મળીને એક સખસ ઉપર હુમલો કરે અને તેમા તેનો
તો એ બુધીપુરવક વયથાછે હુમલો નથી પડેલા મારથી હાડકું ભાગે તો
પણ મહાવયથા છે ૫ વી. રી. પ્ર. ૧૨ એક સખસ મધરાતે બીજા સખસ
સાથે આડો વેહેવાર ચલાવવા માટે તેના ઘરમાં પેસતો હતો તેથી એક ભયંકર સખતકે
એ આવનાર સખસને મારી નાખયો તેમ ઠરાવવામા આવ્યું કે એ શખસે ગાફસમિક
ઘણો ક્રોધ ચડી જવાથી એ કરતય કરયું છે અને તેથી તેણે મહાવયથા કરી છે કો..
ઈ, ડા. ૩૫૭. વીસ દીવસ સુધી કામ કરવાની અશકયતા થાય તો તે મહાવયથા કહે
વાય—રણી વીરૂધ બીજાનો શરીરમા છેદ કે એવાં હથીઆર પાસે રાખી ઇજા મો
કરયાનું તોહોમત અને વળી આ કલમ પરમાણેનું તહોમત એવા બે તહોમત લાવી
શકાય નહી ગમે તે એક કલમનું તહોમત આવે ૧૦ વી. રી. પ્ર. ૬૩.

૩૨૫. ૩૩૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત સીવાય બીજી કોઈપણ બાબતમાં જે
માણસ બુધીપુરવક મહાવયથા કરે તેને સાત વરસત. મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પરકારનો કેદનં. શીક્ષા કરવામા આવસે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

(બુધીપુરવક મહાવ્યથા કરવાની શાક્ષા.)

ટીકા.

ઓરતના ધણીએ ડામ દીધાથી નગરના શેકન કલાસ સાબ માજીસટ્રેટે સુજા
થી હાઈકોરટે ઠરાવીયુ કે ઓરતને વીસ દીવસ સુધી દુખ ખમવુ પડયુ નથી માટે
કલમ મુજબ સજા બહાલ રાખી તા. ૧૧ જુલાઈ સને ૧૮૬૭. મહાવ્યથામાં ફકત
ડરનો કાગળ બસ નથી તેનો પરતીતા ઊપર સાક્ષી લેવી સદરનુ પા. નં. ૪૭૬ તા
જુન સને ૧૮૫૨ તે ઉપરથી અમદાવાદ શેસન જડજનો શરકયુલર ૧૮૬૬મા છે. આ
લમ પરમાણેના તહોમતમા એકલા દંડની સજા થઈ શકે નહી ૨ વી. રી. પ્ર ૩૨
લો કરતાં કંઈ વયથા કરવામાં આવી હોય તે ઇરાદા, સાન. કિવા શભવતા
કરવામાં આવી હોય તો તે વયથાથી થએલુ મોત મનુશાય વધ નથા પણ બુધ.પુર
મહાવયથા છે વી. રી. પ્ર. ૨૯ એક માણસ ઊપર ઘણા સખસે મળી હુમલો
અને તેથી તેનો હાથ ભાગી પડે તો તે હુમલો નથી પણ બુધીપુરવક મહાવયથા
૫ વી. રી. પ્ર. ૧૨ બીજા મારની સાથે જો કંઈ હાડકુ ભાગ્યુ હોય તો તે બુધીપુર
મહાવયથા છે ૫ વી. રી. પ્ર. ૬૪ ૨૦ દીવસ સુધી અશકતાઈ થાય તેમ છે.

મહાવમા છે અને પખવાડીઆ સુધી અશકત થાય તો બુધીપુરવક વ્યથા છે ? વી. રી. ૫. ૯

ભયંકર સસત્ર અથવા સાધન વડે બુધી પુરવક મહવીવથા કરવી.

૩૨૬. ૩૨૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત શીવાય બીજી કોઈ પણ બાબતમાં ગોળી અથવા તોર મારવાના ખોસી ઘાલવાનાં અથવા કાપવાનાં કંઇ હથીઆરવડે અથવા જે હથીયાર મારેથી સામાનુ મોત થવાનો સંભવ હોય એવા કાંઈ હથીઆર વડે અથવા અગની કે કાંઈ ગરમ કરેલા પદારથ વડે અથવા કંઇ જેહેર કે ખાઇ જાય એવા કાંઇ પદારથ વડે, અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કંઈ પદારથ વડે અથવા દમ લેવાથી, ગળી જવાથી, અથવા લોહીમા જવાથી જે પદારથ માણસના સરીરનો નાશકારક હોય એવા કાંઈ પદારથ વડે અથવા કોઈ જાનવરની મારફતે જે માણસ બુધી પુરવક મહાવ્યથા કરે, તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારના અથવા દસ વરસના મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

હોડીમાં ઘણાં માણશો બેસાડેલા તે તહોમતમા પીનલકોડ કલમ ૩૮૧ પરમાણે તજવીજ કરવી આ કલમ લાગુ નથી .' (મુબઈ હા. તા ૮ જાનેવારી સને ૧૮૬૪ વા. ૧ ભાગ ૧ પા. ૧૩૭). પુનામા જમસેદજીના બંદર ઉપર રખેવાલની મનઈ છતાં ગયો તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરેલી તે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે આ કલમ સદરહુ કામને લાગુ નથી (મુ. હા. તા.૦૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭).

જબરાઇથી કંઈ માલકત કહડાવવા સારૂ અથવા કાયદા વીરૂધ કામ કરાવવા સારૂ બુધી પુરવક વ્યથા કરવી.

૩૨૭ કોઈ શક્ષને વ્યથા કરને તે શખસ પાશે અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે જબરાઇથી કંઇ માલકત અથવા કીમતી દસત વેજ કહડાવવાના કારણસર, અથવા વ્યથા કરેલા સખસ પાશે, કે તેની સાથે સંબંધ રાખનરા કોઈ સક્ષ પાસ જબરજસતીથી કાંઈ કાયદા વીરૂધ કામ, અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એવુ કામ કરવાના કારણસર જે માણસ બુધીપુરવક વ્યથા કરે તે માણસને દશ વરસની મુદતમુદતની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

કાંઇ ગુનોહ કરવાના ઇરાદાથી જેહેર વગેરે પદારથ વડે વ્યથા કરવી.

૩૨૮ કોઈ શક્ષને વ્યથા કરવાના ઇરાદાથી, અથવા કાંઇ ગુનોહ કરવાના કે કાંઇ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તેથી પોતાથી વ્યથા થશે એવો સંભવછે એમ જાણા છતા જે માણસ તે શખસને કાંઈ જેર અથવા બેહોશ કરે કે કેફ આવે અથવા અવગુણ કરે એવુ કંઈ વસાણુ અથવા બીજી વસતુ આપે અથવા લેવડાવે તે માણસને દશ વરસનો મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શાક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એક શખશે તેના તાડીના વાસણોમાં દુધવાળી એક ડાળીનો રસ નાંખીયો જાણ્યા છતાં કે જો કોઈ માણુસ તે પીએ તો તેને નુકશાન થાય અને એવા ઈરાદાથી એક છુપા ચોર જેને તેની તાડી ચોરી જવાની ટેવ પડી હતી તેને સોધી કહાડવામાં આવે એ તાડી એ છુપા વેચનાર પાસેથી કેટલાક સીપાઈઓએ લેઈને પીધી. ઠરાવ થયો કે તેને "અવગુણ કરે તેવો ચીજ ખવરાવ્યાનો" આ કલમ મુજબ વીધાજબી રીતે ગુનેગાર ઠરાવીયો હતો. (મુ. હા. રી. કરાઉન કેસીસ વા. ૫ પાને ૫૯). "ખોટી વસતુ" એ સબદો "ખોટી અવગુણ કરે તેવી વસતુ" સમજવી એટલા માટે જ્યાં હેવો પદારથ આપવામાં આવીઓ હતો પણ તે કેવી જાતનો હતો તે વીશે કંઈ પુરાવો નહોતો અને જે એક ખુટી તરીકે અશર કરવા આપવાનો ઇરાદો હતો તાં એ ગુનો નથી એમ ઠરાવવામાં આવીયું (સધરલેંડ વુઇકલી રીપોટરસ કલકતા રૂલીંગજ કરીમીનલ કેસીસ વા. ૧ પાનું. ૭). આ કલમમાં "એવી કંઈ ખોટી ચીજ" એનો અરથ કંઈ અવગુણ કરે એવી ચીજ એવો અરથ થાય છે ૧ વી રી. પ. ૭ જીદંગીને જોખમ પોહોચે એવો કાંઈ બેહોશ કરે એવો પદારથ આપે તો તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય કલમ ૩૨૬ પરમાણે સજા ન થાય—રાણી વારૂધ જોયગોપાળ ૪ વી. રી. ૫૨૮ ૪. એક તાડીવાળાની તાડી ઉપરના ઠામમાંથી કોઈ અજાણ્યો ચોર તાડી ચોરી જતો. તેને પકડવા માટે તેણે એક તાડીના ઠામમાં કંઈ બેચેની થાય તેવો પદારથ મુકર્યો ચોરે એ ઠામ ચોરી કોઈ સોલજરને વેચું સોલજર તે પીવાથી બેહોશ થયો તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તાડીવાળા ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે તેને કલમ ૮૧ નો લાભ મળી શકે નહીં ૫ મુ. હા. રી. પ્ર. ૫૯. (ફોજદારી)

"ખોટી વસતુ" એ શબદો "ખોટી અવગુણ કરે તેવી વસતુ" સમજવી એટલા માટે જ્યા હેવો પદારથ આપવામા આવ્યો હતો, પણ તે કેવી જાતનો હતો. તે વીસે કાંઈ પુરાવો નહોતો અને જે એક ખુટી તરીકે અસર કરવા આપવાનો ઈરાદો હતો તયાં એ ગુનો નથી એમ ઠરાવામા આવીયું (સધરલેંડ વુઇકલી રીપોટ કલકતા રૂલીંઝ કરમીન કેસીસ વા. ૧.પા. ૭.)

જબરજસતીથી કાંઈ મીલકત કહડાવવા અથવા કાંઈ કાયદા વીરૂધ કામ કરાવવા સારૂ ખુધી પુરવક મહાવ્યથા કરવી.

૩૨૯ કોઈ શખશને મહાવ્યથા કરીને તે શખસ પસે અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે જબરાઈથી કંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ કહંડાવવાના કારણસર અથવા મહાવ્યથા કરેલા સખસ પાસે કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે જબરજસતીથી કંઈ કાયદા વરૂધ કામ અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એવુ કામ કરાવવાના કારણસર જે માણુસ ખુશી પુરવક માહાવ્યથા કરે તે માણુસને જીવતાં સુધી શમુદરપારની અથવા દસ વરસની

મુદત.શુધીની ચેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી [illegible]
ને પણ લાયક થશે.

૩૩૦ કોઇ સખસને વ્યથા કરીને તે શખ્સ પરો અથવા તે સખસનો સાથે

જબરજસતુથી કબુલાત કરાવવા અથવા કાઇ મીલકત પાછી અપાવવા સારૂ બુધીપુરવક વ્યથા કરવી. | બંધ રાખનારા કોઈ શખસ પસે જેથી કઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરજસત.થી લેવાના કારણુસર અથવા વ્યથા કરેલા શખ્સ પારો

કે તેની સાથે શબંધ રાખનારા કોઈ શખ્સ પારો જબરજસતીથી કઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણુસર અથવા તે કંઇ લેણું કે માગણું પતાવે અથવા જેથી કાઈ મીલકત કે કંમતી દસત.વેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઇ ખબર આપે એમ કરવાના કારણુશર જે માણુસ બુધીપુરવક વ્યથા કરે તે માણુસ ને સાત વરસુની મુદતસુધાની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ ની પાસે કઇ ગુનોહ કરયો કબુલ કરાવવા સારૂ જો અ પોલીસ અમલદાર જ ને સરીર વેદના કરે તો અ એ આ કલમમા લખેલા ગુનાહનો તકશીરવારછે એમ સમજવું.

(બ) અમુક ચોરેલી મીલકત કયાં મુકેલીછે તે દેખડાવવાને બ સલાય એટલા સારૂ જો અ પોલીસ અમલદાર તેને સરીર વેદના કરેતો અ આ કલમમા લખેલા ગુનાહનો તકસીરવારછે એમ સમજવું.

(ક) જ ની પાશે મેહેસુલની કઈ બાકી લેણુંછે તે તેની પાશે ભરાવવા સારૂ જો અ મેહેસુલનો અમલદાર જ ને સરીર વેદના કરે તો અ આ કલમમા લખેલા ગુનાનો તકશીરવારછે એમ સમજવું.

(ડ) એક રઈઅતનો પાશે તેનું ગણોત ભરાવવા સારૂં જો અ જમીનદાર તેને શરીર વેદના કરે, તો અ આ કલગમા લખેલા ગુનાહનો તકસીરવારછે એમ સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ પરમણેનો ગુનહો સંપુરણ થવા માટે તહોમતદાર ફરીઆદીને આ કાયદા પ્રમાણેના ગુનાના કબુલત કરાવવાને માટે માર મારેલો હોવો જોઇએ ૧૩વી.રી.પ૨૩

૩૩૧ કોઈ સખસને મહાવ્યથા કરીને તે સખસ પાસે, અથવા તે સખસની સાથે

જબરદસતીથા કબુલાત કરાવવી અથવા કઇ માલ [illegible]ત પાછો અપાવવા સારૂ [illegible] | સબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાશે, જેથી કાઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાઈ ખબર અથવા કબુલાત જ[illegible]સતાથી લેવાના કારણસર, અથવા મહાવ્યથા કરેલા સ[illegible]

[illegible] રાખનારા કોઈ સખસ પાસે જબરદસતીથી કઈ મીલક[illegible]

અથવા કીમતી દસ્તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણસર અથવા તે હેતુ કે માગણું પતાવે અથવા જેથી કાંઈ મોલકત કે કીમતી દસ્તાવેજ પાછો શકે એવી કંઈ ખબર આપે, એમ કરવાના કારણસર જે માણસ ખુશીપુરવક મહા કરે, તે માણસને દસ વરસની, મુદત સુધીની બેમના ગમેતે પ્રકારની કેદની શી કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૩૩૨ કોઈ સખસ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામાં તે સખસને જે માણસ ખુશી પુરવક વ્યથા કરે અથવા તે સખસને અથવા કોઈ બીજાં સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદ્દાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા કરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઈરાદાથી, અથવા તે સખસે પોતાના સરકારી હોદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશીશ કરી હોય તેટલા વાસતે જે માણસ તે સખસને ખુશી પુરવક વ્યથા કરે તે માણસને ત્રણવરષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને ખુશી પુરવક વ્યથા કરવી.

૩૩૩ કોઈ સખસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામા તે સખસને જે માણસ ખુશીપુરવક મહાવ્યથા કરે, અથવા તે સખસને અથવા કોઈ બીજા સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઈરાદાથી, અથવા તે સખસે પોતાના સરકારી હોદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતા કંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશીસ કરી હોય તેટલા વાસતે જે માણસ તે સખસને ખુશી પુરવક મહાવ્યથા કરે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીનાં બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને ખુશીપુરવક મહાવ્યથા કરવી.

૩૩૪ ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધ ચઢેથી કોઈ માણસ ખુશીપુરવક વ્યથા કરે અને તે ક્રોધ ઊતપન કરનાર શીવાય બાજા કોઈ સખસને વ્યથા કરવાનો તેણે ઈરાદો કરયો ન હોય, તથા તે સીવાય બીજા કોઈ સખસને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવ પણ તેના જાણવામા ન હોય તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસો રૂપીઆ સુધીની દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે,

ક્રોધ ઊતપન થએથી ખુશી પુરવક વ્યથા કરવી.

ટીકા.

આ કલમનો અરથ એવો છે કે જે સખસને ક્રોધ ઉતપન કરયો હોય તે ક્રોધ ઉતપન કરનાર સખસને વ્યથા કરે તો તેને હલકી સજા થાય. પણ ક્રોધ બીજાજ જતો રહ્યો હોય અને વ્યથા કરે તો પ્રથમના ક્રોધનું બાનુ ચાલશે નહિ

[illegible]કોરટ રીપોટ [illegible]
માટે પણ આ કલ[illegible]

૩૩૫ ભ.રેતથા અ[illegible]

ક્રોધ ઉતપન થએથી મ [illegible] કાવથા કરવી.

ઉતપન[illegible] વાનો [illegible]
ઈ સખસને પોતાથી માહાવથા થવા[illegible]
ણસને ચાર વરસની મુદ્દત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા [illegible] રૂપીયા સુધીની દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—એ ઉપલી બે કલમોને પણ ૩૦૦ મી કલમના ૧ લા અપવાદને જે સરતો લાગુ પડે છે; તે સરતો લાગુ પડે છે.

ટીકા.

એક સખસના ઘરમાં તે સખસની બાઈડી સાથે બીજો સખસ મોડી રાત્રીએ પેઠો માટે એક છરા જેવું હથીઆર મારયું તેથી તે મરી ગયો એ કામમાં તહોમતદાર ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવ્યું હતું ૩ બી. રી. પ્ર. ૫૫.

૩૩૬ જે માણસ કંઈ કામ એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી

જે કામથી જીદગી જોખમમાં આવે અથવા બીજાઓના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે તે કામને માટે શીક્ષા.

માણસની જીદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે, તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવસે.

ટીકા.

હોડી સારી હાલતમાં નહીં છતાં તથા તેમાં એક ચીરો હોયા છતાં તે હોડીમાં માણસો બેસારવાને આ કલમ લાગુ નથી કા. ૨૮૨ પરમાણે ગુનો થાય છે (મુંબાઈ હાઈકોરટ વા. ૩૭ તા. ૮ જાનેવારી સને ૧૮૬૪). બારવા સલામતી વગરના વહાણ હાં કે તેને આ કલમ નહી પણ કલમ ૨૮૨ લાગુ પડે ૧ મુ હા. રી. પ્ર. ૧૩૭.

૩૩૭ જેથી માણસની જીદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખ-

જીંદગી અથવા બીજાઓના સરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને વીયથા કરવી.

મમાં આવે એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કંઈ કામ કરીને જે માણસ કોઈ સખસને વીયથા કરે તેમાણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા પાચશે રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૩૩૮ જેથી માણસની જીંદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખ-

જીંદગી અથવા બીજાઓના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને મહાવીયથા કરવી.

મમાં આવે એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કાંઈ કામ કરીને જે માણસ કોઈ સખસને મહાવીયથા કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકા[illegible]

ની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની ામા આવશે.

ટીકા.

આવી મહાવ્યથાથી મોત થાય તો તે મોત તહોમતદારના ગફલતીથી કરેલા ીકરીના કરતના પરીણામ તરીકે થયું એવું સાબીત થવું જોઈએ ૬ મ

ગેરવાજબી અટકાવ તથા ગેર વાજબી કેદ બાબત.

૩૩૯ કોઈ સખસને જેણીમેર જવાનો હક હોય તેણીમેર જતો તે સખસ અટકે ેરવાજબી અટકાવ | એવા રીતે જે માણુસ તે સખસને ખુશીપુરવક હરકત કરે તે ાણુસે તે સખસને ગેરવાજબી અટકાવ કરયો એમ સમજવું.

અપવાદ—જમીન અથવા પાણી ઉપરથી જવા આવવાનો કાંઈ ખાનગી રસતો હો અને તે રસતો બંધ કરવાનો મારો કાયદા મુજબ હક છે એમ જે શખસ શુધબુધી માનતો હોય તે શખસે તે રસતો બંધ કરેલ એ આ કલમના અરથ પરમાણે ગુનોહ નથી.

દ્રષ્ટાંત.

જે રસતા ઉપરથી જ ને જવાનો હક છે એવો એક રસતો અ બંધ કરે અને શુ ધબુધીએ અ એ પરમાણે માનતો ન હોય કે રસતો બંધ કરવાનો મારો હક છે અને તે રસતો બંધ થવાથી જ તે ઉપરથી જતો અટકે તો અ એ જ ને ગેરવાજબી અટકા વ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જુગાર રમવાને આ કલમ લાગુ નથી સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૩ પરમાણે કામ ચલાવવું જોઇએ (મુંબાઇ હાઈ કોરટ નં વેડા બુક પ્ર. ૪૦૮ એક પોલીસ સમલદારે એક સખસને જમાન લેવા જેવુ કામ નહી છતા જમાન આપતા સુધી ઘેર જવા ના પાડી તેમા તેણે ગેરવાજબી અટકાવ કર્યો એવુ ગણાય છે. ૧૦ વી. રી. પ્ર ૨૦ એક બાઇડી પોતાની ખુશીથી તહોમતદારને ઘેર ગએલ નહીં ને તથા તે રહી તે પોતાને ન હોતુ રહેવું તે છતા રાખી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તહોમતદારે ગેરવાજબી અટકાવ કરયો કહેવાય ૪ થાં રી. પ્ર. ૩. (ફોજદારી). જામીન નહીં લઈ શકાય તેવા અને કા ગ્નીઝીબલ ગુનહા કોઈ સખસના દેખતાં કરવામાં તે કરનારને ખાનગી સખસ પણ પ કડી શકે છે તો તે પકડનાર ઉપર તહોમત લાવી શકાય નહીં જુઓ કી. પ્રો કોડ ક. ૧૦૫.

૩૪૦. કોઈ સખશ મુકરર કરેલી ચોતરફી હદની બાહાર જતો અટકે એવી જે ગેરવાજબી કેદ. | માણુસ તે શખશને ગેરવાજબી અટકાવ કરે તે માણસે તે શખશને "ગેરવાજબી કેદ" કરયો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક દીવાળ બાંધી લીધેલી જગામાં જ ને મોકલીને અ બાહારથી તાળુ મા રીને જ ને અંદર બંધ કરે અને તેમ કરવાથી તે હદ વાળી દેવારની બાહાર કોઈ તરફ જ થી જઈ શકાય નહી તો અ એ જ ને ગેરવાજબી કેદ કરયો એમ સમજવું.

(ઞ) એક ઈમારતના દરવાજાઓ આગળ અ બંદુક વાળા માણસો રાખે અને એ પરમણે કહે કે જોતું એ ઈમારતમાંથી બાહાર જવાની કોશીશ કરશે તો આ માણસો ગેળો મારશે તો અ એ જ ને ગેરવ્યાજબી કેદ કરયો એમ સમજવું."

ટીકા.

કોઇ માણસને તેની મરજી વીરૂધ અમુક જગીયામેં રાખી મુકયો કીંવા ; અમુક દીશા તરફ જબરાઇથી લેઈ જવો એ તેને કેદ કરવા જેવું છે (મદરાસ હાઈકોરટ તા રીખ ૨૦ મે. સને ૧૮૬૫ રેગયુલર અપીલ ના ૧૨ સને ૧૮૬૫ વાં ૨ ભાગ ૩ પ. ૩૯૬

૩૪૧ જે માણસ કોઈ સખસને ગેરવાજબી અટકાવ કરે તે માણસને એક મહીના

ગેરવાજબી અટકાવની શીક્ષા.	ની મુદત શુધીની આશાન કેદની અથવા પાંચશે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

૩૪૨ જે માણસ કોઈ સખસને ગેરવાજબી કેદ કરે તે માણસને એક વરસની મુદ

ગેરવાજબી કેદની શીક્ષા	ત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકરની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

૩૪૩. જે માણસ કોઈ સખસને તરણ અથવા વધારે દીવસ ગેરવયાજબી કેદ

તરણ અથવા વધરે દીવસ ગેરવયાજબી કેદની શીક્ષા.	કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવસે.

૩૪૪. જે માણસ કોઇ શખશને દશ અથવા વધારે દીવસ ગેરવયાજબી કેદ કરે

દશ અથવા વધારે દીવશ ગેરવયાજબી કેદની શીક્ષા.	તે માણશને તરણ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એકલી ડંડની શીક્ષા કરવી એ કાયદેશર નથી. (મુબાઈ હાઈકોરટ વા. ૧ પાં. ૨૯ તા૦ ૧૨ અગસટ સને ૧૮૬૩.) આ કલમ પરમાણેની સિક્ષામા એકલો દંડ થાય નહી ૧ મુ. હા. રી. પ. ૨૯ રાણી વીરૂધ બહીરજી કીશનાજી.

૩૪૫. ફલાણા સખસને છોડવાનો કાયદા મુજબ હુકમ સાદર થઈ ચુકયો છે એમ

જે સખસને છોડવાનો હુકમ સાદર થયો હોયતે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદ મા રાખવો.	જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સખસને ગેરવ્યાજબી કેદમાં રાખે તે માણસને આ કાયદાની કોઈ બીજી કલમ પરમાણે જેટલી મુદતની કેદને તે માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત

[illegible]સની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની બીજી કેદ કરવામા આવશે.

[illegible] કોઇ માણસ અગર કોઈ સખસને એવી રીતે ગેરવાજબી કેદ કરે કે તેથી તે

[illegible]ગેરવ્યાજબી કેદ	સખસની કેદની વાત તે કેદ થએલા સખસની સાથે સબંધ[illegible]

અથવા તે કેદનું ઠેકાણું ઊપર લખેલા પરકારના કોઈ સખસ અથવા સરકારી [illegible] રના-જાણુમાં ન આવે અથવા તેને જડે નહીં એવો ઈરાદો ને કેદ કરનારા માણસના દીલમાં આવે તો તે માણસને ગેરવાજબી કેદને માટે બીજી જે કંઈ શીક્ષાને તે માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત બે વરસની મુદત સુધની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની બીજી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૩૪૭. કોઈ સખસને કેદ કરીને તે સખસ પાસે અથવા તેની સાથે સુબંધ રાખનારા

જબરદસતીથી કાંઈ મીલકત કહાડવાના અથવા કાંઈ કાયદા વીરૂધ કામ કરવાના કારણુ સર ગેરવાજબી કેદ.

કોઈ સખસ પાસે જબરાઈથી કંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ કહડાવવાના કારણુશર અથવા કેદ કરેલા સખસ પાસે કે તેની સાથે સબધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે જબરદસતીથી કંઈ કાયદા વીરૂધ કામ કરાવવાના અથવા જેથી કાંઈ ગુનો કરવો મેહેલ થાય એવી કંઈ ખબર મેળવવાના કારણુસર જે માણુસ તે સખસને ગેરવાજબી કેદ કરે તે માણશને તરણ વરસના મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૩૪૮. કોઈ સખસને કેદ કરી તે સખસ પાસે અથવા તે સખસની સાથે સંબંધ

જબરદસતીથી કબુલાત કરાવવાના અથવા કાંઈ મીલક[illegible] પાછી અપાવવાના કારણુસર ગેરવાજબી કેદ.

રાખનારા કોઈ સખસ પાસે જેથી કાંઈ ગુનોહ અથવા બદઆલ પકડાય એવી કંઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરદસતીથી લેવાના કારણુસર અથવા કેદ કરેલા સખસ પાસે કે તેની [illegible] સબધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે જબરદસતીથી કંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણુસર અથવા તે કંઈ લેણું કે માગ[illegible] પતાવે અથવા જેથી કંઈ મીલકત કે કીમતી દસતાવેજ પાછો મળી શકે એવી કા[illegible] ખબર આપે એમ કરવાના કારણુસર જે માણુસ તે સખસને ગેરવાજબી કેદ કરે [illegible] માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા [illegible] આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સાપરાધ બળ તથા હુમલા બાબત.

૩૪૯. જો એક સખસ કોઈ બીજા સખસને ગતી આપે તેની ગતીમાં ફેર[illegible]

બળ.

થવા તેની ગતી બંધ કરે, અથવા જો તે સખસ[illegible] થને એવી રીતે કંઈ ગતી આપે તેના ગતીમા ફેરફાર કરે અથવા તેની ગ[illegible] કે તેથી તે પદારથ તે બીજા સખસના શરીરના કંઈ ભાગને અથવા તે[illegible] કંઈ વશતુ પહેરી હોય અથવા તે સાથે લઈ જતો હોય તે વસતુને અડકે, [illegible] કંઈ વસતુને અડકે, એવી રીતે કે તેથી તે બીજા સખસની સપરસેંદરીય પર [illegible] તો તે સખસે તે બીજા સખસપર બળ વાપરયું એમ સમજવું પણ જે સખસ ગતી [illegible] [illegible] ગતીમા ફેરફાર કરેલો અથવા ગતી બંધ કરેલો [illegible]

તરણપરકારોમ‍ના કોઈ પરકારે તે ગતી આપવી અથવા ગતીમા ફેરફાર કરવો અથવા ગતી બંધ કરવી જોઈએ.

પેહેલો—પોતાના સરીરની શકતીથી.

બીજો—કોઇ પદારથ એવો રીતે મુકવો કે પછી પોતાની તરફથી અથવા બીજા કોઈ શખ્સની તરફથી કંઈ બીજુ કામ થયા શીવાય તે ગતી થાય અથવા ગતીમા ફેરફાર થાય અથવા ગતી બંધ થાય એમ કંઇ રચના કરીને.

તરીજો—કાંઈ જાનવરને ગતી માન કરીને, તેની ગતીમા ફેરફાર કરીને અથવા ગતીબંધ કરીને.

૩૫૦ જો કોઈ શખ્સ કોઈ બીજા શખ્સની રજામંદી શીવાય તે બીજા શખ્સની ઉપર કાંઇ ઇરાદાથી બળ વાપરે અને તે કાંઈ ગુનોહ કરવા સારૂ અથવા તે બળ જે શખ્સની ઉપર વાપરે તે શખ્સને તે બળથી કાંઈ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તેને તે બળ વાપરવાથી પોતાથી કંઈ નુકશાન ભય અથવા દુખ થવાનો સંભવછે એમ જાણ્યા છતા તો તે શખ્સે તે બીજા શખ્સની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યુ એમ સમજવું.

સાપરાધ બળ.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) એક નદીમાં બંધેલી હોડીમા જ બેઠા હોય અને અ તેના દોરડાં છોડી નખે અને એ પ્રમાણે ઇરાદાથી તે હોડને પ્રવાહથી ખેંચાઈ જવા દે તો એ ઠેકાણે અ એ ઇરાદાથી જ ને ગતી આપી અને ને પદારથને એવી રીતે મુકવાથી કે પછી કોઇ શખ્સની તરફથી બીજુ કામ થયા સીવાય તે ગતી ઉતપન થઇ માટે અ એ ઇરાદાથી જ ની ઉપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું અને અગર કોઈ ગુનોહ કરવા સારૂ અથવા જ ને કાંઈ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી કે એ પરમાણે બળ વાપરેથી કંઇ નુકસાન ભય, કે દુખ થશે એવો સંભવ જાણીયા છતા તેણે એ કામ જ ની રજામંદી શીવાય કર્યું હોય તે અ એ જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવુ.

(ब) જ એક સીગરામમં બેશીને જાય છે તેના ઘોડાઓને અ ચાબુક મારીને તેની ચાલ ઉતાવળી કરે તો એ ઠેકાણે જાનવરો પાસે પોતાની ગતી બદલાવીને અ એ જ ની ગતીમા ફેરફાર કરયો માટે અ એ જ ની ઉપર બળ વાપર્યુ એમ સમજવું અને અગર જ ને કંઇ નુકશાન, ભય, અથવા દુખ કરવાના ઇરાદાથી કે તેથી અ ને કંઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુખ થાય એવો સંભવ જાણ્યા છતા તેણે એ કામ જ ની રજામંદી સીવાય કર્યુ હોય તો અ એ જ ની ઉપર સાપરાધબળ વાપર્યુ એમ સમજવુ.

(क) જ એક પાલખીમ બેશીને જાયછે તેની પરથી અપહરણ કરવાના [illegible] થી અ ઉંચકનારાને તે પાલખીને અટકાવે તો એ ઠેકાણે અ એ જ ની ગતી [illegible] કરી અને તેણે પોતાના સરીરની શકતીથી કર્યુ માટે અ એ જ ની ઉપર બળ [illegible]

યું એમ સમજવુ અને એ પ્રમાણે અ એ ઈરાદાથી જ ની રજામંદી શી
ગુનોહ કરવા સારૂ કરયુ માટે અ એ જ ની ઊપર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

(ડ) રસતામા અ ઇરાદાથી જ ને ધકો મારે તો એ ઠેકાણે અ એ પોતા ના શરીરની સકતીથી, પોતાના સરીરને એવી રીતે ગતી આપી કે તે જ ને અડકયું માટે તેને ઈરાદાથી જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર જ ને કાંઈ નુકશાન ભય અથવા દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી જ ને કંઈ નુકશાન ભય કે દુખ થાય એવો સંભવ જાણ્યા છતાં તેણે જ ની રજામંદી શીવાય એ પ્રમાણે કરયુ હોય તો તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

(ઈ) અ એક પથર ફેંકે એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તે પથર જ ને અડકશે અથવા જ ના કપડાને અડકશે અથવા જ કાંઈ વસતુ લઈ જાયછે તેને અડકશે અથવા તે પથર પાણીને લાગીને તે પાણીયો જ ના કપડાં અથવા જ કંઈ વસતુ લઈ જાયછે તે છંટાસે તો એ ઠેકાણે અગર તે પથર ફેંકવાથી કંઈ પદારથ આવી ને જ ને અથવા જ ના કપડાને અડકે તો અ એ જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર જ ને કાંઈ નુકશાન ભય કે દુખ કરવાના ઈરાદથી તેણે રજામંદી શીવાય એ પરમાણે કરયુ હોય તો તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવું.

(ફ) અ ઇરાદાથી કાંઈ અસતરીનો બુરખો ઉંચો ખેંચે તો એ ઠેકાણે અ એ તે અસતરીની ઉપર ઇરાદાથી બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર તે તે અસતરીને કંઈ નુકશાન, ભય. કે દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી નુકશાન ભય કે દુખ થાય એવો સભવ જાણીને તેણે તે અસતરીની રજામંદી સીવાય એ પરમાણે કરયુ હોય તો તેણે તે અસતરીના ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયુ એમ સમજવું.

(ગ) જ નહાવા બેઠો છે તેવામા પોતે ઊકળતુ જાણતો હોય એવુ પાણી અ નાવાનામાં રેડે તો એ ઠેકાણે અ એ ઇરાદાથી પોતાના શરીરની શકતીથી ઊકળતાં પાણીને એવી ગતી આપે કે તે પાણી જ ને અડકે અથવા બીજા પાણીને અડકે અને તે એવી રીતે કે તે અડકવાથી જ ની સપરશેંદરીપર અસર થાય; માટે અ એ ઇરાદાથી જ ની ઊપર બળ વાપરયુ એમ સમજવુ અને અગર જ ને નુકશાન ભય કે દુખ કરવાના ઈરાદાથી અથવા તેથી નુકશાન ભય કે દુખ થાય એવો સંભવ જાણીને તેણે જ ની રજામંદી સીવાય એ પરમાણે કરયુ હોય તો અ એ જ ની ઉપર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવું.

(હ) જ ની રજામંદી શીવાય અ એક કુતરાને જ ની ઉપર કુદાવે અગર જ ને કંઈ નુકશાન ભય કે દુખ કરવાનો અ નો ઈરાદો હોય તો જ ની ઉપર સાપરાધબળ વાપરયુ એમ સમજવુ.

કાંઈ ચાળા અથવા કાંઇ તઇઆરી કરે એવા ઇરાદાથી અથવા
| એવો સંભવ જાણીને કે તે ચાળા અથવા તઇઆરીથી કોઈ
હાજર હોય તેને એવો ભય ઉતપન થશે કે એ ચાળા અથવા તઇઆરી કરનારો
મારી ઉપર હમણા સાપરાધ બળ વાપરવાનો છે તો તે માણસે હુમલો કરયો
સમજવું.

ખુલાસો માતર સબદોથી હુમલો થતો નથી પણ કોઈ શખ્શ કંઇ શબ્દો બોલે
તો. તેના ચાળા અથવા તઇઆરીનો એવો અરથ ઉતપન કરી શકે તેથી તે ચાળા
તઇઆરી હુમલો ગણાય.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ મુઠી વાળીને જ ની તરફ ધરીને હલાવે એવા ઇરાદાથી અથવા એવો
જાણીને કે તેથી જ એમ માનશે કે અ મને હમણા મારસે તો અ એ હુમ
કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ એક ભયંકર કુતરાનુ મુખ છોડવા માડે એવા ઈરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તેથી જ એમ માનસે કે અ હમણા તે કુતરા પાસે મને કરડાવશે તો અ એ જ ની ઉપર હુમલો કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક લાકડી લઇને જ ને એમ કહે કે હુ તારી વલે કરૂંછુ તો એ ઠેકાણે અ એ વાપરેલા શબ્દો કોઇપણ બબતમાં હુમલો ગણાય નહી તથા માતર નીચુ વલને લાકડી લેવી એ બીજી કઈ બોના સીવાય હુમલો ગણી ન શકાય એવુ હોય તે પણ તે લાકડી લેવાના ચાળાનો અરથ તે શબદોથી સમજાઈને તે હુમલો થઈ શકે.

ટીકા.

ફક્ત શબદોથી હુમલો થતો નથી પરંતુ તેના ચાળા તથા શબદોનો અરથ એ બે મળીને ગુનો થાયછે (મુ. હા. રી. વા. ૧ પાનુ ૨૦૫) જે લાકડી વગરેથી મારવનુ કરે તે ઘા નીગફળ જાય તોપણ હુમલો કરયો એમ કહેવય આ. પા. ૭૧૫.

ઉપર કેઈ શખ્સે ભારે તથા આકશમીક કરોધ ઉતપન ન કરયા છતાં તે સખસની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણસને તરણ મહીનાની મુદત સુધીની બે માના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાચશો રૂપીઆ સુધીના ડંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ભારે કરોધ ઉતપન ન કરયા છતા કેઈની ઉપર શાપરાધ બળ વાપરવાની સીક્ષા.

ખુલાસો—અગર તે ગુનો કરવાના બહાના દાખલ તે કરોધ ગુનેહગારે માગી આણેલો અથવા ખુશી પુરવક ઉતપન કરેલો હોય અથવા.

અગર કાયદા મુજબ કે સરકારી નોકરોનો અખતીઆર અમલમાં લાવતાં કોઇ સરકારી નોકરે કરેલી કઈ વરતુણો તે કરોધ ઉતપન થયો હોય અથવા,

[illegible] હક કાયદા મુજબ અમલમાં લાવતા કરેલી કંઈ વસ્તુથી [illegible] તે ભારે તથા આકસમીક ક્રોધના સબબથી આ કલમ મુ[illegible] કંઈ ગુનાની સીક્ષા ઓછી થશે નહી.

[illegible] તે ક્રોધ એવો ભારે તથા આકસમીક હતો કે તેથી તે ગુનો ઓછો થઈ શકે એ [illegible]કતની બાબતછે.

૩૫૩ કોઈ શખ્શ સરકારી નોકર હોય અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામાં તે સખ્સની ઊપર જે માણુસ હુમ[લો] કરે અથવા સપરાધ બળ વાપરે અથવા તે સખ્સને પોતાના સરકારી ઓદાનો અમલ ચલાવતો અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઇરાદાથી અથવા તે [સખ્]સે પોતાના સરકારી ઓદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતા કાંઇ વસ્તુ કરી હોય [અ]થવા કરવાની કોસીસ કરી હોય તેટલા વાસ્તે જે માણુસ તે શખ્સનો ઉપર હુમલો [કરે] અથવા સાપરાધ બળ વાપરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે [તે] પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

[illegible] સરકારી નોકરનેડરા[વી]ને તેનો અમલ કરતો [બં]ધ રાખવાને સાપરાધ [બ]ળ વાપરવુ.

ટીકા.

કાંઇ કામ બજાવવાને સારૂ કોઈ શરકારી નોકરે પોતાના તાબાના માણુસને કંઇ હુકમ આપીઓ હોય તે હુકમ તેની પાસેથી પડાવી લેવાનો તહોમતદારો પરયતન કરતો તેને આ કલમ પરમાણે સજા થાય ૧૩ વી. રી. પાનુ ૪૯.

૩૫૪ કોઈ અસતરીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી અથવા પેતે તેમ કરવાથી તેની લાજ જવાનો સંભવ છે એમ જાણીયા છતાં જે માણુસ તે અશતરીની ઉપર હુમલો કરે અથવા શાપરાધ બળ વાપરે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

કોઈ અશતરીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી તેની ઊપર હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.

ટીકા.

જબરાઇથી સંભેગ કરવાના કામમા આ કલમ તથા કલમ ૩૭૧ પરમાણે ફેસ[illegible] [illegible]લાસ સબ માજીસતરટને અધીકાર નથી શેશનકોરટને અવીકારછે (મુ. હા. [illegible] જુલાઈ સને ૧૮૬૮) આ કલમમા બયાન કરેલા ગુનાનો જે શખસ બીજી[illegible] થાય તે ફટકાની શાક્ષાને પણ લાયક છે (અને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ [illegible] અથવા સાપરાધ બળ એ બેમાથી એક થવાને રજામંદી નથી એમ પુરાવાથી [બ]તલાવવુ જોઈએ (ગોણી વીરૂધ ફલેચર લા રીપોરટ કલકત્તે કેશીસ વા. ૨ પા. ૩૯). કેઇ વઇદ વ[ગ]ર જરૂરીઆને કંઈ અસતરી દરદીને નાગી કરે એવા બાનાથી કે એમ કરયા વગર તે [illegible] ફરી શકે તેમ નથી [illegible] કપડાં [illegible] પોતાને હાથે [illegible]

ગુનો કર્યો કહેવાય આ. પાનુ ૭૧૬. ચુંદનો દરદ થએલ શખ્સ ... વરસની છોકરી સાથે સંભોગ કરે છોકરીને એવું જણાવે કે મને કંઈ દરદ ... એ શખ્સે આ કલમ પરમાણે નીચ સાપરાધ બળ વાપર્યું કહેવાય. આ. પ્ર. ... કાઈ જમેહેતા તેની અસતરી નીશાળીઆ સાથે તેની સમતા વગર અયોગ છુટ ... ાં તે શામી ન થાય તો પણ તે હુમલો છે રાણી વીરૂધ નીકલ આં. પાનું ૭૧૫.

૩૫૫ કોઈ સખસે ભારે તથા આકસમીક કરોધ ઉતપન ન કરયાં છતાં તે સખસ

ભારે કરોધ ન ઉતપન કરયા છતાં કોઈ સખસને બે આબરૂ કરવાના ઈરાદાથી હુમલો અથવા સાપરાધબળ.

ને બે આબરૂ કરવાના ઈરાદાથી જે માણસ તે સખસની ઊપર હુમલો કરે. અથવા શાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસ ને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બનેની શીકશા કરવામાં આવશે.

૩૫૬ કોઈ શખસે કંઈ નશાતુ પહેરી હોય અથવા તે લઈ જતો હોય તેની ચોરી

કોઈ શખસ કંઈ વસતુ લઈ જતો હોય તે વસતુની ચોરી કરવાની કોશીસ કરવામાં હુમલો અથવા સાપરાધબળ.

કરવાની કોસસ કરવામાં તે શખશની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૩૫૭ કોઈ શખસને ગેરવાજબી કેદ કરવાની કોસસ કરવામાં જે માણસ તે શખસની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે તે

કોઈ સખશને ગેરવાજબી કેદ કરવાના કોશીશમાં હુમલો અથવા સાપરાધબળ

માણસને એક વરસના મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બનેના શાક્ષા કરવામા આવશે.

૩૫૮ કંઈ શખસે ભારે તથા આકશમીક કરોધ ઉતપન કરયા ઉપરથી જે માણસ

કોઈએ ભારે તથા આકસમીક કરોધ ઊતપન કરયા ઉપરથી તેના ઊપર હુમલો કરવો અથવા સાપરાધબળ વાપરવું.

તે સખસની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણસને એક મહીનાની મુદત મુંદીના આસાન કેદની અથવા બસે રૂપીઆ મુધીના દંડના અથવા એ બનેની શીકશા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—૩૫૨ મી કલમનો જે ખુલાસો લખેલો છે તે આ છેલી કલમને પણ લા

ટીકા.

...કારી રીપો.૨૮મા લખેલી હકીકત જો કે તે જમીન લેવ ... તો પણ તે 'કલમ ૪૯૧ ના અરથ પરમાણે ભરૂસા લા ... ઈક ખબરછે" (કરીમીનલ પરોસીજર કોડ ૧૨૨-૧૮૬૪) અને પક્ષકારને હાજર કરવા સ મન મોકલવા બાછે પણ કંઈ એવા પરકારનો પુરાવો નથી કે તેથી માજીશતરેટ કલમ ... મુજબ હુકમ કરી સકે એવો હુકમ તો ફકત ઈનસાફી તપાસ થયા પછીજ આપુ

અને તહોમતદારની રૂબરૂ લીધેલા પુરાવા ઊપરથી તેને શાક્ષીઓને સામા શવાલ પુછવા ની તક આપીયા પછી (બ. લા રીપોર્ટ. ફુલ બેંચ રૂલીંગ વા. ૪ પાને ૪૯) મુંબઈ હાઈકોરટ રીપોરટરા કરાઉન કેશીશ વા૦ ૬ પાને ૧ કરીમીનલ પરોશી જર કોડની કલમ ૪૨ ખુલસો ૧. કરે.ધ ઊતપન કરય થી માર મારયો એમ સાબીત થાયતો નુકશાનનો દાવો દીવાનીમાં ચાલી શકનાર નહી વાલમ ૬ બુક ૨૯ પાનુ ૯૫ તા૦ ૧૭ મી જુલાઇ સને ૧૮૬૬. ગડદા પાટુ મારયાથી થોડુ દુખ થાય તેના કરતીય વ્યથામાં ગણવા. હાઈકોરટનો નંબર ૫૫૨ તા૦ ૫ મી અપરેલ સને ૧૮૬૬ નો ઠરાવછે.

મનુશાહરણ, મનુશાનયન, ગુલામી તથા વેઠ બાબત.

૩૫૯ મનુશાહરણ બે પરકારનુ છે એક બરીટીસ ઇંડીઆમથી અને બીજુ કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી.

મનુશાહરણ

૩૬૦ જે માણુસ કોઈ શખસને તે શખસની રજામંદી સીવાય અથવા તે સખસની વતી રજામંદી આપવાનો જેનો કાયદા મુજબ અખતીઆર હોય એવા કોઈ શખસની રજામંદી સીવાય બરીટીશ ઇંડીઆની હદની બાહાર લઈ જાય તે માણુશને બરીટીશ ઇંડીયામાંથી તે શખસનુ હરણ કરયુ એમ સમજવું.

બરીટીસ ઇંડીઆમાંથી મનુશનુ હરણ

૩૬૧ ચઉદ વરસથી ઓછી ઉમરના કોઈ છોકરાને અથવા સોળ વરસથી ઓછી ઊમરની કોઇ છોકરીને અથવા કોઈ દીવાના શખસને બાળક અથવા દીવાના સખસના કાયદેશર વાલીના હવાલામ થી તે વાલીની રજામંદી શીવાય જે માણુસ લઈ જાય અથવા ફોસલાવીને તે લઈ જાય તેણે તે બાળક અથવા તે શખસનુ કાયદેશર વાલીના હવાલામા હરણ કરયુ એમ સમજવું.

કાયદેશર વાલીના હવાલામાંથી મનુશાહરણ.

ખુલાસો—આ કલમ મધે "કાયદેસર વાલી" એ શબદો લખાણાછે તે શબદો માં તે બાળક અથવા તે બીજા સખસને રાખવાનુ અથવા તેની સંભાળ કરવાનુ કામ કાયદા મુજબ જે શખસને શોપીયુ હોય એવા કોઈ પણ શખસનો શમાવેશ થાયછે.

અપવાદ—કોઇ શખશ શુધબુધીએ એમ માનતો હોય કે લગન સંબંધ વીના ઊતપન થએલા ફલાણા બચનો હું બાપછું અથવા શુધબુધીએ એમ માનતો હોય કે તે બચાને કાયદેસર હવાલામાં રાખવને મારો હક છે અને તે શખસ અગર કંઈ અનીતીનાં અથવા કંઈ કાયદા વીરૂધ કારણુસર એવુ કામ ન કરે તો તેના કામને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

ટીકા,

આ કલમ પરમાણે છોકરીની રજામંદી કઇ કામની નથી અને જેમ કલમ ૩૬૨ મા છે તેમ બળ અથવા દગાની જરૂર નથી સધરલેંડ

ટ કમેકતા ફ્રીંગ ક્રીમીનલ કેશીસ વા. ૨ પા. ૫. કાયદો મા બાપના હકને એટલું
માનું આપેછે કે તેઓ કોઈ સેળ વરસની અંદરની છોકરીને તેની રજામંદી ઉપરાંત
ના બાપને ઘેર પાછી આપવા ફરજ પાડી શકશે પણ જો એમ ધારવાનું કારણ હોય કે
તેના માબાપ તેના ઉપર યોગ સતા ચલાવશે નહી તો ઉપર પરમાણે થઈ શકે નહી
(રાણી વીરૂધ હાઉ ગ્રસા જનરલ માજીસતરેટ કેશીસ વા. ૩૦ પાને ૪૦ માલીનરાન વીરૂ
ધ બાહા રીપોરટસ પ્રોબેટ એંડ ડાઈવેરસ કોરટ વા. ૧ પાને ૨૨૧) અને મદરાસના સુ
પરીમ કોરટમાં ફલુર નારૂપ્પણ ૨.૧ મીના કામમા સરસી શેલીનરાન અને સરબીટલ સને
(શપટેમબર સને ૧૮૫૮) એજ ધારણને અનુસરી ચલ્યા હતા. અહીયાં તેવાએ એવો
ઠરાવ કરયો કે ચઉદ વરશની ઉંરનો એક હીંદુનો છોકરો કે જે કે સકાટીસમીસનરીમાં
નાસી ગયો હતો અને જે ક્રીશ્ચીયન થઇ ગયો હતો. અને તેના નવા ગુરૂઓની સાથે
રહેવા ઘણો આતુર હતો તોપણ તે છોકરાને તેના બાપને શવાધીન કરવા ઠરાવ કરયો
અને એવોજ ફૈસલો એક પંદર વરસ અને બે મહીનાની ઉમરના છોકરાની બાબતમાં
કલકતામાં સર મોરડેટ વેલ્સે આપ્યો હતો (હેમનાથ બોસાના કામમાં હાઈકોરટ વો૦૧
પને ૧૩૧ અને આથી તદન ઉલટા ઠરાવ મુબઈના એક પંદર વરસ અને ૭ સાત
મહીનાના છોકરાની બાબતમા સર જે.સેર આરલેંડે આપીઓ મદરાસની સુપ્રીમ કોરટ
નો ઠરાવ તેના જાણવામા આવ્યો હોય એમ જણાતુ નથી) વીઠુના કામમા તા. ૯ મી
મેએ સને ૧૮૬૫. સને ૧૮૬૪ ના આકટ ૨૦ પરમાણે પરણેત છોકરીનો વાલી તેનો ધ
ણી મોટી ઊમરનો હોય તો તે થાયછે માટે તે છોકરીને તેના બાપના કબજા માંહેથી
લેઇ જાયતો તે ગુનો નથી પરણેલી છોકરીના વાલીપણાનો હક તેના મા બાપનો નથી
તેથી પણ તે ગુનો બનો નથી. તહોમતદારે છોકર ને કઇ શમજાવી ન હોય લલચાવી
ન હોય તેમ છતા છોકરી મજકુર તેના બાપને ઘેરથી નીકળી ઘણે દુર હોય એવા તહો
મતદારને ઘેર જાય તો તહોમતદાર ઉપર આ તહોમત આવે નહી અલબત નીતી પર
... છોકરીને તેણે પાછી વાળવી જોઇએ પણ તેમ કરે નહી તો તેથી ગુનામા
... નહી આનુ કારણ એજ કે ગુનો છે તે કાયદાસર વાલીના હવાલામાંથી લઇ જ
વાનો છે આરચ. પ. ૭૫૮. થોડા વખત માટે એ છોકરી કયાંઈ બાહાર ગઇ હોય તો
એ વખતે તેના બાપનો કબજો છે એવુ ગણાયછે અને તેથી રસતેથી તેને લઇ જવામાં
આવે તો ગુનોહ બનેછે આ. પ્ર. ૭૫૮. લઇ જતી વખતે છોકરી મજકુર કોઈના કાયદા
શર વાલી પણા નીચેછે એવુ તહોમતદાર જાણતો ન હોય અથવા એવુ માનવાને તેને
કાંઈ કારણ પણ ન હોય તો તેણે આ ગુનોહ કરયો નથી આ. પાનુ ૭૫૮-૫૯. એક તહો
મતદાર એક છોકરીને શેરીમાં મલ્યો અને તેને લલચાવીને પાશેના એક ગામડામાં લઈ
ગયો અને જયા ફોસલાવી તેઓએ ગામડેથી પાછા ફરયાં એટલે તહોમતદારે શેરી
ના જે ભાગમાંથી તેને ઉઠાવી હતી તાં તેને મુકી છોકરી તેના બાપને ઘેર ગઇ. એ છોકરી
કેની હતી- એની તહોમતદારે તજવીજ પણ કરી નહી તેમ તે કેની દીકરીછે એવુ જાણ્યું.

કે જાણતો નહોતો તેમ ઠરયું કે તેણે ભગવી લઈ જવાનો ગુનો કરયો નથી. આ. પા. ૭૫૮ છોકરીના મા બાપને કંઈ ખોટી હકીકત કહીને અથવા કપટ કરીને પોતાની [illegible] તહોમતદારને આપે. એવું તહોમતદાર કરે અને મા બાપ પોતાના ભોળપણથી [illegible] ને આપે પાછળથી એમ કરવાનું કારણ છોકરીને લઈ જવી એવું જણાય તો [illegible] રે આ ગુનો કરયો કહેવાય. આ. પ ૭૫૯. પોતાના છોકરાને લઈ જવા મા [illegible] થમ રજા આપે પાછળથી ના પાડે તો પછી આ ગુનો બને છે કે નહી એ શક ભરેલુ છે પરંતુ એટલું તો ખરૂ છે કે ના પાડયા પછી લઈ જાય તો આ ગુનો બનુછે આ. પા. ૭૫૮ એક છોકરાના મા તે છોકરાને રાતર એ એકલો નાચમાં વેશ્યાઓને ઘેર નીગરેમાં જવાની રજા આપે તે ખરાબ થાશે ચાલે તેમ તેની મંજુરી હોય એવું દરશાવે તો પછી એવી જગ્યાએથી તેને કોઈ ભગવી જાય તો તે કાયદેશર વાલીના હવાલામાંથી ભગવી લઈ ગયાનું ગણાય નહી. આ. પા૦ ૭૫૯ જે છોકરાને ભગવા લઈ જવામાં આવે તેની ઊમર ૧૬ વરશની અંદર હતી એવું હુ જાણતો નહોતો એવો બચાવ તહોમતદાર કરી શકે નહી. આ. પ. ૭૫૯. ભગવી લઈ જવામાં મારો ખરાબ હેતુ નહી હતો એવો બચાવ તહોમતદાર કરી શકે નહી આ. પા. ૭૫૯. તહોમતદારે નીરારણી મુકી, તેણે કરીને ઊતરી કોઈ છોકરી તેના બાપને ઘેરથી નાશી જાય તો તહોમતદાર ઊપર આ તહોમત આવે. આ. પા. ૭૬૦ આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણ થવા માટે જે છોકરો અથવા છોકરીને લઈ જવામા આવ્યુ હતુ કે નહી તે કંઈ જરૂરની બાબત નથી" કો. ઈં. ડા. પાનુ ૨૨૪ જેનું નયન અથવા હરણ કરવામાં આવ્યું હોય તેની તેમ કરવામાં સમતી હતી એ જરૂરનું નથી કો. ઈ ડા. પાનુ ૩૫૭. આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણ થવા માટે કાયદાશર વાલીના હવાલામાંથી તેની મંજુરી વગર એ છોકરાનું હરણ કરેલું હોવું જોઈએ કો. ઈ. ડા. પા. ૩૫૭ એક છેકરાનું કોઈ શખશ શાથે લગન કરવુ એવું ઠરયું હોય પણ પાછળથી એ છોકરાના બાપનું મન ફરયું હોય તેમ છતાં તેનો ધણી તેને ભોળાવી લઈ જાય તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવાય કો. ઈ. ડા. પાનુ ૩૫૭ કોઈ છોકરૂ જાહેર રશતામાં રમતું હોય અને તેને ત્યાંથી લઈ જવામાં આવ્યુ હોય તો તે કાયદાશર વાલીના કબજામાંથી લીધું કહેવાય કો. ઈ. ડા. પા૦ ૩૫૭ હરણ કરેલી છોકરી લાયક ઊમરની હોય અને ભગવી લઈ જવામાં તેની સમતી હોય તે ભગવી જનાર ઊપર પારકી અસતરી ફોસલાવી લઈ જવાનું તહોમત આવે આ કલમ પરમાણે [illegible] મત આવે નહી કો. ઈ. ડા. પાનુ ૩૨૯ જે વખતે છોકરાનું હરણ કરવામાં [illegible] વખતે તે છોકરી તેના બાપના કબજામા ન હોય ક્યાંઈ નાશી ગઈ હોય તો [illegible] રી જનાર ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે નહી (મેન પાનુ ૨૯૧) [illegible] ની છોકરી વાલી વગર હોયજ નહી એવું વરૂધ સાબીત થતા સુધી માનવું જોઈ[illegible] છોકરાનો કોઈ વાલી છે કે નહી તેનો તપાસ કરવામાં મેં ભુલ કરી એવો બચા[illegible] તહોમતદાર [illegible] શકે નહી [illegible] (મુંબાઈ) પાનું ૧૭૮."

શખ્શને કોઈ જગેથી જવાને જે માણસ બળથી જરૂર પાડે અથવા
નબન | કાંઈ ફરેબી યુક્તિજોથી સલચાવે તે માણસે તે શખ્સનુ હ
રણ કર્યું એમ સમજવું.

૩૬૩ જે માણસ બ્રીટીશ ઇંડીઆમાંથી અથવા કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી
હરાણની શીક્ષા. | કોઈ સખ્સનુ હરણ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધી
ની બેમાંના એક તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ
પાત્ર થશે.

ટીકા.

તહોમતવાળો શખ્શ છોકરીને વેચે અને તે છોકરીનો વીવાહ થયો હોય પણ લ
ગન થયુ ન હોય અથવા વાલી પણ તેને હાથ ન ગયુ હોય તો તે કાંઈ તહોમતનો જ
વાબ નથી પણ તેથી ગુનાનુ મહતવ ઓછુ થઈ શકે (રેવનીયુ જુડીશીઅલ એંડ પોલી
સ જનરલ વા. ૫ પા. ૧૪૯] એક બાળક છોકરાએ તેના માબાપની પરવાનગી વ
ગર અને કોઈ બીજા શખ્સની શીખવણીથી પોતાનુ ઘર છોડયુ છે એવી તહોમતદારને
ખબર નહી હોવાથી તેને બંદર સુધી લઈ જવાનુ માથે લીધુ તેને રસ્તે પકડવામાં આ
વીયો અને મનુષ્ય હરણ કરવાની મદદગારીના તહોમતથી ગુનેગાર ઠરાવવામાં આવીયો
મુખ્ય ગુનેગાર અને આ મદદગાર વચ્ચે એ છોકરાનુ હરણ કરવા બાબત કંઈ મસલત
થઇ નહોતી એવા કારણથી સેશનજજે આ શીક્ષા રદ કરી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે
કાયદાશરવાળીના હવાલામાંથી કોઇ બાળકને લઇ જવાનુ કરત જ્યાં સુધી જારી રહે ત્યાં સુ
ધી એ હરણ કરવાના ગુનામાં મદદગારી કરી હોય અને આ હરણ બ્રીટીશ ઇંડીઆ
માંથી થયું હતુ માટે કલમ ૩૬૩ અને ૧૧૬ લગાવવી જોઇએ ૧ ઈ.લા. રી. પા. ૧૯૪
મુંબઈ. સોળ વરસની અંદરની કોઈ છોકરીને તેના કાયદાસરવાળીની પરવાનગી વગર પર
ણવા માટે લઈ જવામ આવે તો તેણે આ કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ મુજબ ગુનોહ ક
રયો કહેવાય આવા કામમાં છોકરીની મંજુરી હતી એ બચાવ નથી તેમ તેને જોરથી
કે ફરેબથી લઈ જવામ આવી હતી એ પણ જરૂરનુ નથી રાણી વીરૂધ કુરદનસીગ અ
ને મોહનસીગ. આ કલમમાં 'કાયદાસર વાલી' એના શબ્દ વાપર્યા છે તેનો અર્થ નાનાં
છોકરા જેની સંભાળ અને તાબેદારી નીચે રાખવામાં આવ્યુ હોય તે શખ્સ તેનો કા
યદાસરવાળો સમજવો ૧, ઈ. ડા. પા. ૨૫૮ આ કલમ પરમાણે તહોમત મહોમાંહે
માંડી વાળવા ૧૦ જુન સને ૧૮૭૪ કલકતા હાઈકોરટ.

૩૬૪ કોઈ શખ્સનુ ખુન કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા પોતનુ ખુન થવા
... તે શખ્સ આવે એવી રીતે તેનો ...
... આવે એટલા માટે જે માણસ તે શખ્સનુ હરણ
... કરે તે માણસને જનમ સુધી મજુરખ...

ા દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) બરીટીસ ઇંડીઆમાંથી જ નુ હરણ કરે એવા ઈરાદાથી અથવા એવા.સં જાણીને કે એક મુરતીને જ ને ભેજ અ પવામા આવે તો અ મ અ કલમમાં જો સમજવું.

આવે એટલા માટે બ ને તેને ઘેરથી આ બજુથી અ એ આ કલમમાં બીયાન કરેલા ગુનોહ કરપો એમ

રીતે જોરવાજબી કેદ કરવાના ઈરાદાથી જે માણુસ કે મ સનુ હરણ અથવા નયન કરે તે માણુસને સાત વરસની મુદતસુધીની બેમ ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ઇરાદાથી તેનુ હરણ અથવા નયન કરવું.

૩૬૬ કોઈ અસતરીને તે અશતરીની મરજી નહી છતાં કોઇ પુરૂશની સાથે જુલમથી પરણાવવામાં આવે એવા ઇરાદાથી અથવા જુલમથી પરણાવવામા આવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને અથવા જુલમથી ફોસલાવાને તે અશતરીનો જોડે જારકરમ કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા જુલમથી કે ફોસલાવીને તેની જોડે જારકરમ કરવામા આવશે એવો સંભવછે એમ જાણીને જે માણુસ તે અસતરીનુ હરણ અથવા નયન કરે તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ અસનરીના જુલમથી લગન કરાવવા વગેર કારણુ સારૂ તે અશતરીનુ હરણુ અથવા નયન કરવુ.

કોઈ સખશને મહાવ્યથા કરવામાં આવેછે અથવા તેને ગુલામ કરવામાં અથવા તેની ઊપર કોઈ કાઈ મખસની શારીરી કરમ વીરૂધ મરજીને ઇછા પુરણુ થાય એટલા માટે અથવા તેના ઊપર એ પરમાણે ગુજરનાના જોખમમાં તે આવે એવી રીતે તેનો વગ કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા તે સખસની ઊપર એ પરમાણે ગુજરશે અથવા તેનો એ પરમાણે વગ કરવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણુને જે માણુમ તે સખશનુ હરાણુ અથવા નયન કરે તે માણુસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મહાવ્યથા કરવામા આવે વગેરે કારણુસર તેનુ હરણુ અથવા નયન કરવુ.

દ્રસ્ટાંત ઇરાદાથી શખશનુ હરણ અથવા નયન કરેલ છે એમ

હરણ થએલ શખ્સને ગેરવાજબી રીતે સંતાડવો અથવા કેદમાં રાખવો.

ણુસ તે સખશને ગેરવાજબી રીતે સંતાડે અથવા કેદ કરી તે માણુશને જે ઇરાદા કે જ્ઞાનથી અથવા જે કારણુશર તે માણુસ તે શખ્શને સંતાડે અથવા કેદમા રાખે તેજ ઇરાદા કે જ્ઞાનથી અથવા તેજ કારણુસર જાણે તે માણુસે તે સખ્સનુ હરણ અથવા નયન કરયુ હોય એવી રીતે શીક્શા કરવામા આવશે.

ટીકા.

હરણ કરેલી છોકરાને છુપાવવામાં જે શખ્સો મદદ કરે તેમને માટે આ કલમ છે હરણ કરનારને માટે નથી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાનુ ૩૫૭,

૩૬૯ દશ વરસથી ઓછી ઊમરના કોઈ બચ્ચાના સરીર ઊપરથી કંઈ જંગમ

દસ વરશથી ઓછી ઉમરના કોઈ બચ્ચાના સરીર ઉપરથી જંગમ માલ ચોરવાના ઈરાદાથી તે બચ્ચાનું હરણ અથવા નયન કરવું.

મીલકત બદદાનતથી લેવાના ઈરાદાથી જે માણુસ તે બચ્ચાનું હરણ અથવા નયન કરે તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના તહોમતમાં આ કાયદાની કલમ ૩૯૩ પરમાણેના તહોમતનો શમાવેશ થઈ જાયછે. ૮ બો, રી. પા. ૩૫.

૩૭૦ કોઈ શખ્શને ગુલામ દાખલ જે માણુસ આ દેશામાં લાવે અથવા આ દેશમાથી બહાર મોકલે અથવા ખસેડે અથવા ખરીદ કરે અથવા વેચે અથવા કોઈને આપે અથવા તે શખ્શના મરજી નહી છતાં તેને ગુલામ દાખલ કબુલે અથવા રાખે તે માણુસને સાત વરશની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શખ્સને ગુલામ દાખલ વેચવો અથવા આપવો.

૩૭૧ જે માણુસ નીત ગુલામોને આ દેશમાં લાવે અથવા આ દેશમાંથી બહાર મોકલે અથવા ખસેડે અથવા ખરીદ કરે અ. વેચે અથવા તેઓનો વેપાર ધંધો કરે તે માણુસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરશની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

નીતે ગુલામોનો વેપાર કરવો.

૩૭૨ સોળ વરસથી ઓછી ઊમરનુ કોઈ બાળક જારકરમના કારણુસર અથવા કોઈ કાયદા વીરૂધ તથા અનીતીના કારણુસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવે એવા ઈરાદાથી અથવા તે બાળક તેવાં કોઈ કારણુસર રાખવામાં કે વાપરવામા આવશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં જે માણુસ તે બાળકને વેચે અથવા ભાડે આપે અથવા બીજી રીતે કોઈને આપે તે માણુસને દશ વરશ

જારકરમને માટે કોઈ બાળકને વેચવું.

મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને
પણ બારક થશે.

ટીકા.

નાની છોકરીને વ્યભીચાર કરવાના ઇરાદાથી કાંઈ દેવળમાં અરપણ કરે
તે પરમાણે ગુનો છે એટલા માટે શીક્ષા કાયમ રહી મુબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૦
૧૨ સને ૧૮૫૯.

૩૭૩ સોળ વરસથી ઓછી ઉમરનુ કાંઈ બાળક જાર કરમના કારણસર અથવા કાંઈ કયદા વીરૂધ તથા અનીતીની કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી અથવા તે બાળક તેવા કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે બાળકને ખરીદ કરે ભાડે લે અથવા બીજી રીતે પોતાના કબજામાં લે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ બારક થશે.

જારકરમને માટે કાંઈ બાળકને ખરીદ કરવું

ટીકા.

રાણી વીરૂધ સૈયદ અલીના કામમા આ બે કલમો વીશે સાફ સરઈ કરવામાં આવીછે
(મુબઇ હાઇકોરટના રેસલા વાલ્યુમ ૫ પાને ૪૭૩ તહેમત આ કલમ પરમાણે મુકયુ હતુ
એ કામમાં એમ માલમ પડતુ હતુ કે કેદીએ પઈસા આપનુ કહીને એક દસ વરસની છો
કરીને એક એકાંત જગામાં એક વખત સભોગ કરવા દેવા લલચાવી હતી તે છેક
રી કેદીના કહેવાથી ગઈ એ કામ કરતી વખતે બને જણ ઝલાયા અને તે કેદીને એકદમ
પોલીસમાં લઈ ગયા મી. સઝટલ કે એ કામનો હવાલો કરવાથો જડજે એવો અભીપરાય
આપીઓ કે ગુનો સાબીત થતો નથી પહેલ વહેલુ તો તેમણે બાબે એવો અભીપરાય
આપીઓ કે કેદીએ આ કલમના અરથ પરમાણે તે છોકરીને કબજામાં લીધી નહોતી ચીફ
જસ્ટીસ સઝટલ ડ પોલ્લક ઠરાવ્યુ કે "પણ કોઈ કામને આ કલમ લાગુ કરવાને મારા અભી
પ્રાય પરમાણે એમ બતાવવું જરૂરછે કે એ નાહાના બાળકનો કબજો અને પ્રકાર
ની થએલા એક ચોખા કરારથી એવી રીતે લીધો હોય કે એ નાનુ બાળક કેટલોક
વખત તદન જે સખશે તેનો કબજો લીધો હોય તેના કબજામા અખતીઆર નીચે અને
કામમાં રહે પછી દેખીતો યોગ કામને શરૂ કે નહી એ નના બાળકનો બોલકુલ કબજો
અને મુખતીઆરી જે ખરીદ કરીને ભાડે લઈને અથવા બીજી રીતે એમ જાણીને અથ
વા એવા ઈરાદાથી મેળવી હોય કે આ પરમાણે કબજો યા મુખતીયારી રાખીને પછળ
થી એ બાળકને સદરહુ કામોમાના કોઈપણ કામને સારૂ ઉપયેગમા લેવુ અથવા વાપરવુ
અથવા ઉપયેગમા લેવાય અથવા વપરાય એજ (કબજો યા મુખતીઆરી) ગુના તરીકે શી
ક્ષા યોગ કરવા આ કલમનો હેતુછે આ કલમમા કોઈ વખત સભોગ કરવા દેવાથી જે
... એટલે તે કબજો ... માત્ર પાસ્ત્ર પરમાણે થતો નથી. કોઈ એક નાની

બાળક-છોકરીને નાશ કરનારી છોડી તરીકે ઉછેરવાના કારણસર અથવા નામનારી છોકરી તરીકે કોઈ દેવલમાં અરપણ કરવાના ઇરાદાથી વેચાતી અથવા બીજી રીતે આપી દેવી એ કલમ ૩૭૨ પરમાણે ગુનો છે અને આવા કામને સારૂ કોઈ છોકરીને ખરીદ કરવી મા હોતો એ કલમ ૩૭૩ મુજબ ગુનો છે એ કારણ ખુલ્લુ છે કે બારકરમ એ નટીના ધંધાનો એક ભાગ છે (મદ. હા૦ કૈસલા વા૦ ૫ પાને ૪૧૫ મું૦ હા૦ રીપોરટસ કરાઉન કેશીશ પાને ૬૦).

૩૭૪ કોઇ શખસની મરજી નહી છતાં જે માણસ તેની પાસે કાયદા વીરૂધ જબરાઈથી મજુરી કરાવે તે માણસને એકવરસની મુદત સુધીના કાયદા વીરૂધ જબરાઈથી મજુરી કરાવવી. } એમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

સરકારી સામાન બીગારીને માથે ઉપાડી મંગાવે તેને દર કાસે પાઈ ૭ પરમાણે મજુરી આપવી પોલીશ કમીશનરનો કાગળ નંબર ૧૪ તા૦ ૨૮ મી નવેમબર સને ૧૮૫૨ જબરદસ્તીથી ગાડા પકડવાં એવું કાયદામા નથી શને ૧૮૨૭ના કાયદા ૨૨ની કલમ ૪૨ની વેડા બુક ના. ૪૧૮.

મોહોબાનના સહેબ શોકા ગાડા મંગાવે તેને પકડી અપાવવામાં મદદ કરવા સરકારનો કાગળ નંબર ૪૬૧ તા૦ ૫ મી જાને વરી શને ૧૮૫૨ આપઘાત કરે તે કાંઈ ગુનો નથા થાસતે તે સારા બાળનાર કંઇ ગુનેગાર નથી મુંબઈ હાઈકોરટ નં વેડા બુક પાને ૩૫૪.

બળાતકાર સંજોગ બાબત.

૩૭૫ નીચે બાતલ કરેલી બાબત શીવાય બીજી શઘળી બાબતમાં જે પુરૂસ નીચે બળાતકાર સંજોગ | બાયાન કરેલી પાંચ હાલતે માની કોઇપણ હાલતમા કોઈ અસતરીની સાથે સંગ કરે તેણે બળાતકાર સંજોગ કરયો એમ શમજવું.

પેહેલી—તે અસતરીની મરજી નહી છતાં;

બીજી—તે અસતરીની રજામંદી વગર;

તરીજી—તે અસતરીને મોતનો અથવા ઇજાનો ભય ઉતપન કરીને તેની રજામંદી લીધી હોય તો તે રજામંદી છતાં પણ;

ચોથી—તે પુરૂસ એમ જાણતો હોય કે હું એ અસતરીનો વર નથી અને તે અસતરી જે બીજા પુરૂસની સાથે કાયદા મુજબ પરણેલી છે અથવા પોતાને પરણેલી માને છે તે પુરૂસ હું છુ એમ માનીને તેણે પોતાની રજામંદી આપીછે તો તે રજામંદી છતા પણ;

પાંચમી—તે અસતરી ૧૦ વરસથી ઓછી ઉમરની હોય તો પછી તેની રજામંદી હોય કે નહી તોપણ.

ખુલાશો—બળાતકાર શભોગના ગુનામાં જે સંગ થવો જરૂર છે તેમાં ઘા વો બસ છે.

અપવાદ—કોઈ પુરૂશ પોતાની વહુની શાથે સંગ કરે અને તે અરાતથી ઓછી ઉમરની નહોય તો તે બળાતકાર ભોગ નહીં ગણાય.

ટીકા.

પીનલકોડ કલમ ૮૯ માં બાર વરસ ઉપરાતનાને હરેક ગુનો કરવાને લાયક ગણ્યોછે પરંતુ ઇંગલીસ લા તથા શાશતરમાં ચઉદ વરશની ઉમરનો થયા વગર આ ગુનો કરી શકતો નથી એમ ઠરયું. નગરના રોસન જડજ ઉપર ઈશ્તરાકટ તા૦ ૨૧ મી અગસ્ટ સને ૧૮૫૨નો સદર અદાલતે કરયો છે.

બળાતકાર સંભોગનો સોક્ષા.

૩૭૬ જે માણસ બળાતકાર સંભોગ કરે તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધી એમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

૧. જે શખ્સ આવો ગુનો બીજી વખત કરે તેને ફટકાની પણ સીક્ષા થસે. સને ૧૮૬૪ નો આક્ટ ૬ કલમ ૪.

૨. જેની સાથે બળાતકાર સભોગ કરવામાં આવયો છે તે દરીઆદી ખરાબ ચાલની છે એવો પુરાવો આપી શકાય છે. પુરાવના આક્ટની કલમ ૧૫૫ની રકમ (૪). જો છોકરી સાથે કોઇ વઇદ સભોગ કરે એવું બાનું બતાવીને કે એમ કરયા વગર તેનું દરદ મટશી નહી છોકરી આવા કારણથી સભોગ કરવા દેનો વઇદે બળાતકાર સભોગ કરયો કહેવાય આરચ પ્ર. ૭૧૬ દસ વરસથી ઉપરની છોકરી સાથે તેની મરજી સભોગ કરે તો તે બળાતકાર નથી પણ તેનો ઓરતનો મરજી વીરૂધ પાસે ઉભી કરી બીજી રીતે મદદગરી કરી તેની સાથે બળાતકાર સભોગ કરાવે તો તે ધણી મદદગારનો ગુનેગાર થાય છે આરચ પ્ર. ૬૬૦ દરૂ પાઈ સ્ત્રીને બેભાન કરી સભોગ કરવામાં આવે તો તે બળાતકાર સભોગ છે, આરચ પ્ર. ૭૬૩ કોઇ સ્ત્રી ભરઊંગમાં પડી હોય તથા જઈ નીંદરામાં તેની સાથે સભોગ કરવામા આવે તો તે બળાતકાર સભોગ છે આરચ પ્ર. ૭૬૩ ગડી અસતરી સાથે પણ તેની મરજી વગરનો સભોગ તે બળાતકાર સભોગ છે આ. પનુ ૭૬૨ સભોગ કરવા પરથમ હા પાડી હોય પણ સભોગ વખતે ના પાડે તોપણ સભોગ કરે તો બળાતકાર સભોગ કરયો કહેવાય અસતરી પુરૂશ વચે ઘણી બાઝાબાજી થાય પછી એ અસતરાએ પોતાની મરજી આપી હોય તો તેથી તહોમતદાર આ કલમની શીક્ષાથી બચી જતો નથી ૧

૩. એક નાની વયની છોકરી બળાતકાર સંભોગ થવાથી ગુજરી જાય

[illegible]ા જુલમની કાંઈ બહારની નીશાની દેખાય નહી એ કુદરતના સાધારણ કર[illegible] અસંભવીતછે ૧ વી. રી. પા. ૨૯. આ કલમ પરમાણે તહોમતદારને સો[illegible] કરતી વખતે જેની ઉપર બળાતકાર થયો હોય તેની રહેણી કરણી ઉપર આધાર રાખ[illegible] કરવો નહી જોઇએ પણ તે ગુનોહ કરતાં તહોમતદારે જે ઘાતકીપણું ચલાવ્યુ છે તે ઘ[illegible]ણું ચલાવ્યુ છે કે થોડુ ચલાવ્યુ છે તે ઉપર તહોમતદારની ચાલ ઉપર અને એ અસત રીની નીરાધાર સથીતી ઉપર વીચાર કરી સીક્ષા કરવી જોઈએ ૬ વી. રી० પાનુ ૫૯. આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરવાની કોશીશ કરવામાં આવી હોય તો પાં[illegible]ચ વરસંથી વધારે સંજા નહીં કરવી નહી જોઇએ ૧ બં. હા. રો. પાનુ ૧૦ વી. રો. પાનુ ૧૦ આ કલમ પરમાણે બળાતકાર સંભોગનુ તહોમત સાબીત થાય નહી પણ છીનળુ કરયાનો ગુનોહ સાબીત થાય તેવુ હોય તો પણ છીનાળાની સજા તેને થાય નહી ૧ મોરલીડાઈજેશટ પાનુ ૧૨૩ કાયદો એવુ માને છે કે સાત વરસથી વધારે વરસની છોકરી સાથે બળાતકાર સંભોગ થાય વીરૂધ સાબીત કરવું એ તહોમતદારનુ કામછે (બ્રુમ સી. મે. પા. ૩૧૨).

૬૭૭ જે માણસ ખુશીપુરવક કોઈ પુરૂસ અશતરી અથવા જાનવર સાથે સરૂસ સરસટી કરમ વીરૂધ ગુનો. | ટી કરમ વીરૂધ મઇથુન કરે તે માણુસને જીવતા સુધી સ મુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદતસુધીની બેમાના ગમે તે પરકરની કેદની સીકસા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—આ કેલમમાં બોયાન કરેલા ગુનાહમ જે મઇથુન થવુ જરૂરછે. તેમાં પરવેશ થયો તો બસછે.

ટીકા.

[illegible]જે શખસ આવો ગુનોહ બીજી વખત કરે તેને ફટકાની પણ સજા થશે સને [illegible]નો આકટ ૬ કલમ ૪.

બાબ ૧૭ મો,

મીલકત વીરૂધ ગુનાઓ બાબત ચોરી બાબત.

[illegible]૭૮ જે માણુશ કોઇ શખસના કબજામાથી તે સખશની રજામંદી શીવાય કંઈ | જંગમ મીલકત બદદાનતથી લેવાનો ઇરાદો કરીને તે પરમાણે લેવા સારૂ તે મીલકતને ખસેડે તે માણસે ચોરી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કાંઇ વસતુ જયાં સુધી જમીનમાં ચોટેલી હોય તાંહાં સુધી તે જંગમ મીલકત નથી માટે તેની ચોરી થઈ સકે નહી પણ જમીનથી તે જુદી પાડવામા આવે કે પછી તેની ચોરી થઇ શકે

ખુલાશો ૨ જો—જે કામથી જુદુ પાડવુ હોય તેજ કામથી જે ખસેડવુ થાય તે ખસેડવુ ચોરી થઈ શકે,

ખુલાશો ૩ જો—કોઈ શખસ ખરેખર કઇ વસતુને ખસેડે તારે અને ... નુ થવન થવામાં અટકાવ કરનારી કાંઇ અડચણ દુર કરે અથવા તે વસતુને કોઈ ... વસ્તુથી જુદી પાડે તીયારે પણ તે શખશે તે વસતુ ખસેડી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૪ થો—કોઈ સખસ કંઈપણ ઉપાયથી કોઇ જાનવરને ગતીમાન કરે તો તેણે તે જાનવર ખસેડયુ તથા તે જાનવરને ગતી થયાથી તે જાનવરે જે જે વસતુ ખશેડી હોય તે વસતુ ખશેડી એમ સમજવુ.

ખુલાશો ૫ મો—ઉપલા લક્ષણમાં રજામંદી લખી છે તે સાફ રજામંદી હોય કે અરથાત સમજાય એવી રજામંદી હોય અને તે કબજેદાર સખસ અથવા તે કારણસર જેને સાફ કે અરથાત સમજાય એવો અખતીઆર હોય તેવો કોઇપણ સખસ આપી શકે.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) જ ની જમીનપરનું એક ઝાડ જ ના કબજામાંથી બદદાનતથી લઇ જવાના ઇરાદાથી જ ની રજામંદી શીવાય અ કાપીનાખે તો એ ઠેકાણે તે પરમાણે લઈ જવા સારૂ અ એ તે ઝાડ જુદુ પાડયુ કે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

(બ) કુતરાઓને લલચાવવાની કાંઈ વસતુ અ પોતાના ખીસામાં રાખે અને તેથી જ ના કુતરાને તેની પાછળ ચાલ્યો જવાને લલચવે તો એ ઠેકાણે અગર અ ના ઇરાદો તે કુતરાને જ ના કબજામાંથી જ ની રજામંદી સીવાય બદદાનતથી લઇ જવાનો હો ય તો જ ના કુતરાએ અ ની પાછળ ચાલવા માંડયું કે અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ક) એક બળદને નગદી ભરેલી એક પેટી લઈ જતો જોઇને તે નગદી બદદાનતથી લેવા સરૂ તે બળદને એક તરફ જો અ હાંકી જાય તો તે બળદે ચાલવા માંડયુ કે અ એ તે નગદીની ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ડ) અ જ નો ચાકરછે તેને જ એ પોતાની રૂપાની તબકડીઓ રાખવાને શોપીછે તે તબકડીઓ લઇને જ ની રજામંદી સીવાય જો તે બદદાનતથી નાશી જાય તો અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ઈ) જ એક મુસાફરીપર જાય છે તે એક વપારવાળા અ ને પોતાની રૂપાની તબકડીઓ શોપે અને એમ કહેછે કે હુ પાછો આવુ તીયા સુધી એ તમે રાખજો. અ કોઈ ચોકસીને ઘેર જઇને તે તબકડીઓ વેચે તો એ ઠેકાણે તે તબકડીઓ જ ના કબજામાં ન હતી માટે તે જના કબજામાંથી લઇ શકાય નહી અને અગર અ એ સાપરાધ વીસવાસ ઘાત કરયો હોય તોપણ અ એ કંઈ ચોરી કરી એમ સમજવું નહી.

(ફ) જે ઘરમાં જ રહેછે તે ઘરમાં એક મેજપર જ ની વીંટી પડેલી અ જોય તો એ ઠેકાણે તે વીંટી જ ના કબજામાં છે અને જો એ બદદાનતથી તે ખસેડે તો અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ગ) એક ધોરી રસતા ઉપર કોઈ સખસના કબજામાં નહી એવી ... ડેલી અ જોવ તો તે વીંટી લેવાથી અગર અ તે માલકના સાપરાધ ...

ગુનેગાર થાય તોપણ અ એ કંઈ ચોરી કરી એમ શમજવું નહી.

(ઉ) જ ના ઘરમા જ ની એક વીંટી એક મેજપર પડેલી અ જોય અને તજવીજ થઇ ને પકડવાના ભયથી તરત તેનું વીંટીનો પેટો ઉપયોગ કરવાની હીંમત નહી ચલેથી તે એક એવી જગે તે વીંટી સંતાડે કે તાંથી કાઇપણ વખતે તે ઝ નું પાછી જડવાનો ઘણો અસંભવ હોય અને તે વેળાએ તેનો ઈરાદો એવો હોય કે એ વીંટીનું ખોવાઈ જવુ સઊ ભુલી જશે તીયરે એ સંતાડેલે ઠેકાણેથી તે વીંટી કાડીને હુ ઘરીશ તો એ ઠેકાણે તે વીંટી પહેલી ખસેડતી વેળાએજ અ એ ચોરી કરી એમ શમજવું.

(ધ) જ ઘડીઆળીને અ પોતાનુ ઘડીઆળ ઠીક કરવા સારૂ આપે જ તે પોતાની દુકાને લઈ જાય પછી અ ની પાશે તે ઘડીઆળનુ કંઈ એવુ લેહેણુ નથી કે તેના અવેજમાં તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી શકે એમ છતાં અ ખુલી રીતે દુકાનમાં પેશી જ ના હાથમંથી બળથી પોતાનુ ઘડીઆળ છીનવી લઈ ને તે લઈ જાય તો એ ઠેકાણે અ એ શાપરાધ પરવેગ તથા હુમલો કરયો હોય તો પણ અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું નહી કેમકે તેણે જે જે જે કીધુ તે બદદાનતથી કીધુ નથી.

(ન) અગર તે ઘડીઆલ શમરામણીના કંઈ પઇશા જ ના અ ની પશે લેહેણુ હોય અને તે લેહેણાના અવેજમા અગર જ તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી રાખે અને પછી ઝ નેં પોતાના લેહેણાના અવેજમા રહેની મીલકતથી રહીત કરવાના ઈરાદાથી અ તે ઘડીઆળ ઝ ના કબજામ થી લઈલે તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ કેમ કે તેણે તે ઘડીઆળ બદદાનતથી લીધુ.

(૮) વળી અગર એ પોતાનુ ઘડીઆળ ઝને ઘરેણે આપીયુ હોય અને પછી જ ની રજામદી શીવાય તથા જ ની પાશેથી તે ગડીઆળ ઉપર કરજ લીધેના રૂપીઆ પાછા નઅપયા છતાં તે તે ઘડીઆળ જ ના કબજામ થી લઈલે તો તે ઘડીઆળ તેની પોતાની મીલકત છે ખરી તો પણ તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ કેમ કે તેણે બદદીયાનતથી લીધું.

(ન) અ જ ના કબજામાંથી જ ની રજામદી સીવાય જ ની કાંઇ વસતુ લે એવા ઇરાદાથી કે તે વસતુ પછી આપવાના બદલામા જ કાંઇ પઈશા આપે તાહા સુધી તે રાખી તો એ ઠેકાણે અ એ તે વસતુ બદદીયાનતથી લીધી માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

(મ) અ જ નો દોસતદારછે તે જ નહી છતા જ ના કીતાબખાનામાં જાય અને માતર વાચવા માટે તથા પાછી આપવાના વીચારથી જ એ સદ રજામંદી આપીયા શીવાય કંઈ ચોપડી તેમાથી લઈ જાય તે એ ઠેકાણે જ ની ચોપડી વાપરવી એવી અરથત સમજાય એવી મને જ રજામદી છે એમ અ ના મનમ હોય એવો સંભવછે જો એ પ્રમાણે હોય તો તેણે ચોરી કરી એમ શમજવું નહી.

(ન) એ જ ની અશતરી પાશે ભીખ માગે અને તે અશતરી અને કંઈ પઇશા પીવાનુ તથા કપડા આપે અને તે રાધણુ તેના વર જ નુ છે એમ જાણતો હોય તો એ ઠકાણે અની અસતરને ભીખ આપવાનો અખતીઆર છે એમ એના મનમાં હોય એવું ભાવછે જો એ પરમાણે એ ના મનમાં હોય તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવુ નહી.

(ઓ) ઈમ જ ની અશતરીનો યારછે તે અસતરી અને કાંઇ કીમતી મીલકત આ અને તે મીલકત તેના વર જ ની છે તથા તે એવી છે કે જે આપવાનો જ એ તેને અખતીઆર આપેલો નથી એમ અ જાણતો હોય તો અગર અ તે મીલકત બદદાનત થી લે તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

મીલકત જ ની હોય તે મીલકત મારી પોતાની છે એમ સુધ બુધી તે મીલકત બ ના કબજામાં લઈ લે. તો એ ઠકાણે અ એ બદદાનતથી તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.

ચોરીના તેહેમતના કામમાં કોની મલકત ચોરાઇ છે તે સાફ બતાવવું જોઇએ (મુંબઈ હાઇ કોરટ તારીખ ૧૮ મી નવેમબર સને ૧૮૬૩ વાલમ ૧ પાને ૯૫.) વગર ૨ એ ઝાડ કાપયુ તેથી આ કલમ પરમાણે ચોરી તથા કલમ ૪૨૫ પરમાણે બીગાડ ક એવાં બે તહોમત મુકેલાં તેમા ઠરાવ્યું કે આ કલમના પેહેલા ખુલાસામા ઝાડ કા એટલે ચોરી થઇ શકે છે વાસતે મુકેલ તહોમત બહાલ રાખ્યુ મુંબઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૭મી જુન શને ૧૮૬૨ વા૦ ૨ પાને ૮૧૫. કલમ ૩૭૮ તથા ૩૮૦ પરમાણે કેદ તથા ફટકાની શીક્ષા ઠરાવેલી તેમા ઠરાવ્યું કે જે ગુનાને સારૂ પેનલકોડમાં શીક્ષા છે ને બદલે ફટકાની શીક્ષા કરવાની છે કેદ તથા ફટકાની બેવડી નથી માટે બને શીક્ષા કરવી નહીં મુંબાઇ હાઇ કોરટ તા૦ ૯ જાનેવારી સને ૧૮૬૭. ઘર ફોડવું અને ઘર ની અંદરની ચોરી એ એકજ ગુનો છે માટે સજા કાયમ રાખો (મુંબાઈ હ.ઇ કોરટ તારીખ ૪થી નવંબર સને ૧૮૬૩ તથા તા૦ ૮મી જાનેવરી સને ૧૮૬૪ વા. ૮ પાને વા. ૨ પાને ૧૩૨.) વળી ઠરાવ્યું કે ફરીએ ફરોથી એવો ગુનો કરયો હોતતો તેને શાન કમેટ કરવો હતો તરીખ સદર કોઈ મીલકત ઊપરના હકના દાવાની તકરાર ચાલતી હોય ને તે દાવો બેઠો હોયતો પણ તે મીલકત ખશેડે તેને ચોરનું તહોમત મુકે નહીં મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૧૬મી સપટેમબર સને ૧૮૬૯, મુસલમાન સ્ત્રી તે ધણીની મીલકતમંથી ચોરી કરવાના ઈરાદાથી મદદ કરે તેને મદદગારી બાબત કલમ ૧૪ પરમાણે શીક્ષા કાયમ રાખી ઈંગલીશ લાહ પરમાણે ધણી ધણીઆણી એકતર પણ મુસલમાની શાશતર પરમાણે એકતર ગણાય નહીં (મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦૪થી ૨૫ સને ૧૮૬૯ નેટીવ ઓપીનીયન પાને ૧૫.) ભરૂચ જીલામાં અંકલેશવર મધે ક આદીએ પોતાની ઓરત બાઈ લખી ઉપર ઘરમાથી ચોરી એટલે કંઈ રૂપીઆ ઘરાણું જવાહીર વગેરે લઇ જઈ પોતાના યાર સાથે ચોરી કરી તે વીસે ભરૂચના શેશન જડજે શીક્ષા કરી અપીલમા ઠરાવ્યું કે હીંદુ સ્ત્રી પોતાનું પણુ અગર અસતરીધન ધણીના

કબજેથી તેની રજા વગર લઇ જાય તો તેના ઊપર ચોરીનું તહોમત લગે નહીં અસ[illegible]નું પોતાના પલા ઊપર બેશક ધણીપણું છે ને રૂપીઆ લઇ ગયાનો ખાતરી લાયક પુરાવો નથી માટે એ ઓરત ગુનેહગાર નથી અને ઓરત ગુનહેગાર નથી તાગે તેનો યાર મ[illegible]ગારીનો ગુનેહગાર થતો નથી. મુંબઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૧૯મી જાનેવારી સને ૧૮૭૧, વા૦ ૮ પાને ૧૧. મદરાસ હાઇ કોરટ રોપોટ ૬૫ પાને, ૧૦૦,

(૬) એક (અ) અને બીજા ભાગદારોનો નોકર હતો ને ભાગદારોના કેટલાક ચોપડા સાથે કોરટમાંથી આવતો હતો એટલામાં એ ચોપડા મારા છે, એવું કહી (અ) એ એ ચોપડા પોતાના કબજામા લીધા અને તે આપવાની ના પાડી માગ્શતરેટે આ ઉપર ચોરીનો ગુનહો સાબીત ઠરાવ્યો તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે (અ). ઊપર એ તહેમત રહી શકે નહી કેમકે (અ)નો તેમજ બીજા ભાગદારોનો નોકર હતો તેથી (ક)નો કબજો તે (અ)નો પણ કબજો હતો ૧૩. પે. લા. રં. પ્ર. ૬૧૦ (નોટ) સરકારના જંગલી ખાતાના ઇનસ્પેક્ટરના કબજામાં જે લાકડાં હોય તે સરકારના પોતાના કબજામાં છે એવું ગણવું જોઇએ અને તેથી તે ઇનસપેક્ટરના કબજામાંથી તેની મજુરીથી કાંઇ લાકડાં જે.ઈતી ફી આપ્યા વગર લઇ જવામાં આવે તો એ ચોરી છે પણ જો એ મજુરી અખીકાર વગર આપી હોય કીંવા તે મંજુરી કપટથી મેળવી હોય તેજ. ૧૪. લા. રી (મુંબઈ) પ્ર. ૬૧૧. કોઈ વેપરીએ કંઇ મીલકત કોઇને સોંપી હોય તે લઇને તે નાશી જાય તો તેણે વીશવાસ ઘાતનો ગુનો કરયો કહેવાય ચોરીનો ગુનો કરયે કેહાય નહીં ૧ વી. રી. પરઉ.(ફોજદરી)આ કલમમાં "બદ દયાનત" એ શબદ છે તેનો અરથ જે સખસ કઇ ગેરવાજબી લાભ અથવા ગેરવાજબી હાની કરવાના ઈરાદાથી કંઈ કરત કરે તેવો અરથ થાય છે ૭. ૫ વી રી, પર૯ ૫૬ (ફોજદારી) કોઈ સખશનો કઈ મીલકતમા હક હોય તે હક ઘણુંજ કાચા પાયા ઉપર હોય તો પણ તે મીલકત તે લે તો ચોરી ઠરતી નથી ૭ વી. રી ૫. ૫૭ એક સખસે એક શેઠના નોકરની મદદ લઇ એક ગુનહો કરયો એ ચોર ચોરી કરવા આવનાર છે એવું એ નોકરે શેઠને કહયું હતું પણ ચોરને સજા થાય એવા હેતુથી ચોરી કરવા આવવાનું કહયું પતું તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે આ ચોરી થઇ નથી કેમકે તે મજુરીથી ચોરી કરવા આવ્યો હતો ને કરને કલમ ૧૦૮ ના ખુલાસા ૫ે અને ચાર મુજબ સજા થાય ૪. ઈં. લા. રી. (કલકતા)પ્ર. ૩૬૬ ઝાડ કાપી લઈ જવામા આવેતો ચોરી અને ખોગડ એવાં બે તહોમત આવે ર મુ હા. રો. પ્ર. ૩૦ર કોઈ હીંદુ અશાતરી તેના ધણીના કબજામાંથી તેની રજામંદી વગર પોતાના પલાની ચીજ લઈ જાય તો તેને તેમજ તે કરત કરવા જેમણે મદદ કરી તેમને પણ સજા થાય નહીં ૮. મુ. હા. રી. પરશાટા૨૧ (ફોજદારી)મુસલમાની કાયદા પરમાણે જે મીલકત ધણીની પોતાની લેખવામાં આવી છે તે મીલકત તેની અસતરી લઈ જાય તો તેણે આ કલમ પરમાણે ચોરનો ગુનહો કરયો [illegible] ૬ મુ. હા. રી. પર૯ ૧૯ (ફોજદારી), ઝાડને કાપાં હોય પણુ તે લઈજ.

હાય તાપણુ તે ચોરી થાય છે ૫ મ. હા રી. એ ૩૬. જે
જનાવરનુ માલીકત હોય તે મીલકત બદદયાનતથી લઈ જવામા આવી ન હોય
તો ગુનહો ઠરાવ્યો હોય તો તે ઉરવાજબી છે ૫ મુ. હા૦ રી૦ એ૦ ૩૭ જે જનાવરો વગ
ડામાં રખડતાં ફરતાં હોય જેમકે સાવજ દીપડી. હરણુ તેની ચોરી થઇ શકે નહીં આરય
પ્ર. ૩૫૧. આવા જાનવરોને જમીનનો માલીક અથવા કોઈ પારકો ધણી માગે તો પછી
એ જમીન ઉપરથી લઈ જનાર સખસ ઉપર ચોરીનું તહોમત આવે આરય પ્ર. ૩૫૧
જંગલી જાનવરોને પણુ પાંજરા વીગેરેમાં રાખી કબજો હોય એવું કર્યું હોય તો પછી
તે ચોરી જનાર ઊપર ચોરીનું તહોમત આવે તેમજ તળાવમા મ છલા હોય તે પણુ
ધણીના કબજામાં છે એવું ગણાયછે અને તે ચોરી જનાર ઊપર પણુ ચોરીનું તહેમત
આવે આરય. પ્ર. ૩૫૧. માલ ધણીના ઘરથી છેટે જગીયો હોય તો કુકડી તેના ઈડા
શેવતી હોય તે ઇંડા શેવાઈ બચા થાય ત્યારે જંગલી કુકડા તરીકે તેને જંગલમાં છુટા
મુકી દેવાનો માલીકનો ઈરાદો હતો પણુ જ્યાં સુધી કુકડી ઈંડાં શેવતી હોય ત્યાં સુધી
તે માલીકનો કબજો છે અને તેથી તે ચોરી જનાર ઉપર ચોરીનું તહોમત આવે છે.
આરય પ્ર. ૩૫૧ આ દેસમા કેટલાક લોકો ધોળાં ખબુતર પાળે છે અને તેઓને માટ
લામાં કે ખુલી પેટીમાં રાખવાનું ઠરાવેલુ હોય છે તયાંથી તે ચોરી જવામાં આવે તો તે
ચોરીનો ગુનહો થાય છે આરય પરગટ ૩૫૧, કોઈ ચોર રકાબી ચોરવાં માટે પેટીમાં
થી તે રકાબી બહાર કાઢે એટલામાં તે પકડાઈ જાય તો તેણે તે રકાબી ખશેડી કહેવાય
આરય. પરગટ ૩૮૧ ગાડામાં કંઈ માલ ચોરવાને ઈરાદે ઠાઠા તરફ ખસેડી લાવવામાં આ
વે તો તેણે ચોરી કરી કહેવાય. આરય. પરસટ. ૩૮૧ એક ચોરે ફરીઆદીના ડગલાના
માંહેલા ભાગમાંથી એક બુક ચોરી લેવા માટે બહાર ખેંચી આસરે એક ઈંચ બાહાર
કઢી ત્યાં ફરીઆદીનો હાથ અકસમાત તે પાકીટ ઉપર પડયો અને તેથી બુક પાકીટમાં
પાછી પડી ગઇ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે તે બુક ખશેડી માટે તે તહોમ
તદાર ગણાય આરય પરશટ ૩૮૨ એક કાગળ વેચનાવાળો સખસ એક કાગળની ચોરી
કરવાને ઈરાદે કાગળ વેચવાની કાથળીમાથી એક કાગળ પોતાના ડગલાના ખીસામાં મુકે
તો તેણે તે કાગળ ખશેડયો કહેવાય આરય. પ ૩૮૨

૩૭૯ જે માણસ ચોરી કરે તેને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ
ચોરીની શીક્ષા | રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા
કરવામાં આવશે,

ટીકા.

૩૭૮, ૩૭૯, ૩૮૦. ૩૮૧ કલમો યા કલમ ૩૮૨. મુજબ કોઈ ગુનાના
હેલ તહોમતને શારૂ પીનલકોડમા ઠરાવેલી શીક્ષાને બદલે ગુનેગાર ફટકાની સીક્ષાને લા
યક છે બાદ્શ વખતના ગુનને શારૂ ફટકા તથા ઠરાવેલી શીક્ષા બનેને લાયક છે શને
૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૨-૩ જે માલકતની ચોરી થઈ કહેવાતી હોય તે મીલકત તે

ના મૌલીક અથવા કબજેદારના કબજામાં જારી હોવી જેઇએ એટલા માટે જ્યાં એક બળદના મૌલીકે તેના બળદનું મુડદુ ડાટયા પછી કેદીઓએ તે ખોદી કાઢયું તીયા એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે એ ચોરી થઇ શકતી નથી કારણકે એ કહેલી ચોરીની વસતુમાં તેના માલીકે પોતાનું માલીકપણું તથા કબજો બીલકુલ છોડી દીધો હતો (મદરાસ હાઇ કોરટના ફેંસલા વાલીયમ ૪ અપેનડીક્ષ પાને ૩૦ જ્યા સીધિવી ચીજ કંઇ માલ વીનાની હોય તીયાં એમ કલમ ૯૫ મુજબ કંઈ ગુનો થતો નથી મુંબાઇ હાઈકોરટ રીપોરટસ કરમીનલ કેસીસ વા. ૧ પા ૩૫ પણ જ્યા એટલીજ વાત હોય કે એ મીલકતમાં કેદીએ કાંઈ હકનો દાવો કરયો હતો તે પાકો સબબ નથી "જો એ મીલકત એવી રીતે ફરીઆદીના કબજામાં હોય કે કેદીના સામા તેને કબજામા રાખવાનો હક હોય એટલે કે એ કેદી ફરીઆદીની રજામંદી શીવાય એ મીલકત લઈ શકે નહી એવુ હોય તીયારે જો કેદી એ મીલકત ખાઈ જવાના ઇરાદાથી તે બદદાનતથી કબજો કરી બેઠા હોય તો તે ચોરી થાય" રાણી વીરૂધ અમોઇ ચોથી મદરાસ સેસન શને ૧૮૬૨) અને વળી આ એથી પણ ઓછો બચાવ થઇ શકશે કે તહોમતવાળો એક ચીજની કીમત માગતો હતો કે જે ચીજ પાછળથી તીજા શખસને વેચી હતી અને તે પછી તીજા સખસના કબજામાં ગઈ હતી [રાણી વીરૂધ છેલન ચીફ જશટીસ શકાટલાંડ ચોથી મદરાસ સેસન ૧૮૬૨ અગર કેદીનુ તેનો પસે કંઈ લહેણું હતુ તેને પેટે લીધી હતી (રેવનીયુ શીવીલ એંડ ક્રીમીનલ રીપોરટ કેલકતા ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૧ પાનુ ૬૦ જે ગામના પોલીશ પટેલને અધીકાર મળાયો હોય તે સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ કલમ ૧૫ મુજબ એ રૂપીઆના માલની ચોરી બદલ રૂ૫) દંડ અગર ૮૪ કલાક સુધી કેદની શજા કરી શકેછે. ચોરીનો ગુનો મુબઇમાં થયો હશે તો સને ૧૮૪૧ ના આકટ ૩ ની કલમ ૪—૫ મુજબ પોલીસ માજીસતરેટ સજા કરી શકેછે. જે ગામમાં માલ ગયો હશે તે ગામ લોક પાસેથી નુકશાન ભરી લેવા સરક્યુલર નંબર ૪૩૭ તા૦ ૨ શપટેમબર સને ૧૮૫૦ પોલીસ ફારમ ૪૭ કીંવા ગુનેગર પકડી આપએ નહી કે ચોર મા ગએલા માલની કીંમતના આધારે સને ૧૮૨૭ ના કાયદા બારની કલમ ૩૭ મુજબ દંડ કરી ફરીઆદીને અપાવો શકાય છે એ પરમણે મુબઇમા થયુ હશે તો સને ૧૮૫૬ નો એકટ ૧૩ હરાજીમા ઝાડ રાખનારે હરાજી મંજુર થઇ રજા મળયા વગર ઝાડ કાપીયાં તે બદલ અકલકોટના સબ માજીગતરેટે ચોરી તથા બીગાડનુ તહોમત રાખી સજા કરી તે હાઈકોરટે બહાલ રાખી તા૦ ૨૭ મી જુન મને સને ૧૮૬૬ વા. ૨ ભગ ૨ પાને ૪૧૬. પીનલકોડ કલમ ૪૪૫ ના ખુલાસાથી ઓટલો ઘરની સાથે વળગેલોછે તેથી ઓટલા ઉપરની ચોરી ઘરની અંદરની ચોરી સમજવી. હાઇકોરટનો ફેંસલો તા૦ ૨૬ અગસટ સને ૧૮૬૨ નંબર ૯૦૫.

એક સખસનો બળદ મરી જવાથી તેને દાટી આવ્યો તહોમતદાર તે ખોદી ... વયો એવું જણાથી તેની ઉપર આ કલમ પરમાણે ચોરીનું તહોમત લાવવામાં ... તેમા ઠરાવવામાં આવયું કે બળદનો માલીક તેનું મુડદુ ડાટી આવયો તયારથી

નો કબજો છોડયો ગણવો જોઈએ અને તેથી ચોરીનું તહોમત આ
(મિ. રી. પ્ર. ૩૦ એક સખસ છાકટો થઈ રસતામાં પડયો હોય તેનાં કપડાં
ચોરી જશે એવી દયા ખાઈ તેનાં કપડાં વીગેરે કાંઈ લઈ લે અને પછી ની
પછાં આપે તો તેણે ચોરી કરી ગણાય નહી. (મ. હૈ, અ. રી. પ્ર. ૧૬૮.

રહેવાના ઘરમથી ચોરી કરવી.

૩૮૦ જે ઈમારત તંબુ અથવા વહાણ માણસના રહેવામાં આવતુ હોય અથવા જેમાં કઈ મીલકત રાખવામાં આવતી હોય એવી કોઈ ઈમારત તંબુ અથવા વાહાણમથી જે માણસ ચોરી કરે તેને સાત વરસની મુદત મુધીની એમના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

જ્યાં એક છાપરા ઊપર સુકવવા મુકેલુ કપડુ કેદી ભીંત ઊપર નીસરણી મુકી ને ચોરી ગયો હતો ત્યાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું હતુ કે કાંઇ ઘરમાં પેસવુ થયુ નથી અને તેટલા માટે કાંઈ ઘર ફોડવુ કે ઘરની અંદર ચોરી થઈ નથી અને છાપરૂ જુદા જુદા ઘર કામ સરૂ વપરાયછે એથી કાંઈ ફેર થતો નથી (મ હા, કોરટ તા૦ ૧૭ મી મારચ સને ૧૮૬૬) તેવીજ રીતે ઓસરોમ.થી (વરંડામાંથી ચોરી એ ઘરની અંદર ચોરી નથી (મ. હા. રૂલીંગ તા૦ ૨૮ મી અકટોબર સને ૧૮૭૦) ઢોર બધવાનુ જુ એ આ કલમ મુજબ જેમાં મીલકત રાખવામાં આવતી હોય એવુ મકાનછે મદરા હા૦ કો૦ તા૦ ૨૪ નવેમ્બર સને ૧૮૬૬ આ કાયદાનો કલમ ૫૩ તથા ૭૫ ઊપરના ફૈસલ આ કલમને લાગુ પડેછે.

પોતાના ઘરમાં કોઈ મુશાફર આવી રહયો હોય અને તેનો મલ ઘરમાં મુક્યો હોય તેમાંથી તે ઘરધણી કાઈ મ.લ ચોરે તો તેની ઊપર આ કલમ પરમાણે તહોમત આવે નહી પણ કલમ ૨૯૯ પરમાણે તહોમત આવે, તેમજ જેનુ વહાણ હોય તે વાહાણવાળો મુસ.ફરના માલની ચોરી કરે તે ઉપર પણ આ કલમ પરમ.ણે તહોમત આવે નહી; માત્ર ચો.રી કરવ નું તહોમત આ.વે એક હથીઆરબંધ ટેળું ઘરની બાર આવેલું ઊભું જોઇને ઘરધણી બીનો અને તેથી ઘરમાથી કાંઇ મ.લ લઇને એ ટોળાને આપયો તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તે રહેવાના ઘરમ.થી ચોરી કહેવાય નહી, અ પર. પ્ર. ૫૭૬ ઘરમાં પેશી કંઈ મલ ઉઠાવે એટલમાં પકડઈ જવાથી ઘરના તેજ ભાગ માં કાઈ માલ ખોશી દે તો પણ તેણે રહેવાના ઘરમાથી ચોરી કરી કહેવાય. આર પ્ર ૪૩૭—૪૩૬ કોઈ માજીસતરેટે કોઇને આ કલમ અને કલમ ૪૫૬ પરમાણે ગુને ગાર ઠરાવી બેઉ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરી હોય ઉપરની કોરટને આ કલમ સાથે કલમ ૪૫૬ નહીં પણ ૪૫૭ લગાવવી જોઇએ એવું જણાય તો તેણે એ બાબત નવી તજ જ કરવા ફરસાવવું નહી જોઇએ પણ કલમ ૩૮૦ પરમાણેની સજા ૨૬
બ્રિ. બા. રી. વધારાનું પુરતક પ્ર. ૪૮૮ આ કલમ અને કલમ ૪૫૭

રાતર ઘર ફાડવાના કેસમાં કોતા એ બેઉ ગુનહા માટે એકજ સજા કરવી પણ તે શીક્ષનો એકંદર સરવાળો એ બે ગુનહામાં જે મેટો ગુનહો હોય તેમાં શીક્ષા કરવી જોઇએ તેથી વધારે થવી નહીં જોઇએ ૧ બ°. લા. રી. (મુંબ. ૨૧૪. કાનસ્ટેબલો તેમને સોંપેલા ઘરમાંથી ચોરી કરે તો તેઓને આ કલમ સજા થાય તેઓને કલમ ૪૦૯ પરમાણે સજા થાય નહી. ૩ બી. રી. પ્ર. ૨૯ ઉપરથી ચોરી કરે તો આ કલમ પરમાણે રહેવાના ઘરમાંથી ચોરી કરી કહેવાય મ. જુ પ્ર. ૧૮૨ વંડામાથી ચોરી કરવી એ પણ આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો કલમ ૩૭૯ પરમાણે ગુનહો છે. મ. હા. રી. ઢોરોને બધવા છાયો કરવો હોય તો તે આ કલમના અરથ પરમાણે માલ ભરવાનું સથાનક ગણાય મ. હા. રી જો કોઇ સખસ એક ઈમારતમાંથી બે જુદા જુદા સખસની મીલકતની ચોરા કરે તો બે તહોમત ન આવે, એકજ આવે; ૧૧ વી રી. પ્ર, ૩૮ (ફોજદારી).

૩૮૧ કોઈ માણુસ મહેતો અથવા ચાકર હોય અથવા મહેતા દાખલ કે ચાકર દાખલ રાખેલો હોય તે માણુસ અગર પોતાના શેઠ અથવા રાખનારના કબજા માંહેલી કંઇ મીલકતની ચોરી કરે તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની સીક્ષ કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શેઠના કબજા મ હેલી મીલકતની મેહેતા અથવા ચાકરે ચોરી કરવી.

ટીકા.

આ કલમ તથા કલમ ૩૮૦ પરમાણે તેહોમતમાં સબ મજીસતરેટને અધીકાર નથી. શેશન કોરટે ઈનસાફ કરવો. (મદરાસ હાઇકોરટ રૂલીંગઝ તા૦ ૯ અકટોબર સને ૧૮૬૭ઠા. નંબર ૬૨૨ તા૦ ૧૯ મારચ સને ૧૮૬૨).

એક દેવઅને માટે કોઈ સખસને મજુરી ઠરાવી નોકર રાખ્યો હોય તો તે કલમ પરમાણેનો અરથ લેતા નોકર કહેવાય નહી, આરપ૦ પ્ર૦ ૨૮૪ એક નોકરને તેના ધણીએ પાચ પઉંડની નોટ વટાવી આવવા મોકલ્યો નોકરે નોટ વટાવી રોકડા રૂપીઆને બદલે રૂપુ લીધુ અને પછે નાશી ગયો તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેની ઉપર નોકર થઇને ચોરી કરવાનુ તહોમત આવે નહી કેમ કે જે રૂપુ લઈ તે નાશી ગયો હતો તે રૂપુ તેના ધણીના કબજામાથી લઈ જવામાં આવ્યુ નહોતુ આ. પ્ર ૩૮૮ એક પોલીસના ગારડના માણુશો તેમને સવાધીનની ગરડમા એક નાણુની પેટી મુકી હતી તેમથી નાણા ચેરયાથી તેની ઉપર માતર સાધરણ ચોરીનુ તહોમત મુક્યુ હતુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેમની ઉપર આ કલમ પરમાણે મેહેતા અથવા ચાકરે કરેલી ચોરીનું તહોમત લગાડવુ જોઈએ કેર. ઢ૦ ડા૦ પ૦ ૩૪૬ કોઈ ભાડે રાખેલો બોટમેન હોયતો તે આ કલમ પરમાણેનો મેહેતો અથવા ચાકર કહેવાય નહી આવા બોટમેને ચોરી કરી હોય તો કલમ ૩૮૦ પરમાણે શીક્ષા થાય ૮ વં૦ રી૦ પા૦ ૨૨ કેટલાક માછલા પકડવે વાળાઓએ પોતાના ધણીની માછલા પકડવાની જગા ઉપર બીજા માછલા પકડવા વાળાઓએ

નાખવાથી તે જાળ લઈ પોતના કબજામાં રાખી તેમાં ફસાયા આવ્યું કે તકશીમ... એ ચોરીનો ગુનો કરયો નથી ૬ બી૦ રી૦ ૫ નુ ૫૯.

૩૮૨. જે માણસ ચોરી કરે તેણે અગર તે ચોરી કરવા મારૂ અથવા તે. ચોરી

ચોરી કરવા સારૂ મોત અથવા વયથા કરવાની તઈઆરી કરીને ચોરા વી.	કરયા પછી નાસી જવા સારૂ અથવા તે ચોરીથી મળેલી મી... લકત રાખવા સારૂ કોઈ સખસનું મોત અગરૂઆતની ઇજા કો... ઇને વ્યથા કે અટકાવનો ભય ઉતપન કરવાની કાંઇ તઇઆ... રી કરી હોય તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની... ...આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

...માંહેની કંઈ મીલકતની અ ચોરી કરે અને એ ચોરી ...ા વખતે તેના કપડામાં રાખેલી એક ભરેલી પીસતોલ હોય અને તે પીસતોલ ... ર જ સામો થાય તો જ ને વ્યથા કરવાના ઇરાદાથી રાખી હોયતો ગુ... ...માં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ જ નુ ખીસુ કાતરે અને તેના પોતાના કેટલાએક સોબતીઓ... ...સ રાખીઓ હોય એટલા સારૂ કે અગર સું બનેછે તે જ ના જાણુમાં આવે અને ... સામો થાય અથવા અ ને પકડવાની કોશેશ કરે તો તેઓ જ ને અટકાવે તો અ... આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

જબરાઈથી કહાડવા બાબત.

જબર ઇથી કહાડવું.	૩૮૩ જે માણસ ઇરાદાથી કોઈ શખસને તે શખસને પોતાને અથ... ઇને નુકશાન કરવાનો ભય ઉતપન કરે અને તે...

...ભય પામેલો શખશ કંઈ મોલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ બનાવી શકાય એ... સતુ કોઇ શખસને આપે એમ બદદાનતથી કરે તો તે માણસે જબર ઇથી કહડાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

દ્રસટંત.

(અ) તુ મને પઈસા આપ નહીતો તારી આબરૂ જાય એવુ હુ કંઈ છાપીશ એમ કહીને અ ઝ ને ધમકાવે અને એમ કરને ઝ તેને પઈસા આપે એમ અ કરેતો અ એ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનો કરયો એમ અમજવું

(બ) તુ આટલા રૂપીઆ મને આપવાની એક ચીઠી લખી તે પર સહી કરી આ... નહીતો હુ તારા બાળકને ગેરવાજબી કેદમા રાખીશ એવી રીતે અ જ ને ધમકાવે અને ઝ તેવી ચીઠી લખી તે ઉપર સહી કરી આપેતો અ એ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનાહ કરયો એમ સજવું.

(ક) મરા ખેતરમાના પાકનો અમુક જ ગ હુ બ ને આપીશ અને તે ... ...ડ આપીશ એવી મતનું કંઇક ખત કરીને તે પર ...

૫. મે આ ની તો તારા બેર મક્તિના પાકનો નાસ કરવાને હું ઢંગેરાવાળે
મે ક્લીશ આવા રીતે અ જ ને ધમકાવે અને તેથી કરીને જ તેવું ખત લખી તે
હી કરી આપે એમ કરેતો અ એ જબરાઇથી કઢાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમ

. (ક) જ ને મહાભયથાનો ભર પમાડીને અ બદદાનતથી એવુ કરે કે એક
ગળ ઉપર પોતાની સહી અથવા મોહેર કરીને તે કાગળ ક અ ને આપે અને
માણે ક તે કાગળ પર સહી કરીને તે કાગળ અ ને આપે તો એ ઠેકાણે તે
ળા કાગળનો કંઇ મીલકતી દસતાવેજ બનાવી શકાય માટે અ એ જબરાઇથી ક
અ સમજવું.

ટીકા.

કઢાવવાના તોહમતના કામમાં એક ભાબત ઠર્યો અને બીજાએ મલ
લેનારને મદદગારની સોતા થવી જોઈએ એવી તકરાર ઠરાવ્યું કે ગુનો
ગીરોની શીક્ષા એક સરખીજ છે વાસતે શજા બહાલ રહી (મુ૦ હા૦ તા૦ ૧૨
ને.૧૮૬૬. આ કેદીએ થાણા જીલ્લામા જંગલના લાકડાને મકતો રાખેલો તેની
પે લીસના અંપાઇઓ ગાડી ભરી લાકડ લેઈ જતા હતા તેને અટકવી કીમત
શા માગયા તેથી પીનલકોડ કલમ ૩૮૪ પરમાણે ફરીઆદ કરવાથી ફુલપાવર મા
રેટે શીક્ષા કરી તે રદ કરી હાઈકોરટે ઠરાવ્યું કે આ કલમ મુજબ ગુનો કરવાનો કે
ઇરાદો નહી હતો ને ગાડી અટકાવી પઇશા માગયા તે પોતાના દીવાની હકના બ
સાર માગયા વાગતે સીક્ષા રદ કરી મુ૦ હા૦. તા૦ ૨૧ અકટોબર અને ૧૮૬૬ વા.
૪ પાઇગા નહી આપે તો તારી ઊપર કેજવારી તહેમત લાવીશ એમ કહી પઇશા
તો તે આ કલમ પરમાણે ગુને છે જો તહોમતની ધમકી આપી તે તહોમત ખરૂ
કે ખોટુ તે જોવાની જરૂર નથી કો ઈ૦ હા૦ પ.૦ ૩૪૯ આ કલમ પરમાણેનો ગુનો
સંપુરણ થવા માટે જે શખસે ભય પમાડ્યો હોય તે શખસેજ મીલકત લઈ લીધી હોવી
જોઇએ એવુ જરૂરનુ નથી એવા બદમાશો વચે ભય અમુક જણે દેખાડ્યો અને મીલક
ત અમુક જણે લેવી એવી ગોઠવણ કરેલી હોય અને તે ગોઠવણ પરમાણે બીજાએ તે
મીલકત લીધી હોય તે સજા જણ જબરાઇથી કઢાવવામા અતીકે ૨ મુ૦ હા૦ રી૦
પાનુ ૨૯૪ એક શખસે એક જંગલમાંથી લાકડા લેવાનો હક સરકાર પાશેથી ખરીદ કરી
લીધો એ જંગલમાંથી કેઇ બીજા શખસનો લાકડા લેવાનો હક હતો તેથી તે બીજો શ
ખસ પણ લાકડના ગાડા ભરી લઈ જતો હતો તે ગાડા રોકવી પેલા સખસે કાંઈ પઇ
શા લીધા સરકાર સાથેના પેલા સખશના કરારમાં આ બીજા શખસનો કંઈ હક રાખ
વામા આવ્યો હતો તેથી ઠરાવામાં આવ્યું કે સરકાર પાશેનો ખરીદદાર કેઇ બીજા
સખસ પાશેથી ગાડી રોકાવી નાણા લેતો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરયો એહેવાય
નહી ૨ મુ૦ હા૦ રી૦ પાનુ ૯૫ કેજદારી આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સબાબીત
મટે એક માણસને હાગાદા પુરવક કંઇ ઈજા કરવાનો ડર દેખાડને અને એમ

અદાલતથી તેની પાશેથી મીલકત કઢાવવી એ જરૂરનુછે ૪ વી० રી० પાનુ ૫ આ
માઈસા આપ નહીતો તારી નોકરી ખોવરાવીશ એમ કહી પઈશા કઢાવે તેણે આં કલમ
૨માણેનો ગુનો કરયો કહેવાય ૧૮ વી० રી० પાનુ ૧૫.

૩૮૪ જે માણસ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનોહ કરે તેને તરણે વરસની મુદત

જબરાઈથી કડાવવાની શીક્ષા.	ની એમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

કલમ ૩૮૩ મુજબ જબરાઈથી કડાવવાના ગુનામાં આ બે વરગના કેસેનો શમા
થતો દીસે છે પહેલુ આગળ નુકશાન કરવાની ધમકી પછી ગમે તે પરકારની અને
જુ તુરત નુકશાન કરવાની ધમકી પણ જો તે ધમકી મોત વ્યથા અગર . ગેરવા
અટકાવ ન હોય ફકત આડી તડી ફોકી કોઈને એમ કહેવુ કે તમારા ઊપર કર . લે
હુકમ થયો છે એમ કહી તેમની પાશેથી પઈશા એકઠા કરવા એ જબરાઈથી કઢવવાને

[illegible]

[illegible] ક્રીમીનલ રુલીંગ વા० ૮ પાને ૧૯ પણ જ્યાં એક પક્ષીવાદી
[illegible] તૈયાર કરાવ્યો હતો અને એમ માલમ પડયુ કે તેને કેદનો
[illegible] હતો અને તેના શીનીઅર જેણે તેને કામ મુનતવી રાખવા
[illegible] કહયુ હતુ તેના ગેરહાજરીમા તેણે પોતાના અશીલ પાસેથી બીજી જાદે ફી લઈ મુક
દમો ચલાવ્યો તાં ઠરાવ એમ થયો કે ગુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ બેટો છે કારણ કે
પોતે જુનીઅર વકીલ હતે તેથી કોરટે કહયુ કે તે પોતે એકલો કેશ ચલાવવા બંધાએલ
નથી એટલા માટે તેણે વધારે ફી લીધી તેમા કઈ ગુનો કરયો નથી તેમ કાયદામાં મના
કરેલી ચીજ પણ કઈ કરી નથી ગ. હા. રી. ૫ ૫ને ૧૫. વળી તે કામ બદદાનતથી ક
રેલુ હેવુ જોઈએ કલમ ૨૪ અને એટલા માટે જો કોઈ શખશ સુધબુધીથી એમ માન
તો હોય કે એ મલકત ઉપર મારો હક છે તો ગુનો પુરો થશે નહી મુ० હા० રીપોટ ક
રાઊન કેસીસ વા० ૩ પાને ૪૫ જ્યા કેટલાએક સખસોની અંદર મોહોમહે ગોઠવણ થ
ઈ કેટલાક ધમકી આપી હોય અને એ ધમકીથી મળેલી મીલકત બંનેનો લેતા બધા સ
રખીજ રીતે જબરઈથી કડાવવાના ગુનેગારછે મુબઈ હા० રી० વાલ્યુમ ૨ પાને ૧૭. જે

શખ્શને ભય ઉતપન કરેલો હોય ને શખ્શ માલ આપી દેવો એ આ ગુનામં જ
એટલા માટે જો એ પરમાણે આપવામાં ન આવતા જે શખ્શને ભય ઊતપન
હોય. તે શખ્સો ગુનેગરોને કાંઈ કરયા વગર માલ લઈ જવા દેતો જો આ ધમકી
૩૯૦ મા આવતો હોય તો એ અપહરણ થય પણ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુને થતો ન
થો રેવનીયુ શાંલીસ એંડ કરીમીનલ રીપોટ કલકતા કરીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૧ પાનુ ૨૦
ધમકી આપનારેજ પઈશા મેળવવા જોઈએ એમ કંઈ જરૂર નથી સહાય કરવા પરમાણે
એક ધમકી આપી ને બીજાએ પઈશા કડાવયા તો તે શખ્સને આ કલમ મુજબ તહોમત
લાગે છે પઈશા મેળવનારે મદદ કરી ગણાય અને તે બની શકે તો પણ તે કરવુ જરૂરનુ
જછે એમ નથી મુ, હા. કો. ૧૨ મી જુલઈ સન ૧૮૬૬ વા૦ ૧ પાને ૩૯૪,

૩૮૫ જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા સરૂ જે માણસ કોઈ શખ્શને કાં

જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા શરૂ કોઈ શખ્સને નુકશાનનો ભય ઉતપન કરવો.

ઈ નુકશાનનો ભય ઊતપન કરે અથવા ભય ઊતપન કરવાની કોશીશ કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામ આવશે.

૩૮૬ કોઈ સખ્શને તે સખ્સને પોતાને અથવા બીજા કોઈને મોત અથવા મહા

મોત અથવા મહાવ્યથાનો ભય કોઈ શખ્સને પમાડીને જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવો.

વ્યથા કરવનો ભય ઊતપન કરને જે માણસ જબરઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરે તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૩૮૭ જે માણસ જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરવા સરૂ કોઈ શખ્સને તે સ

જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા સરૂ કોઈ સખ્સને મોત અથવા મહાવ્યથાને ભય ઉતપન કરવો.

ખ્સને પોતાને અથવા બીજા કોઈને મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ભય ઉતપન કરે અથવા ભય ઊતપન કરવાની કોસીશ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

એક ઈજારદારે જંગલમાંના લાકડાનો ઈજારો રાખેલો તેમાંના લાકડાં બીજો સખ્શ ગાડી ભરી લઈ જતો ઈજારદારે ગાડી અટકાવી પઈસા માગયા બદલ અબદુલ કાદર ને થાણાના ફુલપાવર માજીસતરેટે જબરાઈથી હક કઢાવવના ગુના બદલ સજા કરેલી તે હાઈકોરટે રદ કરી ઠરાવ્યુ કે પોતાના લેવાની હકના બચાવ સારૂ ઈજારદારે ગાડી અટકાવી પઈસા માગીયા તેથી તાકસીરવાન થતો નથી. હાથ પકડી ઘરનાં ઘરેણા કાડી લઈ જવા એ જબરાઈથી કઢાવવાનો ગુનો થાયછે હા૦ કો૦ ફેંસલો નં૦ ૯૪૫ તા૦ ૨૬ મી અગસ્ટ સને ૧૮૬૨ પરાણે પઈશા કડાવવાને ઈરાદે કોઈ આપઘાત કરવાનો

...તેની અથવા જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસ...

માત અથવા સમુદ્રપાર વગેરેની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાનુ તહોમત મુકવાનો ભય ઉતપન કરીને જબરાઈથી કડાવવાનો ગુનો કરેવો. | ધીની કેદની સોક્ષ થઈ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનો કરયાનુ અથવા કરવાની કોશીસ કરયાનુ અથવા એવો ગુનોહ બીજા કોઈ સખસ પશે કરાવવાને તેને લલચાવવાની કોશીશ કરયાનુ તહોમત કોઈ શખશની પોતાની ઉપર અથવા કોઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે શખસને ઉતપન...

...ણુસ જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરે તે માણસને દસ વરસની મુદત... ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષ કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પ...ગર ૨૭૦ મો કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ સકે એવો તે ગુનોહ હોય તો તે મ... સુધી શમુદરપારની શીક્ષા થઈ શકે.

ટીકા.

કલમ ૩૮૮ તથા ૩૮૯ મી મુજબ ઠરેલા ગુનેગારને પેનલકોડમાં ઠરાવેલી શીક્ષા ને બદલે ફટકાની સીક્ષા થઇ શકે અને એવો ગુનોહ બીજી વખત કરે તે કેદ અને ફટકાની બંને સજા થાય પણ કેદ પાચ વરસ કરતા વધારે ન હોવી જોઇએ (સને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ કલમ ૨ — ૩).

૩૮૯ જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા સારૂ મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધાની કેદની શીક્ષા થઇ સકતી હોય એવો કોઈ ગુનો કરયાનુ અથવા કરવાની કોશીશ કરયાનુ તહોમત કોઈ શખસની પોતાને ઉપર અથવા કોઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે શખસને જે માણસ ઉતપન કરે અથવા ઉતપન કરવા કોસીશ કરે તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે અને અગર ૨૭૭ મી કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો તે ગુનોહ હોય તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શક્ષા થઈ શકે.

(હાંસિયામાં: જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરવા કોઈ શખશને કોઈ ગુનહના તહોમતનો ભય ઉતપન કરવો.)

અપહરણ તથા ડાકઈની બાબત.

૩૯૦ સરવે અપહરણમાં અગર તે ચોરી અથવા જબરાઈનો કહડાવવો... હોયછે.

(હાંસિયામાં: અપહરણ)

અગર કોઈ ચોરી કરવા સારૂ અથવા ચોરી કરવામાં અથવા ચોરી... મીલકત લઈ જવામાં અથવા લઈ જવાની કોસીશ... ગુનો... તે ... કોઈ શખશનુ મોત આ... ... અથવા

(હાંસિયામાં: ચોરી ક્યારે અપહરણ થાય છે.)

મોત અથવા કે ગેર વાજબી અટકાવ કરવાની કોશીશ કરે અથવા તાતકાલીક મોતની [illegible] કાલીક વ્યથા, કે તાતકાલીક ગેરવાજબી અટકાવ કરવાનો ભય ઉતપન કરે અથવા ભય ઊતપન કરવાની કોશીશ કરે તો તે ચોરી અપહરણ થાયછે એમ સમજવું.

અગર જબરાઈથી કહાડવાનો ગુનોહ કરતી વખતે તે ગુનોહ કરતી વખતે તે ગુનો જબરાઈથી કહડવનુ તે | કરનાર ભય પમાડેલા શખસની આગળ હાજર હોય અને ક્યારે અપહરણ થાયછે. | તાતકાલીક મોત અથવા તાતકાલીક વ્યથા અથવા તાતકાલીક ગેરવાજબી અટકાવ તે શખસને અથવા કોઈ બીજા શખસને કરવનો ભય તે સખસને ઉતપન કરીને તે જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરે અને એ પરમાણે ભય ઊતપન કરીને તે ભય પમાડેલા શખસનુ મન એવુ કરે કે તે શખસ તેજ વખતે અને તેજ ઠેકાણે જ બરાઈથી કહડાવેલી વસતુ આપી દે તો તે જબરાઈથી કહડાવવું અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

ખુલાસો—અગર તે ગુનોહ કરનાર એટલો નજદીક હોય કે તેથી તે બીજા સખસને તાતકાલીક મોતનો અથવા તાતકાલીક વ્યથનો અથવા તાતકાળીક ગેરવાજબી અટકાવનો ભય ઊતપન થાય તો તે હાજરછે એમ સમજવું.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) અ જ ને નીચે દાબીને ઝાલી રહે અને જ ની રજામંદી સીવાય જ ના પઇસા [illegible] ના પઇસા તથા દાગીના ગજવામાંથી કહાડી લે તો એ ઠેકાણે અ એ ચોરી કરી અને તે ચોરી કરવા સારૂ તેણે બુધીપુરવક જ ને ગેરવાજબી અટકાવ કરયો માટે તેણે અપહરણ કરયુ એમ સમજવું.

(બ) અ જ ને ધોરી રસતા ઉપર મળે અને એક પીસતોલ દેખાડીને કહે કે તારી નાણાની થેલી આપ અને તે ઉપરથી જ પોતની થેલી આપી દે તો એ ઠેકાણે તાતકાલીક વ્યથનો ભય ઊતપન કરીને અ જ ની પાસેથી તે થેલી જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરયો અને તે ગુનોહ કરતી વખતે તે જ ની આગળ હજર હતો માટે અ એ અપહરણ કરયુ એમ સમજવુ.

(ક) જ પોતાના બાળકને લઈ જાયછે એવામ ધોરી રસતા પર તેને અ મળે અ ને તે બાળકને લઈને જ ને એમ કહે કે તુ તારી નાણાની થેલી આપ નહીં તો હુ આ બાળકને પેલી ટેકરી ઉપરથી નીચે ફેંકી દઈશ અને તે ઉપરથી જ પોતાનો થેલી આપી દે એ ઠેકાણે જે બાળક [illegible] તે બાળકને તાતકાલીક વ્યથા કરવાનો ભય જ ને ઊતપન કર[illegible] એ જબરાઈથી કહડાવવા માટે અ એ જ ની પાસેથી અપ[illegible]

(ડ) [illegible] તુ અમને દશ હજાર રૂપીઆ મોકલ નહીં તો અમે ત[illegible] અને અ જ ના પાસના કાંઇ [illegible]એનુ [illegible] ગુનાહની શી[illegible]

શકે પણ પોતાના બાળકનુ તાતકાળીક મોત થવાનો ભય જ ને ઉતપન્ન
નહી તો એ કઈ અપહરણ ગણાય નહી.

ટીકા.

હાથ પકડી ઘરના કમાડ લઈ ગયા તેને ઘરની અંદરની ચોરી તથા બળ વાપર
નુ તહોમત લાગે નહી અને અપહરણ થયુ એમ ગણવુ જોઈએ [મુ૦ હા૦ ત૦ રૂ અ
ટ સને ૧૮૬૩ ન૦ ૯૪૫).

૩૯૧ અગર પચ અથવા વધારે સખ્શો એકઠા મળીને કાંઈ અપહરણ કરે અ

ડાકાઈટી | વા કરવાની કોશીસ કરે અથવા જે સખ્શો એકઠા મળ ને અ
પહરણ કરતાં અથવા કરવાની કોશીસ કરતા હોય તથા જે સખ્શો હાજર હોય અને
તે અપહરણ તથા કોશીસ કરવામા સહાય કરતા હોય તો એ બને મળને તેઓની
આખી સંખીયા પાંચ અથવા વધારે થાય તો એ પરમણે અપહરણ કરનાર કોશીશ
કરનાર અથવા સહાય કરનાર હરએક સખ્શે "ડાકાઈટી કરી" એમ સમજવું.

ટીકા.

જ્યાં અપહરણ અથવા ડાકાઈટી કરવામાં વ્યથા કરવામાં આવેતો તેનું જુદા ગુ
નહા તરીકે તહોમત મુકવાની જરૂર નથી કારણ કે એ ગુનહાની વાખ્યામાં તેનો સમા
સ કરેલો છે. (રેવન્યુ જુડીશીઅલ એંડ પોલીસ જનરલ ગા. ૧ પા. ૬૫. ગાયકવા
ના મુલકમા કોઈ ડેકાઈટને ગુનહો થયો હોય તો ઇંગ્રેજી કોરટથી તેનો ઇનસ
ફ નહીં પણ ડેકાઈટી કરન જે મીલકત લેઈ હોય તે ઇંગરેજ સરકારના
થી હાથ આવે તો ડેકાઈટી મથી ગએલ મીલકત રાખવના ગુનહાનો ઇનસ
રી શકે છે ૧ ઈ. લા૨. (મુંબઈ)પ્ર. ૫૦ આ કલમ પરમાણેના ગુનહા
નો સજા થય નહીં કો, ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૮ આ કલમ પરમાણે ગુનહેગા
ઉપર કદી ડેકાઈટીની મીલકત રાખવનું તહોમત આવે નહી કો. ઈ
ડેકાઈટી થયા પછી છ કલાકના ટુંકા વખતમા કોઈ સખ્સ એ ડેકાઈટ મ ગએલ મીલ
સાથે મ ઞુમ પડે તો વીરૂધ સાબેત થતા સુધી તઓ ડેકાઈટ મા ગએલ મીલકત કબ
માં રાખનર નહીં પણ તે ડેકાઈટી કરનર છે એમ કાયદાસર અનુમન થાય કો' ઇ
ડા. પ્ર. ૩૪૮; પાચ જણ હથીઆર બંધ એક ઘર ફોડી ચેરી કરવા ગયા એક જ
ણાએ નમ બકોરૂ પાડવા મંડયો બીજા ગાડ તરકે ઉભા રહયા ઘરના લોક જાગી જવા
થી રાડ પાડી તેથી ગામના લોક દોડી આવ્યા આ પાચ જણમના એકે એક ગામડીઆ
ને માર મારયો તેમા ઠરવવામા આવ્યુ કે તેમની ઉપર ડેકાઈટીનું તહેમનત આવે નહીં
પણ ઘર ફોડવાનું તહોમત આવે કો ઇ. ડા. પ્ર. ૩૪૮

૩૯૨ જે માણુસ અપહરણ કરે, તેને દશ વરસની મુદત સુધીની સખ

અપહરણની શીક્ષા. | ક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દડને
અને અગર તે અપહરણ ધોરી રસતાપર, સુર્યઅસ્ત તથા સુર્યોદયની
આવે, તે કેદ ચઉદવરસ સુધીની થઈ શકે.

ટીકા.

જો• શખસે બીજી વાર અપહરણ કે ડાકાઈટીનો ગુનહો કરયો હોય અથવા કલમ ૩૯૩—૩૯૪માં બયાન કરેલા ગુના કરયા હોય તેને પીનલકોડમા ઠરાવેલી શીક્ષા ઉપરાંત ફટકાની• શીક્ષા થઈ શકે પણ કયારે કે જો તેને પાચ વરસ કરતા વતીમુદતની કેદનીયા સમુદરપારની સજા થઈ ન હોય તો (સને ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ કલમ ૪—૭) આ કલમ પરમાણેના તહોમતની તપાસ કરવા જીલા માજીસતરેટને કે શેશન કોરટને અધીકાર છે ડેપુટી માજીસતરેટને નથી આવા કામનુ હલકુ કરત હોય તોપણ કાયદાથી અખતીયાર નથી માટે તેની ચોકશી કરી શકતા નથી જેને કમીટ કરવાનો અધીકારછે તેનેજ માતર કામ તપાશી કમી પુરાવ હોય તો કેદીને છોડી ફરીઆદ કાડી નાખવાનો અધીકારછે (મુબઈ વા. તા૦ ૨ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ નોયાય સીધુ તા૦ ૧૪ જાનેવારી સને ૧૮૬૭ ઉપેથી). એક માણસ બીજા શખશને હેઠ પાડે તેથી તે બેશુધ થઇ જાય એ અરશામાં તેની પાસેથી કઈ માલ લે તો તે અપહરણ કરયુ કહેવાય. આ૦ પાને ૪૫૧ એક ગાડીને અમુક રશતા ઊપર વારંવર લુટી લેવામાં આવતી તેથી તે લુટનારને પકડી લેવા એક શખશ તે ગાડી શાથે ગયો લુટનારો ગડી પાશે આવ્યો અને એક પીસતોલ દેખાડી ગડીમા બેશનરા પાસેથી પઇસા માગયા, જે શખસ પકડવા સાથે ગયો હતો તેણે તથા ગાડીમાં બેસનારાએ તેને પઇસા આપયા પણ પછો તે લુટનારને પકડી લેવામાં આવયો તેમાં ઠરાવનામા આવ્યુ કે લુટનારે અપહરણનો ગુનો કરયો આ૦ પાને ૪૫૧ એક અસતરીની વાળી ખેચી લેવા માટે તહોમતદારે એક અસતરીનો કાન તોડયો તેમાં ઠરાવનામા આવ્યુ કે તહોમતદારે અપહરણ કરયુ આ૦ પાને ૪૫૧ તહોમદારે ફરીઆદીની ઘડીઆળની સાકળી અને શીલ પકડી ગુંજાની અંદરથી બહાર ખુંચી કહાડવાનુ કરયું ઘડીઆળની સકળી ફરીઆદીના ગળા આશપાશ હતી તેથી નીકળી શકી નહી પણ તેને પાડી તે સાકળી લઈ ગયો તો તે અપહરણ થયુ કહેવાય આ. પાને ૪૫૧ એક મીલકત બે સખસોમાથી કોની છે તે માટે વાધો હોય અને તેથી બનેને બઝબાઝી થાય સબળો હોય તે નબળા પાસેથી બધી મીલકત લઈ જાય તો તેણે અપહરણ કરયુ કહેવાય. આ૦ પાને ૪૫૧ એક શખશને ખબર ન પડે એવી રીતે કાઈ તેની પસેથી કઈ માલ ખેચી લઇ જાય તો તેણે અપહરણ કરયું કહેવાય નહી આ. પાને ૪૫૧ અપહરણમાં જે મોત અથવા મહાવ્યથા થવી જોઇએ કીંવા તેમ થવાની કોશીશ થની જોઇએ એ અપહરણ થતા વખતે કીંવા અપહરણ થયા પહેલાની હોવી જોઇએ અપહરણ થયા પછી થાય તો અપહરણ કહેવાય નહી આ૦ પાને ૪૫૨ તુ મને આટલા પઇશા આપ નહી તો તારા ઉપર સરૃષ્ટીકરમ વીરૂધ મઇથુનની ઇછાનુ તહોમત લાવીશ એમ કહી તે નાણા કઢાવે તો તેણે અપહરણ કરયુ કહેવાય એમ ઘણા કેશમા ઠરી ચુકયુ છે આ૦ પાને ૪૫૨ કોઇ શખશ પોતાની મીલકત કોઈ લઈ જતો હોય તેમા બીકથી કઈ સામો ન થાય પણ તેની મીલકત તે પોતાના મેળે આપે નહી તો એ ગુનો જબરાઇથી કઢાવવાને નહી

૩૯૩ જે માણસ અપહરણ કરવાની કોસીશ કરે તેને ... અપહરણ કરવાની કો | સખત કેદની શીક્ષા કરવામાં આવ... શી, | પણ લાયક થશે.

૩૯૪ અગર કોઇ શખ્શ અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણ...

અપહરણ કરવામા બુધી } કરવામા બુધીપુરવક વ્યથા કરે તો, તે સખ્શને ... પુરવક વયથા કરવી. } કોઈ શખ્શ તેની સાથે તે અપહરણું કરવામાં ... હરણ કરવાની કોશીશ કરવામાં સામીલ હોય તે સખ્સને જીવતા સુધી સમુદ્ર... દશ વરસની મુદત શુધીની શખત કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દં... ડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

કલમ ૩૯૧ માં બીયાન કરેલા ગુનાનો ૩૯૪ મીમાં સમાવેશ કરેલો છે અને એ... ઓ મ ટે જ્યાં કોઈ શખશે એ કરતમાં ભાગ તરીકે બ ને ગુનાઓ કરયા હોય, તેને ક... કલમ ૩૯૪ મુજબ સજા કરવી જોઇએ શધરલેડ વીકલી રીપોરટરા ક્રીમીનલ રુલીંગ... નં. ૨ પાને ૧.

૩૯૫ જે માણશ ડાકઈટી કરે તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસ... ડાકાઈટીની શીક્ષા. | નો મુદત સુધીનો સખત કેદની સીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

૩૯૬ અગર પાંચ અથવા વધારે સખ્સો સાથે મળીને ડાકાઈટી કરતા હોય તેઓમાં ... ડાકાઇટી | નો કોઈ તે પરમાણે ડાકઈટી કરવામા ખુન કરે તો તે શખ્સો ... મોતની અથવા જીવતા શુંધી સમુદ્રપરનો અથવા દશ વરશની મુદત સુ... ધીની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

ડાકઇટીની ટોળીનો કોઈ માણસ ડાકાઈટી સાથે અજાણતાં કોઈનું ખુન કરે તો ખુન અને ડાકાઈટી એ બે તહોમત આવે આ કલમ પરમાણેજ તહોમત આવે ગણું વરૂધ રધુ કો. ૪. ડા. પાને ૩૪૮

૩૯૭ અગર અપહરણ અથવા ડાકાઇટી કરતી વખતે તે ગુનેગાર કંઈ ભયંકર શ... ખુનનો અથવા મહાવ્ય... } શતર વાપરે અથવા કોઈ શખ્શને મહાવ્યથા કરે અથવા કો... ...કરવાની કોશીશની સા... } ઈ શખ્સનું મોત આણવાની કે તેને મહાવ્યથા કરવાનો કોશી... અપહરણ અથવા ડા... } સ કરે તો તે ગુનેગારને કેદની જે શીક્ષા કરવામાં... ...ઓછી થશે નહી.

...ની કોશીસ કરતી વખતે તે ગુનેગારે ...ખારણુ કરયુ હોયતો તે ગુનેગરને કેદની ...આવશે તે સાત વરસથી ઓછી થસે ...નહીં.

...નીકોશીસ.

૩૯૯ જે માણુસ ડાકાઈટી કરવાની કાંઇ તઈઆરી કરે તેને દશ વરશની મુદત સુધીની સખત કેદની સીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થસે

...ઈટી કરવાની તઈઆરી...

૪૦૦ આ આકટ પશાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે નીત ડાકાઈટી કરવાને કારણુ સર મળેલા સખસોની કોઇ ટોળીમા જે માણુસ હોશે તે જીવતા સુધી શમુદરપારની અથવા દસ વરશની મુદત ...ની સખત કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે

...ઈટોની ટોળીમા હોવા ...સીક્ષા.

ટીકા.

આવા ગુનેગ રોની તજવીજ તહોમત જ્યારે મુકયુ હોય તીયારે તહોમતદાર જયાં હોય ...ઈ શકેછે જુઓ ક્રી૦ પરો૦ કલમ ૬૭ નુ દરશટાત (ક).

૪૦૧ આ આકટ પસાર થયા પછી કાઈપણુ વખતે નીત ચોરી અથવા અપહરણુ કરવાના કારણુશર મળેલા સખસેનો કોઇ ભટકની અથવા બીજી ટોળીમા જે માણુશ હોસે અને તે ટોળી ઠગ અથવા ...ટોની ટોળી નહી હોશે તો તે માણુશને સાત વરશની મુદતશુ ધીની સખત કેદની શી ...રવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે.

...રોની ભટકતી ટોળી ...હોવાની સીક્ષા.

ટીકા.

આ કલમ મુજબના કામમાં પહેલો મેળાપ સબેત કરવો જરૂરછે બીજુ એ ... જોઇએ કે એ મેળાપ નીત ચોરી કરવાના કારણુસર થએલો છે ને એ નીત ચો...વાની ટેવ કેટલાક કરતીગોથી સાબેત કરવાની છે (મ૦ હા૦ કોરટ વા૦ ૬ પાને ...) આ કલમ પરમાણુેનો ગુનહો સથાપીત થવા માટે નીત ડાકાઈટી કરવાની ટોળી ...થઈ હતી અને એ ટોળીનો હેતુ હમેસા એવા ગુના કરવાનો હતો એવુ સાબીત ...ઇએ. ગ૦ હા૦ રી૦ પા૦ ૧૨૦)

૪૦૨ આ આકટ પશાર થયા પછી કોઈ પણુ વખતે ડાકાઈટી કરવાનાં કારણુ શર એકઠા થએલા પાચ અથવા વધારે સખશોમાંનો જે માણુસ હોશે તેને સાત વરસની મુદત શુધીની સખત કેદની શી... કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે.

...ઈટી કરવાના કારણુ સર એકઠા થવું.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો કરનાર સખસ જ્યાં પકડાય તાં તેનો ઇરાદો જોઇએ જુઓ ક્રીમીનલ પરોસીજરકોડ કલમ ૬૭ દરસટાંત (ક) આવી મંડળીના કેટ માણસના સારી ચાલતા જમાન લેવા માટે માજીસતરેટોને જીલો અધીકાર છે તે જુઓ કરી૦ પરો૦ કોડ કલમ ૫૦૫—૫૦૬—૫૧૦ ક્રીમીનલ પરોસીજર કોડ કલમ ૦ પરમાણે આવી મંડળી પોતાની હદમાં ભેળી થઈ હોય અથવા ભેળી થવાની તેની ખબર જાણતાં તુરત પસેના પોલીસ થાણામાં અથવા માજીસતરેટને તે મુજબ ખબર આપવી જોઇએ એવી જમીનના માલીક વગેરે ઊપર ફરજછે.

મીલકતના સાપરાધ ખોટા ઊપયોગ બાબત.

૪૦૩ જે માણસ બદદાનતથી કાંઇપણ જંગમ મીલકતનો ખોટો ઊપયોગ કરે બદદાનતથી મીલકતનો ખોટો ઉપયોગ. | થવા તે પોતાને કામે લગાડે તે માણસને બે વરસની મુદ્દત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની થવા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

દ્રષ્ટંત.

(અ) જની મીલકત જ ના કબજામાંથી લે અને તે લેતી વખતે શુધબુધીથી તે એમ માનતો હોય કે એ મીલકત મારીછે તો અ એ ચોરીનો તકશીરવાર નથી પણ પોતાની ભુલ મ સમ પડયા પછી અગર અ બદદાનતથી તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ તે જ ની સાથે દોસતીછે અને તે જ ના કીતાબખાનામા જ નહી હોય વી વેળાએ જઇને જ ની સાફ રજાબ દી શીવાય તેમાથી એક ચોપડી લેઈ જાય હવે ઠેકાણે અગર અ ના મતમા એમ હોય કે તે ચોપડી વાંચવાના કારણસર લેવાની મને ની અરથાત સમજાય એવી રજામંદી છે તો અ એ ચોરી કરી નથી પણ અગર પાછળથી અ પોતાના ફાયદાને સારૂ તે ચોપડી વેચે તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો એમ સમજવુ.

(ક) અ તથા બ એ બંને એક ઘોડાના એકઠા માલીક છે અને અ વાપરવા નો ઇરાદો કરીને તે ઘોડાને બ ના કબજામાથી લઇ જાય તો એ ઠેકાણે તે ઘોડો વાપરવાનો અ નો હક છે માટે તેણે બદદાનતથી તે ઘોડાનો ખોટો ઊપયોગ કરયો એમ સમજવું નહીં પણ અગર અ તે ઘોડો વેચે અને તેની કીમત ઊપજે તે સઘળી પોતાને કામે લગાડે તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો.—ફકત થોડીવાર સુધીજ ખોટો ઉપયોગ કરયો હોય તોપણ આ કલમના અરથ મુજબનો ખોટો ઉપયોગ છે એમ સમજવું.

દ્રસ્ટાંત.

ઝ ની ઝિ. સરકારી પ્રામીસરી નોટ ખાલા શેરવાળી અ ને જડે. અને તે નોટ જ

ની છે એમ જાણ્યા છતાં અ એક સરાફને તાંહાંથી કંઈ રૂપીઆ કાહાડને ત જમા તે નેટ [illegible] મુકે, એવા ઈરાદાથી કે પછી તે છોડાવીને હું જ ને આ અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ખુલાશો ૨ જો.—જે મીલકત કોઈ બીજા સખસના કબજામાં ન હોય મીલકત કોઈ શખસને જડે અને તે મીલકત સાચવવાના અથવા તેના માલીકને પ[illegible] પવાના કારણસર તે સખસ તે મીલકત લે તો તે સખસે તે મીલકત બદદાનત અથવા તેનો ખોટો ઊપયોગ કરયો નથી. અને તેણે ગુનોહ કરયો એમ સમજવું પણ તે મીલકતનો માલીક કોણ છે એ વાતની તેને ખબર હોય, અથવા સોધી કહાડ વાનો તેની પાસે ઈલાજ હોય તે છતા અથવા માલીકને શોધી કાહાડીને તેને ખબર આ પવાના ઘટતા ઈલાજ વાપરયા પેહેલા તથા માલીક આવીને તે મીલકતનો દાવો કરે એટ લા સારૂ ઘટતી મુદત સુધી તે મીલકત રાખ્યા પેહેલાં અગર તે સખસ તે મીલકત પો તાને કામે લગાડે, તો તેણે ઊપર બયાંન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

એવો બાબતમાં ઘટતા ઊપાય તે કયા, અથવા ઘટતી મુદત તે કેટલી, એ હ કીકતની બાબત છે

મીલકત જેને જડે તે સખસે તે મીલકતનો ધણી કોણ છે અથવા તેનો ધણી કોઇ અમુક સખસ છે એમ જાણવું જોઇએ એવું કાંઇ જરૂર નથી અગર તે મીલકત કામે લગાડતી વખતે તે મીલકત પોતાની છે એમ તે માનતો ન હોય, અથવા તે નો ખરો માલીક જડતો નથી એમ જો તે સુધ બુધીથી માનતો ન હોય તો બસછે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ધોરી રસતાપર પડેલો એક રૂપીઓ અ જોય. તે કોનો છે તે અ ને ખ બર નહીં હોય, અને અ તે રૂપીયો ઉચકી લે, તો અ એ આ કલમમા બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

(બ) ધોરી રસત પર પડેલો એક કાગળ અ ને જડે તે કાગળમાં એક બેંકનોટ હોય, અને તે કાગળના સીરનામા પરથી તથા તેમાં લખેલી બીના પરથી તે નોટ કોની છે એ વાત તેના જાણ્યામાં આવે, અને પછી તે નોટ તે વાપરે; તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ.

(ક) આ લાવે તેને નાણાં આપજો એવી તરેહનો અ ને એક ચેક જડે તે ચેક કોનો ગયો છે એ વાતની તેને અટકળ થઇ શકે નહી પણ જે સખસે તે ચેક લ ખીયો હોય તે સખસનું નામ તે ચેકમાં લખેલું હોય, અને અ એમ જાણતો હોય કે તે સખસ મને બતાવી સકશે કે ફલાણા ધણીને માટે એ ચેક લખીયો હતો તેવું છતા તે માલીકને શોધી કાહાડવાની કોશીશ ન કરતા અ તે ચેક વાપરે, તો તેણે આ કલ મ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

[ડ] જ ની પઈસા ભરેલી એક થેલી જ ના હાથમાંથી નીકળી પડતી અ જોં

(ઇ) અ ને એક પઈસા ભરેલી થેલી જડે, તે થેલી

તો નહીં હોય; પણ પાછળથી તેને ખબર પડે કે તે જ

ી પોતાને કામે લગાડે, તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ

(ફ) અ ને એક કીમતી વીંટી જડે તે વીંટી કોની છે એ વાત અ જાણ

નહીં હોય પણ તેનો માલીક શોધી કાહાડવાની કોશીશ કરયા શીવાય તુરત અ તે વીંટી

વેચે તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

જડેલુ ધન સરકારમાં જાહેર નહીં કરયા છતાં લીધુ તેને આ કલમ પરમાણે

ની સીક્ષા બાહાલ રાખી ઠરાવ્યું કે જડેલા ધન પઈકી રાજ્ય ભાગ સરકારમાં આપવો. ને

જે (મુંબઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૧ નવેંબર સને ૧૮૬૬) કેદીને જણસ સે.પેલી તે તે

આપરી ખાધી તેને આ કલમ લાગુ નથી. ને કલમ ૪૦૫ પરમાણે વીસવાસ ઘાતનું

હોમત રાખવું જોઇએ (મુંબાઈ હાઈકોરટ તારીખ ૧૧ જુલાઈ સને ૧૮૬૭) જડેલ

માલની વ્યવસ્થા કરવા ગેઝેટમા જાહેર નામુ તા૦ ૨૭ જુલાઈ શને ૧૮૨૨ તથા સ

ારનો ઠરાવ નંબર ૪૨૬૨ તા૦ ૧૭ મી નવેંમબર સને ૧૮૫૧ નો એવા માલનો મા

ક પેદા થવા તરણ મહીનાના જાહેર નામા કરવાં ને તે મુદતમા માલીક ન મળે તે

અડધુ જેને જડયું હોય તેને આપી અડધુ સરકારમાં લેવું ને પાછળથી માલીક પેદા

થયતો સરકારમાથી તેને પાછુ આપવું. પોતાની જમીન ઘરણે મુકયા છતાં દસ્તાવેજ

શી આપો નહીં તે બદલ કનેડાના માજીસતરેટે જાફર વગેરેને શજા કરેલી તે હાઈકોર

રદ કરી તા૦ ૭ મી ડીસેમબર શને ૧૮૫૪ નંબર ૧૨૩) એક નોકર પોતાના શે

તરફથી ઉઘરાણી કરી શેઠને નાણાં ની આપતાં શેઠની પાસે પોતાનો પગાર લેણો હે.

તે માટે તે નાણાં રાખે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનહો કરયો ગણાય. કો. ઈ. ડા

પ્ર. ૩૪૫ આ કલમ પરમાણેનું તહોમત સાબીત કરતી વખતે મીલકત મજકુરનો ઉ

યોગ તહોમતદારે પોતે કરયો એવું સાબીત થવું જોઇએ. મીલકત જડે અને કબજામાં

રાખે એટલા ઉપરથીજ આ ગુનહો સંપુરણ થયો નથી. કો. ઈ. ડા. ૩૪૫ કે.ઇ સ

સની ભુલથી કાંઇ નાણા વધારે આપવામાં આવે તે સખશ તે લેતી વખતે કીંવા

જથી અમુક નાણા વધારે આવ્યા છે એવુ જાણે પણ તે પાછાં નહીં આપ

ઉપયોગમાં લે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય. ઠગાઈનો

કહેવાય નહી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩૪૬ તહોમતદાર અને ફરીઆદી જે

તેમા અમુક ચામડાની કીંમત ન આપતા એ ચાંબડાં પોતાના ઉપયો

મતદારે આ કલમ પરમાણે ગુનો કરયો કહેવાય નહી ૧૭ વી રી૦ પ

તહોમતદાર નાણાની જુદી જુદી રકમનો ખોટો ઉપયોગનો ગુનો કરે તો તે

...તે એ મીલકત તેના કબજા...
...કબજામા લેવાને કાયદા મુજબ...
...દા મુજબ જેનો હક હોય એવા...
...ર નથા તો તે માણસને તરણ વરશની મુદત શુધીની બેમાંના...
...વી શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક
...ગુનોહ કરનારને તે શખશે તે મુઓ તારે મેહેતા અથવા ચાકર ...
...હો તે કેદ સાત વરશ શુધીની થઈ શકે.

દ્રશટાંત.

...ના કબજામાં કેટલોએક ધરનો સામાન તથા નાણું છતાં જ ગુજરી જાય પછી તે ...બજામાં લેવાને જેને હક હોય એવા કોઇ શખસના કબજામા તે આવતાં પહેલા જ ...ક બદદાનતથી તેનો ખોટો ઉપયોગ કરે તો મ એ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો સમજવું.

ટીકા.

આ કલમ ફકત જંગમ મીલકતને લાગુછે મુબાઈ હાઈકોર્ટ રી૦ કર ઉનકેાીશ વા૦ ૬ ...૨૩. બીન વારશ મરી ગએલાની મીલકત તેનાં ચાકરના કબજામાં હશે તે મેજીશતરે ...વની જરૂર નથી ચાકર ગેરવાજેબ વ્યવશથા કરે તો સજા થશે (સદર અદાલતનો ...તા૦ ૬ ડા કેમરવારી સને ૧૮૪૭ નં૦ ૩૪૫ નો) (ચકાનો પતર તા૦ ૧૯ અગ ...ને ૧૮૫૬ નં૦ ૪૯૩) સને ૧૮ ૨૭ ના કાયદા આઠ કલમ ૯ ઉપર ઈનાસ્પરે ...તા૦ ૧ લી જુલાઈ સને ૧૮૩૧ મુછે. બીનવારશ મરનારની શથવર મીલકત કબ ...નારને આ કલમ મુજબ શજા થઇ શકતી નથી અમદાવાદ જીલામા એક ના રહે ...એક કણબી મરી ગયા તેનુ ઘર કબજે કરી ઉપયોગ કરયો માટે ફરશટ ક્લાસ શબ ...નરેટે સજા કરેલી હાઈકોરટે (તા૦ ૫ મારચ શને ૧૮૬૪ ના રોજ) રદ કરી ઠરા ... સથાવર મીલકતને આ કલમ લાગતી નથી માટે ગુનોહ ગણુય નહી અસાતરી પો ...મશાલર.ધન" બીજાને આપીદે તે કઇ ચોરી નથી માટે તે માલ લેનાર પણ ગુને ...ઈ શકતો નથી (મુંબઇ હાઈકોરટ વા૦ ૮ પાને ૧૧ તા૦ ૧૯મી જાનેવારી સને ...). આ કલમ પરમાણે ગુજરેલા સખશની મીલકતનો ઉપયોગ તહોમતદારે પોતે ...હાવો જોઇએ એવી કઇ જરૂર નથી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩૪૫ આ કલમ શથાવર ...નો ખોટો ઉપયોગ કરે તેને લાગુ પડતી નથી ૬ મુ. હા૦ રી૦ પાને ૬૩ આ કલ ...માણેનો ગુનોહ મહોગાહે મઢો વાળા શકાય નહી ૭ મદરાસ હાઈ કોરટ ...

સાપરાધ વીશવાસઘાત.

૪૦૫ જે માણશને કાઇપણ રીતે કાંઇ મીલકત અથવા મીલકત પરનો અખતીઆર સાપરાધ વીશવાસઘાત. | ર સોંપયો હોય તે માણસ અગર બદદાનતથી તે મીલકતનો ખોટો ઉપયોગ કરે અથવા તે પોતાને કામે લગાડે અથવા તે સોપણુ શી રીતે બજાવવી એ વીશે કાયદાએ કાંઈ હુકમ ફરમાવ્યો હોય તે હુકમ તોડીને અથવા સોપણુ બજાવવા વીશે તેણે સાફ અથવા અરથાત સમજાય એવો કાંઈ કાયદેશર કરાર કરાવ્યો હોય તે કરાર તોડીને બદદાનતથી તે મીલકત વાપરે અથવા તેનો ઘાટ કરે. અથવા જાણી જોઇને કાંઈ બીજા માણશને તેમ કરવા દે તે માણશે સાપરાધ વીસવાશઘાત કરયો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક મરનાર શખશના વીલમા અ ને વકીલ ઠરાવેલો છે તે અગર તે મરનારની મીલકતની વેહેંચણ તે વીલ પરમાણે કરવાનો કાયદાનો હુકમ બદદીયાનતથી તોડી માનીને તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે તો અ એ સાપરાધ વીશવાશઘાત કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ એક વખારવાળો છે અને બ કુથા ગામ જાયછે તે પોતાનો સામાન અ ને સોપે એવો કરાર કરીને કે એ સમાન રાખવા માટે હું તમને આટલુ વખારનુ ભાડું આપુ તારે તમારે એ સામાન મને પાછો આપવા અ બદદાનતથી તે માલ વેચી નાખે તો અ એ સાપરાધ વીશવાસઘાત કરયો એમ સમજવુ.

(ક) અ કલકતામાં રહીને જ દીલીમ રહેછે તેના આડતીઆ દાખલ કામ કરેછે ને અ તથા જ ની વચ્ચે સાફ કે અરથાંત સમજાય એવો એક રીતનો કરાર થએલો છે [illegible] મોકલે તેટલુ શઘળુ અ એ જ ના હુકમ મુજબ વાપરવુ પછી જ એક [illegible] [illegible] ને મોકલે અને એમ લખી મોકલે કે અ એ તે રૂપીઆની કંપનીનો [illegible] [illegible] બદદાનતથી તે હુકમ નહી મુને અને તે રૂપીયા પોતાના ધંધામાં વાપરે તો અ એ સાપરાધ વીશવાશઘાત કરયો એમ સમજવું.

(ડ) પણ ઊપલા દરષ્ટાંતમા અગર એમ બને કે બદદાનતથી નહી પણ આગળ [illegible] ની બેંકના શેર રાખવામાં જ ને વધારે ગુણ થશે એવુ માનીને શુધ બુધીથી કંપનીની નોટો નહી ખરીદ કરતા જ ને માટે તે બંગલાની બેંકના શેર અ ખરીદ કરે તો એ કાણે અગર જ ને હાની થાય અને તે હાનીને માટે અ ની ઊપર દીવાનીમા ફરીઆદ કરવાનો તેનો હક હોય તોપણ અ એ બદદાનતથી કામ કરયુ નથી માટે તેણે સાપરાધ વીશવાશઘાત કરયો નથી એમ સમજવુ

(ઈ) અ એક મેહેસુલી અમલદાર છે તેને સરકારી નાણું સોપેલુ છે [illegible] ણુ તેના [illegible] મા હોય તે તેણે [illegible] ના [illegible] ભરવું એવો તેને [illegible]

અથવા એમ કરવાને તે શરકારની સાથેના સાફ અથવા અરથાંત સમજાય એવી રીતે કરેલા કોઈ કરારથી બંધાએલો છે એમ છતા આ બદદાનતથી તે નાણું વાપરે તો અએ સાપરાધ વીશવાશઘાત કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક બાર વાહકછે તેને ખુશકી કે તરીને રસતે લઈ જવાને કંઈ મીલકત જ એ શોંપીછે તે મીલકતનો તે બદદાનતથી ખેટો ઉપયોગ કરે તો તેણે શાપરાધ વીશવાશઘાત કરયો એમ શમજવું.

ટીકા.

જ્યાં પરતીવાદીએ એક પાઘડી ઘરાણે મુકી હતી તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવ્યું કે ઘરેણું રાખનારે તે પહેરી તેથી આ કલમ મુજબ બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરયો એમ થતું નથી એ જાણુશ વાપરવાથી થએલો બગાડ વાદીની મીલકતને એવી હાની પહોતી અથવાં એ ગેરવાજબી ફાયદાકારક ઉપયોગથી એવો કંઈ લાભ નહોતો થયો કે તે બદદાનતથી કરયાની વાર્ખાયામાં આવી શકે (મ. હાઇકોરટના ફેંસલા વાલમ ૩ આપેનડીક્ષ પાનું ૬૭ પાનું. જો પ્રતીવાદીને તાં ઘરાંણે મુકેલી ચીજ તે બીજાને તા ઘરાણે મુકે ને જો એમ માલમ પડે કે પહેલું જે કરારથી કરેલું તે કરાર તે ડયે છે અને બદદાનતથી એમ કરેલું છે તો તે શાપરાધ વીસવાસઘાત કરયો એમ થઈ શકછે. (મ હા. રૂલીંગ વા. ૬ પાનું ૨૮) જમીન ઘરેણે મુકેલા છતા દસતાવેજ કરી આપતો નથી તેથી આ કલમ પરમાણે તહોમત લાગે નહી. મ. ૮ શીક્ષા ૨૬ કરીને ઠરાવ્યું કે એ કામ દીવાની કોરટનું છે (મુ. હા. તા૦ ૭ મી ડીસેમબર સને ૧૮૬૪ વા. ૨ પાને ૧૩૪) દાગીના ઘડવા આપેલા તેમાં તાંબુ ભેળવીયું તેને સારૂ આ કલમ પરમાણે ઠગાઈનું તહોમત બરોબર નથી (મુ. હા. તા. ૮ મી અકટોબર સને ૧૮૬૭ વલમ ૪ પાને ૧૬) કેદીને સોંપેલો જણસ તે તેણે વાપરી નાખી તેને સારૂ તેના ઉપર વીશવાશઘાતનું તહોમત રાખવું બરાબરછે ને કલમ ૪૦૧ પરમાણે તહોમત રાખવું નહી (મુંબઈ હા તા. ૧૧ મી જુલાઈ સને ૧૮૬૭).

૪૦૬ જે માણુસ સાપરાધ વીશવાશઘાત કરે તેને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

શાપરાધ વીશવાશઘાતની શીક્ષા.

ટીકા.

સુધણુધીથી કરેલો હકનો દાવો સાપરાધ વીશવાશઘાતનાં તહોમતનો એક જવાબ છે જ્યાં એમ કહેલું હતું કે ફલાણા સખશને તહાં ગીરો મુકેલછે અને તે શખશે તે ગીરો મુકયાની વાત ના પાડી તયાં એમ ઠરાવ થયો કે દસતાવેજોની બાબતમાં સાપરાધ વીસવાસ ઘાત કરયાનું તહોમત એને લાગે નહી (મુંબાઇ હાઈકોરટ રીપોરટસ [illegible]૩).

[illegible]સને બાર વાહક દાખલ અથવા ડકા વાળા કે વખારવાળા શખસ

મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શી[illegible]
આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૦૮ કાઇ માણુસ મહેતો અથવા ચાકર હોય અથવાં કેઇને મહેતા [illegible]

[illegible]ઈ મહેતા અથવા ચાક[illegible] શાપરાધ વીસવાસઘાત [illegible]શે.

ખલ રાખીઓ હોય અને તે દરજાથી તેને કાંઇ [illegible] ઊપર અખતીઆર કોઈ પણ રીતે સેપીઓ હોય તે માણુસ તે મીલકત બાબત શાપરાધ વીસવ અઘાત કરે તો તે સખઅને [illegible] વરસની મુદત સુધીનો બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને [illegible] તે દડને પણ લાયક થશે,

ટીકા.

એક શેઠનો દીકરો કઇ પણ પગાર વગર આવી મીલકત લેવાનુ કામ કર[illegible] આ કલમના અરથ પરમાણે નોકર કહેવાય અગર જો એવુ કરવા તેની સાથે [illegible] સટ ઠાવ થયો નથી તોપણ આ. પાનુ ૪૮૪ એક નોકરને જે કામ માટે પઇસા આ[illegible] પીઆ હોય તે કામમા તે ન વાપરે તે માટે તેને પુછવામા આવે તારે તે પઇશા એ જ કામમાં વાપરયાછે એમ બેટુ કહે તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવા[illegible] [illegible]૪૦ ડા૦ પાને ૩૪૪ શે પેસા પઇશા લઈ નાશી જાય તો તે આ કલમ પરમાણે વીશ[illegible]ઘાતનો ગુનેહ છે કો. ઈ. ડા. ૧ને ૩૪૫.

૪૦૯ કોઈ માણુશને તેના દરજાગી સરકારી નોકર દાખલ અથવા ને[illegible] ધંધાસર

[illegible]ઈ સરકારી ને કરે અથવા શાર કે વેપારીએ કે અરતીઆએ સાપર ધ વીસવાસઘાત કરવો

તેને સરાફ વેપારી કે કોઠાર દલાલ વકીલ કે આ[illegible] સ કઈ મોલકત અથવા કઈ મ.લકત ઊપર અ[illegible] ઇ પણ રતે સેપીયોહેય તે માણુસને તે મા[illegible] સ.પરાધ વીસવાસઘાત કરે તે તેને જીવત સુધી સમુન્દરપારની અથવા દસ વર[illegible] [illegible]ીની બેમાંના ગમે તે પ્રકરનો કેનો શીક્ષા કરવમા આવશે અને વળી તે [illegible] થસે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ ગુનો થવાને સરકારી નોકરને સેપેથી મલકત એવી હોવી જોઇ[illegible] જે એને પેતાના હોદાના જેરથી લેવનો અખતીઆરછે એટલા માટે ગામ ઉપર [illegible]કરો કે જેમ ફકત સરકારી મેહેસુલના પઈશા લેવનો હક છે તેમણે રઇઅત પાસેથી [illegible] એવી ખાનગી સમજુતીથી કે આટલા પઈસા લેવમા આવશે [illegible] [illegible]એમ ઠરાવ્યુ કે આ કલમ પરમાણે ગુનેગારી થઈ શકતી [illegible] [illegible]૦ ૪ આપેડીક્ષ ૩૨.) તલાટીઓ લોકો પાશેથી રોકડા નાણ[illegible]

…ળા છે તે તલાટી રોકડા નાણાને બદલે દાણા લે અને સરકારમાં …ણી ભરે તો તેમણે આ કલમ પરમાણે ગુનહો કરયો કહેવાય નહી …પે ૩૨ કોઈ મુખનીઆરને તેને રાખનાર સખશ પાસેથી તેનુ મેહે …ઉપરાંત તેને રાખનારની માહેતી વગર વકીલ પાસેથી ક.ઈ તે લેતો …તે પરમાણે તહોમત આવી શકે પેરી મોહન ઘોસ ૯ બે. લા. રી. …સટેબલ તેના થાણાના માણસનો પગાર બદદયાનતથી વાપરી ખાય …ઉપર આ કલમ પરમાણે તહોમત લાવી શકાય, કો. ઈ. ડા. પ. ૨૪૫ …વખારમાંથી ઘણું મીઠું ઓછું થઈ ગયું હોય પણ જયાં સુધી એ મીઠું બદ …ની મીકાનો દરોગો લઇ ગયો એવું સાબીત થાય નહી તોયાં મુધી તેની ઉપર …લમ પરમાણેનું તહોમત આવી શકે નહી કો. ઈ. ડા. પ. ૩૪૫ નાયબનાજર …માં કલમના સબંધમાં નાજરના હાથ નીચેનું માણસ છે તેનુ ખાનગી માણસ …રે. અ. હા. રી. પ. ૨૯૮ જે સખસ ઉપર કલમ ૪૦૯ પરમાણે તેહોમ …ણી, સજા થઇ હોય તે સખસ ઊપર વળી એ કલમ ૪૧૧ સાથે કલમ પરમાણે …ની મીલકત લેવા વીગેરેનું તહોમત આવે નહી ૨. અ. હા. રી. પ. …કોનસટેબલો તેમને સોપેલા ઘરમાંથી ચોરી કરે તો તેઓને આ કલમ …ણે સજા થાય તેઓને કલમ ૪૦૯ પરમાણે સજા થાય નહી ૩ વી. …પ ૧૯ કોઈ ઓફીસના હેડ કલારકનું કામ સટાપ વેચવાનુ હોય પણ તેના ઉપરી …મંજુરી મેળવીને કીવા તેના ઉપરીને જાણ કરીને પોતાના આસીસટંટને તે સટાંપ …નુ કામ સેપે આસીસટંટ તે સટાપ લઈ નાશી જાય તો હેડ કલારકે વીશાવાસ …ઘાત ગુનહો કરયો કહેવાય નહી પણ આસીસટંટે કરયો કહેવાય ૧૩ વી. રી. પ. ૭૭ …ક એ બજાવણીના કામનો ઉપરી છે અને તે જે રીપોરટ કરે કીવા દાખલ કરે …ની સચાઇ વીશે તે જવાબદાર છે મારા તાબાના માણસે મને ઠગયો એવું કહી તે પો…ની જવાબદારાથી મુકત થઇ શકે નહી ૭ વી. રી. પ. ૧૦૯ આ કલમ પરમાણેના …થ પરમાણે નાયબનાજર એ સરકારી નોકર છે નાજરનો ખનગી નોકર નથી … …ઘ પરાત હા, રી. પ. ૨૯૮ હ.સાબમા મીઠું વધારે સલીક નીકળવું જોઇએ તે …ની સલીકમા થેકું મીઠું હોય પણ તે મ ઠું દરગો ખાઇ ગયો એવ પુરાવ ન હોય …ં સુધા તેણે વીસવાસઘાત કરયો કહેવાય નહી ૫ વી. રી. પ. ૨૧

ચોરોની મીલકત લેવા બાબત.

…૧૦ જે મીલકતનો કબજો ચોરીથી અથવા જબરાઇના કહાડવાથી અથવા ગભ…ની મીલકત | હરણથી એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હોય તે મીલકત …જે મીલકતનો સાપરાધે ખોટો ઊપયોગ થયો હોય અથવા જે બ.બત સાપરા…ઇસ ઘાત થયો હોય તે મીલકતનું નામ ચોરીની મીલકત પાડયું છે પછી બ… …હીંદીઆની અંદર અથવા બહાર તે કબજો એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હો…લકત તે શાપરાધ ખોટો ઉપયેગ અથવા … ઘાત થયો હોય તો પણ.

અગર તે મીલકત જે સખસને તે કબજામાં લેવાનો કાયદા મુજબ હક
કોઈ સખશના કબજામાં પાછળથી આવે તો પછી તે ચોરીની મીલકત સમ

૪૧૧. કોઈ માણસ બદદયાનતથી કાંઇ ચોરીની મીલકત લે અથવા રાખે

ચોરીની મીલકત બદદાનતથી લેવી.	ચોરીની મીલકત છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત

સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવા

ટીકા.

ક્ષાને બદલે ફટકાની સીક્ષા થઇ શકે (સને 1
વખત એવો ગુનોહ કરે તો કેદ તથા ફટકા
સીક્ષા થઇ શકે (સન ૧૮૬૪ નો આક્ટ ૬ કલમ ૨) જ્યાં કેદી ઉપર બદદયાનતથી ચો
રીની મીલકત રાખવાનું તોહોમત મુકયું હોય તીયા એમ બતાવવાની જરૂર નથી
કે તેણે લીધી તે વખને તે ચોરીના મીલકત છે. એમ તે જાણતો હતો ફક્ત
એટલુંજ સાબીત કરયુ હેય તો બસ છે કે--એ પરમાણે જાણ્યા પછી તેણે બદ
દયાનતથી એ મીલકત રાખી (મદરાસ હાઇકોરટના કેસ લા વા૦ ૪ આપેનડીક્ષ ૪૨)
ચોરીની મીલકતનુ બદદયાનતથી રાખવાનો ગુનહો અને ચોરીની મીલકત બદદયાન
તથી લેવાનો એ બે ગુનહા જુદા છે પેહેલો ગુનોહો થવાને તે મીલકત લેતી વખત તકરી
રવાન જાણપણાની જરૂર નથી. (મદરાશ હાઇકોરટ રૂલીંગ તા૦ ૬ અપરેલ સને
૧૮૬૯) મુંબાઇમાં ચોરીનો માલ જાણી બુજીને રાખ્યો હશે તો (સન ૧૮૫૬ આક
ટ ૧૩) ચોરીનો માલ રાખવાના કામમા માલના માલેકની જરૂર નથી એવા કામમાં
મુદ્દાનો માલ અમુક માણસો છે (હાઇકોરટનો ફેંસલો તા૦ ૧૮ મી નવેમબર ૧૮૬૬
ચોરીનો માલ લેવા વીશેનો ગુનોહ બરીટીશ રાજ્યની બાહાર થયો હશે તો તે ગુના
ની ચોકશી કરવા માજીસતરેટને અખીતાર નથી, (મુંબાઇ હાઇકોરટ તા. ૫ ડીસેંમબર
સને ૧૮૬૭ વા, ૪ પા. ૩૮.) બદદયાનતથી ચોરનો માલ રાખીયાનું તોહોમત કોઈ
સખસ ઊપર ઠરાવવામા આવે તો ને તોહોમતનામામાં લખવું કે તોહેમતવાળાના કબ
જામા જે ચીજો માલમ પડી તે ચીજો ફલાણા માણસની ચેરીએ ગએલી મીલકત હ
તી (મુંબઈ-હાઇકોરટ તા૦ ૧૮ મી નવેંમબર સન ૧૮૬૩ વા. ૧ પા. ૯૫. તહોમ
તદારે એ માલ લેવાનો ઇરાદો કરયો હોય પણ ચોરે જયા શુધી એ માલ તેને આપ
યો નથી તીયાં શુધી તેણે ચોરીનો માલ રાખવાનો ગુનહો કરયો નથી આરય ૫. ૪૭૪
ચોરીના માલને અડવાથી કાંવા મજુર તરીકે બીજે ઠેકાણે લઇ જવા તેનો કબજો લે
વાથી ચોરીનો માલ રાખવાનું તોહોમત આવતું નથી એ માલ તોહોમતદારે અથવા
તેના તરફથી બીજા કેઇએ કબજામા લેવો જોઇએ આરય ૫. ૪૭. સ્ત્રી ચોરી કરી
લાવે અને તે ચોરી લાવેલા માલ ધણી રાખે તો ધણી ઉપર ચોરીનો માલ રાખવા
તોહોમત આવે આરય ૫. ૪૭૫ એક સ્ત્રીએ તેના ભાઇડાની ગેરહાજરીમાં તેન

જાણુ બાહાર કેટલોક ચોરીનો માલ લીધો અને તે પેટે ચોરને કાંઇક નાણાં આપયાં ચોર અને ધણી પાછળથી ભેગા થયા તે ઓના ધણીને ખબર હતી કે જે માલ ચોર આપી ગયો છે તે ચોરીનો છે અને એટલા માટે બાકીના પઇસા તે ચોરને પોતે આપયા તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે તે ધણી પણ ચોરીનો માલ રાખવાનો તકશીરવાન છે આરગ ૪૭૫. એક છોકરે તેના ધણીના કબજામાંથી એક ઘેટું ચોરયું તે ઘેટો તેના ધણીએ પાછો લીધો છોકરાને પુછ્યું કે આવો માલ તુ કોને તીયાં વેચી આવે છે છોકરાએ અમુક સખસનું નામ લીધું તીયારે તહોમતદારને પકડવા માટે એક ઘેટું તેને તીયાં વેચી આવવાનું તેના ધણીએ કહ્યું એ પરમાણે તે વેચી આવ્યો તેથી તહોમતદાર ઊપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તોહોમત આવ્યું તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે જે વખતે એ ઘેટું વેચ્યું તે વખત તે ચોરીનું નહોતું તેથી તહોમતદાર ઉપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તોહોમત આવે નહી આરગ પ. ૪૮૬ એક સખસે સોપો પ ઉડની એક એક નોટ હોયછે એવી છો નોટની ચોરી કરી અને દરેક નોટ ૨૦ વીસ પ.ઉડની લીધો તેમાંથી કેટલીક (બ) નામના શખસને આપી તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે (બ) ઊપર ચોરીનો માલ રાખવાનું તહોમત આવે નહી કેમકે,તેણે જે નોટો લીધી તે ચોરીએ ગએલી નહોતી આરગ પ. ૪૭૬ ચોરીની મીલકત બદદયાનતથી રાખવાના તહોમતમા તહોમતદારનો ઇરાદો ચોરીની મીલકત છે એવું તે અપરાધ જાણતો હતો એ જરૂરનું છે રાણી ધીરૂધ દેયલમેલીદર અને બીજો આ કલમ પરમાણેનું તહોમત જે સખસ ઊપર આવ્યું હોય તે સખસે ચોરીમાં ગએલી રકમ ગુનહા ભરેલી રીતે રાખી એવું ખુલી રીતે સાબીત થવું જોઈએ ૧૩ વી. રી. પ. ૭૦ આ કલમ પરમાણેના તહોમતમા લ.ધેલી મીલકતનો પરકાર તહોમતદારના કબજામાં તે મીલકત આવી તેનો વખત, જગયા અને રીતી અને તે ચોરી લઈ જવામા આવી એ હકીકત ધીઆનમા લેવી જોઇએ ગુનહો કરનાર સખસ કોઇ અમુક સખસ છે તે નકી ન થાય તો તેએ ચોરીની મીલકત લેવાના ગુનાથી છટકી જઈ શકે નહી ૨ મું હા. રી. પ. ૧૩૦ આ કલમના બતવેલી ચોરીની મીલકત લેતી વખતે તે મીલકત ચોરીની છે એવુ તેહોમતદાર જાણતો ન હોય પણ તેવું જાણવામા આવ્યા પછી રાખે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ કરયો કહેવાય ૪ મ. હા. રી. એ. ૦૨

૪૧૨. કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ ચોરીની મીલકત લે અથવા રાખે અને તે મીલકતનો કબજો ડાકાઈટી કરવથી એકની પાસેથી બીજાની પાસે આવેલો છે એમ તે માણસ જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય અથવા જે શખસ ડાકાઇટોના ટોળામાં છે અથવા તેઓની ટોળીમાં હતો એવું જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં એવા કોઈ શખસ પાસેથી કોઈ સખસ પાસેથી કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ મીલકત લે અને તે મીલકત ચોરેલી છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તો

ડાકાઈટી કરતાં ચોરેલી મીલકત બદદનતથી લેવી.

માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત મુધીની [illegible] કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પ્રમાણેનું તહોમત સ્થાપીત કરવા માટે જે સખ્શે ડકાઈ[illegible] [illegible]લકત લીધી હોય તે શખ્શ એ ડકાઈટી થઈ છે એવું જાણતો હતો. કી[illegible] [illegible], કીંવા જે શખસ પાસેથી તેણે એ મીલકત લીધી છે તેઓ ડકાઈટી-[illegible] એવું તે જાણતો હતો કીંવા માનતો હતો એવું સાબીત થવું જોઈ[illegible] [illegible] પ્ર. ૧૦૯ જે સખ્સ ઉપર કલમ ૪૦૯ પરમાણે તહોમત આવી સંભ[illegible] સખ્સ ઉપર વળી એ કલમ સાથે આ કલમ પરમાણે ચેરોની મીલકત [illegible] તહોમત આવે નહીં ૨ અ. હા. રી પ્ર ૩૧૨.

ચોરીની મીલકતનો ધંધો કરવા.

૪૧૩. જે મીલકત ચોરીની મીલકત છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું પોતા[illegible] ને કારણ છતાં જે માણસ નીત તેવી મીલકત લે અથવા તેનો ધંધો કરે તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા દશ વરસની મુદત મુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા[illegible] આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ચોરીની મીલકત સંતાડ[illegible]વામા મદદ કરવી.

૪૧૪. કંઈ મીલકત ચોરીની મીલકત છે એમ જાણીને અથવા [illegible] પોતને કારણ છતાં તે મીલકત સંતાડવામાં [illegible] વગ કરવામા કે તે ખસેડવામા જે માણસ બુધો પુરવક મદદ [illegible] તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા [illegible]ડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

ઈસટેશન ઉપર કાપડની ગાશડી ચોરાઇ તે બાબાત આ કલમ તથા કલમ ૩૭૯ પરમાણે સજા કરી તેમા કેદીનો તરફથી તકરાર કે એ લેકો હુકમ પરમાણે કામ કરનાર હતા માટે શીક્ષા રદ કરો. હાઈકોરટે અરજ ના મજુર કરી શીક્ષા બાહાલ [illegible]ખી (મુબાઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૯ મી માચ્ચ સન ૧૮૬૫ વા. ૨ [illegible] [illegible]રીનો ગુનોહ બીજા માણસો ઉપર શાબેત થઈ શકતો નથી આ [illegible] [illegible]રીનો માલ રાખનાર કેદાઓને ફાયદો થતો નથી (મુબાઇ હાઇકોરટ તા૦ [illegible] સન ૧૮૬૫ વા. ૨ પાનું ૧૩૦). કા[illegible] પોર પાસેથી એ મીલકત લીધી એવું સાબીત ન થાય તો કલમ ૪૧૧ [illegible]માણેનું તહોમત ન આવે પણ આ કલમનું તહોમત આવે ૨ મું. હા૦ રી. પ્ર. ૧૩૦. એક સખ્સે કેટલીક ચોરીની ચીજ એક સખસના ઘરમાં અને ખેતરમાં છુપાવી એવા ઈરાદાથી કે એથી એ ઘર અને ખેતરના માલીક ઉપર [illegible] [illegible]રીનું તહોમત આવે તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે છુપાડનાર ઉપર કલમ ૧૯૩ પરમા[illegible] ખોટો પુરાવો બનાવવાનું તથા આ કલમ પરમાણે ચોરીની મીલકત છુપાવવા

નહી અથવા કંઇ વસતુ તે ફરેબ દીધેલા શખ

રવાને ઇરાદે લલચાવે અને તે કામ અથવા કે

ર મન આબરૂ કે મીલકત તરફની કાંઇ નુકશા

ભવ હોય તો તે માણસે ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

સો—કંઈ હકીકતને બદદાનતથી છુપાવવી તે પણ આ કલમના અરથ પરમા

છે એમ સમજવું

દ્રષ્ટતો.

) હું શીવીલ સરવીસમાં છું એવો ખોટો ઢોંગ કરીને અ ઇરાદાથી જ ને ફરે

એ પરમાણે બદદાનતથી એમ કરે કે જ તેને કંઈ માલ ઉધાર લઈ જવા દે

તે માલના નાણાં આપવાનો ઇરાદો રાખતો નહી હોય તો અ એ ઠગાઈ

સમજવું.

) અ કાંઇ વસતુ ઉપર એક ખોટી નીશાની કરીને ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે અ

મનમાં એવો ભરોસો ઉતપન કરે કે એ વસતુ ફલાણા નામીચા કારીગરે બના

એમ કરીને તે વસતુ ખરીદ કરીને તેની કીમત આપવાને ઝ ને બદદાનત

થી લલચાવે તો અ એ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું.

(ક) અ કાંઇ માલનો ખોટો નમુનો બતલાવીને ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે અને તેના મનમાં એવો ભરોસો ઉતપન કરે કે તે માલ નમુના જેવોજ છે અને એમ કરીને તે માલ ખરીદ કરીને તેની કીમત આપવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું

(વ) અ એ કંઈ માલ ખરીદ કરયો છે તેની કીમત આપવાને બદલે અ એક પેઢી ઉપર હુંડી લખી આપે અને તે પેઢીમાં અનું કંઈ નાણું હોય નહી અને તેથી અ ને ઉમેદ હોય કે હું જે હુંડી આપું છું તે શીકરાવાની નથી તેમ છતાં તે હુંડી આપીને અ ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે અને એમ કરીને તે માલ આપવાને જ ને બદદાનતથી લલચાવે અને તેને નાણું આપવાનો પોતાનો ઇરાદો હોય નહી તો અ એ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું.

(ઇ) કંઇ વસતુ હીરા નથી એમ અ જાણતો હોય તે વસતુ હીરા છે એમ કહીને અ તે હીરા મુકે અને ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે અને એમ કરીને તે ઉપર રૂપીઆ ધીરવાને

ને બદદાનતથી અ લલચાવે અને તે રૂપીઆ પાછા આપવાનો પોતનો
ા અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું

(ગ) અ ઈરાદાથી ફરેબ દઈને ઝ ના મનમાં એવો ભરોશો ઊતપન કરે
આટલા ગળીના છેડવા આપવાનો ઈરાદો રાખેછે અને અ નો કઇ આપવાનો
હોય અને એમ કરીને તે આપવાના ભરોસા ઊપર કાંઈ નાણું આગળથી આપવાને
ને બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું. પણ અગર તે રૂપીઆ
ની વખતે અ નો ઈરાદો તે છોડવા આપવાનો હોય અને પછી પોતાનો કરાર તેડ.ને
છોડવા નહી આપે તો તેણે ઠગાઇ કરી એમ સમજવું નહી. પણ તેની ઊપર કરાર તોડ
ની દીવાનીમા ફકત ફરીઆદી ચલી શકશે.

(હ) અ એ જ ની સાથે કાંઈ કરાર કર્યો છે તે કરારમ નો જેટલો ભાગ અ એ
તેટલો અ બજાવી ચુકયો એ પરમાણે અ ફરેબ દઇને જ ના મનમા ભ
અને એમ કરીને પઈસા આપવાને જ બદદાનતથી લલચાવે તો અ એ
સમજવું.

એક શથવર મીલકત બ ને વેચીને તેના નામનુ ખત કરી આપે પછી
હવે મારો તે પર કઈ હક રહ્યો નથી એમ જાણ્યા છતા આગળ
ખતની ઝ ને ખબર નહી આપતા તે મોલકત અ ઝ ને વેચાતી
અને ઝ ની પાસેથી તેની કીમતનાં કે ગરો બાબતના નાણા લે તો
ઠગાઈ કરી એમ સમજવું

ટીકા.

પીનલકોડ ચાલુ થતા પહેલા એકને ઘેર ગીરો આપીયા છતાં બીજાને આપીયુ તેમ
આ કલમ તથા સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૨ કલમ ૧ ની પેટા રકમ ૭ પરમાણે
વીરૂધનો ચારજ લાગતો નથી (મુંબાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૧૩ મી નવેંબર
વા. ૧ પા. ૯૩). આગગાડીમા બેસનારે જે કલાસની ટીકીટ લીધેલી તે
મા બેઠા તેને ઠગાઇનો ચારજ લાગતો નથી (સન ૧૮૫૪ નો આકટ ૧૮
પરમાણે) તજવીજ કરવી. (મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦ ૧૬ જાનેવારી સને ૧૮
પા.ને ૧૪૦). રસતો બધો આપવાને કરેલો કરાર તોડયા બાબત આ
થી (સન ૧૮૫૦ ના અટક ૧૩ મા પરમાણે તજવીજ કરવી અને તે
સબમ્યુસટરેટને અધીકાર નથી માટે શીક્ષા રદ કરી (મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦
બર સન ૧૮૬૬). રેલ્વે સંગરસાનમા વગર ટીકીટે જવાથી આ કલમ પરમાણે ઠગા
ઇનો ગુનો થતો નથી તેમ પરવેશનો પણ થાય નહી (મુંબઈ હાઇકોરટ તા ૧૨ મો. ડ

ખરેખર જે હોય તેથી જુદોજ માણસછે એવુ બતાવીને અગર
તો તેણે વેશ લઈને ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

ણસનો વેશ લીધો હોય તે શખશ ખરેખર કોઇ હોય અથવા નહી
ગુનો થયો એમ સમજવું.

દ્રશ્ટાંતો.

હું અ નામનો ફલાણો માનબર સરાફછુ એમ કહી ઢોંગ કરીને ઠગાઇ કરે તો
લઇને ઠગાઈ કરી એમ શમજવું.

હુ બ છુ એમ ઢોગ કરીને અ ઠગાઈ કરે અને બ તો મરી ગયેલો શખસ
એ વેશ લઇને ઠગાઈ કરી એમ શમજવું.

ટીકા.

પોતાના ભાઈની જગો ઊપર પોતે ઉભો રહી સાક્ષી આપી તેને આ કલમ પરં
માણે વેશ લઇ ઠગાઈ કરવાનો ચારજ રહે નહી ખોટી પરતીજ્ઞાનો ચારજ રાખવો જોઇ
એ (મુ હા. વા૦ ૫ નવેમબર સને ૧૮૬૨ વા૦ ૧ ભાગ ૧ પાને ૮૯). પોતાની છોક
રી નથી એવુ જાણ્યા છતા તે પોતાની છોકરી છે એવુ કહીને તેને કોઈ શાથે પરણાવ
વાનુ કરે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગુનાહ કરયો કહેવાય. ૭ વી. રી. પાને ૫૧. ખોટા
નામે જુબાની આપવી તે આ કલમ પરમાણે વેશ લઈ ઠગાઈનો ગુનો નથી કલમ
૧૯૩ પરમાણે ખોટી જુબની આપીયાનો ગુનો થાયછે ૧ મુ. હા. રી પાને ૮૯ હું અમુ
ક પોલીસ અમલદાર છુ એવુ ખોટી બાગડના લોકો પાશેથી પઈસા કઢાવે તો તેણે ઠગા
ઈ અને સરકારી નોકરનો વેશ લીધાનો ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૨ વી. રી. પાને ૨૯.

૪૧૭ જે માણસ ઠગાઇ કરે તેને એ. વારશની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે

ઠગાઈની શીક્ષા | પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીક્ષા
કરવામા આવશે

ટીકા.

માતર કરાર તોડવો એ મુળ દગાબાજી ભરેલા ઈરાદાનો દીસનો પુરાવો નથી (રા
ણી વીકટોરીયા બાજી મંગારા શેગાન સન ૧૮૭૦ મુંબઇ હઈકોરટ વા૦ ૯ પાને ૪૪૮
કોઇ મોટા અમલદારના ફલાણા જમાન પડતર છે એમ ખોટુ સમજાવી તેની પાસેથા
એ જમાન લેવા એ ગુનોછે (મ. હા. રૂલીંગ વા. ૬ પાને ૧૩) કોઈ આગગાડીમાં
અગાર સાગઅથાનમાં મરી પાશે ટીકીટછે એમ ખોટો ઢોંગ કરી દાખલ થવુ એ પણ ગુ
નોછે પણ જો દાખલ થનાર શખશ ટીકીટ લીધા વગર એમને એમ પેશી ગયો હોય

તે ઠગાઈનો ગુનોહ થશે નહી (મુ. હા. રીપોરટસ- ...
લાગુ અથવા ... આપેલાં ગોતામાંત બાંનોં ભેગ કરવામાં ...
... ૯ મી અકટોબર સને ૧૮૬૭ વા. ૪ પાને ૧૬) રેલવેના ...
બીજા અથવા પહેલા કલાશમો બેસનારને આ કલમ મુજબ ઠગાઇનો ...
... અને ૧૮૫૮ ના આકટ ૧૮ મુજબ ઇનશાફ થવો જોઇએ (મુ. હા. તા૦
... ૧૮૬૮ ના ૨ પાને ૧૯૦) કોઈ સખસ હુ પોલીશ અમલદાર છુ એવુ
બ્હાડી કોઇ ગામડીઆ પાસેથી કંઈ રૂપીઆ લેતો તેણે આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો
ને શરકારી નોકરને વેશ લીધાનો ગુનો કરયો કહેવાય કો. ઈ. ડા. પાં૦ ૩૪૨. કોઈ
કીદાર કોઇ શખસને ફરેબ દઈ અથવા તેને દુખ દેવાની બીક દેખાડી અથવા કપટથી
શખસ પાશેથી કાંઇ નાણા લેતો તેણે આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો અને કલમ ૩૮૩
ને ૩૮૪ પરમાણે જબરાઇથી કઢાવવાનો ગુનો કરયો કહેવાય શરકારી નાણાનો બદદાનતથી તેણે ખોટો ઉપયોગ કરયો એવુ તહોમત તેને લાગુ પડે નહી કો૦ ઈ૦ ડા૦ પાને ૩...
એક દીવસે પઈશા લઇ બીજે દીવસે તે પઈશા કાઇને આપીયા વગર કપટથી કાઇ ...
નાશી જાય તો એટલાજ ઊપરથી તેણે ઠગાઇનો ગુનોહ કરયો ગણાય નહી ગુણો ...
સખ્સને ઠગાઈ કરવાનો અથવા ફરેબ દેવાનો તેનો ઇરાદો હતો એવુ સાબીત થવુ જોઇએ
આ ઈરાદો સાબીત કરતી વખતે નાણાં લઇ ભાગી જવાની વરતણુક પુરવામાં ...
શકાય કો. ઈ ડા. પાને ૩૪૨. તારા બાપ ઊપનુ કરજ છે તે તુ આપ નહી તો ...
આવા આવા પરીણામ થશે એવી કાઇ છોકરાને ફરેબ દેવામાં આવે તો તે ઠગાઇ...
થી જે પરીણામ થવાનુ હોય તે કણુજ શહેરવાંને કહ્યુ હોય તો તે ઠગાઇ છે પણ એમ
કેહવામાં કંઈ ખરાબ ઇરાદો તહોમતદારનો ન જણાય તો તે ઠગાઇ નથી કો૦ ઈ ડા. પાને
૩૪૨ કોઈ શખશ પોતાને ઘેર લગન છે નહી એવુ જાણ્યા છતાં પોતાને ઘેર લગન છે
એવુ કહી કેટલોક માલ બીજા શખશ પાશેથી ભાડે લઇ જાય ને તે ભાડુ આપે પછી
ભાડુ અને એ માલ પાછળથી આપવાની લખેલી વાયદા ચીઠી લખી આપે પાછળથી
વુ જણાય કે એ માલકત પોતાના એક દેવાની દાવામાં જપતીમાં લેવા તે શખશનો
ઇરાદો હતો આથી તેણે ઠગાઇનો ગુનો કરયો કહેવાય કો૦ ઈ૦ ડા૦ પા ૩૪૨ એક
... શ પાશેથી તહોમતદારે પોતાને તાબે મુકેલા જવેરાત તેઓને પાછા આપે એવા હેતુથી
લીધેલી રકમની એ. શરકારી પરામેસરી નોટ લીધી પણ એ પરામેસરી નોટ લઇ ...
ગા જવેરાત પાછા આપવા તેમનો ઇરાદો નહોતો અને તેથી એ નોટ એ સખસ પાસે
... હામતદારોનુ બીજુ લેણુ હતુ તે માટે રાખવા કહુ તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેઓએ ઠ...
ગાઇનો ગુને હે કરયો છે કો. ઈ. ડા. પા. ૩૪૨. ટીકેટ વગર પરદેશમા છાનુ જવુ
આ કલમ પરમાણે ઠગાઇનો ગુનોહ નથી ૬ મુ. હા. રી. પાનુ ૬૮ (ફોજદારી) એક
... પરવાનગી છે એવુ કહી કોઇ શખશ કોઈ ફક્કીરો પઇશા લઇ પરણાવે અને પાછળથી
ખરાબ ગણી નથી એમ ઠરે તો તેણે આ કલમ પરમાણેનો ગુનોહ કરયો કહેવાય.

આ કલમ વીરૂધનો ગુનોહ મહેમાંહે આડીવાળી શકાય) પ. ૧૫૮. જે કામ કરવાનો કરાર કરયો હોય તે કરાર કરતાં [illegible] મનદારનો ઇરાદો હતો એવું સાબીત કરવામાં આવે તો [illegible] છે. ૮ મુંબઈ. હા રી. ૫૨૯. ૪૪૮ જે મિલકત ઠગાઈકરીને મેળવેલી હોય તે [illegible]કત ઠગઈ કરેલા સખસની છે એવું આ કલમ પ્રમાણેના તહોમતમાં બતાવવું [illegible] ૧ મ. હા. રી. ૫૨૯૮. ૩૧ એક મજુર કરેલી મજુરીના નાણા લેવા આવયો તયી આપનાર ધણીએ પુછયું કે કામ બરોબર કરયુછે. મજુરે હા કહી. એપરમાણે કામ પુરું કરયું નથી એવું તે શેઠ જાણતો હતો તેમ છતા એ મજુરને ફસાવવા માટે પુરેપુરાં નાણાં આપવાં અને પછી તેની ઉપર ઠગાઈનું તહેમત લાવયો તેમા ઠરાવવામા આવયું કે ઠગઈનું તહોમત રહે નહીં. પુરૂં કામ કરયુ નથી એવું તે જાણતો હતો જેથી મજુરની સુધ ઈથી ઠગાય તેવુ નહોતું. ૧૧ વી. રી. ૫૨૯૮. ૫૧ જે તારીખે મજુર લોકોનો પગાર ચુકાવી આપવામા આવે તે તારીખે તેઓનો પગાર લેણો ન હોય તેમ છતા અધુરા કામનો પગાર કોઈ મુકાદમ લે. મજુરોને કરેલા કામના નાણા આપે અધુરા કામના પેતાપાસે રાખે તો તેણે ઠગાઈનો ગુનોહ કરયો કહેવાય. ૧૦વી. રી. ૫૨૯૮ ૨૮

૪૧૮. કોઈ સખસ ઠગાઈ કરે, અને તે એમ જાણતો હોય કે જે પરકરણમા હું ઠગાઈ કરૂં છઉં તે પરકરણમા ફલાણા સખસનો લાભ જાળવવાની કાયદા પરમાણે અથવા કઈ કાયદેસર કરાર પરમાણે મારી ફરજ છે તે શખસને એ ઠગાઈથી ગેરવાજબી હાનીકે મહારાથી થાય એવો સભવ છે. તો તે શખસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારનો કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જેનો લાભ જાળવવાનો જે સખસની ફરજ હોય તેને ગેરવાજબી હાનાગ સે એવું જાણીને તે સખસે ઠગાઈ કરવી.

૪૧૯. જે માણસ વેશ લઈને ઠગાઈ કરે તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીનો બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

વેશ લઈને ઠગાઈ કરવાની શીક્ષા.

ટીકા.

ક ના નામનો સખન થનાથો ક ની જગે એ અ કોરટમાં હાજર થઈ સાક્ષી [illegible] તે આ કલમ મુજબ વેશ લઈ ઠગાઈ કરવાનો ગુનોહ નથી, કલમ ૧૯૩ મુજબ થવી જોઇએ (હાઈકોરટનો ફેશલો તા૦ ૫ મી નવેંબર સન ૧૮૬૩). એક કરતાં [illegible]સેશ ગુનાના તહોમત રાખીયા હોય અને તે એવા હોય કે એક ગુનો બીજો ગુનો કરયા શીવાય થઈ શકતો ન હોય તો પણ એક ગુનાનો ગુનેહગાર ગણવો ને બીજા ગુનાઓના તહોમતથી મુકત ગણવો એ વીયાજબી નથી. (મુંબાઈ હાઈકોરટ તા૦ ૨૦ મી જાનેવારી ૧૮૬૮ દો. પાનું. ૭૨) આ છોકરી અમુક અસતરીની છે એવું જાણયા છતા તે બીજી અસતરીની છોકરી છે. એવું કોઇ સખસ કહી કઇ કરતીય કરે તો તેણે આ કલમ આપરમાણે વેસ લઇ ઠગાઇ કરી એમ સમજવું કો. ઈ. દા. ૫ ૩૪૨ કોઇ ની

ણુ ... ઠગાઈ કરવાનો ગુનહો કરયો કહેવ.ય છે.

૪૨૦ કોઈ માણુસ ઠગાઈ કરે અને તેથી કરાને બદદયાનતથી

ઠગાઈ કરીને બદદયાનતથી કાંઈ મીલકત અપાવવી.

દ ષેત્રો શખસ કઇ મીલકત ... કઈ કીમતી દસતાવેજ અથવા ... વસતુ જેનો કીમતી દસતાવેજ બની શકે તે આપી કે થોડી ઘણી ... તેનો નાશ કરે તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે ... કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે,

દગાના ખતો તથા મીલકતની વ્યવસથા બાબત.

૪૨૧. જે માણુશ બદદયાનતથી કે દગલબાજીથી કઇ મીલકત ખશેડે, અથવા છુપ...

માગનારાઓમા વેહેચણ થતી અટકાવાને માટે કાઈ મીલકતનુ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી ખસેડવુ અથવા છુપાવવુ

વે અથવા પુરેપુરી કીમત લીધા વીના કાઈ શખશને ... કે તેને નામે કરી આપે કે કરાવી આપે એવા ઈરાદાથી કે તે... મ કરાને પોતાના કે કોઈ બીજા શખશના માગનારાઓમા ... મીલકત કાયદા મુજબ વેંચાતી અટકે અથવા તેમ કેરવાથી ... વેંચાતી અટકશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણુશને બે વરશની મુદત ... ધીની બેમંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બન્નેની શીક્ષા કર...મા આવશે.

૪૨૨ પોતાનુ અથવા કોઈ બીજા સખસનુ કઈ લેહેણું કે માગણું હોય તે પોતાનુ...

કોઈનુ કઈ લેહેણુ કે માગ્યુ હોય તે પોતાના માગનારાઓને મળતુ તે માણસને બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી અટકાવવું.

અથવા તે શખશંનુ કરજ અદા કરવામા કાયદા મુજબ કામ... આવતું જે માણુશ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી અટ... કાવે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે... પરકારની કેદનો અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીકશા કર...વામા આવસે.

૪૨૩ જે ખત કે દશતાવેજ કાંઈ મીલકત અથવા તે માહેલો કંઈ હક કોઈ શખસ...

કોઈના નામની કાઈ મીલકત કરી આપવાના જે ખતમાં કીંમતનો જીકર ખોટો લખીયો હોય એવા ખતપર બદદાનતથી કે દગલબાજીથી સહી કરવી.

ના નામપર કરી આપવાનો મતલબનો અથવા કઈ મીલકત... માથી કે તે માહેલા કઇ હકમાંથી કઈ રકમ અપાતી થા... એવી મતલબનો હોય અને જેમા તે નામ પર ... અથવા તે રકમ અપાતી થવાની કીમત બાબત... સ અથવા સખસેનો ઊપયોગ અથવા લાભમા... ...વા દસતાવેજનો અમલ થવાને ખરેખર ઈરાદો કરયો હોય તે શખશ અથવા... કાઇ ખોટો જીગર લખેલો હોય એવા કોઈ ખત કે દશતાવેજ પર જે માણ... અથવા દગલબાજીથી શહી કરે અથવા એવુ ખત કે દસતાવેજ લખી ...

ય તે માણશને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના
ની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવસે.

શખસની કાંઈ મીલકત જે માણસ બદદાનતથી
ગલબાજીથી છુપવે કે ખસેડે અથવા તે છુપવવામા
માં જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગાબાજીથી મ
અથવા કંઈ માગણી કે લેહેણાપર પોતાનો હક હોય
બદદાનતથી કે દગલબાજીથી મુકી દે તે માણસને બે વરસની મુદત સુ
માંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની શીકશા કર
શે.

ટીકા.

ભાગીદારોને દગો દેવાને કોઇ ભાગીદાર ર.શ ખતાના ચોપડા છુપાવે તો તે આ
કલમ મુજબ ગુનેગાર થઇ શકે (બં. લા રીપોટ વાલમ ૧૩ પાને ૩૦૮ કોઈ ભાગીદાર
ભાગીદારની કાઈ મીલકત કપટથી લઈ જાય તો તેની ઊપર આ કલમ પરમાણે તહોમત
લાગી શકે (બં ૦ લા ર ૦ પાને ૩૦૮ (નોટ)

બીગાડ બાબત

૪૨૫ લોકોને અથવા કોઈ શખશને ગેરવાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાના ઇ
બીગાડ રાદાથી અથવા તેવી હાની કે નુકશાની કરવાથી થવાનો સભવ છે
એમ જાણીને જે માણશ કઇ મીલકતનો નાશ કરે અથવા કઇ મીલકતમા કે તેને સ
થોનીમા એવો કઇ ફેરફાર કરે કે તેથી તે મીલકતની કીમતનો અથવા ઉપીઓગી પણા
નો નાશ થાય અથવા તેની કીમત કે ઉપીએગી પણુ ઓછુ થાય અથવા તેથી તે ઊપર
નુકશાન ભરેલી અશર થાય તો તે માણસે 'બીગાડો કરયો' એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો.—જે મીલકતને નુકશાન કરયુ હોય અથવા જેનો નાશ કરયો હોય
તે મીલકતના ધણીને કઇ હાની અથવા નુકશાની કરવનો ઇરાદો તે ગુનોહ કરનારે કર
યો જોઇએ એવુ કાઇ બીગાડના ગુનામા જરૂર નથી મગર મીલકતને નુકશાન કરીને કો
ઇપણ શખસને ગેરવાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાનો તેનો ઇરાદો હોય અથવા તે
વી હાની કે નુકશાની પોતાથી થવાનો શંભવછે એમ તેના જાણીયામા હોય તો બસછે,
પછી તે મીલકત તે સખસની હોય કે નહી તોપણ

ખુલાસો ૨ જો. પોતાનીજ અથવા પોતાની સાથે બીજા શખસોના રાસ ખાતાની
કરીને તે કામ કરનાર તે કામથી બગાડ કરી શકે.

દ્રશટાંત.

કરવાના ઇરાદાથી જ નો એક કીમતી દસતાવેજ
એ બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

જ ને ગેરવાજબી હાની કરવાના ઇરાદાથી જ નો એક બરફની વખ

ળતા અટકાવવાના તથા એમ કરીને ને નુકશાની કરવાના ઇરાદાથી બાળી નાખે તો અ એ બીગાડ કરયો એમ સમજવુ.

(ઈ) અ એ એક વહાણનો વીમો ઉતરાવયે છે હવે વીમાવાળાઓને નુકશાની કરવાના ઇરાદાથી અગર અ તે વાહાણને બુધીપુરવક ખરાબાપર ચડાવી દે તો તેણે બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

(ફ) જ એ એક વેહાણ જોખમી નાખ્યા ધીરયા છે તેને નુકસાની કરવાની ઇરાદાથી અગર અ તે વહાણને ખરાબા ઊપર ચહડાવી દે ને. અ એ બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

(ગ) એક ઘોડો અ તથા જ એ બનેની રાશ ખાતાની મીલકતછે ને ઘોડાને અ ગોળી મારે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને બ ને ગેરવાજબી હાની કરવી તો અ એ બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

(હ) અ જના ખેતરમાં કેટલાએક ઢોરને મોકલે એવા ઈરાદાથી સંભવ જાણીને કે તેથી જનો પાકને નુકશાની થાય તો અ એ બીગાડ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

ઢોરના માલેકે પોતાના ખેતરની વાડ બધવામાં ગફલત કરવાના સબબથી એ ઢોર બીજાના ખેતરમાં પેશી જાય તો તે (હ) દરસટાત પરમાણેનો બગાડ નથી નુકશાન થશે એમ જાણ્યા છતા ઢોરને મોકલવાનુ કઇ કામ કરેલુ હેવુ જોઈએ બં૦ હાર. ૬ એપેનડીક્ષ પાને ૨ મ. હા. કોરટ રૂલીંગ વા. ૬ પા. ૩૭) તેમ ઉજડ ૨ સરકારની ફી ભરયા વગર ઢોર ચરાવવા એ પણ બીગાડ નથી (મ. હા. વા૦ ૫ પા૦ ૩૦) ઢોરના માલીક ઢોરોને ખેતરમા રખડતા મુકવાન જ માતર ગેરના કરે તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનેગાર ઠરાવતા પહેલા ઢોરો એ પરમાણે મુકવાથી નુકશાન થસે એવુ જાણ્યા છતાં તેણે તે ઢોરો ખરેખર મુકયા એવુ સાબીત થવુ જોઈએ. ૬ બ૦ હા૦ રી૦ પાને ૩. ઝાડ કાપી લઈ જવામાં આવે તો બીગડ અને ચોરી બેઉના તહોમત લાગી શકે ૨ મુ૦ હા૦ રી૦ પાને ૯૨ સરકારી જમીન જેણે ભાડે રાખી ઠરાવેલો દર આપીયા સીવાય કોઈ પેતાના ઢોર ચરાવે તો તેણે આ કલમનો કરયો કહેવાય નહી. ૬ મુ૦ હા૦ રી૦ એ૦ ૨૯. નદીમા ઈમારતી લાકડા

કે પુલને હરકત કરવાનું કેટલાએક સખરી પર તહોમત આવ્યું તેમ
ના માલેકોને પણ ગુનેગાર ઠરાવવામા આવ્યા જેથી ઠરાવવામા આવ્યું
તેનો કરવાનો ઈરાદો કીધા સ્તન હતું એવો પુરાવો નથી તેથી તેમનો ઉપર
ઠરી શકે નહી ૬ મ૦ હા૦ રી૦ પ્ર૦ ૪૦.

૪૨૬ જે માણુસ બીગાડ કરે તેને ત્રણ મહીનાની મુદત શુધીની કેમના
બીગાડ કરવાની સીક્ષા | પરકારની કેદનો, અથવા દંડની અથવા એ બનેની
કરવામા આવસે.

ટીકા.

દશ રૂપીઆની અંદરની કીંમતના બે ઘેટાની ચોરી કરી મારી નાખવાની
ને સારૂ કેદીનો આ કલમ મુજબ ઈનસાફ થઈ શકે (મ૦ સદર અથવા હા૦ ના રૂલીંગ
તા૦ ૯ મી મે સને ૧૮૫૩) યુરોપખંડમા બરીટીશ રઈઅત ઉપર આ કલમ પરમાણેના
તોહોમતની શીક્ષા ફુનપાવર માજીસ્તરેટે કરેલી તે ... ઠરાવ્યુ કે કાનોનપ પ્રો૦ કો
ડ કલમ ૨૭૧ પરમાણે ફરીઆદી ફરીઆદ કહાડી લેવું નહિય તો એ કામ હાઇકોરટમાં
મોકલવુ જોઈએ મુ૦ હા૦ તા૦ ૨૪ મારચ સને ૧૮૭૦ વા૦ ૭ પાને ૧) ઝાડના ડાળા તો
ડી ચરી લાવે તે લવનાર ઉપર બગાડનું તહોમત રાખવા સરકારનો સરકયુલર નં.૩૦૨૧
તા૦ ૨૧ જુન સને ૧૮૫૯).

૪૨૭ જે માણુસ બગાડ કરે અને તેથી ૫૦ રૂપીઆની કે તેથી વધારેની હાની
બગાડ કરને ૫૦ રૂપીઆ | અથવા નુકશાની કરે તે માણસને બે વરશની મુદત
નો નુકશાન કરવો. | બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા
બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

ખેતરમા ઢોર બગાડનુ એ લાગુ બળદ રને આ કલમ મુજબ સજા કરવા હા
તા૦ ૩૦ અકટોબર સને ૧૮૬૭ આપા વીઠુ વગરેના કામમા ઠરાવ કરયે છે.

૪૨૮ દશ રૂપીઆનો અથવા તેથી વધાર કીમતના કંઈ જાનવર અથવા

દશ રૂપીઆ કીમતના | મારી નાખાને અથવા જેહેર દેઈને અથવા લંગડા
કંઈ જાનવરને મારી નાખી | ને જે માણુસ બગાડ કરે તેને બે વરસના મુદત
ને અથવા લંગડું લુલુ કરી |
ને બગાડ કરવો. | માના ગમે તે પરકારના કેદના અથવા દંડના અથવા
નેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

જ્યા સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ની કલમ ૩૧ લાગુ થઈ હશે ત્યાં જાનવરને
મારવા બડખશે તેને આ કામ મુજબ શજા થશે ગમના મુખીને અખ્તીકાર
તે સને ૧૮૬૭ના આકટ ૮ ની કલમ ૧૬ મુજબ અમલ કરી શકશે જાનવરને
નીરૂપયેગી કરવા વીશેશલેખ, મારવા સારૂ ગણીયુ નથી તેથી વાદરાને ગોળી મા

રી નાખીયુ તેને આ કલમ મુજબ તહેમત

બઈ સને ૧૮૬૮ પા૦ ૧૩)

૪૨૯ કોઈ હાથી, ઊંટ, ઘોડો ખચર, ભેંસ અથવા પાડો ગોધો ગાય અથવા બળદ ઢોરો વગરેને અથવા ૫૦ રૂપીઆની કીમતના કોઈ જાનવરને મારી નાખ્યે લંગડ લુલુ-રાને બીગાડ કરવે.

એ જાનવરની પછી ગમે તે કીમત હેય તો પણ તેને અથવા ૫૦ રૂપીઆની કે તેથી વધરે કીમતના કોઈ બીજા જાનવરને મારી નાખ્યને જેર દઈને અથવા લંગડુ લુલુ કરીને, અથવા નકામુ કરને જે માણસ બીગાડ કરે તેને પાંચ વરસ મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

વછડાનો "ગોધા ગય કે બળદમ" શમાવેશ થતો નથી અને ગોરવા માટે તેની કીમત પચાશ રૂપીઆ નહોયતો તેનો નાશ કરવાને સરૂ કલમ ૪૨૬ કે ૪૨૮ મુજબ તેની કીંમત પરમાણે ઈનસાફ થવા જોઇએ (રાણી ‌નીરૂપ કાલેયીદ જડજ સકોંટ્યંડ મદરાસ શેશન સને ૧૮૬૪).

૪૩૦ ખેતીવાડીના કરણ સર અથવા માણસોના અથવા જે જાનવરો કે ઇની મીત હોય એવા જાનવરોના ખાવા પીવાના કારણસર અથવા નછતાના કારણસર અથવા કોઇ કારખાનાનુ કામ ચલાવવા કારણસર, પોહોચતુ પાણી જેથી ઓછુ થાય અથવા જે તે ઓછુ થવાનો સભવ પોતાને મલમ હોય તેવુ કઇ કામ કરને જે માણસ બીગાડ કરે તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડનો અથવા એ બંનેનો શીક્ષા કરવામા આવશે.

પાણી શીંચવાના કામો ને નુકશાન કરીને અથવા ગેરવાજબી રીતે પાણીનો રસતો બદલી બીગાડ કરવો.

ટીકા.

જ્યાં એક સખશે પોતાની જમીન ઉપરનો એક પાણી જવાનો રસતો જેમથી ફરીઆદીની જમીનને પાણી પહોચતુ હતુ તે રસ્તો પુરી નાખી જમીન બરોબર કરી તેના ઉપર ખેડાણ કરયુ તથા એવો ઠરાવ કરવામાં આવયે કે જો પરતીવાદીને ખબર નહોતી કે એ પાણી ઉપર વાદીનો હક હતો અને આવા કામથી તેના હકને હરકત થશે તે આ કામ કલમ ૪૨૫ મુજબ બીગાડ છે. (રેવનેયુ શીવેલ એંડ ક્રીમીનલ રીપોટર (કલકતા) ક્રીમીનલ રૂલીંગ વા૦ ૨ પાને ૪૦ બીજી રીતે મદરાશમા એમ ઠરાવ થયે છે કે જે શખશ આ કામ મુજબ ગુનો કરે તેના ઉપર આ કલમ મુજબ તહેમત રાખવુ જોઈએ અને સમાનીય કલમ ૪૨૬ મુજબ તહેમત રાખવુ ન જોઇએ (મદ્રાસ હાઇકોરટ રૂલીંગ તા૦ ૧૧ મી ઓગશટ શને ૧૮૭૧ મદરાસ જયુર સડીકશન વા૦ ૬ પા, ૪૫૨) આ કલમ ઉપર મુજબનો ગુનાહ તહોમતદારે માતર પાણી તેની મેળે વગર બધનુ જવા દીધુ હોય તેથી બનતો નથી કેટલુ કરતા કઇ પણ હકદીના કયુ હોય એટલી હકીકત આ ગુનાહમાં પુરવાર થવી જોઈએ ઈ. લા. રી. (મદ્રાસ) બુક ૧ પાને ૧૪૯.

...રીયામ રસનો પુષ્ય નકીક ગમય રી અથવા ન...

કોઈ સરીયામ રસતાને પુલને અથવા નદ નેનુકશાન કરીને બીગાડ કરવો. | તે કરવામ હોય કે અકસ્માત તે ... થવા મુષકરી કરવાને કે માલ લઇ જવાને ઓ... બનેલી થાય અથવા જેથી તે તેવા થવાનો સંભ... જાણવામાં હોય તેવું કંઈ કામ કરને જે માણસ બીગાડ કરે, તે મા... વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદન. અથવા દંડની અથવા એ બને ના શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૩૨ જેથી કોઈ સરયામ ગટરમાંથી પાણી રેલાઇ જાય, અથવા તે ગટર પ...

નુકશાનની થાય એવી રીતે કોઈ સરકારી ગટરને રેલાવીને અથવા બંધ કરીને બીગાડ કરવો. | થઇ જાય અને તેથી નુકશાન કે હાની પણ થાય અથવા જેવી તેમ થવાનો સંભવ પોતના જાણવામાં હોય એવું કંઈ કામ કરીને જે માણસ બીગાડ કરે તે માણસને પાંચ વરસ ની મુદત સુધીના બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેના શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા

...આ કલમ મુજબ ગુનેહ કરવ્યુ હોય તે કામ કરતી વખતેજ... ...વા માટે જવા એક નદીના પાગાર એક ડકા બંધો અને... ...ઇ માલકતનો નાશ થયો નહી અથવા માલકતમાં અગર તેની સથીતીમાં અવા... ફેરફાર થયો નહી કે જેથી તેની કીમત અથવા ઉપયોગનો નાશ થયો નહી કે ઓ... થયો નહીં કે તેના ઉપર નુકશાન ભરેલી રીતે અસર થઈ નહીં, તેમાં એ સબબ ...મ ૪૨૫ મુજબ શીક્ષા લાયક નથી એમ ઠરાવ થયો જો કે માજીસતરેટને ખરી વાત ...કે એમ માલુમ પડયુ કે એ ડકાથી પાસેના ગામડાઓના રેલ આવવાનો સંભવછે. ...ઇકોર્ટ હાઇ કોરટના ફેસલા વા૦ ૪ આપેનડીક્ષ પા ૧૫.)

૪૩૩ કંઇ દાંડીનો દવો અથવા બીજી રોશની દરીઆની નીશાની દાખલ કરવામાં

કોઈ દાંડીનો દાવો અથવા દરીઆની નીશાનીનો નાશ કરીને તેને ખસેડીને અથવા એછા ઉપયોગી કરીને અથવા ખોટી નીશાની બનાવીને બીગાડ કરવો. | આવતા હોય, અથવા કંઈ ખરાબાની નીશાની અથવા બોયુ અથવા બીજુ એવા નીશાની ગુનાથી દાખલ મુકેલી બીજી કંઇ વસ્તુ હોય તેનો નાશ કરીને અથવા તેને ખસેડીને અથવા જેથી તે દાંડીનો દીવો દરીઆની નીશાની બોયુ અથવા ઉપર લખેલા પ્રકારની બીજી વસ્તુ વહાણ ચલાવનારાઓને સુચના દાખલ ઓછી ઉપયોગી થઇ પડે એવું કંઇ કામ કરીને જે માણસ બગાડ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

•સન ૧૮૫૫ના આક્ટ ૨૨ ની કલમ ૧૧—૧૦—૨૨છે.

અથવા તેને ...
...મીનની નીરાની દાખલ ઓછી ...
...ઈ કામ કરીને જે માણુસ બીગાડ કરે ...
...વરસની મુદત સુધીની ગમેતે પરકારની કેદ...
અથવા દંડની અથવા એ બનની શીક્ષા કરવામા આવશે

ટીકા.

જમીનનો ખેડુત હળ વીગેરે હાંકના બીગાડ કરે તો તેને મુંબ સને ૧૮૬૪નાં ૩ ... આાકટ ઉપર સરકારના નં. ૪૨૩૫ તા૦ ૨૭મા અકટોબર, સને ૧૮૪૦થી રેવનીયુ અ... બદાર મામલતદાર, મહાલકરી વેહેલા કારકુનને અધીકાર છે.

૧૦૦રૂપીયાનીનુકશાની કરવાના ઈરાદાથી અગનીવડે અથવા અવાજ સાથેફુટે એવા પદારથવડેબગાડ કરવો.

૪૩૫ જો કોઈ માણુસ અગનીથી અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદારથ... બીગાડ કરે અને તેથી કાંઈ માલકતને સો અથવા વધા... રૂપીઆના અથવા (જયારે માલકત ખેતરમા ઊતપન થએલો... માલ હોય ત્યારે) દશ અથવા વધારે રૂપીઆની નુકશાની કર... નો તેનો ઈરાદો હોય અથવા તેથી તેટલી નુકશાની થાય એવો સંભવછે એમ તે જાણુતો હોય તો તે માણુસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે પણ દંડને લાયક થશે.

કંઈ ઘર વગેરેનો નાશ કરવાના ઈરાદાથી અગનીવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા પદારથ વડે બગાડ કરવો.

૪૩૬ જો કોઈ માણુસ અગનીથી અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કંઈ પદારથથી બીગાડ કરે અને તેથી જે ઈમારત ઘણું કરને પુજાના ઠેકાણું દાખલ અથવા માણુસના રેહેવાના ઠેકાણા દાખલ અથવા માલ ભરવાના ઠેકાણા દાખલ વપરાતી હોય એવા કોઈ... મારતનો નાશ કરવો એવો તેનો ઈરાદો અથવા તેથી તે... નાશ થશે, એવો સંભવ છે એમ તે જાણુતો હોય તો તે માણુસને જીવતાં સુધી... દેશપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની... શીક્ષા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક છે.

ટીકા.

ખેતરમાં ઢોરને બાંધવાના ગોઠાણુમા આજ સુધી ખેતરનો માલ લો... રવાના તેહોમતમા તે રેહેવાના ઘર માફક છે તેથી બીજા કલાસના સબ માજીસતરેટ ને અધીકાર નથી માટે શીક્ષા રદ કરી. (મુંબાઈ હાઈ કોરટ તારીખ ૩૦ મી અક્ટોબર સને ૧૮૬૭) કાંઈ ઈમારતને નુકશાન કરવામા આવ્યુ તે આ કલમ પ્રમાણેના તહોમતમા બતાવવું જોઈએ ૮ બો. રી. પ્ર. ૩૦ જે ઈમારતને નુકશાન કરવામા આવ્યું હેય તે ઈમારત પુરી થએલી હોવી જોઈએ એવું કાંઈ જરૂર નથી તેનો કંઈ ભાગ ઉભો થયો હાય અને તેને નુકશાન કરવામા આવ્યુ હોયતો આ કલમ પ્રમાણે તહોમત આવે. ૭ વ. જુ. પ્ર. ૨૭૦.

૪૩૭. કોઇ તુતકવાળા વાહાણને અથવા વીસ ટનનાં કે તેથી વધારે ભારનાં વાહાણ

વાળા વાહાણને અથવા … ટનના ભારનાવા … નાશ કરવાના ઈ … અથવા તે વાહા … જોખમ ભરેલુ કર … ઇરાદાથી બીગાડ ક … ર્યો હોય તે દંડને પણ લાયક થશે.

ને જો કોઇ માણસ બીગાડ કરે. અને તેથી તે વાહાણનો નાશ કરવાનો અથવા તેને જોખમ ભરેલુ કરવાનો તે માણસનો ઇરાદો હોય અથવા તેથી તે વાહાણનો નાશ થશે અથવા તે જોખમ ભરેલુ થશે એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદનીશીક્ષા કરવામા આવશે અને … દંડને પણ લાયક થશે.

૪૩૮ ઉપલી કલમમાં જે બીગાડનુ બયાન કર્યું છે એવો બીગાડ જે માણસ અ

ઉપલી કલમમાં બયાન કરેલો બીગાડઅગની વડે અથવા અવાજ સથે ફુટે એવા કઈ પદારથ વડે કરવાની શીક્ષા.

ગની વડે કે અવાજ સાથે ફુટે એવા કઈ પદારથ વડે કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે. તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

૪૩૯. કોઇ વાહાણમાં જે કઈ માલ હોય તે માલની ચોરી કરવાના ઇરાદાથી અ

ચોરી વગેરે કરવાના ઈરાદાથી વાહાણને જમીન પર કે કીનારા પર ચઢાવી દેવું તેની શીક્ષા.

થવા તે માલનો બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તે માલની ચોરી કે ખોટો ઉપીયોગ કરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી જે માણસ જાણી જોઇને તે વહાણને જમીન પર અથવા કોનારા પર ચહડવા દે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૪૦. કોઇ સખસનુ મોત આણવાની અથવા કોઇને વ્યથા કરવાની કે ગેરવ્યાજબી

મોત અથવા વ્યથા કરવાની તઈયારી કરીને બીગાડ કરવો.

અટકાવ કરવાની અથવા મોતની વ્યથાનો કે ગેરવ્યાજબી અટકાવનો ભય ઊતપન કરવાની, તઈયારી કરીને જે માણસ બીગાડ કરે, તે માણસને પાચ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સાપરાધ પ્રવેશ બાબત.

૪૪૧. જે સખસના કબજામા કાઈ મીલકત હોય તે સખસને ધમકી દેવાના, તેનો

સાપરાધ પ્રવેશ.

તીરસકાર કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ઇરાદાથી અથવા કઈ ગુનો કરવાના ઇરાદાથી, તે મીલકત મધે અથવા તે ઊપર જે માણસ પરવેશ કરે, અથવા તે મીલકત મધે કે તે ઉપર કાયદા મુજબ પરવેશ કરયા પછી તેહેવા કોઈ સખસને ધમકી દેવાના, તેનો તીરસકાર કરવાના, અથવા તેને દુખ આપવાના ઇરાદાથી અથવા કાંઈ ગુનો કરવાના ઇરાદાથી જે માણસ કાયદા વીરૂધ તયાં રહે તે માણસે સાપરાધ પરવેશ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.

કાયદા વીરૂધ છે અને જે કામ ગુનો છે તે વચ્ચે ભેદ છે એટ
દાવાનો કાયદો અટકવશે અથવા જે કામને સારૂં દીવાની કાયદો શીક્ષા કરશ.
કામ કરવાના ઈરાદાથી જમીન પર પરવેશ કરવાથી સાપરાધ પરવેશ થતો નથી.
લો પરવાનગી વગર સરકારી પડતર જમીન ખેડવી (મદરાશ જ્યુરી વા. ૪ પાનું
૦૫) અથવા જે જમીન ઉપરથી જે શખસને કેઈ દીવાની કરટના હુકમથી કાઢી મુક્યે
હોય તે જમીન ઉપર ફરીથી પરવેશ કરવો. (મુંબાઈ કરાણી નકશોશ વા. ૯ પા૦ ૯)
એવા કામો કંઈ વધારે ઈરાદનો પુરાવો મળયા શીવાય કલમ ૪૧૧ મુજબ શીક્ષા લા
નથી હુકમનામું બજાવવામાં જપત કરવાને કોરટના કારકુનની સાથે દેણદારની મોલ
બતાવવાને વાદીને જવાનો હક છે તેથી આ કલમ પરમાણે ગુનો થતો નથી જ્યાં
નો કરવાના ઈરાદાથી કે ધમકી કે તીરસકાર કરવાના ઈરાદાથી કેઈ મલ બીજાની
માંથી લેવા જાય તારેજ ગુનો થાયછે (મુ.હા. તા૦ ૭ મી ફેબરૂઆરી સન ૧૮૬૧).
અપરાધ પરવેશ જમીન ઉપર કરેલો બીગાડ અને રાતરે ઘર ફોડવું એ તરણે ગુનાનો
ભાગછે જેમકે જમીન ઉપર ગયા વગર બીગાડ થઈ શકતો નથ (કલકતા વા. ૮ તા૦ ૧
અકટોબર સન ૧૮૬૭) નીવેડો તા૦૨૧ જુલઈ સન૧૮૬૭ કેદો બાપુસીંગ વગેરેનાકામમ
એક એકઠા રેહેવાવાળા હીંદુના ઘરમા કુટુંબનો કેઈ માણસ પેસે તો તેણે પરવેશનો
નહી કરયો એમ કહેવાય નહીં તેમ કેઈ પારકો શખસ એવા કુટુંબના રજા અને પર
નગીથી પેસે તો તે પણ ગુનહો નથી ૬ બે. લા. રી. પરૂ ૨૮ ૦ આ કલમ પરમાણે
નો ગુનહો બનના માટે જે શખસનો ખરેખરો કબજો હોય તેને ધમકી દેવાના. તેને
તીરશકાર કરવના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ઈરાદાથી તહોમતદારે તે પરવેશ કરે
હોવો જોઈએ. ઘરના માલેકનો કબજો ખરેખરો ન હોય તો આ ગુનો બનતો નથી
બે. લા. રી. પ્ર ૬૨ આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો તહોમતદાર કઈ ગુનહો કરવા
ઈરાદે પેઠેલો હોવો જોઈએ. અથવા કોઈ સખસને ધમકી આપવાને, તીરસકાર કરવા
અથવા દુઃખ આપવાને ઈરાદે પેઠેલો હોવો જોઈએ. તેમ સબીત થયા સુધી ગુનહો બ
...તીધરપુરૂ ઈ. ૯ બે. લા. રી પ્ર. ૧૯ ૨ ઈ. લા. રી. (અલાહબાદ)
...ની જમીન ઉપર જઈ કબજાવાળા શખસને તીરસકાર કરવાના
...ઈમારત બાંધે તે તેણે આ ગુનહો કરયો ગણાય. કો ઈ. ડા. પ્ર ૩૮૬
ઈમારત બાંધતા જાહેર રસતાની કઈ જમીન દબાયતો તે દબાવનાર ઉપર આ કલમ
નું તહોમત લગે નહી. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૬. બેઠું ૧૨૮ લઈ ઘરમાં પેસી કેઈ પો
લીસ અમલદાર કોઈને પકડે તો તેની ઉપર આ કલમ પરમાણે પરવેશનું પણ તહોમત
આવે. કો. ઈ. ડા. પ્ર. ૩૮૬ બેઠું ૧૨૮ લઈ ઘરમા પેસી કોઈ પોલીસ અમલદાર
ઈને પકડે તો તેની ઉપર આ કલમ પરમાણે પરવેશનું પણ તહોમત
ડા. પ્ર. ૨૮૬ કેઈ બાળવાની જગા કેઈ શખસ ખેડાનાખે અને તે

નો હક્દાર ગોહેઓ એ પેડનાર શખસ એક ન હોય તો તેની ઉપર આ કલમ[illegible]ણે તુહોમત આવે. ૬ મ. હા. રો. એ. ૨૫.

૪૪૨. ગ્રહ્યપરવેશ. કઈ ઇમારત, તંબુ, અથવા વાહાણ, જે માણુસને રેહેવાનાં ઠેકાણા [illegible] વપરાતું હોય તેમાં અથવા કાઈ ઈમારત, પુજા સથાન અથવા માલ રાખવાના ઠેકાણા દાખલ વપરાતી હોય તેમા પેસીને અથવા તે મધે રહીને જે માણુસ સાપરાધ પરવેશ કરે, તેને ગરહ "પરવેશ કરયો" એમ સમજવું.

ખુલાસો. પેસવામાં તે સાપરાધ પરવેશ કરનારના શરીરના કઈ પણ ભાગનો પરવેશ થયો, તો ગરહ પરવેશ થવામા તેટલો પરવશ બસ છે.

ટીકા.

કેદની મુદત પુરી થતા તેની પાસેથી સારી ચાલના જામીન લેવા હાજર કરવો એવો જીલ્લા માજીસતરેટે હુકમ કરયો છે તેમ કરવા અધીકાર નથી કેદમાંથી કેદી છુટે તે વખતે તેનો જામીન લેવાની જરૂરજ હોય તો કલમ ૨૯૬ મુજબ પરથમની જરૂરી તજવીજ કરવી જોઈએ (મુંબઈ વા. ૩ પાનું ૩૮ તા૦ ૨૭ મો જાનેવારી સન ૧૮૩૭.) જયા મકાનોમા ખરોખરો બેસતા હતા પણ ગુનો કરતી વખતે અને થોડોકવાર પેહેલા તે ખલી હતા તીયાં એમ ઠરાવવામાં આવીયું હતું કે તેએ માણુસના રેહેવાના ઠેકાણા તરીકે બરોબર હોતે ગણેલાં હતા (રાણી વીરૂધ અપોચી ચીફજસ્ટીસ શકાટલંડ તા૦ ૪ થી મદ્રાસ શેસન સન ૧૮૬૨.) એક ઝાવલીનું દાણા ભરવાનું બરદાન ઉપરથી બે બાજુ અને પછવાડેના વાડામા મુકેલું હતું તે આ કલમના અરથ મુજબ મીલકત રાખવાનું ઠેકાણું નથી એમ ઠરાવીયું હતું એટલા માટે તે ઘર ફોડવાનો ગુનો થઈ શકે નહી પણ બરોબર એ ગુનો માલ ભરેલું બંધ કરેલું બારદાન બદદાનતથી ઉઘાડવાનો ગુનો આ કલમ મુજબ થયો (કલમ ૪૫૭ ઉપર મદ્રાસ હાઇકોરટના ફેસલા સન ૧૮૬૭) કોઈ શખસ છીનળું કરવાને ઇરાદે કોઇના ઘરમા પેસે તો તેણે આ કલમ પરમાણે ગરહ પરવેશ કરયો એમ કહેવાય, જો કોઇ કુવારી ઓરત સાથે આડો વહેવાર ચલાવવા તેનો ઇરાદો હોય તો. ૮ મ. હા રી. એ. ૨૫.

૪૪૩. ગુપત ગરહપરવેશ. કોઈ માણુસ ઘર પરવેશ કરે. અને આગળથી તેણે તદબીર કરી હે કે જે ઇમારત, તંબુ, અથવા વહાણ તે પરવેશનું સ્થાન હોય તે મધ્યે તે પરવેશકરનારને જતો બંધ કરવાને અથવા તે મધ્યેથી તેને બહાર કહાડી મુકવાનો જેનો હક હોય એવા કોઈ શખસથી તે ગરહપરવેશ છાનો રેહે તો તે માણુસ "ગુપત ગરપરવેશ" કરયો એમ શમજવું.

ટીકા.

જે શખસ કલમ ૪૪૩ અને ૪૪૫ મા બીયાન કરેલા ગુનાઓમાંનો ફટકાની શીક્ષા લાયક ગુનો કરે (સન ૧૮૬૪ ના આકટ ૬ કલમ ૨) તેને એકલી ફટકાની શીક્ષા થઇ શકે અને બીજીવાર તેવાને તેના ગુનાહને સારૂં ફટકાની ને ઠરાવેલી શીક્ષ

અને થઈ શકે પણ કલમ ૪ મુજબ ફટકાને લાયક કરેલો ગુનો ફરીથી કરેલા
૪૪૩—૪૪૬ તોડવાને સારૂં ઠરાવેલી શીક્ષા અને ફટકાની શીક્ષા બને થઈ શકશે (
૧૮૬૪ આક્ટ ૬ કલમ ૪)

૪૪૪ સુરયનો અસ્ત થયા પછી તથા સુરીયનો ઉદય થતાં પેહેલાં જે માણસ ગુ-
રાતે ગુપત ગરહપરવેશ. | પત ગરહપરવેશ કરે "તેણે રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરયો"
એમ સમજવું.

૪૪૫. કોઈ સખસ ગરહપરવેશ કરે, તે અગર તે ઘર મધ્યે અથવા તેના કોઈ
ઘર ફોડવું. ભાગ મધ્યે પોતાનો પરવેશ નીચે બયાન કરેલા છ પરકારોમાં
કોઈ પણ પરકારે; અથવા તયંહા કાંઇ ગુનોહ કરવાના કારણસર તે ઘર મધે અ
તેના કોઈ પણ ભાગ મધે ગયા પછી. અથવા તે મધે કાઇ ગુનોહ કરી રહયા પછી,
અર તે શખસે તે ઘર મધેથી અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ મધેથી તે છ પરકારોમાં
કોઇ પણ પરકારે બાહાર નીકળે, તો તે શખસે "ઘર ફોડવાનો ગુનોહ" કરયો એમ
મજવું પરકારોની વીગતઃ—

પેહેલો—તે ગરહ પરવેશ કરવા સારૂ પોતેજ જે રસતો કરયો હોય અથવા તે
હપરવેશ મધે મદદગારી કરનારા કોઇ માણસે જે રસતો કરયો હોય એવે કોઇ રસ
ઇને અગર તે માંહે પેશે અગર બહાર નીકળે તો.

બીજો—પોતે અથવા તે ગુનામાં મદદગારી કરનાર કોઈ માણસ એ શીવાય
જ કોઈ સખસને માણુસને પેસવા માટે કરયો નહી હોય એવે કોઇ રસતે થઈને અ
તે માંહે પેશે અગર બહાર નીકળે અથવા કોઈ ભીંત અથવા ઇમારતપર સીડીથી અ
વા બીજી રીતે ચડી જઈને જે રસતો હાથ લાગે એવે કોઇ રસતે થઈને અગર તે
પેશે અથવા બહાર નીકળે તો.

તરીજો—ગરહ પરવેશ કરવા માટે તે ઘર મધે રહેનારા માણસોએ જે સાધન વડે
ઈ રસતો ઉઘાડવાનો ઈરાદો રાખીઓ નહી હોય એવા કાંઇ સધન વડે પોતે અથવા
ગરપરવેશમાં મદદગારી કરનારા કોઈ શખસે જે રસતો ઉઘાડયો હોય એવે કાંઈ રસ
થઇને અગર તે માંહે પેસે અથવા બહાર નીકળે તો.

ચોથો—તે ગરહ પરવેશ કરવા માટે અથવા કાંઈ ગરહપરવેશ કરયા પછી તે ઘરમાં
થી બહાર નીકળવા માટે અગર તે કાંઈ કળ ઉઘાડીને માંહી જાય અથવા બહાર
નીકળે. તો,

પાંચમો—સાપરાધ બળ વાપરીને અથવા હુમલો કરીને અથવા કોઇ સખસને
લાનો ડર દેખાડીને અગર તે માંહે જાય અથવા બહાર નીકળે તો.

છઠો—જે રસતેથી કોઈ એ પરમાણે આવે જાય નહી એટલા માટે તે બંધ કરે
છે એમ તે જાણતો હોય તથા જે રસતાને પોતેજ અથવા તે ગરહપરવેસમાં મદદગારી
કરનાર કોઈ શખશે ઉઘાડેલો છે એમ તે જાણતો હોય એવે કોઇ રસતે થઈને અગર
માંહે જાય અથવા બહાર નીકળે તો,

ખુલાશો. કોઇ ઉપગરહ અથવા ઇમારત કોઇ ઘરની સાથેજ ઉપભોગમાં આવ તી હોય અને તે ઉપગરહ તથા ઘર એઓની વચ્ચે બીજે કુથા ત જતા એકમાંથી બી જામાં જવાનો રસતો હોય તો તે ઉપગરહને તે ઘરનો આ કલમના અરથ પરમાણેનો ભાગ સમજવો.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જ નાં ઘરની ભીંતમાં એક ખાતર પાડીને તે બાંકા મધે પોતાનો હાથ ઘાલીને અગર અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(બ) અગર કોઈ વહાણના બે તુતકોની વચેની એક બારીમ થી ઘુસીને અ ગરહપ રવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવનો ગુનોહ સમજવો.

(ક) અગર એક બારીમાંથી જ ના ઘરમાં પેશીને અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘ ર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ડ) અગર કોઇ દરવાજો બંધ કરેલો હોય તે ઊઘાડીને જ ના ઘરના દરવાજામાં થી જ ના ઘરમા પેશીને અ ગરહપરવેસ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનો સમજવો.

(ઇ) એક દરવાજા મધે કાણું છે તે કાણા મધે એક તાર ઘાલીને તે દરવાજાની આગલી ઊઘાડી નાખીને અગર તે દરવાજામાથી જ ના ઘરમાં પેશીને અ ગરહપરવેસ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનો સમજવો.

(ફ) જ થી પોતાના ઘરના દરવાજાની કુચી ખોવાઈ ગઇછે તે અગર અ ને જડે અને તે કુંચી વડે દરવાજો ઉઘાડીને જ ના ઘરમા પેશીને અ ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો

(ગ) જ પોતાના દરવાજામા ઊભો છે તેને નીચે પાડી નાખીને જબર દશ્તી અ ર સતો કરે અને ઘરમા પેશીને ગરપરવેશ કરે તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનેહ સમજવો.

(હ) જ ય નો દરવાન છે તે ય ના દરવાજામા ઊભોછે તેને મારવાનો ડર દેખા ડીને સ નો થતો અટકાવીને અગર અ તે ઘરમાં પેશીને ગરહપરવેશ કરે તો તે ઘર ફો ડવાનો ગુનોહ સમજવો.

ટીકા.

ઘરની અંદર ગરપરવેશ થવો જરૂરછે છાપરા ઉપર પરવેશ થવો બસ નથી (મ. હા રૂલીંગ તા૦ ૧૭ મારચ સને ૧૮૬૬) ઝડ કાપીને અંદર પોંચવું એ આ કલમ પ્ર માણેનો પરવેશછે કો૦ઈ૦ ડા. ૫ને ૩૪૫ આ કલમમાં જે સરતો બતાવીછે તેની સર તે થી નહી પણ વગર કપટે તે પરવેશ કરેલો હોય તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનોહ ન થી કો૦ ઈ૦ ડા.૦ પાને ૪૮૬

૪૮૬ જે માણસ સુરજનો અસ્ત થયા પછી તથા સુરજનો ઉદય થવાં પહેલાં રાતે ઘર ફોડવું । ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે તેણે રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ ક રયોએમ સમજવું.

ટીકા.

૨ તની વખતે ઘર ફેડવું ને તે ગધેથી ચોરી કરવી એ એકજ ગુનાહછે માટે જુ. દી જુદી સીકસા કરવી નહી (મુંબઈ હાઇકોરટ તા૦ ૪—૧૭ નવેંબર સને ૧૮૬૩ નં. ૧૪૦૪ વા૦ ૧ પાને ૮૭

૪૪૭ જે માણુસ સાપરાધ પરવેશ કરે તેને તરણ મહીનાના મુદત શુધીની બેમાંના સાપરાધ પરવેશની સીકસા | ગમે તે પરકારની કેદની અથવા પાચસે રૂપીઆ શુધીના દંડ ની અથવા એ બનેની સીકસા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

એક કલેકટરે કોઈ ગામડાની ઉજડ જમીન નહી ખેડવાને એક શખસને હુકમ કરયો હતો તે નહી માનતા તે જમીન ઊપર તે ગયો તેથી તેને આ કલમ પરમાણે મજા થઇ તે હાઇકોરટે મંજુર રાખીછે કો૦ પ્ર૦ ડા૦ પાને ૩૩૬ જાહેર નદીના એક ભાગ કોઈ એ માંછલા પકડવા સારૂ ધણા દીવસથી રાખીઓ હોય તેના હકમા ભંગ કરવો એ આ કલમ પરમાણે પરવેશનો ગુનો નથી ૨ ઈ૦ લા૦ રી૦ (કલકતા) પને ૩૫૫.

૪૪૮ જે માણુસ ગરપરવેશ કરે તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમ ના ગમે તે પ ગરપરવેશની સીકસા | રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથ વા એ બનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

લેણુદાર દેણદારની ખુશી કીંવા પરવાનગી વગર તેની મીલકત જપત કરવા તે ના ઘરમા પેશે તે કઇ ગુનો નથી (મુબઈ હાઇકોરટ તા૦) મો ફેબરવારી સને ૧૮૬૭). ઘર ફોડવું અને ઘરની અંદરની ચોરી એ બને એકજ ગુનો ગણવો જોઇ એ (હઈકોરટનો ફેસલો તા૦ ૮ મો જાનેવરી સન ૧૮૬૪ વા. ૧ ભા ૧ પા. ૧૩૨).

૪૪૯. મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગરહપર વેશ કરે તે માણુશને જીવતા સુધી સમુદરપારનો અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામા આવસે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનાહ કરવા સારૂ ગરહપરવેશ.

૪૫૦. જીવતા સુધી સમુદરપારની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમ ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

જીવત સુધી સમુદરપાર ની શીક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ ગરહપરવેશ કરવો.

૪૫૧. કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગરહપરવેશ કરે તે માણુસને બે વરશની મુદત સુધીની બેમ ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે, અને અગર જે ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો

કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ ગરહપરવેશ કરવો.

ઈરાદો કરયો હોય, તો તે કેદની મુદત સાત વરસ સુધીની થઇ શકે.

૪૫૨. કોઇ શખ્સને વ્યથા કરવાની, અથવા કોઈ શખ્સની ઊપર હુમલો કરવાની

કોઇ શખ્સને વ્યથા કરવાની તઇયારી કરયા પછી ગરહપરવેશ કરવો.

અથવા કોઇ શખ્સને ગેરવાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કોઇ શખ્સને વ્યથા, હુમલા અથવા ગેરવાજબી રીતે અટકાવનો ભય ઊતપંન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણસ ગરહપરવેશ કરે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

બેખું વારંટ લઇ કોઇ સખ્સને તેના ઘરમથી પકડવામાં આવે તો તેની ઊપર આ કલમ પરમાણેનું તહોમત આવે. ૧૧ વી. રી. પ્ર. ૩૩.

૪૫૩. જે માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ કરે અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારના કેદના શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવુ તેની શીક્ષા.

૪૫૪. કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણુસ ગુનો કરે, તે માણુસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શાક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો ઇરદો કરયો હોય તે, તે કેદની મુદત દશ વરસ સુધીની થઇ શકે.

કેદની શીક્ષા થઇ શકતી હોય એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવુ.

ટીકા.

ચોરી સાથે ગરહ પવેશના તહોમતમા માજીસતરેટના અધીકાર બાહાર જઇ ગુનાહની જુદી જુદી તજવીજ કરવી જરૂરની નથી. જે મોટી સજા હોય તેમાં નાની સજા સમાઈ જાય છે ૨ મુ હા. રી. પ્ર. ૧૨૬.)

૪૫૫ કોઇ શખ્સને વ્યથા કરવાની, અથવા કોઇ શખ્સની ઊપર હુમલો કરવાની અથવા કોઇ શખ્સને ગેરવાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કોઈ શખ્સને વ્યથા હુમલા, અથવા ગેરવાજબી અટકાવવાનો ભય ઊતપન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ અથવા ઘર ફેડવાનો ગુનો કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શાક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શખ્સને વ્યથા કરવાની તઈયારી કરીને ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફેડવું.

૪૫૬. જે માણુસ રાતે ગુપત પરવેશ કરે, અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે તે માણુસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાતરે ગુપત ગરહપરવેસ કરવો અથવા ઘર ફોડવું તેની શીક્ષા.

હોય એવો ગુનોહ કરવા સારૂ રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર ચોરીનો ગુનો કરવાનો ઈ[illegible] કરયો હોય તો તે કેદની મુદત ચઉદ વરસ સુધીની થઇ શકે.

૪૫૮. કોઈ સખશને વ્યથા કરવાની અથવા કોઈ સખસની ઉપર હુ[illegible] અથવા કોઇ સખસને ગેરવયાજબી રીતે અ[illegible]

કોઇ શખસને વ્યથા કરવાની તઈયારી કરીને રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

વા કોઇ સખસને વ્યથા, હુમલો અથવા ગેર[illegible] કાવનો ભય ઊતપંન કરવાની તઈયારી કરીને જે માણસ[illegible] તે ગુપત ગરહ પરવેશ કરે અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુ[illegible] કરે તે માણસને ચઉદ વરસની, મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શી[illegible] કરવામા આવશે, અને વળી તે દડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ તથા કલમ ૫૧૧ પરમાણે ચોરી કરવાના ઈરાદા સાથે ઘર ફોડવા[illegible] કોશીશ તથાં કેદ તથા ફટકા ઠરાવેલા તે ફટકાની શીક્ષા કરવામા નહી હોવાથી રદ [illegible] બાકીની શીક્ષા કાયમ રાખી (મુંબાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૧ મી નવંબર સન ૧૮૬૬ [illegible] તા૦ ૨૪ જુલાઇ ૧૮૬૭.) કોઈ ચોર રાત્રીએ ગુપત ગરહપરવેશ કરતાં ઘરધણીને [illegible] પુરવક મહાવ્યથા કરવાની કોશીશ કરે તો તેને આ કલમ ૪૫૭—૩૨૪ પરમાણે [illegible] થાય નહી. કલમ ૪૬૦ પરમાણે સજા થાય ર. ની. રી. પ્ર. ૫૨.

૪૫૯ કોઈ માણુસ ગુપત ગરહપરવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનો કરતે હોય

ગુપતગરહ પરવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનો કરતા કોઈનેમહા વ્યથા કરવી.

વામા જો તે કોઇ શખસને મહાવ્યથા કરે અથવા કોઈ [illegible] ખસનુ મોત આણવાની કે કોઇને મહાવ્યથા કરવાની કો[illegible] સ કરે તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદપારની અથવા [illegible] વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને [illegible]ળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૬૦ અગર રાતે ગુપત ગરહપરવેશ કરતી વખતે અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો [illegible]

ઘણા સખશો ઘરફોડવા વગેરેમા સામીલ હોય અને તેઓ માનો કોઈ એક મોત અથવા મહાવ્યથા કરે તો તે સઘળા સખસોને તેની શીક્ષા થઈ.

નોહ કરતી વખતે તે ગુનાહનો તકશીરવાર કોઈ સખસ [illegible] પુરવક કોઈનુ મોત આણે અથવા કોઇને મહાવ્યથા કરે [illegible] થવા મોત આણવાની કે મહાવ્યથા કરવાની કોસીસ કરે [illegible] જે જે સખસ રાતે તે ગુપત ગરહપરવેશ કરવામાં અથવા[illegible] તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરવામાં જોડે સામેલ હોય તે હરએક સખસને જીવતાં [illegible]

આમુદરમારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ મુજબ જવાબદારી ઘર ફોડવામાં અથવા ગરઘરપરવેશ કરવામાં સામેલ હોય તેટલા બધા સખશો ઊપર ઘરખી રહેછે પછી ખૂન અથવા મહાવધા કરવાનો તેમનો સાધારણ હેતુ ન હોય અથવા એમ થશે એમ શંભવછે એમ પણ તેમના ધારવામાં ન આવ્યું હોય (બં. હા રી. વા. ૧૧ પાને ૩૫૫).

કાંઈ બંધ કરેલા નીધાનમાં કાંઈ મીલકત હોય અથવા કાંઈ મીલકત છે એમ ધારેલુ હોય હોયતે નીધાનને બદદાનતથી ફોડીને ઉઘાડવુ.

૪૬૧ જે નીધાન મધે કાંઈ મીલકત રહેલી હોય અથવા જે મધે કાંઈ મીલકત રહેલીછે એમ પોતે માનતો હોય એવાં કાંઈ બંધ કરેલા નીધાનને જે માણશ બદદાનતથી અથવા બગાડ કરવાના ઇરાદાથી ફોડીને ઉઘાડે અથવા તેના બંધ છોડે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દડની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

તેજ ગુનો, નીધાન જયા રે તે, જેને શોપીયુ હોય તે માણસ કરે તયારેતેની શીક્ષા.

૪૬૨ જે નીધાન મધે કંઈ મીલકત રહેલી હોય અથવા જે મધે કાંઈ મીલકત રહેલી છે એમ પોતે માનતો હોય એવુ બંધ કરેલુ કાંઈ નીધાન કોઈ માણસને શોપીયુ હોય અને તે માણસને તે ઊઘાડવાનો અખતીઆર નહી છતા અગર તે માણસ બદદાનતથી અથવા બીગાડ કરવાના ઇરાદાથી તે નીધાનને ફોડીને ઉઘાડે, અથવા તેના બંધ છોડે તો તે માણસને તરણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ભાગ ૧૮ મો.

લેખ સબંધી તથા વેપારની અથવા મીલકતની
નીશાનીઓ સંબંધી ગુનાઓ બાબત

બોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો.

કોઈ માણુસ કાંઇ લેખ અથવા લેખનો કાંઈ ભાગ ખોટો બનાવે એવા ઇરાદાથી કે લોકને અથવા કોઈ સખશને કાંઇ હાંની કે નુકશાન કરવુ અથવા કંઈ દાવાને કે હકને મજબુતી આપવી અથવા કોઈ શખસ પાશે કાંઈ મીલકત છોડાવવી અથવા તેની પાશે કાંઈ સાફ કે અરથાત સમજાય એવો કરાર કરાવવો અથવા એવા ઇરાદાથી કે દગો કરવો અથવા દગા કરવામાં આવે તો તે માણુસે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ.

ટીકા.

બ ના ભાડુતો પાસેથી ભાડુ વસુલ કરવામાં મામલતદારની સંક્ષેપ મદદ લેવા કે એ આપેલી અરજીઓ ઊપર અ એ બ ના નામની સહી કરી એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો નથી• એમ ઠરાવ કરયો. (મુ. હા. રી. વા. ૧૧ પાનુ ૩)

૪૬૪ જે માણસ નીચે લખીયા પરમાણે કરે તેને ખોટો લેખ બના
લેખ ખોટો બનાવવો એ
ટલે શુ? } સમજવું.

પહેલુ—જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી કંઈ લેખ અથ
ભાગ બનાવે તે ઊપર સહી કરે મહોર કરે અથવા તે લખી આપે અથવા
લખી આપીઓછે એવુ બતાવવાની કંઈ નીશાની કરે એવા ઈરાદાથી કે જે
વા જેના અખતીઆરથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ બનીઓ નથી અથ
હી કે મહોર થઇ નથી અથવા તે લખી આપીઓ નથી એવુ તે માણસ
હોય તે સખશે અથવા તેના અખતીઆરથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ
અથવા તે પર સહી કે મહોર થઈ છે અથવા તે લખી આપીઓછે આવો
ન કરવો અથવા જે વખતે તે બનીયો નથી તે પર સહી કે મહોર થઇ નથી અથવા
લખી આપીઓ નથી એવુ તે માણસ જાણતો હોય તે એવે વખતે તે બનીઓ
તે પર સહી કે મહોર થઈ છે અથવા તે લખી આપીઓ છે એવો વીસવાસ ઉતપ
કરવો અથવા.

બીજુ—જે માણસ કાંઈ લેખ પોતે ખુદ કે બીજા કોઈ શખશે કરયા અથવા લખી
આપયા પછી ચેરીને અથવ બીજી રીતે કાંઈ જરૂરના ભાગમા તે લેખને કાયદેશર અ
ખતીઆર સીવાય બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી ફેરવે પછે તે ફેરવતી વખતે તે બી
સખસ હયાત હોય કે મરી ગયો હોય તોપણ.

તરીજુ.—જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી, કોઇ શખસ પાશે કઇ
ઊપર સહી કે મહોર કરાવે અથવા કાંઇ લેખ તે સખસ લખી આપે એમ કરે.
અથવા તેની પાસે કાંઈ લેખને ફેરવાવે એવુ જાણ્યા છતા કે તે લેખમા સું લખીયુ છે,
અથવા હું શો ફેરફાર કરૂ છુ. એ વાત તે શખશ દીવાનગી અથવા કેફના સબબથી
જાણવાને સકિતમાન નથી, અથવા તેને ફરેબ દીધો છે તે શબબથી તે વાત તે શખસ
જાણતે નથી.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ ની પાગે જ નો લખેલો બ ની ઉપરનો ૧૦૦૦૦ રૂપીયાનો એક ભલામ
નો કાગળછે હવે બ ને દગો દેવા સરૂ અગર અ તે ૧૦૦૦૦ પર એક મીંડુ વધારીને
રકમને ૧૦০০০০ કરે એવા ઈરાદાથી કે તે કાગળ જ એ તેટલી રકમનો લખીઓ છે
એમ બ માને તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) કઇ-સથવર મીલકત જ એ અ ને લખી આપી હોય એવી મતલબના એક
પર જના અખતીઆર સીવાય અ જ ની મેહોર કરે એવા ઈરાદાથી કે તે મી
લકત બ ને વેચીને તેની કીમતના રૂપીઆ બ પાશેથી લેવ તો અ એ ખોટો લેખ બ
નાવવાનો ગુનાહ કરયો એમ શમજવું.

(ક) એક ચેક પર બ ની સહી છે અને તે ચેક જે લઈ આવે [illegible] મળે એવી તરેહનો છે પણ તે મધે કઇ રકમ ભરેલી નથી તે ચેક [illegible] ઉથી તે મધે દશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે તો અ એ ખોટો લેખ [illegible] નો કરયો એમ શમજવું.

(ડ) અ પોતાના માણસ બને એક સરાફ ઉપર એક લખીને તે પર સહી કરીને આપે પણ તેમા આપવાની કઇ રકમ લખે નહી અને બ ને એવો અખતીઆર આપે કે ફલાણા ફલાણા લોકોના રૂપીઆ આપવા છે માટે દશ હજાર રૂપીઆ સુધીની રકમ તું એ ચેકમાં ભરજે પછી બ દગલબાજીથી તે ચેકમા વીશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે તો બ એ ખોટો લેખ બનવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ઇ) બ ના અખતીઆર શોવાય અ બ ના નામથી પોતની ઉપર એક હુંડી લખે એવા ઇરાદાથી કે તે હુંડીને ખરી હુંડી દાખલ કોઇ શરાફને તયાં વટાવવી તથા તે હુંડી પાકેથી તે શરાફ પાશેથી તે લઇને તેનાં નાણા અપાવવા તો એ ઠેકાણે બ ની જામીનછે એવો પોતાના મનમા વીચાર ઉતપન થઈને તે સરાફ તે હુંડીના નાણા આપે એ રીતે તેને છેતરવા સારૂ અ એ તે હુંડી લખી માટે અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ શમજવુ.

(ફ) જ ના વીલમા આ શબદો લખેલ છે કુ ફરમવુ છુ કે મારી સઘળી બાકી રહેલી મીલકત અ બ અને ક એએની વચે શરખે હીસે વેહેંચાય અ બ ના નામથી વીલ મધેથી બ નુ નામ છીલી નાખે એવા ઇરાદાથી કે તેથી એમ માનવામા આવે કે શઘળી મીલકત અ ને તથા ક માટે જ લખી ગયે છે તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ગ) "જ ને અથવા તે ફરમાવે તેને આપજો" એ પરમાણે એક સરકારી પરામેશરી નોટની પાછળ શેરો કરીને તે સેરાપર સહી કરીને તેના નાણા જ ને અથવા જ ફરમાવે તેને મળે એવુ અ કરે પછી "જને અથવા તે ફરમાવે તેને આપજો" એ શબદો બ બદદાનતથી છીલી નાખે અને એ પરમાણે તે ખસ શેરાનો ખાલી સેરો કરે તો બ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(હ) અ એક સથાવર મીલકત જ ને વેચીને તેનુ ખત કરી આપે પછી જ ને દગો દઈને તેના પાશેથી તે મીલકત જાય એવુ કરવા સારૂ તેજ મીલકતનુ અ એક ખત બ ને લખી આપે અને તે ખત ઉપર જ ને કરી આપેલા ખતની તારીખથી છ મહીના ની પહેલાની તારીખ લખે એવા ઇરાદાથી કે તે મીલકતનુ ખત જ ને કરી આપીયા પહેલાં તેણે તે મીલકતનુ ખત બ ને કરી આપયુછે એમ માનવ.માં આવે તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ઇ) જ.બોલેબોલ બોલીને પોતાનુ વીલ અ પાશે લખાવે તેમા વરીઅત આપ[illegible] ને જેનુ નામ લખવાનુ જ એ કહયુ હોય તેનુ નામ નહી લખતા અ એ ઇરાદાથી [illegible]

નામ લખે અને તમારા કહયા મુજબ આ બીલ લખીયુંછે એ
ને સમજાવીને તે બીલપર જ ની પાસે શાહી કરાવે તો અ એ ખોટો લેખ બ
નાહ કરયો એમ સમજવું.

(જ) અ એક કાગળ લખીને બ ના અખતીઆર શીવાય તે પર બ
સહી કરે અને તેમાં એમ લખે કે અ સારી આબરૂનો માણસછે અને ન
મનશીબિથી માઠી હાલતમાં આવી પડેલોછે અને તેનો ઇરાદો એવો હોય
બ બતાવીને જ પાસે તથા બીજા શખસો પાસે ભીખ મેળવવી તો એ ઠેકાણે
ની મીલકત છોડાવાને લલચાવાને સારૂ અ એ લેખ ખોટો બનાવ્યો માટે
ટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ઢ) બ ના અખતીઆર શીવાય અ એક કાગળ લખીને તે પર બ ના નામની સ
હી કરે અને તે કાગળ મધે એમ લખે કે અ ની આબરૂ શારીછે અને તેનો ઇરાદો એવો
હોય કે તે કાગળ બતાવીને જ ના હાથ તળે કઇ નોકરી મેળવવી તો અ એ ખોટો લેખ
બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ શમજવુ કેમ કે તે બનાવટના શરટીફીકટથી જ ને છેતરીને જ
ની પાશે નોકરી બાબતનો કાંઈ શારૂ કે અરથાંત શમજાય તેવો કરાર કરવાનો અ નો
ઇરાદો છે.

ખુલાશો ૧ લો—કોઈ માણુસ પોતાના નામની સહી કરે તો તે પણુ ખોટો લે
ખ બનાવવાનો ગુનો થઇ શકેછે.

દ્રસ્ટાંત.

(અ) એક હુંડીપર અ પોતાના નામની સહી કરે. એવા ઇરાદાથી કે તેજ ના
મના એક બીજા સખસે તે હુંડી લખીછે એમ માનવામા આવે, તો અ
બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ શમજવું

(બ) એક કાગળના કડકા પર "સરકારી" એટલો શબ્દ લખી
ક ના નામની સહી કરે એટલા સારૂ કે પછી તે કાગળ પર ક ની
લખે, અને તે હુંડી જાણું ક એ સીકારી હોય એ રીતે બજારમા
એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું અને અગર તે
અ ના ઇરાદા મુજબ બ તે કાગળપર હુંડી લખે, તો બ એ પણુ ખોટો
નો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ ના નામનોજ કોઈ બીજો સખશ ફરમાવે તે ધણીને
એવી એક હુંડી અ ને જડે, અને તેની પાછળ અ પોતાનાજ નામનો
વા ઇરાદાથી કે જે સખસ ફરમાવે તે ધણીને નાણાં આપવાની એ હુંડી
ખસે એ સેરો કરયો છે એમ માનવામાં આવે, તો એ ઠેકાણે અ
બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ખ) ની ઊપર એક હુકમનામું થએલું બજે, તેમાં એક રથર

ય, તે બ ખરીદ કરે, હવે તે મીલકત જપત થયા પછી બ ક ની સાથે મળી જઈને કંઇ જુજ ભાડું આપે તે મીલકતની લાંબી મુદતનું એક ભાડા નામું ક ને લખી આપે અને તે ભાડાનામામાં તે જપતીની તારીખથી છ મહીના આગળની તારીખ ભરે. એવા ઇરાદાથી કે બ ને દગો કરવો તથા જપતી થતાં પહેલા તે ભાડાનામું લખી આપું છે એમ માનવામાં આવે તો અગર બ એ તે ભાડાનામા પર પોતાના નામની સહી કરી છે તો પણ તેણે આગળની તારીખ લખી તેથી તેણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

[ધ] દેવાળુ કહાડવાનો આગળથી તીયાર કરીને બ વેપારી પોતાના ફાયદાને સારૂ તથા પોતાના માગનારાઓને દગો દેવાના ઇરાદાથી કાંઈ મીલકત બ ની પાસે રાખે અને તે કામ બાહારથી વ્યાજબી જણાય એટલા સારૂ તે બ ને એક ચીઠી લખી આપે કે "તમારી પાસે અવેજ લીધો છે તે બ બતની મારે તમને આટલી રકમ દેવી અને તે ચીઠીપર આગળની તારીખ નાખે એવા ઇરાદાથી કે અ દેવાળુ કહાડવાની તઇયારીમાં હતો તીયાર પહેલાં એ ચીઠી તેણે લખી છે એમ માનવામા આવે, તો અ એ ઉપર લખેલા લક્ષણના પહેલા પરકાર પરમાણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો કોઇ માણસ કોઇ ખોટા સખસના નામથી કાંઇ ખોટો લેખ કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે લેખ કંઇ ખરા સખસે કરેલો છે એવું માનવામાં આવે, અથવા કોઈ મુએલા સખસના નામથી કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે સખસે પોતાની હયાતીમાં તે લેખ કરયો છે એવું માનવામાં આવે તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનાહ થઇ શકે છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક ખોટા સખસની ઉપર એક હુંડી લખે, અને તે ચલાવવાના ઇરાદાથી તે ખોટા સખસને નામે તે હુંડી દગલબાજીથી સીકારે તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનેહ કરયો એમ શમજવું.

ટીકા.

જો લેખ ખરે ખર ખોટો હોય અને તહોમતવાળ સખસે કલમ ૪૬૩ માં કહેલા કામોમનું કાંઈ પણ કામ સાંપડાના ઇરાદાથી બદદાનતથી અથવા દગાબજીથી તે બનાવેલો હોય તો ગુનાહ પુરો થશે. પછી ગમેતો તેનો કાંઇ ઉપયોગ કરયો ન હોય, અથવા ઉપયોગ કરવા કોશેશ કરી ન હોયતો પણ (પ્રોસીડીંગ મદરાશ હાઈ કોરટ તા૦ ૭ મી એપરીલ સને ૧૮૬૬) અને જો કે એ લખત તેમા બનાવેલો બાબતનો કાયદા પરમાણે પુરાવ નથી તો પણ એ બનાવનાર શખસે એ એવી બાબતને પુરાવા તરીકે વાપરવાનું હોય અથવા તેમનો ઈરાદો હોયતો કલમ ૨૯ મી પરમાણે તે લેખ થસે (બંગાળા લો રીપોરટસ ફુલ બેંચ રૂલીંગ એપેન્ડેક્ષ ક્રીમીનલ જયુરીશ ડીક્ષન વા ૨ પાનુ૩૨)

કોઈ મુએલા સખશનું પેનસન મળવાના કારણસર કેદીએ ફેવાણો શખસ છે એવી મતલબથી ખોટી હકીકત વાળી કંઈ નોંધ કરી હોય તે સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ અથવા ઠગવાના ઇરાદાનો પુરાવો થઈ શકે પણ તે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો થતો નથી. (ચીફ જડજ સ્કોટલંડ અને જડજ કાલેટ. તારીખ ૨૧ ફેબરવારી સને ૧૮૭૭) આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સાબીત થવા માટે જેના નામનું ખોટું દસતાવેજ બનાવ્યું હોય તે એ દસતવેજની વાત ન જાણે એવું કંઈ કપટ તહોમતદારે કરયું એ સાબીત થવું જોઇએ ૯. વી. રી. પર. ૨૦

૪૬૫ જે માણુસ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની

ખોટો લેખ બનાવવાની શીક્ષા.	એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.

જે માણુસ ૪૬૩—૬૬—૬૭—૬૮ અથવા ૪૬૯ની કલમમાં બયાન કરેલો ખો... લેખ બનાવવાનો ગુનહો કરે તેને બીનશકાની શીક્ષા ઉપરાંત દંડની શીક્ષા થઈ શ... (અને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ કલમ ૪.) આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સંપુરણ થવા... માટે દસતવેજ ખોટું બનાવવું એટલું પુરતું છે કોઈ ખરેખરા હયાત પુરૂષના નામનું ... ...સીર કરેલું હોવું જોઇએ એવું કંઈ જરૂરનું નથી એ દસતવેજ કંઈ ઉપયોગની... ...પુરવમાં લે એવું નહોય પણ જેએ એ તે દસતવેજ બનાવ્યું હોય તેઓ તે ... ...માં રજુ કરવા ઈરાદે રાખતા હોય તો તે આ ગુનહો બનવાને પુરતું છે ૫ બા. ... પરસ: ૧૨ ૧૦ વી. રી, પરસ: ૬૧ કે. ઈ એ. ઠ હુકમત માતબળના મજુરી વગર ... વકલાત નામુ લખી સ ળના નામની સહી કરી કોઈ વકીલને આપે. એન વકીલને ...માં એવું સમજી દે કે હુકમત મના નમું પુરેપુરા પેશ કરયા છે, તે એ સહી કરનાર ... શખસે ખોટો લેખ બનાવ્યો કહેવાય ૬ વી. રી. પરસ: ૭૮ એક શખસ મુખતીઆર ... કામ કરવાનુ કબુલ કરે, અને તેમ કરવામ પોતાની મજુરી તરીકે તેની નીચે ...ની મુખતીઆરનામા નીચે કરી આપે. પાછળથી એ મુખતીઆરનામું ખોટું લખેલું મા... ...મ પડે તો તે મુખતીઆર ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરેછે એવું ગણાય નહી. ૫ ... ...ી. રી. પ ૭૦ આ કલમ પરમાણેનો ગુનહો સાબીત થવા માટે જે સખસના નામનું ખોટું દસતવેજ બનાવ્યુ હોય તે સખસ તે દસતવેજને મજકુર ન જાણે એવો ... ...તે તહોમતદારે ઠગાઈનું કરતુ કરયું હોય એવું સબીત થવુ જેઇએ ૯. ... ...સટ ૨૦. એક સખસે પોતાની ખતાવઈ જે ભુ... તાવતો હતો તેમા કેટ... ...ની તે રકમમા એવું લખાણ કરયું કે જે ઉપરથી એવુ જણાય કે કોઈ ... ...ના પુરાં નાણાં પાચેલા હોય પણ ખરેખરી રીતે તે પોચેલા નહેતાં ... ...મા આવ્યું કે તેણે ખોટું દસતવેજ બનાવ્યું ઇ. ડા. પરગટ. ૩૫૫ કો... ...તાની ખરૂલની છુપાવવાને સારૂ કોઈ એ ફીસનો રીપોટ ફેરવે તો આ કાયદા...

વાખ્યાં પરમાણે ખેટો દશતાવેજ બનાવવાનો ગુનહો થતો નથી. એ[illegible] સલામુતી મેં દે એક દસતાવેજ બે ભાગે કરવામાં આવ્યું હોય તે[illegible] ફેરફે તો તેને સખત સજા થવી જોઇએ ૧૭ વી. રી. પ્ર. ૫૮

કોઇ ઇનસાફની કોરટનું દફતર અથવા જનમ વગેરે બાબતનો સરકારીરજીસટર ખોટો બનાવવો.

૪૬૬ કોઈ ઇનિશાફની કોરટનું દફતર અથવા તે કોરટ મધે ચાલેલા કામનો કાગજ હોય એવી મતલબનો કોઇ લેખ અથવા બાબીક્રમ, લગન કે ગાડવા બાબતનો કોઇ રજીસટર અથવા કોઇ સરકારીનોકર પોતાંના સરકારી હોદાના જોરથી રખાતો હોય એવો કઈ રજીસટર અથવા કોઈ સરકારી નોકરે પેતાના સરકારી હોદાના જોરથી કરેલો હોય એવી મતલબનો કાઇ દાખલો કે લેખ અથવા કઈ ફરીઆદી કે જવાબ કરવાનો અથવા તેમા કઈ પણ કામ ચલાવવાનો અથવા કબુલાતથી હુકમનામુ થવા દેવનો જેમાં અખતીઅર આપ્યો હોય એવો લેખ અથવા વકીલાતનામુ અથવા મુખતીઆરનામુ જે માણસ ખોટુ બનાવે તે માણશને સાત વરશની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારી કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કઇ કીમતી દશતાવેજ અથવા વીલ ખોટું બનાવવુ

૪૬૭ જે લેખ કાંઇ કીમતી દશાતાવેજની મતલબનો અથવા કાઇ વીલની મતલબનો અથવા દતક લેવાના અખતીઆર નામાની મતલબનો હોય અથવા જે લેખ કોઈ સખશને કાઇ કીમતી દશાતાવેજ કરવાનો અથવા બીજાના નામનો કરી આપવાનો અથવા તેના મુદલ રૂપીઆ વાજ કે નફાની વેચાણ લેવાનો અખતીઆર આપવાની મતલબનો હોય અથવા કાઇ નાણુ જંગમ મીલકત અથવા કીમતી દશતાવેજ લેવાનો કે આપવાનો અખતીઆર આપવાના મતલબનો હોય અથવા જે લેખ કાઇ ફારગતી અથવા નાણા ભરવાની પોંહોચની મતલબનો અથવા કાઇ ફારગતી કે કઇ જંગમ મીલકત અથવા કઇ કીમતી દશતાવેજ આપ્યાની પોંહોચની મતલબનો હોય એવો કઈ લેખ જે માણસ ખોટો બનવે તેને જીવતાં સુંધી સમુદરપારની અથવા દસ વરશની મુદત સુધીની બેમ'ના ગમે તે પરકારની કેદની શાકશા કરવમા આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

કાંઈ લેખની બનાવટ જે તેના મોંહો ઉપરથીજ માતર એક નકલ દેખાતી હોય અને જેને ખરેખરી નકલ હોય તો પણ કાંઇ પઇશા આપવાનો અખતીઆર ન આપતી હોય અથવા આ કલમમા લખેલું કાંઇ કામ કરવા અખતીઆર આપતી ન હોય તો તે આ કલમ પરમાણે ગુનહોછે (મુંબઇ હાઇકોરટ રીપોર્ટ્સ વા. ૫ પાને ૫૬) પટાની નકલ એ કોઇ કીમતો દશાતાવેજ ગણાય નહી કેમકે એ લેખ કઇ એવા મહતવનો નથી કે જેના ઉપર વધારે વજન રાખી શકાય (મુ. હા. તા. ૧૭ મી જુલાઈ ૧૮૬૭ વા૦ ૨૮) આ ડા જોતાં ખોટો દશાતાવેજ મળ્યો તેટલાજ ઉપરથી ખેટો દશાતાવેજ કરયાનો ગુનો થતો

ન કરાઈનંથ અને મીસડીમીનસે વા. ૧
થી ફેરવવામા આવે તો તેણે આ કલમ
પાને ૨૫૪.

૪૫૮ જો કોઈ માણુસ ખોટો લેખ બનાવે એવા

ઠગાઈ કરવાના કારણુસર | ઠગાઈ કરવાના કારણસર વપરાવે
ખોટો લેખ બનાવવો. | મુદત સુધીની બેમાના ગમે

આમાં આવસે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૫૯ જો કોઈ માણુસ ખોટો લેખ બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તે

શખ્શની આબરૂને હાની કરવાના કારણુસર ખોટો લેખ બનાવવો, | કોઈ ધણીની આબરૂને હાની કરે અથવા તે લેખ ણુસર વાપરવામા આવસે એવો સંભવછે એમ નો તે માણુસને તરણ વસરની મુદત સુધીની પરકારની કેદની શીકશા કરવામા આવશે અને

પણ લાયક થશે

ટીકા.

કોઈ અરજી આપવાનો મુસદો કરયો હોય અને તે મુસદો જે અરજીનો હોય અરજી કોઈ બાબતના પુરાવ તરીકે વાપરવાની હોય તો અને તે અરજીનો મુસદામાં કોઈ સખશની આબરૂને હાની થે હોશે એવી હકીકત હોય તો તેણે આ કલમ પરમાણે નો ગુનહો કરયો કહેવાય ૧૦ વી૦ રી૦ પાને ૬૧.

૪૭૦ જે ખોટો લેખ શકળો કે થોડો ઘણો ખોટો લેખ બનાવવાનો

બનાવટનો લેખ | યો હોય તેનુ નામ "બનાવટનોલેખ પાડીછે.

૪૭૧ જે લેખ બનાવટનો લેખછે એમ પોતે જાણતો હોય અથવા

બનાવટનો લેખ ખરા દાખલ વાપરવો. | પોતાને કારણ હોય એવો કોઇ લેખ જે માણુસ અથવા બદદાનતથી ખરા દાખલ વાપરે તે માણુ

ણુ તે લેખ ખોટો બનાવી એોજ હોય એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૭૨. જો કોઈ માણુસ કાઇ મોહોર; અથવા પતરૂં અથવા છાપ

૪૬૭ મી કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના ઇરાદાથી ખોટું વગરે કબજા | બીજું હથીયાર બનાવે, અથવા ખોટું બનાવે. એના ઇરાદાથી કે તે ૪૬૭ મી કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના કારણસર વાપરવામાં આવે, અથવા તે મોહોર પતરૂં અથવા બીજું હથીયાર ખોટું બનાવેલું છે એમ જાણીને ઊપલા ઇરાદાથી અગર કોઈ માણુસ તે મોહોર પતરૂં કે બીજું હથીયાર પોતાના કબજામા રા-

મે તો તે માણુસને જીવતાં સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરસની [illegible]
ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે. અને વળી તે દં[illegible]

૪૭૩. જો કોઈ માણુસ કંઈ મોહોર પતરૂં અથવા છાપ પાડવાનું [illegible]

બીજી કોઈ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે એવો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના ઈરાદાથી ખોટી મોહોર પતરૂં વગેરે બનાવવું અથવા કબજામા રાખવું.

હથીયાર બનાવે અથવા ખોટું બનાવે, એવા ઈરાદાથી [illegible] તે આ બાબ માંહેલી ૪૬૭ મી સીવાયની કોઈ પણ [illegible] મુજબ શીક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનો કરવાના કારણશર વાપરવામાં આવે અથવા તે મોહોર પતરૂં અથવા બીજુ હથીઆર ખોટુ બનાવેલુ છે એમ જાણીને ઉપલ ઈરાદાથી અગર કોઈ માણુસ તે મહોર પતરૂં, અથવા બીજુ હથીઆર પોતાના કબજા [illegible] રાખે તો તે માણુશને સાત વરશની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે.

ટીકા.

એક શખ્શના કબજામાં ખોટાં લેખ બનાવ્યાના શાહીત તરીકે જુદી જુદી જાતની સીલ માલમ પડી તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યુ કે જો એ શીલ એકજ ખોટુ દશતાવેજ બનાવવા માટે કબજામા રાખી હોય તો એકજ તહોમત આવે પણ જુદા જુદા દશતાવેજ બનાવવા માટે તે શીલો રાખી હોય તો જેટલા જુદા જુદા દસતાવેજો બનાવવાનો તેનો ઈરાદો હોય તેટલા જુદા જુદા તહોમતની તેને શીક્ષા થઇ શકે રાણી વીરૂધ ગોકળચંદર ૧૪ વી૦ રી૦ પાને ૧૬.

૪૭૪ જો કોઇ માણુસના કબજામાં કઈ લેખ હોય અને તે લેખ ખોટો બનાવે

કંઈ કીમતી દશતાવેજ અથવા વીલ ખોટુ બનાવે લુછે એવુ જાણીને તે ખરા દાખલ વાપરવાના ઈરાદાથી કબજામ રાખવું.

લોછે એમ તે માણુશ જાણતો હોય તથા તે લેખ ખરા દાખલ દગલબ જીથી અથવા બદદાનતથી વાપરવામા સેવા એવો તે માણુશનો ઈરાદો હોય તો અગર તે લેખ ૪૬૬ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારનો હોગ તો તે માણુશને સાત વરશની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવસે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે. અને અગર તે લેખ ૪૬૭ મી કલમમા લખેલા પરકારનો હોય તો તે માણુસને જીવતા શુધી સમુદરપારની અથવા સત વરસની મુદત શુધીના બેમ ના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે અને વળી તે દંડને પણુ લાયક થશે.

ટીકા.

જો કલમ ૪૭૧ પરમાણેનુ તહેમત મુકવામાં આવે તો પછી ઈમ્યા કલમ પરમાણેનુ તહોમત રહે નહી કેમકે એ કલમ ૪૭૧ દશતાવેજ વાપરવાની છે આ કબજામાં રાખવાનીછે વાપરવાનુ તહોમત આવે તે કબજામાં હોવા વગર કેમ આવી શકે વાપરયુ ન હોય પણુ માતર કબજામાં રાખ્યુ હોય તે માટે આ કલમછે રાણી વીરૂધ નજર અલી ૬ આ. હા. રી. પાને ૩૯.

૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પરકારની કોઇ લેખ

કલમમા લખે
લા પરકારના લેખનુ ખ
રાપણુ દેખાડવા સારૂ વ
પરાતી હોય એવી કાઇ
મુદરા અથવા નીશાની ખો
ટી બનાવવી અથવા ખો
ટી બનાવેલો પદાર
થ રાખવો,

રણુસર વપરાતી હોય એવી કોઇ
ણુરી કાઇ પદારથ ઉપર અથવા કાઈ પદારથ
નાવે એવા ઇરાદાથી કે તે પદારથ ઉપર તે વખ
ખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા તાર પછી ખો
નો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાશ આ
રાર તે મુદા અથવા નીશાની વાપરવામાં આવે અ
જે પદારથ મધે એવી કાઇ મુદરા અથવા નીશાની ખોટી બના
કોઈ પદારથ ઊપર લખેલા ઇરાદાથી કોઇ માણસ પોતાના કબજા
તે માણસને જીવતા સુધી સમુદરપારની અથવા સાત વરશનો મુદત સુધીનો બેમાંના
ગમે તે પરકારની કેદનો શીકસા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેનો ગુનો સંપુરણ થવા માટે 'તહોમતદારના કબજામાં જે દ
સતાવેજ હોય તેની ઊપર કાઇ ખોટુ ચોન અથવા નીશાની હોવી જોઇએ અને તહોમત
દારના કબજામાં જે દસતાવેજ છે તે ખરા દાખલ વાપરવાનો ઇરાદોછે. એવું સાબીત
થવુ જોઇએ એ દસતાવેજ કલમ ૪૬૭ મા જે પરકાર બતાવ્યોછે તે પરકારનુ હોવુ જો
ઇએ ૯૦ ડા૦ પા) ૭૪૪.

૪૭૬ ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પરકારથી જુદા પરકારના કોઈ લેખનું ખરાપણ

૪૬૭ મો કલમમા લખે
લા પરકારથી જુદા પરકા
રના લેખનુ ખરાપણુ દેખા
ડવા સારૂ વપરાતો હોય
એવો કાઇ મુદરા અથવા
નીશાની ખોટા બનાવવી
અથવા ખોટી નીશાની કે
લો પદારથ કબજામા રા
ખવો.

દેખાડવાના કારણુસર વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદરા કે ની
શાણી કોઇ માણસ કઈ પદારથ ઉપર અથવા કાંઈ પદાર
મધે ખોટી બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તે ઉપર તે વખતે કો
ઈ લેખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા તાર પછી ખોટો બન
વવાનો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાશ આપવાના કા
રણુસર તે મુદરા અથવા નીશાણી વાપરવામાં આવે અથ
વા જે પદારથ ઉપર અથવા જે પદારથ મધે એવી કઈ મુ
દરા અથવા નીશાની ખોટી બનાવવામાં આવી હોય તેવો કાઈ પદારથ ઊપર લખેના ઇરા
દાથી કોઇ માણસ પોતાના કબજામા રાખેતો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની
બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની સંકશા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ
લાયક થશે.

૪૭૭ કંઇ લેખ વીલ હોય કે વીલની મતલબનો હોય અથવા દતક લેવાનુ અખ

કોઇ વીલને દગલબાજી
થી ચેહેરો નાખવુ અથવા
તેનો નારા કરવો વગેરે.

તીઆર નામુ હોય કે તેની મતલબનો હોય અથવા કાઈ
મની દસતાવેજ હોય કે તેની મતલબનો હોય તે
અને અગર કોઇ માણસ દગલબાજીથી કે
થવા લોકોને કે કોઈ શખસને હાની અથવા નુક

શાદાથી છેકી નાખે તેનો નાશ કરે અથવા ચેરી નાખે અથવા છેકી નાખવાની, ના
વની કે ચેરી નાખવાની કોસીસ કરે અથવા છુપાવે કે છુપાવવાની કોશીશ કરે
તેવા લેખ શબધી બીગાડ કરે તો તે માણસને છવતા સુધી સમુદરપારની અથવા
સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે
અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

જે લેખ ઉપર સટાપ નથી અને તેથી પુરાવામાં દાખલ થઈ શકતો નથી તે લેખ કીમતી દશતાવેજ થઇ શકે છે (મ. હા. રૂલીંગઝ વા૦ ૭ પા. ૨૬) કોઇ ખેડ સબંધીના દસતાવેજનો નાશ કરવામા આવેતો આ કલમ પરમાણે કીમતી દસતાવેજનો નાશ કરવાનુ તેની ઊપર તહોમત આવે ઇ. ડા. પાને ૩૩૭)

વેપારની તથા મીલકતની નીશાણીઓ બાબત.

વેપારની નીસાની

૪૭૮ આ માલ ફલાણા કારીગરે બનાવેલોછે અથવા ફલાણી વખતે કે તે ઠકાણે બનાવેલો છે અથવા ફલાણી જાતનોછે એ બતાવવાને માટે જે નીશાણી વાપરવામાં આવે તેનુ નામ વેપારની નીશાની પાડયુછે.

મીલકતની નીશાની

૪૭૯ આ જંગમ મીલકત ફલાણા શખશનીછે એ બતાવવાને માટે જે નીશાની વાપરવામાં આવે તેનુ નામ મીલકતની નીશાની પાડયુ છે.

ખોટી વેપારની નીશાની વાપરવી.

૪૮૦ જો કોઈ માણસ કંઇ માલ પર અથવા કોઇ પેટી કે ઘર ઊપર અથવા ગાંસડી ઉપર કે માલ ભરેલા ઉપર કાંઈ બીજા બારદાન ઊપર કંઈ નીશાની કરે અથવા જે પર કાંઈ નીશાની હોય એવી પેટી કે ઘર અથવા ગશડી કે બીજુ બારદાન વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલો માલ અથવા તે નીશાની કરેલા પેટી કે ઘરમા અથવા ગસડીમા અથવા બારદાનમાં ભરેલો કઈ માલ જે કારીગરે બનાવ્યો ન હોય તેણે બનાવ્યોછે એવો અથવા જે વખતે કે ઠકાણે તે બનાવ્યો ન હોય તે વખતે કે ઠકાણે તે બનાવ્યોછે એવો અથવા જે જાતનો તે ન હોય તે જાતનો તે છે એવો વીશવાશ ઊતપન કરવો તો તે માણસે "ખોટી વેપારનો નાશાણી" વાપરી એમ શમજવુ.

ખોટી મીલકતની નીશાની વાપરવી.

૪૮૧ જો કોઈ માણસ કંઈ જગમ મીલકત કે માલ ઉપર અથવા કાંઈ પેટી કે ઘર ઊપર અથવા ગાંસડી ઉપર અથવા જંગમ મીલકત કે માલ ભરેલા બીજા કાંઈ બારદાન ઉપર કાંઇ નીશાની કરે અથવા જે ઉપર કાંઇ નીશાની હોય એવી કાંઈ પેટી કે ઘર અથવા ગાસડી કે બીજુ બારદાન વાપરે એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલી મીલકત અથવા માલ અથવા તે નીશાણી કરેલો પેટી કે ઘરમા અથવા ગાસડીમાં અથવા બીજા બારદાનમાં રાખેલી કાંઈ મીલકત કે માલ જે સખસનો ન હોય તે સખસનો છે એવો વીસવાસ ઉતપન કરવો તો તે માણસે "ખોટી મીલકતની નીશાણી" વાપરી એમ સમજવુ.

...નીશાણી ખોટી બનાવવી. | કદની, અથવા ...

૪૮૪ કોઈ શરકારી નોકર જે વાપર...

કોઈ સરકારી નોકર જે મીલકતની નીશાણી વાપરતો હોય અથવા કોઈ મીલકતના બનાવટ, જાત, વગેરે બતાવવા સારૂ તે જે નીસાણી વાપરતો હોય તેની નીસાણી ખોટી બનાવવી.

...વા આ મીલક્ત, ... ઠેકાણે બનાવીછે ... આફીસમાંથી પાસ થઇછે અથવા કંઈ માફીને ... બતાવવાને સારૂ કોઈ સરકારી નોકર જે વાપર...વો કઇ નીશાણી જો કોઈ માણસ જાણી બુજીને ...વે અથવા એવો કઈ નીશાણી ખોટી બનાવેલીછે . એમ જા...ણ્યા છતાં તેને ખરી દાખલ વાપરે એવા ઇરાદાથી કે લોકને અથવાં કોઇ શખસને હાનિ અથવા નુકશાન કરવુ તો તે માણસને તરાણ વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીકશા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.''

૪૮૫ કંઈ છાપ પતરૂં અથવા કઇ સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપારની

કોઇ છાપ પતરૂ અથવા કોઈ સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપારની નીશાણી ખોટી બનાવવાનુ કોઈ બીજું હથીયાર કગલ માણથી બનાવવું અથવા કબજામા રાખવુ.

નીસાણી કરવા અથવા ખોટી બનાવવાનું કંઈ બીજુ હથીયાર જો કોઈ માણસ બનાવે અથવા પોતાના કબજામાં રાખે એવા ઇરાદાથી કે તેની ખોટી નીશાણી ... કારણસર વાપરવું અથવા કોઈ માણસ એવા... ની કે વેપારની નીશાણી પોતાના કબજામા રાખ...દાથી કે કઈ માલ અથવા વેપારની જણસ જે... ...થવા કારીગરેની દુકાને બનાવી ન હોય તેણે ... એમ અથવા જે વખતે તે ઠેકાણે તે બનાવી ન હોય તે વખતે અથવા ઠેકાણે ...વીછે એમ અથવા જે જાતની તે ના હોય તે જાતની તે છે એમ અથવા ...ના હોય તે શખસની તે છે એમ બતાવવાના કારણસર તે નીશાણી, વાપર... ...ને તરણ વરસની મુદત શુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની ... એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

...રે સરકારી કે ખાનગી મીલકતની અથવા વેપારન...
ચોહોડલી અથવા પાડેલી હોય એવો કંઇ ...
...વા પેટી, કે ઘર અથવા લપેટેલી વસતુ કે બારદાન ઉપર...
...નીશાણી ચોહોડેલી અથવા પાડેલી હોય તે મધે ભરેલો...
...થવા રાખેલો માલ અગર કોઇ માણુસ વેચે અને તે ...
...કે તે નીશાણી બનાવટની અથવા ખોટી કરેલી છે અથવા તે
...તે કારીગરે અથવા તે વખતે અથવા તે ઠકાણે નહી બનાવેલા
...જાગુશ ઉપર તે નીશાનો ચોડેલી અથવા પાડેલી છે અથવા તે
...તેવી જાતનો તે માલ નથી અને કોઈ સખસને છેતરવાનો અથ
વા નુકશાન કે હાની કરવાનો તે માણુસનો ઈરાદો હોય તો તે માણુસને એક વરસની
મુદત સુધીનો બેમાંના ગમે તે પરકારનો કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા
કરવામાં આવશે.

૪૮૭. કાંઈ માલ ભરેલી ગંસડી અથવા બારદાન ઉપર જો કોઈ માણુસ દગલ

કંઈ ગસડી કે બારદાન મધે માલ હોય તે ઉપર દગલબ છથી કંઇ ખોટી નીશાણી કરવી, — બાજીથી કંઇ ખોટી નીશાણી કરે એવા ઈરાદાથી કે કોઈ સરકારી નોકર અથવા બીજા સખસના મનમા એવો વીસવાસ ઉતપન કરવો કે તે ગસડી અથવા બારદાન મધે જે
માલ ન હોય તે તે મધે છે અથવા તે મધે જે માલ હોય તે તે મધે નથી અથવા તે ગાં
સડી અથવા બારદાન મધેનો માલ ખરેખર જે જાતનો અથવા તરેહનો હોય તેથી જુદો
જાતનો અથવા તરેહનો છે તો તે માણુસને તરણ વરસની મુદત સુધીનો બેમના ગમે
તે પરકારની કેદનો અથવા દંડની અથવા એ બનેનો શીક્ષા કરવામા આવશે.

૪૮૮ કોઈ માણુસ ઉપલી કલમમાં લખેલા ઈરાદાથી એની કંઇ નીશાની ખોટી છે

તેવી કંઈ ખોટી નીશાણીનો ઊપીઓગ કરવાની શીકસા. — એમ જાણ્યા છતા ખોટી નીશાણીને દગલબ છથી ઉપીઓગ કરે તો તે માણુસને ઉપલી કલમમા લખેલા મુજબ સીક્ષા કરવામા આવશે.

૪૮૯ કોઈ માણુસ કંઈ મીલકતની નીસાણી કહાડી નાખે અથવા તેનો નાસ ક

નુકશાન કરવાના ઈરાદાથી કંઈ માલકતની નશાણી કહાડી નાખવી. — રે અથવા તેને ચેહેરી નાખે એવા ઈરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણ્યુંને કે એમ કરવાથી પોતાથી કોઇ સખસને નુકશાન થાય તો તે માણુસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેની
શીક્ષા કરવામાં આવશે.

...ભાગ ૧૯ મો.

...કરાર તોડવાના ગુના બબત.

...કંઇ મીલકતને એકઠકાણેથી બીજે ઠકાણે લઈ જવા ...

ના રસતાની કાઇ મુશાફરી

મુસકીના રસતાની કંઈ મુસાફરી

કાયદેસર કરારથી બંધાયો હોય

સીવાય તે પરમાણે કરવામાં

માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પરકારની કેદની

રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્શા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) અ એક પાલખી ઉંચકનારો જને એક ઠકાણેથી બીજે ઠકાણે લઈ જવા

કાયદેશર કરારથી બંધાએલો છતાં રસતામાથી અધવચ નાશી જાય તો અ એ આ

કલમમા લખેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ, એક મજુર ઝ ના સામાન એક ઠકાણેથી બીજે ઠકાણે લઈ જવાને

કાયદેશર કરારથી બંધાયેલો છતાં, તે સામાન ફેકી દે તો અ એ આ કલમમા લખેલો

ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક બળદીઆઓનો માલીક પોતાના બળદીઆ ઉપર ભરીને કંઈ

એક ઠકાણેથી બીજે ઠકાણે લઈ જવાને કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતાં તેમ કરવા

કાયદા વીરૂધ કસુર કરે તો અ એ આ કલમમાં લખેલો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

(ડ) અ કાયદા વીરૂધ ઉપાયથી પોતાનો સામાન લઇ જવાની બ મજુરને

પાડે અને બ ચાલતા ચાલતા રશતામા તે સામાન મુકીને નાહાસી જાય તો બે ઠકાણે

એ કઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ નહી કેમકે તે શામાન લઈ જવાની કાયદા પરમાણે

તેની ફરજ નથી.

ખુલસો—આ ગુનમાં એવું કઇ જરૂર નથી કે જે શખશને સારૂ નોકરી કર

છે તેનં જ સાથે કરાર થવો જોઇએ જે સખસ તે નોકરી કરવાનો છે તે સખશે કા

પરમાણે કોઇ પણ સખસની સાથે સાફ રીતે કે અરથાત સગજાય એવી રીતે તે કરાર

કરેલો હોય તો બસછે.

દ્રસ્ટાંત.

અ એક ડાક કંપનીની સાથે એક મહીના સુધી પોતાની ગાડી હાકવાનો કરાર

અને તે ડાક કંપનીની સાથે ખુસકીએ કંઇ મજલપર પોતાને પહોચાડવાનો બંદોબ

કરે, અને પેલી એક મહીનાની મુદત સુધી તે કંપની બને અ હાકે એવી એક

રસતમાં અધવચ તે ગાડી બુધી પુરવક મુકીને જતો રહે તો

બ ની સાથે કરાર કરયો નથી તો પણ અ એ આ કલમ

સમજવું.

ટીકા.

[illegible] કારટે એમ ઠરાવ્યુ છે કે "તર[illegible] [illegible] ભાગુ છે. અને એટલા માટે [illegible] પાપમાં [illegible] વા ફરીસો કરાર તોડયો, તેને આ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે નહીં" (રિવનીયુ સીવીલ એનડ કરમીનલ રીપોરટર (કલકતા)કરમીનલ રૂલીંગ વા. ૨ પાને ૬૩ અને વા ૫ પા. ૨૯.) એક મહીનાના [illegible] રાખેલા નોકરો, પછીથી કામ શરૂ થતાં સુધી અરથાં [illegible] [illegible] એવા નોકરોને લાગુ નથી (મદરાસ હાઈકારટ [illegible] ૧૮૬૬; તા૦ ૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૮). એક [illegible] [illegible] કરાર કરયો હેય તેને આ કલમ [illegible] ૧૦.

ચાકર સફરે જાતાં હાજરી પુરી પાડવાનો કરાર તોડયો.

૪૯૧ જે સખસ પોતાની નાનાની ઉમરને [illegible] ગંડાપણાના અથવા રોગ કે કાંઇ [illegible] સંભાળ રાખવાને અથવા પોતાની શલામતીનો બંદોબસ્ત રાખવાને; અથવા પોતાની હાજતો પુરી પાડવાને અસકત હોય, તેની ખીદમત કરવાને અથવા તેની હાજતો પુરી પાડવાને જે માણુસ કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતાં તેમ કરવામાં ખુશીપુરવક કસુર કરે તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા બસો રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇ દુર જગોપર ચાકરી કરવાનો કરાર કરયો હોય અને તે જગો પર શેઠને ખરચે ચાકરને લઇ ગયા હોય તેવો કરાર તોડવો.

૪૯૨ બરીટીશ ઇંડીયામાં હોય કોઇપણ જગાપર કોઇ સખસને વાસતે ત્રણ વરસ સુધીની [illegible] મુદત સુધી કારીગર કામ કરનાર અથવા મજુર [illegible] કામ કરવાને જે સખસ લખેલા કાયદેસર કરારથી બંધાએલો હોય અને તે કરારની સરત મુજબ તેને તે જગોપર તે બીજા સખસને ખરચે લઇ ગયા અથવા લઇ જવાના હોય તે સખસ પોતાનો કરાર કાયમ છે તે દરમીઆનમાં ખુશી પુરવક તે બીજા સખસના ચાકરી છોડી દે, અથવા કબુલ કરેલી ચાકરી બજાવવા [illegible] અને યોગ્ય [illegible] છતાં [illegible] સબબ વગર તે ચાકરી કરવાની ના કહેતો તે સખસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા તે ખરચથી બમણી રકમ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે. પણ જો તેના શેઠે તેની સાથે કંઇ માઠી વરતણુક કરી હોય અથવા પોતેજ તે કરાર મુજબ અમલ કરવામાં ગફલત કરી હોય તો તે ચાકરને કંઇ શીક્ષા કરવામાં આવશે નહીં.

ટીકા.

બંગાળા હાઈ કોરટે ઠરાવ્યુ છે કે કોઇ મજુરને એકજ કરાર તોડવાને સારૂ બે [illegible] (જયુડીસીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ વાં૦ ૨ પા. ૨૪).

બાબ ૨૦ મો.

લગન સબંધી ગુનાઓ બાબત.

૪૯૩ પોતાની સાથે કાયદા મુજબ જે અસતરી પરણી નથી તે અસતરીને ભરમા

કાયદા મુજબ લગન થયા | તે પુરૂષ એવો બીસવાસ બેસાડે કે હું એ પુરૂષની સાથે કા
છે કપટથી બીસવાસ બેસા | યદા મુજબ પરણી છઉં, અને એવો બીસવાસ છતાં તે અ
ડીને દંપતી ભાવે રહેવું. | સતરી તેની સાથે તેની વહુ હોય એવી રીતે રહે અથવા સં

ભોગ કરે, એમ તે પુરૂષ કરે તો તેને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૯૪ જેનો વર અથવા જેની વહુ હયાત હોય તે જો પરણે, અને તે એવી રીતે

વર અથવા વહુની હયાતી | કે તે વર અથવા વહુની હયાતીમા થયાના સબબથી તે લગ
માં લગન કરવું. | ન થએલું રદ ગણાય, તો તેને સાત વરસની મુદત સુધી

બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે

અપવાદ—જે સખસનો વર અથવા વહુ હયાત છે પણ જેનું તેની સાથે થએલું લગન કોઈ મુખતીઆર કોરટે રદ ઠરાવ્યું છે તેને આ કલમ લાગુ પડતી નથી; અને જે સખસનું તે પાછલનું લગન થતાં પેહેલાં સાત વરસની મુદત શુધી નીરંતર તેનો વર અથવા વહુ બાહાર રહયો અથવા રહી હોય અને તે દરમીઆનમા તે સખસને તે વર અથવા વહુ હયાત છે એવી ખબર નહી મળી હોય, અને તે સખસ પોતાના અગ ના વર અથવા વહુની હયાતીમાં લગન કરે, તેને પણ આ કલમ લાગુ પડતો નથી; પરંતુ જે સખસ એ પરમાણે પાછળનું લગન કરે, તેણે જેની સાથે તે લગન કરે...તેને તે લગન થતા પેહેલાં સરવ બીના ખરેખરી પોતાના જાણવામા હોય તેટલી જણાવવી જોઇએ.

ટીકા.

આ કલમ ફકત જે વરગના લોકોમા એક કરતાં વધારે બાયડીઓ કે ધણી કરવા ના છે તે વરગના લોકોને લાગુ છે કારણ કે નહા તો પેહેલું પરણેત ચાલતુ હોય તો તે સબબથી બીજુ પરણેત રદ ગણાય નહીં એટલા માટે હીંદુ અથવા મુસલમાન ભા ઈઓને આ કલમના ઠરાવો લાગુ નથી પણ હીંદુ અથવા મુસલમાન બાઈરી.ને લાગુ છે કાર ણ કે તેમના કાયદામા એક કરતાં વધારે બાઈરી કરવા રજા છે પણ તે પરમાણે વર કર વા રજા નથી. [રેવનીયુ સીવીલ એંડ કરમીનલ રીપોરટસ (કલકતા) કરમીનલ રૂલીંગ્ઝ વા૦ ૧ પાનુ ૪૮ મદરાસ હાઈ કોરટ રૂલીંગ તા૦ ૨૪ જુન સને ૧૮૭૦ મુબાઈ ઈલાકા માં તલપદા કોળીની નાતમાં જયા એવો રીવાજ કરયો હતો કે બાઈરી તેના ધણીની રજા મંદી શીવાય છોડી જઇ બીજાની સાથે પાકુ લગન કરી શકે તીયાં હ.ઇ કોરટે ઠરાવ કરયો કે જો એ રીવાજ છે એમ સાબીત થાય તો.પણ તે ગેર કાયદેસર કારણ કે હીંદુ લાના નીયમથી તે બીલકુલ વીરૂધ છે અને એટલા માટે જે માણસ એ પરમાણે કરે

તેને કલમ ૪૯૭ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે (મુંબાઇ હાઇકોરટ રીપોરટસ વા૦ ૨ પા. ૧૨૪ ને વા૦ ૧૦ પાને ૩૮૧) પણ એ કામમાં એ ખરેખરી વાત તરીકે માલમ પડયું હતુ કે કોઈના માનવામા એમ નહોતું કે તે બાઇરી તેના પરથમના ધણીની વહુ થની બંધ પડી હતી (મુંબાઈ હાઈકોરટ રીપોરટસ કરાઉન કેશીશ વા૦ ૫ પાને ૧૮) એક બીજા કેસમા જયાં રીવાજ હતો કે જેથી બીજા માણુસને પરણી ચુકેલી બાઇરીને કોઇ માણુસ નાતમાં ૧૦૫ રૂપીઆ આપી પરણી શકે. આ રીવાજ પણ અનીતીના સબબથી મુંબાઈ હાઇકોરટે રદ કરયો (મુંબાઈ કરાઉન કેસીસ વા૦ ૭ પા૦ ૧૩૩). ધણીની હયાતીમા નાતરૂ કરેલુ તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા કરેલી તે બાહાલ રહી (મુંબાઈ હાઇ કોરટ મેએ સને ૧૮૬૩) ઓરત પોતાના પેહેલા ધણીની પરવાનગીથી તેની હયાતીમાં બીજાની સાથે નાતરૂ કરે તો તેને હરકત નથી (મુંબાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૨૬ મી નવેંમબંર સને ૧૮૬૭ સપેશીઅલ અપીલ નંબર ૯૬૦ સને ૧૮૬૭) ઈનસાફની કોરટો એક લગન કાયદાસર છે એવું જાહેર કરવાને અથવા કોઈ સ્ત્રીને ફરી લગન કરવાની પરવાનગી. આપવાને કોઇ કામનો અધીકાર મંજુર રાખશે નહીં બીજુ લગન કરવાને નાતે પરવાનગી આપી હોય તે આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુનહાનો બચાવ નથી ૨ ઇ લા રી પ્ર ૩૪૭. એક સખસે એક બાયડી જીવતી છતાં એક સ્ત્રી સાથે પોતે લગન કરવાનો છે એવી નોટીસ છપાવી હોય તો તેની બાયડીની હયાતીમાં બીજુ લગન કરવાની કોશીશનો ગુનહો તેની ઉપર ઠરી શકે નહીં. ૧ ઈ. લા. રી. અલહાબાદ પ્ર, ૧૩૫ એક ધણી હયાત છતાં તેની પરવાનગી વગર બીજો ધણી કરવો એવો કોઇ નાતનો રીવાજ હોય પણ તે હીંદુ શાસ્ત્રથી ઊલટો છે માટે એવી સ્ત્રીને આ કલમ પરમાણે સજા. જે મરદે એવુ લગન કરયું હોય તેને આ કલમ ૪૯૭ પ્રમાણે છીનાળાની સજા થાય ૨ મુ. હા. રી. ક ૧૧૭ ખરીશટી થઈ ગએલો કોઈ હીંદુ ફરીથી હીંદુ ધરમમાં આવે અને કોઇ હીંદુ અસતરીને પરણે તો તે ખરીશટી હતો તે વખતે તેની એક બાયડી જીવતી હતી અને હીંદુ થયો તયારે બીજી પરણો તો તેને આ કલમ પરમાણે શીક્ષા થાય નહીં ૩ મ. હા. રી. એ. ૭ હીંદુ કે મુસલમાન સ્ત્રી એક ધણી હયાત છતા બીજો કરે તો ગુનહો છે ધણી એકથી વધારે કરે તો ગુનહો નથી કેમકે ધણીને તો તેમના ધરમસાસતરથી એકથી વધારે બાયડી કરવાને છુટ છે. મ. હા. રી અને ૧૮૭૦ એક મુશલમાન પરણેલી છોકરી તેના વાલીના કબજામા હોય તયારે તે વાલીની જાણ વગર બીજુ લગન કરે તો તે વાલી ઉપર આ કલમ પરમાણેના ગુનહાની મદદગારીનું તહોમત આવે નહીં ૪ ઈ. લા. રી. (કલકતા) પ્ર ૧૦. આ કલમ પ્રમાણેના તહોમતમાં તહોમતદાર સ્ત્રી પરણેલી છે એવી પુરી શાબીતી જોઇએ. કલકતા હાઈ કોરટની ફુલબેંચનો ઠરાવ તારીખ ૮ ડીશેંબર શને ૧૮૭૪.

૪૯૯. જેની સાથે પાછળનું લગન કરવામાં આવે તેનાથી આગલા લગનની વાત

નાં લગનની વાત છુપાવીને કરેલો. | ...વીને જે શખશ ઊપરની કલમમાં બપેલો ગુનોહ કરે તેને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામા આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૯૬. જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીના ઇરાદાથી પોતાના લગનવીધી

કાયદા મુજબ લગન થતા દગલબાજીના ઇરાદાથી થ...ા દીધેલો લગન વીધી. | થવાદે એવું જાણીને કે તેમ થવાથી કાયદા મુજબ માહારૂ લગન થતુ નથી તો તેને સાત વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.

આ કલમ પરમાણેના લગન કોઇએ પોતાના ઘરમાં થવા દીધા હોય, તો એટલા જ ઊપરથી આ ઘરધણી ઊપર આ કલમના ગુનહામાં મદદગારી કરવાનું તહોમત આવી શકે નહીં કો૦ ઇ૦ ડા૦ પ૦ ૩૬૪.

૪૯૭ આ શખશ બીજા પુરૂશની સ્ત્રી છે એવું જે જાણે છે અથવા એવું માન...

છીનાળું | વાનું જેને કારણ છે તે માણુસ તે શખસની સાથે પેલા બીજા પુરૂશની રજામંદી સીવાય અથવા તે બીજા પુરસે જાણ્યું અજાણ્યું ન કરતાં સંભોગ કરે અને તે સંભોગ બળાતકાર શંભોગનો ગુનોહ ન થતો હોય તો તે માણુસે છીનાળાનો ગુનોહ કરયો એમ શમજવું અને તેને પચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે, એવી બાબતમાં તે સ્ત્રીને મદદગારીની માફક શીક્ષા કરવામા આવશે નહી.

ટીકા.

પરતીવાદી એમ માનતો હોય કે એ બઇરી બીજાની ધણીઆણી છે તો તે 'હકીકતની બાબત છે જ્યાં એક માણુસે લગનના હક પાછા મળવા સારૂ પોતાની વહુ ઊપર દાવો માંડ્યો, અને તેના માલનું હુકમનામુ થયું કે તે બઇરી તેના ધણીને ત્યાં ગમે તો પાછી આવે કે તેને આટલી રકમ આપે, આ પરમાણે હુકમનામુ થવાથી તેણે પઇશા આપ્યા પછી છીનળુ કરતા એમ ઠરાવ કરવમા આવ્યો હતો કે પ્રતવાદીના માનવામાં એમ હશે કે તે બઇરીને પરણ્યા છુટ છે અને એમ હોય તો તેણે કંઈ ગુનો કર્યો નથી. [મુંબાઈ હાઇ કોરટ રીપોટ કરીમીનલ કેસીસ વા૦ ૫ પાને ૭). ફરીયાદીમાં આ કલમ પરમાણે તહોમતના કામમાં ઓરતના ધણીએ રાજીનામુ આપ્યું તે અમદાવાદના સેસન જડજે રદ કરયુ જે હાઈ કોરટે મંજુર રાખી શીક્ષા રદ કરી (મુંબાઈ હાઈ કોરટ તા૦ ૨૪ જુન સને ૧૮૬૪.)કલમ ૪૯૭ પરમાણેના કોઈ ગુનાની ફરીયાદ ...ના ધણી શીવાય બીજા કોઇએ માંડવી નહીં' (કરીમીનલ પરોશીજર કોડ સને ૧૮૬૨નો આકટ ૧૮ કલમ ૪૪) અને આ પરમાણે બઇરીના ધણી

न करी आपवामां आवे तो तहोमत २६ कर ...ी मुकवो. (सदरहु कलम ४५) पणु ते बाहेरी ... एक वार मांडेली फरीआद तेना मरवाथी पुरी थती नथी (मदरास हाईकोर ...वा० ४ पा० ५५).

...नाळानी फरीआद स्त्रीना धणी वगर कींवा ते छीनाळु करती वखते जेना हवा... होय तेना वगर बीजाथी थाय नही. क्रीमीनल प्रो० कोड कलम ४७८ छीनाळा ...केसमा स्त्री तेना धणी वीरुध पुरावो आपी शके, वीक्ली पा० ८५ आ कायदानी ...म ३१३ नो नीयम छीनाळाने लगता नथी ते माहोमाहे माडीवाळी शकाय, पणु ...क्षा थया पछी नही. २ ईं० ला० रे० (अलाहबाद) पा० ३३८ छीनाळानी फरीआद ...या पछी धणी मरी जाय तो घणु करीने ते फरीआदनु काम बंध पडतुं नथी. को० ०वी० पा० ६४१ आ कलम परमाणेनुं तहोमत साबीत ठरावती वखते जे स्त्री ...पे छीनाळु करवामा आव्यु होय ते स्त्रीने कपटथी लई जवामा आवी न होय तो तहो... तदार उपर ४९८ मी कलमनु तहोमत आवी शके नहीं, धणीए ज्यारे आप आडा ...न कर्या होय तयारे छीनाळानुं तहोमत आवी शके नही; ४ वी० री० प्र० ६१ ...तानी स्त्रीने छीनाळु करता कोइ सखसे जोइ होय, अने तेथी गुसामां आवी ते ...स्त्रीने तेणे मारी नाखी होय तेने माटे जनम देश नीकालनी शजा थई होय तो पणु ...छीनाळु करनार उपर ते आ कलम परमाणे काम चलावी शके छे कलकता हाइकोरट ५ डीसेंबर सने १८७३ छीनाळाना केसमा परवेश साबीत थवो जोइए; ए परवेश ... बळातकार सभोगमां जोइए छीये तेवोज जोइए, वळी छीनाळाना केसमा प्रतक्ष ...राव जोईए के छीनाळु करनारे ते स्त्री अमुक शखसनी बाइडी छे एवुं जाणेलु ...हवुं जोइए एवी कई जरुर नथी, ते परणेली छे एवु ते जाणे एटले बस छे कलक... हाइकोरट १५ डीसेंबर सने १८७४ आ कलम परमाणे जे सखस उपर तहोमत ...मावयुं होय ते सखश जे स्त्री साथे छीनळुं करयानु कहेवामा आवतुं होय ते स्त्री ...साथे नात रीत परमाणे नातरु कर्यानुं कहे तो एवे वखत कोरटने एटलुज जोवानुं ...छे के नातरु करती वखते ते स्त्री अमुक जणनी परणेल असतरी छे एवु केदी नीशक ...ठपणाथी जाणतो अथवा मानतो हतो के नही. जो तेम होय तो तहोमत रही शके ...नही. ५ मुं. हा. री. पा. १७ (क्रीजदारी.) आ कलम परमाणेना तहोमतमा अस...तरी परणेली छे एवुं पुरी राते साबीत थवुं जोइए. कलकता हाइकोरटनी फुलबेन्चनो ठराव. ता० ८ डीशेंबर सने १८७३ जे शखसे पोतानी असतरी साथे बीजा कोइ ए छीनाळु करयानी फरीआद करी होय तेनो उपर दीवानीमां नुकशानी लेवानी पणु फरीआद थई शके छे. महीसुरना जुडीशीअल कमीशानरनी ओफीस. ता० २० जानेवा...री सने १८८०

४९८. जे स्त्री कोई बीजा पुरुशनी स्त्री छे. अने तेनी स्त्री छे एवुं जे माणस

કાઈ ૫) જાણે છે અથવા એવું માનવાનું જે
ફોસલાવી (તે સ્ત્રીને તે પુરૂશ પાસેથી અથવા તે
અથવા (સના હવાલામા તે સ્ત્રી હોય તે સખશ પાસેથી
રાખવી)
ફોસલાવાને લઈ જાય એવા ઈરાદાથી કે તે સ્ત્રી કોઈ શખશની સાથે જાર
એવા એરી કોઈ અગતરા તેને ઈરાદથી સંતાડી અથવા રોકી રાખે તો તે
બરસની મુત સુધીની એમના ગને તે પરકારની કેદનો અથવા દંડની
ની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા,

આ કલમ મુજબ લઈ જવાનો ગુનો જો કે એક બયરી ખુશીપુરવક એ
જાય અને વળી ભાગડો તેના કહેવાથી તેની સાથે જાય તોપણ થાયછે શાણી વી
કુમારસવામી મદરાસ હાઈ કોરટના ફેસલા વા. ૨ પાને ૩૩૧) આ કલમ મુજબ
મતનામાની ફરીઆદ ફકત તે બયરીનો ધણી અથવા તેના તરફથી તે બયરીની સભા
રાખનાર સખસ કરી શકે કરીમીનલ પરોશીજરકોડ કલમ ૪૭૮, સને १८६१ નો આ
१८ કલમ ૪૫)

બાબ २१ મો.

આબરૂ લેવા બાબત.

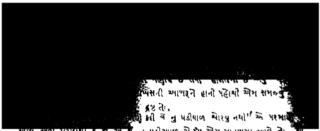
૪૯૯ જે માણસ બોલેલા અથવા વાંચવાને ઈરાદો રાખેલા સબદોથી અથવા કાંઈ
આબરૂ લેવી. | ચીનો કે આકરોથી કોઈ શખશની બાબત કાંઈ આરોપ મુકે અથવા
પરગટ કરે એવા ઈરાદાથી કે તે આરોપથી તે સખસની આબરૂને હાની પહોચાડવા અ
થવા હાની પહોંચસે એવુ જાણીને અથવા એવુ માનવાનુ કારણ છતા તે. તેણે તે શખશ
ની આબરૂ લીધી એમ સમજવુ પણ નીચેના અપવાદો મધેનો બાબતોમા એમ સ
મજવુ નહી.

ખુલાસો ૧ લો—કોઈ મુએલા શખસની ઉપર કાંઈ આરોપ મુકવો એ આબરૂ લે
વી થઈ શકે જો તે આરોપ એવો હોય કે તેથી તે શખસ જીવતો હોય તો તેની આબ
રૂને હાની પહોચે તથા એવા ઈરાદાથી તે આરોપ મુકયો હોય કે તેથી તે શખસના કુટુંબ
ને અથવા પાસેના બીજા સગાઓને માઠુ લાગે.

ખુલાસો ૨ જો—કોઈ કંપની અથવા મંડળી અથવા મનુષ્ય સમુદાય વીસે કાંઈ
આરોપ મુકવો એ આબરૂ લેવી થઈ શકે.

ખુલાસો ૩ જો—વઈકલ્પીક રીતે અથવા બાજોકતીની રીતે મુકેલો આરોપ આબ
રૂ લેવી થઈ શકે,

ખુલાસો ૪ થો—જે આરોપ પોતેજ અથવા દવારંતરે બીજાઓની નજરમા
સની નીતો અથવા બુધી વીસે હલકો વીચાર ઉતપન ન કરે અથવા જે શખ

પૈસની આબરૂને હાની પહોચી એમ સમજવું

કૃષ્ટ તો.

કહી બ નુ ઘડીયાળ ચોરયુ નથી" એ પરમા

માલ એવા ઇરાદાથી કે બ નુ ઘડીઆળ ચોરયુ એમ માનવામા આવે તો અ

આબરૂ લેપીછે પણ જો એકાદ અપવાદમાં એ દાખલ થાય તો નહી.

(ગ) બ નુ ઘડીઆળ કોણે ચોરયુ? એવો સવાલ અ ને પુછતાં અ જ ની તરફ આંગળી કરે એવા ઇરાદાથી કે બ નુ ઘડીઆળ જ એ ચોરયુ એમ માનવામા આવેતો અ એ આબરૂ લેવીછે પણ જો એકાદ અપવાદમા દાખલ થાય તો નહી.

(ઘ) બ નુ ઘડીઆળ લઇને જ નાસી જતો હોય એવુ અ એક ચીતર પાડે, એ વા ઇરાદાથી કે બ નુ ઘડીઆળ જ એ ચોરયુ એમ માનવામાં આવે તો એ આબરૂ લેવીછે પણ જો એકાદ અપવાદમા એ દાખલ થાય તો નહી.

પહેલો અપવાદ—જે કંઇ સાચી વાતનો આરોપ કોઇ શખસની ઉપર મુકવો અથવા

લોક ફાયદાને વાસ્તે જે સાચો આરોપ મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો જરૂર હોયતે તના બાબતછે.	પરગટ કરવો લોક ફાયદાને વાસ્તે જરૂર હોય તે આરોપ મુકવો અથવા પરગટ કરવો એ આબરૂ લેવાછે એમ સમજવુ નહી તેમ કરવુ લોક ફાયદાને વાસ્તે જરૂરછે કે નહી એ હકીક

બીજો અપવાદ—પોતાનો સરકારી અમલ ચલાવવા સબંધીની કોઇ સરકારી નોકર

સરકારી નોકરેની સરકારી અમલ સબધીના ચાલ.	ની ચાલ બાબત અથવા તે ચાલ ઉપરથીજ નજર આવતી તેની આબરૂ બાબત સુધબુધીથી કઇ પણ અભીપરાય આપવો

એ આબરૂ લેવીછે એમ સમજવુ નહી

ત્રીજો અપવાદ—કઇ સારવજનીક વીશય શંબંધી કોઇપણુ સખસની ચાલબાબત

કઈ સારવજનીક વીશય શબંધી કોઈપણુ સખસની ચાલ.	અથવા તે ચાલ ઉપરથીજ નજર આવતી તેની આબરૂ બાબત સુધબુધીથી કઈપણુ અભીપરાય આપવો એ આબરૂ

લેવી એમ સમજવુ નહી.

દ્રષ્ટાંત.

કાંઈ સારવજનીક વીસય સંબધી સરકારને અરજી કરવામા અથવા કાંઈ સારવજનીક વીશય શંબધી એક મંડળી મેળવવાની દરખાશત ઊપર સહી કરવામા અથવા તે મંડળીમા જવા અથવા તે મંડળીના પરમુખ થવામા, અથવા લોકનો આશરય મળવાની કોઇ સભા ઉભી કરવામા અથવા તેમ સામીલ થવામ અથવા જે જગાનુ કામ સરી રીતે ચલાવવામાં લોકોને ફાયદો હોય એવી કોઈ જગાને કોઈ ઊમેદવારની તરફ શામત માગવા અથવા આપવામા જ ની ચાલ સબધી સુધબુધીથી અ ગમે તે અભીપરાયઆ

આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહી.

ચોથો અપવાદ—કોઇ ઇનસાફની કોરટમાંના મુકદમાનો અથવા તેવા કોઇ મુકદમાનો

ઇનસાફની કોરટમાંના મુકદમાઓની હકીકત છાપવી.	નાન બેડાનો મતલબ બરાબર હોય એવો ખરેખરો હેવાલ જાહેર કરવો એ આબરૂ લેવીછે એમ સમજવું નહી.

ખુલાસો. કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં ચોકસી થવા પેહેલા ખુલી કોરટમાં કોઇ મુકદમાનો અમલદાર અથવા બીજો અમલદાર કાંઈ તજવીજ કરતો હોય તે ઉપલી કલમના અર્થ પરમાણેની કોરટછે એમ સમજવું.

પાચમો અપવાદ—કોઇ ઇનસાફની કોરટમાં જે દીવાની કે ફોજદારી મુકદમાનો ફેં-

કોઇ ઇનસાફની કોરટમાં ફેંસલ થએલા મુકદમાની કેફીઅત અથવા તેમાં હેલા સાહેદો તથા તથા બીજા સબંધ રાખનારાની ચાલ.	સલો થઇ ચુક્યો હોય તે મુકદમાની કેફીઅત બાબત અથવા કોઈ મુકદમામાં પક્ષકાર સાહેદ અથવા મુખતીઆર ખસ કોઈ પણ સખસની ચાલ બાબત અથવા તે ચાલ રથી જ નજર આવતી તે શખસની આબરૂ બાબત સુધબુધ થી ગમે તે અભીપરાય આપવો એ આબરૂ લેવીછે એમ

સમજવું નહી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) 'ખમા' મુકદમામાં જ એ આપેલી સાહેદી એવી ઉલટીછે કે મને એમ લાગેછે કે તે મુરખ અથવા અપરમાણીક હોવો જોઇએ' એ પરમાણે જો અ શુધબુધથી કહે તો તે આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે કેમકે જે અભીપરાય તે આપેછે તે સાહેદ દાખલ જની ચાલ ઉપરથીજ નજર આવતી જ ની આબરૂ બાબતછે.

(બ) પણ જો તે એ પરમાણે કહે કે" તે મુકદમામાં જ એ જે કહ્યું તે હું ખરૂં નતો નથી કેમકે હું જાણું છુ કે એ અપરમાણીક માણસ છે" તો અ આ અપવાદમાં ખલ થતો નથી કેમકે જ ના આબરૂ બાબત જે અભીપરાય તે આપેછે તે સાહેદ ળ જ ની ચાલ ઊપરથી આધાર રાખતો અભીપરાય નથી.

છઠો અપવાદ—જે કૃતી તેના કરતાએ લોકોના વીચાર પર રજુ કરીછે એવી

પરશીધ કૃતીના ગુણદોશ	ઈ કૃતીના ગુણ દોશ વીશે અથવા તે કૃતીનજ નજર આવતી તેના કરતાની આબરૂ વીશે સુધબુધથી કઇપણ અભીપરાય આપવો એ આ

લેવી છે એમ સમજવું નહી.

ખુલાસો—કઇ કૃતી લોકના વીચારપર સાફ રીતે રજુ થાય અથવા તેના કર્તાના આચારથી તે લોકોના વીચારપર રજુ કરી એવું અનુમાન થઇ શકે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) જે શખસ કાંઇ પુસતક પરગટ કરે છે તે તે પુસતક લોકના વીચાર પર રજુ કરેછે.

(બ) જે સખસ જાહેર રીતે કંઇ ભાશણ કરેછે તે તે ભાશણ લોકના વીચાર પર રજુ કરેછે.

(ક)° જ્યે એક પુસતક પરગટ
એનુરી ભરેલુછે માટે જ મહ્યુંની
મનનો માણસહોવો જોઈએ "હવે જો
આ અપવાદમા દાખલ થાયછે કેમકે જ બબત
ના પુસતકમાંજ નજર આવતી જ ની આબરૂ બાબ

(ઈ) પંણ જો તે એમ કહે કે "જ નુ પુસ
જોઇને મને કંઈ આશચરય લાગતુ નથી કેમકે તે જાતે
મ આ અપવાદમા દાખલ થતે નથી કેમકે જ ની આબરૂ બ
આપેછે તે જ ના પુસતક ઉપર આધાર રાખતો અભીપરાય નથી.

સાતમો અપવાદ—જે શખસને કંઈ બીજા શખસની ઉપર

જે શખસનો બીજા શખસની ઉપર કાયદા પર મ ણે અખતીઆરછે તેણે સુખભુરીથી તે બીજા સખ ને ઠપકો દેવો.	ઈ અખતીઆર હોય અથવા તે બીજા શખસની કંઇ કાયદેસર કરારમાંથી નીકળતો અખતીઆર હો ખસ જે બાબતોને તે કાયદેસર અખતીઆર લગે બતોમા તે બીજા સખસની ચાલ સબધી સુખભુરીથી ઠપ

પણ દેતાંસ્તે આબરૂ લેવી છે એમ સમજવુ નહી.

દ્રશટાન.

જે જડજ કોઇ શાહેદની અથવા કોરટના કોઇ અમલદારની ચાલ સબંધી સુખભુરી થી ઠપકો દે તે કોઈ ખાતનો ઉપરી પોતના હુકમતળેના માણસોને સુખભુરીથી ઠપકો દે તે મા, અથવા બાપ પોતના છોકરાને બીજા છોકરાઓના દેખતા સુખભુરીથી ઠપકો દે તે કોઈ મહેતાજી જેનો અખતીઆર મા અથવા બાપથી મળેલો છે તે કોઈ નીશાળીઆને બીજા નીશાળીઆએનાં દેખતા સુખભુરીથી ઠપકો દે તે નોકરીમા આળસ કરવા સારૂ કોઇ સે, પોતાના ચાકરને સુખભુરીથી ઠપકો દે તે, કોઇ શરાફ પોતાની પહેડીના કીસીદારને તે કસીદારની કીસીદારી બાબતની કંઈ ચાલને વસતે સુખભુરીથી ઠપકો દે તે એ સઘળા આ અપવાદમા દાખલ થાયછે.

આઠમો અપવાદ—કોઇ પણ સખસની ઉપર તેહેમતની બાબતમાં તે

કાયદા પરમાણે અખતીઆર પમેલ સખસની આગળ સુખભુરીથી મુકવુ તહો	ઉપર જે સખસને કાયદા પરમાણે અખતીઆર હોય ખરી મના કંઈ પણ સખસની આગળ સુખભુરીથી મુકવુ એ આબરૂ લેવીછે એમ સમજવુ નહી.

દ્રશટાન.

આગળ જ ની ઉપર સુખભુરીથી કોઇ તહોમત મુકે

જો અ કોઇ જ ચાકરની ચાલ બાબત જ ના શેઠની આગળ સુધબુધ્ધીથી કહે તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે.

નવમો અપવાદ—બીજાની આબરૂ પર કાંઇ આરોપ મુકવો એ. આ

કોઇ સખશે પોતાનો લાભ જાળવવાને સુધબુધીથી મુકેલો આરોપ.

ગણાય પણ કીયારે કે તે આરોપ મુકનાર શખ્સે પવા કોઇ બીજા સખસનો લાભ જાળવવાને અથવા
રપે સુધબુધીથી તે આરોપ મુકતો હોયતો.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક દુકાંનદાર પોતાના ગુમાશતા બ ને એ પરમાંણે કહે કે નાણા તેને ન આપે તો તેને કાંઈ માલ તુ વેચીશમાં કેમકે તેના પરમાણીક મારો વીચાર સારો નથી" હવે જો પોતાનો લાભ જાળવવા સારૂ સુધબુધીથી અ જ ની ઉપર આ આરોપ મુકયો હોય તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થાયછે.

(બ) અ એક માજીસતરેટ પોતાના ઊપરી અમલદારને રીપોટ કરવામાં જ ની આબરૂ બાબત કાંઈ આરોપ મુકે હવે શુધબુધીથી લોક કલ્યાણારથે તે આરોપ મુકયો હોય તો અ આ અપવાદમા દાખલ થ નહે.

દસમો અપવાદ—કલાણાથી હોશીઆર રહેજે એવી શુધ બુધીથી કોઇ સખશને સુચના

સુચના જે શખશને આ
પી હોય તે સખસનો ફાય
દો થાય એવા ઈરાદાથીઅ
થવા લોક કલ્યાણારથેઆ
પી હોય તો.

આપવી એ આબરૂ લેવી ગણાય. નહી પણ કયારે કે જે શખ સને તે શુચના આપી હોય તે શખસનો અથવા જે શખ સની શાથે તેનો સબધ હોય એના કેઇ સખશનો ફાયદો થા ય એવા ઈરાદાથી અથવા લોક કલ્યાણના ઈરાદાથી તે શુચ ના કરી હોય તો.

ટીકા.

નકલ કરવા કાગળ આપવો એ પરગટ કરવા બરોબરછે (હાઈડ વાલમ ૨—૫ નું ૨૭૪). ફકત સમયના વરજ્યાથી નીંદા કરી કીંવા આબરૂને નુકશાન પહોચાડયુ એમ ઠરતુ નથી કે જેથી દાવો ચાલે (મદરાસ હાઇકોરટ તા० ૭ જાનેવારી સને ૧૮૬૬ નંબર ૩૫૨—૧૮૬૫ વાલમ ૯ પાને ૪) કેઇ ગેરવાજબી ટીકા કરી તે છાપખાનમા છપાવે તે વરતમાન પતરમા પરશીધ કરે તો તે નુકશાનીનો જવાબદારછે (મુ. હાઇકોરટ તા० ૩૧ મી જાનેવારી સને ૧૮૬૬ નં. ૩૮૫ સને ૧૮૬૪ નેટીવ ઓપીનીયન સને ૧૮૬૦) બરામણ નાતીના કીંવા પેતાની જાતના ધરમ-સંબંધી જે વાતથી છે તે વાત વાંચી પોતાના સેબતી બરામણ નાતીનો અભીપરાય શો છે થી કાઈ બરામણે પોતાના મેબતી બરામણને જે કાગળ લખીને મેકલ્યો પીધો અને કપટ વગર લખેલોછે માટે તે કાગળ કલમ ૪૯૯ ના અપવાદ નાખે આવેછે માટે સીક્ષા રદ કરી (મુબઈ હા० તા० ૩૧ મી અગસટ સને ૮ પાને ૧૯૮) એક પોલીશના ઈનશપેકટરને બરજોનાથ નામનો શખશ

ગેવાનછે કે નહી તેનો તપાશ કરવા મોકલવામાં આવયો તેણે [illegible]
વાત પુછીછે અને ગામના વાણીઆઓ દ્વેશભાવથી તેને શીક્ષા [illegible]
છે તેણે એવુ લખીયુ કે ખાનગી તપાશથી મને એવુ માલમ પડેછે કે વાણીઆના ઘર
માં જે બાયડીઓછે તેઓમાંની બરજુનાથ સાથે એક બે રાત રહી નથી એવી ચોડીજ
બાયડીછે એ કામમાં ઠરાવવામા આવ્યુ કે તહોમતદારે વાણીઆઓની અશાતરીઓનો
આબરૂ લેવાનો ગુનો કરયો. ૬ બેં. લા. રી. પ્ર ૪૨ આ પેનલકોડમા લખેલા અને બો
લેલા ગેર આબરૂના વાકય માટે કાંઇ તફાવત પાડયો નથી કો. ઈ. ડા. પા. ૩૪૯ કાંઈ
વકીલ અથવા મુખતીઆર તેના અશીલે આપેલી હકીકત ઉપરથી પોતાની પલીંગ (બ
ખેલી તકરાર) માં વગર કપટે કાંઈ ગેર આબરૂ થાય એવી હકીકત લખે તો આ કલમ
ના અપવાદ ૯ મા પરમાણે તેનો બચાવ થાયછે પણ જો એવી હકીકત તેને મળી ન હો
યુ અને ઇરેજથા એવી હકીકત લખે તો તેનો બચાવ થતો નથી ૨ મ. હા. રી૦ પાને.
૨૭૩ પોતાના ઉપરીના હુકમથી કઈ રપોરટ કરવામાં આવે તેમા બીજા શબ્દો વીહંવ
વગર કપટે અને વાજબી રીતે કાંઇ તહોમત આવે એવુ લખે તો આ કલમના ૯ મા
અપવાદ પરમાણે તેનો બચાવ થાયછે ૧૪ વી. રી. પાને ૨૨. તહોમતદારે ફરીઆદીની
ગેરઆબરૂ કરયાથી ફરીઆદીને કાંઇ ખરેખર નુકશાન થએલુ હોવુ જોઇએ એમ કાંઈ
નથી જો ગેરઆબરૂનુ કરતબ કરયુ હોય તેથી ફરીઆદીને હાની થશે એવુ તે જાણતો અ
થવા માનતો હોય તોબસછે આરી સને ૧૮૭૪ મ. હા. આવા ગુના માંહોમાંહે [illegible]
વાળી શકાય નહી ૧ ઈ. લા. રી. મુ. પાને ૧૫૮ એક બરામણે પાડોસના કાંઈ [illegible]
બરામણને લોકોને પોતાના અને પોતાના ગામના બરામણોનો કાંઈ વારશની બા [illegible]
શે રૂડેયો મેળવવાને મનસબે કાંઇ કાગળ નીસકપટપણાથી લખીયો હોય તો તેનો બચાવ
આ કલમના અપવાદ ૮ અને ૧૦ પરમાણે થાયછે ૮ મુ હા. રી૦ પાને ૧૪૧ (ફો
જદારી) આ કલમ પરમાણેના ગુનાના તહોમતની તજવીજ આ કલમમાં બતાવ્યા પર
માણે થાય એ બાબત અંગરેજી કાયદામા બતાવ્યા પરમાણે તજવીજ થાય નહી. ૧૪ વી
રી૦ પાને ૨૭ એક શખસની આબરૂને હાની થાય એવા કઈ તહોમત લખીને [illegible]
કઇ અરજી આપવામાં આવે એવી મતલબથી કે કોરટમાં તે વંચાયાથી ઘણા [illegible]
તે જાણે તહોમતદારના આ કરતથી તેણે તે અરજી છાપી હોય એવો અરથ થા [illegible]
વી. પા૦ ૨૭ પોતાના દીકરાના બચાવ અરથે બાપ કઈ ગેર આબરૂદાર થાય એવુ [illegible]
હોય તો તે તેણે સુધ બુધીથી બેદરકારનુ શાબીત કરતાં સુધી આ કલમના અરથ પરમા
ણે ગુનો કરેછે ૩ વી૦ રી૦ પાને ૪૫ દ્વેશ ભાવથી કંઇ ખોટો આરોપ લાવવામાં આવે
તો તે આબરૂ લેવાનો ગુનાહ થાયછે ૨ વી. રી.પા૦૭૫ આબરૂ લેવાના કેસમા આબરૂ
જાય એવી મતલબનો મુદ્દાનો કાગળ ટપાલ રસતે અમુક ઠેકાણે મોકલવામાં આવ્યો હ
તો એવી સાબીતી આપવામાં આવે તો એ પરાતમાં તે કાગળ પરસીધ થયો એવુ ગણ
વુ જોઇએ. ૫ વી૦ રી૦ ૧૦ ૪૪ ફરીઆદી નીચ કોમનુ માણસ હોય પણ તેની ઉપર એ

અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્સા કરવામાં

અથવા કોતરેલી વસતુમાં આબરૂ લેવા જેવી કંઇ બાબત છે એવું જાણીને જે માણસ તે વસતુ વેચે અથવા તે વેચવા મંડે તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા ... અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૨૨મો.

સાપરાધ ધમકી, તીરસકાર તથા દુખ બાબત.

૫૦૩ જે સખસ કોઈ બીજા સખસને તેના સરીરને આબરૂને અથવા મીલકતને કાંઇ નુકશાન કરવાનો અથવા જેની સંગે તે બીજા સખસને સંબંધ હોય તેના સરીરને અથવા આબરૂને કાંઇ નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડે, ... કે તે સખસને ગભરાટ પેદા થાય, અથવા તે ડર અમલમાં ન આવે ... જે કામ કરવાની તેની કાયદા પરમાણે ફરજ ન હોય તે કામ તે શખસ ... જે કામ કરવાનો તેનો કાયદા પરમાણે હક હોય તે કામ કરવામાં તે સખસ ... તેણે સાપરાધ ધમકાનો ગુનો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસે—કોઈ મુવેલા સખસની સંગે જે શખસને સબંધ હોય તે ... મુવેલા સખસની આબરૂને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવા તે આ કલમમાં દા...

દ્રષ્ટાંત.

બ એક દીવાની મુકદમો ચલાવતો બંધ થાય એવા હેતુથી અ બને ... તરૂ ઘર બાળી નાખીશ તો અ સાપરાધ ધમકાના ગુનાનો તકશીર... સમજવું.

ટીકા.

કોઈ સખસના ઉપર જે ફરીઆદ અથવા તેહોમત કાયદેસર રીતે મુકી... ફરીઆદ અથવા તેહોમતની ધમકી આપવી એ ગુનો નથી (મુંબઈ કરાવીન...

[illegible] ૫૦૩ પરમાણે ગેર કાયદેસર રીતે ધમકી આપવાનો ગુનો થતો નથી કારણ કે તે કલમમાં નુકશાન કરવાની ધમકી આ પેલી નથી ને બીજો કોઈ પણ ગુનો થતો નથી ને તે ગુનાની શાક્ષા ઊપર અપીલ કોરટે તે બાહાલ રાખી.છે તોપણ હરકત નહી હોઈ કોરટે પોતાનો શાધારણ અખતીઆર ચલાવી શીક્ષા રદ કરી. (મુમ્બાઇ હાઇકોરટ તા૦ ૧૩ જુલાઇ સને ૧૮૭૧ પા. ૮ પાનુ ૧૦૭) એક સખ્સ એક પુખતવયની અસતરોના બાપને ઘેર ગયો. અને તેને કહ્યું કે મને સરકારે મોકલ્યો છે અને જો તારી બેનને મારે ઘેર નહી મોકલેતો તને છ મહીનાની સજા કરાવીશ તેમાં ઠરાવવામા આવ્યું કે આ કાયદામા ભયની જે વ્યાખ્યા બતાવી છેં તે પરમાણેનો આ ભય નથી. માટે તેણે કંઈ ગુનહો કરયો નથી. ૮ મુ. હા. રો' પરસીટ ૧૦૧ (ફોજદારી).

૫૦૪ જે માણુસ ઇરાદાથી કોઇ સખ્સનો તીરસકાર કરીને તેને ક્રોધ ઊતપન કરેકે એવા ઈરાદાથી કે તે ક્રોધને લીધે તે લોકની સુલેહમાં ભંગ કરે અથવા કોઈ બીજો ગુનો કરે અથવા એમ જાણીને કે તે સખસ તે ક્રોધને લીધે લોકની સુલેહમાં ભંગ અથવા કંઈ બીજો ગુનહો કરશે એવો સંભવ છે તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધની બેમાંના ગમે તે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એબનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સમાધાનનો ભંગ કરવાના ઇરાદાથી જાણી જોઇને ક્રોધનો તીરસકાર કરવો.

૫૦૫ કંઈ વાત અફવા અથવા બુમ જે માણુસ ખોટી જાણુતો હોય તે માણુસ તે ચલાવે અથવા પરકટ કરે એવા ઈરાદાથી કે રાણુંની જમીન પરની અથવા દરીઆઈ ફોજ માંહેલા કોઈ આફીસર બેલજર અથવા ખલાસી બંડ કરે અથવા એવા ઈરાદાથી કે લોકોમાં ભય અથવા ધભરાટ પેંદા થાય અને તેણે કરીને કેઈ સખ્સને રાજ્ય વીરૂધ અથવા લોકની સમધાની વીરૂધ કોઇ ગુનહો કરવાનું મન થાય તો તે માણુસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા એ બનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બંડ અથવા રાજ્ય વીરૂધ કઈ ગુનો વગેરે કરવાના ઇરાદાથી ખોટી બુમ ચલાવવી.

૫૦૬ જે માણુસ સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કરે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે અને અગર મોત અથવા મોટી હાંણુથા કરવાનો અથવા આગળથી કંઈ મીલકતનો નાશ કરવાનો અથવા મોતની કે સમુદરપારની અથવા સાત વર

સાપરાધ ધમકીના ગુનાની સીક્ષા

જો તે ધમકી મોત અથવા મહાવ્યથા વગેરે કરવાની હોય તો.

ની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થાય એવો કાંઈ ગુનોહ કરવાનો અથવા કેઈ અસન ની સાથે વ્યભીચારનો દોશ મુકવાનો ડર દેખાડયો હોય તો તેને સાત વરસની મુદત ધીની બેમાના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બનેંની શીક્ષા કર મા આવશે.

ટીકા.

કલમ ૫૦૬ મુજબ જીભાઈ રામદાસ ઉપર તેના જીવનું જોખમ થાય એવો ભય બતાવી કાગળ લખી ચોહોડવાનુ તોહોમત રાખી સુરતના જડજે પેહેલા ગુના બદલ વર સ ૭ અને બીજા ગુના બદલ વરસ ૨ ની સખત કેદની શીક્ષા કરી તેમા ઠરાવ્યું કે કેદી એ એકજ ગુનો કરયો છે ને જડજે બે કલમ પરમાણે શીક્ષા કરી છે સબબ કલમ ૫૦૭ પરમાણેની બાહાલ રાખી બીજી શીક્ષા રદ કરી (મુબાઈ હાઈકોરટ ના ૨૬ સપટેંબર સને ૧૮૬૭ વા૦૪ પા. ૧૨.

નનામા સંદેસાની મારફે તે સાપરાધ ધમકી

૫૦૭ કોઈ નનામા સંદેસા વડે અથવા ડર દેખાડનારા સખસનું નામ કે તેનુ રેહેવાનું ઠેકાણું છુપાવવાની આગળથી તદબીર કરીને જે માણસ સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કરે તેને તે ગુનાને માટે ઉપલી કલમમા ઠરાવેલી શીક્ષાથી ઉપરાત બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદની અથવા બીજી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

મારી ઉપર ઈશવરની અપ્રસનતા થશે એવો ભય ઉપન કરીને કોઈ શખશ પાસે કાંઈ કામ કરાવવું

૫૦૮ કોઈ પણ શખશની જે વશતુ કરવાની કાયદા પરમાણે ફરજ નહી હોય તે વશતુ જે માણસ બુધી પુરવક તે સખસ પાસે કરાવે અથવા કરાવવાની કોશીશ કરે અથવા જે વસતુ કરવાનો તે સખસનો કાયદા પરમાણે હક હોય તે વસતુ કરવામા તેના પાસે કસુર કરાવે અથવા કસુર કરાવવાની કોશીશ કરે અને તે એવી રીતે કે જે વસતુ મારી પાસે કરાવવાની એ ગુનેહગારની મતલબ છે તે હું નહી કરતો અથવા જે વસતુ કરવામાં મારી પાસે કસુર કરાવવાની એ ગુનહેગારની મતલબ છે તે હુ કરતો મારો ઉપર અથવા જેની સાથે મારો સબંધ છે એવા કોઈ શખશની ઊપર ઈશવરની અપરસનતા થશે અથવા એ ગુનેહગાર કંઈ કરીને ઈશ્વરની અપરસનતા કરાવશે એવો ભય તે શખશના મનમાં બેસાડો અથવા બેસાડવાની કોસીશ કરીને તે એ પરમાણે કરે તોતે માણસ ને એક વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પરકારની કેદનો અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દાખલા.

(અ) અ જ ને આંગણે બાંધવા બેસે એવા ઈરાદાથી કે એમ તેને બારણે બેસવા થી જ ની ઊપર ઈસવરની અપ્રસનતા થશે એવો સંભવ ઉતપન થાય તો આ કલમમાં બીયાન કરેલો ગુનો અ એ કીધો એમ સમજવુ

(બ) અ જ ને એવી રીતે ડરાવે કે જો તુ ફલાણુ કામ નહી કરે તો હું મારા છોકરાઓમાંના એક છોકરાનો જીવ તને આપીશ અને તે એવી હાલમાં હોય કે પોતાના છોકરાનો જીવ આપશે તો તેથી જ ની ઊપર ઈસવરની અપરસનતા થશે

એવો ભય ઉતપન થાય, તો અ એ આ કલમમા બીજાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવુ.

કોઈ આને લજવવાના ઈરાદાથી બોલેલા શબદ અથવા કરેલા ચાળા.

૫૦૯ કોઈ અસતરીને લજવવાનો વીચાર કરી જે માણુસ કંઈ શબદ બોલે, અથવા કંઈ અવાજ કે ચાળા કરે અથવા કંઈ વસતુ દેખાડે એવા ઈરાદાથી કે તે અસતરી સબદ અથવા અવાજ સાભળે અથવા તે ચાળા અથવા વસતુ જોય અથવા તે તેની એકાંત જગાપર જે માણુસ વગર રજાએ ઘુમે તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

પીધેલા સખસે ગેરવરતણુંક ચલાવવા બાબત.

૫૧૦ જે માણુસ કેફની હાલતમા છતા કોઈ જાહેર જગામાં જાય, અથવા જે જગામા તેણે વગર રજાએ જવુ કાયદા વીરૂધ હોય એવી કોઈ જગામાં જાય અને ત્યાં કોઈ સખસને દુખ થાય એવી રીતે ચાલે તેને ચોવીસ કલાકની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દસ રૂપીયા સુધી દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામા આવશે.

ટીકા.

આં કલમ પરમાણે દંડ બદલ કેદ ચોવીસ કલાકનો ચોથો હીસો થવી જોઈએ મુબઈ હા. કોરટ તા૦ ૮ જુલાઈ સને ૧૮૬૪ નં૦ (૮૨૩) દારૂનો નીશો કરી દુખ કરનારને સીકસા થાયછે તેજ પરમાણે ભાંગનો તથા માંજમનો નીસો કરી દુખ કરનરને શીકસ કરવુ સદર સરકારનો કાગળ તા૦ ૧ જુન સને ૧૮૫૯ નં૦ ૧૩૬૮ નો આવા ગુનાને વાસતે સને ૧૮૬૭ના આકટ ૭ થી રૂ૫૦ દંડને તે ના આપે તો દીવસ ૮ની કેદ થઈ શકેછે.

ભાગ ૨૩ મો.

ગુના કરવાની કોશીશ બાબત.

જે ગુનાઓને માટે સમુદરપારના અથવા કેદની શીક્ષા ઠરાવીછે તે ગુના કરવાની કોશીસ કરવાની શીક્ષા.

૫૧૧ જે ગુનાને માટે આ કાયદામા સમુદરપારની અથવા કેદની શીક્ષા ઠરાવી હોય એવો કોઈ ગુનો કરવાની અથવા એવો કોઈ ગુનોહ કરાવવાની જે માણુસ કોશીશ કરે અને તે કોશીશમા તે ગુનોહ કરવા તરફ કંઈ કામ કરે તે માણુસને તેવી કોશીસને માટે શીક્ષા સબધી આ કાયદામા કાંઈ સરૂ ઠરાવ ન કરયો હોય તેવે ઠેકાણે તે ગુનાને માટે જે પરકારની કેદની શીક્ષા ઠરાવી હોય તે પરકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની અથવા સમુદરપારની ઘણામા ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેનો અડધી મુદત સુધીની કેદની અથવા સમુદરપારની અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બનેની સીક્ષા કરવામા આવશે.

દ્રસટાંત.

(અ)· અ એક પેટી ફોડીને કાંઈ જવેર ચોરવાની કોશીશ કરે અને તે પેટી ફોડયા પછી તેને માલમ પડે કે માહે કાંઈ જવેર નથી તો તેણે ચોરી કરવા તરફ એ કામ કર્યુ

આ ખીસામાં કંઇ વસ્તુ ન હોવાને લીધે એ તે કોશીસમા પાર ન પડે તો આ કલમ
પ્રમાણે એ તકશીરવાર થયો એમ સમજવું.

ટીકા.

ફટકાની શીક્ષા જોગ ગુનો કરવાની કોશીશ આવી શીક્ષાને લાયક નથી (રેવનીયુ જુડીશીઅલ એન્ડ પોલીસ જનરલ એનર પોલીસ જનરલ વા. ૨—પા. ૨૭૨ મુંબાઇ હાઇકોરટ રીપોરટસ ક્રીમીનલ કેશીસ વા૦ ૩ પા. ૫૦ ૩૭) તેમજ જે સખશે ૧૨ મા અથવા ૧૭ મા બાબ મુજબ ગુનો કરવાની કોશીસ કરી હોય તેને આબાબે મુજબ પરથમ ગુનેગાર થયાના સબબથી કલમ ૭૫ મુજબની બે શીક્ષા થઈ શકે નહી. આ બંને બાબતના ગુનાઓ એકજ બાબે મુજબ શીક્ષા લાયક હોય તેવાજ પરસંગે ફકત લાગુછે. (રાણી વા૦ મુન.સામી જડજ બોટમસન ૧ લ મદરાસ શેસન સને ૧૮૬૫ ખુન ચોરી કરવાના કોશીસ બોજી વખત કરવાના ગુનાને સ.૬ સને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ ના કલમ ૪ નો રકમ ૮ મુજબ ફટકાની શીક્ષા થઇ શકે કે એ ટોટો ચડાવ્યા વગર બંદુક ઊગામી એવુ સમજીને કે તેના ઉપર ટોટી ચડાવેલીછે ને તેનુ ખુન કરવાનાં ઈરાદાથી ઉગામી હતી પણ કદાને ટોપર બે ચના અટકાવેલે છે સબબ પીનલકોડ કલમ ૩૦૭ પ્રમાણે ખુનની કોસીસ કરવાનો ગુનો થતો નથી પણ આવી હકીકત છતા કલમ ૨૯૪—૩૦૦ ની સાથે કલમ ૫૧૧ પરમાણે ફકત ખુનની કોશીસનો આરોપ સાબીત થઈ શકેછે. (મુ. હાઈકોરટ તા૦ ૨૭ ડીજમબર સને ૧૮૬૭ વા૦ ૪ પા. ૨૭)

એક ગમમા બળબના કાયલાના કટકાથી વીટાયેલા ચીંથરાના દડાથી વારંવાર આગ ઉઠની હતી તહોમતદાર એક શ જે તેના પેતીઆની અંદર એવો એક દડો સંતાડેલો હતો એવી સગોતીમાં હાથ આવ્યો તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે તેણે આગથી નુકશાન કરવાના ગુનાની કોશીશ કરી વળી તેમા ઠરાવવામા આવ્યુ કે આગથી નુકશાન કરવાનો ગુનો કરવાના કઇ સાહેત કોઈ શખસ પાશે માલમ પડયા હોયતો તેણે એ ગુનો કરવાનો ઇરાદો રાખ્યો હતો અને એ કરવા સંપુરણ કરવ તરફ તેણે સરૂઆત કરી હતી એવુ ગણવાને પુરતુછે જસટીસ મોતર આ મતથી જુદો પડયો હતો ૩ બં. હા. રી૦ પાને ૫૫. એક સખસે એક ખાડો ખેદી તેમા મંહુ માલમ પડવાથી એ બાબતની તપાશ થઈ પોતાના દુગમાં ઊપર કામ ચલાવવામા આવે તેમા ઠરાવવામા આવ્યું કે તહોમતદારે ખોટો પુરાવો બનાવવાની કોશીશ કરી ૪ મ. હા૦ રી૦ પાને

(True Translation)

Nenabhai Haridass,

Translator.

———— oOo ————